

Justiniani institu-
tionum libri IV
cum glossis
1493

^{manuscrites}
Les notes sont figurées
Angeliers (c'est-à-dire imprimées)
1re partie de XXX p.
Couverture fleurdelisée
Ce livre est incomplet de Brunet

Faint, illegible handwriting at the top left of the page.

A 127

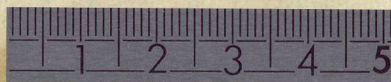
Faint, illegible handwriting in the upper right quadrant of the page.

Faint, illegible handwriting in the middle right section of the page.

Faint, illegible handwriting in the lower middle section of the page.

Faint, illegible handwriting in the lower left section of the page.

Faint, illegible handwriting in the lower right section of the page.

In nomine dñi nostri iesu xpi. **C**ista rubrica diuiditur in q̄tuor partes. Primo ponit inuocatio diuini nominis: p̄ qua deus venerat. ibi In nomine dñi. Secundo ponit

descriptio imperialis culminis pprii et appellatiui tanq̄m cā efficiens. ibi Imperator Cesar. Tertio ponit cui p̄sens liber dirigit. ibi Capide legū inuēnti. Quarto ponitur q̄ dā particula r̄s rubri. ad nigrū proxime sequens. ibi Inc. p̄miū. Ange. sre. nō conti nuat ista ru

In nomine domini nostri Iesu christi. **I**mperato: **C**esar: **F**lauius: **J**ustinianus: **A**lemanicus: **S**oticus: **S**ermanicus: **A**ttio: **A**lamicus: **S**ā

te. §. pe. sed in decre. di. xij. c. habeo libere. dicitur q̄ fuit filius constantini. sed forte ibi loquit̄ de alio iustiano q̄ sic. vel de die q̄ fuit filius constantini in successione post ipsū in regno. vel dicit̄ a iusticia quā semp coluit et

subditis in iunxit colenda: vt in. C. de sum. tri. et fide ca. l. j. e. **A**lemania: hoc nomen et omnia sequētia nomina sūt. ab eadem sibi imposita: vtputa q̄: vicit africanos et sic alij: vt ian. de here. et sal. in p̄n. col latione. j. f. **S**ermanic: hec sūt nomia p̄dicata q̄s dicit.

Attio: **A**lamicus: **S**ā datic: **A**stiens: **P**ius: **S**elix: **A**ndictus: **V**ictor: **A**c triumphator: **S**emp augustus: **C**upide: **L**eguz iuuenti. **I**ncipit **L**iber primus domini iustiani imperatoris iusti

Pius. a pio antonino: vt in auten. vt libe. decetero. colla. vj. §. si quis autē. alias §. sancimus. accur.
Selix. a virtute animi. vel felix. i. prosper: quia ita sibi ad votū succedebat.
Andictus. a gestis magnificis. accur.
Victor. in fugando hostes. accur.
Triumphator. post victoriaz. gloriofus enī erat in magnifica gesta sua.
Semper augustus. q̄ huus debet esse propositi quilibet imperator vt augeat licet hoc semp nō faciat. sic in diffinitōe matrimonij: vt. i. de patria pote. in p̄n. h̄ inter dū diuidat: vt. C. de repu. l. consensu. sic in diffinitōe iusticie: vt. j. de iusticia et iure. in p̄ncipio s̄m Joan.
Cupide. s̄. mittit grāz suā et hūc libru.
Incipit. **A**dore recte scribētiū s̄mittit proemiu. in quo reddit̄ l. corōe attentum docile et beniuolū. attentū cū dicit sumis vigilijs. nā p̄ hoc q̄ ipse vigilauit reddit̄ nos attentos: vt vigilare debeam. nā ius ciuile vigilatū scriptū est: vt. ff. que in frau. §. de dīto. l. pupillus. in fi. et ibi summa p̄uocatiua: vt. j. p̄xi. §. docile cū dicit: et cū sacratissi

bet. quia continuatio debet fieri ad p̄xi. l. ij. ff. de ita. domi. vnde cum sit p̄ncipius nihil ante se habere p̄t ad qd̄ cōtinuet̄. §. di scipuli. in p̄mio digestoz. et. l. p̄imus. de ver. sig. **C**hristoforus porcus.
Iesu xpi. ex h̄ no. q̄ xpian⁹ fuit als n̄ posset iperare. i. iperij iurisdictionez exerce re: vt in autē. iusu. qd̄ p̄sta. in p̄n. abi. Et cōi eator. ecclesie. col. ij. vbi dicit̄ q̄ q̄libz admi nistratoz debet iurare se esse cōfiteozes sc̄te catholice ecclesie. sic et als icipit vt. C. de offi. p̄. p̄. af. l. in noie dñi. et in autē. de armis. in p̄n. col. iij. et hoc. n. sequit̄ bonū intitiū. melius mediū et optimus finis: vt in autē. quō opozeat ep̄isco. in p̄n. col. j.
Imperato: **C**esar. a cesare augusto: qui regnabat tpe naturitatis xpi. vnde illd̄. **E**xijt edictū a cesare augusto: vt describeret̄ vniuersus orbis. l. vt quilibet estimaret bona sua: et exinde qliber ipator dicit̄ est cesar. vel dic cesar: quia fuit cesar de ventre matris sue. luce. ij. ca.
Flaui: q̄ talis erat coloris. nā rube⁹.
Justinianus. q̄ fuit filius iustina. vt j. de do. §. est et aliud. et j. qui. nō est per sa.

Proemium.

mas constitutiones antea cōfir. et. vt. i. e. §. oēs. Doctē enī facit: qui summā rei breuiter cōprehēdit: nam per hoc qd ipse abbreviauit poterunt ammōdo facilius edoceri. Veniuolum. id est bonē voluntatis ad ad-

tutionū seu elementoz.

Proemium.

Imperatorū am^a maiesta- tem non solū armis de- coratam^b: sed etiam le- gib⁹ oportet esse arma- taz⁹: vt vtrūqz tempus et bellorum⁹ et pacis⁹ re-

c **O**portet. id est opportunū est. d **C**firmatā. scilicet ad hanc utilitatē q̄ sequitur. e **E**t belloz. et sic quo ad vsuz armoz. f **E**t pacis. sic quo ad vsuz legis. ac. g **S**ubnari. alterū cū legibus. et tēpore

cte possit gubernari^s: et princeps⁹ romanus vi- ctor: existat: non solū in hostilibus⁹ pzelis: sed etiā per legitimis⁹ tra- mites calūniatū⁹ ini- quitates expellat: et fiat tā iuris religiosū⁹ m̄ q̄ victis hostibus triū- umphatoz. **Q**uorum

qz ad finē licet Jo. placētū. diuidat in quoz: Nam primo ponit in quibus debet verfa- ri imperator. Secūdo ponit qualiter Iusti- nianus illud adimpleuit. Tertio nos ad stu- diū hōtat⁹ ostēdo fruct⁹ q̄ sequatur ex as- siduo studio. Secūda ibi in. §. quoz. Ter- tia ibi Sūma itaqz. Itēz prima diuiditur in duas partes: qz primo ponit dictū. Secū- do ponit tres casus. secūda ibi vt vtrūqz. Et hoc intendit: p̄ 20 suscitacione et gubernati- one rei publice duo sunt necessaria: Et idēz leges et arma. hoc dicit vsqz ad. §. quoz.

Imperatoriam maiestatem. id est i- peratorē qui est in maiestate: vt C. de legi. et cō. l. digna. similis ē loquēdi ornat⁹. et qui. mo. ius pa- tri. po. sol. §. filius. ibi imperato- riā celsitudinē. et no. qz ant̄ phorizat rēden- do ad tacitā questionē. hanc. scilicet quare impera- tor: non facit quod suū est. s. armis intēde- re: cū milites magis arma scire q̄ iura opor- teat: vt. C. de iure deli. l. scimus. Ad qd rē- det: Imperatorū maiestatem et.

Decoratā. queritur quare qd erat ar- morum attribuit legibus et cōtra: respon- det vt ostēderet alteruz alteri⁹ auxilio semp- egere: vt. C. de no. co. p̄fir. in p̄n. vel dic pro- prie ponit: nā arma sunt ad decorem: leges sunt ad armandū. vnde dicit militat nāqz. C. de aduo. dicit. iudi. l. aduocati. vel ideo posuit vt euitet malus sonus. verborū salz cācep̄aton. id est turpis sonus.

pacis: alterū armis. s. tēpore belli. **E**t p̄nceps scilicet im- perator. **I**n ho- stilib⁹ q̄ sūt hostes dē. ff. de ca. et post- li. redē. l. ho- stes. accur. **E**t per le- gitimos tra- mites. i. le-

ges: que sunt via gradiēdi: sicut trameses eū di s̄m Jo. bñ dico calūniātes puniri per le- ges: nā i crimina⁹ sine ordinarijs sine extra ordinarijs ad similitudinē supplicij puniē calūniatoz: vt. C. de accu. l. si. et. ff. ad tur. l. 7. et in priuatis et in extra ordinarijs crimina⁹ oēs calūnio pro q̄tate admissi plectūtur. Itē in ciuilib⁹ modo pecuniaria pena: mo- do sacramēto calūnie: mō nota in amie: vt j. de pe. re. li. per totū. et j. de ac. §. si quis a- gēs. et. C. de pl̄. pe. l. vnica. et de iudi. p̄perā- dū. §. et siquidē. vbi puniē p̄marz in expē- sis. Vel dic qz. vij. genera penaz vocat legi- timos trameses: vt. ff. de pe. l. vi. in fi. et. l. vij. et. vij. Vel dic qz magistratus vocat trami- tes per quos iura reddūtur: nā parū valent iura in ciuitate: nisi essent qui exccutiōi mā- darēt: vt. ff. de ori. in l. ij. §. post originē. q̄ puniūt in criminalib⁹: p̄. nūc in ciuilibus et expēs: et in viatico: vt. ff. de iudi. eū que. que vltima verio: est. accur.

Calūniatū. calūniator: est qui falsa crimina scienter intendit: vt. ff. ad tur. l. 1. in prin. et facit ad hoc. ff. de his q no. in sa. ath- letas. §. calūniator. quid aut sit p̄uarica- tor et tergiversator: dicitur in f̄dictis legib⁹. **R**eligiōsissim⁹. nota que fieri religi- osum per leges. nā ipse sunt sacre: vt. C. de legi. et con. l. leges. item no. h̄ quattuor: pro- portionalia. s. arma. vsuz armozū. victoria triūphus. item leges. vsuz legū. calūnie p̄u- sio. et iuris religio. accur.

Quoz vtranz. C. Diuidit in duas partes. Primo dicit q̄ iperatoꝝ pfecte se habuit circa arma ⁊ circa leges. Secūdo hoc sūū dicitum pbat ab effectu. Secūda ibi ⁊ bellicosos. Itē secūda subdiuiditur. nā primo ex p̄li-
 car q̄iter se habuit circa arma. Secūdo circa iura. Secūda ibi dēs vero populi. ⁊ hoc sit loco summe vsq̄ ad. §. cunq̄. hoc Atrē.
a C. Vtrāq̄ si ista debent esse in p̄ncipē: tu iustiane qd̄ fecisti: rñ. quoz vtrāq̄.
b C. Sūmis idest cū summo labore. c. C. Vigilijs. quo ad leges. nā ius civile vigilātib⁹ ⁊ nō dormientibus scriptū est: vt. ff. q̄ in frau. cre. pupillus. i. fi.
d C. Prouidētia. s. quo ad arma. ⁊ no. tres hominis status. memoria preteritoꝝ: scientia presentium: prouidētia futurorū. ac.
e C. Annūte deo. deo gratias refert: cuius triumphū meruit obtinere: vt. C. de offi. p̄e. afri. l. j. in p̄n. f. C. Et bellicos. qd̄ cōiunctim dixerat: dicēdo vtrāq̄ viā ⁊c. nāc̄ diuidit dicēdo p̄mo q̄iter se habuit circa arma. accur. a. C. Barbarice. barbari sunt q̄ extra romanū iperū sūt: ⁊ marie hostes. b. C. Deducte. de nouo. i. C. Tam africa. sub qua multe prouicie cōtinentur. accur. l. C. Prouicie. sic construe: tā africa q̄ alie innumerabiles prouicie. l. C. Iteꝝ addite. i. adiūcte: ditioni romane. l. iurisdictioni n̄o q̄ iperio post ⁊c. m. C. P̄otestātur. nostris victorijs a celesti numie p̄statis. nā iste prouicie prius fuerūt de romano iperio: post desierūt: ⁊ post cētū qnq̄ annos redierunt: vt hic inuit qn̄ dicit Iteꝝ. ⁊ qn̄ dicit Et post tāta tēporū spacia ⁊c. vt. C. de of. p̄. p̄. afri. l. j. n. C. d̄s vero. huc vsq̄ dicit q̄iter bellica curā habuit nunc qualiter legalem. ac.

o C. Promulgat. s. a nobis ⁊ dic de nouo. ⁊ promulgare est equatē rudē ⁊ nature occultā iure laq̄is in odare in cōponēdo. scūs in promulgādo. cōponere at̄ est difficile p̄mulgata in ordinē cōpēditose eligere. ac.

nes^u vero populi legibus taz a nobis pmulgatis^o q̄s cōpositis^o re gūtur. Et cum sacratissimas cōstitutiones antea confusas^o: in luculē tam exercitū conso nātiam^o: tunc nostram extendimus^o curam^o ad imensa veteris prouidētie volumia^o ⁊ opus^o desperatum: quasi per medium profundum^o cunctes: celesti^o fauore iam adimpleuimus^o.

p. C. Cēpētis. s. ab alijs q̄s reformauimus i meli^o. vel dic cōpositis a nobis. q. d. cōp̄latā a nobis q̄si si mulpositis a nobis: q̄les sūt leges. ff. ⁊c. ⁊ aliorū iperatoꝝ. s. u. as. n. ⁊ p̄m̄ gant ⁊ cōp̄ sūt. ac.

q. C. Confusas. s. in trib⁹ codicib⁹ positas: gregoria no: theodosi

ano ⁊ hermogemano: vt. C. de no. co. p̄fr. l. j. in p̄n. ⁊ C. Cōsonātia. s. in vni codicē quē nō habem^o: sed ex eo fact⁹ est iste quē habem^o. s. C. Tūc nostrā extēdim^o. idest s. atq̄ post cōpositionē illius codicis fecim^o digesta. t. C. Curā. vt nulla p̄rietates pot set reperiri: nulla sup̄uacua similitudo: vt. C. de ve. in. enu. circa p̄n. u. C. Volumia. naz erāt decies cētena milia versū: ⁊ duo milia libroz: ⁊ alie multe leges: vt. C. de ve. in. enu. l. ij. §. sed cū oia. ⁊ in p̄mio. ff. §. ⁊ anna x. C. Et opus desperatū. s. a cōsōlātino: nā ⁊ p̄stātū^o voluit hoc facere: sed non potuit. y. C. Profundū. reppit eni oīūz legū trami tē q̄ ab vbe ro. cōdita ⁊ romuleis descendit tēporib⁹ ita esse cōfusū vt in infinitū extē dat: vt nullū humane nature capacitāte cōcluderet. C. de ve. in. enu. l. j. in p̄n. accur. z. C. Celesti. subaudi deo celesti mediāte. z. C. Adimplem^o. post digesta ergo ⁊ post p̄mā cōpositionē codicis fact⁹ fuit hic liber vñ qd̄ hic dicit q̄nq̄ p̄ codicē coriā: vt sc̄at de anno vtili q̄ obtinet s̄m hūc libꝝ: etiam in restitutione minor⁹ ⁊ maior⁹: vt. j. de ac. §. rursus. sec⁹ est per codicē in dicit resti tutionibus: vt. C. de rē. in. ite. re. l. fi. Itē i se

Proemium.

cienda eius compositione facit mentionem institutionum iam compositarum. vt. C. de em. iust. co. 2. secunda eius editione. l. si. Accur.

Cumq; hoc lib. s. diuiditur in duas partes. primo ponit qualiter mandauit fieri hunc librum. secundo ponit causas quas scda ibi vt liceat. Et hoc fit loco summe vsq; ad. §. igitur. A. re.

Pro hoc. f. volumen digestorum et codicis.

Pro p. i. deo coadiunare.

Opera cui est. comple tum. accur.

Tribu nio. hoc no me et sequentia sunt vari in casu. et et

dictio conuocata. et constructur cu illo verbo fieri mandatum. e. C. Ex

stori. p suo simplici ponit. q. stor. nota q; tribus modis dicit qstor. primo ille qui qrebat pecunias tributorum p modum et seruabat. scilicet cu do ille q; perat capitalibus causis. tertio q; ssa bat vt legeret libros principales: q; cadidat pncipis dicebat: et ita hoc tertio modo accipio hic: vt. ff. de officio qstoris. l. j. in fi. et de or. iur. l. i. §. deinde cu errarij. Vel dicim Zo.

q; iā fuit in illo officio: s; nunc non est. id est ex qstor. i. extra qstura positus. vel dicas tertio esse nome dignitate: vt consul. vt. C. de aduo. di. indi. petitione et ibi egredietur. f. C. Acc

no. nota due negatiue faciunt vna affirmatiue: vt hic et ff. de ver. sig. l. ex duobus.

Illustribus. quatuor sunt ordines dignitatum. maximi vt superillustres: magni vt illustres. medijs vt spectabiles. minimi vt clarissimi: quos specifica: vt in aut. de ap. §. j. ij. ij. col. iij. et in aut. vt ab illustribus et qui supra eos sunt. col. v. Sicut et infimi: vt defensores ciuitatum et magistratus municipales et isti non habent merum imperium: s; superiores sic.

Antecessoribus. scientia vel etate: vel q;

fuerat cum predecessoribus imperatoribus.

Quos. hic est iterpositio vsq; illuc conuocatur et no. q; in tribus hic commendatur q; sunt huic arti inter. nam solers a solon qd est totum et ars artis dicit. Et legum magis a scientia et fidelitate. accur.

Argumentis. i. ex multis rebus vel negocijs q; sunt argumeta. vbi dicit puerbum. Ep. laudat magistrum. sic i aut. de monachis. §. sci mus. ac.

Acceptimus. i. recepimus.

Adan dauim. i. recepi mus.

Suasio nibus. in bo

na parte. als in mala: vt. ff. de ser. cor. l. j. §. suadere. et C. de fur. et ser. cor. l. si q; psuase.

Institutiones. ideo sic dicitur: quia in statu romani iuris nostram erigunt intelligentiam: vt. j. t. j. §. is qui. p. Et liceat vobis. loquit iuuenibus. q; C. Unabula. per simile loquitur: q; sicut in cuna infantes primo moratur: ita iuris acceptor instituta primo legere debet. sic. ff. de offi. pre. pie. l. j. §. his unabulis. r. C. Fabulis. q; in antiquis institutionibus erant fabule: q; fabule nec vera nec verisimilia continent. Sicut Zulum. §. Ab imperiali. id est ab imperatore qui splendet. t. C. Inutile. quo ad antium. vel nihil inutile. id est nihil inuisatum: vt patet ex eo quod dicit. j. proxi. sed quod et. u. C. Perperam. quo ad aures vel. vel dic id est male positum et contra ius.

In ipsis. id est in ipsa rei veritate. vel i his que quotidie emergere possunt. no autem inueniuntur hic ea que no possunt euenire: quia de his non curant legislatores: vt in aut. vt sine probi. ma. et debi. et credi. §. quia vero collatio. vj. et ff. de legibus et senatusconsulto. l. iura. et l. sequenti. Accur.

ma legu cunabula no ab antiqs fabulis disce re: s; ab ipiali splendo re appeteret: ta aures q; aie vte nihil inutile: nihilq; pperam posita: sed qd i ipsis re; obtinet argumet accipiat. Et qd in prioru tepore vix post quadrienniu prioribus contingebat: vt tunc constitutiones imperatori

rate: nisiq; suasioib; institutiones componat.

Et liceat vobis prima legu cunabula no ab antiqs fabulis disce re: s; ab ipiali splendo re appeteret: ta aures q; aie vte nihil inutile: nihilq; pperam posita: sed qd i ipsis re; obtinet argumet accipiat. Et qd in prioru tepore vix post quadrienniu prioribus contingebat: vt tunc constitutiones imperatori

rate: nisiq; suasioib; institutiones componat.

Et liceat vobis prima legu cunabula no ab antiqs fabulis disce re: s; ab ipiali splendo re appeteret: ta aures q; aie vte nihil inutile: nihilq; pperam posita: sed qd i ipsis re; obtinet argumet accipiat. Et qd in prioru tepore vix post quadrienniu prioribus contingebat: vt tunc constitutiones imperatori

rate: nisiq; suasioib; institutiones componat.

Et liceat vobis prima legu cunabula no ab antiqs fabulis disce re: s; ab ipiali splendo re appeteret: ta aures q; aie vte nihil inutile: nihilq; pperam posita: sed qd i ipsis re; obtinet argumet accipiat. Et qd in prioru tepore vix post quadrienniu prioribus contingebat: vt tunc constitutiones imperatori

rate: nisiq; suasioib; institutiones componat.

Et liceat vobis prima legu cunabula no ab antiqs fabulis disce re: s; ab ipiali splendo re appeteret: ta aures q; aie vte nihil inutile: nihilq; pperam posita: sed qd i ipsis re; obtinet argumet accipiat. Et qd in prioru tepore vix post quadrienniu prioribus contingebat: vt tunc constitutiones imperatori

rate: nisiq; suasioib; institutiones componat.

a **L**egerent nam et olim a principio legebant imperiales constitutiones. s. institutiones antiquas: vt in proemio. ff. de discipulis.

b **P**rimordio. id est tunc primo anno proficere quantū proficiebatis in quatuor.

c **D**igni. vos dico digni.

d **E**t i. titū. s. lib. iste.

e **F**inis. i. coder. nā pmo ano institutiones. i. seculo legitur coder: vt in proemio. ff. de responsis. ibi Quib⁹ si bene. acur.

f **P**incipali. i. principia. et nota qd hec sciētia, caput habet et finē

lz in alijs artibus hoc nō fit: lz vtilissime sint vt in proemio. ff. de qua.

g **I**tem. **D**ividitur in duas partes. Primo ponitur qualiter mādāt diuidi hunc librum in quatuor libros. Secūdo ponitur quid continetur in his quatuor libris. secūda ibi in quibus. Item prima subdividitur in duas partes. Nam primo ponit dictum. Secundo eius causas. Secūda ibi vt sint. Et hoc fit loco summarij vsq; ad. §. quas ex omnibus. Aretinus.

h **I**tem. **I**ta continua sūm Joan. quia predictorum virorum scientiam et auctoritatem probauimus: nec per alios poterāt cōmodius expediri: igitur mandat per eos diuidi: vel quia ab imperiali splendore appetitur: et ideo mandat diuidi vt melius possit intelligi. ff. de verbo. signi. l. ij. §. quibuscūq;.

i **Q**uinquaginta. qui comprehenduntur inter. ff. vetus et infortiatū et tres partes. r. ff. nouum.

k **D**igestorū. ideo dicitur digestorum: quia omnia ibidem de cōsidenda digeruntur et soluntur. Acur.

l **S**eu pandectarum. a pan quod ē totum et decem quod est doctrina: quia ibi est

as legerent⁹: hoc vos a primordio b ingrediāmini: digni⁹ reperti felicitate: v⁹ et initium vobis et finis e legū eruditōis a voce p̄cipali f procedat. **I**git⁹ post libros quinquaginta b digestorum f e i pandectarum in quibus omne ius antiquū collatū est: quos l per eūdem virum excel

doctrina omnīū iuriconsultorum: vt. C. de veteri iure enudean. l. ij. §. sed cum omnia. in fine. vt hic sequitur. Acursius.

m **Q**uos. scilicet quinquaginta libros de gestorum. m **E**t ceteros. quindecim ex

sum tribuntanū: necnō et ceteros viros illustres et facūdissimos consecimus: i hos quatuor libros eadem institutio nes partiri iussim⁹: sūt totius legitime scientie prima e elementa: in quibus b veniter expositus est: et quod antea obtinebat⁹: et qd postea dissiuetudie l umbratū: ab iperiali f medio illustratū ē.

permissi iustitiani electos: vt. C. de ve. iure enudea. l. ij. §. ij. et l. ij. §. que omnia.

n **E**adem institutiones id est eadem iustitiani. vnde collige hunc librum sumptim⁹: ex volumine. ff. vel proprie dicit institutiones quas mandauit fieri: nūc mādāt par-

tiri. Nam partitio animum legentis incitat: mentem intelligentis preparat: memoriam artificiose reformat: vt. j. de lega. §. sed non vsq; et. ff. de exceptio. doli. l. j.

o **P**rima elementa. quia sicut ex quatuor elementis omnia corpora cōficiuntur: vt terra et aqua et igne et aere. id est ex viribus horum quatuor elementorum totus mundus gubernatur: ita hic liber comprehendit omnia iura. Et nota qd terra frigida est et seca: aqua frigida et humida. ignis calidus et seccus. aer calidus et humidus. primum scilicet terra habet naturam melancholicam. secundum scilicet aqua stagnantis. ignis vero colere. sanguini cōrespondet aer.

p **I**n quibus. scilicet constitutionibus. q **O**btinebat. id est erat in vtu: et nunc desit. Acur. r **D**issuetudine. nota legem tolli per dissuetudinem: vel per contrariam consuetudinem. et eternam eandem consuetudinem. per superuenientem legem tolli. ff. de sepul. viola. l. ij. §. diuus. et in autentica de heredi. et falcidia. §. j. alias. §. sed quoniam. et subijcit hoc Ab imperiali r. est optimum exemplum. C. de iudicij. rem non nouam. Acursius floren.

Quas et obus. In hoc. §. Imperator attri-
buit robur huic libro institutionū. Et hoc
sic loco summe vsq; ad. §. Summa itaq;
a **Quas.** s. institutiones: et accipe legim⁹
et cognouim⁹. s. esse cōpositas ex omnib⁹.

b **Cay no**
stri. cōmēda
tois dico fa
cis super li
bros istituti
onū antiqz.
c **Queti**
dianaz. liber
erat sic appel
latus: eo qd i
singulis die
bus gerenda
a magistrati
bus contine
bar q̄liter iu
dicarent.

d **Cū tres**
iter positio ē.
Sama tra

g. **Imperator** exhortat iuuenes ad stu
dium et fructū pollicet: dicit alacriter et volū
tarie ac sollicite ius civile esse adiscendū. et
hoc sit loco summe vsq; ad finē. **Arci.**
e **Spe.** quātū ad corp⁹. vnde p̄ philipus:
als **Drarius.** Labor iprobis omnia vincit.

f **Et alaci.** affectio eni operi tuo nomen
iponit: vt. C. ad. l. cor. de sic. l. j. ff. de fur. l. q
iniurie. **g** **Leges.** s. institutionū. accur.
h **Ostendite.** i. ita proficite in hoc libro:
vel ita morib⁹ informati sitis: nā boni mo
res plusq; piuitie operantur. ff. de tuto. et ca.
da. ab his. l. scire. §. j. et ff. de ver. ob. si quis
stipulatus. in fi. **i** **Et spes.** i. hec spes sit
de vobis nostrā rēpublicā posse gubernari.

k **Perfecto.** id est lectis alijs libris.
l **Itaq; als vsq; m** **Et.** s. reipublice.

n **Vobis.** i. a vobis credēdis: lectis etiā
alijs libris. vel si habes credēdā. i. cōmitten
dā vobis dative legis: et hoc dico legitimo
opere perfecto: cū quinquēnio legeritis: nam
tūc opus cōsumat: vt in proe. ff. §. q; so
lutū. et qd dicit in reposit⁹ ei⁹: ides est quia
multe sunt partes ei⁹: vt pretura cōsulat⁹
et alie multe: vt patet ex tractatib⁹. C. de offi. et
in. ff. eo. ti. colligat. **o** **Credēdis.** i. quia
credit sibi primā expōnē. vel si habetis cre
dēdam. dic vt in glo. s. accur.

p **De iusticia et iure.** Justinian⁹ tractatu
rus iura populū romani p̄mittit de iusticia
et iure que est mater iuris: et ideo ab ea inci
pit: sic obligatio mater est actionis: vt. ff. de
pura. l. j. §. ea obligatio. et iō p̄mittit in tra
ctatu: vt. j. de

ob. in prin. et
de ac. in prin.
q **Et iure**
scilz qd iusti
ciā psequitē
vt mīster vel
fil⁹. S; q̄re
de hoc ponit
i rubrica: cas
in ter. nihil
dicat diffini
endo: s; diui
dēdo sic. rfi
dēt qdā: iō
nō posuit in
ter. de iure:
ne grauaret
rudes ai nos

De iusticia et iure
Iusticia est p̄stās
et perpetua volū

sm p̄. qd nihil est. vel dic hoc plerūq; sic
ri: vt aliquid ponatur in rubrica: qd in ter.
nō ponit: vt. C. de reli. nā nihil in ter. ibi di
cit de ludo alce. vt dic qd est veri⁹ vt diffini
atur: vt dicem⁹. i. eo. n. §. iuris p̄cepta. i. glo.

Iusticia. **C**āo summat q; breuis sibi do
ctores. Sed Justinian⁹ veluti optim⁹ p̄ce
ptor: imitat⁹ est rectū ordinē p̄cedendi: qui
debet esse definitiuus diuisiuus et exemplo
rum positiuus: et ideo totus iste titulus qn
q; habet partes. nam in prima ponit diffi
nitionē iusticie: in secūda ponit diffinitionē
iuris prudētie: in tertia declarat quo ordie:
qua via tractāde sunt leges. in quarta descri
bit p̄cepta iuris: vt diffinit ius sibi opti. quā
tenebo. in qnta diuidit ius per mēbra. scū
da ibi iuris prudētia. tertia ibi his igit ge
neraliter cognitis. quarta ibi iuris p̄cepta.
qnta ibi huius studij. **Epoforus** porcus.

Iusticia. hec iusticie diffinitio pōt
telligi de diuina iusticia. q. d. Diui
na iusticia est volūtas cōstās et p̄petua et. s;
hec verba in ea posita sunt plana. Sed nō
ne iniustū fuit qd rātū datū fuit mercenario
in sero veniēt: quātū illi q. mane venerat:
qd tamē diuina iusticia laudat: vt. ff. de an
le. l. j. et de ver. sig. §. cuiuscūq;. **Rn.** illud di
uinū mystice dicit: qū dicat: nātum habebit

de paradiso ille qui cecidit in hoc ultimo seculo si faciat bonum: quantum ille qui decesserit in primo seculo. vel dicimus Jo. qd de fragili bono iusticia loquitur. qd dicitur: iusticia humana vel que est in homine est voluntas constantis. sicut in hoc il

la verba constantis et perpetua abijciuntur extra: quia homini non potest convenire cum scriptura sit qd septies in die cadit iustus: et ideo non quod in eodem statu permanet: ut in autem. de non aliter. aut pmo. sicut autem. Item quod in h. dicit ius suum unicuique tribuere: intelligit

quod ad affectionem: quia ad actum non potest. q. d. habens affectum tribuendi. sic. s. in rubrica. per meum dicit de angustis: sic de infirmitate quod est individuum: ut. i. de pa. po. in pn. l. interdum dividat: ut patet. C. de repa. l. consensu. vel tertio exponit ut in sum. huius. i. ut voluntas id est mens. constantis. i. bona: quod habet mentis bonum. Sed Tullius sic diffinit. Iusticia est habitus animi cum utilitate servata: sua cuiuslibet tribuens dignitatem. sicut in p. l. a. Iusticia est virtus que plurimum potest in his que nimius potest. vel prout ego credo Iusticia est dei congrua dispositio in singulis rebus recte iudicanda. a. Tribuens. ut honeste vivat et sic alterum non ledat: imo proficiat. vel dicitur suum. i. hominis meritum. b. Noticia. potest recte legi: ut illa dicitur scientia sit ablatiui casus. vel e contra sit nominatiui casus: et hec dicitio notitia sit ablatiui casus. sic. i. ti. j. ipn. sed nunquam sicut in hoc oportet quod generaliter iuris prudentes vel iuriscosultus esse debeat theologia legere: sicut non in corpore iuris: hec omnia iudicantur: ut. C. de sum. tri. et h. ca. et. C. de sa. sa. eccle. et de epi. et de. et in autem. sub multis tibi ubi spalius de divinis tractat. Item que est differentia inter iusticia et ius et iuris prudentiam?

Respondeo. Iusticia est virtus. ius est eius virtutis executivum. iuris prudentia est scientia illius iuris. Item iusticia est summum bonum. ius a medio. iuris prudentia infimum. Item iusticia vult tribuere unicuique ius suum. ius vero coadjuvat: Iuris prudentia docet qualiter illud fiat.

Hic igitur. Prout deinde distictiora sunt docenda: ne scolares aut studium deserant: aut cum magno labore aut tardius perducatur. **Artemus.** C. Hic igitur. nunc vult dicere quod leges sunt docende. ac

d. **Cognitio.** i. postea definitione iusticie iuris et iuris prudentie. e. **Et** incipientibus. datur possunt legi cum verbo infra videtur. vel ablativus ut superius respicitur. et hec verior. f. **Mobis.** loquitur compilatores huius libri in persona iustianum que debet exponere per eos. g. **Tradit.** iura populi romani. h. **Quem.** quo ad verba. accur.

i. **Simplici.** quo ad sententiam. k. **Diligentissima.** quo ad subtilitatem verborum et sententiarum. m. **Interpretatione.** i. facti sententia. n. **Que.** scilicet differentia. ac. o. **Querrit.** no. contra incostantiam. sic. ff. de pn. in cause. in pn. vide Salomon. tria sunt mihi cognita: et quartum quod penitus ignoro. via colubis super lapide. via avis volantis in aere: via navis in medio maris: artum dicitur cilius: via iuvenis in adolescentia sua. vii datur in integrum resti. eorum facultatibus. tri. i. e. he. quali. et dif. s. sciendū. p. **Maturus.** hic no. pner. Qui vadit plane vadit sane. q. **Iuris precepta.** i. iura precipienda potest aliquid quod pertinet ad aliquid istorum trium non omne ius precipitimo quoddam panit: quoddam veteri quoddam perimitit: ut. ff. de

legi. 7 se. cō. l. legis. quoddā cōsultit. vt. ff. de rei ven. l. is qui. quoddā hortat. vt. C. d. mā factio. l. age. a **C** honeste. s. quātū ad se: q̄ honestas 7 circa matrimonia est. vt. ff. de ri. nup. l. semp. 7 circa mores seruat. vt. ff. d. tuto. 7 cu. da. ab his. l. scis opo. s. pe. b **C** Alieq non ledere. vñ illud: qd̄ tibi non vis fieri alij non feceris. vt in decr. in pn. c. **C** Jus suum. vt nō so lū nō ledat:

sed etiā adiunctā nō sufficit abstinere a malo: nisi fiat quod bonū est: vt ar. in decr. xxxvj. di. ca. nō satis. sed nōne hec verba accipiuntur hic sicur. s. in diffinitōe iusticie in fi. rñ. non: imo ibi hec tria cōprehendit. hic autē illud solū quod extra duo prima relinquitur. Et nota q̄ in hoc reprobo opi. pi. 7 alioz qui dixerūt q̄ in hoc ti. nō diffinebatur ius. Jus autē est ars boni 7 equi: cuius merito quis nos sacerdotes appellat. nā di co q̄ hec verba que hic sunt tantūde p̄stāt. nam qd̄ hic dicit precepta iuris: p̄ hoc dicit ars: cū ars sit collectio multoz preceptorū. Itē per hoc qd̄ dicit honeste viuere: alteruz nō ledere: valet tāntū quātū boni 7 equi. itē per hoc qd̄ dicit ius suū vñ cuiusq̄ tribuere: colligo cuius merito quis nos sacerdotes appellat. i. sacra vel iura sua cui libet ministrare: vt hic 7. ff. e. l. ij. rñ. d **C** Huius studij. id est artis adipiscēde per studium. e **C** Due sunt positioes. i. species s̄z p̄be. sed s̄m 250. sic. i. super duobus generibus non speciebus ponitur hec ars studio discēda. nec enī placet q̄ ex m̄itudine rez multa dicatur iura. sic enī diceret: ius aliud equū quod super equo tractaret: aliud asinū 7 sic de singulis. sed ego credo q̄ iste nō fuit p̄be. intellectus: s̄z ille q̄ est p̄ceptoris mei. f. **C** Rei romane. 7 consistit in sacris in sacerdotibus 7 magistratib⁹. ff. e. l. j. s̄. pnbi cā. 7 in autē. vt li. ma. 7 auie. s̄. q̄: vero. col. viij. 7. C. de sum. tri. rñ. ca. inter claras. 7. ff. d. ori. lu. l. ij. s̄ post originē. g **C** Spectat sc̄z principaliter: nā 7 singuloz est vtilitas

rem publicā conseruari. b **C** Pertinet. s. p̄ncipaliter: secundario autē ad publicā vilitatē pertinet. expedit. n. reipubli. 7c. vt. j. de his qui sunt sui vel alie. iur. s̄. penul.

i **C** Priuato. sed quid de publico: rñ non dicit i hoc li bro. s̄. ff. de iure sit. 7. C. eo. ti. 7 in ali is ti. sequenti. 7 fere p̄ oēs tres libros co dicit: vt s̄ in re pu. tractat: 7 nūqd̄ illud est tripartite collectū: rñ. sic. vt statū di

cas 7 ex eisde precep̄s. cū ergo eadē sint exē pra publi. 7 pri. quare de priuato tm̄ dicit q̄ est tripartite collectū: rñ. q̄ plura erat de op̄uato diciturus. Itē cū fecisset hūc librū cau sa rudij: nō lebat eos multū aggrauare: qd̄ fecisset si tractasset d̄ iure publi. i hoc libro. k **C** Tripartite. in iure enī priuato vt i suo toto tripartita sunt p̄cepta. naturalia vt hic: neminē cū alteruz dāno fieri. locupletē: vt ff. de condi. inde. nam natura. Itē gentiuz: vt qd̄ quisq̄ ob tutelaz sui corporis feceris iure fecisse estimet. vt. ff. e. l. ij. 7. iij. idē sūt p̄cepta ciuilia: vt p̄cepta de vsuca. priuata enī vtilitate est vsucapio: vt. j. de vsuca. i pn. ibi A e diuina 7c. 7 sic publicū ē ex eisde exēmplis 7 pone eadē exempla: vt ecce a iure naturali locupletet cū iactura alteri⁹ reipubli. a iure gentiuz: vt liceat reipublice p̄pulsare iniuriam. item a iure ciuili vt reipubli vsucapiat sicut p̄uar⁹: q̄ exponētur isra statū in iure puato. l **C** Naturalib⁹. id est iure naturali. m **C** Aut gentiuz. i. p̄cepta iuris gentiuz. n **C** Aut ciuilibus. p̄ceptis.

o **C** De iure naturali. Dicitur est supra q̄ ius priuatum est collectus ex naturalib⁹ p̄ceptis gentiuz 7 ciuilibus: nunc de eis dicit: 7 primo de iure naturali. **I**us naturale. **C** Totus iste titulus diuiditur in quōz partes. Primo p̄bit de iure naturali. Secūdo de iure gentiuz 7 ciuili. Tertio ponit vñā diuisionē iuris ciuilis. q̄rto refert ad ius ciuile 7 naturale ponit vñā referētā iter ipsa iura. vltimo p̄bit circa q̄ versat ius ciuile. sc̄a ibi Jus at ciuile. tertia ibi

constat aut. q̄ta ibi sed naturalia. q̄ta ibi oē aut. Et hoc p̄ncipiū ēt diuidit i tres pres. p̄mo p̄ōt diffinitionē iuris naturalis. secundo declarat illā. tercio p̄bat p̄ effectū. sc̄da ibi nā ius. tercia ibi hic descendit. 7. h. d. i sūma Masculi

Ius naturale est qd natura omnia aialia docuit. Nam ius istud non solum humana generis propriū est: sed et omnium animalium: que in celo: que in terra: que in mari nascuntur. Hinc descendit maris atqz femine coniugatio: quā nos matrimonium appellamus. Hic liberorum procreatio et educatio. Videmus et ab oī gēte seruare ius gētium nūcupat. et sba simplici plata in digniori et potētorū significatō intelligitur. h. d. vsqz ad. s. ius at ciuile.

Ius naturale est qd natura. i. de. et nominatiue et ablatiue pōt legi. sic ē. n. j. 7 no. q̄ quattuor modis ius naturale ponit. q̄nc̄ p̄ iure gētium. vt. j. de re. v. l. §. in guloz. q̄nc̄ p̄ iure pactoz sic. p̄ iure p̄torio. vt. ff. de pact. l. j. q̄nc̄ p̄ ei⁹ cōtrario. s. p̄ eo qd rescindit pacta vt restitutionē minorū. vt. ff. de mi. l. j. q̄nc̄ p̄ instinctu nature. vt. hic. 7. ff. e. l. j. §. ius aut naturale. s. s. can. ius naturale dicit qd i lege mosaica vel in euāgelio cōtinet: vt in p̄ncipio decretoz et istud qd hic est notatiui casus. q̄nc̄ hoc dicitio natura est ablatiui casus: q̄nc̄ natura est nominatiui casus: 7 tūc dicit natura. i. de.

Mam ius. bñ dico oīa aialia: nā istud ius 7c. nō solū est hoīuz: s. cōe oīuz aialium. **I**tem. i. hoīuz. **I**n celo. i. in aere: vt aues que in arboribus in aere nascunt: vt. j. de re. v. l. §. apū. **I**n terra. vt fere bestie que in aquis. i. in piscibus nascunt: et etiā quedā anes. **I**n mari. vt pisces. idē dico si in qualibet alia aqua nascunt. **I**n hoc. i. ab hoc iure naturali. sc̄do qui p̄mo dicit eue cōiūxit: et in pa

radiso deliuz posuit. **I**n **M**aris. i. ma sculi. **I**n **C**onugatio. i. noz nō corporū: vt. ff. de re. iur. nuptias. **I**n **A**ppellam. i. matrimonium. i. affectū m̄mōnij. Et sic nota q̄ m̄mōnijū quo ad originē est de iure naturali sc̄lz deo vt hic dicit. **I**n **I**ure gētium et dicit pō test. qz ab eo receptū ē. de iure et ciuili dicit pōt: qd formā et adiūta: et solēnitatē: vt. ps. j. de nup. p. to. ti. cū dicit: a q̄b⁹ nuptiā sit abstinedū 7. ff. de ri. nuptia. p. to. vñ debet dici de iure ciuili: vt ff. de iust. et

nim cetera quozqz animalia istius iuris peritia censeri. **I**us autē ciuile vel gētium ita diuiditur: omnes populi q legib⁹ et moribus reguntur: partim suo proprio: partim cōmuni iure omnium hominum vtiuntur. **M**am quod quis qz ppl⁹ ipse sibi ius constituit: id ipsi⁹ propriū citat⁹ ē: vocat⁹qz ius ciuile: q̄ si ius propriū ipsi⁹ citat⁹.

Iure. i. ius ciuile. **I**n **H**inc liberorū. nā deus operat ab liberorū procreatiōe et naturalis instinct⁹. **I**n **E**t educatio. nā hoc iure. i. naturali mouet parēs ad educatiōē filiorū suoz potē q̄ alienorū: vt. ff. vñ liberi. scripto. **I**n **C**etera. i. aialia nedū hoīez. **I**n **I**uris. naturalis de quo loquimur. ex eo enī qz auis volat: piscis natat: galina oua calescit: mouetur isto iure naturali.

Ius autē ciuile. **B**reuius hoc dicit. Cui⁹ ber populo iurisdictionē habenti p̄mittitur ius propriū statuere qd ius ciuile vocat. **I**llud deo qd ab oī gēte equiter custodit ius gētium appellat. h. d. vsqz ad. §. j. ius qdē ci. **A**re. **I**n **D**iuidit. i. vñ ab altero cognoscat. **I**n **E**t morib⁹. nā quidā sunt q̄ reguntur tū morib⁹: et etiā qdāz qui nec morib⁹ nec legib⁹ vt hoīes siluestres: et etiā qdāz q̄ legib⁹ tū et nō morib⁹. **I**n **E**t dicit. i. eo iure qd est oīuz hoīuz siue scripta sit siue non.

Ius ciuile. i. statuta eraz: q̄ iura municipalia dicat. vt. C. de emā. li. l. j. 7 sic dicit ad differtētiā iuris natural. s. iuris gētium: et ita accipit hic. Sc̄do mō dicit ius ciuile lex. xij. tab. vt ff. de iust. 7 iur. l. ius ciuile. §. h. i. **T**ertio dicit ius ciuile oē ius qd nō ē p̄torū: et sic accipit de iust. 7 iur. l. ius ciuile. i. p̄n. §. ius p̄.

17. de iur. nat. l. i. p̄ncipio q̄ta ibi oē aut. Et hoc p̄ncipiū ēt diuidit i tres pres. p̄mo p̄ōt diffinitionē iuris naturalis. secundo declarat illā. tercio p̄bat p̄ effectū. sc̄da ibi nā ius. tercia ibi hic descendit. 7. h. d. i sūma Masculi

17. de iur. nat. l. i. p̄ncipio q̄ta ibi oē aut. Et hoc p̄ncipiū ēt diuidit i tres pres. p̄mo p̄ōt diffinitionē iuris naturalis. secundo declarat illā. tercio p̄bat p̄ effectū. sc̄da ibi nā ius. tercia ibi hic descendit. 7. h. d. i sūma Masculi

17. de iur. nat. l. i. p̄ncipio q̄ta ibi oē aut. Et hoc p̄ncipiū ēt diuidit i tres pres. p̄mo p̄ōt diffinitionē iuris naturalis. secundo declarat illā. tercio p̄bat p̄ effectū. sc̄da ibi nā ius. tercia ibi hic descendit. 7. h. d. i sūma Masculi

Quarto dicitur disputatio prudentiū q̄ fuit facta sup. l. vj. tabu. vt. ff. de ori. i. l. ij. §. hec disputatio. fm Jo. Quinto quicquid scripturū habem⁹ de iure dicit ius civile: vt cū dicitur Est enī sanctissima res civilis sapientia q̄ p̄cio nūmario nō est estimata. ff. d. va. co. l. j. §. p̄o inde. Sexto dicitur quoties additur naturali: vt in matrimonio dicim⁹ mō; vel detrahitur iuri naturali vt. j. de vsu. cap. in p̄n. vt addit iuri gētū vt in tutela ineta a iure civili originat: vt. j. de tutela. in p̄n. vel detrahitur vt i potestate suoz restricta: vt. j.

de his q̄ sui vel alie. in. sunt. §. sed hoc tēpo re. hoc enī ius civile dicit: vt. ff. d. iust. z. iu. l. ius civile. j. rñ. z. hec exēpla sūt ibi notata. a **C** Qd̄ p̄o naturalis. nota q̄ ius gētium naturali rōne est iduerū: vt hic z. j. de re. di. §. singuloz. vnde est imutabile: vt. j. co. §. naturalia. b **C** Tūtur. vt est religio erga deū vt parētib⁹ z. patrie pareamus: vt cōtra violētā resistam⁹: vt. ff. de iust. z. iu. l. j. l. fi. z. l. ij. Itē cōtentiones sūt pacta q̄ apud oēs gētes valēt: vt. j. co. §. ius aut gētū. z. ff. de pac. l. iuris gē. in p̄n. c **C** Ita q̄. qz oēs populus vti itaqz zc. d **C** Que singla. iur gētū z. ius ius q̄bus vtitur ciues romani: z effect⁹ eoz iurū dicit. j. de re. di. §. singulorū vsqz ad fi. ri. vbi d̄ q̄lter acgratur dñia iuris gē. Itē. j. de vsu. cap. z. in ti. seqn. q̄bus dicit q̄lter acgratur dñia iure ciuili: z fm hoc refert ad primū dictū. z illud itelligas de iure ciuili romanoz generali. vel alie d̄ pponem⁹. j. co. ti. §. pe. vbi dicit alie variabile vt civile: alterū nō vt gētū: z fm hoc

C Qd̄ vero nālis rō i ter oēs hoies cōstituit: id apud oēs populos pereqz custoditur: vocatur qz ius gētū: quasi quo iure oēs gētes vtitur. **C** Et populus itaqz romanus parti suo proprio: partim cōi omniū hominū iure vtitur que singla qualia sūt: suis locis pponemus. **C** Sed ius quidē ciuilex vnaquaqz ciuitate appellatur: veluti atheniensiu. Nā si quis velit solonis vel draco nis leges appellare ius

ciuile atheniensium: nō errauit: sic enim z ius quo romanus populus vtitur: ius ciuile romanuz appellamus: vel ius quiritā: quo quiritēs vtitur. romani cū a romulo: quiritēs a quirino appellatur. Sed quoties nō addim⁹ nō mē cui⁹ sit ciuitas: nō ius significamus: sicut cū poctā dicim⁹ nec addim⁹ ei nomē: subaudit apud grecos egregi⁹ homer⁹: apud nos virgili⁹ **C** Ius aut gētū oī hu mano generi cōcē. Nā

nō refert ad primū dictū: s; ad id qd̄ dicit s. nam zc. e **C** p̄ponem⁹. sed vbi: rñ. forte. j. de re. di. §. singuloz. z refert nō ad primū dictū s; ad id qd̄ dicit ē nā qd̄ qd̄ zc. z ibi quod vero zc. **Sed ius quidem ciuile.**

C Ius ciuile appellatur ab ipso populo q̄ ipsuz cōdit: z appellatione iuris simpliciter: itelligit d̄ romano. b. di. cit vsqz ad. §. Ius autē gētū. Alen. f **C** S; ius qd̄ dē zc. diximus aut populos cōcē z ppium habere: s; zc. g **C** Appel lat. i. nomen illi⁹ ciuitatis vbi factuz ē ius ciuile de bet ei iponi.

C Solonis. noia sūt cōpositoz statutorū in illis ciuitatib⁹. sicut si appellat q̄ ius ciuile bo si. statuti a cōpositoibus inuentū z cōcilio cōfirmatū. i **C** Nō errauit. imo bene dixit. k **C** Sic enī z ius. qd̄ p se tm̄ cōposuerūt: als esset generalis lex: vt. j. co. §. lex est. z de hoc. iure ciuili generali potest hic loqui. l **C** Ius quiritā. p eodē: s; mina mutet. m **C** Quirino. qui fuit eorū rex. dicit⁹ a quiris qd̄ est hasta: qz magna hasta in bello vtebat. n **C** Ciuitat. s; simpliciter dicit ius ciuile. o **C** Nostrū. i. romanoz per excellētā. p **C** Ius. ciuile romanorum ppriū vel generale: si est factum vt sit generale. q **C** Virgilius. idē in apostolo. nā paulus in diuina scriptura intelligitur. Itē vt dicit sapiēs itelligit salomon. **Ius aut gētū.** **C** Primo ponitur vnuz dictū. secūdo ponit ratio qz ius gētū fuit iuētū. tertio ponit effect⁹ sūt ponitur tuētiones iuris gētū. secūda ibi. nā vsus. tertia ibi bella. z hoc dicit. Ius gētū oī⁹ hoibus

noia sūt cōpositoz statutorū in illis ciuitatib⁹. sicut si appellat q̄ ius ciuile bo si. statuti a cōpositoibus inuentū z cōcilio cōfirmatū. i **C** Nō errauit. imo bene dixit. k **C** Sic enī z ius. qd̄ p se tm̄ cōposuerūt: als esset generalis lex: vt. j. co. §. lex est. z de hoc. iure ciuili generali potest hic loqui. l **C** Ius quiritā. p eodē: s; mina mutet. m **C** Quirino. qui fuit eorū rex. dicit⁹ a quiris qd̄ est hasta: qz magna hasta in bello vtebat. n **C** Ciuitat. s; simpliciter dicit ius ciuile. o **C** Nostrū. i. romanoz per excellētā. p **C** Ius. ciuile romanorum ppriū vel generale: si est factum vt sit generale. q **C** Virgilius. idē in apostolo. nā paulus in diuina scriptura intelligitur. Itē vt dicit sapiēs itelligit salomon. **Ius aut gētū.** **C** Primo ponitur vnuz dictū. secūdo ponit ratio qz ius gētū fuit iuētū. tertio ponit effect⁹ sūt ponitur tuētiones iuris gētū. secūda ibi. nā vsus. tertia ibi bella. z hoc dicit. Ius gētū oī⁹ hoibus

se. r. ff. de adm. tu. l. ita at. §. gessisse. nā re
 cre oia nra facim: qd' a nobis auctoritas i-
 ptit: vt. C. de re. in. cnu. l. oia. a C. plebi
 scita. veluti ex plicatiue pōit: vt. §. §. p. i.
 erat. n. vi. noie tribun: q serat plebeiou

magratui: q
 interrogauit
 plebeios: vt
 ff. de ori. in.
 l. ij. et mul-
 tas leges ha-
 bem: de his
 vt de. l. aquil-
 ia. vt. j. ad. l.
 aqli §. ceterz
 r. §. hoc tm.
 r ne presides
 accipiat nisi
 esculenta: vt
 ff. de offi. p.
 cō. l. solent. §
 fi. r. ff. d offi.
 presi. l. plebi
 scito. acur.

C Spēs a
 genere. ē au-
 tez gen? qd
 predicatur d
 plurib? disse-
 rentib? specie: vt aialiu aliud rōnale aliud ir-
 rōnale. r sic se hz ppls vt sequit ad nobiles
 r ignobiles. Species aut est que pdicat de
 pluribus discretibus numero: vt homo ali-
 us titius alius seius. sic se habet plebs. naz
 minores tm comprehendit: vt sequitur.

C Etiam. q. dicat nō solū plebei appella-
 tiōe populi cōnumerant: sed et patricij.
C Patricijs. qui erāt quasi patres prin-
 cipis: vt. j. qui. mo. ius pa. po. sol. §. filine.

C Sed r plebs scita. videbat min? valere
 quasi loco sumpto ab auctoritate: q maior
 est patricioy r senatoz auctori as: vt. C. de
 legi. humanū. r. ff. de eden. l. si quis ex ar. §
 j. sed hoc est sublatū per legē larā ab orten-
 sio rege: vt sequitur. r. ff. de origi. iur. l. ij. §.
 deinde cū essent. f **C** Orētia. f. composu-
 it inter nobiles r plebeios: r iter eos sic sta-
 tuit q valerēt r plebs sciti. g **C** Senatus.
 constituit. nam poterat facere legē: vt hic r
 ff. de legi. r se. l. nō ambigit. b **C** Legis.
 nam idē est si ex alia: quia distiale erat ho-
 mines cōueniri. i **C** Consuli. i. interroga-

ri. nā antea populus interrogabat: vt. §. co-
 ti. §. plebs sciti. vt sicut ppls interrogabat p-
 us: sic postea senatores q cetū erāt numero
 interrogabāt a pfuler: vt. C. de pe. de. l. si i p-
S ed r quod pncipi. **C** Jte. §. diuidit in

quatuor par-
 tes. naz pmo
 ponit dictū.
 secūdo eius
 rationē: ter-
 tio pōit illati
 onē. qro di-
 ctum modifi-
 cat r dclarat.
 Secūda ibi
 cū lege. Ter-
 tia ibi quod
 cūq. Quar-
 ta ibi plane.
 r h. d. C on-
 stitutiōes p n-
 cipū obtinēt
 vim legis et
 gñales si sint
 gñales vt spe-
 ciales si ema-
 nāt ob meri-
 tū vel odiaz
 singularis p-
 nus valere q̄ leges ce-
 perunt. **C** Senatus con-
 sultū est quod senatus
 iubet atq; cōstituit. naz
 cuz auctus est populus
 romanus in cū moduz
 vt difficile sit in vno cū
 cōuocari: legis? sancien-
 de causa equū visuz est
 senatum vice populi cō-
 sulti. **C** Sz r quod p n-
 cipi placuit: legis ha-
 bet? vigorez cū legere
 gīa? que de eius impio
 lata est populus? ci r in
 eū omne imperiuz? suū
 r potestatem concessit?.

quatuor par-
 tes. naz pmo
 ponit dictū.
 secūdo eius
 rationē: ter-
 tio pōit illati
 onē. qro di-
 ctum modifi-
 cat r dclarat.
 Secūda ibi
 cū lege. Ter-
 tia ibi quod
 cūq. Quar-
 ta ibi plane.
 r h. d. C on-
 stitutiōes p n-
 cipū obtinēt
 vim legis et
 gñales si sint
 gñales vt spe-
 ciales si ema-
 nāt ob meri-
 tū vel odiaz
 singularis p-

sone. h. d. vsq; ad. §. pretoz quoz. hz Tre.
C placuit. causa faciendi cōm legē: als
 nō esset lex cōis vt sequitur. r. C. de sen. l. ex
 stipulatione. nam ibi dicitur: nō omis vox
 iudicis est sententia. r sic non omnis vox p n-
 cipis est lex. l **C** Habet vigorez. idest lex
 est r pro lege seruat. m **C** Regia. hac le-
 ge cautū fuit vt potestas legis faciēdis trā-
 sīret de populo ad principem: vt hic. r. ff. de
 origi. iur. l. ij. §. deinde cū essent. r. §. nouis-
 sime. r facit ad hoc. ff. de consi. prin. l. j. vbi
 sunt cadē verba. r hanc legem regiam non
 habem?: nam facta fuit super regio idest i-
 perio transferendo. n **C** Populus ci. scī
 licet principi quo ad honorem: r in cū quo
 ad onus. o **C** Imperiū. idest transferen-
 dum de populo ad principem. acur.
C Concessit. idest trāstulit. sic ipse popu-
 lus ammodo non habeat sibi hoc ius. sic. C.
 de vete. in. cnu. l. j. §. sed hoc. r de legi. r se.
 con. l. si. sed alij dicunt q ad huc popul? po-
 test facere legem. quod dicitur solū pnci-
 pē hic posse: verū est solus. idest nullus ali-

inglo...
 confeder...
 imp...
 quod...
 pnci...
 quod...
 aug.

Imus

ut
ruth
gan
par

plus hinc. **Ri.** a **C** Per epistolā. vt. j. de his qui sunt sui vel alie. i. v. dno. z. ff. de cōsi. p. in. l. j. b **C** Decreuit. vt. C. eo. si imperialis. c **C** Edicto. C. e. l. ij. z de senup. hac edictali. d **C** Regē. generalē quā potes cogno

scere q̄tuor mois. vt. C. d. le. z con. l. leges. vel sp̄ale vt sequit. e **C** Hec ff. scilz q̄ p̄stitū it ierator. f. **C** Perso nales. dīmō iuris coꝑe n̄ sup̄clausē. als oēs sunt genērales. vt. C. dno. co. s̄fir. l. vnica. l. s̄. si g **C** Ob meritū. qz multum vulerat p̄ncipi. et iō aliquā penā quā d̄bebat ille pati. pp̄ delictum qd̄ forte fecerat ei remisit. h **C** Alicui penā meriti

C Quodcūqz ergo ipe rator per^a eplaz p̄stituit vl̄ cognoscēs decreuit^b vel edicto p̄cepit. legē esse p̄stat. hec sūt q̄ p̄stitutiones appellantur. **C** Id̄ lane ex his q̄daz sunt p̄sonales q̄ nec ad creplū trahūtur. qm̄ nō hoc p̄ncipis vult. nā qd̄ ob merituz^b indulgit ali cui^b vel si cui penā irrogauit. vel sicut sine^b exēplo subuenit. p̄sonā nō trāsgredit^m. Alie at̄ cū gnāles sunt oēs. p̄culdu bio tenēt^m. **C** P̄toroz q̄qz edicta nō modicā^b obtinēt iuris auctoritatē. Hoc ēt ius honorariū solem^b appellare. q

C Irrogauit. f. nō meriti. vel meriti maiore q̄ ēt dign^b. vt pena ei^b mer^b sit mltoz. vt. ff. d̄ p̄is. aut facta. s̄. si. k **C** Sine creplō. i. vt alij caperēt creplū. l **C** Subuenit. vt clericis in qbus multa sūt sp̄alia. vt i autē. vt de. apud. p̄p̄. epl. z. C. de epl. z de. cū clericis. l. oēs q. z curie z alijs. vt. C. de le. z cō. l. ij. sed nūquid sine creplō subuenire sic vt simpliciter referibat. r̄n. sic dīmō nō sit ibi aliq̄ signū ex his q̄tuor q̄ dicunt. C. de legi. z cō. l. ij. m **C** Trāsgredit. ff. qd̄ q̄s iuris. l. j. p̄tra. sed distigue an ad sup̄p̄sulationē sit cōcessuz. quo casu trāsgredit vt ibi. als non vt hic. z vt. ff. qd̄ q̄s iuris. l. ij. sed sic soluit aliud p̄tra. C. de fru. z liij. exp̄. l. si. vel ad vtrūqz p̄tra qd̄ ad aliud exēdit. hoc nō est dicere vt ali^b habeat p̄uilegiū. vel meli^b l̄sgrediat p̄sonā. nō

est tñ gnāle ius. nec videt ali^b. s. aduerfari^b p̄toruz sicut cōtingēs occasione p̄toruerie. n **C** Tenent. idest ligant. z occurri.

P̄toroz quoz. **C** Edicta p̄toroz q̄ ab auctorib^b ius onerariū appellant. s̄n̄ vt legis b. d. z l. rēti. o **C** P̄toroz rū quoz edicta. q̄ scripta erāt i albo p̄torio. vt. ff. de iuris. om. iu. l. i. q̄ id qd̄. i p̄mo re sp̄so. ac. p **C** Mō modicā. sed magna. qd̄ q̄. i. ideo quia. **C** Ad agi strat^b. s. i. p̄i p̄tores vt. ff. d̄ iusi. z iur. l. ius at̄ p̄toroz r **C** Decerūt. vt. ff. de ori. iu. l. ij. s. eodē tpe. s **C** P̄proponebat. casus vt d̄ moib^b. vel moib^bosis auriciois a nimalib^b. vt vt p̄. ff. de edi. edic. l. j. t **C** Honorarij. q̄ liter. r̄n. qz ediles erāt ex p̄torib^b. vt. j. de di. ui. s̄i. s̄. p̄torias. z. ff. de v. ob. l. v. s̄. p̄tozie. **R̄n̄.** **C** P̄rudētū r̄nsa sūt opiones iuriscōsultoz. q̄ hēbāt a p̄ncipe auctoritatē legis cōdēde. h. d. vsqz ad. s̄. ex nō scripto. z l. rē. **C** R̄nsa. sine. r̄nsa est firma z indubitata r̄nsio s̄m 3o. z **C** Opiniones. opinio est cū dubitaciōe r̄nsio. s̄z 3o. p̄ **C** Publice. i. q̄rū interpretatio fiebat publica auctoritate cōcessa a p̄ncipe. vt vulpi. pap. z siles q̄ fecerūt leges. ff. d̄ ori. iu. l. ij. s̄. p̄ originē. z. s̄. iuris. ciuil̄ sciaz. z **C** A cesare. augu. vt. s̄. j. ff. a **C** Et iudici. f. nulli. b **C** Constitūtū. i. sicut ipsi constituerunt. z cur. **C** Nō scripto. **C** Ius nō scriptū est quod vltus cōp̄obauit. z legis h̄y vigorē. h. d. c **C** Ex non scripto ius venit. de iure scri.

vt p̄. ff. de edi. edic. l. j. t **C** Honorarij. q̄ liter. r̄n. qz ediles erāt ex p̄torib^b. vt. j. de di. ui. s̄i. s̄. p̄tozas. z. ff. de v. ob. l. v. s̄. p̄tozie. **R̄n̄.** **C** P̄rudētū r̄nsa sūt opiones iuriscōsultoz. q̄ hēbāt a p̄ncipe auctoritatē legis cōdēde. h. d. vsqz ad. s̄. ex nō scripto. z l. rē. **C** R̄nsa. sine. r̄nsa est firma z indubitata r̄nsio s̄m 3o. z **C** Opiniones. opinio est cū dubitaciōe r̄nsio. s̄z 3o. p̄ **C** Publice. i. q̄rū interpretatio fiebat publica auctoritate cōcessa a p̄ncipe. vt vulpi. pap. z siles q̄ fecerūt leges. ff. d̄ ori. iu. l. ij. s̄. p̄ originē. z. s̄. iuris. ciuil̄ sciaz. z **C** A cesare. augu. vt. s̄. j. ff. a **C** Et iudici. f. nulli. b **C** Constitūtū. i. sicut ipsi constituerunt. z cur. **C** Nō scripto. **C** Ius nō scriptū est quod vltus cōp̄obauit. z legis h̄y vigorē. h. d. c **C** Ex non scripto ius venit. de iure scri.

de p̄toroz
p̄toroz

Deo fit xlv de iuribus...
In fine dicitur...
...

Liber

pro vidim⁹ qm lex partes dividit: scatur de no scripto: vt. s. eo. s. constat. accur.

C Dinturni. sed quanto tempore vsus facit mores vel consuetudine: rñ. x. annozū: vt ff. qui et a qui. l. si cū fideicō. s. aristo. h. fm quosdā ca-

gigitur ips cu ius no extat mōua. ar. ff. de aq. plu. ar. l. j. in fi. et ff. de aq. quo ti. et est. l. iij. s. dicit. et c. q. sit lō. s. iue. l. s. uctudines et c. de sacro san. eccl. l. fi. Itē q dicitur lōga patet in rubrica. c. e. et ff. e. longa

aut. x. anno. dicit: vt. j. de vsu. s. j. sequitur q. x. anno. sit robusta. sed nūquid semel fuit: vt. j. x. an. rñ. no imo debet admin⁹ bis fm eā iudicare: vt. c. de ep. au. l. iij. in fi. vt qmōiā vel libellū postū cōtra s. uctudinē talē spernere: vt. ff. de legi. et se. cō. l. cū de s. uctudine. Mū quid ergo iudicat exēplis: rñ. no: vt. c. de sen. nemo iudet. et facit. ff. d. offi. p. s. sed h. s. ex consuetudine q approbatur exēplis: sic cōcedit aliqd p obliquū qd directe no cōcedit. sic r. ff. q res. pig. ob. possunt. l. aristo. in fi. sic cōtra peto ex pmissio: que pmissio probat ex lōgo vsu: vt. ff. d. vsu. cū de i. rē. vso. b. c. cōsensu. als no potest esse consuetudo: cū dicat quasi cōis consuetudo: et error consuetudinē ipedit: vt. ff. de legi. et sena. cō. qd no ratione.

C Mītatū. id est tantū valet vbi lex scripta no est: quātū lex vbi scripta est. et nota tres virtutes consuetudinis: imitādi leges vt hic. Itē interpretandi legē vbi lex est dubia: vt. ff. e. si de interpretatione. in fi. Itē corrigēdi: vt. ff. de legi. et se. cō. de qb. i. fi. et j. e. s. ea vero. qd distingue: aut est generalis cōsuetudo pro torū mūdū: et tūc vincit legem vbiq: vt. ff. e. de qb. s. fi. aut specialis et tūc vincit legē in eo loco vbi est: vt. ff. cōia. p. r. l. veditor. s. si cōstat. dūmodo post legē sue rit inducta: als vincitur a lege supueniēte: vt. ff. de sepul. vto. l. iij. s. diuus. in alio aut

loco cōsuetudo specialis no vincit legē: vt. j. eo. l. cōsuetudinis. et hoc fm Joan. et p. l. s. alij aliter distinguunt. d. c. Et idcirco hic s. cōis est ad duo. s. dicta. s. ad scriptū et no scriptū. ideo bene est hic. s. e. **C** Jus ciuile. large accipe: vt no. in s. constat. f. c. Origo. id est lex. vt. tab. que sunt origo totius iuris et p. ap. pium.

C Instituta. i. in ordinamento. n. s. roman⁹ populus. x. viros pro isto iure misit: q. x. tabu. ebur

neas retulerūt: tā de iure scripto atheniensium: q. de no scripto lacedemonior. Sed quia postea aliquid deerat p qd emēdatio nē desiderabat: data sunt potestas per vnū annū bis. x. viris: vt ius et leges corrigēnt addēdo et detrahēdo: et si opus esset iterp. taretur et vt ea faceret: qui duas tabulas addiderūt: et sic lex duodecim tabular. ex cresecēti dicta est: vt. ff. de ori. iuris. l. ij. s. j.

Sed naturalia. **C** Jus naturale imutabile: s. ius statutarū mutat quādoq: p aliud ius: quādoq: pro cōtrariā cōsuetudinē. hoc dicit vsq. ad. s. omne aut ius. fm Areti. et ad hoc allegat q ius naturale vel gētū no potest mutari. h. **C** Sed naturalia. hic. s. potest intelligi de iure naturali pmo: quo mouētur oia animalia ad aliquid faciendū vt no. s. eo. ti. s. j. in prin. sed qd dicit esse imutabile est cōtra id quod de seruitute dicitur q est cōtra ius naturale: et tñ p. aliter: vt s. eo. s. ius autē. sed dic no derogat ob hoc licet no seruet in illo casu: nā nihilominus equū et bonū est. Et eodem mō rñdeo ad illud quod dicitur. j. de capi. di. s. qd autem. quod est cōtra. vel ibi no tollitur cognitio sed ius succēdēdi. Itē eodem mō vt prius respondeo ad illud quod de vsucap. dicitur. j. de vsuca. in prin. quod cōstat et cōtra ius naturale: vt. ff. de p. di. inde. l. nā natura. vel dic q iste. s. loquif de iure gētū: qd patet

in q. no. d. de
s. uctudine
s. uctudine
s. uctudine
s. uctudine
s. uctudine
s. uctudine
s. uctudine
s. uctudine
s. uctudine
s. uctudine

Deo fit xlv de iuribus...
In fine dicitur...
...

dixerunt contra ar. dictarum legu. sed certe no mirauerat statum sed mutare volebat.

a ¶ Genidari. idem est si quodlibet alio titulo paratur se transferri in aliu quod est verum si aliquod lucrum sentiat. vt. C. de li be. cau. si mi nisterium. 7 ff. de libera. cau. si v. fast. **b** ¶ In ser uoz. nulla differētia. s; videtur con tra. nam qui dam sunt in dignitate; q. dam non: vt j. de ini. urijs s. sed pena 2. ff. de v. fru. l. 7 si q. s. j. item q. dam ordina rij quida vi carij: vt. j. q. d. c. 3. eo. y. cu autez. Item alij veterani alij nouicij: vt. ff. de edi. edic. l. h. 7 ff. de pubu. ter. d. n. sed dic q. nullus est ma gis seruus q. alter licet quo ad actus 7 quo ad militias 7 similia sit differētia. licet olim magis vn. q. alter esset seru. vt. C. de no. tur. qui tol. l. vnica. nam olim quidam ha bebant nudu dnu. in seruis: quida plenu quida semiplenu. c. **Adulte.** quida po nunt hic fallaz nota vt duo sint multa. ar. ff. ad fil. l. j. s. hoc rescrip. s; certe ibi sunt tria appellata no duo tm. dic ergo q. quatuor sut dntē liberoz hoium vt ingenui 7 libertini 7 lani 7 dediticij: vt hic. 2. j. i. j. de liber. s. libertinoru. arg. ff. vi bono rapto. l. iij. s. j. ij. rā. p. prima est in autē. de depositis 7 de nūctationibus. ibi cum 7 multa.

De ingenuis.

Ingenuus ē is qui statim vt na tus est liber est: siue ex duobus ingenuis ma trimonio constante edi tus est: siue ex liberti nis duobus: siue ex alte ro libertino 7 altero i genuo. **C** Sed 7 si qs ex matre nascitur libe ra: patre vero seruo in genuus nihilominus nascitur: queadmodu qui ex matre libera 7 i

certo patre nat. est: quo nam vulgo conceptus est. Sufficit autem libe ram fuisse matrem eo tē pore quo nascitur: licet ancilla pceperit. **E**t cōtrario si libera concipi perit: deinde ancilla fa cta pariat: placuit cum qui nascitur liberus na sci: quia non debet ca lamitas matris ei nocere qui i vtero est. **E**t ex his 7 illud quesitū est si ancilla pnegnans manumissa sit: deinde ancilla facta peperit: li beru aut seruū pariat. 7 marcell. pbat liberū

De ingenuis. Quia. s. de iure, psonaz quaz qda sut siue quedā libere liberoz aut qdā ingenui qdā libani. id de his tractatur primo de ingenuis: tanq. digniorib. dicit. **Ingenuus.** Quid sit in duas ptes. Nam in p. na tractat q. lter qs dicat ingenu. In

scda q. lter ingenuitas pdif. Scda ibi cu ane. Prima subdiuidit in gnq. Nam in prima ponitur dictu. in scda illud declaratur. in tertia respondet tacite question. in quarta alteri question. respondetur. in quinta decidit icides q. lto. Scda ibi siue ex duo bus. Tertia ibi s; 7 si qs. Quarta ibi 7 si cōtrario. Quinta ibi ex his autē. Et hoc inredite. 3. est inge nuus appel landus: q. ex duob. inge nis vt duo b. libertinis vel alio libe ro nascit. Et quo ad inge nitatez ma tris cōsequē dā spectatur cōditio quā sufficit fuisse liberā vt tpe pceptiois vl

I tpe medio vt tpe p. h. d. h. 3. por. d. Ingenuus. gnq. alr q. p. smiam: vt ff. de sta. ho. l. ingenu. itē p. restitucōe natiū. vt. ff. de resti. nataliū. e. **Ex duob.** sic cōstrue siue ex m. trimonio subaudi cōstā te duobus ingenuis editus 7c. sic expone oia sequētia capla. f. **Ex altero.** sic. C. de operis liber. l. q. d. ex libe. g. **Nascitur.** h. m. se. h. **Nihilomin.** q. v. tris status semp. considerat: vt hic 7 in autē. cōstitutio q. ex ascrip. s. j. coll. v. 7c. de rei v. d. partū nisi in casu: vt. C. de ser. fugi. l. si. 7 nisi i mu rilegulo. vt. C. de marilegulis. l. q. cū pre. li. v. 7. l. bi. q. 7 hoc iure ro. sec. iure logobar. dorū: q. semp. i d. cōtrario parte stat. 7 trahit nisi sit m. trimoniū. aliud si p. c. binar. nā tūc seruat ius romanū. i. **Libera.** puta me retrice. h. **Calamitas.** quasi calamitas quia iterum fuit facta ancilla. i. **Ex his.** h. uicq. dicit qualiter cōtingat ingenuitas nunc qualiter perseueret. **Aleur.**

Handwritten marginal notes in a cursive script, including phrases like "Ingenuus", "liber", "ancilla", and "matris".

A Liberam matrē facit ad hoc. C. si mā. ita fu. ali. vt ma. l. si. iurta. b **C** Adedio tempore. ff. de acquirē. re. do. adeo. §. cūq; spectāda. c **C** Officiat. nisi post manumissionē talē ququēno steterit. vt. ff. si ingenu. us esse dica. l. ij. sed illud hodie corectum est: vt hic. r. C. vbi causa status agitur. l. si. d **C** In seruitute. id est i statu seruili. e **C** Ad manu missum. f. de facto. f **C** Natalibus. i. ingenuitātē q̄ p̄batur p̄ natales scripturas. Erāt. n. natales scripture cū ānis mini r̄ preconigate q̄ dicebant lucium eē natus r̄ ingenuū r̄ deiceps sic erat nisi tūc p̄dicere. vñ r̄ legēdis scōrū intulaf natitas sancti nicolai quādo moritur. quasi tūc nascatur nunq̄ moriturus; r̄ scribūtur gesta in vita sancti nicolai; r̄ scriptura illa dicit natalis eius; r̄ quod fecerint in vita intulaf talis sancti; vel dic q̄ natale appellatur prima natiuitas q̄ est de iure naturali r̄ omnē hominē dic s̄e liberū vnde dicitur seruus iste restituitur natalib⁹. l. i. iuli libertati quā habet de iure naturali. ff. de nata. resti. l. ij. r̄ ff. de statu. ho. l. imperatores.

De libertinis. **L** ex iusta fuitute^o manumissi sūt. **C** Ad manumissio¹ autem datio libertatis. Nam q̄ dū

to qualiter de iure antiquo status libertinorum erat tripartitus r̄ correctiones status libertinorū. Secūda ibi manumissio. Terttia ibi multis. Quarta ibi serui vero. Ultima ibi libertinorū. Aret. Et hoc itēdit. Ad manu missus dicit libertinus et manumissio q̄ fuit de iure gentiū introducta: est datio libertatē a iure tñ naturalit̄ congnita. Et correlatiua se in uicem respiciūt nec vnā sine a¹eo pōt esse: r̄ que de nouo emergunt nono s̄digent auxilio. a iure gētium tria hominū genera sunt q̄nis de iure naturali vnūz tñ esset. h. d. v. q. ad. §. mult̄ at̄ modis. f. j. bal.

L ex iusta fuitute^o manumissio¹ autem datio libertatis. Nam q̄ dū esset. h. d. v. q. ad. §. mult̄ at̄ modis. f. j. bal. **L** ex iusta fuitute^o manumissio¹ autem datio libertatis. Nam q̄ dū esset. h. d. v. q. ad. §. mult̄ at̄ modis. f. j. bal. **L** ex iusta fuitute^o manumissio¹ autem datio libertatis. Nam q̄ dū esset. h. d. v. q. ad. §. mult̄ at̄ modis. f. j. bal.

est natus r̄ ingenuū r̄ deiceps sic erat nisi tūc p̄dicere. vñ r̄ legēdis scōrū intulaf natitas sancti nicolai quādo moritur. quasi tūc nascatur nunq̄ moriturus; r̄ scribūtur gesta in vita sancti nicolai; r̄ scriptura illa dicit natalis eius; r̄ quod fecerint in vita intulaf talis sancti; vel dic q̄ natale appellatur prima natiuitas q̄ est de iure naturali r̄ omnē hominē dic s̄e liberū vnde dicitur seruus iste restituitur natalib⁹. l. i. iuli libertati quā habet de iure naturali. ff. de nata. resti. l. ij. r̄ ff. de statu. ho. l. imperatores. **C** Officere nisi vēdiderit. ff. de. s̄. ti. j. §. penul. nūc enī nō redit in statum primū vt ff. de statu. ho. l. homo liber. que est contra. **De libertinis.** Hic ponitur secūda pars diuisionis postē in ter. s̄. ti. ij. §. si. r̄ ista est continuatio huius rubricę. Aret. **Libertini.** **C** Toms iste titulus diuidit̄ in quinq; partes. Primo ponit qui sunt libertini. Secūdo quid sit manumissio. Tertio quot modis serui manumittant. Quarto q̄ serui inuiti possunt manumitti. Quin

In hoc libro de manumissionibus & seruitutibus...
 non est scriptura libertinorum...
 quia illi libertini non sunt...
 sed sunt serui qui postea libertati dantur...

In hoc libro de manumissionibus & seruitutibus...
 non est scriptura libertinorum...
 quia illi libertini non sunt...
 sed sunt serui qui postea libertati dantur...

In hoc libro de manumissionibus & seruitutibus...
 non est scriptura libertinorum...
 quia illi libertini non sunt...
 sed sunt serui qui postea libertati dantur...

In glo potest...
 In glo etiam...
 In glo...
 In glo...

sed erat vnū 7 addita sunt tria: ergo sunt q̄ tuor. rñ. nō sequit. nam si habes tres filios 7 nascat hodie vnus incipis habere quartū 7 prius habebas tres ergo septē: qđ saluz est: qđ qđ primo erat cōputatur in sequētez numerum.

Willa as.

Manu- missio tā iter vnus q̄ i vl- tima volūta te multō mo- dis fit ex quo ad actū vo- luntarie in- rīdictionis q̄ libet locus i- iuridicē. h. 5 v. q̄ ad. §. li- bertinorum. fm. Val.

Sacris scilz sub aspe- ctu populī 7 antistitis 7 i- terueniēte q̄ licentz scri- ptura vice a- ctuoz: vt. C. de his q̄ i ec- cia. l. j. 7 ij.

Vindicta. i. causa cognita corāz p̄toze q̄ ideo dicit dari vindicta: qz vider quidem seruus vitelozū primo sic fuit manumissus ff. de ori. iur. l. ij. 7. §. i. iū. vel vt quidā di- cunt fm Boetiu. vindicta erat virga p̄tozis qua ter percutiebat manumissus 7 dicebat p̄toz ter: aio te libez. ar. C. si aduersus li. l. ij.

Amicos. 7 in hoc 7 in se. ca. necessarij sunt qnqz testes: vt. C. de lat. li. col. j. §. si mus. 7. §. h. §. d. Qualiter vt in co- dicillis vel in testamēto min⁹ solēni qđ va- let inter patrē 7 filios: vt. C. de testa. l. hac cō- sultissima. §. ex inspecto. e. Sz alijs. h̄- ter supradictos. f. Qui tam. scilz modi.

Ex veteribus. f. ex legib⁹ imperatozū vt. C. qui. ex cau. fer. li. ac. per totum.

Hostris. vt. C. coia. de manu. l. si. 7 in anten. de mā. punci. §. ij. coll. iij. 7 in auten. de mo. §. ij. col. j. 7 i autē. de mo. §. j. col. ij.

Serui. manumitti. q. d. qñcūq; etiam inuiti: vt. C. de testa. ma. l. si. §. si qđ quidāz.

lz secus fit in filijs vt in autē. qui. mo. natu- effi. sui. §. generalr. coll. vj. k. **Trāstiti.** idest dum trāstit: 7 est p̄ qđ sine eo fieri po- terat vnde aliud est qm̄ manumissio nō po- terat fieri sine p̄toze: vt. j. d. ij. §. eadem. item

alud est i cō- tentiosa iur- rīdictione: q̄ sz reddit in inuitū. vt. ff. de ver. obli- iter stip. §. j. 7. C. de dila- a. pcedente. **In bal- neuz.** tūc enī videbat non valere: qz p̄ gaudio cūli- bet pcederet in **In tea- trum.** i. in lo- cū vbi hoies stant ad vidē dum. 7 idēz multo magis sz alio quo- cūq; vadat. **Libertino-** rum. **Liez**

olim liberti- norum multe essent species hodie est inter eos vnica cōditio. Nam oēs plena libertate potiūtur. h. d. fm bal. v. q̄ ad finē. 7 iste. §. diuidit in sex partes fm Aret. **Primo** q̄li- ter status libertinozū erat tripartitus olim. Secūdo qualiter redactus est ad vniū cum correctione facta p̄ cum. Tertio id qđ gene- raliter dixerūt specificat i dedititijs q̄ fuerūt expulsi. Quarto de latinis. Quinto qualiter oēs liberos reduxit ad vnū ius. Sexto q̄ alijs modis serui efficiūtur liberti. Secūda ibi sed deditiozū. Tertia ibi 7 deditiozū. Quarta ibi latinos. Quinta ibi liberos. Sexta ibi multis aut additis. n. **Libertinorum.** idēz erat de seruis: vt. C. de nu. tu. qui. tol. l. j. §. j. o. **Adodo.** i. aliquidādo. p. **Adiuozē** idest mediā: vt. j. de capt. di. §. j. 7. ff. de aur. 7 arg. le. l. q̄ laudē. fm Jo- q. **Deditiozū.** i. vocabātur dedititi: 7 erat inducti hac. l. eliesctia q̄ 7 multa alia induxit: erat ibi toto tēpoze vite sue seruis

*Neglo dicitur h b 3
de p̄mo mōre dicitur q̄ m̄ m̄ m̄
p̄o p̄ h̄ d. cōta s̄ h̄ qz v̄ f̄ d̄ h̄
m̄ h̄ s̄ ut f̄ h̄ s̄ m̄ m̄ ut p̄ m̄ m̄
a i m̄ h̄ o. m̄ m̄ f.*

*p̄ q̄ te f̄ p̄ p̄ m̄
p̄ h̄ s̄ h̄ d̄ m̄ p̄ m̄ p̄
m̄ m̄ m̄ q̄ p̄ q̄ h̄ s̄ h̄
m̄ m̄ m̄ h̄ s̄ h̄ s̄ h̄ s̄ h̄ s̄
m̄ m̄ m̄ h̄ s̄ h̄ s̄ h̄ s̄ h̄ s̄*

1456 foy in libertinis et hary

Et tunc habebat liberi cum mortebatur quod pde-
 rat eis qd bona vt peculia a dno occupaba-
 tur: sed in latinis aliter fiebat vt colligit hic
 et ex eo qd min⁹ habebat dediticij qd latini:
 vt. i. de suc. libe. §. si. a. **P**ictas. a. nos
 q sum⁹ pij.

Costitu-
 tionib⁹. vt
 C. de lat. li.
 tollen. l. j.

Cope-
 tebat. sed ma-
 numissus. h. 3.
 hoc. no. tria
 tepora in pri-
 mo et ultimo
 sez deinceps
 idem iuris et
 sed in medio
 hoc ius pesti-
 mus fuit in-
 ductu. vt. j. §. de
 suc. lib. §. vl.

Liber-
 tin⁹. ex quo
 cotingit mul-
 tiplex effect⁹
 in primis cir-
 ca obsequia-
 les operas. s.
 q sunt in faci-
 endo vt in
 assurgedo et
 seruido fuit
 in no facien-
 do vt de no

perissima conditio tam ex
 multis teporibus in de
 suctudinē abijt. latino-
 rum vero nomē no fre-
 quētabatur: ideoqz no
 stra pictas omnia au-
 gere et in melioze statū
 reducere desiderās: ou-
 ab⁹ pstitutiōibus hoc
 emēdauit et in pristinu⁹
 statū reduxit. Quia et a
 pmis vrbis rome cuna
 bulis vna atqz simplex
 libertas cōpctebat: id
 est eadem quā habebat
 manumissor: nisi q. s. li-
 bertinus sit qui manu-
 mittitur: lz māmissor
 ingen⁹ sit. **E**t dediti-
 cios⁹ quidē per consti-
 tutionē nostram expul-
 mus: quā promulgauit
 mus inter nostras dec-

ci. os. qd dixerat i gñe nūc p spēs. pōit. vt qd
 plicti dixerat nūc diuidit. **A**llucatio es
 qe no habem⁹. h. qre no erat sui sicut illi q
 penit⁹ sit sui cū toto tpe vite sue suire co-
 geret. rñ. h. 3. Jo. q erat libi: h. suire cogere
 vt. C. oia de

siones: per quas sugge-
 rente nobis tribumano
 viro excelso qstore nfo
 antiqui iuris altercatio-
 nes placauim⁹. **L**a-
 tinos⁹ autē iunianos et
 omnē que circa eos fue-
 rat obseruatiā alia con-
 stitutione per eiusdē q-
 storis suggestionē corre-
 rim⁹: que iter ipcialis
 redeat sanctiōes. **E**t
 omnes libertos nullo
 nec etaqz manumissi nec
 dñi manumissoris: nec
 manumissionis modo
 discrimine habito sicut
 iam antea obseruaba-
 tur: ciuitate romana
 dcorauim⁹. **A**dul-
 tis autem modis addi-
 tis per quos possit li-
 bertas suis cū ciuitate

ma. l. j. §. sin
 autē ppera.
Lati-
 nos et iuni.
 er lege iunia
 nozbana in-
 ducta. vt. j. e.
 §. libtinoy.
Qes. sic
 s. tunc. et oēs
 libtos dona-
 uimus. i. ho
 norauim⁹ ci-
 tate romana
 i. plena liber-
 tate. vt. §. co.
 §. libtinoy.
Discri-
 mine. i. dñia
 hita nec etaqz
 māmissi: vt
 ēt i fās possit
 māmitti: i-
 mo et i vētre
 cū gñt ad h
 beat p nato
 vt. ff. de sta.
 no. q i ytero
 nec dñi ma-
 numittentis:
 dñi tñ heat. vt. ānos. vt. i. t. j. §. eadē. nec in
 mō māmittēdi. s. i restō seu iter vnos quo
 quomō. vt. §. e. mult. k. **C**uitate ro. i.
 plena librate. m. **D**ecorauim⁹. i. hono-
 rauim⁹. n. **A**ddit. s. a nob eis quos ha-
 buim⁹. §. eo. §. m. l. et sunt additi nouē. pti-
 mus si dñs erogantē seruū suū deiecit. **S**e-
 cūdus si ancillā vediderit ne pstituat et p-
 situta fuerit. vel si venditor sibi retinuerit
 man⁹ iniectione: et cā ad ipm reuerent⁹ p-
 stitit. Tertio si seruū pileati defuncti su-
 p̄sserūt. Quart⁹ si et ex p̄sit cū velle esse la-
 tinū. Quint⁹ si sub cōditōe relicta libertate
 heres añ dditicōs manumissit. Sext⁹ si i iu-
 dicio libali a dno supat⁹ fuerit et p̄ciu p eo

vocādo in ius q ipsa natura patrono debēt
 tur etiā sine impositione et si vocauerit in ius
 patronū sine venia punit in quinquaginta au-
 reis. ff. de in ius vocā. l. i. p. et vt. g aurei ac-
 cipitur qlibet pro vno solido: vt. j. de per-
 te. li. §. si. et ex his iurib⁹ sumit arg. qd aure⁹
 p solido accipit in iure nfo ex quo p eodē
 delicto tales sntie promulgātur et eadē itelli-
 gūtur esse. **V**nde filio emācipato: vt. C. de
 in ius vocā. l. i. iura. et ff. de cōdi. indeb. si nō
 sortē. §. libert⁹. item reuocat in seruitutē p-
 pter offensam: vt. C. de libe. et eozū li. l. si ma-
 numissus. et alia multa. sed hodie bec oia tol-
 lun⁹ pter ea q ipsa natura debētur vt in aut.
 vt libe. decete. §. j. col. y. **T**u dicit no. i. d. l.
 si manumissus q est cōtra. e. **E**t dediti-

vidēto magis que sumit et multo
 colit minus by sup expendit libe
 et addi vlt glo alio capid nly. si
 hereditatib. C. de man. t. p. et alio
 p aut d mora. ff. et by aut.
 d. dicit p vero. A. mmo aut

*lib ad pnd
 timentem
 libertatē
 pno patione*

*lib ad pnd
 timentem
 libertatē
 pno patione*

*lib ad pnd
 timentem
 libertatē
 pno patione*

*lib ad pnd
 timentem
 libertatē
 pno patione*

*lib ad pnd
 timentem
 libertatē
 pno patione*

dño solutū fuerit: ipse postea accepit. Septi-
mus si ancilla suā maritauerit alicui libero.
Octau^o si corā aco^o siliū noiauerit suū sū.
Non^o si infra huiusmodi reddiderit. 7 pbāt
ibi modū. C. de lat. lib. tol. l. vna. §. sed sancti
musyq; i. h.

a C. Sola. l.
libertas ple-
na. accur.

b C. In pn-
ti. idest in cō-
suetudine.

**C. Qui 7 ex
quibus cau-
sis manumit-
tere nō pōt.**
de varijs mo-
dis māumit-
tēdi dicit: s; q;
nō oibus manumitte-
re l; nec ex
oibus causis
ideo de hoc
nūc s; mittit
h; m; porcum
¶ Non tamē.

romana que sola^o est in
presenti^o prestari.

**Qui 7 ex quibus cau-
sis manumittere non
possunt.**

Non tamē cui-
cūq; volēti ma-
numittere licet. Nā is
qui in fraudē credito-
rum manumittit^o nihil
agit^o: quia lex eliescen-
tia impedit libertates.

**¶ Licetis autem dño
qui soluendo nō est: in
testamēto suū^o suū cū**

nō instituēdo: nā tūc esset liber 7 heres: vt
j. prox. §. 7. si. qui 7 a quibus. l. si morie.
f. C. Ugit. l. vt noceat creditoribus: sibi tñ
nocet si vellet renouare: vt. C. de ser. pig. ca.
ma. l. creditorib; §. C. Eliescentia. filis est
rō quia lex
vult. i. de usu.
ca. §. furtaue.
¶ Licet tamē.
C. Diuidit
iste. §. i. q̄tra
oz partes. p.
mo. pōit vñū
diem. secūdo
illud restrin-
git. tercio po-
nit rōnē p̄mē
dici modifi-
cati. q̄ro rari-
onē rōnis. se-
cūda ibi si
modo. tercia
ibi valde. q̄r-
ta ibi ne inu-
ria. Et. h. d.
Dñs qui sol-
uendo nō est

om nūmō mōltē dñs

pōt vñū ex seruis suis libere 7 heredē relin-
quere: dñm ex eodē testō nemo ali^o sit he-
res. hoc. d. h; m; Tre. vsq; ad. l. idēq; iuris.
g. C. Licet. i. licitū est. h. C. Seruū. scilz
vñū 7 nō plures: vt. ff. de here. insti. l. qui sol-
uēdo. in h. cū. l. se. 7 cū in fraudē creditorū
vt de nece. huius. l. j. p̄n. nisi sp̄lter pignori
dat^o fuerit vt. ff. de here. insti. pignori q nō
pōt fieri necessari^o nisi dñs creditori satisfac-
ciat: vt. d. l. pignori. i. C. Solus. 7 i. casu ēē
cū alio: vt. ff. de here. insti. l. si is. 7. l. q solue-
do. h. C. Necessari^o q; siue velit siue nolit
cogit eē heres: vt. j. de here. q̄ 7 dif. §. j. nisi
in trib^o casib^o quos hēs. ff. de here. insti. l. si
seruo. l. C. Extiterit. quo vltio casu seru^o
s; huius^o ē heres. m. C. Adē. l. q̄ p̄hibuit
eadē ex iusta cā cōcedit vt hic. 7. j. e. §. eadē.
n. C. Et recte. l. est p̄uisum. o. C. Egētes.
nota q; p̄dest pauper q; fauet pauperi. sic
ff. de tran. cum hi. §. sim annos. 7. C. de epi-
7 cleri. si quis ad deeli. §. penul. 7. ff. de offi.
pre. l. illicitas. §. si. arg. contra. ff. de eru. tu.
7 cura. l. sp̄adonem. §. si. 7 autē. de testi. §. j.
7 illud pauper vbiq; latet licet eōtra dica-
tur. Cantabit vacuus corā latrone viator.

iste titulus principaliter diuiditur in octo
partes. p̄rimo ponit qualiter quis inter vi-
uos in fraudem creditorū seruū prop̄isū ma-
numittere nō potest. Secundo qualiter in
vltima voluntate cū libertate heredē insti-
tuit. Tertio qualiter in vltima voluntate in-
stituit simpliciter. Quarto qualiter p̄sumat
q; manumittat in fraudem creditorū. Quinto
qualiter minor viginti annis p̄hibet ma-
numittere nisi certis causis. Sexto que sunt
causae iuste. Septimo an causa semel appro-
bata possit improbari. Octauo si quis tetti-
gerit decē 7 octo annis potest in testamēto
manumittere. Secūda ibi. §. licet asit. Ter-
tia ibi. §. idēq; 7. Quarta ibi i fraudē. Qui-
ta ibi. §. eadēq; lege. Sexta ibi iuste autē.
Septima ibi in. §. semel. Et hoc dicit hoc
principiū. In fraudem creditorū iter viuos
seruus manumitti non potest. Aretinus.

**¶ Non nī. cuiq; q̄uis. s; ti. j. §. multi-
7. §. si. diei si quēlibet manumit-
tere posse tñ 7c. sic. j. de exhere. li. in p̄n. nā
tunc esset liber 7 heres. d. C. Fraudē. hoc
expone. j. e. §. in fraudē. e. C. Manumit-
tit. scilz iter viuos vel in vltima voluntate. f.**

a Cum utroq. fraud. l. i. cuentis interuenit: vt iudicet. et facit ad hoc ff. qui r. a g manu. l. i. in fraud. b. **C**ōsilio. no. que teneri de p̄silio. sed cōtra. ff. man. l. i. §. si. h. hic fuit fraud. r. iō fuit tale consiliuz obligatorium quia fraudulētus.

Cōsilio. no. que teneri de p̄silio. sed cōtra. ff. man. l. i. §. si. h. hic fuit fraud. r. iō fuit tale consiliuz obligatorium quia fraudulētus. **C**ōsilio. no. que teneri de p̄silio. sed cōtra. ff. man. l. i. §. si. h. hic fuit fraud. r. iō fuit tale consiliuz obligatorium quia fraudulētus.

Cōsilio. no. que teneri de p̄silio. sed cōtra. ff. man. l. i. §. si. h. hic fuit fraud. r. iō fuit tale consiliuz obligatorium quia fraudulētus.

Cōsilio. no. que teneri de p̄silio. sed cōtra. ff. man. l. i. §. si. h. hic fuit fraud. r. iō fuit tale consiliuz obligatorium quia fraudulētus.

Cōsilio. no. que teneri de p̄silio. sed cōtra. ff. man. l. i. §. si. h. hic fuit fraud. r. iō fuit tale consiliuz obligatorium quia fraudulētus.

vel frater fratrē suū: siue sororē r̄ri. bñ: vt qz instituit dñs filiu serui sui heredez vel filium ancille vel ecōtra. r. sic de alijz quo casu sit institutus heres liber r. dñs omniuz bonorum quorū dñs fuit testator. vt. §. eo. §. j. r. ff. de acq. r. pos. cum heredes. itē potest esse: vt si habeat qz filium ex ancilla sua. nam est seruus r. filius: vt. l. c. cōia. de ma. l. h. r. ecōtra si seruus habeat filiu ex dñā. nam filius est liber r. dñs cū v. trem sequatur quo ad statū vt. l. c. de rei v. l. partum. l. j. post se ipse r. domina accusari: vt. l. c. de iur. que seruus p̄ri. l. j. r. j. de here. insti. §. j. i. **C** Naturales. r. legitimos vel naturales tñ. h. **C** Pedagogy. §. g. ab initio instituit pueros. a pedos qd est puer r. zogos qd est ducere quasi ducator siue gubernator: puerozum.

C Naturales. r. legitimos vel naturales tñ. h. **C** Pedagogy. §. g. ab initio instituit pueros. a pedos qd est puer r. zogos qd est ducere quasi ducator siue gubernator: puerozum.

C Naturales. r. legitimos vel naturales tñ. h. **C** Pedagogy. §. g. ab initio instituit pueros. a pedos qd est puer r. zogos qd est ducere quasi ducator siue gubernator: puerozum.

C Naturales. r. legitimos vel naturales tñ. h. **C** Pedagogy. §. g. ab initio instituit pueros. a pedos qd est puer r. zogos qd est ducere quasi ducator siue gubernator: puerozum.

C Naturales. r. legitimos vel naturales tñ. h. **C** Pedagogy. §. g. ab initio instituit pueros. a pedos qd est puer r. zogos qd est ducere quasi ducator siue gubernator: puerozum.

ff. de manu. l. j. sicut in testamēto fauore sui vt. ff. de testa. qua etate. e. **C** iudicta. hic expone vt. §. ti. j. §. multis. f. **C** onsilii. i. apud locum illum vbi habet sup hoc consilium. l. deliberatio. r. sic ponit id qd sit pro eo vbi sit: vt. ff. de insti. r. in. l. vl. §. si. vel die apud eos qui presunt cōsilio: vt sunt oēs habentes ordinariā iurisdictionē etiā minimi magistratus cum hoc sit de voluntaria iurisdictione. vt. ff. de offi. p̄con. r. l. i. j. r. in anten. de defen. ciui. §. nulla. colla. ij.

C iudicta. hic expone vt. §. ti. j. §. multis. f. **C** onsilii. i. apud locum illum vbi habet sup hoc consilium. l. deliberatio. r. sic ponit id qd sit pro eo vbi sit: vt. ff. de insti. r. in. l. vl. §. si. vel die apud eos qui presunt cōsilio: vt sunt oēs habentes ordinariā iurisdictionē etiā minimi magistratus cum hoc sit de voluntaria iurisdictione. vt. ff. de offi. p̄con. r. l. i. j. r. in anten. de defen. ciui. §. nulla. colla. ij.

C Naturales. r. legitimos vel naturales tñ. h. **C** Pedagogy. §. g. ab initio instituit pueros. a pedos qd est puer r. zogos qd est ducere quasi ducator siue gubernator: puerozum.

C Naturales. r. legitimos vel naturales tñ. h. **C** Pedagogy. §. g. ab initio instituit pueros. a pedos qd est puer r. zogos qd est ducere quasi ducator siue gubernator: puerozum.

Arreti. vsq; ad. §. cum autem.
a **C** Approbata. s. manumissiois. & apud
 consilium. **b** **C** Sine falsa. q. d. si dixit fi-
 lium lz non sit vel patrem vel filiā. licet hoc
 ita nō fuit fm quodaz; qđ reprobo cum id

qđ falsus sit
 nihil sit nec
 p̄stet causaz;
 vt. ff. de ver.
 signi. paulus
 2. C. si ex fal-
 instru. per to-
 tum. 2. ff. de
 excep. rei iud-
 di. l. q. agni-
 tis. vnde dic
 vera ideo iu-
 sta. falsa. i. in
 iusta: vt ga-
 dixi eum so-
 cium meum
 fuisse in ar-
 mis vñ scho-
 lis qđ indu-
 cebam. p. iu-
 sta. cā 2 fuit
 talis cā vñ si-
 milis appo-
 bata; nō de
 buerit appo-
 bari. sic. ff. de
 leg. j. si fide-
 iustor. §. si. 2
 ff. de integ.
 restit. l. oēs.
 sic ecōtra iu-
 sta pro vera. vt. §. ti. j. in prin. e

c **R**etra-
 ctetur. qz nihil facile immutandū est ex solē
 nibus. vt. ff. de integ. resti. diuus. sed cō-
 tra. ff. de excu. tuto. l. sed reprobari. rñ. sed
 hoc fauore libertatis illud fauore sanitatis.

Cum autem. **C** **A** minor. xx. annis si ten-
 git. xvij. an. p̄ t̄ in testamēto suis libertatē
 relinq̄re iure isto secus si nō attingerit. h. d.
 Diuidit iste. §. in quattuor partes qz p̄ ri-
 mo ponit vñ dictum. Secūdo cōtra illud
 adducit plures rōnes. Tertio p̄ eo adducit
 alias rōnes. Quarto ad concordiam reducit
 mediaz eligēs viam & rationē annectit. Se-
 cunda ibi qđ nō erat. Tertia ibi sed cum.
 Quarta ibi ideo nos vsq; ad finē. Arreti.

d **C** **C**onstitutus. naz cum dicit sine cā nō

posse manumitti ergo ecōtra cum valet ma-
 numissio. sic. ff. de edē. si qz ex. §. p̄teor. 2. §.
 phiber. 2. ff. de pac. iurigen. §. p̄teor. 2. §.
 dolo malo. e **C** **T**estamentū. si est mascu-
 lus femina vero in. xij. vt. ff. de testib; qua

as res ita & seruos suos
 in vltima voluntate di-
 sponere quēadmodum
 voluerit permittim; vt
 vt libertatem eis possit
 prestare. Sed cū liber-
 tas icestimabilis res sit:
 & propter hoc ante vice-
 simū annū etatis: anti-
 quitas seruo donare. p̄
 hibebat: ideo nos medi-
 am quodāmodo viam
 eligentes: non aliter mi-
 nori. xx. annis libertatē
 in testamēto seruo suo
 p̄cedimus: nisi decimū
 & septimū annū imple-
 uerit; & decimū octa-
 uū annū attigerit. Cuz
 enim antiquitas huius
 modi etatis & pro aliis
 postulare concesserit:

z qz antiquas aliter stantibus cui ē seruiēdū
 vt. c. de testa. l. testa. mēta. qre visis allegatio-
 nib; soluit mediaz eligēs viā sic. j. de re. di-
 §. cū ex aliena. lz sit ar. ff. de neg. gest. nēle-
 nius in si. 2. ff. de in rem. ver. p̄ gre. §. idēq;
 g **C** **M**edia. no. mediaz viā. sic. ff. si pars
 here. p̄ta. l. antiq. h **C** **I**mpleuerit. §. ho
 die et quo testari p̄nt & libertates relinq̄re
 p̄nt: vt in autē. ex. l. i. j. ar. col. ix. §. j. qđ exau-
 dio si in vltima voluntate velit qz libertates
 relinq̄re qđ patet ex s̄bo relinq̄re qđ in
 dicta aut. postū ē qđ ad mortē ē res tm spectat:
 vt. ff. de tab. ex. l. i. j. §. si. lz qđ si iter viuos
 velit qz manumittere. rñ. non p̄t nisi hēat
 xx. an. vel nisi cā cognita cū nec liber iste nec
 autē. loquat nisi in vltima voluntate vñ sua

*Nota de implere qz p̄nt dēterre aut
 qui rñt rēp̄nat. ad p̄t p̄ qz p̄nt
 ex libertate huius p̄nt p̄ qz p̄nt
 vltima voluntate p̄ qz p̄nt
 sit dēterre autē*

cur tenor eiusdē legis elicēctie cum non sit correctus: vt. C. de appel. l. precipim⁹. in fi. a Antiquitas. vt. ff. de postu. l. j. §. in iū. b Postulare. i. desideriu⁹ amici sui vel clientū sui corā iudicib⁹ exponere: vt. ff. de postu. l. j. §.

1. nō aut pro se poterit eē in iure: vt. C. de aucto. pre. s. a. claz. 7 ē rō: qz qñ pro alio accedit: sibi iputef q tali comitit cām suaz: vt ff. de manu. l. cū mādato e. Peruenire. interro gatiue legas 7 rīdeas nō est rō qre sit diuersuz est ergo 7 idē ius statuendū: vt. ff. de ver. obli. l. a. ticio. in fi. nā vbi est eadem ratio: idem ius statuendū est: vt. ff. ad. l. acq. l. i. l. iud. 7. C. ad. l. fal. l. vltima.

cur non etiam sui iudicij stabilitas ita eos ad iurare credatur: vt 7 ad libertates dādas seruis suis possint puenire.

De lege suffia canina tollenda

Ulge suffia canina certus modus constitutus erat in seruis testamēto manu mittendis. Quaz qua

tez. i. impedimētū afferētē. b Inuidiā. nota cōtra inuidos: sic. C. de cadu. tol. in pñ. i. Familia. idē omnes seruos de familia dñi: vt. ff. de ver. sig. pñficiatio. §. j. k Causa. vt. fraus vel etas manumittēff

si libertates ipediētēs 7 quodā modo inuidaz tollendā esse cēsum⁹: Satis fuit inhumanuz viuos quidē licentiam habere totam suā familiam libertati donare: nisi alia cāb ipediat libertatē: morietib⁹ aut adime^m hmōi licentiā.

De hīs qui sui vel alieni iuris sunt.

lan⁹: sed timore mortis hoc faciebat. ff. d. do. cau. mor. l. iij. 7. iij. 7. v. 7. p. m Adimere. nota hic argu q ea que sunt inter viuos trahātur ad voluntates vltimas. sic cōtra. ff. de pactis. l. pactum.

De his qui sui vel alieni iuris sunt. Hic restringit primū mēbrū pñmē diuisionis posite supra de iure personaz: vt nō cōprehēdat quosdā liberos homines. l. filioffa. 3. rez statim cū dicit alieno iuri: ampliat: secūduz mēbrū dicte diuisionis: vt cōprehēdat etī az quosdā liberos. l. filioffa. cū ergo fiat ad ditiō 7 detractio dicte diuisionis iā est de iure ciuili hec diuisiō: vt. ff. de iusti. 7. iur. l. ius aut ciuile. At superio: de iure psonaz fuit fm ius naturale 7 gentiū 7 iō dixim⁹ 7 ibi imutabile est: vt. §. de iure na. gē. 7. ci. §. pe.

Equit de iure personarū. Tot⁹ iste titulus diuidit in quinqz partes. Primo ponit duo genera personarū. Secūdo q sunt in potestate dominorū 7 quo iure fuit iro ductum eorum dominū. Tertio ponit nouum statutū restringēs circa mortem: 7 pñniens cōtrafaciens. Quarto alia restrictio potestatis etiam circa seuiiciam decidendo. Quinto ponit verba noue pstitutionis. Secūda ibi in potestate: Tertio ibi sed hoc tē pore. Quarta ibi sed etiā maior: Quinta ibi cui⁹ rescripū. Et principalit. h. d. in summa

De lege suffia canina tollēda. Niso qbus ex canis manumisso fieri possit: s; qz manumisso prohibebat a lege suffia canina de ea nūc subiecit. Vocatus.

Uelge suffia. Diuidit in tres ptes. Primo facit mētiōē. l. suffie canine. Secundo eam corrigit. Tertio alias rationē assignat. secūda ibi quā quasi. Tertia ibi satis. Et. b. dicit. Potest quis in testamēto oib⁹ seruis libertatē dare: cessantib⁹ oib⁹ alyz ipedimētis sicut inter viuos: nō obstante statuto legis suffie canine. hoc dicit fm Areti.

Ulge. certus modus. vt vltra duos vel tres forte nō posset manumittitē tēre vltima voluntatē: vt. j. e. i. fi. e. Pro dū. i. numer⁹. f. Quā. l. lege suffia canina. forte a quodā q canis notabaf iudicē vt in publico dicit. 7. i. de actio. §. alic. naz canis seruabat naturā q stat in palea q nec sibi pōt habere paleā: nec alij permittit accipere. sic nec sibi poterat tenere seruos: quia moriebātur: vt. j. de dona. §. sine falsa. nec libertatē patiebat eis dari. vnde merito canina dicitur: vt sit conseqūēs nomen rei: vt. j. de donatio. §. est 7 aliud. g Impedien-

vt. §. eo. ri. in pñ. 7. §. ea. l. Alorē tib⁹. s; quō pōt aliquid adimi cū nī bil beāt. naz mors oia ab stult: vt i au tē. de nup. §. deiceps. vol. i ij. Rñ. dic moriet: b⁹. i. ad mortē: tē dētib⁹: qz la borat i extre mis vel qua si. vel et erat

Cognito vno de cōtrarijs cognoscit ⁊ reli-
quū. Et diuidit hoc pncipiū. p̄dimo pōit
vnā diuisionē bimebrē. Secūdo secūdo
subdiuidit mebrū. Tertio dicit se velle tra-
ctare de secūdo mebrō subdiuisionis. Secū-
da ibi Rur-
sus. Tertia
ibi videam⁹
Quarta ibi
acpus. Tre.
a

S Equitur⁹ de in-
re psonarū alia
diuīsiō. Nā quedā pso-
ne sui iuris sunt: quedā
aliēno iuri⁹ subiecte sūt
Rursus earū que aliēno
iuri sūt subiecte: aliē sūt
ī potestate parētū: aliē
in p̄tate dñorū. **E**t
videam⁹ itaq; ⁊ his que
aliēno iuri subiecte sūt:
nā si cognouerim⁹ que
iste p̄sone sūt: simul⁹ i-

so est de iure gētū: cū nō sit seruus iure na-
turali cognita. **b** **E**t iuri. quidaz neutro
iure tenentur: vt filij quoz patres sunt ca-
pti ab hostib⁹: vt. j. qui. mo. ius pa. po. sol.
§. si ab hostibus. nam aliē quedā sunt in p̄-
dēti: vt. ff. de vusu. l. 3. ⁊ si q̄ iter dū. §. j. ⁊ i
autē. §. nō ali. §. hic at. col. ij. ⁊ h̄z quosdā
nos p̄. nā sui iuris sūt. Cū enī p̄ sit hū⁹ vo-
lūti⁹ ⁊ in eoz p̄tate: vt. §. de iur. p̄so. §. serui.
§. aliū h̄re nō p̄nt ī p̄tate. ff. §. acq. re. do. hō
liber. §. q̄qd. ff. §. acq. pos. l. cū heredes.
circa mediū. ⁊ ff. ad. l. iul. de adul. l. sic eue-
niet. ⁊ p̄trea eoz rō vel sentētia est absur-
da qui dicunt q̄ hec diuīsiō recipiat mediū
vt. C. de sen. pas. l. si. circa p̄n. **c** **E**t pote-
stare. hoc verbū quinq; modis accipitur: vt
ff. de ver. signi. l. potestatis. **d** **E**t simul.
nā vt dicitur iusto. cōtrariorū eadē est discipli-
na vt hic ⁊. j. de tutel. j. r̄. ⁊ ff. e. l. j. ⁊ est hic
argū q̄ p̄ noticiā vnus imediatorū perue-
nit urad alterius noticiā. ⁊ faciunt ad hunc
§. ff. de procu. l. pomponius. §. pe. ⁊ ff. e. l.
j. ⁊ ff. de preto. sti. l. j. §. supulationi istaz.
j. de tutel. circa p̄n. **e** **E**t sentiū. id est de
iure gentium iurōducta: vt. §. de iure. per.
§. seruitus. **f** **E**t animaduertere. l. ani-
ma vertere ⁊ cogitare: vt dicit catho.
g **E**ste. imp̄p̄rie ponitur p̄o fuisse:

vt statim colligit. ⁊ ff. e. l. j. ⁊ erat eadēz pa-
tri in filium: vt colligitur h̄m vnā literā. ff.
de libe. ⁊ posthu. l. in suis. ⁊. j. de noxa. §. si.
⁊. C. de patria pote. l. si. **h** **E**t quodcuq;
sūz iuste h̄m quosdā: vt. ff. de acquirē. pos.

telligem⁹ que sūt iuris
sunt. Ac p̄ius inspicia-
mus de his qui in pote-
state dñorū sunt. **E**t in
potestate itaq; dñorū
sunt serui: que qdē po-
testas iure gētū est: nā
apud oēs pereque gen-
tes animaduertere⁹ pos-
sum⁹ dñi in seruos vite
necisq; p̄tate esse: ⁊ qd
cunq; b̄ per seruum ac-
q̄rit: id dñi acq̄ritur^k

in si. sed cer-
te hoc nō po-
test. nāz si q̄-
rit: ergo dñi
q̄z sibi nonz
vt. j. per q̄s
perfo. no. ac
qui. §. itē ser-
ui. ⁊ ff. de ac-
qui. her. pla-
cer. quare dic-
q̄ semp dñi
querit: etiāz
si quid p̄ do-
lū vel metuz
seru⁹ acq̄rat:
vt. ff. p̄o em-
pro. l. ij. §. cel-
sus. ⁊. §. papinianus. ⁊. §. si seruus. sed hoc
solo inspecto an queratur. puta si seru⁹ stipu-
letur operas a liberto: vt. ff. de stipul. seruo
rum. l. antepenulti. vel si aliud factū sit in sti-
pulatione: vt. j. de stipula. seruo. §. sed cum
factum. nisi in casibus: quod dicit vt. j. de sti-
pulatione. seruo. sed cū. nec obstat. d. l. q̄ ser-
uus nō querit dñi vt sibi remaneat: nā re-
netur reddere. sed nunquid libertas data a
dñi vel a lege quod sit interdum: vt. C. de
seruis qui p̄o p̄mio liberta. accē. per to. ⁊
in autē. de mona. §. ij. colla. j. domino q̄ri-
tur. R̄n. non: nam l̄z queratur seruo. libero
enīz non potest dari libertas: vt. ff. de fidei-
com. liber generaliter. §. si huiusmodi. tamē
eo ipso momēto sit liber vt dominū nō ha-
beat: ⁊ sic hec oppositio est de puncto. sic ⁊
alī: vt hic vadit roman⁹: ⁊ hic facit murum:
non est tamen: verū cum iuisse vel opus fe-
cisse: licet sit in vltimo momēto p̄ficiēdi.
similis questio sit. ff. q̄ metuz cau. l. extat.
i. **E**t domino. vel quasi dñi: vt fructua-
rio ⁊ bone si possessio. quibus querit ex du-
ab s̄causis: vt. j. per quas per. no. acq̄. §.
de his. **k** **E**t acquirit. nota hic duos esse
ctus dominice potestatis: ⁊ est tertius vt nō
torqueatur in dominū nisi in casibus: vt. C.
de questio. l. j. ⁊. l. seruos. **Ac** cursus.

Sed hoc licet. i. licitū est legib⁹: qz si seruus sciat infidias dño parari: et ipse auxilium nō tulerit suppliciu debet p̄stare: qd morte interpretatur: sed si accusauerit euz criminaliter excepto crimine maiestatis: vt si dominuz viderit periclitante: et cum nō adiuuerit vel immiscu erit se vrozī sue: vel alijs modis.

C Sed hoc tempore nullis hominibus qui sub imperio nostro sūt: liceat sine causa legib⁹ cognita in seruos suos supra modū sentire: naz ex cōstitutione dñi pij antonini: qui sine causa seruū suū occiderit: nō minus puniri iubet: q̄ si alienū seruū occiderit. Sz etiā maior asperitas dñoz eiusdē principis cōstitutione cohercet. **M**ā antonin⁹ cōsultus a qbusdā p̄-

re. Secūdo illud exp̄licat et rationez redit. Tertio ponit verba rescripti de quo fit mentio in principio. §. Quarto concludit. Quinto minatur officiali nō obseruati legē istam. Secūda ibi nam p̄sultus. Tertia ibi cuius rescripti. Quarta ibi deniqz. Quinta ibi q sabinus. Et hoc dicit. P̄mia dñozum asperitas cohercet. Itēz officiali fraudans. l. puni tur. h. d. Ar. e. **M**āior idest magna vel maior q̄ equum sit. **C**ōsultus. i. interrogatus. sic. ff. de pac. l. itē. quia. §. si. vn de illud. con sulo te que reuz: tibi consulo cōsiliū dñs. **E**dem sacram. ad que loca et olim et hodie confugiunt circa quā distinguit: vt diximus in autē. de man. pun. §. neqz aut. **C**ogantur. nota hic q̄ aliquis cogitur vendere rem suam bonis. scilz vt p̄ceduntur habeat: et ad dominū p̄mū non reuertatur: vt. j. p̄xi. §. 7. §. si. in fine. Accur. **B**onis p̄ditionibus. ne simili pena anteriorum afficiantur. vel ne exponantur vel desituatur in eodē: vt. j. p̄xi. §. 7. §. si. **R**ecte expedit. scilicet p̄cepit. **E**tatur. quia interest principis occupetis sub se habere subiectos: vt in autē. vt iudi. sine quoquo suffra. §. cogitato. col. la. ij. qd non cōtingeret si cui libero seruos suos liceret occidere. Et nota q̄ illud qd interest p̄uati principaliter et republice interest secundario: vt. s. diximus de iust. et ture. in fine. argumē. contra. ff. solu. mari. etiam. §. licet. 7. l. si constante. §. si maritus. **M**artianū. p̄ocōsulem ethice: a ias eneticē vrbis vt. ff. co. l. ij. et si dominus. **D**ominoruz. hincinde allegat et duas

ad. **C**ognita. vt qz euz vrozē inuenit. vel simili elicto: quo casu etiāz occidere licet: vt. ff. de ver. obli. qui seruū. 7. ff. de lega. j. quid ergo. §. he. res. 7. ff. ad legem iul. de adult. marto. §. j. si autē als deliq̄t vel domino nō obedi rit legitime eū corrigere pōt: nō tñ ultra moduz boni viri arbitrio cōp̄rehensum: vt C. de emen. seruo. l. j. sed nūquid sine causa verberare pōt: rñ. sic modice fm 30. vt. C. de emē. ser. l. j. 3. **P**la. dixit qz nō aiter tenetur v̄dere vel dare: vt. ff. ad. l. cor. de sic. vt hic sequit. 7. ff. e. ti. l. j. **C**ōsūtio. ne. cui⁹ verba sunt. j. eo. §. si. **S**eruū alienū. sed certe qui seruū alienū occidit lege acquilia tenet: vt. ff. ad. l. acq. l. ij. in p̄n. j. ad. l. ag. l. p̄n. q̄ actio hic h̄re locū nō pōt cū nō dñozimo p̄ dñm dare qd esse nō debet: vt. ff. ad. l. acq. l. item mela. §. leges. sz die q̄ hoc est q̄rim ad criminalē penam. l. cor. de sic. 7. j. de pu. iu. §. itēz lex. que pena tam in seruis q̄ in liberis locū habz vt. ff. ad. l. cor. de sicca. l. j. §. j. interdū etiā ciuilit̄ tenet si alterius interest vt creditoris vt. ff. de pigno. seruū que quis. vel fructuarij. vt. ff. ad. l. acq. l. sed si p̄prietatis. 7. ff. dolo et elegāter.

Sed etiam maior. **C** Diniditur iste. §. in quibz partes. **P**rimo ponit dictū in gene

reuz: tibi consulo cōsiliū dñs. **E**dem sacram. ad que loca et olim et hodie confugiunt circa quā distinguit: vt diximus in autē. de man. pun. §. neqz aut. **C**ogantur. nota hic q̄ aliquis cogitur vendere rem suam bonis. scilz vt p̄ceduntur habeat: et ad dominū p̄mū non reuertatur: vt. j. p̄xi. §. 7. §. si. in fine. Accur. **B**onis p̄ditionibus. ne simili pena anteriorum afficiantur. vel ne exponantur vel desituatur in eodē: vt. j. p̄xi. §. 7. §. si. **R**ecte expedit. scilicet p̄cepit. **E**tatur. quia interest principis occupetis sub se habere subiectos: vt in autē. vt iudi. sine quoquo suffra. §. cogitato. col. la. ij. qd non cōtingeret si cui libero seruos suos liceret occidere. Et nota q̄ illud qd interest p̄uati principaliter et republice interest secundario: vt. s. diximus de iust. et ture. in fine. argumē. contra. ff. solu. mari. etiam. §. licet. 7. l. si constante. §. si maritus. **M**artianū. p̄ocōsulem ethice: a ias eneticē vrbis vt. ff. co. l. ij. et si dominus. **D**ominoruz. hincinde allegat et duas

pro dominis rationes vel dicta ponit.

a **C** Illibatam. i. nō diminutam. Accur.

b **C** Interest. i. eis pderit vt feruus nō p-
dant. 7 sic denegēt. s. a nobis. vel dic Inter-
est. i. ad eos ptnet ne denegēt scilz a se do-
minis cū for-

te vxor: vel si
lij vī alij do-
mini familia
res inferant
hec. sed pri-
ma verior.

c **C** Inu-
riaz. quā pa-
tiantur iure
naturali ispe-
cto non iure
civilis. vt. j. de
injur. §. ser-
uus.

d **C** Dene-
getur. sic. ff.
de offi. p. vr.
l. j. §. q. aut.

e **C** Infa-
mi. i. infama
ta seu ma-
gna iniuria.

f **C** Fraudem. vel euidētē quia dño nō
obedit vt calide dicēs se nō iustū qui fugit.

C De patria potestate. Quia supra dixit
de his qui sunt in potestate dñoy: ideo sub
iungit de his qui sunt in potestate parētū:
vt promiserat. s. titulo. j. §. j. Aret.

In potestate. **C** Totus iste titulus diuidi-
tur in quattuor partes. Primo ponit dictū
in genere qui sint liberi in nostra potesta-
te. Secundo diffinitionem nuptiarum vel
matrimonij. Tertio qui habent filios i po-
testate. Quarto ex p̄dicis infert specificā
do quod p̄mo dixerat. Secūda ibi nuptie.
Tertio ibi ius autem. Quarta ibi qui igitur
Et breuiter hoc intēdit. Patria potestas fu-
it de iure romano introducta: per quam est
filius ex legitimo matrimonio natus. 7 cete-
ri descendētes per lineam masculinā in pa-
tria potestate censēdi sunt. Mulieres ve-
ro 7 earū descendentes tale ius nō habēt.
hoc dicit summarie s̄m Baldum.

In potestate. hoc verbum mu'is
modis sumit: vt. §. p̄xi. si. dixim'.

b **C** Iustus. qui sunt iusti. dicit. j. ti. p̄xi.

illibatam esse oportet:
nec cuiq̄s hominū ius
suū detrabi: sed domi-
norum quidē interest
ne auxiliū contra seuci-
am vel famē: vel intole-
rabilem iniuriā de-
negetur his qui iuste
depreccātur. **C** Ideoq̄
cognoscere de quereis
corū: qui ex familia in-
lij sabinū ad sacram sta-
tuaz cōfugerūt: 7 si vel
duri' habitos q̄s equū
est: vel ifamē iniuria af-
fectos esse cognoueris:

i **C** Nuptie. 7 dicitur a nubēdo. idest ve-
lando: q̄: velate incedere debent: vt ait Jfi-
dorus. sed matrimonū dicitur ideo q̄: mu-
lier nubit vt mater fiat. 7 hec duo nomia lz
diuersis rationibus idē significant. item cō-
iugū 7 cōnu-
bium 7 con-
sōrtiū: vt. ff.
de ritu nup.
i eo iure. §.
hoc caput. lz
hoc vltimūz
q̄nq̄ iter ser-
uos accipit:
vt. C. de ser.
fugiti. l. si. in
ter quos p-
prie dicit cō-
tuberniū: vt
C. de ince. nu-
ptia. cū ancil-
lis. accur.
k **C** Cōi-
ctio animoy
nō corporoz
tū: vt. ff. d re
gu. iur. l. nu-
ptias. 7 illa
cōiunctio animoy significat vniōē que cō-
sistit inter deū 7 iustam animā. vnde apo-
stolus. Qui adheret deo vnus spiritus est
cum eo. Reliquū scilicet cōiunctio corpoz
designat cōformitatē que coassistit in carne
inter christū 7 sanctā ecclesiam. i. humanūz
genus. vnde euangelista. Verbū caro factū
est 7 habitauit in nobis. l. **C** Individuā.
quo ad affectionē. sic. §. de iusti. 7 iur. i p̄xi.
actu. n. plerūq̄ sit separatio iure taz veteri q̄
nouo pmittēte: vt. C. de repu. cōfensū. 7 i au-
tē. de nup. §. si ergo. col. iij. 7 i autē. vt lice.
ma. 7 aue. §. q̄. §. o. col. viij. sed nūq̄ hac
affectionē habet aliquis ad cōcubinā q̄nq̄
certe sic. 7 ideo ad iustas huic diffinitōi diui-
ni 7 humani iuris cōicatio: vt. ff. de ritu nu-
ptia. l. j. Quini: q̄: eiusdē se te debēt esse: vt
non sit vn' christianus 7 alter iude': vt. C. d
iudeis. ne qs. s̄ humani: q̄: forū viri sequit
vxor: vt. ff. ad municipa. l. si. §. ij. sed sec' est
in concubina vel qualibet minus legitima
vxore: vt. ff. ad municipa. l. si de iure. §. fina-
li. licet concubinatus iure permittente sic.
vt. ff. de concubinis. l. in concubinato. in fi.

De patria potestate

In p̄tate nostra
sūt liberi nostri
quos ex iustis nuptijs
percauimus. **C** Nu-
ptie' at siue m̄rimonū
est viri 7 mulieris cōi-
ctio' indiuiduam' con-

conūctio animoy significat vniōē que cō-
sistit inter deū 7 iustam animā. vnde apo-
stolus. Qui adheret deo vnus spiritus est
cum eo. Reliquū scilicet cōiunctio corpoz
designat cōformitatē que coassistit in carne
inter christū 7 sanctā ecclesiam. i. humanūz
genus. vnde euangelista. Verbū caro factū
est 7 habitauit in nobis. l. **C** Individuā.
quo ad affectionē. sic. §. de iusti. 7 iur. i p̄xi.
actu. n. plerūq̄ sit separatio iure taz veteri q̄
nouo pmittēte: vt. C. de repu. cōfensū. 7 i au-
tē. de nup. §. si ergo. col. iij. 7 i autē. vt lice.
ma. 7 aue. §. q̄. §. o. col. viij. sed nūq̄ hac
affectionē habet aliquis ad cōcubinā q̄nq̄
certe sic. 7 ideo ad iustas huic diffinitōi diui-
ni 7 humani iuris cōicatio: vt. ff. de ritu nu-
ptia. l. j. Quini: q̄: eiusdē se te debēt esse: vt
non sit vn' christianus 7 alter iude': vt. C. d
iudeis. ne qs. s̄ humani: q̄: forū viri sequit
vxor: vt. ff. ad municipa. l. si. §. ij. sed sec' est
in concubina vel qualibet minus legitima
vxore: vt. ff. ad municipa. l. si de iure. §. fina-
li. licet concubinatus iure permittente sic.
vt. ff. de concubinis. l. in concubinato. in fi.

necq; valet oppositio de matre ad filium. quia ibi non est talis cōseruatio qualis ad vxorem: vt. j. titu. j. §. ergo. 7 in autentica. quomo. oporteat episcopo. §. j. collatione. j. 7 §. quanta. ibi Sed aut sole. 7c. Accur.

Jus autem qd constitit in septē. Primo. qd necessitate famis videri pōt vel obligare: vt. C. de pa. qui. fi. di. l. iij. Secundo quia ab eo in ius vocari non potest: vt. C. de in ius voca. l. i. Tertio quia nec cuz eis agēdo iudicium habere possimus: vt. ff. de iudi. l. iij. Quarto quia per eum acquirimus: vt. j. per quas psonas no. acqui. §. j. Quinto qd in iudicio contra alium sine licentia nostra esse nō potest: vt. C. de bo. que libe. l. si. §. j. Sexto quia eo inuito sua bona aduenticia administramus: vt. j. per quas personas no. acqui. §. j. Quidam tamen dixerunt qd alimenta ad inuicem hoc iure prestantur: quod falsum est cum in emācipatis hoc fit: vt. ff. de libe. agnosce. si quis a libe. in prin. item civilis obligatio inter nos esse nō potest: vt. de inutilibus stipula. §. Item inutilis est. Et octauo vt possim petere filiu; in meā potestate. Circa qd distinguet qd aut a nullo detinet aut ab aliquo: si ab aliquo volens aut inuitus: primo casu petam eum 7 per officium iudicis de li. exhiben. l. iij. §. hoc autem. 7 preiudiciali actione in rem agam: vt. j. de actio. §. iudiciales. non interdico nisi in casu vt si volo eum adire hereditatem in qua factus est heres: vt. ff. de acqui. ren. heredi. si quis milib. §. iustum. 7 de libe. exhiben. si eum seruum. in secundo eadem auilia locū habeant 7 plura. scilicet rei vendicatio de iure ro. vt. ff. de rei vendi. l. j. §. j. in tertio locum habet interdictionem. de libe. ho. exhiben. item actio in rem de iure quiritum: vt. ff. de rei vendi. l. j. §. j. 7 de

suetudinem vite continent. **J**us autē potestatis quod in liberos habemus: propriū est ciuū romanoꝝ. Nulli autē alij sunt hoies: qd talem in liberos habent aut potestates: qualem nos habem⁹. Qui igitur ex te 7 vxore tua nascit in tua potestate est. Item qui ex filio tuo 7

liber. exhibe. l. j. respon. b. **R**omanorum. id est omnia qui sunt de romano imperio. alie vero gentes quedā vt seruos tenent filios 7 sciaui: alie vt procius⁹ absolutos vt Francigenē. ideo caute citat infra talem quales. **E**t vxore eius nascit: id est nepos tu⁹ 7 neptis: eiq; in tua potestate sunt: 7 pronepos 7 proneptis 7 deciceps ceteri: qui tamen ex filia tua nascuntur: i potestate tua nō erūt sed in patris eorum.

Denuptiis.

Istas autē nuptias inter se ciues Romani contrahūt: qd secū

Et non erunt quia qui nascuntur familias sequitur: vt. j. de legi. agna. tu. §. j. 7 in hoc sequitur cōditionem patris: vt. ff. de statu. ho. l. cum legitime. Accur.

Istas autē nuptias. **S**upra t. proxi. in pndictum est qd in potestate nostra sunt liberi nostri quos ex iustis nuptijs percavimus: ideo hic subiūgitur inter quos dicte nuptie contrahuntur. **T**erxi.

Istas autē. **I**nter marem maiorem quattuordecim annis: 7 feminaz maiorem duodecim annis liberos. fm legum pcepta nuptias contrahētes iuste nuptie contrahuntur. in potestate autē cōstitutū nuptias absq; patris consensu cōtrahere non possunt nisi pater foret inhabilis ad consensum prestantum. hoc dicit vfos ad. §. ergo fm bal. **E**t diuiditur in tres partes. nam in prima ponit dictum generale. in secūda illud declarat. in tertia determinat in identem questionem. Secūda ibi masculi. Tertia ibi gnde questum. **I**do.

Istas. ciues. id est liberi homines: vt. §. de libe. §. si. serui ergo nō faciunt matrimonium sed contuberniū: vt hic. 7. C. de incest. nup. cū ancillis. 7 in autē. de nup. §. si ab initio. coll. iij. sed aliud est iure canonis qd pualet: vt in aut. de eccle. titu. col. x. vbi dicit qd canones sunt seruandi pro legibus.

a **C** Precepta. que sunt. j. eo. ti. vt collige mus in magna glo. j. eo. §. sunt 7 alie.

b **C** Puberes. i. maiores. xiiij. an. vt. j. q. mo. ta. fi. in prin. c **C** Puberes. maiores xij. annis. j. qui. mo. tu. fi. j. rñ. sed in sponsa lib⁹ septē an ni sufficiunt: vt. ff. d. spō. l. spōsalib⁹. s; nūqd hodie quideci anni sunt necessa rij ad matrimo niū: vt in autē. de tem. nō so. pecu. §. gñalif. col. vij. Rñ. lex il la cōsuetudi nē 7 frequē tiā hominuz ponit. Item quid si aliqs ante istud tē pus in nētus sit sufficiēs ad matrimonium. videtur qd nubere possit: vt. ff. quādo. di. le ga. ce. l. penul. quasi felici diplomate vsus: vt. ff. de ver. ob. l. cōtinu⁹. §. cū. ita. S; j dic imo. l. nūtia. de adulterio 7 stupro cōmissō poterit puniri: vt. ff. de adul. iter liberōs. j. rñ. 7 est pro hoc. ff. de concubinis. l. j. §. si. si autē de facto iter dictū tēpus vxorē quis ac ceperit: tūc erit vxor cū ad etatē predictā p uenerit: vt. ff. de ritu nuptia. l. minorē.

d **C** Parentū. scilz qui sunt iuris sui: cuiuscūq; etatis sint. sic 7 matera. sed filij 7 filie familias qui sunt in potestate cuiuscūq; etatis sint: vt. ff. de his qui sunt sui iuris. l. nā ciuū. accur. e **C** In potestate. quid ergo de emācipatis: videtur idem: vt. C. e. l. vidue. sed illud cōstium est nō preceptuz. qd autē possit filius emācipatus dicat. ff. de contratabu. l. iij. §. si emancpa. 7. ff. de ritu nup. l. filius emanci. f **C** Et ciuilis. q; est in potestate de iure quili romanoruz: vt. §. ti. j. §. ius. accur. g **C** Et naturalis. quia pater: vt. ff. de insti. 7 iure. l. ij. Accur.

h **C** Debeat. als non valet: vt. ff. de statu ho. l. paulus. j. rñ. videtur autē consentire nī si cōtradicit expresse: vt de sponsa. l. in spō salibus. in fine. i **C** Unde questū. quia patris consensus exigitur. k **C** Possint.

dū precepta^a legem coc unt. **C** Adsculi quidē puberes^b: semine autēz viri potētes^c siue pces familias sint siue filisfa milias: dūtāmē si filii familias sunt: 7 pēnsū habeāt parētū^d quozuz in pt.ātē sunt nā hoc fie ri dberē: 7 ciuilib^e 7 na turalis^g rō suadet: in tā tū vt iustus parētis p cedere t debeat^h. **C** In

del questū est an furio si filia nubere: aut furio si filius vxorē ducere possint^k. **C** Quāq; sup^l filio varicbat nra pces sit decisio^m: quā pmissum est ad exēpluz filie furiosi^o: filiū quoq; furiosi posse 7 sine patris interuētū matrimoniū sibi copulare: fm^p datū ex nostrā constitutione modū. **C** Ergo nō oēs^r

vt si nescit an vtuat vt nō: vt. ff. e. l. si nepos. §. si. 7. l. si ita. p **C** Secundum datum. scilicet cum auctoritate curatoris patris ce dote fm quantitate patrimonij patris da ta: vt. C. eo. si furiosi. in fine. Sed iure cano num sufficit consensus eorum de quozum matrimonio agitur. sed illud forte in alijs: non in filijs familias intelligitur. vel credo qd hoc corrigitur: quia honesta est res con trahere matrimoniū sicut 7 intrare mona steriū: vt in autētica de sanctis. episco. §. nūc autem. collatione. ix. Accursius.

Ergo. **C** Iste. §. diuiditur in quinq; par tes. Primo ponit vnum dictum. Secūdo ponit rationem dicti. Tertio suū dictū spe cificat. Quarto ponit quid resultat contra hendo cum aliq; de prohibitis hic. Quinto extendit ad filios adoptiuos. Secūda ibi nam quozidā. 7 Tertio ibi inter eas. Quar ta ibi 7 si tales. Quinta ibi 7 hoc adeo. Et hoc dicit. Matrimonium nō potest cōtrahi inter ascendentes vsq; in infinitum etiam si per adoptionem. sit contracta parentela 7 etiam adoptione finita per emācipationem hoc dicit fm Aretinū vsq; ad. §. inter eas. q **C** Ergo. quia fm precepta legum sunt matrimonia ergo 7 cetera. Accursius. r **C** Non omnes. scilicet mulieres.

cū pater non possit consentire: vt. ff. de iur. eo. l. y. §. furiosus. l **C** Sup filio. nā de filia facile consensus fuit: quia forte calidi or: sanguis est in ea: vt in autenti. de nō eli gen. §. cum ergo. collatio. j. vel verus pro pter fragili tatem sexus. argumen. j. qui. a. l. licet. in prin. s; pzi ma non placet. accur. m **C** Deci sio. id est sen tentia vel lex vt. C. e. l. filia riosi. Accur. n **C** Qua. decisioe. o **C** Furio si. id est si ca ptus fuerit 7 abfuit pater per triennū

vt si nescit an vtuat vt nō: vt. ff. e. l. si nepos. §. si. 7. l. si ita. p **C** Secundum datum. scilicet cum auctoritate curatoris patris ce dote fm quantitate patrimonij patris da ta: vt. C. eo. si furiosi. in fine. Sed iure cano num sufficit consensus eorum de quozum matrimonio agitur. sed illud forte in alijs: non in filijs familias intelligitur. vel credo qd hoc corrigitur: quia honesta est res con trahere matrimoniū sicut 7 intrare mona steriū: vt in autētica de sanctis. episco. §. nūc autem. collatione. ix. Accursius.

Ergo. **C** Iste. §. diuiditur in quinq; par tes. Primo ponit vnum dictum. Secūdo ponit rationem dicti. Tertio suū dictū spe cificat. Quarto ponit quid resultat contra hendo cum aliq; de prohibitis hic. Quinto extendit ad filios adoptiuos. Secūda ibi nam quozidā. 7 Tertio ibi inter eas. Quar ta ibi 7 si tales. Quinta ibi 7 hoc adeo. Et hoc dicit. Matrimonium nō potest cōtrahi inter ascendentes vsq; in infinitum etiam si per adoptionem. sit contracta parentela 7 etiam adoptione finita per emācipationem hoc dicit fm Aretinū vsq; ad. §. inter eas. q **C** Ergo. quia fm precepta legum sunt matrimonia ergo 7 cetera. Accursius. r **C** Non omnes. scilicet mulieres.

vt si nescit an vtuat vt nō: vt. ff. e. l. si nepos. §. si. 7. l. si ita. p **C** Secundum datum. scilicet cum auctoritate curatoris patris ce dote fm quantitate patrimonij patris da ta: vt. C. eo. si furiosi. in fine. Sed iure cano num sufficit consensus eorum de quozum matrimonio agitur. sed illud forte in alijs: non in filijs familias intelligitur. vel credo qd hoc corrigitur: quia honesta est res con trahere matrimoniū sicut 7 intrare mona steriū: vt in autētica de sanctis. episco. §. nūc autem. collatione. ix. Accursius.

Ergo. **C** Iste. §. diuiditur in quinq; par tes. Primo ponit vnum dictum. Secūdo ponit rationem dicti. Tertio suū dictū spe cificat. Quarto ponit quid resultat contra hendo cum aliq; de prohibitis hic. Quinto extendit ad filios adoptiuos. Secūda ibi nam quozidā. 7 Tertio ibi inter eas. Quar ta ibi 7 si tales. Quinta ibi 7 hoc adeo. Et hoc dicit. Matrimonium nō potest cōtrahi inter ascendentes vsq; in infinitum etiam si per adoptionem. sit contracta parentela 7 etiam adoptione finita per emācipationem hoc dicit fm Aretinū vsq; ad. §. inter eas. q **C** Ergo. quia fm precepta legum sunt matrimonia ergo 7 cetera. Accursius. r **C** Non omnes. scilicet mulieres.

vt si nescit an vtuat vt nō: vt. ff. e. l. si nepos. §. si. 7. l. si ita. p **C** Secundum datum. scilicet cum auctoritate curatoris patris ce dote fm quantitate patrimonij patris da ta: vt. C. eo. si furiosi. in fine. Sed iure cano num sufficit consensus eorum de quozum matrimonio agitur. sed illud forte in alijs: non in filijs familias intelligitur. vel credo qd hoc corrigitur: quia honesta est res con trahere matrimoniū sicut 7 intrare mona steriū: vt in autētica de sanctis. episco. §. nūc autem. collatione. ix. Accursius.

Ergo. **C** Iste. §. diuiditur in quinq; par tes. Primo ponit vnum dictum. Secūdo ponit rationem dicti. Tertio suū dictū spe cificat. Quarto ponit quid resultat contra hendo cum aliq; de prohibitis hic. Quinto extendit ad filios adoptiuos. Secūda ibi nam quozidā. 7 Tertio ibi inter eas. Quar ta ibi 7 si tales. Quinta ibi 7 hoc adeo. Et hoc dicit. Matrimonium nō potest cōtrahi inter ascendentes vsq; in infinitum etiam si per adoptionem. sit contracta parentela 7 etiam adoptione finita per emācipationem hoc dicit fm Aretinū vsq; ad. §. inter eas. q **C** Ergo. quia fm precepta legum sunt matrimonia ergo 7 cetera. Accursius. r **C** Non omnes. scilicet mulieres.

vt si nescit an vtuat vt nō: vt. ff. e. l. si nepos. §. si. 7. l. si ita. p **C** Secundum datum. scilicet cum auctoritate curatoris patris ce dote fm quantitate patrimonij patris da ta: vt. C. eo. si furiosi. in fine. Sed iure cano num sufficit consensus eorum de quozum matrimonio agitur. sed illud forte in alijs: non in filijs familias intelligitur. vel credo qd hoc corrigitur: quia honesta est res con trahere matrimoniū sicut 7 intrare mona steriū: vt in autētica de sanctis. episco. §. nūc autem. collatione. ix. Accursius.

Ergo. **C** Iste. §. diuiditur in quinq; par tes. Primo ponit vnum dictum. Secūdo ponit rationem dicti. Tertio suū dictū spe cificat. Quarto ponit quid resultat contra hendo cum aliq; de prohibitis hic. Quinto extendit ad filios adoptiuos. Secūda ibi nam quozidā. 7 Tertio ibi inter eas. Quar ta ibi 7 si tales. Quinta ibi 7 hoc adeo. Et hoc dicit. Matrimonium nō potest cōtrahi inter ascendentes vsq; in infinitum etiam si per adoptionem. sit contracta parentela 7 etiam adoptione finita per emācipationem hoc dicit fm Aretinū vsq; ad. §. inter eas. q **C** Ergo. quia fm precepta legum sunt matrimonia ergo 7 cetera. Accursius. r **C** Non omnes. scilicet mulieres.

vt si nescit an vtuat vt nō: vt. ff. e. l. si nepos. §. si. 7. l. si ita. p **C** Secundum datum. scilicet cum auctoritate curatoris patris ce dote fm quantitate patrimonij patris da ta: vt. C. eo. si furiosi. in fine. Sed iure cano num sufficit consensus eorum de quozum matrimonio agitur. sed illud forte in alijs: non in filijs familias intelligitur. vel credo qd hoc corrigitur: quia honesta est res con trahere matrimoniū sicut 7 intrare mona steriū: vt in autētica de sanctis. episco. §. nūc autem. collatione. ix. Accursius.

Ergo. **C** Iste. §. diuiditur in quinq; par tes. Primo ponit vnum dictum. Secūdo ponit rationem dicti. Tertio suū dictū spe cificat. Quarto ponit quid resultat contra hendo cum aliq; de prohibitis hic. Quinto extendit ad filios adoptiuos. Secūda ibi nam quozidā. 7 Tertio ibi inter eas. Quar ta ibi 7 si tales. Quinta ibi 7 hoc adeo. Et hoc dicit. Matrimonium nō potest cōtrahi inter ascendentes vsq; in infinitum etiam si per adoptionem. sit contracta parentela 7 etiam adoptione finita per emācipationem hoc dicit fm Aretinū vsq; ad. §. inter eas. q **C** Ergo. quia fm precepta legum sunt matrimonia ergo 7 cetera. Accursius. r **C** Non omnes. scilicet mulieres.

vt si nescit an vtuat vt nō: vt. ff. e. l. si nepos. §. si. 7. l. si ita. p **C** Secundum datum. scilicet cum auctoritate curatoris patris ce dote fm quantitate patrimonij patris da ta: vt. C. eo. si furiosi. in fine. Sed iure cano num sufficit consensus eorum de quozum matrimonio agitur. sed illud forte in alijs: non in filijs familias intelligitur. vel credo qd hoc corrigitur: quia honesta est res con trahere matrimoniū sicut 7 intrare mona steriū: vt in autētica de sanctis. episco. §. nūc autem. collatione. ix. Accursius.

Ergo. **C** Iste. §. diuiditur in quinq; par tes. Primo ponit vnum dictum. Secūdo ponit rationem dicti. Tertio suū dictū spe cificat. Quarto ponit quid resultat contra hendo cum aliq; de prohibitis hic. Quinto extendit ad filios adoptiuos. Secūda ibi nam quozidā. 7 Tertio ibi inter eas. Quar ta ibi 7 si tales. Quinta ibi 7 hoc adeo. Et hoc dicit. Matrimonium nō potest cōtrahi inter ascendentes vsq; in infinitum etiam si per adoptionem. sit contracta parentela 7 etiam adoptione finita per emācipationem hoc dicit fm Aretinū vsq; ad. §. inter eas. q **C** Ergo. quia fm precepta legum sunt matrimonia ergo 7 cetera. Accursius. r **C** Non omnes. scilicet mulieres.

vt si nescit an vtuat vt nō: vt. ff. e. l. si nepos. §. si. 7. l. si ita. p **C** Secundum datum. scilicet cum auctoritate curatoris patris ce dote fm quantitate patrimonij patris da ta: vt. C. eo. si furiosi. in fine. Sed iure cano num sufficit consensus eorum de quozum matrimonio agitur. sed illud forte in alijs: non in filijs familias intelligitur. vel credo qd hoc corrigitur: quia honesta est res con trahere matrimoniū sicut 7 intrare mona steriū: vt in autētica de sanctis. episco. §. nūc autem. collatione. ix. Accursius.

Ergo. **C** Iste. §. diuiditur in quinq; par tes. Primo ponit vnum dictum. Secūdo ponit rationem dicti. Tertio suū dictū spe cificat. Quarto ponit quid resultat contra hendo cum aliq; de prohibitis hic. Quinto extendit ad filios adoptiuos. Secūda ibi nam quozidā. 7 Tertio ibi inter eas. Quar ta ibi 7 si tales. Quinta ibi 7 hoc adeo. Et hoc dicit. Matrimonium nō potest cōtrahi inter ascendentes vsq; in infinitum etiam si per adoptionem. sit contracta parentela 7 etiam adoptione finita per emācipationem hoc dicit fm Aretinū vsq; ad. §. inter eas. q **C** Ergo. quia fm precepta legum sunt matrimonia ergo 7 cetera. Accursius. r **C** Non omnes. scilicet mulieres.

vt si nescit an vtuat vt nō: vt. ff. e. l. si nepos. §. si. 7. l. si ita. p **C** Secundum datum. scilicet cum auctoritate curatoris patris ce dote fm quantitate patrimonij patris da ta: vt. C. eo. si furiosi. in fine. Sed iure cano num sufficit consensus eorum de quozum matrimonio agitur. sed illud forte in alijs: non in filijs familias intelligitur. vel credo qd hoc corrigitur: quia honesta est res con trahere matrimoniū sicut 7 intrare mona steriū: vt in autētica de sanctis. episco. §. nūc autem. collatione. ix. Accursius.

Ergo. **C** Iste. §. diuiditur in quinq; par tes. Primo ponit vnum dictum. Secūdo ponit rationem dicti. Tertio suū dictū spe cificat. Quarto ponit quid resultat contra hendo cum aliq; de prohibitis hic. Quinto extendit ad filios adoptiuos. Secūda ibi nam quozidā. 7 Tertio ibi inter eas. Quar ta ibi 7 si tales. Quinta ibi 7 hoc adeo. Et hoc dicit. Matrimonium nō potest cōtrahi inter ascendentes vsq; in infinitum etiam si per adoptionem. sit contracta parentela 7 etiam adoptione finita per emācipationem hoc dicit fm Aretinū vsq; ad. §. inter eas. q **C** Ergo. quia fm precepta legum sunt matrimonia ergo 7 cetera. Accursius. r **C** Non omnes. scilicet mulieres.

vt si nescit an vtuat vt nō: vt. ff. e. l. si nepos. §. si. 7. l. si ita. p **C** Secundum datum. scilicet cum auctoritate curatoris patris ce dote fm quantitate patrimonij patris da ta: vt. C. eo. si furiosi. in fine. Sed iure cano num sufficit consensus eorum de quozum matrimonio agitur. sed illud forte in alijs: non in filijs familias intelligitur. vel credo qd hoc corrigitur: quia honesta est res con trahere matrimoniū sicut 7 intrare mona steriū: vt in autētica de sanctis. episco. §. nūc autem. collatione. ix. Accursius.

Ergo. **C** Iste. §. diuiditur in quinq; par tes. Primo ponit vnum dictum. Secūdo ponit rationem dicti. Tertio suū dictū spe cificat. Quarto ponit quid resultat contra hendo cum aliq; de prohibitis hic. Quinto extendit ad filios adoptiuos. Secūda ibi nam quozidā. 7 Tertio ibi inter eas. Quar ta ibi 7 si tales. Quinta ibi 7 hoc adeo. Et hoc dicit. Matrimonium nō potest cōtrahi inter ascendentes vsq; in infinitum etiam si per adoptionem. sit contracta parentela 7 etiam adoptione finita per emācipationem hoc dicit fm Aretinū vsq; ad. §. inter eas. q **C** Ergo. quia fm precepta legum sunt matrimonia ergo 7 cetera. Accursius. r **C** Non omnes. scilicet mulieres.

vt si nescit an vtuat vt nō: vt. ff. e. l. si nepos. §. si. 7. l. si ita. p **C** Secundum datum. scilicet cum auctoritate curatoris patris ce dote fm quantitate patrimonij patris da ta: vt. C. eo. si furiosi. in fine. Sed iure cano num sufficit consensus eorum de quozum matrimonio agitur. sed illud forte in alijs: non in filijs familias intelligitur. vel credo qd hoc corrigitur: quia honesta est res con trahere matrimoniū sicut 7 intrare mona steriū: vt in autētica de sanctis. episco. §. nūc autem. collatione. ix. Accursius.

Ergo. **C** Iste. §. diuiditur in quinq; par tes. Primo ponit vnum dictum. Secūdo ponit rationem dicti. Tertio suū dictū spe cificat. Quarto ponit quid resultat contra hendo cum aliq; de prohibitis hic. Quinto extendit ad filios adoptiuos. Secūda ibi nam quozidā. 7 Tertio ibi inter eas. Quar ta ibi 7 si tales. Quinta ibi 7 hoc adeo. Et hoc dicit. Matrimonium nō potest cōtrahi inter ascendentes vsq; in infinitum etiam si per adoptionem. sit contracta parentela 7 etiam adoptione finita per emācipationem hoc dicit fm Aretinū vsq; ad. §. inter eas. q **C** Ergo. quia fm precepta legum sunt matrimonia ergo 7 cetera. Accursius. r **C** Non omnes. scilicet mulieres.

vt si nescit an vtuat vt nō: vt. ff. e. l. si nepos. §. si. 7. l. si ita. p **C** Secundum datum. scilicet cum auctoritate curatoris patris ce dote fm quantitate patrimonij patris da ta: vt. C. eo. si furiosi. in fine. Sed iure cano num sufficit consensus eorum de quozum matrimonio agitur. sed illud forte in alijs: non in filijs familias intelligitur. vel credo qd hoc corrigitur: quia honesta est res con trahere matrimoniū sicut 7 intrare mona steriū: vt in autētica de sanctis. episco. §. nūc autem. collatione. ix. Accursius.

Ergo. **C** Iste. §. diuiditur in quinq; par tes. Primo ponit vnum dictum. Secūdo ponit rationem dicti. Tertio suū dictū spe cificat. Quarto ponit quid resultat contra hendo cum aliq; de prohibitis hic. Quinto extendit ad filios adoptiuos. Secūda ibi nam quozidā. 7 Tertio ibi inter eas. Quar ta ibi 7 si tales. Quinta ibi 7 hoc adeo. Et hoc dicit. Matrimonium nō potest cōtrahi inter ascendentes vsq; in infinitum etiam si per adoptionem. sit contracta parentela 7 etiam adoptione finita per emācipationem hoc dicit fm Aretinū vsq; ad. §. inter eas. q **C** Ergo. quia fm precepta legum sunt matrimonia ergo 7 cetera. Accursius. r **C** Non omnes. scilicet mulieres.

vt si nescit an vtuat vt nō: vt. ff. e. l. si nepos. §. si. 7. l. si ita. p **C** Secundum datum. scilicet cum auctoritate curatoris patris ce dote fm quantitate patrimonij patris da ta: vt. C. eo. si furiosi. in fine. Sed iure cano num sufficit consensus eorum de quozum matrimonio agitur. sed illud forte in alijs: non in filijs familias intelligitur. vel credo qd hoc corrigitur: quia honesta est res con trahere matrimoniū sicut 7 intrare mona steriū: vt in autētica de sanctis. episco. §. nūc autem. collatione. ix. Accursius.

Ergo. **C** Iste. §. diuiditur in quinq; par tes. Primo ponit vnum dictum. Secūdo ponit rationem dicti. Tertio suū dictū spe cificat. Quarto ponit quid resultat contra hendo cum aliq; de prohibitis hic. Quinto extendit ad filios adoptiuos. Secūda ibi nam quozidā. 7 Tertio ibi inter eas. Quar ta ibi 7 si tales. Quinta ibi 7 hoc adeo. Et hoc dicit. Matrimonium nō potest cōtrahi inter ascendentes vsq; in infinitum etiam si per adoptionem. sit contracta parentela 7 etiam adoptione finita per emācipationem hoc dicit fm Aretinū vsq; ad. §. inter eas. q **C** Ergo. quia fm precepta legum sunt matrimonia ergo 7 cetera. Accursius. r **C** Non omnes. scilicet mulieres.

¶ **Q**uartida. s. mulier. **b** **A**deo. vt si adam hodie viveret: no postet hfe vxore fm joan. vt. ff. de ritu nuptia. l. nuptie. **c** **I**dem iuria. vt non possit coniungi. **I**nter eas. **C** Diuidit in quattuor ptes.

Primo post dicta i ghe. in tranuersalibus. Seco illud specificat in trasuersalibus coniectis p sanguinez. Tertio de coniectis p adoptione. qro infert ex pdictis vnus casum. scda ibi sane. Tertia ibi s. q. r. ta ibi r. ideo. r. h. d. Inter fratres r. sorore phibitu e mrimonijs: etiā si p adoptione coniuncti sūt: qd bz locū adoptio ne durate tā tū: r. emancipat' a pte potest copulari cuq' altero a adoptione a su o pte. h. d. vsq' ad. s. fris. fm Zireti. **d** **S**z no tanta. s. vsq' ad gradū. vij fm canones vt. xxx. q. iij. c. pgenie. r. c. de sanginitate. r. c. in copulatione.

r. c. nulli. sed fm lege s vsq' ad quartū: vt. j. c. s. fratris. idē hodie iure canonico: vt eē. de cōsan. r. affini. c. vti. sed tñ aliter accipit gradus fm canones q' fm nos: vt dicea. j.

de gradibus. **e** **Q**uādiu. sic. ff. de ver. obli. si stipulat'. in si. sic. ff. de libe. r. posthu. si quis posthu. in sine. f. **D**issoluta. qz ipsa est emācipata: vt differat a sequēti casu. **g** **G**enez. i. maritū filie. **h** **E**ū. s. patrem. accur.

similis obseruatio: sed no tanta. **S**ane. n. iter fratres sorore nuptie prohibite sunt: siue ab eodez patre eadēqz matre nate fuerint: siue ex altero eorum. Sed si qua per adoptione soror tibi esse ceperit: quādiu quidē constat adoptio: sane inter te r. eaz nuptie consistere no possunt. Quā vero per emācipatione adoptio sit dissoluta: poteris eam vxorem ducere. **S**z r. si tu emācipatus fueris: nihil est impedimēto nuptijs: r. ideo constat si quis genez' adoptare velit: debere euz' ante filiā suā emācipare: r. si quis velit nuruz' adoptare: debere eā ante filium suū emancipare. **F**ratris vero vel sororis filiā vxore ducere no licet: sed nec neptaz fratris vel sororis quis ducere potest: quāuis quarto gradu sint. **L**uius^m filia vxore ducere non possit: sed opponit. filiā auī vel auie no possit ducere: tñ neptē possit: q' ē mibi p sobrina: vt. j. c. duoz. **R**n. hac regulā striate iurelligi in eo casu in quo loquit r in o

i **A**nte. idest pmo. **k** **F**iliaz. hoc iō: quia emācipatioe facta definit esse agnata pri: q' p ptes no pōt fieri agnato tali adoptio: vt ff. de adop. l. q' adoptio ne. hodie vo no dñit: vt j. d. leg. agnata. h. c. s. h. ita h. c. s. filiū h. d. die no valet. **l** **A**uz. i. vxore filij: vt pbat. j. e. s. affinitatis. **R** r. r. s. **D**iuidit tres ptes. pmo ponit dicitā. Seco illud extendit Tertio rōne reddit. scda ibi Sed nec. Tertia ibi cuius eni. r. h. d. Filiaz vel neptē fratris vel soror sue no pōt quis ducere i vro rem. h. d. fm Tre. vsq' ad s. eius vero. **C**uius. sed opponit. filiā auī vel auie no possit ducere: tñ neptē possit: q' ē mibi p sobrina: vt. j. c. duoz. **R**n. hac regulā striate iurelligi in eo casu in quo loquit r in o

simili scilicet quando ego et illa cuius filiaz du-
cere non possunt: sum? in gradu secundo ad sti-
pitem et in potestate eiusdem: et sic cuius scilicet fra-
tris vel sororis mee filiaz et hoc in natura
libus: secus in adoptiuis: vt. j. §. p. oxi.

Quia vero.

C Filia soro-
ris adoptiue
potest quod du-
cere in vxo-
rez. hoc dicit
vsq; ad .§.
duorum au-
tem. Areti.
a. **E**ius.
sic ostendit. non
videris ipe-
diri du. vxo.
fi. eius.
b. **C**iuili
iure natura-
li constat. de a-
uili sic pbo.

tere non licet: neq; cis
neptem permittitur.
Eius vero mulie-
ris quam pater tuus
adoptauit: filiam non
videris impediri vxo-
rem ducere: quia neq;
naturali neq; ciuili^b iu-
re tibi coniunguntur.
Duorum^c autē fratrum
vel sororum liberi: vel fra-

tem ex nepote nato ex filia quod possunt sicut si
nullum haberet filium: vt. j. ti. j. §. licet. tunc soror
et frater eius loco cuius filii facta est adop-
tio est mater: rra et auiculus: alij mihi fi-
lij sunt vt patet: et sic non imitatur naturam quod
aliter nepos
ex filia natu-
rali et legiti-
ma non est in
potestate. hic
autē cum suis
cōcordantij
loquitur quā
aliquas ado-
pro in filiaz.
hec quidem
non erit ma-
tertera filijs
natis ex alia
filia mea na-
turali et legi-
tima. Sed quod
est rō diuersi

tris et sororis coniungi
possunt. **I**tem^d ami-
tam hanc adoptiuam^e ducere
vxo^rem non licet. **I**tem
nec matertera^f: quia in
loco parentum habetur:
qua ratione verum est:
magnam quoque amitam et
materteras^g magnam p-
hiberi vxo^rem ducere.
Affinitatis^a quoque

tatis: **R**espō. quod altero casu scilicet quod adopto
nepote ex filia est comōdum matertere et au-
culo: quod maiores quidem parētēs imperat mi-
noribus quod secus est in aduerso casu: et
hac pendet alia vt naturales et legitimi sunt
adoptiuo subiecti: et est ridiculū. e contrario
casu esset equū. **E**t materteram ma-
gnam. magna matertera soror auie matere
est. amita magna soror aui paterni est: vt. j.
de gra. affi. §. iij. r. iij. Sed quod de fratre aui
materni rō. est patruus magnus: vt. C. de suc-
cessorio edic. l. j. licet. Pla. contra vt ibi no.
Sed cum sint in quarto gradu quare phi-
bentur: vt. §. e. §. fratres. rri. q. he psona sunt
de superiorib; trauerfalibus que habetur
loco parentum vt in hoc. §. r. quod ipsa est in pri-
mo gradu stipitis: vt no. §. s. §. nec nepote.
et sic no. caute: quod ordo tranuersalium subdi-
uidit in tres partes supra ista et ex latere: vt. j. §.
grad. §. ij. r. iij. r. v. r. vj. et maior est
abstinentia versus superiores vt hic. et inferio-
res: vt. §. eo. §. fratres. quod tranuersalium: vt
§. eo. §. duorum. Accur.

Affinitatis.

Diuidit in septem partes.
Nam primo ponit quā prohibitiones
in genere. Secundo illā prohibitionē expre-
ssit in nuru et priuigna. Tertio rōnem phi-
bitionis facte de nuru et priuigna assignat.
Quarto dicit prohibitionē de nuru factā

illa filia sororis adoptiue non est in potestate
matris: vt. j. de heredi. qua. et dif. §. qua. de
causa. ergo non transit in potestate illius qui
adoptat matrē. licet mater trāseat: quia illa
trāsit cum alijs qui sunt in potestate: vt. j.
ti. j. §. illud. r. ff. ad op. si pater. ac ipsa ma-
ter adoptata est mihi cōiuncta p agnationē
p patrē in cuius potestate est. ff. de adop. l.
qui adop. Accur.

Quorum autes.

Filij duorum fratrum vel
sororum possunt simul contrahere matrimo-
nium inter se non autes nepos cum amita etiā
adoptiua vel matertera etiā magna h. d.
vsq; ad .§. Affinitatis. et diuidit in tres par-
tes. Primo ponit de duobus consobrinis.
Secundo de amita. Tertio de matertera. Secūda
ibi. Item amita. Tertia ibi matertera. Areti.
c. **D**uorum. hoc fm. leges. vt hic. r. C. eo.
celebrādis: secus iure canonum. vel dic hūc
§. loqui de adoptiuis. secus in naturalibus.
Item amita. que est soror patris.
Adoptiuam. ab auro paterno.
Item matertera. caute quia non repetit
adoptiuam matertera et. quod matertera vel au-
culus non fit adoptione: vt hic r. §. eo. §.
eiusdem. r. ff. eo. si qua. §. si. alias. l. adoptio
sed cōtra videt. ff. de ritu nup. l. p. adoptione.
§. si. rri. illud intelligit quādo adoptio
in nepote quasi ex filia natū vel in nepo-

tem ex nepote nato ex filia quod possunt sicut si
nullum haberet filium: vt. j. ti. j. §. licet. tunc soror
et frater eius loco cuius filii facta est adop-
tio est mater: rra et auiculus: alij mihi fi-
lij sunt vt patet: et sic non imitatur naturam quod
aliter nepos
ex filia natu-
rali et legiti-
ma non est in
potestate. hic
autē cum suis
cōcordantij
loquitur quā
aliquas ado-
pro in filiaz.
hec quidem
non erit ma-
tertera filijs
natis ex alia
filia mea na-
turali et legi-
tima. Sed quod
est rō diuersi

modificat. Quinto rōne dicitur modificatiōnis assignat. Sexto modificat prohibitionē circa p̄uignā. Septimo rōne dicitur modificatiōnis assignat. Secūda ibi vt ecce. Tertia ibi quia vtriqz. Quarta ibi qd̄ scilz. Quinta ibi q̄ eadez.

Sexta ibi itē si. Septima ibi q̄ duas. ⁊ h. d. Nō potest auis cōtrahere m̄imoniuꝝ cum nuru vel p̄uigna vel p̄terita h. d. vsqz ad §. soc. i. r. e. s. c. Affinitatis. est autē affinitas regularitas p̄sonarū ex nuptiis coniuncturaz oī carens parentela sanguis: vt. ff. de gra. facile. §. affines. ⁊. §. sciēdū est. iō dicitur ex nuptiis: qz sine nuptiis cōtrahi non pōt. sed s̄m canones etiā sine nuptiis. sed cū vxor videat̄ affinis vxor: qre permittit̄ m̄imonio vti: Rñ. non est affinis sed cā affinitatis. b. Quarūdam. mulier. c. P̄uignā. hec noīa ex ponūtur statz p̄xi. ver. Quod ita ⁊c. accur. d. Loco sunt. facit ad hoc. ff. so. ma. qz. e. Accipi debet. scilz hec prohibitio.

f. Murus est. que cōtineant appellatiōe istaz. dic vt. ff. eo. l. adoptiu⁹. §. videam⁹. g. Nupta est. argumētum sumitur hic ex p̄xi. rñ. q̄ si quis habet generale auxiliū nō potest petere speciale: vt. ff. de minoribus. l. in cause. ⁊ de verbo. obli. doli. ⁊ ff. de eden. l. quedā sunt. h. Alia rōne nō soluz supradicta. i. Licet. imo efficitur infamis: vt. C. ad. l. iul. de adul. l. eū q̄

veneratiōe quarūdaꝝ b nuptiis abstinere necesse est: vt ecce p̄uignā aut nurū in vxorem ducere non licet: qz vterqz filie loco sunt. Qd̄ ita scilz accipi debet si fuerit nurus aut p̄uignata tua: nā si adhuc tua nurus ē: idest si adhuc nupta est filio tuo: alia ratione vxorē cā ducere nō possis: qz eadē duobus nupta esse non potest. Itē si adhuc p̄uignata tua est: idest si mater eius tibi nupta est: ideo eā ducere non poteris: quia duas vxores eodē tēpore habere nō licet. C. Socrū quoz ⁊ nouerā. prohibitū

Socrum. C. Diuiditur in quattuor partes. qz primo ponit vñū dictū. prohibitū cum ratione. Secūdo illud modificat. Tertio modificatū declarat circa nouerā cū rōne. Quarto declarat circa socrum cū ratione.

Secūda ibi qd̄ ⁊ ipsum. tertia ibi alioquin. quarta ibi item si. ⁊ h. d. Cūz socru vt nouerca p̄sente vel p̄terita matrimoniu cōtrahi nō pōt s̄m iur. vt. qz ad. §. maria. k. Socrū que sint hec p̄sone dic vt. ff. eo. ti. de ritu nupti. l. adoptiu⁹. §. nūc videamus. l. Prohibituz. iure affinitatis. ⁊ ad hoc referatur illud qd̄ ⁊ ipsum ⁊c. m. Affinitate. hec lute ra sibi cōtraria videtur.

nam dissoluta est affinitas. nō ergo debent nuptie rōne affinitatis separari vel impediri sed dic dissoluta ⁊c. idest dissoluti m̄imonio p̄pter quod cōtingit affinitas: sed ipsa affinitas nō est dissoluta. n. Nouerca sic dicta quasi nocēs archus. vel qz noua est archa sine fructu. ⁊ facit. ff. de inoffi. testa. l. iij. in fine. ⁊ l. iij. o. Nō potes. atqz nō possis. scilz eodez tpe. subaudi vt. §. p̄xi. §. Warn. C. Hoc dicit. Filius ex vxore p̄ mortua cōtrahere potest matrimoniu cum filia vxoris ex marito p̄mortuo. h. d. P̄xi. p. Ariti. licet inter se frater ⁊ soror p̄hibeantur. vt. §. eo. §. inter eas tamen ⁊c. q. Vel cōtra. i. p̄xiario. r. Habeant. illi minores. s. Ex m̄imonio. eozuz

nam dissoluta est affinitas. nō ergo debent nuptie rōne affinitatis separari vel impediri sed dic dissoluta ⁊c. idest dissoluti m̄imonio p̄pter quod cōtingit affinitas: sed ipsa affinitas nō est dissoluta. n. Nouerca sic dicta quasi nocēs archus. vel qz noua est archa sine fructu. ⁊ facit. ff. de inoffi. testa. l. iij. in fine. ⁊ l. iij. o. Nō potes. atqz nō possis. scilz eodez tpe. subaudi vt. §. p̄xi. §. Warn. C. Hoc dicit. Filius ex vxore p̄ mortua cōtrahere potest matrimoniu cum filia vxoris ex marito p̄mortuo. h. d. P̄xi. p. Ariti. licet inter se frater ⁊ soror p̄hibeantur. vt. §. eo. §. inter eas tamen ⁊c. q. Vel cōtra. i. p̄xiario. r. Habeant. illi minores. s. Ex m̄imonio. eozuz

Postea. scilicet post natiuitate istorum. et sic aduerbiu post determinat dictione contracto. ut quod determinat verbum habeat et dicit contracto scilicet prius. nam quod ex eo matrimonio. scilicet maioru nascatur fratres sunt ex parte matris

illi qui nati est: vel nati prius ex femina. idem dicas ecotra quod erit frater vel soror: ex parte patris illi qui fuerat ex illo patre natus tamen illi nullo iure sibi inuicem iungunt: viro. n. cognati vroris iungunt et non alijs cognatis viri. Idem ecotra quod cognati viri vrori iungunt non autem alijs cognatis vroris. vnde reprobat quorundam opinio quod dixerunt quod nullus ab arbore ducit alij. nati in ea continent cognati viri et vroris. et tamen iunguntur ut hic dicit: nec inter se autem matrimoniu inter duos cognatos viri et vroris contrahuntur: vt. C. comunis. de success. lamite. nec postea nisi sicut facit vir vrori. deficiente omni paratela et excluso siccio: vt. C. vnde vir et vror. l. j. et in autem. ibi signata.

Et in qua vror. Hoc dicit. publica honestas impedit contrahere matrimoniu cum filia quorundam vroris suscepte ex alio viro post diuortiu primi mariti. Item impedit patre contrahere cum sponsa filij et ecotra. hoc dicit in Areti.

Priniigna. quod illa est priniigna mea quod ex mea vroris est nata antequam esset vror. et semine ille est priniignus qui ex marito natus fuit antequam finis esset maritus. vt. s. eo. s. af finitatis. et. s. socrum. sed hec postea fuit nata: tamen dicit gyl. abstinentus ratione honestatis: vt subijcit. et. ff. e. l. si qua. s. si vror. et. l. si vror. et. l. semper. et ad hoc inducit duo articulos. **Primum esse.** licet sit sponsa. tamen non est nurus antequam fiat vror. et ecotra licet sit sponsa patris quod vror: non est patris adhuc: ideo non est filij nouerca: vt hic. et ff. de ritu nup. si qua. s. j. et tamen licet: nulla

fit affinitas est abstinentum vt subijcit Rectius et. a simili celsus in casu apposito.

Facturos. scilicet sancimus. **Hoc dicit.** Inter seruos etiam eis manumissis matrimoniu contrahentibus cognatio impedit ad matrimoniu contrahendum. h. v. fm bal. vlt. ad. s. si aduersus.

Illud certum est seruiles quodque cognationes impedimentum nuptijs esse: si forte pater et filia: aut frater et soror manumissis fuerint. **Sunt et alie** persone que propter diuersas rationes nuptias

et iure facturos eos qui huiusmodi nuptijs abstinerunt. **Illud certum est seruiles** quodque cognationes impedimentum nuptijs esse: si forte pater et filia: aut frater et soror manumissis fuerint. **Sunt et alie** persone que propter diuersas rationes nuptias inter eos. Item affinitas vt hic. et. ff. eo. adoptiuus. s. seruiles. sed quomodo hoc cum nulla cognatio sit inter eos: vt. j. de cap. di. s. quod autem. sed illud in iure succedendi et in tutela vel hereditate dicit. hic autem in iure sanguinitas quod nullo iure cuius tolli potest: vt hic. et ff. de regu. iuris. l. iura sanguinis. et p. consequens est in prohibitione matrimonij: sed nonne et alia ratione inter eos. matrimonij impediri quia sunt serui: vt. s. eo. s. j. j. ff. et. C. de incest. nup. cum ancillis. **Rn. durate** fuitate hic sunt duo impedimenta et eis manumissis durate. hic vnum vt sequitur. **Adgnumissis fuerunt.** vel ambo: et tunc vnum est impedimentum sanguinis: vel vnum: et tunc duo sunt que impediuntur in modo diximus. **Sunt et alie.** enumerari. pot sunt autem enumerari. xiiij. modi cum his quos scilicet hoc. ti. habemus. **Primum est** ratione seruitutis: vt. s. eo. j. ff. et. C. de incest. nup. l. cum ancillis. **Secundus est** ratione eratis: vt mares minores. xiiij. annis. femine minores. xij. vt. s. eo. j. respon. **Tertio ratioe sanguinis** quod in tria diuidit. ascendentes: descendentes et collateralales. vt. s. eo. s. ergo. et s. inter eas. et. s. fratris. et. s. ei. et. s. duorum. **Quarto ratione adoptionis:** vt. s. eo. s. ergo. et. s. inter eas in fine vtriusque. **Quinto ratione affinitatis presentis:** preterite et future: vt. s. eo. s. affinitatis. et. s. locer. et. s. si vror.

Sexto ratione matrimonij. nam si habet
vnam nō debet habere alteram eodem tē-
pore alias est infans. vt. s. eo. §. socrum. in
fi. 7. §. affinitatis. in fi. 7. ad. l. iul. de adul.
leam. Septimo per fena. con. quod vctat

feri mrimo-
niū inter tu-
7 cura. 7 fili-
os eorum ad
quēdam pu-
ellam 7 adul-
tam suaz: vel
patris: vt. C.
de interdicto
matri. inter-
pu. l. j. De ca-
ua per leges
papaz 7 mlti-
inter senato-
res 7 eorum
libertos 7 li-
bertas: vel
alias vllis cō-
ditionis femi-
nas: vt. ff. de
ritu. nupti. l.

contrahere phibentur:
quas in libris digestoz
seu pandectaz ex veteri
iure collectaz enūmera-
ri permisimus. ¶ Si
aduersus ea q̄ dōtin⁹
aliqui coferint: nec vir
nec vxor: nec nuptie nec
matrimonij nec dos i-
telligitur. Itaq̄^b hi q̄
ex eo coitu nascuntur: in
potestate patris nō sūt:
sed tales sunt quātū ad
patriam^c potestates pti

papi. 7. C. de nup. l. si libertatem. quod capi-
tulum hodie coactū est: vt in auten. vt lib.
dece. §. si quis autem. colla. vj. ¶ Bonus est
vt inter p̄sēdem 7 sibi subiectā ratione iur-
isdictionis: vt. C. de nup. 7 si p̄tra. 7. C. si qua-
cumq̄. p̄. po. l. j. ¶ Decimus est per constitu-
tionem principis vt cum eaq̄am quis de
facto fonte leuauit: vt. C. de nup. si quis aliū
in sine. Idem seruatur de ipsa cum matre.
licet nostro iure cautum non reperiat. ¶ An-
decimus est ratione honestatis: vt. s. eo. §.
si vxor. 7. ff. e. l. si qua. ¶ Et. vij. ratione ordi-
nis annexi: vt cum clericis in sacris ordi-
nibus constitutis: vt in auten. quomodo o. po.
episco. §. neq̄ autē. colla. j. in auten. de san.
epis. §. si quis. colla. ix. Est 7 tertiusdecimus
vt in monachis conuersis 7 monialib⁹ licet
non sint in sacris ordinibus constituti: vt in
auten. de monachis. §. antepenult. colla. j.
7 in auten. de nup. §. per occasiones. coll. v.
Est 7. xiiij. in muliere rapta que pp̄rio nu-
bet raptozi. quod phibetur: vt in auten. de
rap. mulie. que pp̄rio. rap. nu. §. j. colla. ix.
¶ Diximus. vt. s. eo. per totum. 7 etiam
adiecimus in p̄xi. §. b. ¶ Itaq̄. bene
infertur. vt. s. ti. j. in p̄nci. Accur.

¶ Ad patriam potestatem. propter hūc
casum posuit de nuptiis post titulum de
patria potestate. ¶ ¶ Vulgo. scilicet qui
patrem demonstrare non possunt vel illici-
tum: vt. ff. de sta. homi. vulgo. Accur.

net: quales sūt hi quos
mater vulgo cōcepit:
nam nec hi patrē habe-
re intelligātur: cū 7 his
pater incertus est: vti
de solent filij spurij ap-
pellari: vti a grecis voce
spadon adest vulgo cō-
cepit: vel quasi sine pa-
tre filij. sequitur ergo vt
dissoluto tali coitu: nec
dosis: exactioni^h locus
sit. ¶ Qui autē phibi-
bitas nuptias: contra-

¶ Nec hi
scz vulgo cō-
cepit: vel die
bi de quib⁹
loquit scz il-
licite conce-
pit. Accur.
¶ Incertus
est: cū pater
est popu-
lus pater est
sibi nullus: 7
omnis: cui pa-
ter est popu-
lus non ha-
bet ille pa-
trem: et s̄m
hoc dicitur his
scilicet vulgo
cōcepit: vel
die his sciz

incestuosus. 7 tunc tū die iurisdictione est
incertus. ¶ ¶ ¶ A grecis. spadon. spadon
grece dicitur sine patre filij. Accur.
¶ ¶ Quasi sine iure cuius inspecto.
¶ ¶ Sequitur. bene infertur cum enim sine
matrimonio esse non potest: scilicet dos: et
vbi non est dos: actio dotis non est: vt. C.
de dona. ante nup. l. si ibi sicut enim. ¶ ¶
¶ ¶ Exactioni. scilicet per actionem ex sti-
pulam que datur ex dote: vt. j. de act. §. fue-
rat. Sed quid si per conditionem sine cau-
sa: vel ob causam datum fuerit nec causa
fuit secuta: ¶ R. n. pe. j. sic: siue ignorans siue
sciens dederit: vt. ff. de condij. sine causa.
l. si s̄m Johan. datur conditio ignoranter
non scienter danti: vt. C. de condi. ob cau-
sam. l. j. 7. ff. de condi. ob causam. l. j. §. si.
7. l. ij. nec immerito cum turpiter danti nul-
la sit repetitio: vt. ff. de condi. ob turpē cau-
sam. l. i. ob turpem. 7 hec omnia locum ha-
bent quando non fuit secutum matrimonij.
¶ ¶ Qui autē prohibitas. per ali-
quem de. xiiij. mo. licet 3r. has penas im-
posuit tantum eis qui incestas nuptias fa-
ciunt vel neptiaras non qui alias inuitles
vt in auten. de incest. nup. §. j. colla. ij.

a **C**ontinentur. vt. est amissio honorum
 7 infamie. C. de incest. nupt. l. qui contra. 7. l.
 si quis incest. hodie vero 7 confiscatio bo-
 norum 7 exilium 7 cinguli siue dignitatis
 spofitio 7 verberatio si villis imponitur: vt
 in auten. de

incest. nupt.
 §. j. coll. ij.

b **C**Aliquā
 parentū. hoc
 mirabile. per
 duo probat
 exempla.

c **C**Matr.
 ralis. leg. tñ.

d **C**Curie.
 cum eni vult
 aliquis natu-
 ralem filium
 rñ q i pote-
 state pñis nō
 est: vt hic. 7
 dicto ti. j. in
 princ. facere
 in potestate.
 datur in ser-
 uitiū imperatoris vel pñdis. pñdic. na. j.

hunt: 7 alias penas pa-
 tiūtur: que sacris cōsti-
 tutionibus pñentur.

CAliquādo autē eue-
 nit: vt liber qui statim
 vt nati sunt: in potesta-
 te parentū non hāt: po-
 stea autem redigantur
 in potestate patris: qua-
 lis est is qui dū natura-
 lis fuerat: postea curie
 datus potestati patris
 subijcitur: nec non^e is
 qui a muliere libera p-

i **C**onstitutio. vt. C. de natu. libe. l. nup.
 sed si nō fecerit sibi vxorem adhuc huiusmo-
 di naturales sunt alendi a patre. Item succe-
 dunt ex testamēto in toto. si pater vult legi-
 timis non existentibus vel parētibus iam

creatur: cuius matri-
 moniū minime legib⁹
 iterdictum^f fuerat: sed
 ad quā pater consuetu-
 dinez habuerat: postea
 ex nostra cōstitutiones
 dotalibus instrumen-
 tis^b compositis in po-
 testate patris efficitur:
 quod 7 alijs liberis q
 ex eodē infimōto po-
 stea fuerit pcreati: simi-
 lit nra pstitutio^o p̄buit.

De adoptionibus.

do non sunt ascendentes nec descendentes
 alunt et ipsi patres. 7 hoc in licite natis. sed
 si illicite nati sunt nō: imo oī beneficio sunt
 exclusi: vt in autē. qui. modis. na. effi. sui. §.
 discretis. vsq; in finē cōstitutionis. colla. vij.

De adoptionibus. Quia supra dixit de
 nuptijs ex quibus acquirūt filij legitimi
 7 naturales: ideo nunc de adoptionibus ex
 quibus acquirūt filij legitimi. Vel sic: qz
 s. qualiter filij nostri sunt in nra ptate: nūc
 aut q̄liter alieni efficiātur patris nre. Ar.

Non solū. Iste titulus diuidit in nouē
 ptes pñcipaliter. Primo ponit qz adoptiui
 sunt in ptate, adoptātis. Secdo qualr fiat
 adoptio 7 arrogatio. Tertio primū dictū li-
 mitar 7 declarat. Quarto de ipubere q se ad
 arrogandū dedit. Quinto qz adoptās debet
 saltē adoptatus pcedere. xviij. annis. Sexto
 qñ aliq; vt nepos vel p̄nepos adoptatur.
 Septio in quibus adeptat^o edparat naturali
 Octauo in quib⁹ cōueniunt 7 in quib⁹ nō
 adoptio 7 arrogatio. Nono qz hui adopta-
 tia dñis sūt liberi. Secda ibi adoptio. Ter-
 tia ibi. Sed hodie. Quarta ibi cum autē.
 Quinta ibi minorem. Sexta ibi licet au-
 tem. Septima ibi in pluribus. Octaua ibi

g **C**onstitutione. vt. C. de na. li. l. cū qz.

h **C**Instrumentis. sed nunquid sine instru-
 menti est matrimoniū tale. Dicunt quidā
 q non: vt p̄la. 7 Al. quando decorati ma-
 nimis dignitatibus faciunt matrimoniū: vt
 in auten. vt li. ma. 7 auie. §. quia vero leges
 dudū. colla. viij. melius at qui. mo. na. effi.
 legi. §. hoc ergo casta. col. vj. Sz dic qz mri
 moniū nado consensu pñfic sine scriptura
 vt in autē. de nupt. §. nuptias. coll. iij. 7. ff.
 de regu. iuris. l. nuptias. sed filij primoge-
 niti nō sunt legitimi si dotalia instrumenta
 non sunt facta vt hic. 7. C. de natu. libe. l. cū
 quis. 7. l. nuptias. 7. l. imperator. 7. l. fi. 7 in
 auten. de here. que ab intest. dese. §. j. coll.
 ix. 7 in autentici. de filijs ante dotis instru. na.
 tis. colla. iij. 7 in autentica de incest. nupt. §.
 fi. colla. ij. 7 de trien. 7 semis. §. fi. Accur.

defunctis. ali
 as liberi i v-
 nam vnciam
 tñ pmittunt
 nales succe-
 dere superio-
 res quando
 ipsi tantū su-
 persunt non
 impediunt eos
 in sua legiti-
 ma que supe-
 riorib⁹ debe-
 tur. ab inte-
 stato nō du-
 as habēt vñ-
 cias paterne
 substantie cū
 matre eoz
 viriliter diui-
 dendas: quā

Alud. Nona ibi apud catione. et hoc dicitur
ma pars. Liberi adoptivi sunt in potestate
nostra sicut naturales. Areti.

Don soluz naturales subaudi et le
gitimi quare distinguitur: quia filio-

ruz alij sunt
naturales et
legitimi: vt
ex legitimo
matrimonio
nati: vt hic. 7.
8. de patria
potestate in
pn. alij natu-
rales tm: vt
nati ex con-
cubina: vt. 3.
ti. j. §. fi. alij
legitimi tm:
vt adoptiui.
de quibz hic
tituz loquitur.
Alij nec natu-
rales nec
legitimi iu-
ris presump-
tione vt in-
cestuosi. vel
als illicite na-
ti: vt in autē.

quibus. mo. natu. effi. sui. §. fi. colla. vij. alij
sunt qui prius no fuerunt legitimi: sed nūc
sūt. i. efficiuntur duobus modis: vt in autē.
qui. mo. natu. effi. sui. §. j. 7. 3. ti. j. in fi.

CAdoptamus. si in pte nostra sunt. et
hoc iure veteri: vt hic. 7. ff. e. l. j. sed hodie
distinguitur: vt. 7. e. §. sed hodie.

Adoptio. **C**Diuidit iste. §. in tres ptes.
Primo ponit dictū in genere bimedre. Se-
cundo exemplificat et ponit exemplū pmi me-
mbri. Tertio exemplū secūdi membri. Scda
ibi impatoris. Tertia ibi imperio. Et. h. d.
Auctoritate principis arrogatur q sui iuris
sunt no q sunt sub pte alterius. h. d. Areti.

CAdoptio. est autē adoptio fm pta.
et 3o. legalis actio ad solatuz eorum qui li-
beros no habent pene naturā imitans. sed
certe et ab his q liberos habet fit adoptio:
vt. ff. e. l. nec ei. §. pterea. 7. i. eo. §. licet. qua
re potest sic simpliciter diffiniri. Adoptio
est legitimus actus per quem fit quis filius
qui no est: pene id est fere naturam imitans

et est hec veritas: vt. ff. e. l. j. 7. e. §. minor.

CRescripto. hoc est vel ante ipsuz prin-
cipem vel ante alium magistratum dele-
gatione facta per rescriptum a principem: vt
C. eo. l. ij. in fine. 7. l. arrogationes. sed quid

qual' ē fili' filia: siue ise-
riorē § qual' ē nepos ne-
ptis: pncipos pronepti.

Sed hodie et nra pti-
tudo h' cū filiū. a pte
nāli' extranee psonē in
adoptionē dat: iura pa-
tris nālis nime dissol-
uūtur. nec quicqz ad pa-
trē adoptiū trāsit: nec
in potestate eius est: lz
ab intestato iura succes-
sionis ei a nobis tributa h'
sunt. Si vero p' nālis
no extraneo lz auo filij
sui infno: vel si ipē pas-
nālis fuerit emancipa-
tus: et nā auo vel pau-

de officio procon. 7. legari. l. ij. Accursius.

CArrogatio. qz adoptator iterrogatur
an velit eū que adoptat sibi iustu filiu esse
7 adoptatus an id fieri patiatur: vt. ff. e. l. ij.
vnde versus. Arrogo qui suus est: sed ha-
bet meus esse necesse. Patris adopto suus
sed patris pmanet idēz g Inferiorē. i.

sequentem. h' Sed hodie. constitutio-
ne: vt. C. de adoptio. scum adoptiuis.
i' Naturali. 7 legitimo. Accursius.

Ctributa. id est in predicta constitutio-
ne. 7 facit ad hunc. §. de here. que ab inte-
stato. §. aliquidem. alias §. inuenimus. 7. j. de
here. libe. §. circa adoptiuos. 7. j. de inoffi-
cioso testamento. §. ij. accur. **C**Natura-
lis 7 legitimus. si vero pater materno in cu-
ius potestate prius non erat sed non efficitur
vt subijcitur. 3. de patria potesta. in fi.
m **C**Emancipatus. alias cum esset in po-
testate aui: quomodo adoptaret eum quez
habet? Certe non potest plus esse qz filius
vel nepos: vt hic. 7. ff. eo. si pater. §. qui du-

si imperator
non est: Rñ.
no potest fie-
ri lz imperi-
um semper
fit: vt in au-
tentica. quo-
modo opor-
episco. §. fi.
collatio. j.
e' **C**Adagi-
stratus. scilz
cuiusqz or-
dinarij etiaz
defensoris ci-
uitatis g mi-
nimus est: vt
in autē. de
defenso. ciui-
tatu. §. nulla
collatioe. l. ij.
nec mirū cū
sic de volun-
taria iurisdic-
tione: vt. ff.

os. et intellige emancipationis tempore filium non esse conceptum qui nunc datur in adoptione alias in potestate qui remansisset: vt. j. t. j. §. si. a. C. Simili modo. l. si. militem facias distinctionem. nam materno

proauo indistincte. pater non vero. fm. q. modo diluxit. i. auo datur in adoptionem.

Coeurrit. §. si ego adoptes filium fratris mei. si quid potestari. nec. subijcit. m. fm. 30. q. non. 2. qd. hic dicit naturalia ex. pone. l. naturalia. q. ab eo auo contrahit natiuitatem et originem: quod non est in filio fratris mei. c. Jura. vñ preferendus est ei in quē vna tñ concurrat: sic due rationes pugnant vni. vt in autem. de cōsan. 2. vt. fra. §. j. colla. vj. 7. c. de edic. distri. tol. l. si. q. vna sit melior duab. vt colligitur. ff. de inoffi. testa. nam 7. si. 7. ff. vnde libe. l. scripto. Accur.

Quintus autem. C. Impuberes sui iuris non possunt nisi per scriptum principis et cum caute cognitione arrogari: et debet arrogator cauere de bonis arrogati restituendis: si intra pubertate decesserit et tñ in quartā partē suorum bonorum tenet ei relinquere. h. d. Diuiditur in quinqz partes. Primo q. arrogatio fiat causa cognita. Secundo q. sit iusta causa. Tertio modus sub quo fiat. Quarto q. non pot. arrogator: ipsum emancipare sine causa. Quinto q. quartā partem bonorum suorum eidem sine in vltima voluntate sine iter viuos relinquet. Secunda ibi et exquirat. Tertia ibi. Et causa. Quarta ibi. item non alias. Quinta ibi sed et si. Areti.

D Rescriptum. vt q. sui iuris est: vt. s. eo. in prin. e. Cognita. q. autē in cause co-

gnitione veruntē p ordinē scripta sunt. ff. e. l. si pater. §. in arrogationib. 7. l. se vsqz ad §. si. 7. quedā etiā hic dicitur in psona puberis q. t. ibi dicitur. f. C. An honesta. nō eo pposito vt ei res duoret vt. ff. e. l. nec ei. §. eorum.

Et caueat. vt cautione pmitat cum fideiussore tñ: vt. ff. eo. nec. ei. §. si. 7. c. de ver. signi. san. cimus.

Persone. qui serui publici dicitur: vt. c. de. l. ij. alias enī seruus publicus dicitur: vt. c. de tabell. l. generat. li. 2. §. certe id sic dicit quia publice fuit.

Restitutur. als vēmri vel iure successiois ex testamento vel ab intestato vel tñ vniuersali vel singulari vt legatarijs. oibus enī cōsultur hac cautione: ac pupillo decedente in pupillari etate. als si postea pupillaris substitutio euanciscat vt. hic. 7. ff. e. non aliter. 7. l. his verbis. 7. j. de pu. sub. §. j. sed nōne sine hac cautione facta admittitur su pradite psonē ex testamento. nō cū testamentū sit ruptū mōna ca. pi. f. arrogatione: vt. j. qui. mo. te. infir. §. nō m. item nūquid legitimi sine hac cautione admitterentur: nō. nō. q. pater arrogator oia iura peculij occuparet: vt. ff. de castren. pe. l. j. hec tñ cautio omīssa p facta habet: vt. ff. e. l. his verbis in. fi. vt et alias. C. de rei vro. act. l. vna. §. j. Sed quare legitimi nō stipulantur etiā vltima pupillare etate cū et postea sunt admittēdi ad successionē si adoptio facta non esset: nā illud est de fortuna et aduenticiū erat. vñ nō fuit cōsiderandū: vt. ff. qui 7. a qui. l. iul. potuisset enī post pubertatē testamentū fecisse: vt. s. qui. ex cau. §. cū ergo. h. C. et 3. causa. veluti si ita heres instituit iste adopta

tus si emancipatus fuerit: et tunc quartam perdit quam tunc deberet habere de bonis arrogantis: vt. j. p. r. r. ff. eo. si quis in fraudem pa. l. si. fm quofdam. vel dic qd tunc non pdit quartam. vt. j. p. r. r. pbatur qd cu isto cotinuat. et

quod. d. l. cotinetur intelligitur quando erat iusta causa contra filium: vt. q. p. nocabat patrem ad iram. et in tantum etiam exheredari potuerit. et beneficium collatum vel conferendum reuocari: vt. C. de re uo. do. l. si. et in aut. vt. lib. decetero. §. illud. ver. quibus etiam. colla. vij. et fm hoc intellige p. r. r. quod sequitur. a C Sed si exheredauit vel pterierit: vt. ff. eo. si arrogator. Accur. b C Iubet. no. no cauet sic se relicturn: tunc enim no ualere: vt. C. de inutili stip. lex eo. et C. de inoffi. test. si qn. j. r. sed ei iubet p. l. vt sic faciat. c C Honoris. qd ergo si alios ser. vt plures habeat. nunqd hic plus qd alij habet: n. sic hz Bul. qn debeatur imputari ei quare arrogauerit. vel dic vt puto quartam sue partis p condi. ex. l. diu. p. j. petit: vt hic. r. ff. eo. si arrogator. et ff. de inoffi. testa. pa. pi. §. si quis. als si quis ex his. et hoc ad instar naturam et legitimam: vt. ff. de inoffi. testa. p. i. §. quonia. et C. de inoffi. testa. cu qucrit. et l. parentibus. absurdum est enim hunc legitimu plus iuris habere qd naturalem et legitimam: vt. §. eo. sed bodie in fine.

d C Commodum. Repete et preter ea bona. l. aduercia commodum quoru filius arrogatus post arrogationem acquisiuit parti. si usufru. nam et hec acquisita restituit no dico usufructu ipsum que debet lucrari patre: vt C. de bo. q. libe. l. cum oportet. §. no autem. ad instar mariti in rebus dotalib: vt. ff. fam. l. herc. l. si filia. §. j. et sic hoc uerbu pter n s excludit: vt hic. r. ff. de pig. ac. l. j. in fi. et ff. de procura. sed he. §. p. et fact. ff. de vul-

substi. sed si plures. §. in arrogato.

Minorum. C Adoptans debet pcedere adoptatu in tempore saltem. xxiij. an. hoc. primo. et carens filio pot alium adoptare in locuz nepotis vel p nepotis. b. d. secundo.

Item potest qd filius alienus in nepotem suu adoptare. B tertio. Et quando quis adoptat alicuz vel nepotis ex filio suo legitimo et naturalis vel legitimo tm debet interuenire consensus filij sed non eotra quando auus dat

comoduz ei postea acquirit. C Adinore natu maior no posse adoptare placet. Adoptio enim natura imitatur et pro monstrum est ut maior sit filius qd pater. Debet itaq is qd si bi filium per adoptionem vel arrogationem facit: plena pubertate: idest xvij. annis pcedere.

in adoptionem nepotem suum ex filio. hoc quarto. Item quando adoptatus transit in potestatem adoptantis non potest dari alteri in adoptionem. hoc quinto. Item spades possunt adoptare: sed caste nati no. hoc dicit vsq ad. §. semine. Accur. e C Natu. idest naturalitate. sic. ff. de minoribus. l. j. f C Imitatur. pleriq quado qd tam non: vt. j. eo. §. sed illud. et §. i plurimis. g C Pro monstrum est. idest no secundum natura sed contra naturam: vt r. asa ff. de statu hominu. non sunt liberi. accur. h C Maior. salz tempore non persona. i C Annis. idest tot annos debet habere plus adoptas qd adoptatus qui facit vna plena pubertate tanti tepois. Sz nu quid qui plures adoptat debet plurib vici precedere in tanto tpe. Rn. non vt puto: cu fm natura etia in vno ano ex diuersis feminis vel etia vna possit habere filios plures: et in hoc adoptio imitatur natura vt hic. Et nota pluribus modis dici plena pubertate. n iterum. xiiij. an. vt. j. qui. mo. tute. si. §. j. §. ti. y. j. r. r. alias. vt. an. vt in aut. de tempo. no sou. pecu. super dote. §. generaliter. collatio. vij. als. xvij. annos: vt. §. qui ma. non pos. §. si. et ff. de postu. l. j. §. pueritiaz. inter dum. xvij. annos: vt hic. r. ff. de alim. etis et ab arijs legatis. l. me. q. Accur. ff. de vul-

a Licet quis. nō habeat. vel licet vrozē nō habeat: quo casu tñ cōtra naturā est: vt ff. e. l. qui vrozem. **b** Cōn loco. item nepotem ex vno quasi ex altero natum: vt. ff. eo. si pater. §. qui duos. nō autem loco fratris: vt. C. de here. isti. nec apud.

c Cōsentire. sed videtur qd sic. nā ledit filius in duobus et in hereditate si ne in bonis que ad filium suū pponeretur ex voto transmittere vt. ff. vñ lib. l. scripto herede qd non facit: vt. j. de here. que ab intest. de. §. at hi. et quia in potestate illius transit quare in patris sui uaturalis potestatem non recidit vel recidit iure isto veteri: vt. §. e. j. rñ. Et ad primū rñ. qz alio modo pōt euitare instituēdo eum. Ad scōm qz nō pōt estimari patrias: vt. ff. de leg. j. filius. §. si vulgarē. sed hodie vterqz timor cessat nam et succedet et i sua potestate recidet: vt. C. de adop. cum in adoptiuis. et §. e. §. sed hodie.

d Cōsentire. qd nō est in alijs cognatis qui possent spere successione: vt. ff. e. l. cum adoptio. et siquidē filius cōsentiat bene est et recidat nepos adoptiuus in potestate suā. si filij mortuo patre: vt. ff. e. l. si quis nepotē. si autē nō cōsentiat filius tūc agno. dif. i. appropinquatur seu agnat. fit ei. i. auo hic nepos et suus efficiat heres etiā filio inuito nec recidit in potestate ei. siue dicas eū succedere vt filius: nō sit filius siue vt nepotē quasi ex altero filio patre mortuo nati quo casu cōiuter cū patre admittat. j. de here. ab intest. §. cum autē. Alij dicūt hoc totū eo inuito

idest filio inuito et agnoscat. i. iuxta eum qñ nascit quo ad successione qd satis in idem reddit. Alij hoc totū eo inuito. i. auo inuito qui voluntate filij pposuerat adoptare: nūc autē cōtra suū propositū facit. et sic dicit inuitus ratioe

det in adoptionē: non est necesse filium consentire. **e** In plurimis at causis assimilatur is qui adoptatus vel arrogatus est: ei qz ex legitimo matrimonio natus est: et ideo si quis per imperatorum vel apud pretorē vel pcedē prouincie nō extraneus adoptauerit: potest eūdem in adoptionē alij dare. Sed et illud vtriusqz adoptionis cōmune est qd et hi qui generare non possunt: quales sunt spadones adoptare pnt: castrati enī non possūt.

f Cōn plurimis. quādoqz enim cōtra: vt i. de here. que ab intest. §. minus. fm Alio item in eo qz adoptiuus pater nō tenet euz instituere: vt. j. de here. que ab intest. §. aliquid. et §. ea differētia. **g** Extraneum. vt sic transeat in potestate: vt. §. eo. §. sed hodie. **h** Cōtriusqz. qz vna est quaruz hodie vocatur arrogatio alia adoptio: vt. §. eo. §. in prin. **i** Non possunt castrati qui omnes eunuchi vocātur: sed ab hoc genere detrahit castratos qui gñare non possunt. idest caste sic natos vt nunqz potuerint generare. **k** Spadones. quibz testiculi vel genitalia abscisa sunt castello vel spata possunt adoptare: et est ratio quia fortius impedimentum est nature qz accidētis: vt hic. et ff. de libe. et posthumis. l. sed et questum. §. j. et ij. et no. qz vulgariter promiscue appellantur.

Remunc. Semina nō potest adoptare

ppositi pmi et fm istos nepos inuito auo et filius adoptat nō succedit vna cū filio: s; de muz eo mortuo. pma vero: est. Sed quare hic filius impediret matrimonium sui filij etiā auo volente et nō impedit hic cuius actus: vt. ff. de ritu nup. l. ofone. §. j. rñ. qz matrimonium est vinculum magis idiuicium vt. §. de pa. po. j. rñ.

nisi eidem ppter amissos liberos ex principis indulgentia concedatur. h. d. Areti.

a **F**emine. nō possunt. sed ipse arrogari possunt. vt. ff. e. nam femine. b **C** habet. no. feminas nō habere filios in potestate 7 facit ad hoc.

ff. de suis 7 legitimis. nul. la. 7. j. de heredi. q. 7. dis. §. extranei. et ff. de contracta. l. illud. §. ad testamenta. accur.

c **S**ed ex indulgentia. de nouo concedenda. vt. C. e. l. mulierū.

d **A**missorum. in acie principis hic inuit. vt. j. de excu. tu. §. s3 7 si in bello. ff. de inoffi. test. l. si suspensa. §. si. S3 nunqd 7 tūc habebit i potestate. videt q sic eaz beneficicia sint extendenda. vt. m autē. cōsti. que de dignitate §. penul. col. vi. 7. ff. de cōsti. prin. l. si. sed tamen cōtradico istar scilz naturalū. nam naturam imitatur adoptio. vt. §. eo. minorē. 7 facit ad hoc. C. e. l. mulierum.

Illud proprium. **C** Arrogatus ex principis rescripto transit in potestatem arrogaris cum oibus suis filiis 7 rebus. h. d. Areti.

e **O**raculum. i. p. principē. vt. de eo qui sui iuris est. 7 ideo transit etiam hodie in potestatem arrogatoris. vt. §. eo. in principi. ideo sic dicitur qz oramus sine depeamur enz vt in talibus pster auctoritatez. f **L**iberi. omnes nati 7 nascituri 7 etiaz reuerſi ab hostibus vt. ff. e. si paterſa. in prin. 7. ff. de ope. li. l. ope. g **Q**uius. hic imperator volebat adoptare quēdam nomine germanicū: 7 hic germanicus noluit cōsentire vnde nō

poterat procedere adoptio vt. j. ti. j. §. sed si pater. 7. ff. eo. l. ij. in prin. vnde augustinus cal lide suafit cuidam nomine tiberio vt illuz germanicū adoptaret quod fecit. 7 hunc tiberium postea arrogauit princeps quare 7

is Germanicū adoptauerit: vt protinus adoptio facta: icipiat germanicus Augusti ne posse. **C** Apud caetonem bene scriptū refert antiquitas: seruos si a domino adoptati sunt: ex hoc ipso posse liberari. vnde 7 nos eruditi in nostra cōstituto ne^m 7 iam eū seruū quē dñs actisⁿ interueniētibus filiū suū nominauerit: liberum esse constitutum: lz hoc ad ius filij accipiēdum ei non sufficit.

Quibus modis ius patrie potestatis soluitur.

tol. l. vna. §. simili quoquomodo. Accur. n **A**ctis. i. coram iudice dicēdo hec verba veni huc fili fm 230. vel vt puto coram iudice agebatur: vt filius fieret adoptiuus. 7 inde fuit facta scriptura: nō tamē res puenit ad perfectionē vt differat a primo casu superior: aliud si extra iudiciū talia fierēt vel agerētur. vt. C. de libe. cau. l. pen. 7 sic collige ex hoc 7 superiori versu qz si id quod ago non valet vt ago: valet tñ vt valere potest. sic. C. de la. lib. l. vna. §. simili quoquomodo. arg. cōtra. ff. de iure codicil. l. j.

Quibus modis ius patrie potestatis soluit. **C** Supra vsum est quomodo directa potestas constituitur 7 constituta tollatur: sub sequēter vsum est quomō patrie potestas causetur: sequitur deinde videre quomodo nota dissoluatur fm hocum.

p conseqūes habuit germanicum loco nepotis. h **Q**uaz ts. tiberius. i **E**t ptius. i. staz. k **F**acta. a principe. **A** pud gro nem. **C** Seruus a domio adoptat vel in iudicio vt fili⁹ nomina tus efficit liber hō. hoc dicit Aret. l **A**ido. prati. scilicet a dño ab extraneo autēz non pōt etiā libert⁹. vt. ff. si pater in sim **C** Con. stitutione. vt C. de la. lib.

Idemius. **C** Tertio esse titulus diuidit in sex partes. Primo qualiter dissoluit patris potestas in morte naturali. Secundo qualiter morte civili et delicto peruenit. Tertio qualiter propter dignitatem a filio acquiritur. Quarto

qualiter propter captiuitatem patris vel filii. Qui ro glit emācipatione.

Sexto qualiter per dationem in adoptionem auctore suo paterno vel materno. Secunda ibi cū autē. Tertia ibi si iusta.

Quarta ibi si ab hostibus. Quinta ibi si terea. Sexta ibi si si pater. Itē hoc principū. B diuidit in quatuor. q. primo ponit de

quo est tractaturus. Secundo qualiter alias supradixit de seruis. Tertio qualiter filij liberentur a patris potestate. generaliter respondendo. Quarto dictas responsionē diuidit. Secunda ibi. Et quidē. Tertia ibi hi vero. Quarta ibi sed hoc. Et. h. d. p. mortē naturalem patris filius efficit sui iuris et idem in nepote p. mortē aui: nisi supsit filius in cuius potestate recidat Aretii.

Idemius. **7** quidē. q. d. quid sit circa seruos et absolutioe patris eorum dicit. s. de libe. s. j. 7. s. multis.

Potestate. sunt subaudi dominica.

Parētis. strice accipe. p. his tm̄ q̄ sunt supiores linea masculina. nam femine non habēt in patre filios: vt. s. ti. j. s. femine generaliter accipit. s. ti. ij. s. j. **Lo.** scz patente. **c** Distinctione. scz qd dicit morte superioris inferiores efficit sui iuris.

Parre. scz familias. subaudi. scz supra quem nullus est ratione potestatis.

Omimodo. generaliter. Accur. **h** Sed ita. sūt sui iuris. **h** **Tras.** eorum. s. nepotū. **h** **In** potestate. et nō exiit. nam si exiit et potestas non rediit qz est arrogatus nō recideret filius in

sed ita^h si post mortem aui in potestate patris sui recusari nō sūt. Ita qz^h si moriente auctore patris eorum vixit: et in potestate patris sui esset tunc post obitū aui in potestate patris sui sūt. Si vero is^h quo tēpore aui mortis: aut iaz mortuus est^m: aut per emācipationem exiit de potestate patris: tūc hi qui in potestate eius patris cadere nō possūt: sui iuris^h sunt.

Luz aut is q ob aliquod maleficium in insulā deportat^r: ciuitate amittit: sequitur principis recuperat. Relegatio autē nō tollit patrias potestatem: sed seruitus pene sic. h. d. Et diuidit in quatuor partes. Primo de deportatioe patris. Secundo de deportatioe filij. Tertio de indulgentia principis. Quarto de relegatis. Quinto de seruis pene. Secunda ibi pari rōne. Tertia ibi sed ex indulgentia. Quarta ibi relegati. Quinta ibi pene autem. Aretinus.

Cum autē. dicitur est. s. qualiter soluit patria ptiās in morte naturali: nūc ponit quādo morte civili. **p** **Deportat.** hic no. qd hec snia deportationis: vt valeat. i. statū. et ciuitatem pdat nō pōt dari nisi a quatuor: ut dicit^r. s. ab impatore vel ab eo q eius vice indicat. et a pre. pre. et psec. vt. vt. ff. de pe. l. ij. s. j. et de leg. iij. l. j. s. a pfectis. et ff. de inter. et releg. l. inter penas. s. j. **Idēz** credo in senatorib⁷ q parem sniam. i. parē hnt effectum principi vel maiorem q̄ pdicti: vt. ff. a qbus appel. nō h. l. j. s. j. si autē ali⁷ iudet

prate ei⁷: vt ff. de adop. s. pater filii. et rō: vt ibi no. **Is. h.** filius pdictus. **m** **Ador** tuus est. l. filius pdictus. **n** **Sui** iuris nisi in casu vt qd per dignitates filius sui iuris factus fuisset vt in autē. cō. ff. q de dig. s. illud. col. vj.

Deportatione patris vt filij disoluitur vinculum pnc po testat qd ex restitutione

principis recuperat. Relegatio autē nō tollit patrias potestatem: sed seruitus pene sic. h. d. Et diuidit in quatuor partes. Primo de deportatioe patris. Secundo de deportatioe filij. Tertio de indulgentia principis. Quarto de relegatis. Quinto de seruis pene. Secunda ibi pari rōne. Tertia ibi sed ex indulgentia. Quarta ibi relegati. Quinta ibi pene autem. Aretinus.

Cum autē. dicitur est. s. qualiter soluit patria ptiās in morte naturali: nūc ponit quādo morte civili. **p** **Deportat.** hic no. qd hec snia deportationis: vt valeat. i. statū. et ciuitatem pdat nō pōt dari nisi a quatuor: ut dicit^r. s. ab impatore vel ab eo q eius vice indicat. et a pre. pre. et psec. vt. vt. ff. de pe. l. ij. s. j. et de leg. iij. l. j. s. a pfectis. et ff. de inter. et releg. l. inter penas. s. j. **Idēz** credo in senatorib⁷ q parem sniam. i. parē hnt effectum principi vel maiorem q̄ pdicti: vt. ff. a qbus appel. nō h. l. j. s. j. si autē ali⁷ iudet

prate ei⁷: vt ff. de adop. s. pater filii. et rō: vt ibi no. **Is. h.** filius pdictus. **m** **Ador** tuus est. l. filius pdictus. **n** **Sui** iuris nisi in casu vt qd per dignitates filius sui iuris factus fuisset vt in autē. cō. ff. q de dig. s. illud. col. vj.

Deportatione patris vt filij disoluitur vinculum pnc po testat qd ex restitutione

principis recuperat. Relegatio autē nō tollit patrias potestatem: sed seruitus pene sic. h. d. Et diuidit in quatuor partes. Primo de deportatioe patris. Secundo de deportatioe filij. Tertio de indulgentia principis. Quarto de relegatis. Quinto de seruis pene. Secunda ibi pari rōne. Tertia ibi sed ex indulgentia. Quarta ibi relegati. Quinta ibi pene autem. Aretinus.

Cum autē. dicitur est. s. qualiter soluit patria ptiās in morte naturali: nūc ponit quādo morte civili. **p** **Deportat.** hic no. qd hec snia deportationis: vt valeat. i. statū. et ciuitatem pdat nō pōt dari nisi a quatuor: ut dicit^r. s. ab impatore vel ab eo q eius vice indicat. et a pre. pre. et psec. vt. vt. ff. de pe. l. ij. s. j. et de leg. iij. l. j. s. a pfectis. et ff. de inter. et releg. l. inter penas. s. j. **Idēz** credo in senatorib⁷ q parem sniam. i. parē hnt effectum principi vel maiorem q̄ pdicti: vt. ff. a qbus appel. nō h. l. j. s. j. si autē ali⁷ iudet

talem suam det nō valet nec mādatur executioni nisi pnceps approbet eā vel in sulā sine locū assignet: vt. ff. de leg. ij. l. j. §. ij. et §. deportatos. 7. ff. de in ius. ru. test. l. si gō. §. eius. Que autē sunt delicta p qbus in insulam debeant deportari dicemus. j. de pu. iudi. p. ro. cum titu. sed relegare pōt quislibet qui habet merū imperiū: vt ff. de inter. 7. re. l. relegatorum. j. rñ. Et ne. q. primo de media. se. cūdo de maxima. tercio de relegatiōe

vt q. eo mō q. numero ciuū romanozū tollit: perinde est ac si eo moztuo desinat liberi i potestate eius esse. p. dicitur ratione 7. si is qui in potestate parētis sit in insulam deportatus fuerit: desit esse i potestate parētis. Sed si ex indulgentia p. cipis restituti fu

tus deportatus 7. restitutus in libertate recidit: vt. ff. de iure pa. sue patri. dic. ergo in teresse vtrū pnceps dicat hec verba. restituo te: 7. tūc ad oia restitutus videat vt bic. an hec indulgeo tibi quo casu de pena mī remittēda cogitasse videatur: vt in cōtrarijs. ar. C. de sen. pas. l. generali. 7. l. tutor. als cū indulgentia: vt. C. §. generali. abo. l. si. f. Relegati. retinet. no. ta differētiā inter hūc relegatū: 7. deportatū quo ad familiam

vt bic. 7. §. pri. §. Item hic bona tenet: ille nō: vt. ff. de inter. 7. re. l. j. Item hic ciuitatem retinet: ille nō: vt. ff. de inter. 7. re. l. re. legatorū. §. sententia. 7. §. ad tēpus. Item q. hic ad tēpus vel in perpetuū. ille autē mī in perpetuū deportat: vt. ff. de inter. 7. re. l. re. legati. 7. l. re. legatorū. §. hec differentia. sed in libertate non est differētia. nam vter q. liber remanet: vt. ff. de bo. dā. l. sed si. sed bānitos nostri tēporis quibus cōparamus rñ. si. ppter maleficiū vt etiam cum ciuitate 7. bona sua publicētur vel de iure: vel de cōsuetudine ciuitatū tūc deportato cōparabo alias relegato: vt arg. ff. de bo. dā. l. j. non autem dico q. possit deportari a pside de iure: vt. §. §. p. xi. dixim. nec relegari a defensore ciuitatis cum sit de imperio mero vt in autē. de defen. qui. §. nulla. in fi. colla. iij. g. Bene. i. supplicij. supplicijz enī suus dñs est non filius. vnde ei nihil querit: vt ff. de his qui pro nō scrip. ba. l. iij. sed nouo iure nemo ingenuus fit seruus ex supplicio vt in autē. de nup. §. qd. autē. 7. §. quia vero. colla. iij. h. C. In metallū. i. in opere metalli ad fodiedum metallū: vel etiam deportadum 7. etiam ne fugerent ligabant 7. pondere quodā opprimebātur: vt ferro vel alio modo. Alij vero erant qui dicebātur dānati in opere metalli 7. bi non tanto pōdere opprimebātur: 7. qui hinc fugiebāt

dicat. pma 7.ultima tollūt paternā potestātē sed relegatio nō sic cum ibi status nō est mutatio nec ca. di. a. C. E. o. i. p. istam deportationem in insulam. b. C. Si mortuo. no. deportati mortui. s. ciuilliter. sic. ff. de cōtra. ta. l. j. §. filii. 7. ff. p. socio. l. vep. §. societas. e. C. Pari. is. no. vbi est eadem vel similis ratio idem ius cōstitutū. sic. ff. de ver. obli. l. a. ticio. in fi. 7. j. q. uz eo qui in alie. po. est. §. istas. 7. ff. de eden. l. quedam. §. numularios. 7. ff. ad. l. acq. l. illud. arg. cōtra. ff. de col. bo. l. si quis. in fi. j. respō. 21. c. d. C. p. n. c. p. is. alias p. n. c. p. is. sed nunquid p. alius poterit restitui: respon. nō nisi forte p. senatorē qui pōt restituere status: vt ff. de posthu. l. j. §. de qua. 7. §. an autē. e. C. Statum. scilz q. tūm ad honores vel ordines. 7. similia: vt. C. de sen. pas. l. j. ergo 7. patriā potestātē. 7. hoc vult hic dicere. sed contradicūt. C. de sen. pas. l. insulā. 7. l. si pater. solū. ibi specialiter ad oia fuit restitutus fm. ad. 7. sic facias p. n. c. p. is. ibi p. oia. hanc reprobo: q. semper intelligit ad oia restituti: nisi contradixerit expressus. nam verbū restitutio generale est: vt. ff. de vsur. videamus §. 7. in fauiana. alij hoc intelligūt ad patres reuertētem tantū referendū cui debet restitui in potestate: sed filio restituito nō sic: q. sic noceret ei restitutio. arg. C. de leg. 7. con. q. fauore. sed hāc opi. reprobo. nam liber-

in metallū ponebatur. alij vero erant qui in ministeriū vel in seruitiū metallorū ponebantur. et hoc si perpetuo fieret erat seruus. alio contra: vt ff. de pe. l. aut dā. §. inter eos. r. §. qui quis. §. in ministeriū. sed quid si in pūnia nō habeat metallū alij: vel ferri vel similis conditionis. rñ. in vicinā pūniciam mittentur: vt ff. d. pe. l. aut dā. §. est pena metalli. alij sūt in opus publicū perpetuo dāt: vel ad tempus qui sunt similes relegatis vt ff. de pe. l. quidā. sed puuismo diuine non sunt in vsu hodie. Accur

a Qui bestijs deducēdis vel etiam vt comederet cū eis: vel alia bestialia faceret. de hac pe. dic vt ff. de pe. l. qui vltimo.

De uariis familiis. Diuiditur in quattuor partes. Primo ponit dictū in genere. Secundo reddit rōnem. Tertio excipit a dicto. Quarto assignat rationē. Secūda ibi militia. Tertia ibi. Sed ex questore. Quarta ibi quis enī. Et. h. d. De iure isto nulla dignitas liberat quēquē a patriā potestate nisi dignitas patriatatus. h. d. Areti.

b Militauerit. i. miles factus fuerit ad quod multa sunt necessaria: vt in autē. de mā. prin. §. si. col. iij. dixim⁹. vel dic militauerit id est in exercitio militie fuerit. c Non liberat. hic iure isto. nam nulla dignitas preter patriatū releuat filiū a potestate patris vt subiicit: s. hodie. xij. sunt dignitates quę liberat aliquē curiale a curiali conditione: vt. C. de decu. l. h. lib. x. r. ille herede liberat a patriā potestate: vt in autē. consti. que de digni. §. j. r. §. generaliter. colla. vj. vnde cuz ibi sit consil corrigitur quod de eo hic dicitur.

d Constitutione. vt. C. de cōsu. l. h. li. xij. e Patriatatus. erat enīz patricius quasi principis pater. vnde Salustius. O patres

conscripti. Nam scripta erāt eorum nōia in aliquo loco vel in corona capitibus eorum vel alias. f. Illico. hoc est specialiter in patriatō. r. cōsule hodie et vt sola collatiōe. i. datione codicillorū r. dignitatis scripte: vel p aliquod pūi

legiū fiat sui iuris etiaz sine admistratiōe. In alijs deez tūc deum cū ceperit administrare: vt in autē. pñi. q. de digni. §. j. colla. vj. que est. C. de epi. r. de. autē. sed dignitas. vt. C. de sen. l. fi. Item in tertio casu cū ordinat episcopos q est

etiam vltra supradictos casus: vt in autē. consili. que de digni. §. palam. colla. vj.

g Liberat. f. dignitas. h Quis enī. quasi dicat si quilibet pater etiam vltim⁹ filium suū emācipat quādo vult: vt. j. eo. §. admonēdi. r. §. preterea. quare hoc imperator nō poterat facere vt hic in casu electi patricij. quasi dicat cum ipse pater patricij posset emācipare: r. ad hoc cōpellitur quē alapis r. verberibus vt in autē. consti. que de digni. rñ. quare r. ipse impator r. c. i. Elegit. qd raro fit: vt. C. de cōsu. l. h. li. xij. fm. M.

Sed h ad hostibus. Si pater vel filius capitur ab hostib⁹ pendet ius patrie potestatis ppter ius postliminiij. h. d. vsq. ad. §. pterea. Diuidit in tres partes principales. Primo loquit qñ pater fuit captus. Secūdo quādo filius. Tertio declarat quid sit postliminiuz. Secūda ibi ipse quoq. Tertia ibi dictum est. Areti.

k Ab hostib⁹. hostes sunt quibus populus roman⁹ bellū indicit: vel ipsi populo romano vt. ff. de cap. r. postli. reuer. l. hostes.

l Tamen pendet. hic colligitur quoddam hominum genus esse in pendenti: vt diximus. §. de his qui sunt sui vel alieni iuris. §. j. Sed certe quod hic dicit pendet:

verum est propter iuris fictionem. nā quo ad veritatem sui iuris est filius: vt. ff. de testa. l. lege cor. in fi. 7. ff. de libe. 7 posthu. l. pe. 7 C. de sen. pas. l. si. sed ibi est qd maxime 7c. vt. ff. ad mace. l. j. §. j. nā pater seruus ē hosti um: vt. §. de iure plo. §. hui. ergo ali um in pote stare habere nō pōt: vt. ff. ad legē iuliā de adul. l. sic eueniet. dic §. q. nulla pte rita vel pres entia pen det inspecto statu presen ti sed futuro vt. j. de ver. obli. §. cōditi ones. ac.

Postliminiū est au tē postlimini um ius amif se rei recupe rande ab ex traneo moti bus 7 legib⁹ constitutū: vt colligit. ff. §. cap. 7 postli. l. postlimini um. j. rīso.

Circō: q. reuer si oia iura re cuperant. **C**apt⁹. 7 reuer sus: vt. ff. de cap. retro. d. C. si vero. vicis. infra fines nostros nec vltra deductos. 7 ita ipropie reuer sus dicit postlimi. vel dic captus fuerit vltra fines: et tūc dicit etiā rediisse anteq̄ ad limia redeat q. sic recuperat statum: lz impropie. 7 facit ad hūc. §. ff. de capti. in bello. §. j. itē ad idē ff. de vi 7 vi arma. l. qui possessionē. accur.

Preterea. **C** Per emācipationē tollit ius patrie p̄tatis: q̄ emācipatio hodie pōt fieri corā quolibz magistratu. Et de bonis emāci pati debet p̄i legitima 7 tutela si emācipa

tus est pupillus. Et hñs filiū 7 ex eo nepotē in p̄tate pōt vnū ex eis vel ambos emācipa re. h. d. Diuidit in vij. ptes. p̄mo q̄l̄t p emā cipationē liberat filiū a p̄tate. scdo q̄l̄t fiebat emācipatio de iure antiquo. tertio q̄

nem quēdā faciūt: sic 7 iperij finē esse lumen ve teres voluerūt. **A**dinc 7 limes dicit⁹ est quasi fi nis quidā 7 terminus. ab eo postliminiūz di ctus est: quia ad idēz li men reuertebat qd ami serat. sed 7 si captus qs victis hostib⁹ recupera tur: postliminio rediisse estimatur. **C** Prete rea emācipatiōē quoqz dēclīnūt liberi i potesta te esse parētū. Sz emā cipatio antea quidē: vt per antiquā legis obser uationē procedebat: q̄ per imaginarias v̄di tiones intercedētes ma numissiones celebra batur: vt ex iperiali referi pto: nra aut̄ puidētia etiā hoc in meli⁹ per constitutionē reforma uit vt fictionē p̄stina

mū ad effectū pducebat. **C** Per ima ginarias. i. ficticia. sic 7. ff. de iur. l. imagi naria. nā p̄ v̄debat filiū p vno nūmo forte: 7 emptor cū manumittebat: vt h. 7. ff. de ca. di. l. liberos. §. j. 7. C. c. l. si. j. rī. 7 facit ad h. i. d. testa. §. j. 7. p̄p̄ h dicebat fili⁹ capite mi nui. sed cū hodie talia nō hāt vt sequit: nū quid t̄ciē capite minui. rī. sic. qz statū nu rat ad min⁹: vt. §. de ca. di. j. rī. 7. §. mīma. **C** Rescripto. 7 h mō ē sine v̄ditiōe fie bat vt puto: vt. C. de emā. li. l. fi. h. **C** Et fi ctioē. alē fūctioē. i. vsu. alē fūctioē. alē factōē

liter fiat bo die. q̄to q̄ p̄ hz legiti mā i bōis e mancipati si cut p̄onus i bonis liberti q̄nto qz pat legitimi⁹ ē tu tor filij ipu beris emāci pati. sexto qz nepotes pot emācipar̄ re tēto filio i po tēto filio 7 ecō tra. scda tbi sz emācipa. ter tia ibi nra. quarta ibi at tūc. q̄nta ibi 7 postea. sec ta ibi admo nēdi. Are. **C** Preter ea. nō solum ē. dicit mōis sz p̄terea 7c. **C** Liberi. gñale nomē ē ad oēs iseri ores: vt. j. rī. ij. §. fi. **C** Proce cebat. i. ea de **C** Per ima ginarias. i. ficticia. sic 7. ff. de iur. l. imagi naria. nā p̄ v̄debat filiū p vno nūmo forte: 7 emptor cū manumittebat: vt h. 7. ff. de ca. di. l. liberos. §. j. 7. C. c. l. si. j. rī. 7 facit ad h. i. d. testa. §. j. 7. p̄p̄ h dicebat fili⁹ capite mi nui. sed cū hodie talia nō hāt vt sequit: nū quid t̄ciē capite minui. rī. sic. qz statū nu rat ad min⁹: vt. §. de ca. di. j. rī. 7. §. mīma. **C** Rescripto. 7 h mō ē sine v̄ditiōe fie bat vt puto: vt. C. de emā. li. l. fi. h. **C** Et fi ctioē. alē fūctioē. i. vsu. alē fūctioē. alē factōē

a **E**xplosa. idest expulsa. sic. j. s. fidei co. he. §. sed qz stipulatiois. **b** **R**ecta via. vel indirecta. nō curō. vel dic. i. recto iure. **c** **E**l magratus. quoslibet etiā si nō habēt merū iperū vel mixtū: vt in autē. de defen. ci. §. nul la. r. et extra ordinarios: vt do. bofi. cor. az iudice mutine. vt. ff. de ma. vin. l. etiam. §. si. r. C. de iudi. l. vlti. als pe. **d** **I**nterēt si iudex est in domo. i. vbi cūqz sit: dum mō nō in loco turpi: vt ff. de iusti. r. iure. l. pe. ff. de ar. l. si cūz dies. §. pe. **e** **S**ua manu. i. de ber cape euz p manu r e laxare euz p ōba ad hoc idonea. vel

explosa: recta^a via apd cōpetētes iudices: vel per magistratus parentes trēt^o: r filios suos r filias vel nepotes vel neptes: ac dcinceps a sua^a manu dimittant: r tūc^o ex edictōs pretoris in huius filij: vel filie: vel nepotis: vel neptis bonis^o: qui quēna parente manumissus^o vel manumissa fuerit: eadē iura p̄stātur parētē: q̄ tribuūtur patrono^o in bonis liberti. Et p̄te^o rea si ipubes sit fili^o vel filia vel ceteri: ipse p̄res ex manumissio^o vel

dic manu. i. p̄ate. nā q̄nqz r nō capta manu emācipatur: vt. ff. de eman. libe. l. pe. **f** **E**t tūc. i. ex tunc. nāz prius occuparet pater omnia iure peculij: vt. ff. qui. non est per. fa. testa. l. j. r est sūe tūc. ff. de cōdi. r demon. l. iij. in fi. r. ff. si cer. pe. l. lecta. r. ff. s. vlti. qz. sub. in pupillari. §. j. **g** **E**dicto. l. postro. ff. si quis a pa. su. ma. l. j. in fi. j. rñ. **h** **I**n bonis. acquirēda vel acq̄sitis: vel a patre sibi nūc collas. **i** **M**anumissus idest emācipatus. ipsope cui ponit: vt. ff. qñ actio de pecu. est anna. l. j. §. alienatio. **k** **P**atrono. patronus at succedit liberti in toto ab intestato filijs nō p̄tātibus et testamēto in tertia parte bonorum: liberti li beris existentibus in nihil: lz olim esset aliter: vt. j. de succes. li. §. j. r. ij. r. §. sed n̄a. sic erit hic in patre. sed hec similitudo interdum fallit: nam interdū habet totū pater: vt si filius turpē personā instituit: vt. ff. si a

pa. quis fuerit ma. l. patronus. in pñ. **I**nter dū nihil ex successione vel alio mō in sex ca sibus. vt quando p̄cedū emācipatiōis accep pit pater a filio. **I**tē quādo filius est miles r habet castreſia: vt. ff. si a pa. quis fue. ma.

l. j. §. si parēs r. §. et r ali us. r. ff. de te sta. mili. si a milite. §. si. r l. seque. **I**tez filijs alijs pa tris lz heredi bus non dat vt. ff. si a pa. quis su. ma. l. j. §. si. sec^o est i filijs pa troni. **I**tem qñ emācipa nit coactus: vt. ff. si a pa. sue. ma. l. fi. **I**tē caluciana nō ita p̄tē vt p̄ono da tur: vt. ff. sigs a pa. su. ma. l. j. §. si parēs r. l. nō vsqz. **I**tē nec ope ras a filio vt

a liberto p̄on^o habz: vt. ff. si a pa. su. ma. l. pe. lz hec d̄dicta sp̄alia i p̄ono rō nō sint: vt colligit ex gñali capite illi^o ti. si q̄s a pa. l. j. j. rñlo r. ij. r in sp̄alib^o castib^o qui in illo ti tulo ponūtur: vt dictū ē. lz fm h̄ semp vider^o pat̄ amittere: cū semp p̄mū emācipati onis h̄eat hodie: vt. j. per q̄s p̄lo. no. ac. §. h̄ quocqz. C. de bo. q̄li. cū oportet §. pe. lz die illud legale nō cōditionale d̄mū effe: r tō lictū nec puniēdū: vt. C. de admi. tu. l. sanā mus. C. ad legē vltiā de adulte. l. gractus.

l **E**t manumissione. i. ex emācipatiōe. **m** **M**ācisit. cōcordat huic vbo. j. de te. parē. tu. r. j. de fidu. tu. i. pñ. n **M**āmo nēdi libertū esse. nisi in casib^o: vt. i. eo. in fi. dicem^o. r facit ad hūc. §. ff. de ado. li. b̄rini. **o** **H**abet. vt. s. de pa. pote. §. qui igit. **p** **M**anumissus. idest emācipare. **q** **E**l omnes. repetē libertū esse. acm. **S**ed cū pater. **S**i filius familias ado-

peatur ab aliquo suo ascendente transit in potestatem adoptatis et desinit esse in potestate patris naturalis. h. d. Aret.

C Constituciones. vt. C. de adop. cū adoptiuo. s. de adop. §. sed hodie. r. §. si vero.

C Pre-sente. nisi sit ifamis. vt. C. de eman. lib. l. penul.

C Cōtradiciente. no. patientiā cōsensui cōparari. sic q. taet astringat sic. ff. de pig. l. si fidelissor §. pater. r. ff. sol. mar. l. ij. §. si. arg. contra. de adop. l. ij. §. j. r. de p. cu. filius. §. j. Accur.

C Transit. ergo non tollit patria potestas: sed trāssert. Ad quid ergo hic casus hoc titulo ponit. Rñ. qz si nō tollitur inēmutabiliter tollit tñ quo ad primū. idēz dico in eo q. iudicatur in potestate mea nō esse. nam nō efficit sui iuris cum sentētia nō facit ins: immo remanet in potestate. lz quo ad me p. emācipato habeat: vt. ff. de condi. indeb. l. iulianus. in princi. r. l. vlt. e

C Diximus. vt. s. n. j. in §. si vero. Accursus.

Illud autem. **C** Cōceptus ante emācipationem vel datione in arrogationē patris remanet in potestate aui: secus si post concipiatur. Et pater nō cogit inuitus emācipare filiu nisi ex causa. h. d. cum glo. Diuidit in tres partes. Primo dicit de filio an emācipationem patris cōceptis. Secūdo de cōceptis postea. Tertio q. filius nō pōt cogere patrem ad emancipandū eū. Scda ibi q. si post. Tertia ibi. Et quidē. Aret.

C Illud. hic §. tradit duo pcepta: vt. s. de adop. §. sed hodie. **C** Ex filio. s. natura li r. legitimo. sec. in legitimo tñ: vt in ado-

ptiuo. nam tunc filio emācipato etiā nepos ex eo emācipatus videtur sūm quodam: vt ff. de ca. di. l. libertos. §. emācipato. r. ff. de adop. l. sed etiā nepos. vel melius dic in eo idem quod in naturali: vt in si. hui. r. r. ff.

de adop. l. liberum. r. ff. d. cap. r. post. li. re. l. si me tibi.

C Mascitur. secus in ancilla pgnā te inanimata: vt. s. de in ge. §. sufficit r. ff. de acq. re. po. l. si. r. C. de proba. l. matrem.

C Et quidem. hoc est scdm pceptū r. repetere scire oportet. **C** Naturales. subaudi r. legitimi nam natura-

De tutela.

les tñ nō sunt in pāte: vt. s. de nup. §. si.

C Bene villo. hic no. talē regulā q. nullus filius pōt cōpellere patrē vt emanciper eum qd fallit in quattuor casibus: r. lō dicit pene vt si pater agnouerit legatū sibi relictū hac cōtēplatione vt liberos emanciparet. nam tūc cōpellitur extra ordinē emācipare: vt. ff. de cōdi. r. de. l. si cui. Item si tēt? adoptauit priuignuz suū cōpellitur emācipare eū eo pubere factio si pbauerit sibi nō expe dire esse in pāte: vt. ff. de adop. l. nōnūq. r. l. se. idem in quolibet adoptiuo: vt. ff. de mi. l. ij. §. si q. minor. Item si filie peccādī necessitate imponat: vt. C. de epi. audi. l. si tenones. Item si filiu male r. cōtra pietatē afsecerit: vt. ff. si q. a. pa. l. si. Item ecōtra filiū nō pōt cōpelli vt emācipet: vt in autē. qui. mo. na. sui. effi. in. §. generaliter. col. vij.

C De tutelis. **C** Impator pūnat hāc ru.

Mranseamus. **C** Iste titulus diuiditur in quatuor ptes. Primo subdiuidit primū mēbrum personaz positū. s. in ti. de his q. sūt

sui vel alieni iuris. Secundo diffinit quod sit tutela. Tertio quod sunt tutores. Et vnde dicatur. Quarto quod sunt illi qui possunt tutores ex te clamato dare. Secunda ibi est autem. Tertia ibi tutor. Quarta ibi gmissum. Areti.

T Rascamus ad aliam diuisionem personarum. Nam diximus duas res de iure personarum in prin. et de his qui sunt sui iuris vel alie in prin. b Ex his non ergo quod hic distinguit illud mebrum quedam sui iuris sunt: quod de oppositu illi: quedam alieno iuri subiecte sunt: vt de his qui sunt sui iuris vel alieni. c Non sunt. q ergo in tutela vel cura sunt sui iuris sunt. filius. ergo non potest habere tu. vel cu. vt hic. de cura. su. l. si. in prin. sed contra. C. de sen. pal. l. si. §. j. q. si quis ei? q est apud hostes est in tutela et non est sui iuris: vt. §. ti. j. §. si ab hostibus. sed ibi vere non erat in parte cum pater deponatur esset: vt diximus. §. ti. j. §. cum autem.

d Neutro. de tutela nec cura. e De his. de alijs autem dicit. j. de cur. f Ita enim. qz contrariorum eadem est disciplina: vt h. §. de his qui sunt sui vel alieni iuris in prin. g Tutela sunt. de alijs dicit. j. de cura. h Est autem tutela vt seruus. nomen est iurisdictionis et facit ad huc. §. ff. e. l. j. Acur.

i Potestas. i. violata potestas. nam datur tutor inuitus cum enim sit munus publicum: vt. j. de excu. tu. et cu. in prin. ergo inuitus datur: vt. C. de decur. l. nullus. lib. r. Item inuito datur: vt. ff. de tu. et cur. da. ab his. necno. ff. de tute. l. ij. vbi patet quod hic est alia potestas quam pris in filium et non in seruum cum illa ad commodum: vt. j. per quod pso. no. acqui. §. j. et de his qui sunt sui vel alie. iur. §. ij. hec pro ad onem tenet enim de dolo et lata culpa: vt. C. arbi. tu. l. ij. Item p

hoc quod datur inuito differt a curatore quod volens datur: vt. j. de cura. §. item: inuitus. r. ff. e. l. ij. §. si pupillus. vel dic vis ad cogendum. potestas ad imperandum. h **L**ibero. nam nisi sit liber et pupillus non potest habere tutorem cum seruus non sit sui iuris quod est necessesse: vt. §. e. in prin. Item et si dominus est potest habere curatorem: vt. ff. de tu. et cu. da. ab his. l. ei qui est tamen casus vbi habet datur tutor: vt. ff. de tu. et cu. da. ab his. l. si impuberi. j. r. cui tamen legi signat §. ff. ad trebel. l. si res alie. na. §. si seruus. et l. cogi. §. si et his duabus est alia §. ff.

Est autem tutela vt seruus diffinitur: ins autem potestas in capite libero: ad tuendum eius quod propter metatem se defendere nequit: ius civile datur ac pmissum. **T**utores autem sunt: quod causa vis ac potestate habent: ex qua re ipsi nomen acceperunt. Itaque appellatur tutores quasi tutores atque defensores: sicut edictum vel edictum dicitur qui edes tuerunt.

eo. ff. l. mulier. §. non est qui legum strictas ita soluit cum libertas fideicommissi et hereditas relinquatur ab eodem testatore poterit seruus cogere: vultu tutus hereditate datur: tunc datur etiam seruus tutor: vbi non ab vno hereditas et ab alio libertas relicta est non potest nisi prius restituatur ei libertate. tunc cui cogit alium hereditate datur adire et sibi restituere §. in 3o. l. Ad tuendum. propter hoc et remouet patriam partem que non est ad tuendum sed ad gubernandum putat vel sibi ad acquirendum. m **P**ropter etatem. ad duas curatores qui dantur furiosis et mente captis q. propter morbum se defendere non possunt: vt. j. d. cu. §. ite furiosus. n **I**ure civile non tutela esse de iure civile. sed esse sere tractatus de iure legum: vt. §. de tu. na. §. in autem. o **D**ata. a lege vel iudice. p **P**ermalissa. non a testatore datur: vt. j. e. pmissum. vel dic data persone principaliter pmissa sedario rebus: vt. j. tu. j. §. certe. et j. d. excusatione tutorum. §. datus.

Tutores autem. **T**unc est tutor in quem cadit diffinitio tutelae. hoc dicit. Aretinus. q **L**az. q est dicta. pri. §. r **E**x qua re. i. vi et parte. f **D**efensores. et hz hoc

etiā curatores sūt tutores sūm d. o. r. plerūq
sic appellant: vt. ff. de le. iij. cū filio. §. j. r. ff.
de in. l. j. §. ij. a C Qui edes. vt est pteer
vigili r qui cum eo de nocte vadunt: vt. ff.
de offi. p. r. vi. l. ij. §. sciendum. ac.

Permissus.

C Pater po
test filio suo
pupillo tuto
rem dare in
testo tē etiā
nepoti ex fi
lio dāmo nō
sūt p tate sui
pūs recasu
rus. h. d. Et
diuidit i tres
partes. P. i.
mo ponit di
ctus in gene
re. Seco illd
modificat.
Tertio mo
dificationem
exēplificat.
Secūda ibi
nepotibus.
Tertia ibi.
itaq. Areti.
b C Per
missus est itaq. q: quedā generalr vidim?
de tutelis r ois tutela est vel testamētaria vt
datiua vel legitima: itaq. pū? de testamēta
ria vt pote de digniore videam? in hoc ti. r
se. de legitima autē dicit. j. de leg. ag. m. vsqz
ad tit. de atil. tu. de datua dicit. j. de atil.
tu. p. totū. c C Impuberbo? etiā iuris: vt
ff. de tute. l. muto. B et ptoz r pūdi lz: vt. ff
de tu. r cu. da. ab his. l. nec mandante. §. fi.
o C In p tate naturalib? ē dare pūti his
q sibi relinquunt: vt. C. de confir. tu. l. fi.
e C Test. vel codicillis testō firmat: vt. ff.
de testa. tu. l. ij. f C Tutoris. s. nō cura
tores: vt. j. de cur. in pū. g C Itaq. si fili?
licet miles sit testator: vt. ff. de test. tu. l. ij.
h C Quia sic. r nunq? erunt fili? alioqn nō
recidit: vt. ff. de adop. l. si p. r. l. si fili?. r d B
dixi. §. ti. j. §. j. i C Tutorē. si autē emac
pū? est vel mortu? tūc nepotes ex eo sūt sui
iuris mortuo auo: vt. §. ti. j. in. fi. vñ ex testō
sui possunt hēe tutorem vt hic innuitur.

Cum autē. C Pater pōt dare tutore po
sthumo q si nat? eēt. eēt i p tate sua. h. d. are
k C In cōplurib? vt quoties de cōmodo
corū qrit: vt. ff. de sta. ho. q i vto si nō de iō
modo alioz: vt. ff. de d. sig. q dicitur. vel si
de incōmodo mris: vt. ff. de sta. ho. l. i. pator.
l C Sicut.
vt q? de vxo
re nascatur?
erat vt nura
aliud si ex cō
cubia nisi ex
his q sibi di
mitteret. C. d
cōfir. tu. l. fi.
tūc enī tales
nō nascentē
in p tate. §. d
uup. §. fi.
**Sed r sic
manipato.**
C Datio ra
tele filio e
mācipato i
puberi nul
lus est mo
mēti nisi p
sede pfirmet.
h. d. Areti.
m C Emā
cipato. cōfir.
mādis nō g valebat datio psecū nō esset in
p tate vt. §. e. §. pmissus. s. nūqd B tutor eō
firmat? d? testari? qd si esset pteret legitio:
vt. j. ti. j. i pū. an datur? qd pōradmitti: r fa
cit p hoc. ff. de p. si. l. lege. r in aut. de defē.
eiui. §. si de cetero. coll. ij. ita legitim? tutor
huic pferet: vt. j. de a. tu. tu. i pū. r tō glosant
P. i. sine inqstioe: nō q? velle cū pfirmari
si ali? eēt legitim?. s. qn qrit an sit locuplex
vel nō. §. ar. §. ff. de cu. su. si furioso puberi.
n C Inqstioe. i. q? nō satisfat. s. re pu. fal.
fo. itē locuplex sit vel nō. h emō qrit: vt. ff.
de p. r. tu. l. j. s. aliō i mfe dāte tutore filio.
ibi enī r si nō satisfat tūc cū inqstioe dāte: vt
d. l. d. r. C. de cōfir. tu. l. j. S. qre diuersuz i
mfe dāte tutore filio. rā. i memorā pcedēt
p tatis: vt. ff. de qst. l. vni? §. s. r. r. r. ff. de
cur. l. fi. r facit ad h. j. de satisf. tu. r cu. i pū.
ff. de lib. ag. l. j. §. iul. r. C. de episc. audi. de
creationib? §. ar. §. ff. d. i. i. i. i. videam?
C Qui testō dari tuto. pnt. Dico de tuto.
in testō dat: seg? de his q i testō dari n pnt.

Cū autē in cōpluri
b? alijs causis posthu
mi p iā nat? hntur: r i
haccā placuit nō min?
posthumis q? iā natis
testō tutores dari pos
se: si modo in ea cā sint:
vt si vituis parētib? na
scentur: sui hēredes r i
potestate eorum fierēt.
C S. si emācipato mfi
lio tutor a pte dat? fue
rit testō: pfirmādis est
ex sentētia pcedis om
nino: idest sine inqui
sitione.

**Qui testamēto tuto
res dari possunt.**

mādis nō g valebat datio psecū nō esset in
p tate vt. §. e. §. pmissus. s. nūqd B tutor eō
firmat? d? testari? qd si esset pteret legitio:
vt. j. ti. j. i pū. an datur? qd pōradmitti: r fa
cit p hoc. ff. de p. si. l. lege. r in aut. de defē.
eiui. §. si de cetero. coll. ij. ita legitim? tutor
huic pferet: vt. j. de a. tu. tu. i pū. r tō glosant
P. i. sine inqstioe: nō q? velle cū pfirmari
si ali? eēt legitim?. s. qn qrit an sit locuplex
vel nō. §. ar. §. ff. de cu. su. si furioso puberi.
n C Inqstioe. i. q? nō satisfat. s. re pu. fal.
fo. itē locuplex sit vel nō. h emō qrit: vt. ff.
de p. r. tu. l. j. s. aliō i mfe dāte tutore filio.
ibi enī r si nō satisfat tūc cū inqstioe dāte: vt
d. l. d. r. C. de cōfir. tu. l. j. S. qre diuersuz i
mfe dāte tutore filio. rā. i memorā pcedēt
p tatis: vt. ff. de qst. l. vni? §. s. r. r. r. ff. de
cur. l. fi. r facit ad h. j. de satisf. tu. r cu. i pū.
ff. de lib. ag. l. j. §. iul. r. C. de episc. audi. de
creationib? §. ar. §. ff. d. i. i. i. i. videam?
C Qui testō dari tuto. pnt. Dico de tuto.
in testō dat: seg? de his q i testō dari n pnt.

Variantes. **T**otus iste titulus diuidit in quinque partes. Primo quod possunt tutores dari. Secundo quod seruus alienus potest in testamento tutor dari. Tertio quod furiosus vel minor tutor datur. Quarto quod ad certum tempus vel sub conditione vel certe rei datur. Quinto quod filius vel filius datur qui datur vel deatur. Secunda ibi seruus autem. Tertia ibi furiosus. Quarta ibi ad certum tempus. Quinta ibi si quis filius. Et hoc principium subdiuidit in quatuor partes. Primo quod paterfamilias et filiusfamilias potest tutor dari. Secundo quod seruus proprius datur sine libertate. Tertio quod tunc tacite videtur sibi data libertas. Quarto quod credebatur liber. Et hoc de paterfamilias et filiusfamilias et seruus proprius etiam sine expressione libertatis dari possunt in testamento tutores dummodo in noxatim deest vel liber. hoc de Alre. a

O Alii autem paterfamilias nisi sit mutus vel surdus quod tutor etiam loqui et audire debet. vt. ff. de tu. l. j. §. p. et. §. fi.

b Filiusfamilias. Cui enim tutela sit ius publicum vt. j. de excu. tu. in prin. non curat ius patris. vt. ff. ad tre. l. i. §. j. r. et. ff. de his qui sunt sui vel alii. i. filiusfamilias. quo casu pater de peculio tenet nisi agnoscat. tunc enim. i. qui agnouit insolidum. vt. ff. de tut. l. si filius. et de adm. tu. l. lucius ticius. **c** Testamento. si a predece tutor dari non potest seruus. vt. C. de dari tu. pos. l. in feruili. **d** Et sine libertate. non expresso hoc quod sine libertate datur. sed omisit libertatis dationem. vt. §. q. ma. non pos. §. l. j. in fi. et C. de ne. ser. l. quidam. §. illo. **e** Directus. immo videtur quod fideicommissaria. vt. C. de fideico. l. i. et si non ascripta praeter. sed certe hic testamento hoc fit ibi alia voluntate puta codicillis vel per epistolam. Et dic quod ibi alienum credebatur hic sui sciebat. item alia ratione non videtur valere datio: quod ille solus datur tutor quod

testamenti habet factionem: vt. ff. de testa. tu. l. testamento. alias incipit siquidem. r. illud intellige in passiva significatione in qua etiam seruus dicitur habere testamenti factionem: vt. j. de he. quali. et dif. §. testamenti. **Ac** iuribus.

f Datus sit. i. proprius seruus. si hoc non sit verisimile vt. C. de si quis. sed forte ex causa hereditaria nouiter habeat: vt. ff. de re. iur. l. qui in alterius. vt. j. de vsuca. §. j. quod autem. **g** Dicendum est. scilicet ut neque liber. neque tu-

tor sit. idem multo magis in alieno: vt. ff. de fideico. lib. l. generaliter. §. si quis tutorum. et ff. si quis tutorem.

h Seruus autem. C. Alienus seruus sub conditione libertatis future tutor inutiliter datur hoc dicit Aretinus.

i Inutiliter. s. vt statim sit sed cuius liber erit. **C** Datur. quod directo non erit liber sed per fideicommissum. vt. ff. de testa. tu. l. si hereditas. §. si. et. C. de fideico. l. i. et si non ascripta.

k Eo modo. nam non erit tutor. inutilis enim dicit stipulatio propter inutilem additionem vt. ff. de stip. ser. l. sed si sibi. vel alii inutiliter quia pro non adiecta habet et erit tutor: ac si non esset adiecta vt. afs. j. de her. insti. §. impossibilis. Et dic tertio sim. p. non erit tutor: nunc sed conditione etate. hoc non placet quod sic non esset differentia inter suum et alienum sed prima verior est: vt. ff. de re. iur. l. actus.

l Datur. scilicet cum liber erit.

furiosus. Tutor: creatus quod est inhabilis ratione alienius accidentis annexi repositale impedimentum presentant eo cessante tutor esse cacter erit. hoc dicit Areti.

m Compos. siue hoc dicitur fuerit a testatore siue non. vt. ff. e. l. si hereditas. §. cum furiosus. et facit ad h. ff. de iudi. cum furiosus. j. r.

Ad certum tempus. Ad certum tempus et

certo tpe vel sub conditione et ante heredis inst. tunc non datur: dari potest. secus autem ad rez certam vel cam. hoc dicit Aretinus.

a Ad certum tempus. vsqz ad pascha. **b** Et rez. a. a paschate i antea. vt. ff. de ac. et obli. l. obligationu.

c Et an heredis. ptra videbatur. j. de lega. s. an heredis. **d** Tutor. a testatore no a iudice. vt. ff. de re iudi. l. ac. **e** Certe. autem rei. s. a frice vel syriace. vltiter dat. vt. ff. eo. l. testameto. **f** Cause. scilz certe vt ad rei ve. sed videt contra.

C De in lit. da. tu. l. ad lit. sed ibi tutor procurator ponit. Item videt ptra. ff. de tu. l. si tu alias si testameto. sed ibi vniuersitari reru dat no rei certe. **g** Personae. s. pupilli principaliter vt en instruat bonis moribus. et salaria pset magistris ei. vt. ff. de admi. tu. cu plures. s. in primis. et c. de ali. pstan. l. si. ad hoc eni principalr dat scdario aut reb. dat. vt. C. de nup. l. in copuladis.

h Si quis filius. Appellatione filij posthumi primi gradus continent: appellatione vero liberoru et nepotes et ceteros descendentes amplectuntur. Et appellatione posthumi oruz tam posthumi primi gradus p vltioris continentur. hoc dicit Aret.

i Posthumo. s. filio. **l** Quia filij. hec dictio filij comprehendit posthumu et posthumu cu masculinu possit capere seminum: sed hec dictio filie non comprehendit vtriusqz sic nec posthumu: cu femininu no coeipiat masculinu. vt. ff. de le. ij. si ita scriptum. et ff. de leg. ij. q. duos. et l. scruta legatis. Item no. appellatione natoz: et no nati continetur cu de eoz comodo tractet. vt. ff.

de sta. ho. qui in vtero. et s. ti. j. s. cu autem et facit. ff. de testa. tu. l. si qs. tu. s. j. et l. filius. et l. q. si. k. Et filios. scilz dixerit

l Continebuntur. scilz nepotes. **m** Appellantur. ab oibus in vtu vel consuetudine: s. s. vera significatione verbi: qz filij dicit a filios qd e amor: et nepos dicit a filius et etiam quilibet quem aliquis diligit paterna dilectione. vt. ff. de verb. sig. l. liberor. s. s. et papinianus. qui videtur contra.

n Quas ceteri. et nati sm quosdam qd falsus est vt. ff. de ver. sign. nomen. **o** Dic ergo ceteri. s. ex filijs nascituri qui filij sui posthumi sunt per. l. vell. vt. ff. de iniur. rup. testa. l. posthumi oruz. et j. de ex. li. s. posthumi. et ff. de l. et posthu. l. gallus. j. rñ. **p** De legitima agnatoru tutela. C. Supra duobus titulis precedentibus dictu est de tutela testamentaria et confirmata et qno indiget confirmatione: hic autem ponit de tutela legitima que sequitur testamentariam. **q** Quibus autem. C. Totus iste titulus videtur in quatuor partes. Primo ponit qliter lex duodecim tabularu dat agnatos in tutores pupillis deficientibus tutoribus testamentariis. Secdo q sunt agnati et q no sunt. Tertio qliter intelligenda sunt illa verba posita hic in prin. videlz qbus autem in testu tutor dat no sit. Quarto qliter ius agnationis pmit. Secda ibi sunt aut. Tertia ibi qd aut. Quarta ibi. s. agnatiois. Et. h. d. hoc principiu. Pupillus no habetis tutoris testamentariu lex. xij. ea. dat agnatos in tutores legitimos dum sint mares et maiores. xxy. an. et sane metis. h. d. Et sub iudic. hoc principiu in tres ptes. Quia pmo dicit qualr deficientes

De legitima agnatorum tutela.

o Dic ergo ceteri. s. ex filijs nascituri qui filij sui posthumi sunt per. l. vell. vt. ff. de iniur. rup. testa. l. posthumi oruz. et j. de ex. li. s. posthumi. et ff. de l. et posthu. l. gallus. j. rñ.

p De legitima agnatoru tutela. C. Supra duobus titulis precedentibus dictu est de tutela testamentaria et confirmata et qno indiget confirmatione: hic autem ponit de tutela legitima que sequitur testamentariam.

q Quibus autem. C. Totus iste titulus videtur in quatuor partes. Primo ponit qliter lex duodecim tabularu dat agnatos in tutores pupillis deficientibus tutoribus testamentariis. Secdo q sunt agnati et q no sunt. Tertio qliter intelligenda sunt illa verba posita hic in prin. videlz qbus autem in testu tutor dat no sit. Quarto qliter ius agnationis pmit. Secda ibi sunt aut. Tertia ibi qd aut. Quarta ibi. s. agnatiois. Et. h. d. hoc principiu. Pupillus no habetis tutoris testamentariu lex. xij. ea. dat agnatos in tutores legitimos dum sint mares et maiores. xxy. an. et sane metis. h. d. Et sub iudic. hoc principiu in tres ptes. Quia pmo dicit qualr deficientes

tutela testamentaria vocatur legitimi. Seco qui sunt legitimi. Tertio qui cognati. Seco ibi sunt autem. Tertio ibi Atqui. Areti. a

Quibus. scilicet pupillis.

Quoddecim tab. quos ipse a lex vocat ver bis et sententia. et si generat eorum periculo agitur. ut si. eo. l. legitimos. alii autem quandoque ex sententia legis datur non ex verbis. ut. j. r. ij. et. ij. Areti.

Agnati sunt. si sunt maiores. viginti quatuor annis. ut. j. de filiis. in si. et maiores. lxx. an. exco. s. an. exco. s. an. ut. de exco. tu. §. ut ma.

Cognati nomen ergo cognationis generale est agnationis nomen speciale.

nam omnis agnatus est cognatus. sed non convertitur. ut hic. et. j. de leg. ag. suc. j. r. et. ff. e. l. sunt autem. e

Ex eo. filio fratris. **P**atruus. repere si fuerit natus eodem patre cum patre tuo alioquin est cognatus. ut C. de leg. here. l. si. §. sed nec. et. §. cum autem.

Agnati. etiam si masculus interveniat ut puta si sint duo fratres uterini. filius unius fratris sui patris non erit agnatus sed cognatus in respectu femineo sexu. propter quod ad intestatum sunt cognati secundum Joannem. b

Amate. sed ipsa amita est tibi agnata. quia per patrem tuum tibi coniungitur. i

Jure. l. cognationis. k **F**amilias. i. agnatione. l. et alias multas habeat significaciones hec dicitio familia. ut. ff. de v. sig. l. pronuntiatio. §. familia. et facti. C. de v. si. l. si. et. §. pa. po. §. si.

Quod autem. **I**ntestato. quod ad tutelam dicit etiam quod facti testis decessit in quo non disponit de tutela vel cuius depositio quo ad

tutelam effectum fortiori non potest. b. d. Areti.

Significationem. scilicet tantum. **S**i oino. vel aliud cogitur quod inde valeat quod dicitur. j. de here ab intest. j. r. et facti. ff. q. cuiusque vniuersi. no. l. j. §. et quod de.

Sed agnationis.

Que fortiori vinculo sunt ligata distictius distictius vultur. et capitis diminutione agnatio tollit. Areti.

Sed agnationis. quidem ius. no. diligenter huc.

Si autem ius agnationis. et ius cognationis sine cognatorum. agnati enim habent ius pro gatiui ad cognatos sed ut preferant in hereditariis agnatorum mortuorum. ut. j. de legi.

ag. suc. j. r. item preferunt in tutelis agnatorum parvulorum. ut. §. eo. ti. j. r. his autem deficientibus in hereditariis et tutelis cognati suo iure admittantur inter quos etiam agnati vocantur quod defuerit esse in iure agnatorum vel defuerit esse iura agnatorum. ut p. ca. di. ut. j. de here. ab intesta. §. admonedi. il. id autem pro gatiuius quod habet agnati. quia ultra iura cognationis p. dant. o

Quibus modis. i. p. ois capi. dimi. ut p. maxima vel p. media de quibus duobus non est dubium. cum et iura cognationis p. dant. j. ti. j. §. quod autem. ut p. minima tollit ius agnationis. ut hic dicitur. et. ff. de ca. di. tutela. nisi in duobus casibus. ut inter fratres lxx alter emacipet. ut. C. de le. tu. l. iij. ut inter preem et filium. ut. j. de leg. ag. suc. §. si. et propter hos duos casus quod de minima ca. excipiunt dicit hic plerumque. at iura cognationis non commutatur oibus modis. quia non tollitur minima capi. di. et est ratio ut subiicit.

ag. suc. j. r. item preferunt in tutelis agnatorum parvulorum. ut. §. eo. ti. j. r. his autem deficientibus in hereditariis et tutelis cognati suo iure admittantur inter quos etiam agnati vocantur quod defuerit esse in iure agnatorum vel defuerit esse iura agnatorum. ut p. ca. di. ut. j. de here. ab intesta. §. admonedi. il. id autem pro gatiuius quod habet agnati. quia ultra iura cognationis p. dant. o

a. **C**lam. pro quia. b. **C**ognatio iuris civilis est nomen. i. a lege. rj. tab. est iudicia hec prioritas agnator. sed ius cognationis est naturale nomen. nam rone sanguinis hoc nomen impositum est. vnde et vnum ius civile potest per aliud facile tollitur. vt. b. 7. ff. de re. iu. l. nihil e. c. **C** Naturalia. id est iura cognationis. sic dicta quia ea que esse conueniunt per naturam utuntur. vt. s. de adoptionibus. s. sed hodie. i. sine.

s. non sic de facili tollitur. d. **C** Artes. i. certe non tollitur ea. vni. cu. sunt immutabilia hec iura. vt. s. de iu. na. s. sed naturalia. Item nec ea quae naturalem equitatem habent: vt. ff. de ca. di. l. eas. 7. l. legatus. Item non quia cognatio est civilis tamen: vt per adoptionem: vt. ff. de adop. l. qui in adop. itez naturalis tamen: vt ad filios naturales tamen. item naturalis et civilis vt ad eos qui legitimi sunt et de hac lege legitimi sunt intelligitur hic: vt. ff. de gra. no. fa. l. s. j. item non quia in civili iure hec. scilicet. et hereditas tribus modis deferatur: vt ex vobis et snia legis. rj. tab. vt in agnatis. Item ex snia tamen: vt. j. de le. patu. 7. de fidu. tu. Item ex alijs legibus veteribus vel nouis. ff. de ca. di. tutelae. nuquid ergo hec omnia facile perduntur per oem ca. di. rñ. sic in duobus primis tamen non in tertio: vt hic et in l. tutelae. Item quomodo an futuras tutelae acquirendas et hereditates tamen tollant: an etiam hereditas adimat: rñ. futuras tamen: vt. ff. vnde liberi. l. si. qd enim potuit viuare legem deferens hereditatem vel tutelam de futura ca. di. vt. C. de testa. l. i. ubemus. in si. certe nullo modo: vt. ff. man. l. si fiduciarius. j. rñ. hodie vero ista differunt a agnationis quare non oportet cum agnati aut cognatos nihil habeant vt in aut. de here. q. ab intest. dese. s. ex his. col. ix. ite no. quia per iura cognationis tollant maxima et media ca. di. ipsa consanguinitas tamen non tollitur: vt. ff. de regu. iur. iura sanguinis.

C De capiti diminutione. **C**ontinuat quia. s. vsum est de legitima agnatorum tutela

verum quia ius agnationis capitis diminutione corrumpitur. s. si. s. n. j. merito sequitur videre de apitis diminutione. **P**roze.

Est autem. **C** totus iste titulus diuiditur in quatuor partes. **P**rimo ponitur quod sit capiti diminutio et quot

De capiti diminutione.

Sicut autem capitis diminutio prioris status commutatio: eaque tribus modis accidit. **M**axima autem est capitis diminutio: aut minor: quia quae mediae vocantur: aut minimae.

Ibi minima. **Q**uinta ibi quibus autem. Et hec diuisio sufficit licet alij aliter diuidant. Et hoc principium non summat quia breue et quia ponit diffinitiones. **A**retinus.

Sicut autem hic statum consistit in tribus: i. libertate ciuitatis et familia. cu. enim prima. i. libertate quae perditur per consequens et duo vltima perditur: tunc magna ca. di. patit cu. hoc secundum perditur per consequens perditur vltimum sed non prima: tunc dicitur media ca. di. cu. hoc vltimum perditur non perditur duo prima et tunc minima ca. di. patit: vt. j. s. j. h. 7. rñ. 7. ff. eo. l. si. sed. **P**ro. dicit statum hominis. i. conditionem in qua plurimum quis potest.

Commutatio. non ergo accipitur hic ad litteram vt dicitur capitis di. quia caput abscondit sed quia status mutat vt caput status dicitur vt. ff. ad tertu. l. j. s. capitis. sed videtur hec diffinitio non conuenire cu. diffinitio. nam morte patris filius mutat statum quia fit sui iuris: vt. s. qui. mo. ius. pa. sol. s. j. non tamen dicitur ca. di. nui. vt. ff. de ma. si filius. s. si. s. sic dicitur subaudi hic factio hominis interueniente vt emancipatione vel deportatione patris vel simili modo vel etiam factio. quod dico propter filios arrogati quia vna cu. patre mutat statum. ff. eo. l. liberos. 7. s. de adop. s. si. ar. **S**ic autem. **P**ostquam de digni. s. palam. vbi non ab homine sed a lege quae efficit sui iuris. rñ. ab homine patre non interuenit factio hominis imo magis dei. qd si iterum dicitur per rñ. ide. quia mors semper dei dispositio aduenit. **G** Media. sic. ff. de au. 7. r. le. qui lance. 7. s. de libertis. s. libertinorum.

A Maxima atrocitate. est autez atrox ⁊ dura hec sentētia lz iuste ferat: vt. s. q. mo. ius pa. po. sol. s. pene autē. sed hodie ppter huiusmodi penas nemo ingenuus fit seru⁹ vt in auten. de nup. s. si vero. col. ij. ⁊. s. qd autez prius.

Liber-
tis. i. condē-
natis: vt su-
biicit: et qd
dicit ingra-
tis alias ē in-
grati. i. ingra-
titudinis q̄ re-
uocatio fit p
acti. i. grati: vt
dicūt quidaz
vt. C. de li. ⁊
eorū li. l. si.
vel p vilem
rei ven. fm
alios ad istar
donatiōis q̄
reuocatur vt
ff. de dona.
causa mor. si
mortis causa
rea. vel qd ē

uerius actione extraordinaria p quez offi-
cium iudicis implorat: vt. C. de li. ⁊ eorū li.
l. ij. ⁊ fit hec reuocatio ppter oēm offensaz.
⁊ etiā leuē: vt. C. de li. ⁊ eorū lib. l. ij. nō autē
fit ppter omissionē obsequij: vt. C. de li. cā.
solo. nisi in casu: vt cū dnegat alimētaz: vt. ff.
d lib. ag. l. alimēta. s. impatores. nā tūc etiā
occidere velle videtur eum: vt. ff. de lig. ag.
necare. ⁊ hoc nisi remisit ius patronaz: tūc
eni ex his solis reuocat causis ex quib⁹ ⁊ do-
natus: vt in autē. vt lib. dece. s. illud. col. vj.
q̄ cause sunt numerate. C. de reuo. do. l. vlt.
⁊ hec vera sunt cū quis ex voluntate ppria
manumittit: vt. C. de li. ⁊ eorū lib. l. ij. sed
fideiū. quis nō reuocat. C. de li. ⁊ eorū li. l. j.
sed qd si manus in patronū iniecit. ff. si. dā
natur in metallū. si vero cōiicia dixerit mit-
tetur i exiliū. ff. de iure pa. l. j. c. Passi
sunt. hic multa sunt necessari a: vt. s. de iure
perso. s. pe. d. Interdictū. hanc penaz
in vsu nō habem⁹: sed ei⁹ loco succedit de-
portatio: vt. ff. ad. l. iul. repe. l. ij. sed instar
excoicatozū habebat qbus talia denegant.
sed videt hūc etiā fieri seruū. lz hic denegat

vt. ff. de var. cog. l. cognitiōnū. in si. cōtra sꝫ
pditur libertas: vt ibi dicit vt nō possit face-
re testamentū cui sic est interdictū: vt. ff. de
iniust. ru. te. si q̄ filio. s. eius. nō q̄ fiat ser-
uus vere. e. In insulā. secus si in metal-

interdictū^d fuerit: vel ei
qui in insulaz^c deporta-
tus est. **A**d inima ca-
pitis diminutio est cuz
ciuitas retinetur ⁊ liber-
tas: sed status hoīs cō-
mutatur: quod accidit
in his qui cuz sui iuris
fuerint: ceperūt alieno
iuri subiecti^f esse: vt cō-
tra: veluti si filius a
patre emancipatus fue-
rit ⁊ est capite diminu-
tus. **S**eruus^b at ma-
numissus capite nō mi-
nuitur: quia nulluz ca-

contra alias est in lra. si filius a patre emāci-
patus fuerit est capite minut⁹ ⁊ fm hoc est
expositio huius verbi vel ecōtra. alias vero
hoc totū deest: ⁊ tūc idem subintelligo. alij
dicūt quādo sui iuris nō est trāsserat in po-
testate alterius puta aui materni vel etiam
paterni vt. s. de adop. s. si hodie. quz casus
est cōuersus illi quādo sui iuris est in ar-
rogationē datus. sed quare filius a. cum emā-
cipatur capite minui dicit. **R**n. ppter ima-
ginariam venditionē q̄ fiebat: vt. s. quibus
modis ius pa. po. sol. s. pterea. in princi. sed
cum hodie nō fiat hec veditio: vt in. e. s. cō-
tinetur. videt q̄ hodie nō minuat capite: sꝫ
certe illa sola nō erat ratio imo ⁊ alia q̄ mu-
tat^f familiā: vt. ff. e. l. liberos. in pnd.

Seruus autem. **C**rimo p̄t dici p̄dere
qd nō habet. vel sic. p̄tinatio p̄supponit ha-
bitum. hoc dicit **A**ret.

Seruus nō minuit. i. eius status non
mutat cū primo nullū habuerit statū vt hic
⁊. ff. e. l. liberos. in si. ⁊. l. si. sed p̄tra est. C. de
bo. p̄scrip. l. j. sed die q̄ ibi crimine capitali
seruus accusat. l. tali qd esset alias in libero

capitale item qd si quādoq; habuit caput q; fuit liber ⁊ nūc seruus est: ⁊ manumittat Rñ. idem q; p̄sens tempus cofidero.

Quibus autem. Remotus a dignitate nō pdit statum. h. d. vel sic. Qui turpiter a nō dignitate

remonet nō dicitur capite minui. h. dicit Areti. a **Quib⁹** autē. dicit aliquē aliquo de trib⁹ modis capite minui: vt. s. eo. in principio. b. **Autē.** pro sed. c. **Cōstat** vt. ff. de se. l. iij. ⁊ h. si fuerit reuocari⁹ ppter turpitudinem nō pōt iudicare vel testimonium dicere vt. ff. ad. l. i. in re. l. eadē. §. j. ⁊. ff. d. sen. ar. i. l. i. j. Accur.

Quod autē dicitū ē manere cognatiōis ius ⁊ post capitis diminutiōē hoc ita est: si mīma capitis diminutiō iterueniat: manet enim cognatiō. Nam si prima capitis diminutiō incurrat: ius quoq; cognatiōis perit: vtp̄ta scruiute alicuius cognati: ⁊ nec qdēz si ma

numissus fuerit recipit cognatiōē. Sed ⁊ si in insulaz deportat⁹ q; sit: cognatiō soluitur. **E**um autē ad agnatos tutela p̄tineat: nō simul ad oēs pertinet: sed ad eos tm̄ qui proprios gradus sunt: ⁊ si plures eiusdem gradus sunt: ad omnes pertinet: veluti si plures fratres sunt: qui vnum gradum obtinent: ideo q; pariter ad tutelā vocantur.

De legitima patronorum tutela. Ita vt ibi dicitur. h. **Sz** ⁊ si in insulā. hic ponit exemplū de media. sed supra modo posuit exemplū de maxima ac. i. **Cognatiō.** l. ius cognatiōis: vt. s. pr. §. dixim⁹. **Cum autem.** Tutela deserit proximiori in gradu: ⁊ si plures sunt de eodem gradu deserit ad omnes. hoc dicit Areti. k. **Pertineat.** vt. s. ti. j. j. respō. Accur. l. **Gradu.** facit ad hūc. §. ff. de leg. iij. l. si plures. ⁊. j. de leg. ag. suc. §. si plures. ⁊. ff. de sepul. vi. l. iij. §. si ad plures. hodie s̄o hic §. corrigi q; equaliter tam ad agnatos q; cognatos deserit tutela sicut hereditas vt in autē. de here. ab intest. §. ex his. col. ix. m. **Si plures.** alias isti duo versiculi desunt. si plures sunt qui vni gradū obrinet: iōq; pariter ad tutelā vocant: s; ego habeo.

De legitima patronorum tutela. Quia. s. visus est de leg. agnato: i. tu. ve rum q; est alia q; appellat legitima: iō de ea tractatur subdit de leg. patronoz tu. Por. **Ex eadem lege.** **Ex mēte legis.** iij. l. a.

put habuit. **Quib⁹** autē dignitas magis q̄ status permittatur: capite non minuuntur ⁊ ideo a senatu motos capite minui non cōstat. **Quod** autē dicitū ē manere cognatiōis ius ⁊ post capitis diminutiōē hoc ita est: si mīma capitis diminutiō iterueniat: manet enim cognatiō. Nam si prima capitis diminutiō incurrat: ius quoq; cognatiōis perit: vtp̄ta scruiute alicuius cognati: ⁊ nec qdēz si ma

numissus fuerit recipit cognatiōē. Sed ⁊ si in insulaz deportat⁹ q; sit: cognatiō soluitur. **E**um autē ad agnatos tutela p̄tineat: nō simul ad oēs pertinet: sed ad eos tm̄ qui proprios gradus sunt: ⁊ si plures eiusdem gradus sunt: ad omnes pertinet: veluti si plures fratres sunt: qui vnum gradum obtinent: ideo q; pariter ad tutelā vocantur.

De legitima patronorum tutela. Ita vt ibi dicitur. h. **Sz** ⁊ si in insulā. hic ponit exemplū de media. sed supra modo posuit exemplū de maxima ac. i. **Cognatiō.** l. ius cognatiōis: vt. s. pr. §. dixim⁹. **Cum autem.** Tutela deserit proximiori in gradu: ⁊ si plures sunt de eodem gradu deserit ad omnes. hoc dicit Areti. k. **Pertineat.** vt. s. ti. j. j. respō. Accur. l. **Gradu.** facit ad hūc. §. ff. de leg. iij. l. si plures. ⁊. j. de leg. ag. suc. §. si plures. ⁊. ff. de sepul. vi. l. iij. §. si ad plures. hodie s̄o hic §. corrigi q; equaliter tam ad agnatos q; cognatos deserit tutela sicut hereditas vt in autē. de here. ab intest. §. ex his. col. ix. m. **Si plures.** alias isti duo versiculi desunt. si plures sunt qui vni gradū obrinet: iōq; pariter ad tutelā vocant: s; ego habeo.

De legitima patronorum tutela. Quia. s. visus est de leg. agnato: i. tu. ve rum q; est alia q; appellat legitima: iō de ea tractatur subdit de leg. patronoz tu. Por. **Ex eadem lege.** **Ex mēte legis.** iij. l. a.

numissus fuerit recipit cognatiōē. Sed ⁊ si in insulaz deportat⁹ q; sit: cognatiō soluitur. **E**um autē ad agnatos tutela p̄tineat: nō simul ad oēs pertinet: sed ad eos tm̄ qui proprios gradus sunt: ⁊ si plures eiusdem gradus sunt: ad omnes pertinet: veluti si plures fratres sunt: qui vnum gradum obtinent: ideo q; pariter ad tutelā vocantur.

De legitima patronorum tutela. Ita vt ibi dicitur. h. **Sz** ⁊ si in insulā. hic ponit exemplū de media. sed supra modo posuit exemplū de maxima ac. i. **Cognatiō.** l. ius cognatiōis: vt. s. pr. §. dixim⁹. **Cum autem.** Tutela deserit proximiori in gradu: ⁊ si plures sunt de eodem gradu deserit ad omnes. hoc dicit Areti. k. **Pertineat.** vt. s. ti. j. j. respō. Accur. l. **Gradu.** facit ad hūc. §. ff. de leg. iij. l. si plures. ⁊. j. de leg. ag. suc. §. si plures. ⁊. ff. de sepul. vi. l. iij. §. si ad plures. hodie s̄o hic §. corrigi q; equaliter tam ad agnatos q; cognatos deserit tutela sicut hereditas vt in autē. de here. ab intest. §. ex his. col. ix. m. **Si plures.** alias isti duo versiculi desunt. si plures sunt qui vni gradū obrinet: iōq; pariter ad tutelā vocant: s; ego habeo.

desert patronis tutela libertorum et regulariter ubi est commodum hereditatis ad illam vadit omnis tutela. h. d. omnis iste titulus. Et dividitur in sex species. Primo quasi tutela libertorum patronis deserat. Secundo quod vocatur

EX eadem lege. xij. tabularum libertorum et libertarum tutela ad patronos libertosque eorum pertinet. Que et ipsa legitima tutela vocatur: non quia nominatim in ea lege de hac tutela caueatur: sed quod proinde accepta est per interpretationem: ac si verbis legis introducta esset. Eodem enim ipso quo hereditates libertorum libertarumque si testari decessissent: iusserat lex ad patronos libertosque eorum pertinere: crediderunt veteres voluisse leges etiam tutelas ad eos pertinere.

Tertio ibi quod et ipsa. Tertia ibi eo enim. Quarta ibi cum et agnatos. Quinta ibi quod plerumque. Sexta ibi id autem. A. Et ea

Tertio ibi quod et ipsa. Tertia ibi eo enim. Quarta ibi cum et agnatos. Quinta ibi quod plerumque. Sexta ibi id autem. A. Et ea demum. Et per interpretationem non ex verbis eius ut subiungitur. cit. et ff. de le. tute. l. tute. j. responsio. b. Libertorum. s. impuberum. c. Ad patronos. quocumque manumittentes nisi libertas desit a lege: ut ff. de le. tu. l. tutela. v. s. ad §. ff. d. Que et ipsa. q. d. non solum alie sed etiam legitime sunt sed et ista. e. Legitima. s. ex mente legis non ex verbis. non tamen satisfaciunt nisi eorum persone sint vulgares et minus honeste: ut autem modus tutelae quam magnam patronum: ut quod sit magna tutela nimis: aut quod suspecta persona: aut quod non diligit pupillum: aut causa admittat. i. recipiat. satisfaciunt. ut ff. e. legitimos. §. j. et ij. alij legitimi indistincte satisfaciunt: ut j. de satisfada. tu. §. j. f. Interpretationem. s. iuriconsultorum. g. Lex sex. xij. tab. vt. j. de suc. li. j. ff. h. Hetereres. i. sapientes. i. Legem. s. eadem. xij. tab. h. Vocatur. sex. l. xij. tab. vt. j. de le. agna. suc. §. j. i. Iussit. vt. §. de leg. ag. tu. §. j.

primo responsio: et sic notabis hic quod ubi est eadem equitas idem ius debet statui. sic ff. ad. l. a. quib. l. illud. et ff. de fur. l. j. §. j. m. C. p. l. s. q. re hoc dicit statim subiicit: et facit ad hanc regulam. ff. de re. iur. l. huius nata

rum et agnatos quos ad hereditatem lex vocat: eosdem et tutores esse iussit. Quia plerumque ubi successione est emolumentum: ibi et tutela onus esse debet. Id autem diximus plerumque: quod si femina ipubes manumittat: ipsa ad hereditatem vocatur cum alius est tutor.

De legitima parentum tutela.

EXemplo patronorum recepta est et alia tutela: que et ipsa legitima vocatur. Nam si quis filium aut filiam nepotem aut neptem ex filio et deinceps impuberes

fidu. tu. in fi. et C. de le. tu. l. vlt. §. ff. Accur.

De legitima parentum tutela.

Quia supra de legitima patronorum tutela: verum quod est et alia que legitima appellatur. aut parentum: id de ea subdit. Idcirco. **E**xemplo. C. Extensione iuriscōsulti emancipans est legitimus tutor filio emancipato hoc dicit. Et dividitur in tres partes. Primo quod tutela que deservit emancipatorum est similis illi que deservit patrono: Secundo quod etiam ista est legitima. Tertio exemplificat. Secundum ibi que et ipsa. Tertia ibi nam si quis. Retinuit.

Exemplo recepta. scilicet per interpretationem iuriscōsultorum ut superiorum: cum desinat esse agnatus nisi contraria fiducia emancipet: quod hodie semper sumitur: ut j. de ag. suc. §. ff. unde hodie est semper legitimus. Accuratus.

raz. et j. d. contracten. emp. §. cum autem. et C. de fur. l. fi. §. sed cum in secunda. et C. de cad. tol. l. j. §. p. secundo. et ff. d. per. ri. et commo. rei vendi. l. id quod. ac. n. Tutor. et ita apud alium est hereditas: et apud alium tutela. s. cognatum. vel agnatum. vt. h. et ff. de le. tu. l. j. §. j. et minor. xxv. an. manumittens succedet in hereditate vt patronus non tamen erit tutor: vt j. de

Tutor erit. s. qui emancipavit si ipse e maior. xv. an. vt. j. ti. j. in fi. 7 facit ad hoc s. ti. j. 7 qui. mo. ius pa. po. sol. s. 7 pterea si impubes. 7. j. ti. j. j. r. s. fo.

De fiduciaria tutela. Continuat ad pce.

dices hoc or dine. Supra visus e de legitima patro noz tutela vey qz alia e q fiduciaria appellat: io de ea h acta tur intulatur de fiduciaria tutela.

De defectu

patre vt alio legitimo tutore impube ris emadapa ti ali liber vi rilis ferns et maior. xv. annis erit fiduciari? tu tor no legit mus: sec? in filio paroni: q erit legitim? tutor liberti vt patron? h. d. tot? titulus 7 diuidit in quiqz partes. Primo ponit dictu. Seco illud ex plicat. Tertio ponit diuersum in filio pro m. Quarto diuersitat? rone assignat. Quinto ponit aliud dictu. Secunda ibi na si. Tertia ibi atq. qra ibi qm. quarta ibi ita th. Tre.

St 7 alia tutela.

Appellatur.

Impubes.

Anumiferit.

Quo. s. p. res. am.

Si liberi.

Remaserit in pte.

Si filij fuerit emadapan.

Si pberes rem asserit i pte.

Si filij fuerit emadapan.

Si pberes rem asserit i pte.

Si filij fuerit emadapan.

Si pberes rem asserit i pte.

Si filij fuerit emadapan.

Si pberes rem asserit i pte.

Si filij fuerit emadapan.

Si pberes rem asserit i pte.

emancipauerit: legiti mus coru tutor? erit.

De fiduciaria tutela.

H St 7 alia? tutela que fiduciaria appellatur. **M** a si patres filiu vel filiaz: nepote vel neptem: vel deiceps ipubes? ma numiferit: legitimā nā ciseit coru tutelā. **Q** uo? defuncto si liberi? viri lis scrusei? existat: fiduciari? tutores filioz? su oru: vel fratris vel sororis? vel ceteroz? efficiū tur. **A** tq? pmo le gitimo tutore mortuo:

Filioru suoz. s. nepotum defuncti. **S**ozoris. sed certe s. ater videt esse legi tum? vt. C. de excep. l. aduerfus. q est s. s. certe q fiduciari? est legitim? est p inter pta tionē. s. aliud nome beāt. s. fiduciari? 7 illu re

liberi quoqz eius legiti mi sūt tutores. **Q** uo? fili? quidē defuncti si nō esset a viuo pte emanci par?: post obitu ei? sui iuris efficeret: nec i fra trū ptatē recideret i oqz nec i tutelā: libert? aut si seru? mansisset: vtiqz eodē iure apud liberos dñi post mortē ei? futu rus esset. **E** ta th hi ad tutelā vocatur: si pfecte? sunt etatis: qd no stra constitutio? in om nibus tutelis 7 curatio nibus obseruari gene raliter pcepit?

specu? habu it. ibi vt legi tumū fiducia rium appel laret.

A tq? p certe alias at quin. 7 tunc dicat p s. 7 quin p certe 7 e oppositio qre sity pa tronoz sunt legitimi. vt. s. de leg. pa. tu. j. r. s. 7 illi fi ly nō sies ad qd respodet qm ali? re. s. h. bec rō nō tenet. nisi int? fratres: q nō dicuntur reci dere in pte? fratrum suo

rū. s. filij. i. nepotes erāt recasuri i pte: s. i tutelā legitimā. s. rñdeo nō recidat filij iure hereditario i pte: s. iure pntat? 7 filiatio nis. at seru? si nō esset manumissus iur here ditario erat futur? seru? apud filios dñi: nō si essent heredes nō essent dñi. s. filij? si non sit heres pte: th filiu i pte hz: vt. s. d. mo. ius pa. po. sol. s. j. Erat 7 alia rō iuris vete rite: qz emadapanoe tollebat ius agnatiois mima ca. di. e. iter ptes 7 filiu nisi cet emadapan? ptracta fiducia nedū iter fratres: vt. C. de le. tu. l. iij. 7. s. de le. ag. tu. s. fi. s. hodie corrigi: vt. d. l. C. 7. j. de le. ag. suc. s. fi. vñ dī cū qd dñt vt. d. l. C. 7. j. de le. ag. suc. s. fi. vñ dī ex x bis 7 inio. l. xij. ta. ex quo h. s. d. rō cel sat. s. pōt dicit: qz remact pma. **H** ec tutelā. i. legitimā s. fiduciariā. **S** i pfecte. xv. i. xv. an. nā quoties sit meto de etate pfecta vel s. maiore ante: de. xv. an. s. itelligit: vt. C. d. bis q vt. eta. ipe. l. fi. 7 de le. tu. l. fi. o. **C** osto: vt. C. de le. tu. l. fi. o. **P** recipit. vt sit pfecte etatis: 7 est ratio vt. de excu. tu. s. miores. xv. an.

C De attiliano tutore. Id est de eo tutore qui dabatur per legē factā ab attilio: vt in textu exponitur.

C De attiliano tutore. Quia supra visum est de testamentaria tutela et subsequēter de legitima. Et rē q̄ cessante testamētaria et legitima est op̄ prouidēre de dātua: ideo subdit de attiliano tutore.

De attiliano tutore: et ex eo qui ex lege iulia et ticia dabatur.

Sicut nullus oīno fuerat: tutor ei dabatur qdē i vrbe romana a pretore urbano et maiorē parte tribu norū plebis tutor: ex lege attilia. In prouincijs vero a p̄sēdib⁹ prouinciarū ex lege iulia et ticia. **C** Sed et si testamēto tutor sub conditione aut die certo datus fuerat: quādiu cōditio aut dies pendebat: ex eisdē

videlz q̄ naturali iure puenit ipuberes esse sub tutorib⁹: et q̄ finita tutela tenent ad rationē reddēdā. Secūda ibi s̄ hoc iure. Tertia ibi nos autem. Quarta ibi impuberes. Item prima subdividitur in alias quattuor partes. Primo ponit ex quibus legib⁹ tutor dabatur: deficiēte omni tutore testamētario vel legitimo et a quib⁹ dabatur. Secūdo quādo testamētario dato sub p̄ditione vel in diez vel pure tutor def. Tertio qd si testamētarius tutor sit captus ab hostibus. Quarto quōd iste leges ab vsu recesserunt: et causas p̄pter quā. Secūda ibi sed et si. Tertia ibi ab hostib⁹. Quarta ibi s̄ ex his. et h. dicit vsqz qd. s̄ sed et si. Deficiēte testamētario vel legitimo tutore oliz dātū dabatur ex lege attilia p̄ p̄roze cuz tribunt in ciuitate: n̄ p̄uicijz p̄ p̄sēdēz ex l. iulia et ticia. Ar.

Sicut nullus oīno fuerat: tutor ei dabatur qdē i vrbe romana a pretore urbano et maiorē parte tribu norū plebis tutor: ex lege attilia. In prouincijs vero a p̄sēdib⁹ prouinciarū ex lege iulia et ticia. **C** Sed et si testamēto tutor sub conditione aut die certo datus fuerat: quādiu cōditio aut dies pendebat: ex eisdē

psē. l. ij. et ff. de ori. tur. l. ij. §. hīsdē t̄p̄ibus.

Sed et si in testamēto. Quoties spes et testamētarij tutoris et p̄det dātū h̄z locū qui tutor est quoad testamētarij ipediētuz cessat. h. d. Ar.

C Die certo. vt a pasca in ante sua tutor. **C** Note rat. et hodie datur: vt. ff. de testa. tu. l. si q̄s sub cōditione.

C Itē. ne mo. nā s̄yn⁹ de pluribus heredib⁹ adī erit valet tutela: vt. ff. de testa. tu. l. si nemo. idē in libertate i testamēto relicta: vt. ff. de sta. manu. l. testamēto.

C Erat. alias existerat. Sed quid si

nullus fuit institutus cū pupillo sed t̄m pupillus est heres: p̄t dici q̄ auctoritate iudicis adeat: vt. C. de iur. deli. l. si infanti. et tūc valebit tutela et incipit tutor administrare.

C Desinebat. i. ille qui sic erat datus in subsidiū desinebat cū testamentarius venit vt subijcit. **C** Conditio. hic tutor tacite vsqz ad diez vel cōditionē existētē daf. ex p̄esse non potest: vt. ff. de re. iu. l. actus.

Ab hostibus. Impedimēto superueniente tutorei testamētario qd t̄m sperat tolli de iure cō: datur interiz tutor a iudice qui d̄sinit esse tutor: impedimēto testamētarij cessante. hoc dicit h̄m Areti. **C** P̄tebat. nec erat locus legitime vt. ff. de le. tu. l. j. §. si apud. **C** Qui desinebat. i. iste talis q̄ erat datus in subsidiū. **C** Postliminiy. quo iure etiā omnia alia iura recuperat: vt s̄. qui. mo. ius pa. po. sol. §. si ab hostibus. nec de administratis interim teneat hic reuersus: vt argu. ff. si quis cau. l. ij. §. itē si q̄s.

Sed ex his legibus. In lege attilia et in lege ticia non cauebat de satisfatiōe tuto-

ris: id ex eis dferat tutores dari. h. v. Tre.
 a Sed ex his. nunc recitat nouu ius: na
 quattuor sunt iura q hoc titulo notari pnt.
 b Regibus. familia z iulia z iicia: vt. s.
 co. si. in pn. c Primum. ats pprimu.

d Ex in-
 quisiōe. f. l.
 quirendo fa-
 cultates eoz
 an sint pares
 oneri adie-
 ctio: vt. j. d. ex
 cu. tu. s. sed
 ppter. ite bo-
 na puerfatio
 requirit: z vt
 alias i parte
 arrogato: vt
 ff. de adop. l.
 nec ei. s. co-
 rru. r. s. de a-
 doptio. s. cu
 autē.

e Ma su-
 pia. hū dico
 q dferat p
 has leges tu-
 tores dari po-
 stea q conu-
 les dederunt

ex inquisiōe: z bonū fuit propter duas ra-
 tiones quas ponit. e Ma. pro q: re.

f Fore. hāc actionem prestat tu. z cu. vt
 ff. rem pupil. fal. fo. l. nō quasi. s. j. r. l. si ad
 speciem. g De cōpellendis. i. captis pi-
 gnoribus: vt. j. de satidā. tu. s. penul. ac.

De hoc iure. De iure nouo rome p-
 fectus z ptoz in puincijs ptes vel magistra-
 tus ei iussu si facultates pupilli nō sunt ma-
 gne dāt tutores. hodie vero si sue facultates
 sint vsq ad quingētos solidos a quocunq
 magistratu ēt sine iussione pnta tū cautione
 rē pu. saluā facere: q piculo recipiētū nō iu-
 diciū est. hoc dicit vsq ad. s. ipuberis. Tre.

h Sed hoc iure vtimur. hoc est tertium
 ius qd erat tēpore iustitiam: z hodie est qd
 tū additū: quod est. j. pr. s. i. p. re-
 ctus. ad pfectū cognitiōes crimināles: ad pto-
 rē ciuilia negotia veniebāt: vt. ff. de offi. p.
 vt. p. to. ti. r. ff. de offi. pre. p. torū ti. sed tute-
 lā dabit vterq; vt hic. k Jurisdictionez.
 pfecti vrbis ē iurisdicio vsq ad. c. militaria;

sz ptozis rome tm: d of. p. vt. l. j. s. cu vrbē
 z in sūma ago. d of. pfe. vt. ro. dabit q cū r
 ei q ē de sua iurisdicōe: vt statū i pside no.
 l Crearet. s. eū q ē d sua iurisdicōe da-
 bit: vt. ff. d tu. z cu. da. l. ius dādi. si No ibi

nō iuenebāt
 idē: z i alio
 loco qret z p
 sidi nūciabit
 vt. ff. co. l. di
 uis. itez ei. q
 sit de sua iu-
 risdicōe in
 rōe origis vl
 possessiōis: vl
 rōne domici-
 lij vt. ff. e. l. j.
 s. vlt. r. l. di-
 uis. si aut in
 altero horū
 triū locoz
 nō inuenit sz
 in qrtō loco
 reducēdus ē
 ad alterū lo-
 cū de his tri-
 bus z ibi tu-
 telā accipiat
 vt. C. qui. pe.
 tu. vel cu. l. j.

m Iussu. s. delegat. sed. s. ff. de tu. z cu.
 da. l. nec mādante sz ibi mandatū est qd nō
 iporat necessitate. h iussu q iporat. vt. ff. qd
 iussu. l. j. s. j. r. ff. mā. l. j. vl ibi erāt magne
 facultates pupilli h pue. Sz certe z si sint pue
 adhuc vt idē. nā datio tutelē ē mixti impu-
 vt. ff. d tutelis mltio. s. tutoris datio. vbi dr
 qd tutoris datio illi soli cōpetit cui notariū h
 dedit vl lex vl senat vl pnceps. s. nō pōt de-
 gari vt. ff. d of. ci. q cui mā. ē iur. l. j. r. n. Sz
 dic qd nō pōt delegari nō hntū iurisdicōne
 sz habēt sic vt. ff. e. l. ius dādi vt h dr. Sz q
 sūt magne facultates. r. n. gnōginta aurei vt
 C. de defen. ciui. l. j. vel. r. aureozū. vt i aut.
 de ap. s. ij. vel. cc. aureozū: vt in aut. de de-
 fen. ciui. s. iudicare. col. ij. vel veri vsq ad
 gng. tos solidos sint pue si vltra sint magne
 vt. j. pr. s. n. C. Iussione. i. delegatione
 nō habem. o Iussione. i. delegatione
 siue pcepto nā in hoc differt a mandato: qz
 mandatū ex volūrate est: sz iussus necessita-
 tis vt. ff. quod iussu. l. e. j. s. ij. r. ff. man. l. j.

a **C** Solidos. i. aureos. vt. j. de pe. re. lit. §. si. quoz. l. x. r duo faciūt lib. a. auri. vt. c. d. fufce. r. ar. quof. l. x. **b** **C** Ana. f. simul. **c** **C** Ael a. tas. hoc qñ extra ciuitatez: vt in municipio: nā magiftr^o municipalis dabit.

d **C** Alexā die. hoc qñ tutor dat in ciuitate alexandrina.

e **C** Periculo. f. rebel. lionū r alio ruz nō vero ipoz maior iudiciū q̄ habet p̄tate dā di tñ vt. j. de fatid. tu. vel cu. l. pe. r. §. si. q̄ sunt §. f. **C** Qui cā fellicz fatisfactionem.

f **C** Qui cā fellicz fatisfactionem.

Impuberes

C Equoz ē vt regat ipu bes q̄ nescit fe regere r si nita tutela rō tutele reddi. h. d. Alrei.

g **C** Impuberes. h. §. ē gñal ad oēs

fi. pcedentes de tute. h **C** Iuri. l. eq̄tati. i **C** Serunt. alias egerunt. i. gesserunt.

k **C** Pubertate. h r añ si finita tutela fue rit prius vt. ff. de tu. r ra. dif. l. nisi finita. a. s. nisi eēt finita tutela nō nascit actio tutele. h r a. te actiōes nate sūt h nō exercētur. ff. de tu telis. r. ra. dif. l. tutor. §. si. r. l. h nō dantur.

l **C** Iudicio. i. actiōe tutele q̄ dat i simplū r pp̄ doli r culpā latā r leuē r alia actō q̄ tutor tenet. l. v. rōntb^o diftra. sic. n. noia. tur. vt. ff. d. p̄tra. iu. tu. l. i. r daf i duplū. pp̄ doli tñ: r i duplo p̄ncip rei p̄secutio. p̄tor tñ p̄tra tutorē r p̄tra h̄rdes: posterior cōtra tutorē tñ: vt. ff. d. tu. r ra. dif. l. j. §. pe. r. l. ij. Itē vna itētra: alia denegat. l. j. plus sit i ea r cōtra. l. cūsi actiōe tutele r iur. vt. ff. de tute. r ratio. diftra. l. j. §. in tutela.

C De auctoritate tutor. Dico qñ tutores creant: dicēdū qñ se gerere debeāt. Ate.

Auctoritas. **C** Hste tñ. diuidi fi tres p̄tes p̄ncipales. p̄mo p̄t i q̄b^o casib^o necessaria ē aucto. tuto. r i q̄b^o nō. sedo qñ ista auctoritas

debeat i p̄tin tertio remouē quodā dubiū. sedo ibi tutor aut. tertia ibi si i ter tu. Itē p̄ma s̄ diuidi tur in q̄tuor. p̄mo p̄t di cti b̄mēbz sedo. exēplif car. tertio rō nē ānecit. q̄ r to isert r illa tione clarificat. Sedo ibi vt ecce. tertia ibi nāq̄. q̄r ta ibi vñ. r h d. Abi pupil lus alij obligat vt minū tur p̄monitum ē necessaria iur tutor auctoritas. h. d. **A**cto

vt. c. d. p̄tra.

r cōmit. si. l. neq̄. n **C** Necessaria. i. duob^o casib^o obligat pupillus siue tutoris auctoritate. ff. de ac. r obli. l. furiosus. vbi. l. ex re actio venit. o **C** Promittat. q̄ tñ ē vt r̄ simile q̄ male agat. r facit ad hoc. j. q̄bus ali. l. vñ nō. §. n. admonēdi. r. §. h cōtrario vt. j. de iura. fi. §. pupillus. r. ff. de acq. re. do. pupillus. r. ff. de pac. §. ius. Itē de muliere sup dote pacificet: vt. ff. de pac. do. l. d. die. idē in alimēta: r iō trāfigēte: vt. ff. de trasac. l. cū bi. §. q̄ d. itē facit. c. de p̄tra. r cō. sti. l. neq̄. p **C** Aditiōib^o. si tñ pupillus petat rē ex v̄ditiōe repellē exceptiōe doli mali nisi p̄ciū daf velit: vt d rei vñ. l. i. id q̄d §. v. l. i. h **C** Depositi. pupill^o tñ doli ca par. tenet depositi si q̄d doli cōmisit vt locu p̄terior fact^o sit: vt. ff. d. p̄tra. l. j. §. i pupillū.

A obligantur, & sic no. q. tract. claudicat q. n. q. vt. h. c. ff. de actio. empn. iulian. §. si quis a pupillo. ar. cōtra. ff. de arbi. l. liti gatoris. §. pe. & h. i. in autē. de non eli. secu do nubētes. §. prosperim. ¶ Itē hoc est vez nisi locupletior sit pupillus als excipitur si agat: et p̄ra eū potest agi: vt. ff. de adm. tu. si minoris. & C. pro emp. l. si. r. ff. eo. l. j. §. j. & d. resci. veni si id qd. §. si. accur. ¶ Itēq; tamē. ¶ Pupillus si potest hereditatē adire de iure civili vel p̄torio vel senatuscōsulto trebelliano sine tutoris auctoritate: et si sit lucrosa. h. d. Tre. b. ¶ Hereditatēq; ex testamēto vel ab intestato defertur. l. iure civili: vt. ff. de here. pe. l. j. ij. & iij. & hereditas est successio i vniuersus ius quod habuit defunctus tempore mortis sue deducto ere alieno: vt. ff. d. ver. sig. l. nihil. e. ¶ Bonorum possessionē. ex testamēto vt. p̄m tabularis: vel ab intestato vt. vnde liberi & similes q̄ sunt oēs de iure p̄torio: vt. j. de bono. pos. §. quos autē. & e bonorum possessionē ius persequēdi retinēdūq; p̄rimonij quod cuiusq; fuerit cū is moritur: vt. ff. de bonorū posses. l. iij. §. bonorū. hoc est in bonorū possessione saluti in casu cū pupillus nō habet tutore: tūc enī pretor auctoritate tutoris potest supplere: vt. C. q. admittitur ad bo. pos. l. bonorū. idem i hereditate: vt. C. de iure deli. si infans. i. si. d. Ex fideicommissio. vt. p̄ sena. trebel. vt. j. d. fideico. here. §. sed qz. idē dico & si bonavellit recipere causa seruadāq; libertati: cū & ibi possit timere dānū: quia est successio in vniuersus ius: vt. j. per quas perso. no. acqui. §. si. e. ¶ Tutoris. i. administratoris cui administratio sit concessa alioquin non valet. nā & si ab eo q. tu. elā gerit scīs alia gerere emā domini nō efficiat: vt. ff. e. l. iij. Itē nūquid curatoris sufficit auctoritas ad adēndā hereditatē vel bonorū possessionē delata pupillo: rñ. non: vt. ff. de appel. c. iij. in vna.

§. tutor. vsq; in si. legis. ¶ **L**ucrosa sit ide sit appareat lucrosa: ne occasione lucrosi adeat dān ofas; lucrosa qz adēndo onerāsi legas; & fideicommissis & alijs oneribus: ita obligat: s; nō pot obligari sine tutoris auctoritate: vt. §. eo. in p̄n. vel si obijctat scō h; ante cū & hoc so accēdit qz hereditas nō sit onerosa & ad ea q̄ frequē? accidit iura adaptatur: vt. ff. de leg. 2. senatuscō. l. hā ad ea. accur. §. ¶ Itēq; vltū. est & alia rō est si sit lucrosa qz litib; & iurib; veraret: vt. ff. de muno. l. miorib;. xv. an. & eisde ēt rōnib; nec iudicijs civilib; vt criminalib; pot esse sine tutoris auctoritate: vt. C. si aduer. re iudi. l. cū & miores. & C. de aucto. pre. clarū. nisi in q̄tuor casibus: vt in possessione momētaria: vt. C. si p̄ viz vel alio modo. l. j. & C. q. legn. p̄ monetarie. itē in violato thoro minor sine curatore accusat: vt. ff. de adul. l. si marit;. §. lex. s; hoc i adut. itē si veniā etas ipetrat: vt. C. de his q. vt. eta. ipe. l. j. & ij. itē i interdico de libe. ho. ex libe. l. qd. & lex. §. si mulier. h. ¶ **H**abeant. qz forte subest es alienū latens. accur. ¶ **T**utor autē. ¶ Tutor p̄sens debet auctoritate iterponere als nō valet. h. d. s; Tre. i. ¶ Auctor fieri. l. p̄bare & laudare qd sit p̄ pupillū: vt. ff. e. l. etiā. h. ¶ **E**xistimauerit. als nō expellitur. p̄mo qz est iniquū. fecundo qz tenet pupillo dānūm refarcire tutor: vt. ff. eo. si tutor. l. ¶ **P**ost tps. l. non modicu. als vaiz auctoritas: vt. ff. de acq. he. re. si qs mihi. §. iustuz. q̄ ē. & rō: qz videt esse q̄ incōtinēti fuit: vt. ff. si cer. p̄. l. lecta. m. ¶ **P**er epas q̄ iter abntes mittit: vt. j. d. singul. nā dixerit duo. l. statiz; ad qd referri poss tps & etēz in ipso negotio p̄ns: ad qd referri h; p̄ epas q̄ iter abntes mittit: vt. j. d. ob. ex p̄sentu. §. si. idē & si alio mō iutilit auctorit. ff. e. l. j. §. si. & l. ij. si iut? dūncf. ¶ **S**i autē. Tutor n̄ pot auctorare pupillo cū eo litigā s; dād? e curato vsq; ad si. l. b. d.

¶ **L**ucrosa sit ide sit appareat lucrosa: ne occasione lucrosi adeat dān ofas; lucrosa qz adēndo onerāsi legas; & fideicommissis & alijs oneribus: ita obligat: s; nō pot obligari sine tutoris auctoritate: vt. §. eo. in p̄n. vel si obijctat scō h; ante cū & hoc so accēdit qz hereditas nō sit onerosa & ad ea q̄ frequē? accidit iura adaptatur: vt. ff. de leg. 2. senatuscō. l. hā ad ea. accur. §. ¶ Itēq; vltū. est & alia rō est si sit lucrosa qz litib; & iurib; veraret: vt. ff. de muno. l. miorib;. xv. an. & eisde ēt rōnib; nec iudicijs civilib; vt criminalib; pot esse sine tutoris auctoritate: vt. C. si aduer. re iudi. l. cū & miores. & C. de aucto. pre. clarū. nisi in q̄tuor casibus: vt in possessione momētaria: vt. C. si p̄ viz vel alio modo. l. j. & C. q. legn. p̄ monetarie. itē in violato thoro minor sine curatore accusat: vt. ff. de adul. l. si marit;. §. lex. s; hoc i adut. itē si veniā etas ipetrat: vt. C. de his q. vt. eta. ipe. l. j. & ij. itē i interdico de libe. ho. ex libe. l. qd. & lex. §. si mulier. h. ¶ **H**abeant. qz forte subest es alienū latens. accur. ¶ **T**utor autē. ¶ Tutor p̄sens debet auctoritate iterponere als nō valet. h. d. s; Tre. i. ¶ Auctor fieri. l. p̄bare & laudare qd sit p̄ pupillū: vt. ff. e. l. etiā. h. ¶ **E**xistimauerit. als nō expellitur. p̄mo qz est iniquū. fecundo qz tenet pupillo dānūm refarcire tutor: vt. ff. eo. si tutor. l. ¶ **P**ost tps. l. non modicu. als vaiz auctoritas: vt. ff. de acq. he. re. si qs mihi. §. iustuz. q̄ ē. & rō: qz videt esse q̄ incōtinēti fuit: vt. ff. si cer. p̄. l. lecta. m. ¶ **P**er epas q̄ iter abntes mittit: vt. j. d. singul. nā dixerit duo. l. statiz; ad qd referri poss tps & etēz in ipso negotio p̄ns: ad qd referri h; p̄ epas q̄ iter abntes mittit: vt. j. d. ob. ex p̄sentu. §. si. idē & si alio mō iutilit auctorit. ff. e. l. j. §. si. & l. ij. si iut? dūncf. ¶ **S**i autē. Tutor n̄ pot auctorare pupillo cū eo litigā s; dād? e curato vsq; ad si. l. b. d.

¶ **C** Judicium scilicet vel vediti vel alterius personalis vel realis actionis: preter actionem tutelam vel nego. ges. q. contra tutorem danda q. durate offi. no. dat: vt. ff. de tu. 7 ra. vi. ni. si. §. si. 7. l. si cu. ad huc. 7. idē cu. inutili generali neg. ges. q.

dat contra curatorem aduli vt. ff. de ad. tu. l. cu. curatore. 7. C. de admi. tu. l. ij. 7. l. rones. s3 certe nec alie videtur interis posse interdi vt. ff. de tu. 7 ra. di. l. s3 no. datur. s3 illud itellige vt ipemet exerceat no. datur s3 p. curatore sic: vt hic dicit. Itē nūquid hec correcte sunt hodie p. autē. vt in autē. vt hi qui ob. per. res mi. §. j. col. vj. cu. nullus creditur vel debitor: posse esse tutor. vt curator rñ. sic. nisi in tutore testamento: in quo poterit adhuc hodie hic. §. loq. cu. fides talis tutoris ab ipso testatore sit coprobata: vt. j. de satisfda. tuto. vel cura. §. j. 7. C. de epi. au. de creationibus. vel idē in eo qd in alijs: vt in precedēti autē. dixim⁹. sed magis credo cōtrariū: vt dixi i autē. vt hi qui ob. per. res mi. §. j. colla. vj. item 7 circa reales actiōes hūc. §. hodie facim⁹ loqui: cu. in eis sit obligatio. vnde cessat autē. vt. j. de actio. §. j.

¶ **P** Apillis pupille qz cum puberes esse ceperint: a tutela li

¶ **C** In rem suā. 7 pupilli que sua dicitur cum bene administrat: vt. ff. de furtis. l. iter dum. §. qui tutelaz. **¶** **C** Auctor. facit ad hoc. ff. de verbo. signi. l. quod dicim⁹. 7. C. de ne quis in sua cau. l. vna. 7. C. de testi. l. omnibus. 7. ff. eo. l. v. j. rñso. argu. contra. C. de fidei. co. l. i. h. ibi iudex 7c. 7 segetur inconueniēti vt in eodē negocio esset actor: 7 re⁹.

¶ **C** Et olim. nā olim in tali casu dabatur tutor pretorius: qd hodie non est vt hic dicit. **¶** **C** Sed curator. C. de in lit. dā. tu. l. j. **¶** **C** Et eo pacto. scilicet iudicio.

¶ **C** Quibus modis tutela finitur. Hic vidē-

duz est quibus modis tutela finatur. nouē modos ponit: pubertate: arrogatio 7 finitute: conditione: morte: capitis diminutio: si ad certū tēpus datus sit: 7 sit finitū tēpus suspitione exculpatione.

¶ **C** Pubertate. Pubertate autē veteres quidem nō solū ex annis: sed etiam ex habitu corporis in masculis existimari volebāt. **¶** **C** Nostra autē maiestas dignū esse castitate nostrorū tēporū bene putauit: cuz in feminis etiā antiqz impudicū esse visuz est inspectionē habitudinis corporis: hoc etiam ex habitu in masculos extendere. Et ideo nostra

tutela: q. si pubertas. Secdo q. luter arrogatione vel dporatione vel seruitute pupilli vt tēporis finitioe. Tertio q. luter morte pupilli vt tutoris. Quarto capitis diminutioe tutoris. Quito etiā mima diminutioe pupilli. Sexto ppter aduētū tēpis vel conditionis. Septimo ppter reuocationē factā de tutore. scda ibi itē finit. tertia ibi nisi mō. q. rta ibi s3 7 ca pitis. quita ibi sed pupilli. sexta ibi pter. septima ibi desinūt. Itē pma subdiuiditur in tres. nā pmo ponit q. luter tutela finiat pubertate. Secdo q. luter pubertas accipiat de iure antiquo. Tertio q. luter de iure nono. scda ibi pubertate. tertia ibi nra aūt. 7. h. d. Tutela finit pubertate pupilli q. i masculo ē statim cōpleto. rñij. anno: in femia. rñj. h. d. Arrogatio

¶ **C** Pupilli sunt q. d. p. tate patris ipube res exierūt vt de iure vt emācipati one. ff. de rñ. sig. pupill⁹. j. rñ. l. j. iprope dicat aliqñ pupillus q. est i p. tate: vt. ff. de rñ. ob. l. h. §. si pupillus. **¶** **C** H. i. i. asp. ectione vtrū haberet barbā vñ vel alterā: vt. j. in. nunt. 7 facit. ff. de mi. l. minor. rrv. an. vel ex aspectu 7c. 7 no. p. opl. ad ar. q. h3 p. sciaz d. cebat iudice d. bere iudicare. 7 fac. ff. de ser. l. ij. i. h. 7. ff. h. regū. l. si irrupit. §. si. **¶** **C** Hoc

¶ **Q**uibus modis tutela finitur. Dicitur est de ingressu tutoris. 7. s. ti. j. de p. gressu: restat de fine sicut est i operibus naute ingressus p. gressus 7 finis. Arretti. **¶** **P**upilli. Totus iste titulus diuidit i septē partes. nā pmo ponit qualiter ter pubertate tutela finia

etiā. l. q. sic iudicandū p̄ aspectū impudicū.
a **C**ōstitutione. vt. C. qñ tu. vel cura. esse
 desit. l. si. **b** **C**redatur. facit ad hoc. s. de
 nup. primo respō. **c** **C**redatur. q. iud. p̄ dō.

Tem finitur. **C**irrogatio: de portatio:

huitute vt in
 euentū cōdi-
 ctiōis finit tu-
 tela. h. d. are.
c **C**mpu-
 beres. i. i pu-
 pillari etate
 adhuc existē-
 tes: vt hic et
 ff. de adop-
 nec ei. §. eoz
 et hoc cū con-
 sensu omniū
 tutorū: vt. C.
 de auc. p̄sta.
 l. si. Accur.
d **C**re-
 ditat. ex in-
 gratitudine si
 sit doli capax
 nō aut ex ve-
 ditione: vt. j.
 p. quas p̄lo.
 no. ac. §. pe.
 qz nō nisi sit
 maior. vt. an-
 nis. pōt p̄ ve-
 ditionē fieri
 seruus: vt. s.
 de iure p̄lo.
 §. p̄ contra.

sancta cōstitutioe^a pro-
 mulgata: pubertatē in
 masculis post. xiiij. an-
 nū cōpletū illico initiū
 accipere dispositim^a an-
 tiquitatis normā in se-
 minis personis bene di-
 spositā suo ordine reli-
 quentes: vt post. xij. an-
 nos cōpletos viri potē-
 tes esse credat^r. **C**re-
 ditur tutela si arroga-
 ti sint adhuc ipuberes
 vel deponari. **C**re-
 ditur si in
 seruitutē pupillus redi-
 gatur: vel si ab hostib⁹
 captus fuerit. Sed^o etiā
 vsqz ad certā cōditionē
 datus sit tutor in testa-
 mento^o: eque euenit vt
 desinat esse tutor: existē-
 te cōditione. **C**Simi-
 li modo finitur tutela

maxima. r. §. minor. k **C**ōs
 stamētaria vel datina: cū ea q̄ sunt iuris na-
 turalis tollant vt. s. de ca. di. §. q̄ autem
l **C** Si se in adopiōe: sed emancipatione
 filij legitima tutela nō finit. qz filius. legit-
 mus tutor eē

morte^s vel pupilloz vt
 tutoz. **C** **S**z r capiti-
 tis diminutiōe tutoris
 p̄ quā libertas vel ciui-
 tas^a eius amittit: ois^a
 tutela perit. **A** minima
 autē capitis diminutio
 ne tutoris: veluti si se i
 adoptiōe^d dederit: legi-
 tima^m tm̄ tutela perit:
 ceteraⁿ nō percut. Sed
 pupilli r pupille capiti⁹
 diminutio lz^o minima sit
 oēs tutelae tollit. **P**re-
 terea q̄ ad^p certū tps te-
 stamēto datur tutores:
 finito eo deponat^r autē tu-
 telā. **C** Desinūt^r autē tu-
 tores esse: qvel remouē-
 tur a tutela ob id qd̄ su-
 specti vili sunt: vel qui
 ex iusta causa sese excu-
 sant: r onus admini-
 strationis r dationis fm̄. **D**. o **C** Licet minima
 vt quia datur in arrogatione: vt. s. eo. §. j.
p **C** Ad certum. idem si ad incertū item-
 pus scilicet ad conditionem: vt. s. eo. §. sed
 r si. que conditio ad esse r ad non esse se ha-
 bere potest: vt. j. de verbo. obliga. §. condit-
 tione. Accursus.

Desinunt autem. **C** Qui remouetur a tu-
 tela propter suspicionem vel qui in perpetuum excusantur tutores esse desinunt hoc dicit. Aretinus.

Qui remouetur a tutela propter suspicionem vel qui in perpetuum excusantur tutores esse desinunt hoc dicit. Aretinus.

Qui remouetur a tutela propter suspicionem vel qui in perpetuum excusantur tutores esse desinunt hoc dicit. Aretinus.

Qui remouetur a tutela propter suspicionem vel qui in perpetuum excusantur tutores esse desinunt hoc dicit. Aretinus.

Qui remouetur a tutela propter suspicionem vel qui in perpetuum excusantur tutores esse desinunt hoc dicit. Aretinus.

est. C. de in offi. test. l. si q. §. si. sed ibi de eo
 dicit qd̄ doli capax nō est. **e** **C** Sed si vsqz
 ad certā. i. specificatā vt qñ ticius erit cōsul.
f **C** Testamēto. no. qz dicit testamēto. naz
 a lege vt a iudice nō sic vt. ff. de re. in. l. acc^o.
Pupillimodo. **C** Morte naturali pupilli
 vel tutoris: item capitis diminutiōe tutoris
 maxima vel media vel etiā minima pupilli
 ois tutela finit: minima autē tutoris solū legi-
 tima finitur. hoc dicit. Aretius.
g **C** Morte naturali. naz de ciuili iā dicit
 s. pri. f. vbi dicit de deponato r suo facto
 p̄ ingratitudinē: qz mors oia soluit nedū tu-
 telam: vt in autem. de nup. §. deinceps.
h **C** Sed r capitis. libertas. r tūc maxima.
i **C** Ciuitas. r tūc media. vt. s. de ca. di. §.

Inferius vt. j. de suspec. tu. p. tomz. z j. de exco. tutori. s. cura. z no. q. p. eisdez modis finit cura si quos habeat pupilli curatores z eodē tempore vt. C. qñ tu. vel cura. esse de. l. j. adultorū vero curatores tñc finitūtur

cu viritez vi- gozem cōple- uerit minor scilz. xxv. an. vt. ff. de mi. l. si. in fi. z j. di. j. j. m. nisi ad certā cau- sam vel spe- ctem fuerint dati. nā tunc finito nego- cio finit offi- cius: vt. s. ti. j. s. fi. itez cu- ratores alio- rum: vt. j. n. j. s. furiosi. z s. sed z men- te capis. tñc desinunt qñ sanā mētem p̄dicte p̄sone recipiunt: vt. ff. de cura. fur. l. j. s. i. z s. fi. Accur.

De curatoibus. C. Finita tutela pupilli indiget curatoibus: idco de ipsis subdit.

Malcul. Totus iste titulus diuidit̄ in tres partes principales. Primo ponit de curato- ribus datis puberibz. Secūdo de datis illis qui laborat̄ aliquo morbo vel vicio. Tertio de curatoibz datis pupillis. Secūda ibi fu- riosi. Tertia ibi interdū. Itēz prima pars di- uiditur in tres partes. Primo qualiter pu- beribus dant curatores. Secūdo a quibus dan- tur. Tertio an inuit̄ quis cogat curatozem accipere. Secūda ibi dantur. Tertia ibi item inuiti. Et. h. p. Curatores datur̄ adult̄ vsqz ad. xxv. annū completū z ab illis magistrati- bus a quibz tutores nō autē testamento dā- tur: dari tñ confirmatur: inuito autē cura- tor: nō datur nisi ad litem. h. d. Areti.

Malcul. xxv. an. nisi impetrent a pu- cipe veniaz etatis. malculi in. xxv. an. femine in. xxvj. an. vt. C. de his q. ve. eta. impe. l. j. z ij. c. Dantur autem a magi- stratribus. i. a p̄tore p̄siede p̄ocōsule p̄fecto

egypti: vt. ff. de tu. z cu. l. j. item a p̄fecto pu- bis z a defen. ciui. vel iuridico alexandrie: vt. s. de atil. tu. s. pe. alias fi. vt in autē. de defen. ciui. s. nulla. colla. ij. z ff. de offi. p̄e. l. j. s. solent. o. Sed datus. de facto.

to p̄toris vel p̄sidis. Item inuiti adole- scētes curatores nō ac- cipiūt: p̄ter qz i litēbz. curatoz emz: z ad certā causas dari pōt. Furi- osi quoqz z prodigi- licet maiores. xxv. anis sint: tamē in curatione sūt agnatoz ex lege du- odeciz tabularū sed! so- lēt romē p̄fecti vrbis vel p̄tores: z in puicijs p̄- des ex inquisitione eis da- re curatores. Sed z mēte captis: z surdis z mutis: z a p̄petuo mor-

si morbo. In p̄tore p̄- sunt p̄ eos. cōmittantur m̄ vt hic: sed resti- tuuntur vt ibi. z j. de act. s. si quis agens. In litem. tunc enī cogit: sed pupillus in litem nō cogit: vt. ff. de tute. l. q. habet. s. si pupillus. qd̄ expone vt ibi. Cura- tor. quasi dicat nō dubites de hoc licz aliud sit in tutore: vt. s. qui. da. tu. po. s. certe.

Rurtos. C. Furiosi z prodigis licet maio- ribus dant a lege curatores agnati: illis defi- cientibus a iudice dandus est curator: mēte captis z alijs qui morbo p̄petuo laborat̄ cu- rator: a iudice dandus est. h. d. Areti.

Furiosi. no. hos duos accipere curato- rem a lege. alij omnes sunt datui: vt caute hic colligit. z j. p̄i. s. z. C. de epi. audi. l. j. s. de creationibz. Sed solēt. s. agna- tis deficientibus: vel non habilibus constitu- tis: vt. C. de cu. su. l. fi. s. sin autem. Accur.

Inquisitione. z hoc ratioe furoris vel demētie: nisi iste persone sint minores. xxv. an. z tunc rōne etatis tuto. vel cura. nō acci- piunt: vt. ff. de tutelis q. habet. s. qd̄ autē. itē nisi hnt in p̄tate. vt. C. de cura. su. l. fi. s. j.

e. P̄tore tis. in vrbē. f. P̄resi- dis. i. puicia. g. Itē. ac- cipiūt. secus in tutore: vt. ff. d. tu. z cu. da. l. necnon z de tutelis. l. ij. vt dixi- mus. s. de tu- te. s. est autē. itez videt̄ cō- tra. ff. de mi. l. j. in fi. sed quod ibi di- cit nō cōmit- tit eis adul- tes res suas bene gerētibus an. xxv. an. veruz est vt sint rata q

a **C**andi sunt. s. ab his quos modo in superioribus. §. diximus.

Interdum. **C** Si tutor pupilli non est idoneus vel si ad tempus excusatus datur pupillo etiam curator hoc dicit Aretius.

b **C** Idoneus.

us. vel ratione paupertatis: vel quod non est industriosus ut dicitur: fidelis tamen est et diligens. alia repellatur propter: ut. §. de susp. tu. §. de susp. tu. §. de susp. tu. l. pictatis. ubi dico cur. et non tu. Enoniam etc.

c **C** Dari non

potest. fallit hec regula in casibus. vj. ut si de tut. tutor loco tutoris surdi vel muti vel furiosi ut. ff. de tutel. l. pe. item et si habet tutorem ratione rerum vnius quincie poterit habere alium ratione rerum quas habet in alia ut. ff. de excu. tuto. l. ppter litem. alias. l. licet. §. si. et. Can. quibus ca. tu. ha. da. tu. l. si. item mater et antequam natus sit existens alium petit tutorem dari: ut in aut. de nup. §. si. et. tutelam. sed ratio est quod abire nunc sperat: ut C. coia. de leg. l. si. §. §. ij. Item et quando ad tempus est relegatus vel excusatus vel remotus. nam interim tutor datur: ut C. in quibus cau. tu. ha. l. pe. item si quis tutor sit apud hostes non ut servus sed ut legatus: vel transfuga alius datur: ut ff. de tutel. l. si quis tutor. itez si reipublice causa absit potest alius dari ut. ff. de tutel. l. questus. et. ff. de susp. tu. l. ij. §. si quis affatur. §. h. m. **P** In his omnibus casibus tutor a procuratore accipit. et hec regula non fallit: sed cum sita in omnibus supradictis legibus de tutore facit mentionem ab ea non discedam. ut. ff. de le. ij. non aliter. et ff. de exerci. l. ij. §. igitur. sed quod est ratio cum ubique dari possit curator haberi curator vel tutor: sed non tutor potest dari haberi tutorem: nisi quod prius datur habebat plenam potestatem. §. dat. et. §. de tutel. §. j. et ita quod alius secum in eadem plenitudine admittere non potest: sed non sic in

curatore quod rebus datur: ut C. de nup. l. in com. putandis. unde tutor auctoratur hereditati ad eundem quod in curatore pupilli non est: ut. ff. de ap. l. cum in vna. §. tutor. sed nonne tota die inuenimus vnum pupillum plures habere tuto-

res: ut C. de divi. tut. l. ij. rñ. illud est quod simul datur. nam quodam sunt simul ubi quod non valent si sunt separati: ut duorum rerum obligatio: ut. i. §. duobus. ob. reis sit. §. j. Accur. **C** Item si testamento potest esse plus de legitimo nunc de datio et testamento idoneo. e.

C Idoneus. l. sufficiens. f. **C** Item ad tempus excusantur non aliquis quibus in perpetuum quibus ad tempus ut patet per multa exempla. §. de excu. tu. et. cur. §. j. et quasi per totum. §. **C** Curatores. vel etiam tutores: ut. §. pri. §. j. dicitur. §. put iudici videbitur: ut C. in qui. cau. tu. ha. l. j. et. ij. sed quod si tutor pupillo non sit an dari possit curator: **R**ñ. sic ut ar. a prario sensu sumitur: ut. ff. de tu. et. cur. da. ab his. l. curator. quod est validum: ut. ff. de offic. ius. cui man. est iuris. l. §. j.

Quod si. **C** Si pupillus sit infans vel absens et tutor infirmitate vel alia necessitate impediatur potest actor pupillo constituui hoc dicit Aretius. **b** **C** Quod si adversa. i. infirmitate quod validum et sanitati contraria est. **i** **C** Necessitate. ut quod longo tempore absuturus est vel sua maiora negocia habet tractare: vel alias si miles necessitates: ut. ff. de pu. l. filius. §. si. et. l. se. et. l. post litem. et. l. se. vlt. ad. l. quod oia et nisi huiusmodi necessitas sit non potest huiusmodi quosdam: ut C. qui dari tu. vel cu. l. curator. et. l. curator. imo certe et si quecumque alia sit iusta quoquo modo: ut. ff. de admi. tu. decre. to. et hec eadem sunt in curatore: ut C. de ap. §. actor. **k** **C** Item absit. si enim prius sit et hoc intellectum etiam procurator cum auctoritate tutoris facere potest: ut C. de pu. l. neg. absit. i. si ex meritis

C Velit. s. pctor vel pfecti sequit. qd hic dicit actor alias adiutor dicitur: vt. ff. de tute. l. solct. alias curator. vt. ff. de tu. r. cura. da. ab his. l. in oem. als procurator: vt. C. de pcura. l. neq. r. no. hic varia noia eoru qui alioz facta agut vt actor r hoc dicitur est. itez tutor qui dat pu. pillis. s. de tu. tellis. s. e au. tem. Itcz cura. tor qui da. tur adu. l. vel furiois vt si milib. vt. s. eo. in prin. r. s. furiois. r. s. sed r. men. te captis. Itcz pcurator: q. aliena gerit negocia cum madata: vt. ff. de pcur. l. j. ite negotioz gestor qui sine madata gerit: vt. j. de obli. ex quasi cotrac. s. j. item iconom? cui res ecclesiastica gubernada madata ab episo cu cosensu fratru: vt. C. de fa. sanc. eccle. l. iubemus. r. C. de epi. r. de. l. oes. s. hoc p. euldubio. r. nihilomin? dicit hypocritari? vt in au. q. nomo opoz. epi. s. no aliter. r. s. neq. autem. r. s. si vero vt pserim. ite sindicus qui si grece dicit latine singulozu causas dices: vt. ff. de mu. r. ho. l. muneru. s. defen. sores. qncz m actor r sindicus pro eode po. nuntur: vt. ff. qd cuiusq. vniuer. l. j. s. qb. r. s. pe. r. latez. eoz. s. actori. facit ad hoc. s. de auct. tu. vel cu. p. totu. vel etiam dic qd dif. ferat: vt ibi. no. s. in. d. l. qd cuiusq. vni. r.

De satisfatione tutor vel curatorum.

Ne tamen pupil. loz pupillarue r eoz qui queue in curatione sunt negocia a curatorib? tutorib? ue psumant: vel dimi

N Est. dixim? dados tutores r cura. ores rone etaf: ne tn. r. e. **C** Co. sumatur. i totu. **D** Diminuant. p. pte. e. **P**retor. sic r pte. vt r ptes puicie: vt s. n. j. s. ij. **S**atisfact. i re pu. sal. fo. vt

nuantur: curet pto? vt tutores vl curatores co. noie satisfact. sed hoc no est perpetuu? : naz tutores test? dati satisf. dare no coguntur: qz fi. des eoz r diligetia ab ipso testatore approba. ta? est. Itcz ex inq. sitioe tutores vl curatores da. ti: satisfatione no one. ratur: quia idonei? ele.

at si qd. **H** Approbat. ide i curatorib? i test? dat. lz curatores no deni i test? registra. riter: tn si dati fuerint pfirmatur decreto p. tois vel pscitis: vt. s. ti. p. j. r. sic libera. tur a satisfado vt tutores vt hic. r. ff. de co. fir. tu. l. si filio. r. l. in cofirmando. r. l. se. r. l. vtilitate. secus in dato a matre: vt. ff. de con. firmat. tu. l. j. ad fi. legis. alias. C. eo. ti. l. j. lz quare secus: r. deo qz firmu? est consiliu? pa. tris r no maris: vt arg. i. q. al. li. in. fi. j. r. r. r. j. de inur. s. j. r. qd dicit in testa. idem in tutorib? in codicillis datis dicat: vt. ff. de tes. tu. l. iij. r. facti ad hoc. C. de epi. au. de crea. tionib?. **I** Itcz ex inq. sitione. i. dan a in dice cu inq. sitione vt. s. de attil. tu. s. h. ture. **K** Zdono. l. psumptione iur. s. qua no admittit. p. batio in h. ium. sed si ptra appet. tenebit illi q. dedit vt. j. e. s. sciend. sed hoc fallit in curatore furiois q. satisfat si no heat idonea s. iam lz sit cu inq. sitione dat? : vt. C. de cu. l. fi. r. s. siquide. r. s. si po no talis. ite debet iurare oes bn agere. i. no p. remittere vtilia r n. facere inutilia q. satisfat si no heat. res m. s. h. col. vj. si g. nec testarij nec datiu? satisfat q. erit illi q. satisfat: r. si. legitimi nisi in casu. s. parron? p. liberto. vt. ff. de le. tu. l. legitios. s. j. ite datiu? q. si no hnt cu inq. sitio. ne: vt. C. de auc. p. zel. l. fi. r. nisi satisfact. n. ad. ministrat: vt. s. de tu. vel cu. q. sat. no de. l. j.

De satisfatione tutoris vel curatorum.

De tamen. **C** Omnis iste titulus diuidit in tres partes principales. Nam primo po. nit qui teneatur satisfare r qui non. Secdo qd illi qui non tenetur satisfare: si satisfant preferantur focis in administratione. Ter. tio qui officiales teneatur de satisfatioe no. exacta vel non idonea. Secuda ibi sed r. si. Tertia ibi sciend. Itcz prima sudiu. dit in duas ptes. Nam pmo ponit regula. Secdo duas fallentes. Secuda ibi lz h. r. hoc ite. dit. Tutores r curatores tenentur satisfare nisi fuerit testarij vel datiu? ex inq. sitioe. h. d. are.

et si. et hinc hoc sunt quatuor genera tutorum. scilicet testamentarij. item legitimi. item datini cum inquisitione item datini sine inquisitione ut dictum est.

Sed et si ex testamento. C Si fuerint tutores testis dati plures: vel ex inquisitione pot

est sunt. **C** Sed et si ex testis: vel in inquisitione duo pluresque dati fuerint tutores: pot vnus offerre satisfactioem et solus administrare: nisi etiam alius voluerit satisfactioem. Si autem nullus satisfactioem ille solus gerit quem testator elegerit vel maior pars eorum et si discordat cogentur a iudice concordare. b. d. Et diuidit in quatuor pres. Primo quod tutor tenet tutorem satisfactioem et in administratione profecerat. Secundo quod si nullus ex contrariis vult satis offerre

de indeterminate. Tertio quod agendum cum tutoribus discordant in eligendo. Quarto extendit ad datiuos dictum in testamentarijs. Secunda ibi quod si nemo. Tertia ibi finautem. Quarta ibi idem et in pluribus. Aretinus.

C Sed et si ex testis. duo ponit et vnus tamen nunc prosequitur. scilicet de testamento. scilicet in si. dicit de alio. Item hoc eadem in curatoribus pluribus locum habet: ut ff. de adm. tu. l. iij. §. quoniam in tutoribus. item quod in legitimis. rindeo idem: cum sic eadem ratione detur negotia per plures exercent ut ff. de adm. tu. l. si plures. §. apper et ergo.

C Itaque vel satisfactioem. sic. §. in iuri. si. §. alteri. in si. **C** Ascriptum. in in testis. vel aliter apparet ei? voluitas euidenter quod dicit in satisfactioem quod scribi potest in edicto quod si non fuerit ascriptum quem maior pars elegerit ille gerere debet. d. **C** Maior. dummodo oes ve

lunt per vnum administrare. alis enim non compellatur sed oes gerere potest si velint: ut ff. de adm. tu. si plures. §. si. et l. v. in pres. Et no. B. ar. quod stat maior pars. sic. ff. de pact. l. iuris. §. vlt. et l. maior. et l. precedente. et §. si. et ff. §.

a testatore quod gerat: ille gerere debet. quod si non fuerit ascriptum: quem maior pars elegerit: ipse gerere debet: ut edicto pretoris cauet. **C** Sin autem ipsi tutores disenserint circa eligendum curam vel eos qui gerere debent: partem suas interponere debet. **C** Idem et in pluribus ex inquisitione datis comprobandum est: id est ut maior pars eligere possit per quem administratio fiet. **C** Sciendum autem est non solum tutoris vel curatoris pupillaris vel adulti ceterisque personis ex administratione reze teneri: sed et eos qui

primum et edictor. huic. ff. de le. j. b. mo. §. si. et ff. de usufr. l. si cuius. §. sed si inter duos. ar. extra in eo. et l. quoniam duobus. j. r. g. **C** Idem et in pluribus per oia ut. §. nisi quod hic a testatore non potuit scribi quod gereret cum nihil dixerit de tutela. nam non darent ex inquisitione si essent testamentarij: ut. §. de attil. tu. j. r. n.

Sciendum: C Qui tenet accipere satisfactioem a tutore si non recepit vel min? idonee tenet subsidiaria actioe que et trahit extra heredes: et potest tutor vel curator cogi satisfactioem et capere pignorum. b. d. et diuidit in quatuor pres. Primo quod officiali puenit subsidiaria actioe. Secundo quod in quibus casibus tenent. Tertio ad heredes extendit. Quarto ponit nouum casum videlicet quod tutor cogit satisfactioem. Secunda ibi subsidiaria. Tertia ibi que quod. quarta ibi quibus constitutioibus. Arc. **C** Sciendum. ceterisq;

testa. l. iij. §. iij. ibi alis numerus testium et ar. extra. ff. de. hui. ruffi. p. di. l. fundum. et ff. coia p. l. si. Accur. e **C** Et edito. p. tois. s. quod non habemus.

C Partes suas. i. se et officiales suos et milites iusticie. Sed cur non committit fortiter ut alis. C. coia de le. l. si. j. r. n. et j. §. legi. §. optio nis. r. n. non ita alteri? factum. s. pupilli possit fortiter committere ut suum p.

vt furiosus & metecapris vt. §. ii. j. §. furiosi
 & §. sed & metecapris. a **C** Accipiunt. vt
 magistratus qd die vt diximus. i. c. §. neq;
 autz. b **C** Item eis. s. pupillis & sibus.
 c **C** Subsidiaria. s. tutela vtilis cōtra eam
 qui malū de
 derit tutorez
 vel vtilis ne-
 go. gest. quā
 do maluz cu
 ratorem. naz
 eadem vtilis
 in magistra-
 tum datur q
 l administra-
 torez directa
 datur & vsu-
 re veniūt: vt
 i pma: vt. ff.
 de magi. cō.
 l. si. & c. eo. l.
 pe. subsidia-
 ria autem di-
 citur penalis aptitudine: vt. l. aquilic actio di-
 citur penalis aptitudine: vt. j. ad. l. aquil. §.
 bis autz. nam nec illa semp penalis est nec
 hec semp in subsidiū datur: quia quādoq;
 agitur anteq̄ conueniantur omnes tutores
 vt colligitur ex his que dicuntur in hac glo.
 circa si. Quare ad horum euidentiā distin-
 gues: aut fuit vnus tutor vel curator: aut plu-
 res. Primo casu cōuenitur primus tutor
 vel curator & postea magistrat⁹ vt hic. si ve-
 ro plures & tunc aut omnes gesserūt tutelā
 aut curā: aut nullus: aut alter tm̄. Primo ca-
 su oēs cōueniuntur ante magistratu: vt. ff. de
 adm. tut. l. lucius. §. pe. & de magistra. con. l.
 duo. in secūdo idem: vt. ff. de adm. tu. si plu-
 res. in tertio subdistingues: aut fuit subdi-
 sta tutela administratio p iudicē vel testato-
 rem aut nō. Primo casu p sua gestione gli-
 bet tenet & nō p alteri⁹ & postea magistrat⁹
 in subsidiū. ff. de adm. tu. l. lucius. §. pe. & c.
 de diui. tu. l. ij. sed tm̄ quattuor casib⁹ vn⁹ p
 alterius parte tenet t̄ post magistratuz. s. si
 tutore & suspectū remouendū nō remouit:
 vel tarde remouit: vel remouēdo iura pupil-
 li prodidit: vel nō egerit satisfationez rem-
 pu. sal. fo cum videret eum nō soluendo: vt
 in dicta. l. c. de diui. tu. l. ij. & ff. de adm. tu.
 l. lucius. §. pe. secūdo casu cōuenitur. primo
 gōens. secūdo magistratus. tertio non ge-

rens nisi in dictis quattuor casibus vbi con-
 uenitur etiam qui nō gessit ante magistra-
 tum: vt. c. de diui. tu. l. ij. & ff. de adm. tu. l.
 etiam. & l. emilius. in fi. & l. tutores.

d **C** Idonee. aduerbiuz est. & facit ad hoc.
 ff. de magi.
 conue. l. j. §.
 scie. & §. cri-
 gere.
 e **C** Que q
 dem. s. tutela
 actio subdia
 ria. vel neg.
 ge. vt dixim⁹
 f **C** Respo
 sis. vt. ff. de
 magistra. cō.
 l. j. §. sciēduz
 est. & l. q. ad
 heredem.
 g **C** Ex cō
 stitutionib⁹
 vt. c. de ma-

con. l. ij. & in alijs grecis cōstitutionib⁹. sed
 aliter heres tenet: qz dolo & culpa tm̄. aliter
 defunctus qui etiam de leui culpa tenet: vt
 ff. de ma. con. l. non similiter. Accursius.
 h **C** Quibus. grecis. s. constitutionibus.
 i **C** Caveant. scilicet rem pupil. saluā fore.
 k **C** Coerceatur. facit ad hoc. ff. de adm.
 tuto. l. j. rñ. j. & de dam. insec. l. iij. §. iij. & ff.
 de libe. agno. si quis alie. §. si quis ex his. &
 c. de suspec. tu. l. iij. & ff. de ven. in spl. l. j. §.
 si quid ergo. l **C** Neq; vrbis. scilicet ro-
 mane. p excellentiaz: vt. §. de iure na. §. sed
 quotiens. item facit ad hunc. §. ff. de magi-
 stra. con. l. j. sed cōtra est. ff. de adm. tuto. l.
 emilius. sed distingue tria genera iudicium:
 quidam possunt dare tutorem & nō exigere
 satisfationem de quibus hic loquitur. Alij
 & dare exigere de quibus ibi dicit. Alij exi-
 gere & non dare vt tabelliones & aliquis priuā
 les iusticie cui talia cōmittantur: & isti tenen-
 tur in subsidiū: vt. §. de atil. tuto. §. pen-
 t. & c. de ma. con. l. si. item estimatores patri-
 monij pupillozum propter quozum priuā
 estimationem vltiores fideiussores accepti
 sunt: vt. ff. de magistra. conue. l. j. §. diuis.
 qui erat dandi pro rei qualitate: vt. ff. de in-
 ius vocan. l. j. & qui satisfadare cog. l. si vero.
 §. j. m **C** Dandi. tm̄ solent. alias debent
 sed isti nec debent nec solent vt diximus.

C De excusatione tutorum vel curatorum.

C Nunc dicit qd s. q. mo. tu. fi. s. si pmisc.

C De excusatione tutorum vel curatorum.

C Quia supra visus est de tutoribus et curatoribus: verum quia ibi varijs ex causis excusari solent: id

triamodo q satisfatione exigere solent.

De excusatione tutorum vel curatorum.

Excusant.

C Tor' iste titulus dividitur in. xvj. partes. Primo ponit quater qd excusetur a tutela

A Excusantur autem tutores vel curatores varijs ex causis. Primum propter liberos: siue in parte sua si-

partes. Primo ponit quod plures et varie causas sunt quibus quis a tutela vel cura excusatur. Secundo ponit qualiter quis propter liberos excusatur. Tertio quod liberi habeant excusare. seu propter quos liberos quis excusetur a tutela vel cura.

Quarto fortificat dictum suum per similes rationes annexas. Quinto declarat qui liberi sunt illi qui prestant excusationem. Secunda ibi plerumque. Tertio ibi si ens tres. Quarta ibi exceptio. Quinta ibi sed adoptivi. Aretinus.

A Excusantur liberos. supstitit et inco. limes. vt. ff. de vaca. mu. l. ij.

C Mancipari nisi pater filio emancipato curato: potest tunc ens non excusatur a cura emancipati. vt. ff. eo. amicus simos. s. si. vel dic. qd licet faciat contra stimulos naturales tam bene potest contra ibi inuulsi.

C Rome. hoc est in ciuitate romana et vsqz ad centesimum miliarium: vt. ff. de offi. pre. vt. l. j. alias ij. s. cum vrbem.

C In puicis quos sed nunquid ille. puicis que alias habet ius ciuit. italice et hoc habebit: rñ. no. qz illud propter tributa pcedit eis: vt. ff. de censi. l. j. z. h. si.

C Munerum. l. onerum ciuiliu vt decurionatus. secus si patrimonij sit onus: vt. ff. de va. mu. l. sexta. s. numerus. z. s. q. patrimoniorum. z. l. his oneribus. j. rñ. z. c. g. mili. no. pos. l. j. lib. x. item secus in honoribus: vt. ff. de va. mu. l. iij. z. l. in honoribus. item secus in oneribus: que honori inherere: vt. ff. de va. mu. l. sexta. s. numerus.

C Munus publicum. auctoritate: nam dat iuuicis: vt. C. de cur. l. nullus. li. x. z. facti. ff. de p. sig. pupillus. s. munus. sed s. ff. e. atblete. s. tutela. sed non est publicum munus vt ibi dicitur veritate lz auctoritate sic vt h. dicit lz veritate publica est scdario: qz expedit respub. vt. s. d. hie q fut sui vel alic. iur. s. siute. s. ff. eo. spadone. s. qui accipit. z. l. no. tm. s. no. oia. sed lz ibi generalis remissione publiciorum munerum habuit: tm ex generali remissione no continetur

la propter numerum liberos. Secunda ibi item diuis: qualiter excusetur qui impedit negocijs fiscalibus et republice. Tertia ibi qui potestate: qualiter quis excusetur propter potestatem et iurisdictione. Quarta ibi item propter: qualiter excusetur propter lites precedentem cum pupillo vel adulto. Quinta ibi item tria: qualiter excusetur propter numerum tutelariu. Sexta ibi sed propter: qualiter excusetur propter pauperatem. Septima ibi item propter aduersam: qualiter quis excusetur propter infirmitatem. Octaua ibi simi liter: que excusetur iperitiam litterarum. Nona ibi item si propter inimicitias: qualiter quis excusetur propter inimicitias. Decima ibi item is qui: qualiter quis excusetur propter controuersiam status. Undecima ibi item maior: qualiter quis excusetur propter etatem. Duodecima ibi item z in milite: qualiter excusetur propter militiam. Decimatertia ibi item romi: qualiter excusetur propter exercitium liberalium artium. Decimaquarta ibi q aut: in quam tempus potest quis se excusare. Decimaquinta ibi qui tutelam: qualiter qd excusetur a cura pupilli sui vel uxoris sue. Decimasexta ibi qui prodest. Et prima pars hoc dicit. Tres liberi romi et quattuor in Italia z quos in puicis prestat excusationem a tutela vel cura. adoptiuo vero non computantur: nepotes vero in locum filij vocatur: nec liberi mortui computantur nisi pro republica decesserint. hoc dicit. Et diuiditur in quos

tutela vel cura fauore pupillarū et adultorū sicut et alias de generali dicto quedā excipiuntur: vt. ff. de leg. iij. l. vxore. §. felicissimo. et ff. de p. cura. p. p. j. r. i. a. **C** Non profunt: et hoc dico ad excusationē. sed bene acquirebant ei

scz parti adoptiuo vt hic et ff. de va. mu. l. sextus. §. adoptiuū. maxime hodie cuz nihil ad patrē adoptiuū transeat: vt. §. de adop. §. sed hodie.

C Naturali. licz adoptiuo nō proficit: vt. §. j. r. i. et hinc hoc pūta ibi dati vt die dati in adoptionē naturali p. i. suo vel proauo.

C Profunt. s. arroganti cum trāseant in familiā eius: vt. §. de adop. §. sed hodie. in fi. r. §. seqn. et hinc hoc fiet hic mēto illius noui iuris et pūctabis ibi naturali patri. **C** Item nepotes patris. apparet qd eo mortuo tū p. sunt. eo autē viuo nō profunt vt hic cū dicit i locuz p. ris et. et C. de his qui numero. li. l. iij. li. x. sed nunquid oēs loco viuius cōputantur? Rōdent quidaz qd nō. sed contradicūt. leges exp. se. nā loco viui? numerātur quotūqz sunt: vt in greca. l. ff. eo. l. ij. §. quotūqz. nam etiam in successione loco viui? cōputantur: vt. j. de here. que ab intest. §. cuz filijs. e. **C** Non p. sunt. qd non sunt in prāte sua: vt. §. de p. po. §. si. hec ratio nō est bona: vt. §. in prin. dicit enī de emācipato. vnde dicas nō profunt auo materno: quia alij p. sunt: vt. C. de mili. testa. l. si. f. **C** Superstitēs. i. viui. **C** Defuncti. idem et in nō natis licet cōceptis qz quo ad hūc casum nō p. sunt pro natis: vt. ff. eo. l. ij. §. quia autē in ventre.

C Qui facies. s. p. principis: vt. §. de adop. §. semine. i. **C** Per gloriā. nō. mortuū vi uere p. gloriā: vt. ff. ad. l. aquil. l. qua actioe. §. si qz in colluctatioe. et p. qz fingit mortuus qui viuit p. vituperiuz vt de potatū: vt ff. de con. ta.

l. j. §. j. r. §. pe. in n. r. ff. de dona. iter vi. et vxo. l. cū b. §. si donator alias. §. si seru. vbi seruus viuit: et pro mortuo reputat quo ad ius civile. ff. de reg. iu. qd attinet. et l. seruitute.

C Item hi qui reipublice cā absunt: a tutela et cura excusant. Sz et si fuerit tutores vel curatores dati: deinde recipi. causa abesse ceperint: a tutela vel cura excusantur: quatenus recipi. cā absunt: et iterea curator loco eoz datur: qd si reuerfi fuerint: recipiunt onus tutelē: nā nec an nī habet vacationē: vt papinianus respōsoz li.

C Item diuus alijs sex mensib⁹ dabant operā impatoris bello et studio: vt. ff. de iur. i. l. ij. §. ex his. in pn. vlt. charte. vt dico qd nouē erāt libri in illis sex mensib⁹ cōpositi qd i idē recidit.

C Ad ministrabat. qd dicit pcurator fisci facti ad hūc. §. §. de cura. §. item in locum.

C Item hi qui. Absens cā reipublice a tutela vel cura noua in totū excusaf: ab antiq autem durāte absentia. hoc dicit. A reti.

C Absunt. vel absenturi sūt: vt. ff. de p. cu. l. siluiffa. §. si. n. Excusant. hoc. j. r. i. loquit qd eo exite in absentia reipu. cā fuit dat⁹ tutor vel curator: quo casu ppetuo excusaf si p. ex. ant. militauerat vel cōpleuerat militie spaciū et nī igminiose sōmissus ē aīa qd infra quinquenniū missus ē puta qz in firm⁹ nullā hz excusationē qd post. v. an. hz annū qd post. viij. an. hz bienniū. qd post. xij. hz trienniū. qd post. xvij. hz quadrienniū. qd post. xx. excusationē ppetuā hz vt dictū ē. r. ff. e. l. j. et si milites. §. j. r. ij. r. iij. r. iij. r. v. r. §. quāqz.

vsq; ad. §. quā quidam in necessariis.

C Excusant. si hoc postulauerint pñ⁹ et aliu actorē vl curatorē petierint als nō vt C. si tu. rēpu. cau. l. i. r. ff. d. admi. tu. §. q. se.

Et qui. C. abēs publicā prātem a tutela noua hz excusationē sed nō a iam suscepta. hoc dicit. Areti.

C Pote. statem. vt q: sit sfectus vi gūlz vel anione: vt. ff. eo. l. admi. strantes. r. similes q. potestates vocatur: vt. C. de mo. mul. eos secus si sit circa lar⁹ pñtis ceptā eni nō coplebit: vt. ff. eo. l. i. u. r. speritos.

C Sz suscepram: vt. s. proci. §. Accur.

Item ppter litem. C. Pppter litēz quā qz hz cū pupillo nemo excusat a tutela nisi sit oim vel maioris ptis bonoiti. h. d. Areti.

C Item ppter litē. nisi forte imo r sine forte vel etiā si de maiorē pte bonoz pupilli sit cā: vt. ff. eo. l. ppter litē. j. r. r. fact. C. e. si vt allegas. r. s. de au. tu. §. si. r. C. qui da. tu. pos. l. creditoris. §. hodie nō pōt creditor: vl debitor esse tutor. vt i. autē. vt bi q. ob. p. §. j. col. j. d. C. hereditate. scz ipsi pupillo a pte delata vt a quocūq; nō curō. ppter ma gnitudines eni litis ponit de hereditate.

Item tria. C. Tres tutele onerosē diuerso rum patrimoniōz nō affectate rādiu pstat vacacionē q̄diu durat. h. d. Areti.

C Item tria onera. nō dicit onera. q̄tutor eni possit hēre tutelas q̄ sibi excusationez nō daret si sint leues vel leuissimē vt h. itēz nō. q. d. r. tria onera tres eni possit hēre r. tñ p vna cōputat puta fratrū vl sequit. nō eni numer⁹ pupillōz plures tutelas facit: sed patrimoniōz separtio: vt. ff. eo. tria. r. l. si is. Item qd dicit nō affectate no. nā si dedisset

operā r sic affectasset eas hēre. arg. ff. si quis cau. l. ij. §. si. non pdesent. qz nō videretur onerosē. vt r als q data opa reipu. cā abest vt. ff. ex q. cau. m. l. r. q data. r. fact. ff. si qz cau. l. ij. §. si tñ. r. ff. ad. l. cor. de fal. l. vxoz.

prestat affectionē q̄ diu administrantur: vt tamē plurimū pupilloz tute la vel cura corundē bonoz: veluti fratrūz pro vna cōputet. **C** Sz r ppter paupratē excusa tionē tribui: tā diui fratres q̄ p se diu⁹ adar cus rēscripsit: si qz ipa rē se oneri iniūcto pos sit doceres. **C** Item pro pter aduersaz⁹ vultudine ppter quā nec suis qdē negocijs itereē pōt: excusatō locū hz. **C** Si

C Qui pbāt se esse ita paupes q̄ tutele vl cure suscepse si pnt excusant ab eis. h. d. are. f.

C Impare. i. si nō hēat tātibonīs q̄tuz r pupillus cui dat tutor vt h. r. ff. e. l. paup. tas. als aut dē paup q nō hz qnquaginta au reos in bonis vt. ff. de accu. nōnulli. vel die veri⁹ eū esse h pauperē r imparē oneri q sic laborib⁹ est ipsi: r ppter paupratē vt tu tele suscepse nō possit cū forte i agro tota die eē oporteat nec eni placet pma expositio cū hoc mun⁹ magis obsequio plone q̄ i aliq̄ arrogatione pstat. vñ paupras talis nō nocet dūmodo possit superesse tutele: vt. ff. de mu. r hono. cura. §. inops. r. j. ti. j. §. si. m. g.

C Doce. idest probare.

Item ppter aduersam. C. Infirmitas excusationē pstat a tutela vel cura. h. d. Areti. **C** Aduersam. vt est surdus vi mut⁹ vel ppetua vultudine detētus: vt. C. g. mor. l. j. q morb⁹ put durauerit excusat. §. furor nō excusat. §. interi curator dāc fm Jo. vt. ff. e. l. si solū. §. si. r. se. duab⁹. l. vsq; ad. §. sit at. sed quiddā ex supradictis etiā si velint nō admittunt: vt surd⁹ r mut⁹ vt. ff. de tutel. l. j.

§. j. item hec tria onera in domovna eē sufficite: vt si p̄ vel fili⁹ ge rat oēs cōpu tent s; nō excusentur nec ad aliū turo rem teneant vt. ff. e. l. di. rim⁹. §. si. r. ff. d. rit. nup. si qz tutor itē enerari⁹ hoc noie nō cōputatur vt ff. e. l. spado. nez. §. si cui tas. r. l. si qz tutor.

Sed r. ppe paupertates.

§. pe. 2. §. si. quare die quāti ad eos iprope
 ponitur excusatio: vt. j. eo. §. minores.
Similiter. **C** homo simplex 7 ignar⁹ lit
 terarū hnt a tutela excusationē. h. d. Areti.
C Nesciūt. hoc si simplices sunt vel rudes.
 aliud si sunt sagaces in negocia. tūc eni nō excusantur: vt subijcitur quānis 7c. vt. ff. e. athlete. §. pe. 7. si. no. lit. teratū ad alia qua admitti ad que non recipit illiteratus: vt. C. de postu. l. ij. 7 in autē. de iudi. col. vj. Et nota melioris cōditio nis esse sapiens q̄ stult⁹
Item si propter. **C** Datus tutor i te
 stamento ppter inimicitias excusationē habet: qui vero promisit administrare excusationem perdit. hoc dicit. Aretinus.
C Item si propter. vt quia sic dicitur: iō eū do turore vt debitis supponat 7 a pupillo vepet. Et no. q̄ trib⁹ casib⁹ excusat inimicitia: vt nō iō dedit vt dictū est hic. itē 7 q̄ iteruenit post testamētū. itē s̄z quosdā etiā q̄n an testm si tamē fuit capitale certamē in quarto casu non vt si ante testm facta fuit 7 nō capitalis: q̄ videt remissio ex quo in testamēto dedit turore: vt. ff. e. athlete. §. dari remissionē. que est ibi littera post: vt. j. e. §. inimicitie. c. **C** promiserat. s̄z als habet excusationē: vt hic 7. ff. de testa. tu. ex sentētia. in si. 7 hoc vbi pmisit vel sic se iactauit. Quid autē si in testamēto se turore scripsit: rñ. nō erit tutor nisi vel euident idone⁹ ap par: at vel pater eū cōfirmauerit: vt in. d. l. ex sentētia. 7. ff. ad. l. cor. de sal. vroz. §. j.
Don esse. **C** Ex eo q̄ qs nō cognoscat patre pupilli nō excuset a tutela. h. d. Areti.
C Ignotus. sed is excusat q̄ ibi domici-

liū nō habet vbi datus est: vt. ff. e. l. si. in si.
Item ppter. **C** Inimicitie capitales si recōciliatio nō sit secuta p̄stat vacationē a tutela: 7 q̄ passus fuit cōtrouersia stat⁹ a patre pupilli habet vacationē. hoc dicit. Areti.
C Si capitales. capi tales accipet vel q̄ accusabat eū de ali quo crimine qd̄ igerebat penā capitis idest stat⁹. vt q̄ insidiabat morti ipsius fm 450. 7 nō tū bic fieri ali qd̄ rōne iniicitie qd̄ non fieret als. sic ff. d̄ arbi. nō distinguem⁹ §. cū quidā. 7. l. licet autē 7. ff. de li. cā. si pariter. nā inimicus iudex esse non pōt. ff. de pecu. l. siluilla. §. si. 7. l. vel exilio.
C A tutela. vel datua legitia. si at testāria die vt. s̄. i. glo. vt q̄ 7c. g. **C** Itē 7 pupilloz. vt q̄: p̄ pupilloz q̄nq̄ dixit hūc que dat mō turore suū huū fuisse vel libertam. Itē eni sunt q̄stioēs de statu: vt. j. de act. §. p̄iudiciales. Et ē rō: q̄ mox accusatiōi hec q̄stio similat vt. ff. qd̄ me. cā. isti. §. j. idē est ecōtra si hic mouet q̄stione stat⁹ i p̄is pupillis: vt. ff. e. athlete amplius. Aretus.
Item maior. **C** Maior sexaginta annis a tutela se excusat. Adinoz. xxv. volēs nō admitti. idē in milite militatē. h. d. Areti.
C Itē. lxx. cā cōplet: vt. ff. de in. iun. l. ij. 7 ad treb. q̄ filii. 7 filia. §. j. alias nō esset maior: vt. ff. de mi. l. iij. §. minorē. s̄z in alio p̄sonali publico munere statuit tps. lv. als xl. an. vt. C. q̄ eta. l. si. l. x. Et no. rōe senectus aliq̄ fieri q̄ als nō fieret: vt hic 7. ff. d̄ iur. i. mu. l. semp. j. rñ. 7c. de postu. prouidēdū.
C Adinoz. hāt. s̄z i larga significatōe ē 7 phibēt excusant vt. ff. d̄ post. l. j. §. initia 7. j. e. §. pe. 7. fa. ad h. ff. d̄ re. i. l. c. i. §. nolite.

militer eos qui litteras nesciūt: esse excusados diuus **I**dius rescripsit quānis 7 iperiti litterarū p̄nt ad administratiōne negociorū sufficere.
C Itē si ppter inimicitia aliq̄ testamēto tutorē pater dederit: hoc ipsuz p̄stat ei excusationē: sicut p̄ strarū nō excusant: q̄ se tutelā patri pupilloz administraturos promiserāt.
C Nō esse aut admittēdā excusationē ei⁹ q̄ hoc solo vtitur q̄ igno-

tus patri pupilloz sit: diui fratres rescripsere.
C Itē ppter inimicitias quas qs cū p̄e pupilloz vel adultoz exercuit: sic capitales fuerit: nec recōciliatio iteruenit: a tutela vel cura solēt excusare.
C Itēs q̄ status sui p̄trouerfiā a pupilloz p̄e passus est: excusat a tutela.
C Itē maior. lxx. annis a tutela 7 cura se pōt excusare.
C Adinoz. au tē. xxv. annis oliz qd̄ez excusabatur: a n̄a autē

Constitutio. C. d. legi. tu. l. fi. 7. facit. s. de fidu. l. d. fi. b. **C** Subire. facit ad hoc in autē. de san. epi. §. j. colla. ix. 7. ff. de edē. l. si vnus ex ar. §. pe. ais fi. **C** Idē 7 in milite. i. in militia exēte. scē in veterano. qd dicit dixim⁹

§. e. §. itē qui recipub. ad h autē qd aliqd sit miles sex sunt necessaria: vt diximus in autē. de man. pn. §. fi. accur.

C Volēs 7 ita tpo iur nō tenet datio: vt hic et C. qui da. tu. pn. l. militū nisi a comilitone def: vt vt. ff. e. ppe magistrū. §. fi. aliud in ce

lesti milite vt in clerico q admittit vsq ad quartū gradū: vt in autē. de san. epi. §. pube res. qd habes. C. de epi. 7 cle. sup. l. gñalit.

Item rome. **C** Docētēs grāmaticā vt rhetorica vel medicā vel rome vel i pta sua in numex deputatū excusant a tutela. h. d. e

C Grammatica. id est magistri de grāmatica. 7 idem dicas de sequētibz. 7 adiungebis sophistas 7 ita dialecticos: vt oēs qui docent triniū excusent: vt hic 7. ff. e. l. si duas. §. j. 7 hoc si doceāt rome vbi est cōis patria: vt. ff. ad mun. roma. 7 hic. Itē si in patria sua: vt hic subiicit. Item oportet q sit intra numerū. habebat eni quēlibet ciuitas numerū sūm quāritatē 7 sophistas 7 grāmaticos 7 dialecticos rhetores 7 phisicos siue medicos: ita tamē q nulla vltra decē haberet: quibus hāc imunitatem daret: vt. ff. e. si duas. §. fi. sed aliud videt in his qui docēt quadratiū: vt musica 7 astronomia: geometriā 7 arithmetica. nam non vidētur habere excusationem: vt. ff. e. geometri. Quid de legū doctoribus: non excusantur nisi rome: vt. ff. e. sed reprobati. §. fi. 7. §. penul. vel nisi in conellius principis sint assumpti: vt. ff. e. iurisperitos. vltra numerū autē vel

extra patriā suā nemo excusat nisi sint multum disciplinati: vt. ff. e. s. reprobati. §. amplius. itē philosphos qui docēt in naturalibus constat excusationē habere: vt. ff. e. s. reprobati. §. amplius. Accur.

Qui autem vult. **C** Proponens vna excusationē 7 non pbās pōt intra statuta tpa alias proponere 7 probare. hoc dicit. Are. **C** Intra tēpora. dāmo do in initio oēs pseruicem sū quosdā: ais non pōt: vt. ff. e. scire oportet. §. scire autē. vel qd verius est sūm 30. die qd illud qd ibi dicit qd similis est ei qui se excusauit: qd oēs scilz prius non proposuit: verus est quo ad nō nominatos: quia oportet q adhuc proponat si non est lapsus tempus: vt hic 7. ff. e. propter litem. §. j. 7. ff. de exceptionibus. nemo. 7. ff. de transactio. c. 5. hi. §. si pctor. cōtra. C. de in officio. testa. contra ma. sed ibi ab initio duas proponere nō potuit qz sibi esset contrarius 7 ita verū. **C** Tempora. 7 que sunt iūta tempora habes. j. pri. §. **Qui excusare.** **C** Constitutus in centesimū lapidē habet quinquaginta dies ad proponendū excusationes a die sciētie. cōstitutus vero vltra habet vnam dictam pro quibuslibet viginti miliaribz: 7 triginta dies: dūmodo non sint pactorēs quinquaginta. hoc dicit. Aretinus.

C Appellans. sed contra. ff. de appellat. cum in vna. §. tutor. sed ibi appellatum fuit ab ipsa sententia lata contra excusationē: sed ipsa datione appellari non potest: vt hic 7. ff. quando appella. fit. l. j. §. si quis tutor. sed in alijs muneribus contra. quia a datione appellatur: vt. C. de appellationibus. l. hi qui. 7. C. de temp. 7 re. l. j. 7. C. de decurionibus. l. ij. libro decimo. Accursus.

C Tutor. sed contra. ff. de appellat. cum in vna. §. tutor. sed ibi appellatum fuit ab ipsa sententia lata contra excusationē: sed ipsa datione appellari non potest: vt hic 7. ff. quando appella. fit. l. j. §. si quis tutor. sed in alijs muneribus contra. quia a datione appellatur: vt. C. de appellationibus. l. hi qui. 7. C. de temp. 7 re. l. j. 7. C. de decurionibus. l. ij. libro decimo. Accursus.

Intra quinquaginta dies. ita tñ q' l'ra q't
mor mēses p'ime an' ist' quinquaginta dies: l'z co
gnouerit se forte dant circa finē q'ttuor mēsi
um: vt. ff. e. quinquaginta. ar. e' qd est. ff. ad
h. iul'ia de adul. i. mariti. §. p'terea. 7 hoc s'm
quolday. vel

die q' bi q't
tuor: mēses
currūt a die
cognitiōis: si
c'at i q'nqua
ginta: 7 hoc
q'tū ad cur
sum cause. l'z
initiu est v'l
q' ad ququa
ginta dies: 7
sic parum v'l
tra duos mē
ses pōt h'ec
causa durare
post ququa
ginta dies. 7
sic intelligitur
p'dicta. l. qu
quaginta. 7 qd
ibi dicit in fine a die notatiōis i'ra: subaudi
7 cognitionis. als vero regularit' mēcio du
rās lites: vt. C. de iudi. p'perandum. in p'n.
Cognouerūt. sed nūquid i' vnbio s'
fumes eū scire vel ignorare semp: rñ. videt
q' semp scire p'sumat etiā ex die notatio
nis saltē ex tūc qñ ad eū noticia venire po
tuit: nisi p'bet se ignorasse: vt. C. de peri. tu.
l. si tutor. sed tñ cōtra dico. s. vt p'sumat sem
per eū ignorasse: nisi p'bet ei' sciētia: vt. ff.
de admi. tu. hoc autē. 7. C. qui mili. nō pos
super seruis. li. xij. 7. ff. de p'ba. verius. nec
obstat p'dicta. l. si tutor. q'z ibi publice erat
notū: vnde nec iste tutor: potuit ignorare: vt
C. de iuris 7 fac. igno. regula. vel q' dicit ibi
id qd liquidis p'batonibus ostēdit. s. eo q'
nō p'betur p'ra vel aliter vt ibi solet dici 7 c.
CExcusare. scilicet dando initiu excusa
tioni: vt mō diximus: 7 eā redigēdo in scri
ptis p' libellū: vt. ff. eo. scire oportet. §. oport
tet. nō tamē solus libellus hic sufficit: nisi 7
p'bet excusatōne que ibi p'inetur vt. ff. e. l.
excusari. d. **D**ati fuerint. siue a testatore
siue a lege siue a iudice: vt. j. n. j. §. ij. accur.
CLapidem. id est miliarū. lapidib' etc
nī signabatur miliaria. f. **C**igiti miliū.

vt pro vnoquoq' die viginti miliaria cōpu
tentur: vt. ff. si quis cau. l. j. §. **C**Dieruz.
scilz debet dari terminus infra quē se excu
sent. vel dic excusare se debet. **C**Quod
tamē. repete debet se excusare intra illos tri
ginta dies.

CCōpu
tari. Cauca
ne fallaris in
hac cōputati
one. si eniz p
cētū miliaria
abeit vel mi
nus tñ h'z di
es quinquaginta:
si autē abest
vltra et iaz p
vnu miliarium:
haby p
q'buslibet vi
ginti miliaribus
vnā diē
7 sic p centū
miliarib' ha
bet q'ng' di
es: cū q'nqui
es viginti faciāt cētū. item forte per vnu diē
quia vltra est per miliarū vnu vel parum
plus. Itē triginta dies habet: 7 sic habet tri
ginta sex dies. 7 ita est in deteriori cōditōe
qui: remotio: est. sed tamē vt subijct ita fa
cienda est cōputatio ne sit min' q' quiqua
ginta dies. 7 sic apparet q' nisi p. xvj. dietas
plus sit. 7 sic vltra centesimū miliarium nō
prodest adiectio triginta dierū vt hic 7. ff. e.
scire. §. aliud autem. Accur.

Datus autem. **C**Tutor simpliciter dat'
videtur datus ad totū patrimoniū secundario
p'bi cūq' sit situm. hoc dicit. **A**retinus.
CPatrimoniu. facit. ff. e. p'opter lites.
§. si. l'z p'ra q' da. tu. p'of. §. certe. sol. vt ibi.

Qui tutelam. **C**Qui tutelā alicuius ges
sit non cogitur postea eiusdem pupilli esse
curator: hoc dicit. **A**retinus.
CCompellitur. quasi sufficiat ei tantus
seruiss: vt. C. de nego. gest. tutor. accur.
CNon cogendū. facit ad hoc. C. eo. ti.
curator. sed cōtra est ad hunc. §. C. eo. liber
tos. §. si. sed speciale est in liberto vt nō ex
cusetur: licet tutor fuerit. **A**ccur.

Ite redempti. **M**aritus etiā si se imiscu
erit in cura vxoris siue h'z excusatōne. b. d.

a **C** **U**bi idem de sponsa: vt. ff. e. l. j. §. si. b **C** Siue curatorem. sed pcurator potest esse: vt. C. de procu. l. marit. ideo autem non ponitur hic tutor: quia alij vxor non est pupilla: vt. §. de nuptijs. in prin.

c **C** Excusa re. ipsoe ponitur: nā si vellet nō adnueretur: vt. C. qui da. tu. vel cura. pef. l. maritus. 7 est rō: qz propter affectus oia sibi fimit. 7 hec oia sunt vera vbi dat? fit curato: postq̄ su

7 antoninus rescripserunt. **C** Itē rescripserunt maritū vxori sue curato: datū excusa: re se posse lz se imiscere. **C** Si quis aut falsis allegacionibz excusatione tutele meruit: nō est liberatus oncre tutele.

it sponsus vel marit. si vero palus fuit tutor vel curato: nō potest postea esse marit. vt. C. de iterd. ma. per. to. si. Itē hic marit. qui post matrimoniu fuit dat. curato: ignorans fonte: alij debet petere substitui. C. eo. l. amplissimi. 7. l. licet. d **C** Inmiscet. lz si alius. s. de predictis qui excusatione hnt se imiscuit non potest se excusare: vt. C. si ex falsis allegatio. l. ij. Accursus.

Hi q̄s autē. **C** Falsis excusationibus liberatus non est excusatus. hoc dicit. Aze.

e **C** Falsis. vbi veritas fuit mutata: nam falsum nihil aliud est q̄ mutatio veritatis: vt in autē. de fi. instr. in pn. colla. vj.

f **C** Onere. imo ex tempore datōis tenetur vt. C. si ex fal. alle. l. j. in fi. 7 facit ad hūc. §. ff. de re iudi. diu. 7 d except. q̄ agnitis. 7. C. si ex fal. instr. per. to. ti. Quid si est iniusta excusatio: lz nō falsa vel non gratiofa: rñderi potest adhuc idē: vt non tēdat in mixta preiudiciū: vt. C. si ex fal. al. l. j. Quid si p ignoranciam: rñ. idē: vt. C. si ex fal. alle. l. vlti. lz akas sententia gratiofa teneat: vt. ff. ad tre. bel. seruo inuito. §. cum p̄tor. Accur.

De suspectis tutoribus. Quia supra visum est de tutoribz 7 curatoibz ac etiā eoz excusationibus: verū quia hi aliquādo nō excusantur: imo inuiti tanq̄ suspecti remouentur: ideo de his subdit. Porcus.

Crendū. **C** Totus iste ritulus diuiditur principāliter in quinqz partes. Primo vnde habuit exordiu crimis suspecti. Secō q̄ p̄nt

de suspecto cognoscere. Tertio qui p̄nt fieri suspecti. Quarto q̄ p̄nt accusare tutorē d suspecto. Quinto q̄bus causis q̄s fit suspect. 7 si accusat de suspecto quid sequit. Secūda ibi datū. Tertia ibi ostendim.

De suspectis tutoribus vel curatozibus.

Sciendū est suspectis crimē ex lege. rñ. tabu. descēdere. **C** Datū est aut lus remouendi tutores suspectos romē p̄toribz: 7 i puicijz p̄fidibus: carū 7 legato. p̄cōsulis.

nus dūmodo ei fama cōseruet: se? in alijs hoc dicit vsqz ad. §. consequens. Azeti.

g **C** Minis accusatio. s. d suspecto vl sim p̄lic. crimē suspecti. i. suspitiōis. h **C** Ex lege. ex quo ē legitimū crimē nūqd scribet q̄ accusabit: rñ. p̄t dicit q̄ sic: vt. ff. de p̄na. delict. in fi. ff. d. mu. 7 bo. l. rescripto. §. si q̄s. alij p̄ra: vt. ff. e. l. ij. §. p̄tera. Sz illud potest intelligi q̄ sine accusatore res procedit. Aliud est si cū accusatore vt dictū est infra: Sz q̄ erit hic pena tallionis cū accusato: nō sic tur? vt remoueat. rñ. infamia: vt. j. e. §. suspect. Itē qz quōz erat puniēdus vitra remotionē: vt. j. eo. §. sed si q̄s p̄na. i **C** Rome. sic in autē. de d̄fen. c. §. nō hntē. col. ij.

k **C** P̄toroz. 7 ille cui a p̄toze mādata est iurisd. vt. ff. eo. l. j. §. ij. Sz dicūt qdā q̄ntā ad cognitionē nō quāntā ad remotionē: 7 dicit tñ esse speciale i legato a p̄cōsule vt ipse possit remouere: nō sic in legato a p̄fides lz cognoscere tñ potes. l **C** P̄fides. sub hoc vocabulo cōtinet p̄cōsul: vt. ff. de offi. p̄e. l. j. m **C** Legato. i. delegato a p̄cōsule. sed hic nō hz ordinariā iurisdicōne: 7 remouere nō pot: vt. ff. ad tur. l. j. §. suspecti. q̄ ē p̄ra. lz dicūt qdā nomē p̄fides ibi ḡnale esse vt etiā hūc delegatū 7 sic etiā d̄legatū cōprehēdat. ff. de offi. p̄s. l. j. §. verus est i hoc legato ouo esse sp̄alia: vñ est vt d̄ hoc crimē possit cognoscere 7 diffinire: vt hic 7. ff. e. l. j. §. au. aut. 7. ff. de offi. eius cus

man. est iurisci. cognitio. Itē et aliud vt de
 oi crimine cognoscantz nō pronūciat. vt. ff.
 de offi. pcon. solent. restat ergo vt per aliū
 delegatū hoc fieri nō possit nisi p iūstū et hō
 ritō vt. prime dixi. a **C**ōstēdimus. vt. s.

pri. et. ff. de
 suspēc. tu. l. j.
 §. oñdimus.
 b **C**uto-
 res. i. ois ge-
 neris tutoris
 siue sūt testa-
 mentarij: siue
 datiuū siue le-
 gitimi: nō sūt
 oēs. i. boni et
 mali q: boni
 etiam si pau-
 peres sint nō
 remouētur:
 vt. j. eo. §. v.
 ponit § gene-
 ra singulorū
 tutorū et nō
 singula sū ge-
 neribus posi-
 ta seu singu-
 la generū. sic
 et alias. §. q.
 mo. tut. fini.
 §. sed et capit
 et. j. d. fideiul.
 in prin. et. ff.
 d. pecu. q. tu-
 tuberōis. §.

peculiū. et. ff. de iusti. et iur. l. j. §. ius natura-
 le. Sed nunq̄ eadez seruātur in quolibet
 alio curatore puta furtoſi vel prodigi. rñ. sic
 vt. ff. e. l. iij. §. non tñ. et. §. sed et quis.

c **C**Alieri. puta datiuū. d **C**Dicendū.
 scilz vt possit accusari et remoueri. sed certe
 imo videt̄ obere et curator adiūgi tā p rōno
 q̄ cuilibet legitimo nō autē remoueri: vt. ff.
 eo. l. si tutor. q̄ est huic ptra. rñ. illud est cōsi-
 liz nō pceptū. sic et alias. C. de nup. l. vidue.
 e **C**Patendū. sed q̄lter parēt cū condē-
 natus ob doliū statim fit infamis: vt. j. eo. §.
 suspēc. autē. rñ. causa nō exprimat in sentē-
 tia: vt. ff. eo. be. in prin. j. rñ.

Consequens. **C**Quilibet admittit ad ac-
 cusandū tutorē de suspecto etiam mulier si
 ex pietate pupilli mouet̄ als secus. item im-

puberes nō possunt: s; pubes sic. h. d. Tre.
 f **C**Publicā. iō dicit q̄: q: nō cuilibet in-
 distince de ea accusare pmittitur vt statim
 pbatur. publica autē dicit quasi publica. i.
 cuilibet de populo cōpetens vt. j. de publi. iu-
 di. §. j.

Antonini: s; he sole q̄
 pietatē necessitudine du-
 cte ad hoc pcedūrs: vt
 puta mater nutritq; et
 auia pnt: pōt et soror: s;
 et si qua alia mulier su-
 erit: cui p rōno ppēfaz p̄pi-
 ctatē itellerit: nō ser-
 uerētūdas egrediētis
 s; pietate pductā: nō cō-
 tinerē imūrtā pupillo-
 rū: admittit eā ad accu-
 sationem. **C**Impube-
 res nō pnt tutores su-
 os suspectos postulare
 puberes autē curatores
 et p̄silio necessarioz su-
 spectos pnt arguere: et
 ita diu fēuer et antoni-
 nus r̄scripserūt. **C**Su-
 spectus est autē q nō ex
 fide m̄telā gerit: s; sol-

magis sit iudicis arbitrio utrū sit suspectus
 iudicādo vel nō: sed nō sic sacramētū est
 in arbitrio iudicis: maxime iure nono hūc
 q non refrenatur sūm quosdam postq̄ est
 preslitum: vt in autē. de iudi. §. oportet. col.
 vj. vel licet postea taretur raro vel parū m̄-
 nuit dē eo quod iurauit. h **C**Perpēfaz. i.
 magnā. i **C**Egredientis. qd fecit calur-
 niā: vt. ff. de postu. l. j. §. serum. k **C**Cōi-
 nere. subaudi posse. l **C**Eam. s. feminaz.
 m **C**Impuberea. necessarioz. s. parētū.
 facit. ff. d. i. lit. iur. l. videam. §. adolecēs.
Suspectus est autem. **C**Qui nō admini-
 strat bona fide: licet alias sit soluedo pōt vt
 suspectus remoueri. hoc dicit. Aret.
 n **C**Suspectus sit. j. eo. §. nouissime.
 o **C**Ex fide. scilicet bona. Accurtius.

¶ Remoueri. quia forte in alijs tutelis male sic versatus: vt. ff. e. l. iij. in fi. §. si autē. et dic remoueri sed non accusari: vt. ff. e. l. he. in fi. q̄ huic est p̄tra. vel ibi non possunt accusari suspecti ex verbis. l. xij. tabn. sed ex sentētia sic vt

hic dicit. vel dic q̄ anteq̄ gerat ex dolo tm̄ accusat suspectus: vt. C. e. l. iij. pro culpa non: et q̄ dicitur in dicta. l. he. h̄ verū est quā do ob ignauias fecerūt. idē admi-

strauerunt: postq̄ vero cepit gerere et propter dolum et p̄pter culpam potest accusari suspectus: vt. j. p̄. §.

Suspectus autem. ¶ Remotus p̄pter dolum est infamis: p̄pter culpā nō. h. d. Ar. b. ¶ Ob dolum. expressus in sentētia: puta sic remoueo te quia in dolo tali fuisti.

¶ Famofus. excepto patrono: vt. eo. §. ostendimus. in fi. §. et ff. eo. l. j. §. ostendimus. sed quid si remouetur simpliciter nō expresso dolo vel culpa: videtur q̄ semper remaneat integre fame: vt. ff. eo. l. iij. in fi. et l. he. §. quid ergo. potest tamen distinguī vtrum accusatus fuerit ob dolum an ob culpā aut ob vtrūq̄. in primo sit famofus. in secundo nō eque. in tertio intelligitur semp ob culpam nisi in cōtrarium p̄betur. pene enī nō sunt augēde s̄ demoliēde: vt. ff. de pe. l. pe. et ff. de excep. rei iudi. l. h̄ ex testa. et ff. de li. et posthu. l. cū quidā. et ff. e. l. iij. j. ij. et ij. r̄.

¶ Ob culpam. scilz leuem vel leuissimā secus si p̄pter latam: quia tunc videtur infamis vt. ff. e. l. i. impuberibus. §. si fraus. et est ratio quia dolo cōparatur vt. ff. si mēsor fal. mo. dixerit. l. j. §. hęc actio. et ff. de precar. l. questū. §. euz quoz. et ff. de positi. l. q̄ nerua. nisi in duobus casibus. p̄mus est in criminibus publicis vt. ff. ad. l. cornef. de sicca. l. in lege. Secundus in sacramenti delatione ut licet: vt. ff. de in litis iu. l. in actionibus. §. sed iudex in fine. hic enim casib⁹ lata culpa dolo nō cōparatur. vel dic fm̄ Ar. 30. et de lata etiam intelligi: vt sicut in perditione p-

one dolo nō comparatur vt dicitur est sic in perditione fame nō fiat infamis. nec ob. d. l. ff. e. impuberibus. quia de dolo intelligi: vel dic. vt. j. stati dicit in glo. j. nō sicut in fi. e. ¶ Ad eq̄. i. nō sicut sit famofus dānat?

est: si ob culpā nō eq̄.

¶ Si quis autē suspect⁹ postulat q̄ad⁹ dicitio finiat: interdictū ei administratio: vt p̄ ap̄inia nō visum est. sed si suspecti cognitio suscepta fuerit: postea q̄ tutor vel curator decesserit:

et ob. l. cessat. Item in interdictis ex famofa simili causa venietibus: vt. ff. de vi et vi. ar. l. nec vñ vi. sed videt q̄ ex culpa leui quis sit infamis vt. ff. de his qui nō. infra. l. liber oz. §. no. q̄ est huic cōtra. in eo q̄ ibi dicit ignorantiam iuris nō excusare ab infamia. s̄ certe potest dici q̄ iur. ignorantia sit lata culpa. quod sic p̄bo: quia omnes debēt scire iura exceptis paucis. scilz mulieribus minoribus et militibus. vt. ff. de iuris et fac. igno. l. regula. C. de leg. et con. l. leges. et C. de iuris et fac. igno. l. cōstitutiones. ergo si quis ignorat est in culpa lata et culpa lata sit id ignorare q̄ omnes sciūt vt. ff. de verb. signi. l. late culpe. non est ergo mirum si est infamis: vt. ff. e. l. impuberibus. §. h̄. vel verius fm̄ Ar. 30. lata culpa nō infamat p̄ sentētia dānatam sed ipso facto sic h̄ est tale factū: vt in dicta. l. liberozum. §. no. et sic sunt tres casus vbi lata culpa non cōparatur dolo: vnus hic: duo in glo. superiorū que incipit. scilz leuem et.

¶ Si quis autem. ¶ Pendente accusatiōe de suspecto interdictū accusato administratio: qui si decesserit extinguit accusatio. hoc dicit. Ar. etinus.

¶ Si quis autem. inter dicitur. argu. vt donec prelatas accusatur q̄ non debeat administrare ecclēastica bona. et facit ad hoc C. de sen. pass. l. h̄. et ff. e. impuberibus. C. eo. l. eum quem vt suspect. ff. de solut. q̄ si forte. §. j. g. ¶ Quod. id est donec.

¶ Sed si suspecta. id est incepta.

¶ Decesserit. accusatiōe pendente.

a **E**xtinguit. q: nō nisi vt ab ea remouetur interdicitur. sed ex quo mortu' est vt re remotus est. qd' hic dicitur si tutela morte tutoris finiat: id est si quocūq; alio modo finita tutela sit: vt. ff. eo. l. penul. §. penul.

Siquia tu

cor. **S**i tutor: latitat ne pupillo p in dicē decernatur alimēta in possessionē bonorum misso r dato curatore: vt suspectus remouet. hoc dicit. Are.

a **S**i q: tutor. vt i possessione: s; multa indici poterit: vt. ff. de arb. l. nō distinguem? §. si arbiter. ff. eo. i. puberibus. §. si.

b **D**ecernant. p iudicem. accur.

c **E**ius. alias est tutoris in tertu: als nō sed tamē subaudi. ff. e. l. i. impuberibus. sed alij dicunt eius. l. pupilli: vt ita administratio tutori auferatur. **d** **A**dstratur. causa custodia: nō vt ex eis allatur: sed vt cautum sit pupillo si male gessit tutor sed de suo: vt. ff. vbi pupil. edu. debe. l. si. in. fi. Accur.

Sed si quis presens. **T**utor: presens q per mēdaciū denegat alimēta pupillo posse decerni: remittitur ad pfectū puniendus. idē in eo q per mēdaciū tutelā acquirit. r idē in liberto q male administrat. b. d. Are.

e **S**i q: presens. s. tutor. **f** **D**ecerni puta si negat alimēta posse decerni. i. dari. r qd' sequi si hoc p mēdaciū r. sit de r. hōe.

g **M**endaciū. quid si nō dicat p mēdaciū: imo verū dicat: nūquid de suo alere tenet: r. nō. vt. ff. vbi pupil. edu. debe. l. iij. §. si. **h** **R**emittendum. sed non remouendum: vt. ff. eo. l. tutor. §. tu. Accur.

Placuit. hoc ideo q: maior pena im-

ponetur q̄ remotio vt. ff. de offi. pre. v. l. j. §. item solēt. **h** **R**emittit. scz puniendus extra ordinē: vt. ff. de tutelis. l. in eos. Et nō hic arg. cōtra eos doctores q pecunia data sibi acquirūt scholares: vt. ff. de offi. pre. v. l. j. §. item so-

lent. r i autē. vt ea que dicunt infinnata. §. j. col. v. **i** **R**emittitur. ob hoc etiā vt ingratas accusari pōt: vt. C. de liber. r corū libe. liberti. r fa. C. eo. l. j. r ij. al. ff. e. libernus.

Novissime. **Q**ui fraudulēter tutelam gerit: s; satisfatione de indēnitate offerat tñ vt suspectus remouet. itē mali mores r nō pauper

tas sola faciūt tutore suspectū. b. d. Areti. **m** **N**ouissime. i. in vltima parte huius ti. sic. ff. de insti. l. nouissime. nam r ibi in vltima parte tractat' sui vlpianus ponit nouissime. **n** **C**rassandi. i. animādī ad de linquendā. sic. ff. de pe. l. capitaliū. §. crassatores. inde crassor. ris. l. nitor. ad malum.

o **P**restat. facit. ff. e. l. suspectus. r. l. q: satisfactio. r faciūt in arg. ad questionem talem si emi librum: r anteq̄ solum pcediū reperiam alienū vel viciōsum q nō teneat soluere pcedum quia expedit potius nō soluere q̄ cautionem de reddendo in causam euictionis vel viciū recipere. quibus consonat. ff. de comp. l. ij. al. ij. **p** **P**reterea lex dicit q nō debet quis se comittere fragilitati cautionis. ff. ad treb. l. cogi. §. adez querit. r C. in q. cau. in inte. resti. l. si. r. C. vt vnicuiq; liceat. l. ij. alias. j. **p** **S**uspectū. nam tutorem suspectū nō facultates parue sed fraudulenta vel callida cōuersatio in rebus pu-

pluribus comendat. i. pbat. heres vero solis facultatibus paruis suspectus habet creditonibus: vt hic. r. ff. de pu. credi. l. si creditores. q. **C** Remoued^o no est. imo videt q. sic: vt. C. de tu. r. cu. qui satisfda. no de. l. ij. que est huic

gra. soln. ibi no repellitur propter pauertates: sed q. non satisfdabat. hic autem no satisfdedit. posset tamen iste se excusare: qd die vt dixi. s. ti. j. in. s. sed r. ppter pauertates. Est tñ huic cara-

Suspectum enim cui putamus qui moribus talis est vt suspectus sit. Eniuero tutor vel curator quamuis pauper sit: fidelis tamen r. diligens: remouedus non est quasi suspectus.

Explicit liber primus.

Incipit secundus.

De reru diuisione.

tur adiungendus vt. s. de cur. s. interdu. r. C. eo. l. pietatis. r. C. de peri. tu. l. j.

Explicit liber primus.

Incipit secundus.

De rerum diuisione. Ex quo dictus est de psonis: sequitur de rebus vt promisit s. de iure na. g. r. d. s. ff. de qbus dicit vsq ad ti. de ob. in hoc modo dicitur qualiter acquirunt res iure naturali: vt. s. singularoz. vsq ad ti. de vsuca. Item qualiter iure ciuili: vt ab inde in antea. Item qualiter iure singulari: vt vsq ad ti. de testa. Item qualiter per vniuersitatis: vt ex testameto vel intestato vel simili modo: vt a ti. de testa. vsq ad ti. de obligationibus.

Superiore. C. Iste titulus diuidit principaliter in duas partes. Primo prinauat istu librum ad precedentem. Secundo incipit tractatum. Secda ibi mo videamus. Item ista secunda subdiuiditur principaliter in duas partes. Nam primo de rebus comunibus iuri naturali de publicis r. de his que sunt vniuersitatis r. de his q in nulli bonis sunt. Et omnia ista per exempla clarificat. Secudo ponit qualiter res acquiratur de iure getium r. efficiatur priuatorum. Secunda ibi singularoz autem. Et ista secunda subdiuiditur loco suo. Ideo ad prima que subdiuiditur in quatuor partes. Nam pmo ponit exempla de comunibus. Secudo de publicis. Tertio de his que sunt vniuersitatis.

Quarto de his q nullius sunt. Secda ibi ista tria. Tertia ibi vniuersitatis. Quarta ibi nullius aut. Et qliber istaru postea subdiuidet Et q. pncipiū huius tituli ponit continuationem r. distinctiones: no sumat. Are.

Superiore libro de iure psonaru expofuim^o. **Ad** do^o videamus de reb^o que in isto p^orimonio vt extra^o p^orimoniū no struz habentur. **Quedam** eni naturali iure comunia sunt oium^o: quedam^o publica: que

monio vt res pro derelicto habita.

C Vel extra. s. aptitudine quia non sunt apte vt sint in patrimonio vt sunt res sacre vel religiose: vt. j. eo. s. nullus. inter dum tñ dicte res sunt in patrimonio vt si ab hostibus capte sint: vt. ff. de reli. l. cum loca.

C Habentur. talis diuisio hic sumit: reruz enim alie sunt in patrimonio alie extra: que videt insufficientes. nā alie sunt nec patrimonio nec extra vt seruitutes: vt. ff. de vsufruc. le. l. j. ptra. sed tñ. qd dicit hic pueris loquit simpliciter. nam quedā pro docedis pueris dicitur que alias no diceretur: vt. ff. de ac. r. obli. l. obligationū. in fi. qd no est verisimile q. ppter pueros male loquat vnde no placet. Alij dicit hic de coporalib^o rebus tñ loqui qd est falsuz: qd colligit ex continuatione huius ti. ad quatuor sequentes. Nos dicimus seruitutes esse in bonis cum caruz noie agamus r. excipiam^o: vt. ff. de agr. re. do. rem. r. l. status. qd autez in. d. l. dicitur eas esse in bonis vel extra dicit ideo q. p se no censentur vt est possessio tigni in domo positi q. no intelligit tigni dum durat domus per se: vt. ff. de vsuca. cum qui.

C Quedam. hic fit alia diuisio.

C Coia sunt. no tñ agit coi di. fm. Ma. **C** Omnia. s. vsu no pperiat vt dicit. j. e. s. r. quide. **C** Quedā publica. l. qñ p publica. s. oium populozū: vt. s. ti. j. s. conse quens. r. j. e. s. flumina. als dicit publicum

quod est huius populi vel illi? tñ vt cāpus mara? vt. C. de sac. sanc. eccle. l. fi. z hic dicitur magis vniuersitat. a **C** vniuersitatis. j. e. s. vniuersitatis. b **C** nulli. vt. j. e. nullas. c **C** Que ex varijs. scz que sunt singulorum. nec enim ad superiora refertur.

C Ex subiectis. j. e. s. singulor. vt. qd ad finē ti. **Et quides.**

C hec que scribuntur hic sunt cōia omniū: z iō ad litt⁹ maris accedi pōt dūmodo abstineat a villis z locis ibi positis. h. d. z diuidit in āttu or. pres. vbi mo ponit dictum. Secdo ex dicto isert. Tertio illationem restringit. Quarto illationē restrictiōis assignat. Secūda ibi nemo. Tertia ibi dūtamen. Quarta ibi quia nō sunt. Atea.

C Naturali iure. i. iure gen. qd est naturalē rōe inductū vt. ff. d. insti. z tur. Loēs. s. qd vero. de quo hic loquitur. vt. j. e. s. singulorum. z in si. but. s. nā iure naturali pmo etiaz alia essent cōia. f **C** Cōia. nō tñ agit cōi di. s. m. p. la. nisi postq facta fuerit occupantiū. z qd dicit olium. s. vsu nō pprietate: vt pdigi. g **C** Profluēs. i. de celo cadēs. h **C** Et mare. sic. ff. de iniurijs. l. iniuriar. s. si qd phibeat. i **C** Et p. h. i. p. cōsequēs cū sit accessio maris. ar. j. e. s. si tñ. sed ptra. ff. ne qd in lo. pu. littora. vbi dicit littora eē populi romani. sed illud est verū quo ad iurisdictionē: vere tñ ius cōia vt hic. sic. C. de quadri. p. feri. l. bene a Senone. secus in ripa fluminis que nō est publica. s. flumē sit publicum: vt. j. e. s. riparū. ibi sed pprietas. z pōt esse ratio qd in iudatio fluminis raro reperit z ideo pōt esse vtilitas in pprietate ripe. at mare assidue inundatur vnde per paruu-

la momenta esset vtilitas: nō ergo proprietates queritur vt. C. de bo. lib. l. fi. s. fi.

C Villis. ab alio ibi positū z habet duas significaciones. dicit enī casa vel in sula qdaz in qua nō habitatur: s. vel rena ponunt vel

ppter aquas ibi confugit: vel fruct⁹ reponuntur vt h. z. ff. d. vsu fruct. arboribus. in pn. si vero ibi habitaret esset predictū vba num: vt. i. de ser. s. pd. ior. Itēz dicitur villa congregatio hominū: i **C** Et monumētis. qd sit monumētūz habet. ff. de reli. l. ij. s. monumētū. m **C** Edificijs. s. alijs.

mina? aut oīa z portus publica sūt: ideoqz ius piscādi oibus⁹ cōc⁹ est in portu fluminibusqz. Est aut littus⁹ maris: quaten⁹ hibernus⁹ fluctus maxim⁹ excurrit. **C** Riparū⁹ quoqz vsus publicus iuregenū⁹ est sicut ipsi⁹ flumis. Itaqz naues ad eas ripas applicare: funes arboribus ibi natis religare: onus aliquod in his reponere cūlibet liberū est: sicut p ipsum flumē

n **C** Jurisgentium. i. cōia de iuregentium sicut z mare imo eorū q ibi edificauerūt: vt ff. e. in tantū. o **C** Sicut mare. hic p̄tinua quod est. j. statim est autem ac.

Flumia. **C** Flumia z port⁹ sūt publica: z litt⁹ maris dē hōno p⁹ extēdi pōt. h. d. are. p **C** Fluminū aut oīa. s. pp̄tūa vt padus z rhenū. quedā enī sunt p̄iuata vt fossata in agris posita q qnqz currūt qnqz nō: vt. ff. de flu. z ne qd in flū. l. j. z l. ij. z ff. e. i. si. nemo. q **C** Sibus. nec q fuit pmo lōgo tpe piscatus aliū supuenientē repellere pōt: vt. ff. de vsu. l. si. nisi forte. xxx. an. vt. ff. de diuer. z tem. p. feri. si. q. s. vel fm zo. intelligo hāc. l. si quisq. qn erat i. pos. piscādi. r **C** Cōc. i. in cōi oibus pz nō aut est cōc: imo publicū. **C** Est autē littus. vt. ff. de ver. sig. l. litt⁹. t **C** hibernus. i. hybernalis. q. d. quantū cūqz mare aliquo tempore plus extenditur in hyceme vel estate tantū est littus eius. **C** Excurrit. h. p̄tinua qd ē. j. e. s. littor. **Riparū quoqz.** **C** vsus riparū public⁹ ē pp̄tetas dō illoz ē q pdijs adherēt. h. d. ar. x **C** Riparū. i. fluminis. y **C** Sctū. i. de

iuregen. vel. i. obis gentib⁹ publice patet.
 a **E**arum. i. riparu. b **M**ora. i. ho-
 minum quoz. c. c. **A**dheret. sed qd si
 via publica est in medio iter flumē & agruz
 respon. idem qd hic. vt. ff. de acquir. re. do.
 l. martius.

d **E**n es-
 dem. l. ripis.
 e **E**ori-
 dem. s. qd si
 piscato: vult
 ligare domi-
 nus vt. i. in
 dere: videtur
 dñs preferen-
 das vt. d. de
 his qui sunt
 sui vel alieni
 iuris in si. ibi
 nec que qua
 re. c. de iude
 is nemo. et

navigare: sed pprietas
 ear⁹ illoz⁹ est: quozuz
 pdiis adheret: qua de
 causa arbores quozq; in
 eisde⁹ nate corūde⁹ sūt.
 Littor⁹ quoq; vsus pu-
 blicus iure gentiū⁹ est:
 sicut & ipsius maris: &
 ob id qd ubilibet liberuz
 est causaz ibi iponere i
 qua se recipiāt: sicut re-
 tia⁹ siccare & ex mari de

ff. solu. ma. etiaz. s. licet. Sed cōtra credo vt
 ff. de vsu. & ha. l. si. & de vsufra. si cuius. s. itē
 nerua est. Accursius.

Littorum. C⁹ vsus littorū est publicus de
 iure gentis: sed proprietatis corū nullius est
 sicut ipsius maris. b. d. Aretii.

f **Littorum.** scilz maris vt sequitur.

g **P**ublic⁹. s. e. s. & quidē. ibi & hoc re.
 contra. lo. dicit p⁹la. oia cōia esse publica. &
 ecōtra. l. r. dñe quozūdam vsuz: vt ecce tam
 mare qd flumina & littora & ripe in vsu oīuz
 animantia sunt & in bñdō & abluēdo & cō-
 morādo & similia que exigit natura. sed ius
 piscādi qd in his est solū cōpetit hoībus &
 retia siccandi & quedā similia. porus tñ di-
 xit esse publicos nō cōes. sed 3o. dixit nulla
 cōia esse publica. vel ecōtra. ea enī demum
 sunt cōia q̄ cū sunt in vsu oīum animantuz
 occupātibz cōceduntur: vt lapilli & gēme &
 littora maris: vt. j. eo. s. itē lapilli. & ff. e.
 itē lapilli. sed publica non soluta non e
 ceduntur occupant: imo interdicia propo-
 nuntur: ne quid in eis fiat. ff. ne quid in lo.
 pu. & de flu. & de alij. p. p. terea quō pōt esse
 quod ait. p. cum in diuisione supra posita
 velut due spēs opposite ponuntur cōia & pu-
 blica. s. e. in pñ. & qd dicit hic public⁹. i. cōis
 vel publica quo ad vsuz. cōe vero quo ad
 proprietatē. h **I**ure gentium. i. de iure
 gentiū. i. **M**aris. s. est. k **S**icut re

tia. hystero piberon. l. ordo vuerlus: vt. ff.
 eo. n. ripaz. l. **E**orum. scilz littorum.
 m **M**ullius. s. hominis singularis: oīum
 autē sunt. & sic differūt ab illo. s. nullius. s.
 statim posito. Accursius.

**Uniuersita-
 tis autem.**

Ea q̄ me-
 re vniuersita-
 tis sūt singu-
 los nō cōcer-
 nunt. hoc di-
 cit. Aretii.
 n **U**niū-
 sificatis. q̄ etiaz
 publice qñq;
 dicitur. id est
 vni⁹ populū
 vt. c. de sacro
 sanctis eccle.
 l. h. in princ.
 s. q̄ aliter ac-
 q̄it. s. s. flu-

ducere. pprietas autē eo
 rū⁹ littorū potest intelli-
 gi nullius⁹ esse: s. eius-
 dē iuris esse cui⁹ & ma-
 re: & que subiacēt mari
 i terrav⁹ arena. **U**ni-
 uersitatis⁹ autē sunt nō
 singulorū: veluti que in
 ciuitatibus⁹ sūt: vt the-
 atrā⁹ stadia⁹ & similia⁹:
 & si qua⁹ alia sunt cōia
 ciuitatū. **N**ullius⁹

mina. nam loquit ibi de illo qd est publicū
 oīum populorū. o **E**n ciuitat⁹. & ciui-
 tatum sunt. p **T**heatra. a theorando. i.
 inspiciēdo vt in harena veron. q **S**ta-
 dia. stadiū est octaua pars miliarij: qd her-
 cules curtebat vno aubelico vt legit in hy-
 storij. r **S**imilia. que sunt ad delecta-
 tionē populū vt late vic & picture in palatio.
 f **E** si qua. alias si que necessitatis cau-
 sa facta vt curia cōis palatii nauigiū & sunt
 supradicta vniuersitatis dominio & vsu. s. s.
 p⁹la. dixit vsu tñ esse vniuersitatis. alias
 sunt q̄ dominio & fructu effecta sunt vniuer-
 tatis nō vsu vt fundi ciuitatis & serui: vt. ff.
 de in us vo. sed si hac. s. qui manumittit. &
 de ver. sig. l. inter publicā. & de strabē. emp.
 l. sed cellus. s. j.

Nullius autem. **I**sta pars vsq; ad. s. in
 gulum. diuidit in quatuor partes. p⁹u-
 mo ponit que sunt in nullius bonis. Secūdo
 ponit exemplū de rebus sacris. Tertio de re-
 ligiosis. Quarto de sanctis rebus. S⁹da ibi
 sacra sunt. Tertia ibi Religiosum. Quarta
 ibi sancte quoq;. & quālibz partē sumabo p
 se. & hec p⁹ma pars. b. d. **E**a q̄ sunt diuini iu-
 ris in nullius bonis sunt. h. d. Aretius.
 t **N**ullius. scilz hoīs vel hoīum. nec po-
 test esse: sed sunt in bonis dei vniuersitatus
 cōtura sue dispositōe. & sic nō ob. qd possit
 dici de communibus & publicis rebus vni-
 f 2

ueritatum que videtur nullius esse: qz esse possunt 7 sunt hominū lz nō hominis singularis. item cōtra. j. e. §. fere. Solu. vt ibi. a Pontificis. papas 7 epos. sed nunqd imperator dedicare pōt: videt qz sic vt. ff. e.

l. sacra. §. j. ubi dedicat idest p̄tatem dedicadi dat naz olim impatores erāt sacerdotes vt in casti dicit. vel dic dedicat aliq. i. epo pmittendo si ne requisitio ne. vel concedit sez requisitus.

b. C. Edes sacre. hic loc⁹ dicit facer: vt hic 7 sanctus vt. C. d. sacro sanc. eccl. l. j. item religiosus vt in aut. religiose domus.

c. C. Et dona. vt thuribula et cruces 7 calices.

d. C. Que etiaz. f. dona. nō autē referas ad edes sacras. nā ille nullo modo possunt alienari. vt in autē. d. ali. 7 emphi. §. 7 qz cognouimus. colla. ij. e. C. Constitutionez. vt. C. de sac. san. eccl. l. sancimus. f. C. Excepta. nam hominū anime qbuslibet rebus pponēde sunt: vt. C. de sa. san. eccl. l. sancim⁹. in fi. Item ppter debitū si qd habet ecclesia vt in autē. de alie. 7 emphi. §. 7 hic etiaz sup his. col. ij. Item ppter alimēta pauperū vt. xij. q. ij. aurū habet ecclesia. g. C. Prophanum. i. nō sacrum. h. C. Admet. desinit tñ esse sacer si ab hostibus capiat: vt. j. de iurati. stipu. §. j. 7 ff. de reli. cum loca. §. sacramētarius. item locus esse religiosus desinit qñ ea remouētur que talē euz reddebāt vt. ff. e. sacra. §. illud. 7 de reli. l. antepe. in fi.

Religiosum. C. Sepeliēdo mortuū in lo-

cus suū eum religiosum facit. item socius inuito socio locū religiosum facere nō pōt. sepulchrū vero sic p̄prietarius autē inuito vsufructuario nō pōt. Et sic p̄ceditur alicui mortuū inferre. locus effiat religiosus etiā

autē sunt res sacre 7 religiose 7 sancte. qd enī diuini iuris est: id nullius ī bonis est. **C. Sa** cre res sunt: que rite per pōtifices 7 deo cōsecrate sunt: veluti edes sacre 7 dona q̄ rite ad missē rīū dei dedicata sūt: qd etiā per n̄faz cōstitutio nem alienari 7 obligari phibitum: excepta causa redēptionis captiuoz. Si qs autē auctoritate sua quāsi sacrum sibi cōstituerit: sacrum nō est sed prophanū. **L**ocus autē in quo res sacre sunt edificate: etiam dirupto edificio loc⁹ sacer māct⁹ adhuc: vt pa

pinian⁹ scripsit. **C. R**eligiosus autē locū vnus qsqz sua voluntate facit: dū mortuū infert in locū suū. In cōmune autē locū purū inuito socio inferre non licet. In cōmune nō sepulchrū etiā iuris ceteris licet inferre. Itē si alien⁹ vsufructus est: p̄prietariū placet nisi cōsentiente vsufructuario locū religiosus nō facere. In alienū locū cōsentiente dño licet inferre: 7 lz postea ratū nō habuerit q̄ illat⁹ est mortu⁹ tñ sine cōsensu ei⁹ locus religiosus fit. **C. S**acra q̄qz res veluti muri⁹ 7

si dñs postea peniteat. hoc dicit. **A**ret. i. **C. Anus** quisqz aliud ī sacro: vt. s. eo. §. sacre. **k. C. Adortuum. f. totū** vel saltem caput cui⁹ imaginez cognoscimus: vt. ff. de reli. l. cui⁹ ī diuersis. qd ī particulari ter caput est ī diuersis locis: n̄. illum esse religiosū vbi ē maior pars. ar. j. de vul. sub. §. 7 si ex disparibus. si autem equalit̄ neuter. fm. 30. **C. Imite.**

B fanore religionis iam facte alias contra: vt. s. pri. §. 7 ff. cōi diui. fabinus. m. **C. Inferre. nō licet** extraneos. naz ipse socius recte ibi sepeliri pōt 7 sine cōsensu ceteroz: maxime cū nō est alius locus in quo sepeliret: vt. ff. de reli. 7 sump. fune. l. si plures. n. **C. Item vsufructus loci puri. arg. l. ff. de vsu 7 habi. l. fi.** **C. Pro p̄prietariū. nisi cōsentiat fructuari⁹** vel nisi testatorē qui vsufructū legauit velit sepelire heres. vt. ff. de reli. l. ij. §. si vsufruct. **C. Consentiēte. qd si primo cōsentit post penituit an illationē: n̄. sufficit semel voluisse: vt. ff. de aqua plu. ar. l. in die. 7. j. pri. §. **S**acrae quoqz res. **C. Res sacre sunt** potēte 7 muri ciuitatū quasi pena legali firmate. item leges penales proprie vocātur sanctiones. hoc dicit. **A**ret. i. **C. Aduri. f. ciuitatis romane. qd de ciui-****

tate alia vel castro: rñ. nec ibi quicq̃ facere li-
cere sine auctoritate presidis vt. ff. e. sacra. §.
muros. vel forte vniuersitati s; nō priuato.
vt. C. de oper. publ. l. oēs. a **C** Sanctos. i.
firmos a sancto sanctis. nō calce vel lapidib;
fed. l. firmati

vt. sequitur.
b **C** Deliq̃
runt. l. trāscē
dendo vel re
spondēdo si-
cut fecit Re-
mus frat̃ ro-
muli: vt hic
z. ff. e. l. si. vñ
lucanus Fra-
terno priui
maduere san-
guine muri.
c **C** Consi-
tuim⁹. vt. C.
de leg. 2. cō. l.
nō dubium.
d **C** San-
ctiōes. in stri-
cta significa-
tione. quib;
ponitur lar-
gus p qua-
libet iperiali
lege: vt. C. de
no. codi. sa.
ibi Colligē-
tes vero zc.

porte ciuitatū quodam
modo diuini iuris sūt:
z ideo nulli⁹ in bonis
sunt. Ideo aut̃ muros
sanctos dīcimus: qz pe-
na capitū cōstituta sit ī
eos q aliquid ī muros
sanctos deliq̃rūt: ideo
z legus eas ptes qbus
penā pstituitur aduer-
sus eos q cōtra legē fe-
cerit sactiōes dī vocam⁹
C Singulorū aut̃ ho-
minū multē modis res
sūt: quarūdā enī rerū
dñiūm nāciscimur iure
naturalī: qd sicut dixi-
mus appellat̃ ius gen-
tū: quarūdā vō iure
ciuili. Cōmod⁹ est ita
qz a vetustiorē iure in-

quādoq; largissime p collectiōe totius iur-
ciuilis: vt in proemio. ff. in princi.
Singulorum. **C** Ista est secūda pars prin-
cipalis huius tituli q̃ diuidit̃ in quinq; par-
tes principales. Primo qualiter acquirunt̃
nobis res que in nullis bonis sunt. Secū-
do qualiter acquirūt̃ ea que sunt alteri⁹
ex facto nostro ex pmissione vel fabricatiōe.
Tertio qñ vsufructuari⁹ vel benefidei pos-
sessor facit fructus suos z qd cōtineatur ap-
pellatione fructū. Quarto ponit̃ vnū cas-
sum exceptiū a prima parte videlz qz ea q
sunt in nulli⁹ bonis nō tñ in totū efficiunt̃
occupātis. Quinto qñ p traditiōē vel non
in personā certā vel incertā dominiū trāsle-
ratur. Secūda ibi. si qz in. §. cum ex aliena ma-
teria. Tertia ibi si qz at nō dño. Quarta ibi
in. §. thesauros. Quinta ibi in. §. p traditio

nez. z. h. d. Res sūt nre aut iure nālī aut ī
re ciuili z a vetustiori inchoādū est. Tre.
e **C** Singulorū dixim⁹. s; vbi. rñ. s; d iure
na. §. j. ibi qz vō nālī. vel. s; de iure na. §. s;
nālīa. vel meli⁹. s; e. §. z qdē. f **C** Iure. vt
vsuocatio: z
arrogatione:
successiōe: de
portatione:
monachatio
ne: de qui-
bus incipiet
dicere. j. de
vsuocatio.
g **C** Aera-
stio. sic. ff.
de iure imū.
l. semper.
h **C** Man-
ra. l. dens.
i **C** Prodi-
dit. l. statim
cū pcreaue-
rit deus gen-
tes statz sūt
ius gentiū.
Hic. **C** Fe-
re bestie vo-
lucres ac pi-
sces sūt occu-
pātis sine qz
cepit ī suo sū-
do sine ī alie-
no. s; dñs sū-
di pōt īgrediētē phibere: vbi āt aial captūz
fugerit statī reūt̃ ad p̃mū statū. h. d. Tre.
k **C** Fere. qz a vetustiore incipiendū. §. zc.
l **C** Celo. i. aere. in **C** Simul atq; i. sta-
tim post zc. s; nunqd res sacre cōcedunt̃ oc-
cupātī vt. s. e. nulli⁹. rñ. res dñ eē ī nulli⁹ bo-
nis. vij. vel. vij. modis. nā vt h. facto vt. j. §.
pe. itē tpe vt. ff. de acq. re. do. l. nuūq̃. §. abe-
saur⁹. z ī his trib⁹ locū hz bec regia nisi qz ī
thesauro d̃ eqtate dimidiū dño soli restituit̃
vt. j. e. §. thesauros. itē cēsurā vt. s. e. §. nul-
lius. itē in casu vt in hereditate iacētē q̃ vicē
dñi rep̃t̃at̃. vt. j. de stip. ser. j. pñ. itē qz culpa
hominis vt si eijciat serū egrotantē. vt. C.
de lat. lib. l. j. §. scim⁹. z et h. itez iuris nālīe
cōsitutione vt liber hō. vt. ff. de s. ob. inter
stip. §. sacra. n **C** Accideret. quo ad acq-
redū dominiū. o **C** Plane. penādī. aliud

cipere: palā est aut̃ vetu-
stius esse ius naturalē:
qd cū ipō genere huma-
no rex natura^b pdidit̃
Eiulia autē iura cepe-
rūt esse cuz ciuitates cō-
di z magistratus creati z
leges scribi ceperunt.
C Fere^h igie^b bestie: vo-
lucres pisces z oia aia
lia q̃ in mari celo terra
nascunt̃: simul atq; m^h si
ab aliquo capta fuerit:
iure gentiū statī illius
esse incipiūt. Qd enī an-
te nulli⁹ est: id nālī rō-
ne occupanti pceditur.
Nec^h interest feras bestī-
as z volucres vtrūz in
suo fundo qsq; capiat
an ī alieno. **C** Plane^o

si eam requirēdi fugiendū mēsi vt. C. de ser. fugi. l. ij. vel glādis colligēde cā: vt. ff. d. glā. l. e. l. j. vel vt recipiā pecuniā quā ibi abscō. di: vt. ff. ad exh. thesaurus. vel si vindemiā quā emi tollere me vēdito: p. bibeat: vt. ff. de acq. emp.

Quēdētem. **A** Ingre diat. quid si post phibiti onē qd cepe rit: rñ. nō fa. cit suū: vt. C. de rei vendi. si fundū. r. l. certū. r. facit j. e. s. plane. **B** Quic qd. libertatē. idest laritate vt sequit: vt ff. de acq. re. do. naturalē. **C** Natu ralem. diffici lis. i. impossibi lis. sic. ff. pro socio. l. d. illo. ecōtra. ff. de his qui deie. ve. l. e. ff. l. ij. **D** Perse cutio. sic. ff. d. acq. re. pos. l. ij. s. nerua.

Illud qd.

A licet fe. ra siluestris ab aliquo vul neret: ita vt verisimiliter

possit capi: tñ nō efficit vulnerāti o nisi eam ceperit. hoc dicit. Atretinus.

E Illud. sic. ff. de acq. re. do. natura. e. s. illud. **F** Capi. p. siderata natura hois r atatis non diuina possibilitate. sed nec oino facultatē p. sidero. **G** Sed posteriorē. sic ff. e. in laqueū. **H** Accidere. h. eni pbe tur vnū. i. cū vulneratū: nō tñ sequit vt capi nō possit: vt. C. de pha. l. neq. naturales.

I Capias. no. q. ipiic qd euenire pōt. sic. ff. loca. si qe domū. s. idē qrit si sumpt?

r. ff. ad tre. lucius. s. pe. r ad. l. fal. l. in qua titate. s. magis. r. ff. ex qui. cau. ma. sed et si p. p. re. r. s. si serie. r. ff. de ser. ru. p. di. g. sel la. s. ij. r. de dā. infec. qui bona. s. inter. ar. tñ cōtra. ff. de pecul. l. eo tēpore. j. r. r. s. o.

Apiū quo.

Qs. **A** pes que in nulli hōis sunt oc cupanti: dōe dātur: r. eaz fruet? sicut r. aues t3 in ali ena arbor ca piātur: domi nus tñ a p. dicio ingredi phiberi pōt r. eramē eaz tñ est donec difficilis non est p. secutio. h. d. Atre. k. **C** Apia. cōcor. ff. d. ac quir. re. do. l. naturalē. s. apium. **L** Fera. i. nō māsuera. **M** Alueo vas est vbi apes manēt. qñq3 p. loco vnde sumē currit ponit: vt. j. e. s. insu la. Accur. **N** Indu ferit. qd bul. facere nō vo luit i. his r. silib? dicitō magis timeo scādālū qd futurū i. iudiciū: vt. ff. de acq. re. do. l. in la queū. o. **D** his erit. nec furti teneq. vt. ff. d. fur. si apes. p. **I**ntegra re. i. anq3 turet q. **P**reuderis. qd si fuerit igressus an poterit retinere eū vt det qd accepit euz hō qlibet possit phibere ne q3 turet fūdū suū? rñ. cū dñs fact? sit p. occupatiōe nō videt q re desinat esse dñs. ar. bul? s. q. tñ puidēt p. suluit. r. **E** ramē. i. vniūctas apū. als p. approbatōe pōit. als p. iudicio: vt. C. de

quis alienū fundū ingre ditur venādi aut aucu pādī gratia: pōt a dño si id p. uiderit. phibe ri ne ingrediat. **Q**uic quid? aut coz ceperis: coufz tuū esse itelligi tur: donec tua custodia coherceat: cū nō tuam euaserit custodia: r. in li bertatē naturalē se re ceperit: tuū esse desinit: r. rursus occupātis fit. **N**aturalē autē liberta tē recipere itelligit: euz vel oculos tuos effuge rit: vel ita sit in conspe ctu tuo: vt difficilis sit eius p. secutio. **F**l lud? q. situs est an si fera bestia ita vulnerata sit vt capi? possit: statz tua esse itelligat: r. q. b. s. d. placuit statz esse tuā: r. coufz tuaz videri: do nec eaz p. sequeris. q. si

lūit i. his r. silib? dicitō magis timeo scādālū qd futurū i. iudiciū: vt. ff. de acq. re. do. l. in la queū. o. **D** his erit. nec furti teneq. vt. ff. d. fur. si apes. p. **I**ntegra re. i. anq3 turet q. **P**reuderis. qd si fuerit igressus an poterit retinere eū vt det qd accepit euz hō qlibet possit phibere ne q3 turet fūdū suū? rñ. cū dñs fact? sit p. occupatiōe nō videt q re desinat esse dñs. ar. bul? s. q. tñ puidēt p. suluit. r. **E** ramē. i. vniūctas apū. als p. approbatōe pōit. als p. iudicio: vt. C. de

aduo. di. fu. l. neminem. 7 forte seruat aliud de p̄suetudine i hoc. §. 7 i supiorib⁹ duob⁹.

Pauonā quoq³. **C** Animalia q̄ naturaliter sunt fera sed p̄ accidēs māfucta tandiu sunt nra: q̄d iu retinet p̄suetudinē eūdi 7 redēdi. h. d.

a **C** Fera. idest nō p̄oz sus domestica. vel māfucta. accur.

b **C** Nec ad rē. l. non obstat his q̄ diximus.

c **C** Quaz. idest apium.

d **C** Ceruos. quoz. l. ceruoz i gise

e **C** Ipsoz scilz singulorū in specie.

f **C** Talis regula. hic nota tria ḡia animalia māfucta: vt galine in ḡbus habet locū hec regula: vt ubi eūq̄ sint dñi esse intelligitur. vt. i. p̄xi. §. Item fera pro: sus: 7 in his bz locuz alia regula: qz occupāti p̄cedunt. §. eo. §. fere. 7

g **C** Apium. 7. §. ex amē. Item fera naturaliter 7 accidet aliter māfucta 7 in his obtrinet hec p̄fens regula. 7 facit ad hoc. ff. e. naturale. per to. v̄p̄ ad. §. h. g **C** Deserit. exteriora indicant animi secreta interiora. 7 facit. ff. de edi. ed. cto. si tamē. §. ij. Accur.

Galine. **C** Galine 7 anseres tui sūt et si p̄spectu tuū effugerit: 7 q̄ eas accipit alo lu crādī furtū cōmittit. h. d. Tre. h **C** Galli naz. l. oīuz vt stati inuit. vel singulorū i spē.

i **C** Feras. vt falcianos. h **C** Anseres. l.

domestici. l. **C** Galine. scilz domestice.

in **C** Turbatū. vt per vulpem vel miluū.

n **C** Qui lucrādī. l. vt hēat pēnas vel ouas als est nō cōmittit furtū: nisi lucrādī anim⁹ iterueniat. vt. ff. de sur. l. j. §. h. sed nāquid

volus sit in vno onoz rñ: sic. sed de do lo nō agit in re mtoū tuo bus aureis: vt. ff. d̄ dolo. ff. olei. §. h. 7 l. se. S; q̄re nō agit d̄ do lo cū agit furti vt h. rñ. sur tū sit p̄leriqz 7 iō frequēt us est puniē dūvt hic fm 3o. vt. ff. de pe. aut facta. §. h. 7 no. et hoc. §. q̄ alī bi sit actio etiā p̄ vno nō modo dat: vt. ff. de dā. l. se. si p̄ p̄prietari⁹. i. h. j. rñ. 7. ff. de cōstgē. cū emā. l. i. j. §. illud. sed salū in casib⁹. ecce enī com modo tibi sūū 7 tu eum alas: nō repetis a me expē sas modicē

vt. ff. cōmo. in reb⁹. §. p̄. 7. ff. de spē. in re. do. sa. l. 7 an oīa. 7 excepta actiōe doli: vt d̄ ctuz est. item exi p̄e quod est. ff. de damno insecto. ex dam. in pun. Accursus.

Trem. **C** Etiam si hominē liberū ex hostib⁹ ceperimus de iure gentium noster sit: qui si exierit potestate in nostram: recuperat antiquā libertatem. hoc dicit. Aretinus.

o **C** Ex hostib⁹. vt q̄bus p̄p̄s ro. bellū in dixit vel ipsi populo ro. vt. ff. d̄ cap. hostes. 7. ff. de p̄sig. hostes. 7. l. quos nō hostes.

a **C** Si euaserint. aīmo ⁊ corpore: vt. ff. de cap. l. nihil. in princi. b **C** Recipiunt. iure postlimini: vt. s. qui. mo. ius pa. po. sol. s. si ab hostibus.

Item lapilli. **L**apilli ⁊ alia q̄ i littoze maris inueniunt.

Item nati ex aialibus nris nostra sunt. h. d. Areti.

c **C** Lapilli scz p̄ciosi. ⁊ q̄ sit iter eos lapillos ⁊ gemmas differētia ⁊ margaritas: dic vt ff. d. au. ⁊ ar. leg. l. j. ⁊ l. si nō sit. s. si.

d **C** Inueniuntur. q̄ tñ nō sunt alicuius als p̄tra: vt. j. e. s. si.

e **C** Naturali. i. gentiū s. e. s. singulorum.

f **C** Inuētozis. ita demuz si occupat siue apprehēdat. nō alias fm Azo. nam in supiori. s. ⁊ in alijs p̄cedētibz de his q̄ p̄ occupatiōe querūtur tractat vnde q̄ idē p̄osequit hoc vicinitas scripture innuit: vt ff. de testa. l. heredes. s. sed ⁊ si notam. ⁊ ff. de leg. j. si serui pluriū. s. si. ⁊ aduerbium similitudinis qd̄ est in p̄n. s. ap. e dat intelligere aliud esse in thesauro cui⁹ tractat⁹ est valde ab hoc separar⁹ vt. j. eo. s. thesaur os. ⁊ ideo primū vidēt⁹ ⁊ inueniēt⁹ nō capienti queritur. g **C** Item ea. nūc mutat solum ⁊ materiā ⁊ dicit de his que acquirūt p̄ accessionem discretā. ⁊ in sequētī. s. p̄terea. dicit de accessione p̄creta. h **C** Et aialibus. feminini generis siue rationalibz. vt ex ancillis: vt. s. de iu. per. s. serui. siue irrationalibus: vt. ff. de rei vendi. l. si frumentū. s. idē scribit. i **C** Dominio tuo. vel q̄ si bona siue possideas aial rōnale: vt. ff. de acqui. re. do. l. bonef. s. si. nō ita in irrōnabili: vt. j. e. s. si pecudum. ⁊ est ratio vt ibi. Accur.

k **C** Eodem. scilicet gentium.

Pterea quod p̄ alluionē. **P**er allu-

uionem fluminis. i. p̄ incrementū latens res nobis acquirūtur: nō autēz p̄ vim ipsius terram euellentis nisi radices arbores emiserint. hoc dicit. Aretinus.

Ad dicit. ponendo iuxta tuū p̄edium. m **C** Incremētū. idest augmentū. n **C** Intellegi. licz tota die ibi figas itūtū: ⁊ hoc p̄pter imbecillitatem naturalis yfius qui taz subtilia p̄pendere nō p̄t vt in cucurbita p̄ter q̄ cito caescit q̄ tñ percipi nō p̄t q̄tūm crescit quoquo momento t̄pis: s; in quodaz genere agro rñ cessat ius

alluionis: vt in agris militibz assignatis a principe: q̄ limitati dicunt: vt. ff. e. l. in agris. que sit ratio diuersitatis dic vt in. e. l. si.

o **C** Applicauerit. als appulerit. i. apposerit vt subijcit puta crustā terre forte vineate ⁊ inarborate. p **C** Ongiori. i. longo. sc̄tāto vt faciāt radices vt sequit⁹ vel etiā ipsa terra apposta vnitēz alteri terre fecit cui apponit vt. ff. de dā. infec. l. hoc ampli⁹. s. ita demuz. s; quō scit qñ hec vnitio vel imixtio erit facta: rñ. p̄ rusticos q̄ ralia sciūt: vt i. aug. de nō alie. aut p̄mu. s. qd̄ aut dicit⁹ est. colla. ij. q **C** Accipite. vt illis tñ rei vē. p̄iori dño dat fm. ad. vt. ff. de rei vē. si frumētū. s. d̄ arboze. s; nos s; s; in sc̄m ad estl martionē dāni vt. ff. d̄ rei vē. l. i. rē. s. itē. s; rē vē n̄ dat. vt. ff. d̄ dā. l. i. s. apli⁹. s. alphen⁹.

Infula. **C** Infula nata in mari efficit occupatis sec⁹ in flumine: s; est eoz q̄ hnt p̄dia vicina p̄ mō latitudinis fundi si est i medio als illi⁹ cui⁹ p̄dio est vicinior. si vero ex diuisione fluminis vnius fundus includat remanet antiqui dñi. hoc dicit. Areti.

r **C** Infula. dicit locus iudicis circūdat⁹

aqua: vt hic. r. ff. e. l. adeo. §. insula. r. l. insula. alias qñs pro domo in mari posita q̄ in salo. i. in salo posita est s̄m. Iſidoru'. Item quādoq; p̄ qualibet domo vt. ff. de eo qd̄ cer. lo. da. l. ij. §. si quis insula. Item no. dili

gēt. vj. rñ. vñs ad. §. a. lla sane r̄c.

a **C**redit antea. accur.

b **I**n flu mine. i. i medio flumis.

c **Q**uod frequēter. s̄ op. nā ad ea que frequen

tius accidit poti' iura ad aptatur. C. de leg. et se.

con. l. naz ad ea. Rñ. quia illud verbuz potius solu

tionē inducit naz bñ inferē potius ergo ad alia.

d **M**edi am partes. l. quod poterit sciri accepta chorda r̄ pū

cto posito in medio inter vtrūq; agrū r̄ tunc si est ex vna parte tñ ali

cedat als s̄m q̄ punctū extenditur: vt colligif ff. eo. inter eos. r. l. se. ex his patet q̄ p̄ diu

so possidet insula r̄ habet dominiū circūdā res flumē. vt. ff. eo. p̄ regione. e

f **L**atitudo. existētis ab vna parte cū plures sint ex vna parte r̄ vni' fundus latio: est q̄ fun

cus alterius. r̄ in hoc tñ frontē agri consi

dero: vt. ff. e. insula. in prin. f

g **P**arte. l. superior. §. **I**nfra. i. inferiori parte.

h **I**nitu. i. flumen coadunatus. r̄ hic fit punctū. vel die vnitū agrū r̄. r̄ tunc puncta

lbi. j. eo. ti. r̄c.

Quod si naturali. **A**luenus nouus effi

atur publicus: sicut ipm flumen est: vetus

vero dominis fundorū propinquorū cōce

ditur. Idem de nouo alieo si flumen in an

tiquū redeat. Item inundatio fluminis nō mutat dominiū fundi. hoc dicit. Alrei.

i **A**luenus a quo nūc vltimo recessit flu

men. l. **I**n apu. q̄tum ad strictā rōnez nam de equi

tate vir obtinet. i. nō obtinet vt. ff. e. l. adeo. §. insu

la. in fi. r̄ no. hic q̄ flumi

na vices iudicū tenent r̄ dant et aufe

runt dñs vt hic. r. ff. e. §. §. alluio.

l **A**lia sa ne. specie. i. fa

cies fundi. s̄ contra. ff. de flu. r̄ ne qd̄ in flu. pu. l. j.

§. si fossa. i. si §. sol. ubi to

tum occupa uit hic partē vel hic eodē

imperu recessit quo venit ibi nō s̄ diu

cooptum tenuit.

m **A**na nere. fuit er

go dñs etiam tunc tēpore qñ aqua inūda

bat. sed p̄tra. ff. qui. mo. vñ. amir. l. si ager. sol. ubi improprie dicit amitti. scilicet q̄tum

ad comodū fruedi. vel dicit inundavit p̄pter imperū aquarū vt ibi faceret alieū vt. p̄ba

tur p̄dicto ti. l. quid tamen. §. ager. r̄ hec ve

ra sunt q̄tum ad proprietates. sed possessio indubitatē tēpore inundationis amittere

vt. ff. de acquir. pos. l. iij. §. labeo. r. l. q̄ vni

uerfas. §. ij. r. l. pōponiue. j. rñ. tñ aqua rece

dente etiā possessio restituēda est: vt. ff. de it. actuz. p̄l. l. j. §. sed r̄ si quis.

Qum ex aliena. **S**pecificas aliquā spe

ciem ex materia aliena efficitur dñs eius si ipsa species ad pristinā materiā nō possit re

duci. hoc dicit. Et hec est secūda pars printi

palis a. §. singulari. vsq; in finem tituli ubi res alterius efficitur nostra factio nostro per terminatione vel specificatione vel similia. 7 diuiditur in quinq; partes. Primo ponit thema. Secundo questione. Tertio per exempla thema declarat.

Quarto ponit responsiones. Quinto per exempla responsiones declarat. Secunda ibi qm̄ solet. Tertia ibi: vt ecce. Quarta ibi 7 post multaz. Quinta ibi vt ecce vas. arc.

C Facta facta autē intelligit etiaz cepta lz non pfecta: vt. ff. de aur. 7 ar. leg. l. 7 si non fuit. §. qd g. b. **C** 2ib ali quo. s. bona fide: vt. ff. ad exhiben. de eo. §. si quis 7 suo nomine:

vt. ff. de acquirē. rerum do. adeo. §. cum qz. in prin. 7. l. quicquid. §. ij. Item 7 tertius. l. qd nō possit redire ad puzgem materiā fm̄ 30. vt in fi. §. huius. Quid si duo specificauerunt vnus bona si. alius mala si. rñ. cōis est dñi 7 specificatis bona si. nō autē mala si. vt. ff. qui. ad li. proclama. nō lz. si duo. 21. co. Eodem modo quero 7 soluo ea que sequūtur. Quid si ex diuersorū materijs speciem fecit 7 in vna habuit bonā fidē 7 in alia mala fidez? Quid si in materia vnus partim bonā partim malā fidem habuerit? Item si partim suo noie partiz noie dñi specificatis.

C Naturali. id est iure gentium.
C Secerit. i. detexerit quo ad spicas: vt ff. e. adeo. §. cum quis. in fi. sic s. de li. §. j.
C Mulsam. i. nectar sine stalladium.
C Collyrium. i. vnguetum ad oculos.

C Est post sabinianorū. i. sabinii 7 suozū

fauozum qui dixerunt speciem cedere dño materie. sed Proculus cum suis sequacib; ecōtra vt specificati tñ cedat: vt. ff. e. adeo. §. cum quis. b. **C** Placuit. sollicit nobis.

C Media. que nec vni in totū nec alteri rñ vel subcellisū fabri cauerit. Et post multā sabinianorū 7 pculianorū ambiguitatē placuit^b media sentētia exstimantū si ea species ad rudē materiam reduci possit: euz videri domi nū esse q materie domi nus fuerit: si non possit reduci eū potius intelli gi dñm q fecerit^b. Et ecce vas cōstatū potest ad rudē materiā eris vel argenti vel auri re ducti. vinū autē 7 oleū aut frumētum ad vvas vel oliuas vt spicas^l re uerti non potest: at nec mulsuz qd ad vinum 7

cūdam. **C** quedam enim gratia docendi dicitur que alias non dicerentur: vt. ff. de acto. 7 obli. l. obligationū substātia. §. si. vel dic secūdo fm̄ 230 illam p istam corrigi. Item dic fm̄ 230. ad hec oia exēpla in quibus iam dicit species specificanti cedere est cōtra regulaz que dicit: qd ex re mea est vel nasci meū est: vt. ff. ad exhib. de eo. §. si quis in fi. 7. ff. de rei vendi. solum. §. menz. sola. illa regula locuz habet in quinq; casibus scz vbi domin⁹ specificauit. Item vbi alius ei⁹ mandato. Item vbi sine mandato sed ratū habet. Item vbi aliud mala fide 7 suo noie. Item si bona fide sed res pōt ad priorē ma teriam reduci quozū nullus est hic. Item si hec vera sunt qd specificati cedant cōtra est regula que dicit neminē cum alterius iactu ra fieri locupletiorē: vt. ff. de condi. indebi. nam natura. **C** Rñ. licet fiat sua species quo

cōcordat vel discordat: s; distinguit vt sequit. 7 no. mediū seruā dum. sic s. q ma. nō poss. §. pe. arg. 7. ff. de nego. gest. l. nensens. in fi. **C** Fecerit. sed 7 alia duo interuenit que in prin. hui⁹. §. diximus. **C** Et spicas. 7 ita apparet qd frumētum cedit specificati. s; contra. ff. eo. adeo. §. cum quis. in fi. §. so. hec posuit gratia exēpli pro pueris se

ad dominum: tamen actione in factis tenet ad estimationem: vt. ff. de rei vendi. l. in rem. §. item si quacūq;. r. ff. de dona. inter vi. r. vro. l. si mulier. §. j. r. l. salicet.

Quod si partim. C Si q̄ ex materia par

eiz sua r partiz aliena specie fecerit aliquid quam efficiet in totis dñs eius. hoc dicit. Areti.

Ex aliena materia. C Ex alieno vino.

Aliena. hic incipit dicere de accessione que fit humana natura operante.

Dominus. si si possit reduci ad priorē materiam fit cōs habitatio materia. r. nō cedat specificati: vt. ff. e. l. qe quid. §. si. in si. idem forte erit r. q̄ mala si de fecit lz reduci nō possit: vt. ff. ad exhibē. l. de eo. §. si quis. Accursus.

Si in aliena. C Aliena purpura intertextura vestimēto meo cedit vestimēto. ille autē qui dñs fuit habet actionē cōtra furē. h. d. Areti.

Purpura. vt manica vel gyronem. si autem ipsi filii: puta in tela: tunc alia rōne est dñs factus purpure scilicet iure specificationis vt. §. p. r. §. fidei. hie autem. §. aliquid vult adijcere supradictis. scz de acquisitione iuris accessionis: ne ergo nihil operet aditū git hoc quod nūc dicit: vt. ff. §. leg. j. quādo. in prin. f. C Preciosior nō preciosus accedere viliori. sic. ff. de strabē. emp. si in emp. contra. ff. de edi. edi. l. iustissime. sed ibi speciale in hoie. sed cōtra. i. de fideius. §. fideius fores. solu. vt ibi. Item loquitur hic. §. quādo dicta purpura gratia ordinādi vestimenta fuit apposta finantē ecōtra vt vestimētum seruetur purpure vt forte eam seruaret tunc cedit vestimentis purpure vt in duabus legibus cōtrariis: vt. ff. de vsuca. l. rerū mixtura.

mel solui pot. C Ad si partiz ex sua materia partiz ex aliena specie aliquā fecerit quis: veluti ex suo vino r^o alieno melle mulsuz miscu erit: r. ex suis r. alienis medicamentis emplastrū aut collyrium: aut ex aliena r. sua lana vestimētū fecerit: dubitā dū nō est hoc casu cum esse dñs qui fecerit: cū nō solū operā suā dede rit: sed partē eiusdē materiei prestitit. C Si m

§. quid ergo. r. ff. de aur. r. arg. leg. r. si non sint. §. pueniam. r. si autē neutri cū alteri ap ponatur tūc neutri alteri cedit: r. vtriusq; possidet: vt. ff. de vsu. l. rerum mixtura. §. qd ergo. g. C Surrupuit. si surrupuit. als istis

alienam purpurā vestimēto suo q̄ intertextit: lz preciosior sit purpura: accessionis vice cedit vestimēto: r. qui dñs fuit purpure aduersus eum qui surrupuit: hz furti actionē r. p̄d̄ctionē: si uel ipse fur sit qui vestimētū fecit: siue ali^o. nā extingit res lz vēdicari nō p̄fit: cōdici tamen a furibus r. a quibusdā alijs possessoribus pos sūt. C Si duoz^{um} materie ex voluntate dñoz^{um}

vēdicari sed agi pot ad exhib. vt exhibeat vt post vendicetur: vt. ff. ad exhib. l. gema. r. ff. de rei vendi. l. actionem. f. C Possessoribus. veluti predonibus r. mala fide possess. vt iste fuit: vt hic r. j. de acti. §. sic itaq;. r. ff. vsu. quē ad. ca. l. si. in si. Accur.

Si duorum. C Si materie eiusdem generis vel diuersi cōfundantur ex voluntate dominorum efficiuntur cōmunes inter eos. r. idē si casu fuissent cōfusa alias secus. hoc dicit. Et diuidit principaliter in duas partes. Primum quādo voluntate dominorum. Secūdo quā casu sunt cōfusa. Secūda ibi sed in sortito. Item prima subdividit. Primum quā eiusdē generis materie p̄funditur. Secūdo quā diuersi generis. Secūda ibi sed si diuersa. Areti. C Si duorum. acquiri dominium nō solum specificatione: vt. §. e. §. cum ex aliena. r. §. qd si. sed accessione: vt. §. eo. §. si tamen. sed etiam cōfusione vt hic. item in iurione: vt. j. p̄xi. §. quod si frumentum. Accur. n. C Dominorum. bene dicit dominorum voluntate. nā si vn^{us} dñs fecit inde specie. i. mulsum vel vas ex argēto meo r. tuo sua est u-

actionib^{us} famosis non tenetur.

Et cōditionem. scz furtiua: vel si ne cā: vt. ff. §. p̄di. sine causa p̄torum.

Sine ipse. scz fur. nā fore erat sorto.

Exintere. q̄rum ad dñum qd p̄didit dñs ei r. ideo q̄tuz ad eum extingituz est quādiu est intertextura nō pot

re specificationis nō cōmūnis: vt. s. e. s. cūz
 ex aliena. r. ff. de rei ven. l. si frumentū. §. j.
 a **C**ōfufe. i. simul fufe. b **C**lectrū.
 genus est vasis vel spēs metalli. r. ad hoc est
 ff. de aur. r. arg. le. ped. culis. §. neratus.

C Idē in
 ria. vt sic cō-
 mune vt su-
 bicit.

C Pla-
 cut. s. vt cōe-
 niū separari
 possit: veluti
 ex cre meo
 vel plūbo vī
 argento tuo
 spēs facta sit
 quib⁹ casib⁹
 separari pōt
 r. qlibet ven-
 dicat suoz: vt
 ff. de rei vē.
 si frumentū.
 §. si plūbz.
 r. ff. de acqz.
 r. do. l. lac⁹.
 r. l. stagna. §
 finali.

**Quod si fru-
 mentum.**

C Si spēs
 duozū domi-
 norū de eoz
 voluntate cō-
 misceant efficiunt cōmunes: sec⁹ si sine eoz
 voluntate: hoc dicit. Arretinus.

C Quod si frumentū dixim⁹ quādo cō-
 fundūtur ita vt separari nō possint: nunc vi-
 dendū est qñ singula corpora in sua substā-
 tia durant quo casu dicūtur immisceri.

C Cōmunicata sunt. r. ideo locuz habet
 edicandi actio. vt. ff. de rei ven. si frumentū.
 ij. rñ. **C** Substātia durant. sed nūquid
 idē si nostra volūtatē fuisset immixta: vi-
 detur enim q. si. nra enī cōtemplatio vel
 voluntas nō pōt mutare substātia grāo-
 rum quin semp discreta r. diuisa sint a se in-
 uicem qd vidēt esse cōtra. §. precedentē. sed
 rñ. nō est mix als enī simile reperim⁹: nōne
 tēpus cōtinuū est sui natura cū tēpus sit mē-
 sura mor⁹ primi mobilis q mor⁹ est vnifor-
 mis r. cōtinuus vt dicit Aristoteles in. viij.

physicorū. r. tamē partes in ipsa contem-
 platione distinguimus r. assignam⁹ dicētes qd
 quoddaz p̄sens quoddā preteritū: quoddā
 futurū. sic in grānis frumētū qd licet eozum
 corpora sint discreta in suis terminis cōmū-

nia ea possū-
 mus facere:
 certe ita qd a-
 liqua non sit
 p̄ncula i tuo
 grano quam
 tu nō cōmū-
 nices mihi:
 nulla in meo
 quā ego nō
 cōmunicem.
 qd non esset
 deficiētē no-
 stra volūtatē
 sicut nec mi-
 hi tēpore di-
 stincto gene-
 rantur be di-
 uerficatas no-
 stra significa-
 tione vel re-
 spectu defici-
 ente.

C Mix-
 ta. quod sit p
 errorēz: quo
 casu dñum
 nō transit: vt
 ff. e. l. si. pu-
 rator. vel vt meli⁹ pascātur vt facit. j. e. ad. l.
 ag. in p̄nci. vbi dicit gregatiz pascātur. S.
 cōtra. ff. de solu. l. alie. Solu. ibi speciale est
 i pecunia numerata vt ibi dicit: vt. ff. si cer-
 pe. singularia. i **C** Sed si ab alterutro. cō-
 pctit. **C** Pro modo. idest mensura.

C Arbitrio. i. qd cuiuslibet tantuz frumen-
 tum restitatur q̄tum fuit suū quādo non
 apparet qd fuerit suū. r. hoc p̄pter impossi-
 bilem discretionē: vt. ff. de vsufruc. vsufruc-
 tuari⁹. §. si in vniarijs. si aut apparet qd cu-
 iusqz fuerit hic index estimet vt subicit fm
 2130. r. hz hoc dicit quale. i. qd. r. sic cuiuslibz
 sua grana restituant. vt die. pxi. rñ. arbitrio
 r. esse de eo de quo est istud. i. qñ nō appet
 qd fuerit suū r. hoc inmutat hoc verbū q̄ter
 nō enī dicit qd hz quale: vt in qualitate offi-
 cium. vertatur r. quātitate nō corpore: cum

des fuerit ex voluntate
 vestra cōmune est: quia
 singla eoz corpora: idest
 singula grana q̄ cuius-
 qz ppria fuerit: ex p̄sen-
 su vestro cōdicata sūt. qd
 si casu id mixtuz fuerit:
 vel tici⁹ id misceuerit si-
 ne tua voluntate nō vi-
 det cōmune esse: qz sin-
 gula corpora i sua substā-
 tia durāt. Sed nec ma-
 gis istis casib⁹ cōmune
 sit frumētū q̄ grex
 ligis esse cōis⁹ i pecora-
 tic i tuis pecorib⁹ mix-
 ta⁹ fuerit. sed si ab alter
 utro⁹ vestrū totū id fru-
 mētū retineat: i rē qdē
 actio p̄ mōd⁹ frumētū cu-
 iusqz cōpctit: arbitrio

ator. vel vt meli⁹ pascātur vt facit. j. e. ad. l.
 ag. in p̄nci. vbi dicit gregatiz pascātur. S.
 cōtra. ff. de solu. l. alie. Solu. ibi speciale est
 i pecunia numerata vt ibi dicit: vt. ff. si cer-
 pe. singularia. i **C** Sed si ab alterutro. cō-
 pctit. **C** Pro modo. idest mensura.

C Arbitrio. i. qd cuiuslibet tantuz frumen-
 tum restitatur q̄tum fuit suū quādo non
 apparet qd fuerit suū. r. hoc p̄pter impossi-
 bilem discretionē: vt. ff. de vsufruc. vsufruc-
 tuari⁹. §. si in vniarijs. si aut apparet qd cu-
 iusqz fuerit hic index estimet vt subicit fm
 2130. r. hz hoc dicit quale. i. qd. r. sic cuiuslibz
 sua grana restituant. vt die. pxi. rñ. arbitrio
 r. esse de eo de quo est istud. i. qñ nō appet
 qd fuerit suū r. hoc inmutat hoc verbū q̄ter
 nō enī dicit qd hz quale: vt in qualitate offi-
 cium. vertatur r. quātitate nō corpore: cum

illud sit impossibile discernere. et sic probabit qui dicit suū fuisse melius. Et nota triplicē esse differētiā iter hūc. §. 7. superiōre. species enī dicuntur misceri vt hic: materia cōfundi: vt. §. sed pe. e contra. Itē hic remanet in eadē substantia: ibi nō. itē cōfusa sūt cōmunia etiā sine dñorum volūtate: vt. §. pxi. §. hic nō. Accur. a C Frumētū. nōdū bona fide psumptū: tūc enī in factū actio daret: vt. ff. ad. l. aquil. q. occidit. §. si qd alienū vi sū. Accur.

Quā i suo.

C Edificiū cedit solo. s; materia ex q̄ edificū sit remanet antiq̄ dñi eā tñ repetere nō pōt q̄dū edificū durat: quo durāte nō dat rei vedicatio. h. d. Tre. b **C** Cum in suo. sūū est etiā si aliq̄ habeat ibi vsum fruct. vt. j. de here. insi. §. j. vbi p̄ prius seruus dicit: in quo p̄rietate nudaz habet testator. c **C** Edificauerit. s. bona fide als non: imo tignū suū vdicaret: vt. ff. de rei vēdi. l. in rem. §. tignū. arg. a cōtrario sensu. vel ex ea exceptiōe q̄ ibi ponitur: et iurabitur in litē vt ibi no. d **C** In eo edī ficat. id est in ipsa terra cōsurgit. qd ergo de domo nō affixa solo: Rñ. nō cedit solo: vt. ff. eo. l. si tici⁹. et facit ad hāc regulā. C. de edī. pxi. l. j. idē in satis r plantatis qd hic in edificatis dicit: vt. j. eo. §. si ticius. et. §. qua ratione. vnde s; sus. Quicq; d plāta seritur vel edificat: Omne solo cedit: radices si tamen egit. Sed cōtra hanc regulam est. ff. de rerū di. l. in tantū. Solutū. illud speciale est. e **C** Nec desinit. s. ex causa edificationis: s; alia causa potest desinere: vt. ff. de vscap. l. rerū mixtura. §. labeo. q̄ huic regule signat contraria. f **C** Sed tantisp. id est interiz. g **C** Ad exhibēdū. scilz vt estimat: nisi mala fide secerit: vt. ff. de rei vēdi. l. in rem. §.

tignum. et. ff. de tigno iniuncto. l. si. sed tūc nō eximitur se d in litem iuratur: vt. ff. de solu. qui res. §. si. quia arbitrarie sunt iste actiones: vt. ff. de in litē iuran. l. in actiōibus. et. j. de actio. p̄terea. h **C** Xij. tabulaz. lex q̄dam fuit: de qua dicit. §. de iure natu. §. et nō inle-gāter.

qua cauet ne qd tignūz alienūz edibus suis iniunctūz eximere cogat: sed duplū p eo p̄fct p actionez q̄ vocat de tigno¹ iniuncto. Appellatione² aut tigni oīs materia³ significat ex qua edificia sūt: qd ideo p̄uisuz ē: ne edificia rescīdi necesse sit. q̄ si aliqua ex causa diruptū sit edificū: poterit materie domini⁴ si nō fuerit duplū iam cōsecutus⁵ tunc eā

qua dicit. §. de iure natu. §. et nō inle-gāter. i **C** De tigno. qua actiōne tenet et q̄ iniunctū h; s; nō iniūre-rit: q̄ intin-xerit s; si pos-sideat: sed al-tero soluēte alter liberat vt. ff. de elec. et effu. si p̄o. §. positum. et de flu. l. j. in fi. et qd vi aut clā. l. cōpetit.

§. si. Sed quid si magis velit rez reddere et eximere q̄ duplū p̄stare: rñ. nō auditur: quia p̄pter publicā utilitatē hoc fuit statu-tū: vt. j. e. §. quod ideo et. et. ff. de ope. no. nū. l. p̄tor. et. ff. de le. j. l. cetera. §. si duob; Itē nūquid hec actio cōpetit etiā cōtra euz qui bona fide iniūxit: rñ. sic vt hic. l; cōtra dixerunt. sed contra male fidei iūgentē alia p̄ter hec auxilia competūt: vt rei vendi-tum ad exhibēdū. item furti. itē furtiua conditio. item hec actio de tigno iniuncto: vt. j. de actio. §. sic itaq; et. ff. de tigno iniun-cto. l. j. in fi. et. l. si. k **C** Appellatione. facit ad hoc. ff. de ver. sig. l. tigni. et. ff. ad exhi-ben. l. gemma. §. tigni. et. ff. eo. adeo. §. cum in suo. Itē quod in domibus dicitur: idem dic in campana vt subijcit quod ideo et. ad hoc. ff. de verbo. signi. l. vrbana p̄dia. qui-dam tamen cōtra. item idē in vinea: vt. ff. de tigno iniuncto. l. j. l **C** Materia. vt ce-menta et lapides. m **C** Cōsecutus. hic est cōtra. ff. de tigno iniuncto. l. si. alias in fi. sed ibi non cum effectu fuit consecutus duplū: quia licet eregit non tamen percepit ad: ue-duplum. argumen. ff. de elect. et. cū. l. per-ceptione. Accursius.

Vendicare. nulla tēpore p̄scriptiōe obstat: ut rei v̄. ff. de rei ven. l. in rem. §. si. q. nec prius agere poterit ut. C. de anna. excep. l. j. §. si aliud. ergo si mala fide iniunxerit q. tūc agere potuit vnde. xxx. an. repelatur a rei v̄.

ut. C. de p̄script. xxx. an. scrip.

Que diuer

so. Qui i

alterius solo

de suis cemē

tis sciēter edi

ficat p̄dit do

minū: et do

minus edifi

cij efficit il

le qui est dñs

soli. hoc di

cit. Areti.

Concl.

igitur. sic. C.

de edi. p̄. l. i.

his §. quez.

Concl.

no pot

est. q̄ aliena

ta est nō p̄t

vendicari. Sed

contra. C. de rei ven. l. ij. in

fi. sed ibi ex aliena materia et in alieno edifi

cavit: hic de sua in alieno: quare dic aut de

mea materia et in meo edificio et tunc planū

est: aut de aliena in meo vt. §. p̄. xi. §. aut de

mea in alieno vt. hic. aut de aliena in alieno

vt in dicta. l. cōtraria continetur.

Certe illud.

Concl. offidens alienū in quo

bona fide edificavit potest exp̄sas edificij

ope exceptionis retinere. b. d. Areti.

C Fabroz. l. i. inagistroz vel lignamine

vel muroz. sic. ff. de eo qd̄ cer. lo. l. ij. §. vlti.

C Per exceptionē. q̄ loci habet vbi cūqz

equū sit exceptio locuz h̄re sue alia cōpetat

sue nō: vt. ff. de excep. do. l. ij. §. ḡn̄aliter. et

ar. j. e. §. l. fe. f̄

C Bone fidei. l. ab initio et

ex postfacto cū edificavit. nā si anteq̄ edifi

cet sit bone fidei et cū edificat male fidei. sic

eligif̄ quedā media via ita vt nec malefidei

puniatur: neqz vt bonefidei exp̄sas p̄seruet

q. p̄mittit abratio. vt. ff. de rei v̄. l. i. l. si in

aliēna. q̄ est huic p̄traria. et facit ad hoc. ff. de

mi. l. inra. §. v̄dentibz. g

C Edificauerit.

vendicare: et ad exhibenduz agere de ea re.

Et ex diuerso si qz i alieno solo ex sua materia domuz edificauerit: illius sit domus cuius soluz est. Sed hoc casu materic dñs p̄p̄tate eius amittit: qz volūtate eius intelligitur esse alienata: vtiqz si nō ignorabat se in alieno solo edificare: et ideo licet dirupta sit domus: materiam tamen vendicare nō potest. **C**erte

cum impendo in rem alienam aut suo aut meo nomine. primo casu loquitur ille et de nego. gest. et ff. de rei ven. et tunc aut fructū gratia exponēdo et tunc ex fructibz deducitur et alias nullus fructus intelligit

illud constat si in possessione constituto edificato re soli dominus petat domum suam esse: nec soluat precium materic: et mercedes fabricorum: posse cum constat per exceptionē do li mali repellit: vtiqz si bonefidei possessor fuerit qui edificauerit: namqz scienti alienum solum esse: potest obijci culpa qz edificauerit temere i illo solo quod intelligebat alienū esse.

vt. ff. sol. ma. l. fruct. et ff. fami. her. fū. dus qui. aut causa rei seruande: et tūc aut de nouo faciendoz: aut non. p̄mo casu si bona fide habeo exceptiones nō actiones h̄re Joan. vt. §. p̄. xi. §. et ff. de p̄. l. inde. si area. et ff. de excep. do. Paulus. sed ad. et actionem. sed ibi ipso gestu ne gotium fuit

hereditariū qd̄ necesse habuit facere vnde habuit actiones dabat. et est p̄ co. ff. de peti. heredi. l. hereditas. §. j. et ff. si pars here. pe. l. si. et C. de rei vendi. l. ij. et l. domum. Sed Joan. cōtra: vt dictū est. et facit etiaz p̄. eo. ff. de rei ven. sumpt. et ff. de ac. emp. idēqz. et ff. de peti. here. l. plane. si vero mala fide tunc nec excipiēdo nec agēdo cum seruo vt hic. naz neminez mihi volui obligare: vt. ff. cōmuni diui. in hoc iudiciū h̄m Joan. sed ad. etiam hic dabat negoti. gesto. actionem: vt. ff. de nego. gest. si pupilli. §. sed et si qz. sed ibi noie alieno gerebat. Item et p̄ eo. C. de rei vendi. l. ij. sed ibi loquitur quādo ex aliena materia et in alieno impēdi vt ibi plene notatur. si vero in reficiēdo aut bona fide: et tunc necessarias et vtilēs p̄ do i excep. voluntarias per abrasionem seruamus nisi dominus vellez tantum dare quātum posset habere his ablati: et corr. asis: vt. ff. de rei vendi. l. in fundo. si vero mala de impendat necessarias p̄ officium iudicis cum tamen possideo vtilēs per abrasionem conseruo: voluntarias nullo modo: vt. C. de rei

uendi. domum. hinc est qd dicit Bal. hic qd expensas repetam quandoq; per a. idest per actionem: vt. ff. de negocijs gestis. l. si pupilli. §. sed et si quis. item 7 per e. idest per exceptionem: vt. hic. item 7 per o. idest p officium iudicis vt per. l. C. d. rei reddi. l. do. num. 7 nō dixim? 7 hec in rei vendi. locuz habet. in peti. vero hereditat bo nescidei pos. fuit oēs. at ma. si. pos. ne cessarias et vtilis p officin? 7 alias p exceptionē doli re existē ee meliori i q̄ facit sunt: vō luntarias nō abradit. vt. ff. d. peti. here. plane.

Si ticius.
 Insertuz vel plantatuz est illi? cui? est soluz vbi inserit si ibi radices egerit. Idem si in duobus solis quia est cōmune. hoc dicit. Arretinus.
Si ticius. cōmutatur. sed videt nō cōmutari cū primo dño re. vō. def. vtilis. vt. ff. de rei ven. si frumentā. §. de arbore q̄ est §. sol. l. ibi dicit var? 7 nerua vtilē act. d. abā: nō tñ sequit nos dam? vel dam? de estima tiōe. l. nō de plāta vt dixim? §. e. §. plane si lōgiori tpe. b. Radices oēs. vt differat a sequēt. c. Didimus. imo videt ei? in cui? fundo originē inducit. vt. ff. ar. fur. ce. si plures. §. si. so. hec conigit illam. vel dic ibi poterat viuere arbor ex fundo pmo hic nō. vel efficiat ticij p parte. l. vt hic nō in totū vt ibi. d. Ratio. facit. ff. e. l. adeo. in. fi. r. l. si. 7. l. qua ratione.

Qua ratio. Quicqd in alieno fundo

seminat solo cedit: seminās autē bona fide potest se exceptione tueri vt reddatur ei im pense. hoc dicit. Arretinus.

Solo cedit. vt. §. pri. §. f. Diximus. §. e. §. certe. l. qd si aliquis ex femine meo i alieno fundo seminauit contra quē agam? Rñ. cōtra seminatē nō q; non possidet nec dolo fecit quominus possideat. itē nec cōtra possidentem quia ei? factio nō accū est sed tamē dicit eū teneri instar signi iuncti qui tenet etia si posituz ab alio habeat vt teneat. vt diximus. §. e. §. cū in suo. p. l. ff. de his q̄ deie. vt effu. si vero. §. positum. 7 eadē questio fit in plātatō 7 eodem modo soluit cum sit ratio similis. vt. ff. man. l. ius. i. si. j. rñ. §. Conseruit. idest plantauit vel seminauit. Accur.

Quere quoz. Scriptura etiam aurea cedit charte vel membrane. scribēs autē bona fide nō tenet eas reddere nisi relictis expēsis 7 valore scripturarū. h. d. primo. Sed tabula cedit picturē 7 si dñs possidet picturam tūc piciō tenet pretiū tabule soluerē. h. d. cū. §. sequēti. Quāuis scriptura sit publica 7 preciosa tamē nō tñ membranis 7 sic chartis pecudinis sed etiam chartis 7 sic bō bicinis cedit. h. d. Arretinus.
Chartis. vt de bōdice vt de q̄ de pisci veniunt. i. Membranis. que de membris animalium eripiuntur. Accur.
Si solo. vt. §. eo. §. cum in suo.

a Carme. metrice. **b** Historia. veteris et noui testamenti. idē dicā in tabula vel romango vel quolibet libro profaico.

c Oratiōe. ad deū vel ad populū: vel ad principē. **d** Corporis. idest libri.

e Nō tici. s. scriptor bone fidei.

f Petras directa in rē.

g Si bona. si autē mala laborē dō nasse videt:

vt. s. e. s. cer. te. sed nūqd actio. scriptor habet reddi-

to libro: Respō. sic si bona nam fidē ha-

buit. ac. dico ses in factuz;

vt. ff. de rei vē. l. in rē. s.

itē si qūqz. si mala fidez habuit n̄ ha-

bet actionez qz nec excep-

tionē habet vt hic. Sed cū hodie p̄-

osior sit scri-

ptura q̄ char-

ta nūquid mutat: hic r̄ndēt quidā vt Aigo

q̄ sic. nos q̄ nō. ar. C. de test. sancim? . r. C. de appel. precipim? . in fi. h

C Si qs. pinxerit. siue bona si. siue mala si. fm. p. nos cōtra quia bona si. vt. j. e. s. ibi vtiqz ac.

i Tabulā. quid si in marmore: r̄n. cōtra seruari forte. ar. tñ cōtra. j. de testa. s. pe.

k Cedere. ff. de rei vē. l. in rē. s. sed id qd in charta. contra. so. hec corrigat illā. vel

distingue an sciosior sit illa scriptura q̄ tabula fm. p. qui ait locū habere qd hic dicitur p̄ct̄ est hō: si vsus bono colore non at-

trahētō. **l** Appellis. propria noia pictorū.

m Eam petat. idest directa rei vē di. vt. ff. de acq. re. do. l. qua ratione. s. sed non vt littere fm Aigo. **n** Et vtilis ac.

rē nō directa: qz desinit dñs esse. r sic est

membranisue tuis car-
mēa vel historiam vel
ozone Ticius scripse-
rit: huius corporis nō tici-
us: sed tu dñs esse vi-
deris. Sed si a ticio pe-
tas tuos libros tuasue
mēbranas esse: nec ipē-
sas scripture soluē para-
tus sis: poterit se ticius
defendere per exceptio-
nē doli mali: vtiqz si ca-
rū chartaz mēbranarū
ue possessionē bona s̄fi-
de nactus est. **C** Si qs
in aliena tabula pinxe-
rit: qdā putāt tabulā
picture cedere: alijs vi-
det picturā qualiscūqz
sit tabule cedere: sed no-
bis videt meli⁹ esse ta-
bulā picture cede^k. **Ri**

mirabile q̄ nō dominus a dño vendicat. sic
contingit als in publi. in quibusdā casibus
vt no. j. de acq. s. alie. o **C** Impofuerit.
hoc mirabile cōtingit hic q̄ conditio possi-
dētis est deterior q̄ petētis. als cōtra: vt. j.

diculū est enī picturam
appellis vel parasij in
accessione vilissime ta-
bulę cedere. vñ si a do-
mino tabule imaginez
possidēt is q̄ p̄xit eā
petat: nec soluat p̄ciū ta-
bulę: poterit p̄ exceptio-
nē doli mali submoue-
ri. At si is q̄ pinxit caz
possidēat: cōsequēs est
vt vtilis actio dño ta-
bulę aduersus soluz det:
quo casu si nō soluz i-
pēsaz picture: poterit p̄
exceptiōnē doli mali re-
pellī: vtiqz si bona fide
possessor fuerit ille q̄ pi-
cturā ipofuerit. **C** Il-
lud enī palā est: q̄ siue
is q̄ p̄xit surripuit^p ta-
bulā siue alius: cōpe-

de interdi. s.
cōmōduz. sic
et als. ff. s. no
xali. si quis a
mult. r. ff. si
ex noxa. cau.
aga. l. j. in fi.
r. l. ij. r. ff. de
pe. here. c. ij.
idem. sed ad
hoc r̄n. quia
in cā noralis
esse potit qz
scōo agēs nō
p̄abit. itez
in peti. here.
si bona iura
habuit in vi-
cēdo hec ea-
dē habuit in
defendēdo: r
sic nō est cō-
rū cōditio de-
terior. itē cuz
h̄ habeat ac-
pictor: si non
possidēat: m̄
to magis ex-
ceptionē de-
bet h̄e solu-

to p̄cedo: vt. ff. de sup̄di. l. j. s. qd autē. r
ff. de regu. iur. l. cui dom⁹. Sed nūqd do-
mino quōdā tabule idē cōcedit si possidēat
si p̄ciū picture soluat: r̄n. qz sic cū sibi actio
detur: ergo cōtra vt sit differētia inter dñz e
pictorē. itē quis preferē si ambo cōtra extra
nēū possidētē agāt: r̄n. is qui directā habet
acti. idest pictor: h̄z 30. sed nūquid si tabula
fuerit abraza remanet pictoris: r̄n. sic: vt. ff.
de rei vē. in rez. s. r. qd semel. Sed q̄re ali-
ud in pictis q̄ in scripturis: r̄n. qz pictura
sciosior est q̄ scriptura h̄z 30. **p** Sur-
ripuit. anteq̄ pingeret. **q** Alius. post
picturā. **r** Tabularū. r subaudi nam r
pictori cōtra extraneuz furē datur fm ago.
vel melius vt mihi videt hic loquit̄ quādo
fuit surrepta anteq̄ esset picta. s. etiā cōtra

dñm tabule sibi surripientē posset dari p̄ctori furti actio factio furto tabula iā p̄ctor: vt. j. de obliga. q̄ ex delicto nascū. §. aliq̄n.

Siquis a non dño. ¶ Bone fide. posses lo: facit fructus suos; nec eos p̄sumptos cogit restituere

sec̄ si fuerit male fidei. h̄ dicit. 2i reti. a Bona fide. q̄ in initio exigit. sc̄z vt credat sibi dātē habere ius distrabē diu. ff. d̄ vsu ris. q̄ sit. q̄. si. nec ob. q̄. est. ff. de acq̄ re. re. do. l. in bone fidei. §. in cōtrariis. q̄z ibi oppo nēdo loquit nō pono. b̄

¶ Zusta. cū multe sint cause sine tituli acquirēdi: in vt. ff. colligif in varijs titulis sub titulis de vsuca. vsq̄ ad ti. de re indi. idēz tñ si ti. nō habcat: vt ar. ff. si. regū. l. iij. §. sed autēz. c̄

¶ Naturali. i. iure gentiū de quo loquit hic ti. cui naturalis insita ratio est. d̄

¶ Fructus. s. in dūstriales: aliud in naturalib⁹ vt. ff. de vsur. l. fructus. nō ob. ff. de acq̄. re. do. l. bone si. in princ̄. q̄d eni ibi dicit oēs exponitur siue factio possessoris siue alterius p̄cepti: indu dūstriales tñ: vt. ff. de vsur. q̄ sit. §. p̄terea. sed naturalib⁹ fructib⁹ p̄sumptis cui. tenea tur possessor rei v̄dicacione q̄ non possidet nec dolo desijt possidere. sed cōditio. siue causa tenet in q̄tum locupletior est. arg. ff. si. r. p̄ta. si r̄ me. c̄

¶ Pro cultura. vt segetes. f̄

¶ Et cura. vt lac̄ r̄ pill⁹ r̄ lana. ḡ

¶ Non p̄t. nec ad p̄dictis: vt. j. de offi. iudi. §. si vero. r̄. ff. si. regū. l. iij. §. sed ante. si tñ extit nō rei v̄dicacione q̄ p̄cipientis sunt: sed offi. iud. tenet reddere: vt. C. de rei vendi. certū. §. bona si. h̄

¶ Non idēz. vt faciat fructus suos. ī

¶ Cogit. distingue tñ q̄ si habet i. male si. posses. de p̄sumptis cōdi. sine causa: de extantibus rei v̄dicac

tionē: de p̄cipiendis p̄pter titulū excusatur vt. C. de rei vendi. si fundū. nisi in tribus casibus. ff. que in frau. cred. l. ait p̄ctor. §. per hanc. r̄. ff. q̄d mer⁹ causa. sed e parus. r̄. C. de agri. r̄ cen. quē admodū. idem in quarto vt. C. d̄ si. in.

q̄ alienū fundus sciens possederit: nō idēz p̄ces suz est: itaqz cuz fundo etiā fruct⁹ licet p̄sumpti sint: cogitur restituere.

¶ Is nō ad quez⁹ vsu fruct⁹ fundi p̄tinet: nō aliter fructuū dñs efficitur: q̄ si ipse eos p̄cepit. r̄ ideo lz maturis fructib⁹: nondū tñ p̄ceptis decesserit: ad heredes ei⁹ nō p̄tinet: lz do mio^m p̄prietatē acq̄rūt. eadē fere r̄ de colono^m

et iure ante. si. l. j. si nō habet ti. de con sumptis p̄ditione sine cā. de extantibus rei v̄. vt. C. de cōdi. ex. h̄. l. pe. r̄. C. de rei v̄. si fundum. de p̄cipiendis offi. iudi. vt. ff. de rei vendi. si nauis. §. si.

I vero ad quez⁹. ¶ Fructuarius nō facit fructus suos nisi sine a solo sepati

vel a se p̄ alium alterius noie. Et ideo non re collectos nō transmittit ad heredes suos. r̄ idem in colono. hoc dicit. 2i reti.

¶ Is vero ad quez⁹ ipse. alio eni percipit te nō sunt sui: sed si bone. si. poss. fuerit etiā si eos alius p̄cipiat: vt. ff. de vsu. qui sit. §. p̄terea. vel aliter si ipse p̄cepit nō etiā heres eius: nec eni ad heredem transmittit.

¶ P̄ceptis. vt si in heredo positi sunt facit suos fructuarius: sed bone. posses. sta tim vt a solo sepati sunt: vt. ff. quib⁹ mo: vsu fructu. amit. l. si vsu fructuarius. Et r̄ alia differētia: q̄ fructuari⁹ facit suos nāles fruct⁹: bone fidei q̄o posses. nō: vt. ff. de vsur. leg. r̄ de vsur. l. fructus. m̄

¶ Nō. sed p̄ quā ac. r̄. p̄ rei v̄. cū dñs sit vt cō. ex hac. l. n̄

¶ De colono. qui nūm̄s colit. nam oēs fructus facit suos vt vsu fruct. sed differētia: q̄ colonus talis facit fructus suos vt a solo d̄scripti sunt: vt. ff. de sur. l. si apes. §. si. secus in vsu fruct. vt hic dicit. vel dicas de parri r̄ijs: vt. ff. loca. r̄ con. cū in plures. §. messem fm̄ 2130. Item dicit fere p̄pter aliud q̄ colonus trāsmittit ad heredes: vt. j. loca §. si. sed fructuarius nō vt hic. 2i cur.

In pecudam. Cetus lac pilus & lana sūt in fructu pecudū. partus vero ancille nō dicitur in fructu & ideo nō p̄inet ad fructuarium ancille. Debet tñ vñfructuarius de fetibus summittere in locū demortuoz: & similer arbores

& vites in locum demortuorum. h. d. c. 3. §. sequēti. Aretinus.

a Cetus. q. d. ita fetus sicut &c.

b Pilus bonis: vel et caprarum. ad bozzam fellarum.

c Et fuculi. i. paruisues.

d Naturali. l. gentiū de quo loquitur. s. e. §. in guloum.

e Partus p̄inet ad plenam proprietatem nisi etiā & in partu sit vsufruc. lega

219: vt. ff. de vsufu. vetus. f

f Absurdus est. sic. ff. de vsufu. in pecudū. g

g In fructu. l. vt ipse sit fructus. sed tñ in eo relinquit.

h Natura. l. deus. sic. §. de iure natu. in princ. vnde dicit apud Quidius. Protagoras cum spectat a talia cetera terrā. De homine sublime dicit: celūq; videre iussit: & erectos ad sidera tollere vultus. sic. ff. de edil. edic. iustissime. & ff. de fur. qui vas. §. ex furtis. & ff. de peti. her. l. ancillarū. i

i Sed si gregis. grex est numerus decē ouū vel quinq; porco: ū simul & gregatim p̄sententiū: vt. ff. de abigeis. vel oues. & facit. ff. de vsuca. l. rerū mixtur. §. tertiū. k

k Et fetu. aliūde enī nō summittit fm̄ quōsdā vel sorte sūmitteret etiā aliūde. ar. ff. de vsufruc. qd. §. §. sed qd. dicit. in fi. l

l Sūmittere. q̄ summissio vñ sit si in singulis capitibus sit vsufu. vt. ff. eo. quod ergo. §. sed quod dicitur.

dicunt. **C** In pecudū fructu etiā fetus est: si cut lac pilus & lana. itaq; agni: hedi & vituli & equuli & fuculi statim naturali iure domini fructuarij sunt. partus vero ancille in fructu nō est. itaq; ad dñz proprietatis p̄inet. absurdū enī videbat hōminē in fructu esse: cuz oēs fructus rerū naturalium gratia hominī cōparauerit. **S**ed si gregis vsufructus q̄s habeat: in locū demortuoz anni maliū capitum ex fetu fructuarij sūmittere debet: vt & iuliano vsu

Thesaurus. C Thesaurus vel i suo vel in religioso vel in sacro loco inuentus efficit inuentoris: in alieno vñ casualiter inuēt: solū p̄ dimidia efficit dñs inuētor: & dñs soli pro alia dimidia. hoc dicit. Aretin.

est: & in vinearū demortuarū vel arborū locum alias dñz substituere. recte enim colere debet: & quasi bonus paterfamilias vti debet. **Thesaurus** quos q̄s in loco suo inuenerit: diu adrianus naturalē eq̄tate securus ei concessit q̄ eos inuenerit. idēq; statuit si q̄s in sacro aut religioso loco fortuito casu inuenerit. at si quis in alieno loco nō data ad hoc opa: s; fortuito casu inuenerit: dimidius domino soli cōcessit: & dimidiū inuētori: & cōuenienter si quis in ce-

m Thesaurus. ē autē thesaurus pecūia ab ignotis dñis vetustiori tpe abscondita: vt. C. de thesauris. l. j. lib. xij. in princ. vel de positio pecunie cuius memoria nō extat: vt ff. de acq. re. do. l. nunq; §. thesaurus. qñq; improprie dicitur: vt. ff. de acqui. poss. l. p̄gre. in fm̄. & ff. ad exhib. l. thesaurus. n. **Loco** alias solo. **o** In suo iure. directa vel vili vel

feudatarius vel emphyteoticarij vel similia. licet p̄la. aliud dixerit i bis. Quid si mercenarius dñ laborat in alieno: vel creditor in pignore inuenit thesaurū: Rñ. dimidiū ei est in cuius fundo inueniunt: & ita dimidiū sibi acquirūt. ff. de acqui. re. do. l. si q̄s. §. qd. si creditor. p **Religioso.** vt. ff. de iur. fil. l. ij. §. p̄. cōtra. Solu. hec corrigi fm̄. B. vel hic fm̄ naturales rōnem vt patet ex littera ibi fm̄ cuius rationē q̄ p̄ualeat. sic in vsuca cōtingit fm̄ 3o. q **Fortuito casu.** est casus lopinate rei enetus ex diuersis causis proueniens ob aliud & aliud inceptis.

r Non data opera. alias totus redditur domino in suo loco. tamen potest operam dare: non tamen magica arte alias esse et fici vt. C. de thesauris. l. vnica. Accursum.

s Domino. sed per quā ac: Rñ. per rei vendi. cum dominus sit. vel condi. ex bac

A In cesaris locum .i. patrimoniale.
B Fiscalis. non tamen publice deputato.
C Del publico. idest publice deputato.
D Fiscalis. sed si fiscali partem supprefferit cũ
 altero tñ reddit. vt. ff. de iure fil. l. iij. §. si.

E Ciuita
 tis. que loco
 puzatorz sūt
 vt. ff. de ver.
 sig. si cũ qui.

Per traditio
 nem. **D**is
 res per tradi
 tionē factā a
 dño ex causa
 habili poreſt
 alteri acquiri
 etiā si sine p
 dia stipendia
 ria ⁊ tributa
 ria. h. d. Alf.
F Per tra
 ditionē quo
 qz. nō solum
 inuātionē: vt
 §. s. proxi.

G Natu
 rali. l. gentiū
 vt. j. s. pri.

H Acq
 ratur. causa
 precedete ve
 ra vel puta

tiua alias nō: vt. ff. e. l. nunq̄. ⁊. j. hoc. §. ibi
 sed siquidē ⁊c. i **I**bi. imo deo huire
 sed bypbolice loquit. sic. ff. d. pac. l. j. in pn.
 ⁊. ff. de act. emp. l. ex empto. in prin. ⁊. C. de
 transf. nō minorē. **K** Voluntatē. dum tñ
 legitimā. nam cui bonis interdicitum est nō
 aliena: vt. ff. de ca. sur. l. j. in principio.

L Quincūqz. i. siue mobilis siue soli.
M Corporalis. incorpales eniz tradi nō
 possunt. vt. ff. de acq. re. do. seruus. §. incor
 porales. n **N** dño. hoc. quādoqz fallit
 ⁊ eius contrariū inuenit verū: vt. j. qui. alie.
 l. j. vel nō. sed hoc nō est regulare: vt hic ⁊. ff.
 eo. traditio. o **O** Alienā. i. dominiū trās

fertur. p **P** Stipēdiaria. s. que militibus
 pro stipēdijs dantur: vt. ff. de rei ven. item si
 verberatū. §. j. ⁊ de euc. l. lucius. ⁊ de acq.
 re. do. in agris. q **Q** Tributaria. q tributa
 rōme reddūtur. **R** Alienatur. p tradi

tionem. **S** In puincijs. quasi dicat talia
 predia nō sunt in italia. **T** Inter que. s.
 prouincialia. v **U** Constitutione. vt. C. de
 vsuca. trāffoz. l. vnica. **X** Diferētia est.
 sez q̄tum ad dominiū translationē: vt. C. de
 vsuc. trāffoz.
 l. vnica. sed
 q̄tum ad tri
 buta est diffe
 rentia. C. de
 epi. ⁊ cler. de
 his. Accur.

Y Sed si
 quidez. vere
 nulla est dif
 ferentia: sed
 ⁊ si ⁊c.
Z Tradā
 tur. s. stipen
 diaria predia
 ⁊ tributa.
A Trāſſe
 runtur. s. pro
 uincialia pre
 dia sicut itali
 ca. ⁊ est verū
 in omnibus
 nisi scriptura
 necessaria sit
 hm Joan. vt
 C. de vsuca.
 trāffoz. l. vni
 ca. §. quod si

predia. item sunt vera si accipiēs inducat in
 vacuā possessionē hm quosdā: vt. C. de pro
 ba. cum res. Jo. cōtra. vt. ff. de sun. do. si fun
 dum. ⁊ de acqui. re. do. homo liber. §. quie
 quid. sufficit enī duci in possessionē licet nō
 vacuam. qd̄ autez in dicta. l. de proba. dicit
 demonstratiue qd̄ sic euenerit nō causatiue
 dicitur. Accur.
U Engue vero. **C** Dominiū rei vendite nō
 transit in emptozē etiam si res tradatur: nisi
 precii sit solutū vel aliter satisfactū aut ha
 bita sit fides de precio. h. d. Sali.
B Tero. pro sed. que res loco pignozis
 a veditore tneri possunt: vt. ff. de ac. emp.
 iul. §. offerri. **C** Pignozē. qd̄ sic intelli
 go si placeat venditori aliud q̄ predum ac
 cipere. alias non: vt. ff. si cer. pe. l. ij. §. j.
D Dato. poterit § veditore veditore rem
 si nō fuerit de p̄cio satisfactū: vt. ff. de tribu.

quoqz ⁊ tributaria^q pre
 dia codē mō alienātur
 Vocātur at stipēdiaria
 ⁊ tributaria p̄dia q̄ i p
 uicijis^s sunt: iter q̄ nec
 nō ⁊ italica p̄dia ex nra
 p̄stitutiōeⁿ nulla est dif
 ferentia^r. Sed siquidē^r
 ex causa donatiōis aut
 dotis: aut qualibz alia
 ex causa tradantur^r: si
 ne dubio trāſſerūtur^a.

Vendite vero^r bres ⁊
 tradite nō aliter empto
 ri acquiruntur: q̄ si is
 venditori precium sol
 uerit: vel alio modo ei
 satisfecerit: veluti ex p
 missiōe aut pignozē^r da
 to^r: qd̄ quidez cauetur

l. procuratoris. §. sed si dedit mercē. nisi emptor precium tunc offerat. vt. ff. man. diligēter. §. i. in fi. ff. de pca. l. ex que. a. **¶** Ex lege. xij. tab. que est ius quile vt. ff. de iusti. 7 iur. l. hoc igit non solū gentiū. b. **¶** Jure naturali. sic dicitur est quod ratione naturalis inducitur in vt. §. de iure naturali. §. quod vero. 7 §. quod naturalia.

¶ Vendi dicitur et tradidit. **¶** Emptoris. quod si dedit diem ad soluendum. 7 non facta solutione vendicat. fm. Joā. vt. C. de pac. inter emp. 7 vendi. l. comis. sozie. pot. tamen contrahi ei quod aliud est simpliciter dicitur solutioni statueret alius paratus. l. comis. sozie ponere. Item quid si simpliciter tradat. Rñ. videt sequi fidem nisi pro probet vt quod forte dicebat emptor presentem habere pecuniam vt arg. ff. de pig. ac. l. ij. 7 ar. pro. de tribu. procuratoris. §. sed si dedit.

¶ Emptoris. nisi in casibus. vt. ff. de iur. fil. l. si procurator. §. fi. 7 ff. de re iudi. a. diuo. §. sed si emptor. f. **¶** Nihil. quod enim quis per alium facit ipse facere videt. vt. ff. de vi 7 vi ar. l. j. §. de iuste. 7. de iniur. §. non solum. 7. ff. de iniur. Item apud. §. fecisse. **¶** Ipermissa. vel ab ipso domino: vel ab alio domini voluntate. b. **¶** Libera. secus in generali. per. qui non habet liberam. vt. ff. de procuratoribus. 7. per. cui. 7. l. procurator. totorum. sed. Ad. distinet inter procuratorem totorum honorum vt ibi: 7. vniuersorum vt hic.

¶ Interdum. **¶** Ex venditione rei quam per

traheret adā: veluti si rez quā tibi aliq̄s cōmoda uerit: aut locauerit: aut apud te deposuerit: postea vendiderit tibi: aut donauerit: aut doq̄ nomine dederit. q̄uis enim ex ea cā tibi nō tradiderit cā: eo tñ ip̄o q̄ patitur az esse: statim tibi acquiri pprietatē: p̄inde ac si eo nomine tradita tibi fuisset. **¶** Item si quis merces in horreo suo positas vendiderit: simul atq̄ clauē horrei sui tradiderit: emptorē: trāssertim pprietatē mercū ad emptorē. **¶** Hoc amplius interdū 7 incertū psonam collata voluntas

si. vel die in vera venditione ibi in ficta vt. ff. pro emp. l. ij. Item hoc est verū si precium sit solutū vel satisfactū. vt. §. eo. §. vendite.

cōmodauerat transferret dominium in cōmodatarium sine noua traditione. h. d. Alreti. i. **¶** Nuda. scilicet a traditione. sic. C. de pact. l. traditionibus. itez in alijs casibus dominium sine traditione dat qui possunt bis legibus

notari. vt. ff. de acq. poss. l. j. §. si iussuriz. 7. §. id eo q̄. 7. l. quod in eo. §. si venditorum. 7. l. quartidam. **¶** Itē. C. de acq. poss. minus. 7. C. de eo. l. j. 7. l. quisquis. **¶** Itē. si volēs tibi tradere dominium nomine tuo me cōstitua possidere vel cōducā a te: vt ff. de acq. poss. q̄. meo. 7. de rei ven. quedam multier. **¶** Tuam esse. si res pendens ē: vt. ff. de rei vendi. eius. 7. l. hec

si. vel die in vera venditione ibi in ficta vt. ff. pro emp. l. ij. Item hoc est verū si precium sit solutū vel satisfactū. vt. §. eo. §. vendite.

¶ Item si quis merces. **¶** Iper traditionem clauium videt traditū dominium mercū venditarum. hoc dicit. Alretinus.

¶ Probitas. i. repositas. m. **¶** Trāssert proprietatē. 7. possessionē. 7. q̄ dicitur de proprietate rez est si dñs est tradēs alias causas vsucapiēdi: si hec sūt corā horreo 7. hoc propter presentem visionē rei: vt. ff. de cōtrahent. emp. clauibus. 7. de acq. poss. l. j. §. si iussuriz. 7. sunt hec in arg. vt si vendā equū quē tradam p̄ frenū vel capistrū: vt dñum trāssert.

¶ Hoc amplius. **¶** Ad illa 7. alia habita per derelictio sūt occupata. h. d. Alreti.

¶ Hoc. scz. q̄. in alio casu: q̄. §. emp in psonā certā. h. incertā. o. **¶** In certā.

arg. cōtra. j. de le. §. tutor. a **C**onfiliis. sic dicitur qz in populā mutatur sine proyiciatur vt illic currēte multitudine possent p̄tores vel cōsules p̄trāsire vt in coronatiōe dñi pape vidi: vt. ff. pro dereli. l. si id quod.

§. ad quod. & in autē. de cōsulibus. col. iij. §. hoc itaqz. ibi argentuz vero. **b** **C**olūt vere v̄ legis interpretatio ne: vt in aut. de nup. §. & multo potius. coll. iij. & c. de infant. l. si. & c. d. lat. lib. tol. l. j. §. sed scimus.

c **C**esijt. si abiecit vel habere cesijt rem immobile alioquin possessionem p̄dere pot̄ nō dominia: vt ff. de acquir. poss. si quis. in. §. differētia. & ff. p̄ de relicto. l. j. & ij. Accursus.

Alia sane. **C**onproiecta in mari tēpore tēpestatis vel cadentis de nauī alicui nō sunt occupantis. hoc dicit. Aretinus.

d **C**alia causa. alias. §. p̄ciendi. & ideo aliud ius statuet. **e** **C**fluctibz. l. vndis. **f** **C**furtū. ff. de sur. l. sal. §. si actū. contra. Solu. distingue animū p̄ciens: qd̄ pater si librum apertū proyiciat sui §o. vt ex hac. l. & illa colligit & ar. ff. de dam. insec. si finita. §. si quis metu. Item quid distat hoc furtū ab illo. ff. de incen. ru. nau. Rñ. hoc locū habet qñ nō in ipso naufragio: vt. ff. de incen. ru. nau. l. j. in fi. & l. ij. & ij. & ff. pro derelic. l. j. & ij. & ij. **g** **C**longe. nā in aliquo distat qz hoc sciente illud ignorante dño fit vt de acquir. poss. l. interdū. **h** **C**De reda. i. de curru ducto ab equis. **i** **C**Non inrelli-

gentibus. l. non videntibus.

De rebus corporalibz & incorporalibz.

Quia rerū qdā sunt publice qdāz priates qdā nulli? & quedā singulorū: sequit̄ de terra diuisione videre q̄ ita se hz. **g** rex qdam

hęc enim dñoz perma nēt: quia palam est eas non co aīmo ei: quo quis eas habere nollit: sed quo magis cū ipsa nauī maris periculū cfugiat: qua de causa si quis eas res fluctibus expulsi: vel etiā i ipso mari nact? lucrādi animo abstulerit: furtū cōmittit. nec lōge videntē discedere ab his q̄ d̄ redabz currēte nō itelligētibz dñis cadunt.

De rebus corporali bus & incorporalibus.

Quedaz p̄terea sunt: & quedaz incorporeales. **L** corporeales sūt

sūt corpales qdā incorpales de q̄ diuisione tractaturus intitulo istaz rubricā. **Q**uedā p̄terea res.

Cor? iste titulus diuiditur i qñqz partes. Primo pōit vnā diuisionē rerū. Secūdo dist̄ sunt res corporeales et p̄terea demonstrat. Tertio dist̄ res incorporeales & etiā p̄terea demonstrat. Quarto r̄det cuidaz tate obiectio ni. Quinto p̄dicta extēdit.

Secunda ibi corporeales sunt. Tertia ibi incorporeales. Quarta ibi nec ad rem. Quinta ibi eorū numero. Et hoc dicit in summa. Corporealia tāqz possunt de sui natura: incorporealia vero nō: in eis cōtineantur incorporealia: siue sint seruitutes reales siue personales. hoc dicit totus titulus. Areti.

Quedā p̄terea. i. p̄ter predictā diuisionē. s. r. j. in pn. est & alia: qz quedam etiā quedā publica: quedā vniuersitatis quedā nullius: quedā corporeales & quedam incorporeales: vt hic subyat.

L Corporeales. sic. ff. de re. di. §. quedā. **m** **C** quedā incorpales. qd̄ de hac diuisione nos iuris cōsulū egem? Rñ. qz multa i corporealis locū hnt q̄ nō seruātur in incorporealis. incorporealia. n. nō tradunt: nō vsu capiuntur regularit̄: vt. ff. de acq. re. do. l. seru. §.

incorporales. et de usufructu. usufructus non vendi
 tant. vt. ff. de rei vel. l. venditio. ac non trasse
 runt penit. vt. ff. p. lo. l. ij. et. iij. non possidet
 vt de acq. pos. l. iij. in prin. a **C**ui natu
 ra. na fecus si ppter difficultate vt res in p
 fundu maris
 vel celo affi
 ra. Accur.
 b **C** Innu
 merabiles. i.
 non habiles
 ad numeran
 dum.
 c **C** Inco
 porales. q in
 iure. i. sub h
 pdicabili ius
 continent. in
 quaz diffini
 tionibus pon
 nit hec dicto
 ius in pdica
 to qualia snt
 oia iura. i. in
 corporalia vt
 ff. de re. di. l.
 j. s. quedaz.
 d **C** Here
 ditas. vt. ff.
 de ver. sig. l.
 nihil. e **C** Usufructus. j. de usufructu. in prin.
 f **C** Et obligationes. j. de obli. in prin.
 g **C** Quoquo modo. i. sine ex contractu vel
 quasi. vel maleficio vel qsi vt. j. de obli. s. fi.
 h **C** Nec ad rez. Rn. tacite obiectio. q. d.
 quomo hereditas est incorporalis cuz in ea
 sint res corporales. i **C** Ex fundo. i. quo
 usufructu habem. k **C** Pleraq. pro
 pter seruitute q per actione vel obligatione
 debet vt. j. de ac. s. ij. et ppter actiois cessio
 nem. vt. ff. man. l. si curato. s. fi. et de rei ve.
 l. si hojem. s. vsqz adeo. l **C** Nam. p. sed.
 m **C** Jus hereditatis. i. ipsa hereditas. et sic
 intrasitue hec tria legunt. n **C** Fruedi. i.
 usufructus. o **C** Obligationis. i. obligatio
 ipsa. p **C** Eode numero. i. inter corporalia.
 q **C** Iura. i. seruitutes. r **C** Vocant. s. q
 bus. j. ti. j. pri. dicit statim. De quibusda q
 ritur l. ad nos non pntent vt de aere sumo
 et de fetu aialis. Rn. fm p hos hec esse cor
 poralia. Item qd de angelis bonis et malis
 et ali. hois. Rn. hec incorporalia esse.

C De seruitutibus rusticorum prediorum.
C Dicto supra de rebus incorporabilibus in
 genere sequitur videre in specie et ideo a seruitu
 tibus iniuriam facit que sunt incorporales: vt
 s. ci. j. in fi. Arretinus.

Rusticorum prediorum.

C Totus iste
 titulus diuisi
 ditur in quos
 partes. Primi
 mo ponitur ru
 sticitibus ru
 sticorum predio
 rum. Secundo de
 seruitutibus
 vrbianorum p
 dicitur. Tertio
 reddit ad ser
 uitudes rusti
 corum. Quarto
 ponitur que ap
 pellantur serui
 tutes predio
 rum. Quinto
 ponitur que
 dicuntur serui
 tutes pntis.
 Secunda ibi in
 s. prediorum.

homo pecunia. Nam et ipsu
 ius hereditatis: et ipsuz
 ius vtendi et fruendi: et
 ipsuz ius obligatiois
 incorporale est. eodemque nu
 mero sunt iura p dicitur
 vrbianorum et rusticorum: q
 etiam seruitutes vocantur.

C De seruitutibus rusticorum prediorum.

Rusticorumque pre
 ditorum iura sunt
 hec: iter: actus: via: aqua
 ductus. Iter est ius cu
 di ambulandi homi
 nis: non etiam iumentu
 agendi vel vehiculuz.
 Actus est ius cui di ambu

Tertia ibi in s. rusticorum. Quarta ibi id aut.
 Quinta ibi. s. si quis velit. Et. h. d. in summa.
 Qui hz seruitutes iteris pot ipse solus ire
 non autem iumentu vel vehiculu ducere: sed si
 heat seruitute actus: et seruitus vie continet in se
 iter et actus et aqua ducere: et seruitus continet vt
 possint aqua p fundo vicinuz duci. h. d. Ar.
 Rusticorum. sic et ff. e. l. j.

Rusticorum. sic et ff. e. l. j.
C Iura. i. seruitutes. et nota hic
 tria genera seruitutu. quedam a psona psona
 debetur de quibus dicitur. s. de iure pso. qdam
 ab vna re alteri rei de quibus dicitur in h. ti. qdam
 a re psona vt usufructus et usus et habitatio. vt. i.
 ti. j. et. ij. potest et quarum dicitur a psona rei
 debeat. vt. ff. de codi. et demosticio. s. actio. et
 de alt. et ci. le. suos. **C** Ius est. i. solus vt
 h. discrepet a sequenti. **C** Ambulandi. i.
 cu alio. **C** Iumentu. i. separatu a se vel ar
 meta sepata a se: sed sup equo ire pot: vt. ff.
 de ser. rust. pdi. q sella. i. pn. et. l. iter. qnz iter
 non est seruitus: vt si usufructuario det a dno
 alteri pdij. vt. ff. si ser. ven. l. ij. s. ij. Tertio

grosse dicitur quelibet via per qua itur.

a **C**umentu. vel subter vel ante se ⁊ ides
si in vehiculo. b **A**ctum nō habet. per
consequentia. c **I**ter habet. quo ad cō-
modū nō quo ad seruitutē. Sūt enī due sui

tutes ⁊ diuer-
se vt. ff. si ser-
uē. loci. §. j.
⁊. ff. de ad-
men. leg. l. j.
d **E**o qd.
i. itinere pte
to sub actu.

e **E**tia eū
di. hec verba
exponē. vt. §.
eo. §. j.

f **C**onti-
net. sed q est
differētia hz
differētia hz
⁊ viam: Rñ.
q habet viāz
potest trabe-
re trabe ⁊ la-
pides ⁊ recto
ferre hastā q
non permit-
tetur habēti
actū vt. ff. de
seruitu. russi.
pdi. l. qui sel-
la. §. j. item

certa via latitudo est. viij. pedū in directuz:
in angulis. xvij. nisi maior vel minor p de e
rit facere pstituetib⁹ qd nō est in actu. ff.
de ser. russi. pdi. l. vic. ⁊. l. certe. §. latitudo.
⁊. l. via cōstitui. g **A**que ducēde. siue in
nente siue inueniēde. vt. ff. e. l. labeo.

Prediorum. **C** Seruitutes q edificijs de-
benē hz in villa cōstitute dicitur huitutes vt
banorum predioꝝ. hoc dicit. Areti.

h **I**n villa. nō enī locus sz materia facit
vbi nō pcediū. qd dicit vt de ver. sil. l. vrbana
pdiā. i **V**icinus. i. domus vicini.

k **S**illicidiū. qd stillat: ⁊ iterdū directo
edit iterdū nō ppter ventū fontē: sz flumē
directo cadit ⁊ maxie p dociā. i. canale vt. ff.
de serui. vba. pdi. seruitutes. §. sillicidiū.

l **N**on recipiat. hoc. l. non recipere est ius
nō seruitutis imo potius libertatis: ⁊ hāc ne-
gatiuā referas ad ola exempla p xime dicta:

vel dic sicut recipere talia est seruit⁹: ita ecōtra
si definit recipere est mihi quōdam recipienti
seruit⁹ ⁊ onus: ⁊ sicut in p̄scribēda seruitute
indigebā aliquo facto sic ecōtra in p̄scribē-
da sua libertate indiget facto. f. vt forāntia

vt in parietes et⁹ liceat
vicino tignū immittere
vt sillicidiū vel flumē
recipiat⁹ qd i edes suas
vel in areā vel i cloacā:
vel nō recipiat: ⁊ ne al-
ti⁹ qd tollat⁹: cdes suas
ne lumib⁹ vicini sui of-
ficiāt. **I**nter rustico-
rū p̄dioꝝ seruitutes q
dā cōputari recte putat
aq̄ hauritū: p̄cozis⁹ ad
aquā appulsū: ius pascē-
di: calcis coq̄ndē: hāre-
ne fodiēde. **I**ō at hē ser-
uitutes p̄dioꝝ appellā-
tur: qm̄ sine p̄dijs p̄sti-
tutē nō p̄nt. nēo. n. serui-
tutē potest acquirere vt
bani vel rustici p̄dij:

si arborē. §. interdum. vel dic qd tollat vt sic
seruitus: vt modo in alijs diximus.

Inter rusticos. **C** In seruitutib⁹ rustici p̄-
dij cōputant⁹ hic descripte ⁊ oēs supradicte
dicuntur seruitutes predioꝝ: qz sine p̄dijs
esse nō possunt. h. d. cum. §. sequēti. Areti.
n **H**astū. f. ius hauriēdi aquā necessariā
agro meo vt laborānt⁹ i eodē ex fōte vicini
o **P**ecoris. f. cōstituti ad stercozandū
agrū meū ⁊ sic bibēt vt pascēt i tuo vicino
agro ⁊ sic sunt reales huitutes. Sed §. ff. de
ali. ⁊ ci. le. l. mela. §. si. R. ibi p̄sona es dicit⁹
qz cū p̄sona durāt. ⁊ ar. ff. d. ser. russi. p̄e. pe-
coris. vel si habeo p̄diū cui supradicta erpe-
diāt nō erit seruit⁹ sed magis aliud ius. f. pa-
tronat⁹ vel p̄uētiōis. vt. ff. de hui. vt pomū.
p **C**oquēde. necesse ad domūculam in
agro meo faciēdam propter fructus recipiē-
dos. **I**dem dicas de harena fodiēda.

¶ Nec quisq[ue] s[er]u[us] sit obligatio
 en eff[ic] potest: vt ff. de em[er] fundi. §. i. r. ff.
 la. her. heredes. §. h[ic] p[ro] si p[er]miss[us] vie r[ati]o.
¶ **Si quis velit.** **C** **¶** Ider omne p[er]actu[m] r[ati]o et
 p[er] vltimam voluntate[m] p[ro] seruitus constituat. hoc
 dicit. Areti.

b **C** **¶** **S**us. i.
 aliqua serui-
 tute de super-
 ioribus.

c **C** **¶** **S**actio
 nibus scy pa-
 tionalibus si
 milia exp[re]-
 sio est. ff. de
 ac. possit. l. si
 rem. in si. vel
 pactionibus
 id est p[er] tracti-
 bus alijs: vt
 venditione r[ati]o
 donatione r[ati]o
 q[uo]d subicit.

d **C** **¶** **S**tipulationib[us] i. obligationib[us] ver-
 borum un. **e** **C** **¶** **S**edes suas. q[ui]bus serui-
 tutibus no[n] ip[s]is cuiuslibet v[er]is ad celu[m] li-
 beru[m] est edificare: vt. ff. q[uo]d vi aut da[m]n. l. si. §.
 pe. r[ati]o de serui. l. si. f. **C** **¶** **D**ucere. his deficie-
 tib[us] cuiuslibet res sua libera est r[ati]o poterit aliu[m]
 p[ro]hibere volente[m] ingredi in suu[m] agrum: vt
 §. de re. diui. §. sere. r[ati]o §. plane.

C **¶** **De usufructu.** **C** **¶** **U**stru[m] est. s[ed] de seruitu-
 tibus realib[us] sequebat[ur] videre de p[er]sonalib[us]
 i[us] sequit[ur] de v[er]u[m] fructu[m] q[ui] est seruit[us] p[er]sonalis
 vt. l. j. ff. de seruitutibus. q[ui] plures sunt sp[eci]es
 h[uius]modi: vt no. glo. s[ed] ti. j. in pun. Areti.

A **¶** **U**stru[m] est. **C** **¶** **T**onus iste titulus diuidit[ur] in
 quattuor partes. Primo ponit definitione[m]
 v[er]u[m] fructu[m]. Sec[un]do q[ui]liter constituat[ur]. Tertio sup[er]
 q[ui]bus reb[us]. Quarto q[ui]o finiat[ur]. Sec[un]da ibi
 v[er]u[m] fructu[m]. Tercia ibi constituat[ur]. Quarta ibi
 finit[ur]. r[ati]o. d. in summa. Qualitas no[n] pot[est] esse
 sine subiecto: r[ati]o ad remotione[m] subiecti sequit[ur]
 re: r[ati]o q[ui]litera seu accidentia. d. d. Areti.
S **¶** **U**stru[m] est. sic. ff. eo. l. j.

h **C** **¶** **E**st ius. i. seruit[us] p[ro] hoc pa-
 tet q[uo]d no[n] loquit[ur] de ip[s]is fructib[us] fundi qui
 sunt corporales imo de iure p[ro]tendi: vt. §. de
 re. corpo. r[ati]o in corpo. §. j. sic[ut] p[ro] hoc verbu[m] l. i.
 quod expono: ius. l. seruit[us] remouet. v[er]u[m] fructu[m]
 sup[er]ficiarius r[ati]o qui alias v[er]o dominu[s]
 habet. Item hoc ius est eti[am] p[ro]nale q[ui] cu[m]

p[ro]na extinguit[ur] vt. j. eo. §. finit[ur]. It[em] est for-
 ma quedam a p[ro]prietate sepata cu[m] apud v[er]u[m]
 possit esse p[ro]prietas: apud aliu[m] v[er]u[m] fructu[m]. vt
 ff. de acq. pos. l. p[ro]miseri. Sus aut[em] q[uo]d d[omi]n[us]
 fundi habet in fructib[us] p[ro]prietatis est cu[m] ca-

tignu[m] in pariete mitte-
 re: vel vt patiat[ur] en[im] per
 fudu[m] ire: agere: aqua[m]ue
 ex eo ducere.

De usufructu.

U **¶** **S**ufructus est
 ius ali[us] v[er]u[m] fructu[m]
 d[omi]ni fructu[m] reb[us]: salua[m]
 reru[m] substantia[m]. est aut[em]
 ius i[n] corp[or]e: quo[m]o[do] subla-
 to r[ati]o ip[s]u[m] tolli necesse
 est. **C** **¶** **U**stru[m] est a

consumatur: vt. j. e. §. constituat[ur]. r[ati]o. ff. si certu[m]
 pe. l. j. in si. k **C** **¶** **A**reti. ad differentia[m] cre-
 ditous qui v[er]o non debet pignore: vt. j. de
 obli. que ex deli. na. §. farta. l. **C** **¶** **S**tricti.
 ad differentia[m] nudi v[er]u[m] fructu[m] quo[m]o[do] v[er]o v[er]u[m] r[ati]o fructu[m]
 p[er]mittit[ur]: vt. j. ti. j. in pn. m **C** **¶** **S**alua[m] reru[m]
 substantia[m]. i. p[ro]prietate cautioe vel satisfactione
 de saluada substantia rei s[ed] im quosdam. r[ati]o sic
 dicit[ur] cautioe esse de substantia v[er]u[m] fructu[m]. ar.
 p[er] eis. C. eo. l. j. r[ati]o. ff. de v[er]u[m] fructu[m]. l. vxori. Nos
 p[ro]tra. dicimus eti[am] q[uo]d hec cautio non e[st] de v[er]u[m] fructu[m].
 na[m] sine ea v[er]u[m] fructu[m] est. plus dico
 q[ui] in casu nullo mo[do] p[ro]stat: vt. ff. vt le. seu si
 deico. no. ca. l. j. §. si ad ficut. r[ati]o. C. de bo. q[ui] li
 be. l. si. r[ati]o. ff. v[er]u[m] fructu[m]. que ad. ca. l. v[er]u[m] fructu[m]. §.
 illud. r[ati]o. §. plane. dic[itur] §. salua[m] rez substantia[m]. i.
 ne peat rez substantia[m]. q. d. t[er]m[us] durat v[er]u[m] fructu[m]
 fructu[m] q[uo]d durat substantia[m]. r[ati]o hoc stat[us] p[ro]
 bat. ibi est aut[em] r[ati]o. r[ati]o sic verba s[un]t de defini-
 tioe §. no[n] cautio. n **C** **¶** **E**st at[em] s[ed] v[er]u[m] fructu[m].
o **C** **¶** **S**us. i. seruit[us] vel forma corpi liber[us].
p **C** **¶** **Q**uo. i. corpe p[er]cepto vt de domo s[er]u-
 tra: vel fundo castate p[er]empto vel in emto
 mortuo i quo v[er]u[m] fructu[m] habet. vt. ff. p[ro] s[er]u. l.
 rez. §. pe. q **C** **¶** **S**tricti. s[ed] ius v[er]u[m] fructu[m].
U **¶** **U**stru[m] est. **C** **¶** **U**stru[m] pot[est] p[ro]stitui r[ati]o
 iter v[er]u[m] fructu[m] q[ui] v[er]u[m] fructu[m] voluntate[m] r[ati]o ne p[ro]prietate
 p[ro]prietate sit i[n]utilis cert[is] modis s[un]t. h. d.
r **C** **¶** **U**stru[m] est. sed oppono an[te] legatione[m]

i. cu[m] p[ro]prietate: vt. ff. de
 excep. rei in-
 di. si cum ar.
 §. pe. Acur.
l **C** **¶** **A**liens
 nam sua res
 nemini serui-
 tute[m] debet: vt.
 ff. de ser. r[ati]o.
 p[ro]di. l. i. re.
 comuni. r[ati]o. ff.
 si v[er]u[m] fructu[m]. pe.
 l. v[er]u[m] fructu[m]. in
 pn. Item q[uo]d
 subijcit reb[us]
 die. §. g[er]u[us].
 bet: nisi v[er]u[m] fructu[m]

non est usufructus: sed nec post separationem recipit separationem. **R**n. usufructus. i. qui potest esse dicitur usufructus. **a** **C** **R**udā. sic. **C**. de mulie. q. ser. **p**. l. j. §. si quis sic. **r**. **C**. cōia de ma. l. j. **b** **C** **R**educto. no. deducto. si

enim simpliter fundus: alij usufructus legauit: abo concurrunt in usufructu: vt. ff. de usufruct. ac. in de neriati. solū. **r**. **e** de usufr. ea. rez q. vfu cōsu. l. j. nō. **c** **C** **R**egaf. itē alijs modis: vt. ff. co. ti. usufructus. pluribus autē datur cū idē sit in possessionē fructuaris et proprietarij patit cū vti frui: vt. e. l. iij. in prin. **d** **C** **R**onstituere. iter viuos. **e** **C** **R**actionibus. vt. §. ti. j. diximus §. h. **f** **C** **R**e tñ. abscedere. i. separato existere. et erit. p. q. stio illa q.

liber hō nō poterit locare opas suas i ppetuū ne libertas sit inutilis. qd. **I**sidus. cōcessit. ar. ff. de cōdi. et d. nō. §. nō. et de h. h. o. e. h. l. j. sed **I**os. cōtra cū possit p substitutionē seruire: vt. **C**. de epi. et de. quisquis. et. l. ad similitudinē. cū hoc nō agatur vt per se tñ opere: vt. **C**. de cadu. tol. l. vna. §. ne antez. et. ff. de duo. rejs. l. nemo ē. vel et possit iter esse prestare: vt. ff. de re iudi. si q. ab alio. §. si. **g** **C** **R**ertis modis. vt. j. co. §. finitur.

I **C** **R**onstituatur. **C** **R** usufructus proprietate separatiōez recipit: idq. pluribus modis accidit: vt ecce si qs usufructus alicui legauerit: nam heres nudam habet proprietate: legatarij vero usufructum. et cōtra si fundus legauerit deducto usufructu legatarij nuda habet proprietate: heres vero usufructus. **I**te alij usufructus: alij deducto eo fundū legare pot. Sine testamento vero si qs velit usufructū constituere: pactionibus et stipulationibus id efficere debet. **N**e tñ in vniuersis inutilis esset proprietates: semp abscedete usufructus placuit certis modis extinguatur usufructus et ad proprietate reuertit. **C** **R** **C** **R**onstituatur autē usufructus nō

tuitur in omnibus rebus que vfu non cōsumuntur. **I**n his autē q. vfu cōsumuntur ipsoe constituit: si tñ relinquitur et sic pecunia datur eius in legatariū trāssert si caueat de soluendo videt: et in alijs rebus soluere estimatio

nē. **h**. **d**. **A**re. **h** **C** **R** **I**n fund. enā sterili. vt. ff. eo. l. status. §. j. **i** **C** **R** **M**at. r. h. q. n. pōt esse salua substatia qd esse debet: vt. §. eo. in pn. **k** **C** **R** **M**issa qua trāsit in dñuz legatarij: vnde sibi frui: vnde pot. vt. ff. usufructus pe. l. vti frui. in pn. **l** **C** **R** **M**issa ta. ff. e. l. §. si quid. §. et vt. flumēoz. cōtra. so. ibi loquit de quibusdā vestimentis q. ppetuo durabāt hic de tpaliibus. **acc**. **m** **C** **R** **M**utatioe. nā que hodie ē mea cras erit tua. sic dicitur quō ad

dominiū meū qd desinit. sic. §. de re. di. §. si tamē. **I**te si cū alia miscat extinguat: vt. ff. de solu. si alieni. n. **S**ed vtilitatis cā. senatus. cuij nomē nō habem. o. **S**atisfacit. h. nōne hec satisfactio vel illa q. satisfactio legatarij vel usufructuarij se vfuū arbitrio boni viri pot. remitti a testatore: nōne: vt. ff. in pos. l. si pecunie. et. **C**. de usufr. l. j. et. **C**. vt. le. no. l. pe. **I**bi autē satisfactio quā pstat heres de legato soluendo bñ pot. remittit: vt. ff. vt. lega. no. ca. l. §. et. l. h. et est rō: qz

hec satisfactorio contēplatione heredis iterponitur illa autē de legato p̄stando p̄stano gratia testatoris vt sua voluntas adimpleat: vt. C. vt le. no. ca. l. ij. Nō est ergo mirū si illud qđ sua gratia introductū est testator pōt remittere aliud autem

non: vt. C. de pac. si qđ i cō scribendo, 7 ff. de pact. l. pactum. 7 de ope. lib. l. cerdonem. 7 ad l. fal. qđ d bo nis. §. si.

Capite his enī duobus modis tñ amittit vsufructus vt. ff. de vsufr. ea. re. qđ vsu. con su. l. in stipulatione. et. l. quoniam.

Satisfatur. a legato.

Estimate. scz eo tpe qñ dat legatario. sic. ff. d vsufruct. ea.

re. que vsu cōsu. l. si tibi. c. **P**oterat. l. cū sba i his nō soluet: 7 dñium mutet: vt. §. dicitū est. d. **C**autione. iproprie. nā satis dare debet: vt. C. de p̄. sig. l. sancim⁹. 7. ff. de vsufr. ea. re. qđ vsu. con. l. trib⁹. in fi. que cautio loco p̄prietatis erit apud heredem.

Retur. **E**vsufructus finitur modis hic descriptis. hoc dicit. Aretinus.

Cadorte. l. nāli. §. 3. ff. de noua. si vsufructuari⁹ delegam: vñ ex ei⁹ p̄sona cui delegauit finit: qz in ei⁹ p̄sona incipit. si at̄ postea delegasset sp̄ ex mea p̄sona finiret: vt. ff. de p̄. 7 cō. rei. vñ. l. necessario. §. si. f. **C**apitis. §. de ca. di. §. j. 7. ij. 7. iij. g. **C**adaria. qđ mores ciuiles sunt: vt. ff. p. so. verū. §. societatis. nō aut̄ minima ca. di. vt. j. de acqr. p̄ arro. in prin. h. **C**per modū. l. vt bonus paterfa. vel meli⁹ p̄ modū 7 tps. l. p̄ mode-

legatario vt ei⁹ fiat: sed estia⁹ his satisfat⁹ a legato vt si mortis aut capite minuat: tāta pecunia restitua⁹ q̄nti fuerit estimate: ergo senatus nō fecit qđ eaz rerū vsufructū: nec enī poterat: s̄z p̄ cautionē quasi vsufruc. p̄stituit.

Similē aut̄ vsufruct⁹ morte vsufructuari⁹ 7 duabus capitibus dimittitōibus maximas 7 media: 7 nō v̄cdo per modū 7 tēpus: qđ omnia nra statuit constitutio. Itēz finit vsufruct⁹ si dño p̄prietatis ab vsufructuario cedat. nā ce-

ratū tps. l. x. an. inter p̄ntes. x. inter absentes. C. de vsufr. corruptionē. sed relictū ciuitati durat. c. annis. vt. ff. e. an. vsufr. Actio s̄o cōpetens p̄ vsufr. nō ipso iure tollit cū tps nō sit mod⁹ tollēde ob. s̄z excepto dicto tpe tollit s̄z i

alijs modis qđ fruedi ipso iure etiā actio tollatur vt. ff. de ac. 7 obli. obligacionum fere. §. placet.

Constitutio. C. de vsufruc. corruptionem. **I**tes finit. cedēdo. j. ti. j. in fi. p̄ mi casus contra. So. h. dicit d iure v̄c di qđ cedi nō pōt. imo tūc ad p̄prietatē redit vt hic. et. ff. de iure do. si vsufr. ibi de ipa fructuū perceptio ne. arg. ff. de

De vsu 7 habitatione.

His de q̄stis modis quibus vsu-

pe. 7 com. rei ven. l. necessario. §. si. Accur-

Acquisitio. l. finit vsufr. m. **C**ac res. i. talis acquisitio. n. **C**ōsumpre. fuerit

sez in totuz: vt. ff. e. si cui. o. **M**ec arec. ff. q. mo. vsu. repe. §. pe. arg. §. ff. de pi. ac. l. domo. p. **C**ū tot⁹. no. tot⁹. si enī p̄ p̄ non redit ad p̄prietatē: vt. ff. q. mo. vsu. ad

excepta. Itē si sunt duo vsufructuarij vno p̄de te alii accrescit: vt. ff. de vsufr. acre. l. j. §. pe.

De vsu 7 ha. **C**Supra tractatū ē de vna hūitate p̄sonali. s. de vsufr. seq̄ de alijs. are.

His de q̄stis titul⁹ in tres ptes diuidit. Primo ponit de vsu. Secō de hūitate hūitōis. Tertio facit quoddā p̄ambulū trāsās ad alias mās. Secō ibi s̄z si cui. Tertia v̄t h de feruitutib⁹. 7. h. d. Eisdē modis p̄stituit finit vsus sicut 7 vsufruct⁹. Et reglarit qđ vsuz nō pōt i fūdo mozari si ē molest⁹ dño. 7 laboratorib⁹ in eo. itē nō pōt vsuz redere

vel locare. hoc dicit. Aretinus.

Hisdem. constituit. s. in testamento et iter viuos: vt. s. ii. j. s. j. a. **S**olet. qd nisi vsus p parte constituit no pot: vt. ff. eo. l. vsus pars. sed aliud i usufructu: vt. ff. d. vsu fruc. l. vsufu

et ab initio. Et e ro: quia diuidi e: qd no e in alijs seruitutibus vt. ff. ad. l. fal. ci. l. j. s. vsu fructus. **H**ec obstat si duo bus vsus constituit qd co cursu partes sunt: qz occasione magis qd rone constit: vt. ff. d. ri uis. l. labeo. b. **A**ro. dis. quos. s. ti. j. s. finitur habuimus.

C Ad in. o. iure. sed i casti bus equales sunt fructuarii et vsuarii: vt in vsu pecunie: vt de vsufu. ea. re l. hec senat. s. ite de fundo. d. quo ta

eu senu tollit quatu soli sibi sufficit: vt. ff. e. fundi. **I**te si i silua remota ex q vterqz ligna redere potur: vt. ff. e. diu. **F**eno. l. herba. e. **S**tramentum. i. de melega. gen. est bladi. **Q**uotidianu. quid si hodie vsus q mibi sufficit constituat et cras ab alio i alio fundo constituat: rñ. loc. erit electioi vel gratificatio i toto vl i pre. ar. j. d. le. s. signa fuer. r. ff. de reli. l. h. **A**raf. nuqd i vi no vel frumento et oleo: rñ. qda nullo mo. alij tra: quoz sua e verio: vt. ff. e. l. plenii. s. dter. **I**te qs colit agru: rñ. pprietarius si vult. als vsuari: vt. ff. e. si dom. vsus. r. ff. de vsufu. l. hacten. b. **I**mpedimeto

alias. i. si alia de ca iueniat dñz et ei familia poterit phibere: vt. ff. e. l. si habitatio. s. si. l. **A**lij. q. d. nisi pprietario. k. **C**u. i. quis. l. **H**ec oia. s. ti. j. finit tra. so. vt ibi. sic. ff. loca. l. locare. contra. so. ibi in pdia-

libus vuitu- tibz logur: **H**i psoalibz. **I**tem aut. **H**is vsuz dom. pot in ea hitare vt marito vt vxore et familia et hospite recipere: s. tale ius no pot al teri cedi. hoc dicit. Areti. m. **I**te is vt. ff. e. l. ij. s. j. tra. sol. it i pot soluz p solam: vt. ff. de vul. sub. l. q libis. i. pn. n. **C**u ma rito. p. senti et futuro: vt. ff. e. l. ceteru. s. mulieri. et ge neraliter oes recipiet quos et masculos dñm o honeste: vt. ff. e. l. no soluz. r. l. no aliter.

bere intelligit: vt ipse tm inhabitet: nec hoc ius ad aliu trāsferre pot: et vix receptu ee vt vt hospite ei recipe liceat: et cuz vxore liberisqz suis: ite liberis necno psonis ali is liberis: qd no min. qz seruis vti: habitadi tus hz: et conuenieter si ad muliere vsus ediu p tincat: cu marito ei hitare liceat. **I**tem is ad que serui vsus pertinet: ipse tm opere atqz mysterio vti pot: ad ali um vero nullo mo ius suu trāsferre ei cessu e. **I**de. l. iuris e et i iumetop. **S**z et si pecoris vt ouiu vsus legatus sit: neqz lacte: neqz agnis: neqz lana vtetur vsuarius: quia ea in fructu

Item ad que. **Q**ui hz vsuz serui ipe tm vti pot. et ide in inmeto. **S**z si pecoris vsum hz solu vte ad ipingandum. h. d. Areti. o. **I**psa tm. no aut locare pot: si tm aliqd pducatur faciendu in eo poterit vti opera vsuarij serui. ite ipse eide seruo suo operas poterit locare: acquirat aut ex re non ex opera vsuarij: vt. ff. e. plenii. s. si. r. l. se. p. **E**t in iumeto. fact. ff. e. l. plenii. s. sed si bonu. r. s. equitij. **Q** Sed et si. neqz lacte. nisi modico: vt. ff. e. plenii. s. sed si pecoris. alia nullo mo hz. **P**. **I**. **I**. dicit emi oibz his ad suu vsuz et suoz posse vti: vt i fundo dicitur. **I**tem si fructu. sic. s. de re. di. s. in pecud.

Sed si cui habitatio. Habitatio est ius distinctu ab usufructu & usu & ideo cam locare potest. hoc dicit. Aretinus.

a. Habitatio. siue dicatur habitatio siue usufructus habitations idem est: vt. C. eo.

c. i. antiq. tas.

b. Ali. quo. s. licet viuos pactionibus & stipulationibus. sic

s. de ser. s. si.

7 d. usu. s. j.

c. Alius.

quia locat vt

C. eo. cu antiq. tas. sed vsu

arius non: vt

s. circa pnci.

d. Necq. vsu fuer. qz

hoc no fuit

nisi morte: vt

ff. c. si habitatio.

circ. pnci.

h. vsu fuer. qz

multis modis

dicit. vt. s. de

vsu fuer. s. si

fitur.

e. Decis.

one. vt. C. eo. cum antiquitas. hic creasat se

quare de here. & ob. no dicit cu videt hoc di

cere debere: vt. s. de re. cor. s. j. f.

f. Proponemus. s. j. de here. iust. vsq. ad ti. j. de

de oblig. & exinde vsq. ad ti. de actio.

g. Exponimus. hoc pnuatio refert. s.

de re. diu. s. singuloru. **h.** Et. p. idest.

De. vucapionib. & logi tepous pncip.

Scilicet mobilium: vt patet. f. eo. in prin. &

C. qui. no ob. lon. tepo. pscriptio. l. ij. sed in

ff. eo. vsucap. large sumitur per totu titulu

& maxime in l. quere.

Iure ciuili. Torus iste titulus diuidit in

noue partes. Nam ponit primo qz ad vsu

capione requirit bona fides & iustus titulus

& spaciū teporis. Secundo qz hz p dicitur inter

ueniat no tm pcedit vsucapio ppter natu

ram vel vitiu rei. Tertio rediens ad prima

regulaz ponit qualiter in re aliena mobili

possella trades dz hse bona fidei. Quar

to qz in rebus immobilib. no vicio possel.

sunt. Idanc ad sterco radu agrum pccoribus vti potest. **Sz** si cui habitatio^a legata siue aliquo^b mo^c pstituta sit: neqz vsus^d videt neqz vsu^e nec^f sed quasi p priu^g aliquid ius: qua^h qⁱ habitacionem habetibus ppter rez vtilitate s^m marcelli s^m laz no s^tra decisione^c pmulga^ta pmisimus no solu iⁿ ea de gere: sed ena alijs locare. Nec de seruitu^tib⁹ & usufructu: & vsu & habitatioe dixisse sufficⁱat: de hereditatibus autē & obligatioib⁹ su

sis mala fides auctoris no nocet successori. Quinto ponit casum in quo res furtiua pot vsucapi. Sexto an res fisci possit vsucapi. Septimo qualis debeat esse res vel titulus. Octano an possessio auctoris profit successori.

is locis proponemus^f. Exponimus^g ssummatiz qbus modis iure g^eti^oum res nobis acqruⁿtur: modo videamus qbus modis legitimo & ciuili iure acqruⁿtur.

De vsucapionibus & longi teporis prescrip^tionibus.

Iure ciuiliⁱ con^{stit}utu fuerat vt qui b^ona^h fide ab eo qui domin⁹ no eratⁱ cu cre^diderit eu dominu esse rez emerit: vel ex dona^tione alicui^a iusta ca ac^{ce}perit: is eam re si mo^bilis erat: anno vbiqz

quatro tepo^re res aliena a fisco vel donata ad impetratore vsucapiatur. Secunda ibi s^z aliquid. Tertiana ibi sed tamē. Quarta ibi qd ante. Quinta ibi aliquid. Sexta ibi res fisci. Septima ibi nouisse. Octaua ibi diutina. Nonna ibi edicto. Item prima subditur. Nam primo ponit ius antiquu. Secu

do corrigi. Secda ibi & causa. & h. d. Hodie res mobilis trienio cu ti. & bona fide vsucapit: res po immobilis. x. an. inter pntes & inter absentes. xx. annis vbiqz locoru. h. d. Aretin.

Iure ciuili. i. l. xij. tab. vel romano rum p excellentia: vt. s. de iure iur. s. sed ius. & c. Accursum.

h. Qui bona. qd psumit si a dno credit se emere: vt. ff. de cotrahen. emp. l. q a quolibet. vel qd putat vendente habere ius vendendi: vt. ff. de ver. sig. bone fidei emptor. q bona fides psumitur semp: vt. ff. de proba. verius inspicitur ante in veditioe duob⁹ tepor. s. tepus cotrahus & tepus traditionis: in alijs ante cotrahib⁹ tepus traditionis sufficit nec necet posteriori snta. secus in pe. herede. ff. p. so. l. pe. & p. emptore. l. ij. & c. de vsucap. tra^sfor. s. sed tunc modo. & ff. de pe. here. s. si. s. qd si ab initio. **i.** Canon erat. si emperat dñs: & accipies sic dñs p traditione: vt. no vsucapit: vt. ff. eo. sequitur s. lana. & de

capit. l. in bello. §. si qd seruus. r. §. de re. di.
 §. p traditione. a **C** Alia. cum sint multe
 eae iuste sine titulo. vt. ff. de pub. l. j. §. sed
 cur. vsq. ad. l. cu. qui. a **C** In italico. l. in
 italiaz. no ergo etiam in puincia: vt. C. de
 vsu. transfor.

l. vna.

C Me re
 rus dñia. hec
 est ratio are
 vsu. sic indu-
 eta. r. alia sz
 aliqs sit lit. u
 finis: vt. ff. p
 socio. l. si.

C Et cu
 hoc placituz
 erat. l. cu. istd
 placebat.

C Puta
 tibus. l. in re
 consultis.

C Ad in
 quirēdas. vt
 amittēdas.

C Prefa-
 ta rpa. l. anni
 vel biennij.

C Rele-
 dit. l. in aio

C Naturus. l. mature. i **C** Defran-
 demr. qd iura nolunt. vt. C. de vsufrac. cor-
 ruptione. m. r. de prescrip. xxx. an. l. si.

C Certo loco. i. solo italico vt oliu. §. e.

C Constitutione. C. de vsu. trans. l. j.

C Qua. l. sicuti. n **C** Quidē mo-
 biles. r. se mouētes: vt. ff. de s. sig. mouētū.

C Per triennū q̄ repora tam p̄scrip. q̄
 vsucap. p̄tina sunt. vt. ff. eo. nunq. §. j. r. in
 vsucapione sufficit terigisse vltimū diez. In
 p̄scriptione vero querit de momento ad mo-
 mentū. vt. ff. e. l. in vsuca. r. ff. de act. r. obli.

C In oibus. Et est rō q̄ vsucapio fauorabi-
 lis est: p̄scriptio s̄o odiosa: vt. C. de edi. dmi.

C Id est. q̄nq̄ longū rēpus aliter pon. t̄:
 vt. ff. de dam. inec. si finita. §. no autē. Item
 aliud in p̄onibus act. vt. C. qui. nō ob. l. 5.

C Presentes. l. in eadē puincia de gētes
 sed absentes in alia: vt. C. de p̄scrip. l. 5. rem.

C Presentes. l. in eadē puincia de gētes
 sed absentes in alia: vt. C. de p̄scrip. l. 5. rem.

C Presentes. l. in eadē puincia de gētes
 sed absentes in alia: vt. C. de p̄scrip. l. 5. rem.

C Presentes. l. in eadē puincia de gētes
 sed absentes in alia: vt. C. de p̄scrip. l. 5. rem.

C Presentes. l. in eadē puincia de gētes
 sed absentes in alia: vt. C. de p̄scrip. l. 5. rem.

C Presentes. l. in eadē puincia de gētes
 sed absentes in alia: vt. C. de p̄scrip. l. 5. rem.

C Presentes. l. in eadē puincia de gētes
 sed absentes in alia: vt. C. de p̄scrip. l. 5. rem.

C Presentes. l. in eadē puincia de gētes
 sed absentes in alia: vt. C. de p̄scrip. l. 5. rem.

C Presentes. l. in eadē puincia de gētes
 sed absentes in alia: vt. C. de p̄scrip. l. 5. rem.

C Presentes. l. in eadē puincia de gētes
 sed absentes in alia: vt. C. de p̄scrip. l. 5. rem.

C Presentes. l. in eadē puincia de gētes
 sed absentes in alia: vt. C. de p̄scrip. l. 5. rem.

C Presentes. l. in eadē puincia de gētes
 sed absentes in alia: vt. C. de p̄scrip. l. 5. rem.

C Presentes. l. in eadē puincia de gētes
 sed absentes in alia: vt. C. de p̄scrip. l. 5. rem.

accipit. imp. proprie p̄ imobilibus q̄tini ad
 hunc tit. ff. de offi. procon. l. y. Accur.
 l. **C** Non solū. ex differtia cui locorū rē.
 vt. C. de tempo. in integ. resti. superuacuz.
 r. **C** Dominiū rerum. ex hac littera volu-
 ita dicere l. 5.

biles nō per lōgi tēpo-
 ris possessionē: id est p̄ i-
 ter presentes. r. decētio:
 iter absentes. r. an. vsu
 capiatur: r. his modis
 non solū in italia: sed
 etiā in omni terra q̄ no
 stro ip̄cno gubernatur
 dominiū rēp̄ iusta cā
 possessionis precedente
 acqratur. **C** Sz aliq̄
 etiā si maxime quis bo-
 na fide rē possederit: nō
 tamē illi vsucapio vllō
 tēpore: p̄cedit: veluti
 si quis liberū homines
 vel rē sacraz vel religi-
 ofaz vel s̄uū fugitiuū

dnū q̄rit. vt. C. de pac. l. traditionib. vel qd
 dicit dominuz ponitur proprie q̄tum ad
 vsuca. imp. proprie vero q̄tum ad p̄. rip. hoc
 est. p̄ effectu domini. l. vt possidētes habea-
 mus exceptionē: nō possidētes habeamus
 actionē: vt. ff. de acqui. re. do. rem in bonis.
 vt. C. de p̄scrip. xxx. an. si quis emp. in p̄n. r.
 est ratio quare vsuca. magis dominiū q̄rat:
 qz mobiliū rerū vilis est possessio: vt. ff. de
 acqui. posses. si rem. v **C** Iusta causa. vel
 quali: vt dicemus. j. eo. §. et rō.

Sed aliquando. C. l. homo liber res sacra
 vel religiosa r. seruus fugitiuus non potest
 vsucapi. hoc dicit. Aretinus.

C Allo tēpore. etiam. xl. an. vt. C. de pre-
 scrip. lon. rem. l. si. v **C** Sacrum. nisi desi-
 nant esse sacre vel religiose qd fieri pōt: vt
 ff. de reli. l. cum lo. 3 **C** Vel seruus fugi-
 tiuus. qui facit furta snip̄p̄is: vt. C. de ser-
 fug. n. l. j. Sed nūquid. r. an. fugitiuū vsu
 capiatur? Rā. non: cū possessio redineatur:
 vt. ff. de acq. pos. l. j. §. p̄ seruū. r. l. rez. que.

q̄ p̄seri. r. vt
 r. an. domi-
 num quera
 tur. pro eo. ff
 e. leum qui.
 in si. j. respō.
 B. contradi-
 ctio. arg. ff. de
 iurciu. si duo
 §. j. et. C. de
 prescrip. xxx.
 anno. si quis
 emp. in p̄n. r
 est ar. p. B.
 ff. de pig. act.
 l. j. §. ca. 3 pre-
 dia. r. C. de
 pig. l. vsuca.
 r. quod s̄ di-
 citur in his
 modis refe-
 ras h. 5. 2. ad
 vsucap. t̄m p̄
 quā. s̄m oēs

in si. ergo nō currit vsucapio possidenti: vt C. de prescrip. xxx. an. vel. xl. an. l. male. nisi ex tunc q̄ bene ab illo incipiet possi deri vel st. terit diu. quia ex tūc desinit possideri: vt ff. de acqui. pos. l. iij. §. si feruus. 7. l. per cū. §. per feruū.

Rertine.

Res furtiua vel vi ex pū. sua possētia nō pōt v̄ncipi vi p̄ scribi etiāz p̄ b̄ se fidei possessorē 7 em p̄ orē. Et vendens rē alterius scienter cōmittit furtū. h. d. 2. re. a. C. ex pū. sua: non c̄ pū. sua: vt C. q. me. cā. l. si vixi meto. b. C. Nec si p̄dicto. l. triē nij. vel. x. vel. xx. an. §. xxx. vt. xl. an. p̄nt: vt. C. d. p̄feri. vt. xl. an. l. oēs. 7. l. sicu

possideat. C. Furtiue quoqz res: 7 q̄ vi^o possesse sunt: nec si p̄dicto^b longo tēpore bona fide possesse fuerit: vsucapio possūt. Mā furtiuaz^d rez lex. xii. tabu. 7. l. attilia iuhibēt vsucapionē vi rerū possessorū lex iulia 7 plautia. Qd̄ autē^f dictū est furtiuarūz 7 vi possessorū rez vsucapionē p̄ leges p̄hibitas esse: nō cōp̄tinet: vt nec ip̄e fur q̄ p̄ viz possidet vsucape possit. nā his^g alia rōne^h vsucapio nō cōp̄tinet: qz scilz mala fide possidēt. Sz nec vllusⁱ ali^j quāuis

libus alienis sit furtum cōtractādo: vt. j. de obli. que ex delict. nascū. §. j. 7 ex eo fit furtiua: 7 sic non vsuca. vt. §. proxi. vnde sequitur quod iure meo 7c. l. Cōp̄tat. sed videtur qz culpa auctoris nō cōmittitur. i. nō sequatur accipientem vt. ff. de vi. 7 tempo. p̄scri. p̄tio. l. an vitiū. 7. ff. d. ex cepti. doli. l. apud. §. si cū legitima. 7. si vitium est rei cōmittat: vt hic. si persone cōmittatur in vniuersum succedētem: vt. C. de acqui. pos. l. vitia. 7. C. cōmunita d̄ vsucapi. l. si. si in rem singulari rez succedat nō committatur: vt. ff. de exceptioni. l. apud. §. d. auctoris. 7. C. d. peri. 7 cō. rei

ab eis bona fide emerit vel ex alia causa acceperit: vsucapiēdi ius hz. Tandē^k 7 in reb^o mobilibus nō facile p̄cedit: vt bone fidei possessoribus vsucapio cōp̄tat^l. Mā q̄ sciēs alienā rem vēdiderit: vel ex alia cā tradiderit: furtū ei^o cōmittit. C. Sed tñ id ali qñ aliter se habet. Māz si heres^m rē defūcto cōmodatā: aut locatā: vel apud eū depositā: estimans hereditariāz esse bona fide accipiētⁿ vēdiderit: aut donauerit: aut dotis^o noīe dederit qñ is qui accepit: vsu

vendi. l. d. olū. nisi qñ vtetur accessioe tēporis eius: vt. ff. de acqu. pos. l. p̄p̄o. §. si. Sed hodie vitii persone nocet singulari successor per autē. male fidei. Accursus.

Sed tamen id. C. Heres alienando rē aliēnā inuentā in hereditate nō cōmittit furtum 7 in ea procedit vsucapio. idē in fructuario ancille alienante partū ipsius quez ad se spectare putabat. hoc dicit. Aretinus. m. C. Si heres. sic. ff. eo. potest. 7. l. sequē. n. C. Accipienti. an ipse heres vsuca. p̄o herede: tñ. nō: vt. ff. de dimer. 7 tē. p̄scri. l. cū heres. alij p̄tra si vellet ex sua p̄sona p̄tinua re posses. vt. C. de p̄scri. l. o. tē. l. j. qd̄ fallus est. qñ ergo hz vsuca. p̄ herede cū neci suis heredib^o locū hēat: vt. ff. p̄ here. l. ij. §. filii 7. C. p̄o here. l. nihil. rñ. qñ defunct^o reuincbat aliquā rē credēs suā nō vsucapiebat qz d̄sciebat ti. 7 heres ē extrane^o. o. C. Doli.

ti. 7 de an. excep. l. j. §. ad B. c. C. P̄nt. ni si purgato vitio: vt. j. eo. §. qñ. d. C. Furti uaz. similis rō quia lex vult: vt. §. qui ma. non p̄nt. in prin. vnde illud. Sic volo sic iu beo: sic pro ratione voluntas. Est 7 alia rō: quia res vitiose sunt: vt. i. eo. §. nouissime. e. C. Ali possessorum. scilz si expulit 7 possidet. nec sufficit expulisse: vt. ff. eo. sequitur. §. si tamen vi. f. C. Quod autēz. pertinet. scilz tñ. g. C. Nam his. scilz possessorib^o violentis 7 furtibus. h. C. Aliaratione. nota qz p̄uauat generalis ratio speciali. sic. §. de nuptijs. §. affinitatis. 7. §. focrum. argu. cōtra. ff. de eden. quedam. i. C. Sed nec vllus. C. quod mer^o causa l. si vi vel me. cōtra. Sola. hic de vi expulsiua: ibi de cōpulsua: que voluntatem hz coactam habet in se: vt. ff. quod metus causa. si mulier. §. penul. h. C. Tandē in rebus. quia in rebus mobi-

pro filia vel alia. nam et hic iustus est titulus
 vt. ff. pro dote. l. j. a. **C** Item. non comit-
 tit. et ita vsucapitur. sed none fuit in iure er-
 ratum. vt. d. de re. di. in pecudiu. ergo vsuca-
 pro no pcedit vt. ff. eo. nunq. in pan. 2. l. si
 fur. §. j. rñ. b.
 errant tra-
 dens ibi acci-
 piens vt ex il-
 lis legib⁹ col-
 ligitur. vt no
 pdest sed no
 nocet.

b **C** Furtu-
 ent. sed pbo
 q sine affe-
 ctu furtu com-
 mittit. na in
 interdico vi
 vi icidit sine
 affectu quod
 simile est fur-
 to. ergo et fur-
 tus fit sine af-
 fectu: vt. c.
 vnde vi cu q
 rebatur ibi et
 gñali. et ibi
 cum talis re.
 rñ. in interdi-
 cto e affect⁹.
 lz no ptra p-
 sonam certā:

sed hic sua esse credebat. **c** **C** Non comit-
 titur. sic. j. de obli. que ex deli. naf. §. placuit.
d **C** Alijs. vt si iusto errore credas me be-
 redem cum no sim: vt. ff. eo. pot. Item nihil
 legatu cum sit ademptu: vt. j. de ac. §. si qs
 agens. sic. ff. pro le. l. iij. in fi. et alias vbicunq;
 quis putat rem suam. Accur.

Quod auerz. **C** Male fidei possessor: tras-
 fert in bone fidei possessore rem no vi pos-
 sessam cum vsucapiedi conditione. Item in
 rebns soli no committitur furtus: sed illi qui
 possidet cu titulo et bona fide principalibus
 constitutionibus subuenit. h. d. Areti.

e **C** Ad eas res. Hucusq; de vsu reru mo-
 bilium dictu est: nuc pcedit ius in immobiliu.
f **C** Tacitis. locus interdum plenus vt qui
 possidet: interdum semiplenus vt ille in quo
 aliquis est causa legatoru rei seruade causa
 vt. ff. de acq. poss. l. ij. §. si. et de ac. emp. l. ij.

§. j. Interdu vacuus et hoc tribus modis vt
 hic. sic. ff. de acquir. possess. l. si id quod.
g **C** Propter absentia. sed hoc videt sal-
 sum q ppter absentia amittat possessio: vt
 ff. de acquir. poss. da. §. qui ad
 nudinas. sed

vt si quis loci vacatis⁹
 possessione ppter ab-
 sentia aut negligetiaz⁹
 dñi: aut q sine successo
 re⁹ decesserit: sine vi na-
 cisca: qui quauis ipse
 mala fide possidet: q i-
 telligit se alienu fundu
 occupasse: tñ si alij boa
 fide accipieti tradiderit
 poterit ei longa⁹ posses-
 sione res acquiri: quia
 neq; furtu neq; vi pos-
 sessum accepit. Abo-
 lita⁹ est eni quoru da ve-
 terz snia crismatiu etiā
 fieri: et eorum vtilitati
 qui res soli possident:
 principalibus constitu-

§. j. et ff. de acq. poss. que ad. **b** **C** Tur ne-
 gligentia. tantaz vt respuat rei pos. qd fac-
 le fit. ff. de acquir. poss. si qs vi. §. j. et §. disse-
 rentia. **i** **C** Successore. idē et cu successore
 dñm no fuerit apprehēda vt. ff. de acq. poss.
 cu heredes. **h** **C** Longa. s. r. vel. r. an. sed
 hic. §. quab⁹ rōibus. est hodie correct⁹. naz
 presumit hodie talis possessio violenta: vt
 c. vi. vi. querebat. ergo no habet locu hęc
 pscriptio: vt. §. §. furtiue. Item alia rōne qz
 bona fides desiderat ab vtraq; pte. ais. r. r.
 an. un pscriptio currit vt in autē. vt sp. lar.
 §. rursus. **l** **C** Accipit. vere et no furtiue.
m **C** Abolita. i. perepta. ide abolitio. i. ac-
 culationis perēptio. **n** **C** Locue. i. pris fun-
 di. §. fundus tot⁹ dicit: vt. ff. de v. si. l. loc⁹.
o **C** Furtu. est simile: vt. ff. eo. l. queritur.
 Sed §. ff. de fur. si qs. v. r. o. §. si furtuarie.
 et si certe. so. ibi no loci §. terre q eximēda

aur furtuū febat ⁊ qd subijct ⁊ eorū ⁊c. sic cō
strue ⁊ p̄cipi. prin. con. ne cui eorū. qui soli
res lon. ⁊c. ⁊ sunt he principales cōsti. vt. C.
de p̄scrip. lon. temp. p̄ totum titulū.

Aliquando. C. Furtiua ⁊ vi possessa pos-
sunt vsucapi
vicio purga-
to. h. d. Arc.
a. C. Aluca-
pi. duab' ra-
tionibus sta-
re nō pōt qd
h. dicit. Ma-
ma qz desit
esse vitiosa:
vnde nō erit
mirabile qd
videtur velle
inducere cō-
tra id qd est
s. e. s. furti-
ue. Rñ. die
furtiua v' vi
possessa. scilz
quondā. Se-
cūda qz dñs
non vsucapit
cū sua. sit nec
alius ab alio accipiens cū transeat dominiū
vt. ff. eo. sequit. s. lana. sed. R. vsucapi pōt
id est vsucapibilis est vt si ab aliquo nō dño
aliena nō cōmittente furtū eius vsucapiat
emptor. b. C. Domini. vel qñ vt tutoris
vel creditoris si alienā rem debitor obliga-
uit. vt. ff. eo. sequit. s. si pupilli. ⁊ pro soluto
l. si aliud si suā. vt. ff. eo. sequit. s. si rem.
c. C. Reuersa. vel qñ vt. ff. de fur. quāuis.
⁊ ita qz non possit ab eo auelli: vt. ff. eo. se-
quitur. s. extunc. A. cent.

Res fisci. C. Res fisci vsucapi nō possunt
ante tamen q̄ fisco denunciata fuerint vsuca-
piuntur. hoc dicit. A. reti.
d. C. Res. fisci. l. imperij. e. C. Non pōt.
trienniū mobilis vel. r. vel. xx. an. imobilis.
idem in patrimoniali principis. vt. C. ne rei
dñi vel tēporalis. l. j. itoz in re ciuitatis vt. C.
de sac. sanc. eccle. l. f. R. rescribunt tñ dicte
res spacio xl. an. excepta re mobili ecclesia-
stica nō sacra que triennio vsucapit: vt. C. de
p̄scrip. xxx. an. oēs. ⁊ in autē. de eccle. ti. s. p̄
tēporalib'. colla. ir. ⁊ ti. hec cōstitutio inno-
uat cōstitutiones. col. viij. Item exceptio pu-

blis q̄ sunt in vsu publico deputata: vt. ff.
de via pu. l. viani. Item res pupilli nō vsu-
capit: vt. ff. de acqui. re. do. bo. fi. s. si. nec in-
terest. Itēz res filij a patre alienata nisi. xxx.
an. a tpe quo est sui iuris. vt. C. de an. excep.

posse: ⁊ ita diu' pius ⁊
diu' scuerus ⁊ antoni-
n' rescripserūt. C. Mo-
nissime sciēdū est rē ta-
lē esse debere: vt i se nō
habeat vitulū: vt a bo-
ne fidei emptore vsuca-
pi possit. vel qui ex alia
iusta causa possidet. er-
ro: aut false cause vsu-
captionē nō parit: velu-
ti si quis cū nō emerit:
emisse se existimās pos-
sideat: vel cuius ei dona-
tum non fuerit: quasi
ex donatiōe possideat.

⁊ C. Traditas. s. ab eo qui acceperat p̄scrip-
tionez hoz bonozū. h. C. Bonis. s. alium
moriētis sine herede cui successit fise? nō idē
in ciuitate vt. C. d. bo. val. j. ⁊ l. vacātia. l. p.
i. C. vsucapere. s. trienio. vel. r. vel. xx. an.
cum habeat ti. si auzet ti. nō habet ⁊ vult ex
tēpore dilatiōis sibi cōputare tēpus habet
quattuor annos. vt. ff. de iure fisci. l. j. s. p̄-
uus. ⁊ de diuer. ⁊ tēpo. pre. l. inter. s. j. Sed
si ex tēpore ex quo ceperūt ad fiscū puenire
decē an. hz. vt. ff. de iure fisci. l. j. s. p̄scriptio.

Novissime. C. Res vitiosa nō pōt vsuca-
pi vel p̄scribi. Item iniust' error facti vsuca-
pionem nō parat hoc dicit. A. reti.
h. C. Nouissime i. i. vltimis vt breuit' dicit.
sic. s. de susp. tu. s. nouissime. l. C. Vitiosus
vel qñ. vt. s. pri. s. sed aliqñ. Sūt autē vitia
vt qz furtiua v' vi possessa vt. s. e. s. furtiue.
Nūqz p̄caria possessio est vitiosa. R. nō
vt. C. de p̄scri. lō. tēp. l. j. Nūqz clādestina
Rñ. nō dicit res clādestina aliq. l. s. p̄scrip-
tio. quidaz tñ dicit ois supradicta esse vitia
rerū. vt. ff. de acqui. pos. p̄po. s. cum quis
u. C. Error. de errore facti loquit. i. dē m

l. j. m. fi. ⁊ an-
ten. de nupg.
s. si vero ex-
pectet. Item
res data fisci
di p̄tra. l. iul.
reperit. vt. ff.
ad. l. iul. rep.
qui cōtra legem.
Itē fundus
dus dotatiz
vt. ff. de fun.
do. l. fundū.
f. C. Denū-
ciatis. ab ali-
quo cum va-
rie sint cause
quibus ad fi-
scum denuncia-
tiano fieri so-
let: vt. ff. de
iure fisci. l. i. in
principio.

gis in errore iuris: vt. ff. eo. l. nunq̄, sed hic error facti q̄q̄ p̄dest: vt. ff. pro empro. q̄d vulgo. 2. ff. pro le. l. p̄ legato. 2. ff. p̄ solu. l. ij. 2. ff. pro suo. hōiem. in q̄bus casib⁹ dicūt quidā locū habere ti. pro suo 2 tantā in his 2 in alijs q̄a

Diutina possessio q̄ p̄desse ceperat defuncto 2 heredi⁹ 2 bonoz possessori p̄tinuatur: lz ip̄ se heres sciat⁹ p̄ditū alie nā. q̄ si ille initiū iustū nō habuit: heredi 2 bonoz possessori lz ignoz rāti possessio nō p̄dest. Qd̄ nostra p̄stitutio si militet 2 in vsucapionibus obseruari p̄stituit: vt tempora p̄tinuētur. Inter veditore⁹ quoq̄ 2 emptore⁹ p̄iugi tpa d̄ us seuer⁹ 2 antonin⁹ rescripserunt. **E**dicto d̄iui marci cauetur eū qui a fisco rē alienā emit: si post veditōne

titulo singulorū vtrūq̄ scilz emptore⁹ 2 venditore⁹ bonā fidē habere oportet vt. ff. pro empro. l. ij. §. si eam rem. alias p̄tra. scus in vn̄uersali ti. vt hic: 2 ē rō: quia si heres nō adijisset: hereditas cōpleret vt. ff. e. nunq̄. §.

quinquēnā preterierit: posse dominū rei exceptione repellere. **E**dicitio autē diue memorie zenonis p̄spexit bene his qui a fisco per venditionem aut donationem vel alium titulum accipiunt aliquid: vt ip̄i statim quidē securi fiant 2 victores cri stat: siue experiant: siue cōueniatur. Aduersus autem sacratissimā cōsuetudinē usq̄ ad quadriennium liceat his intendere qui pro dominio vel hypotheca earum rerū que alienate sunt putauerint sibi quāsdā cōpe

vacuū. 2 q̄ e eadez p̄sona vt in autē. de iureiuran. s̄ mox p̄re. con cor. cum hoc §. ff. p̄ emp. l. ij. §. emptori. 2 §. si defunctus. 2 sic hec p̄iunctio ad lucrum 2 ad dāniuz: vt ff. quēad. ser. amit. l. si alii §. tempus.

Edico vt. **E**mens a fisco rez alienā vt fisci stōim 2 securi s̄ dat̄ d̄no regrestus cōtra fisco q̄driennium. **I**des in reb⁹ habitis ab impatore vel ab augu-

gusta. h. d. in sūma. §. **E**dico. i. p̄cepto ḡnali als p̄torū dicunt edicta: vt qd̄ me. cā. l. si mulier cū. 2 similes. h. **E**dico. vt s̄ p̄curatore ipe raliū rerū. nā de p̄fimonialibus dicit. i. e. in fi. i. **E**dit. l. a fisco vendente vt suā a quo edicto res minorū excipiunt: vt. C. si aduer. si. l. si. Si autē vt aliēd vt qz cessatū est i solutiōe tributorū tria excipiunt: vt qz sit debitū: 2 qz sit cessatū: vt. C. si aduer. si. l. si. 2. C. si pp̄ pu. p̄. l. si. ij. r̄. for. biēnio. vt. ff. loca. 2 cō. l. q̄ro. §. inter. **I**des ter t̄io qz res subhasset: vt. C. si pp̄ pu. pen. l. si. h. **E**demorie. vt. C. de q̄dri. p̄scrip. oēs. l. **E**bene. p̄spexit corrigēdo edictūz diu. m. **E**stati. vt. ff. de pe. he. nec vllā. §. itez si qz s̄. so. ibi in vn̄uersitate h̄ in re singulari loquit. Alij dicit qz h̄ corrigat 2 eodē mō. s̄. primo 2 nō scdo. r̄. ad. l. c. de here. vel. l. j. **I**des ibi erāt res fisci. n. **E** quadriennium.

illud. 2 ff. eo. nō solum. 2. §. qd̄ vulgo. **D**iutina possessio. **P**ossessio defuncti p̄tinuat i herede etiā male fidei: mala fides vero defuncti nocet heredi. **I**des t̄ps veditoris cōiungitur cū tpe emptoris. h. d. **A**rcel. a. **D**iutina. l. x. an. iter p̄ntes: vel. r̄. an. inter absentes vt triēnij: vt. ff. g. 2 a. q. sed cū fidei. §. aristo. 2. §. e. in p̄n. huius ti. 2. C. e. ti. diutina. b. **E**t heredi. heres iure civili bo. pos. iure p̄torio. vt. j. de bo. poss. §. quos aut. c. **C**ōtinuat. nisi ipsi heredi tradita sit possessio. vt. ff. e. ei⁹ als heres. d. **S**ciat. ff. de acq. re. do. q̄stū. ij. r̄. §. so. ibi heres sciebat rez esse ei⁹ q̄ cām a testatore h̄z vt legatarij qd̄ nocet: h̄ alteri⁹ sciebat qd̄ nō nocet ad vsucapionē. e. **E**d n̄ra p̄stitutio. vt. C. d̄ vsu. trā. l. j. e. **S**imiliter. nō solū in p̄scriptiōe. f. **I**nter venditorē quoq̄ 2 t̄pō. a. l. cōtinuētur. sed i hoc differt: qz in

nisi sit minor vt republice ca absens: vt. C. de resti. milit. l. iij. a **C** Noces. sed h: rti. condi. et hac. l. fm 30. sed. p. in re dabat hic no dominio cōtra dominū. b **C** Nostra cōstitutio. C. de qdri. p. scrip. bene a zenone. c **C** A nra. l. p. inata nra sba. sed. s. de fiscali dir: vt C. de qdri. p. bene a zeno ne. Accur.

De dona
non bus.
Ista rubrica cōtinuatur p imperatore. **Qu** et aliud. **C** Tot' iste titulus diuiditur i quos partes. Primo ponit cōtinuationem cū distinctio ne bimebri. Secōdo de donatioe causa mortis. Tercio de donatioe iter viuos. Quarto de donatioe ppter nuptias. Quinto de vna alia acq̃sitione de iure ciuili q̃ est correcta. Secda ibi in. s. mortis ca. Tercia in. s. alie autē. Quarta ibi in. s. e. et aliō. Quinta ibi in. s. erat olim. Et. h. d. Donatiois duplex est gen^o. s. cū mortis et iter viuos: et cā mortis est q̃ fit. ppter mortis suspitionē. Et trib^o modis hic positis reuocat et sequit naturā legatorū: qz donās cōmoduz vult magis excepto eo esse in donatio q̃ in herede. hoc dicit. A retinns.

De dona
non bus.
Ista rubrica cōtinuatur p imperatore. **Qu** et aliud. **C** Tot' iste titulus diuiditur i quos partes. Primo ponit cōtinuationem cū distinctio ne bimebri. Secōdo de donatioe causa mortis. Tercio de donatioe iter viuos. Quarto de donatioe ppter nuptias. Quinto de vna alia acq̃sitione de iure ciuili q̃ est correcta. Secda ibi in. s. mortis ca. Tercia in. s. alie autē. Quarta ibi in. s. e. et aliō. Quinta ibi in. s. erat olim. Et. h. d. Donatiois duplex est gen^o. s. cū mortis et iter viuos: et cā mortis est q̃ fit. ppter mortis suspitionē. Et trib^o modis hic positis reuocat et sequit naturā legatorū: qz donās cōmoduz vult magis excepto eo esse in donatio q̃ in herede. hoc dicit. A retinns.

De donat
ionibus.
St et aliud gen^o acq̃sitionis dōatio. Donationū sūt duo sunt genera: mortē cā: et nō mortē cā. **C** Adortis cā donatio est: q̃ ppter mortis fit suspitio nē: cūz qz ita donat: vt

De donat
ionibus.
St et aliud gen^o acq̃sitionis dōatio. Donationū sūt duo sunt genera: mortē cā: et nō mortē cā. **C** Adortis cā donatio est: q̃ ppter mortis fit suspitio nē: cūz qz ita donat: vt

De donat
ionibus.
St et aliud gen^o acq̃sitionis dōatio. Donationū sūt duo sunt genera: mortē cā: et nō mortē cā. **C** Adortis cā donatio est: q̃ ppter mortis fit suspitio nē: cūz qz ita donat: vt

De donat
ionibus.
St et aliud gen^o acq̃sitionis dōatio. Donationū sūt duo sunt genera: mortē cā: et nō mortē cā. **C** Adortis cā donatio est: q̃ ppter mortis fit suspitio nē: cūz qz ita donat: vt

De donat
ionibus.
St et aliud gen^o acq̃sitionis dōatio. Donationū sūt duo sunt genera: mortē cā: et nō mortē cā. **C** Adortis cā donatio est: q̃ ppter mortis fit suspitio nē: cūz qz ita donat: vt

De donat
ionibus.
St et aliud gen^o acq̃sitionis dōatio. Donationū sūt duo sunt genera: mortē cā: et nō mortē cā. **C** Adortis cā donatio est: q̃ ppter mortis fit suspitio nē: cūz qz ita donat: vt

tere actiones. Nra autē diuisa pstitutio quā nup pmulgauim^o: etiā de his q̃ a nostra^o vel venerabilis anguste domo aliqui acceperint: hec statuit q̃ i fiscalibus alienationib^o pfa te zenoniane pstitutioib^o bus continētur.

De donat
ionibus.
St et aliud gen^o acq̃sitionis dōatio. Donationū sūt duo sunt genera: mortē cā: et nō mortē cā. **C** Adortis cā donatio est: q̃ ppter mortis fit suspitio nē: cūz qz ita donat: vt

De donat
ionibus.
St et aliud gen^o acq̃sitionis dōatio. Donationū sūt duo sunt genera: mortē cā: et nō mortē cā. **C** Adortis cā donatio est: q̃ ppter mortis fit suspitio nē: cūz qz ita donat: vt

De donat
ionibus.
St et aliud gen^o acq̃sitionis dōatio. Donationū sūt duo sunt genera: mortē cā: et nō mortē cā. **C** Adortis cā donatio est: q̃ ppter mortis fit suspitio nē: cūz qz ita donat: vt

nentur et hoc... vel adpe... ppter duabus speciebus tm donationū. s. simplicis inter viuos et simplicis cā mortē et adde alias donationes vt legatū: vt. j. de leg. in pn. 3 rez donationes ppter nup. vt. j. e. s. est et aliud.

si qd^o humanitus et p̃gisset: haberet is q̃ acciperit: finat sapuisset^o qui donauit acciperet: vel si cū donatioe p̃mittisset: aut p̃or decelerit is cui donatus sit. De mortis cā donationes ad^o exēplū legatorū redacte sunt p oia^o. naz cū prudētib^o ambigū fuerat: vtruz donatio nis^o an legati instar cā obtinere oportet: et vtri usq; cause qdā hēbat^o insignia: et alij ad aliud gen^o eaz retrahēbāt: a nobis p̃stitutū est: vt p oia sere^o legatis. cōnu

tribus modis reuocat vt hic subh̃it. s. ff. si cer. pe. nō ola. i **C** Penitisset. qz voluntas est ambulatoria: vt. ff. d. achimē. l. e. l. ij. ff. qz donatio ē ob cāz. s. h̃ mortiar. et sic possit penitere vt. ff. e. senat^o. s. j. in ff. de p̃di. cā da. l. ij. s. j. k **C** Ad exēplū legatorū. q̃ru ad vtz et p̃tēs qz sicut legata morte p̃mittit ita donatioes cā mor. reuocari si possunt. i **C** Per oia. subaudi fere vt statū dicit. nō in manib^o differūt. in **C** Donatiois. s. h̃m plicis et iter viuos. s. nulla esset huiusmodi distinctio cū oē legatus sit donatio vt patet ex diffinitioe ei^o: vt. ff. de lega. ij. l. legatum. n **C** Habebat. s. donatio cā mortis. naz cū donatio inter viuos habeat insignia vt sic liberalitas cū legato vt morte cōfirmet: et vt detrahatur salicidia: vt. C. ad leg. sal. l. fi. o **C** Retrahēbāt. subaudi et alij et aliud. p **C** Fere legatis dicit fere: qz quibuscūdam discrepat a legatis esse. si eni donas in ānos singulos donatio vna est s; legata plura: vt

ff. de dona. causa mortis. senatus. §. ff. Item legatū ab herede semper traditur: donatio vel ab hoc vel alio ut patet ex diffinitione. i. de leg. in prin. Item in donatione obligat donans: in legato nō. Item si testamentū actū

so pō legatarius nō donationē: si in accuso ut falsū arg. ff. de his qui. ut id. g. post legatū. §. q. mortis. Itē aliter dicitur in legatū: ut ff. de dona. ca. mortis. si cui more. 7 d leg. ij. ut de hereditibus. Item si unius. donat sed nō legat ut ff. eo. tam his. 7. quibus non est permittitur facere testa. in prin. Item in legato tria tē

merentur: 7 sic pcedat quēadmodū nra cōstitutio eā formavit. Et in summa mortis cā dōatio est euz magis se q̄s velit habere: q̄s eū cui donat: magisq̄ eū cui donavit q̄s herede suū sic 7 apud Homeruz Thelemat dōat Idir tho. Aliē at dōationes sūt que sine vlla mortis cogitatioe fiūt: quas iter viuos appellam: q̄ oīno nō cōparatur legatis: q̄ si fuerit pfecte tenere 7 renocari nō pnt. Perficiuntur at

g. Donationes: dicitur est de donationibus causa mortis: nūc de donatione simpliciter. i. inter viuos dicit. h. Temere. id dicit temere: quia quādoq̄ renocantur: ut. i. eo. §. sciedu. l. Voluntate. etiā nudo pacto: ut

cū donator suā voluntate scriptis: aut sine scriptis manifestauerit: 7 ad exēplū veditiois nostra cōstitutio cas etiā in se habere necessitate traditiois voluit: ut etiam si non tradatur habeant plenissimū 7 pfectū robur: 7 traditiois necessitas incūbat donatori. Et cū retro principū dispositiones in sinuati cas actis interuenientibus volebant: si maiores dūctoꝝ fuerant solidorum cōstitutio nostra eā quātitate

Co. si quis argē. §. si. k. Mani festauerit. i. p. sōba futuri tēporis: ut dabo ad imitar stipulatio. ut si. de p. obl. l. v. §. stipulatio. vel pntis tempore: ut do vel dono cū nudo pacto fiat. 7 patet etiā fiat p verba psonis tps: ut. C. e. si q̄s argē. §. si. 7. ff. de pac. l. tale. l. cōstitutio. ex hoc sōbo dicebat

ad. venditorem precise teneri ad rem tradendam. sc. ff. de sōbo. obligatio. vbi autē non apparet. in fine. 7 o. g. contra. scilicet ut interesse dādo liberet ut ff. de act. emp. l. j. 7 similitudo que hic fit est in hoc: ut sicut necessitas imponitur vēditori ad aliquid. sic 7 donanti. licet a principio nullus cogebatur: alias tenebatur: ut. C. de ac. 7 obl. l. siat. sed nunquid donator de cuius tenetur? Respō. si incipit a traditione non: ut ff. eo. l. aristo. in fine. si a pactione sic: ut. C. de iure conium. l. j. accur. m. Constitutio nostra. ut. C. de do. l. si quis argē. §. si. n. 7. etiam si non traditur: id est si tradere nōluit donator. accur. o. Necessitas per conditionem ex lege que stricti iuris est. C. eo. eum qui. 7. C. eo. si quis argentum. §. si. Accur. p. Dispositiones. id est eorum qui ante nos fuerunt 7 nostra etiam prima: ut. C. eo. sancimus. in fine. q. Constitutio. ut. C. eo. l. penultima in fine. Accur. ff.

poza considerantur ut sit capax legatarius: ut. i. de here. quali. 7 differentia. §. in extraneis. in donauo. non: ut ff. de donationibus causa mortis. l. in mortis. Item quia pro legato datur interdum quorū legatorum. nō pro donatione. quod dicitur in summa. C. quorum legatorū. l. j. a. Constitutio. scilicet coram quinque testibus scriptura inueniente vel nō: ut. C. eo. l. si. b. Et in summa. i. breuiter de hac donatione expediamus ut ff. eo. l. j. r. ff. c. Velit. id est vellet. d. Habere. si si supserit: ut ff. eo. si sena tulo. §. j. e. Sic 7 apud. i. siat. 7 recitat poeta Homer. qd Thelematus dictis verbis expresse donauit. Accur.

A lie pates. C. Donatio inter viuos nō eā parat legatō q̄ solo p. nū hodie est pfecta: indiget in infirmatioe si excedat quingētos solidos. fallit in a. i. q̄b. casib: 7 si fuerit pfecta ex aliq̄b. causis poterit renocari. h. d. Ure. f. Aliē nunc proseguitur aliud genus.

a **C** Infirmatione. i. scriptura facta in p[re]s[ent]ia publica p[ro]nax & in actis ubi sup[er]flua est testes adhiberi cum publica monum[en]ta sufficiat. vt. C. eo. l. data. & in. l. donationib[us].
b **C** Inuenit. f. nostra c[on]stitutio vt si detur in red[em]ptio[n]e captiuor[um] vel a magistratu militu[m] donec militib[us] vel in refec[ti]one dom[us] donec alicui. vt. C. e. l. penul. & de & si donet im[per]ator: vt ei donetur: vt i aut[em]. de non alie. §. simul. colla. ij. & in aut[em]. vt non fiant pi. §. si. colla. v. & de in donatione p[ro]pter nup. vt in aut[em]. vt spon. largi. col. ix. in p[ri]m[us]. & dem in remissione vsu raturu[m] futuri temporis: vt ff. eo. mode. stinus.
c **C** Simil[iter]. l. x. quin gentoru[m] loli. doz summa excedat.
d **C** Aliter. q[ui]as alia. ve luti ne plu. res donatio. nes diuersis temporibus facte coaceruent. vt. C. eo. sancimus. §. si q[ui] autem. Item vt hi qui pecunia[m] recipiunt in redemptio[n]e captiuoru[m] iurent se ibi bona fide expedere. Item vt sacramento domini domus questio dirimaf. vt. C. eo. l. pe. in fi.
e **C** Sciendu[m]. per nostr[am] c[on]stitutione[m]: vt C. de reuo. do. l. fi. f **C** Ex causis. quinq[ue]

vsq[ue] ad quingentos solidos ampliauit: qua[m] sta re etia[m] sine infirmatione statuit: & quasda[m] donationes iuenit: q[ui] penit[ent] infirmatione[m] fieri minime desiderat: s[ed] in se plenissimam habet firmitatem. Et alia[m] i[n] sup[er] multa ad vberio[re]m exitu[m] donatio n[on] inuenim[us]: q[ui] oia[m] ex nostris p[ro]stitutionibus quas sup[er] his exposuimus colligenda sunt. Sciend[um] est t[ame]n q[uo]d si plenissime sint donatio[n]es: si t[ame]n i[n]grati existant hoies in quos b[en]eficiu[m] collatum est: donato[r]ib[us] p[ro] n[on] fam p[ro]stitutione[m] licetia[m] p[ro]stauim[us] cerq[ue] ex causis eas reuocare: ne illi q[ui] suas res in alios p[ro]tulerit: ab his quada[m] patiatu[r] i[n]furia[m] vel iactura[m] s[ed] enumeratos in p[ro]stitutione n[on]sa modos. **C** Est & aliud gen[us] inter viuos donatio[n]is: q[uo]d veterib[us] quide[m] prud[en]tib[us] penit[ent]

scilicet vt si atroces iniurias in eum effundat vel impias manus inferat: vel graue danu[m] in bonis vel vite periculu[m] inuolit. vel si legi dicte in donado[n]e no[n] paruerit: vt. C. d. re. do. l. fi. S[ed] donato libito facta solo obsequio no[n] p[ro]fuit reuocaf aliud i libertate: vt. C. de reuo. do. l. j. & de lib. cau. l. solo. & ear. p[ro] dno vt his causis possit reuocare seu daz. sic i aut. vt. libe. dece. §. hac aut[em]. & de li. agno. l. alimenta.
Et autem. aliud genus. **C** Donatio ante nuptias olim an matrimoniu[m] sic bar hodie potest fieri constate m[ar]imonio & etia[m] augeri vt dos. & id donatio p[ro]p[ter] nuptias vocat vt nomen pueniat reb[us]. hoc dicit. Alreii. g **C** Introductus. vt. C. d. do. an. nu. per totum. b **C** Habebat. & hodie h[oc] si fiat donatio priuata & postea fieri potest. vt. j. c. §. si pater. i & de iure & de facto. k **C** S[ed] pater. sic. j. q. no[n] est p[ro]mis. fa. testa. §. certus. l **C** Cu[m] augeri. i. cu[m] hoc no[n] esset. m **C** Tale. puta q[uo]d ougeat dos etia[m] ante se. n **C** P[ro]p[ter] nuptias. i. diuus iustinus. vt. C. de do. ante nup. l. pe. o **C** Et consequentia. al[ia]s conuenientia. sic. C.

erat i cognitu[m]. postea at a iuniorib[us] diuis p[ro]ncipibus i[n]troduc[tu]s e[st]: q[uo]d an nuptias vocabat[ur]: & tacita in se p[ro]ditione[m] habebat: vt t[un]c ratu[m] esset cu[m] m[ar]imoniu[m] fuerit i[n]secutu[m]: idcoq[ue] an nuptias appellabat[ur]: q[uo]d ante m[ar]imoniu[m] efficiebat[ur]: & nusq[ue] post nuptias celebratas talis do[n]atio p[ro]cedebat. S[ed] p[ri]mus q[uo]de[m] diuus iustin[us] pater h[ic] no[n] ster cu[m] augeri dotes et post nuptias fuerat p[er]missu[m] si q[uo]d tale[m] cuene rit: etia[m] an nuptias augeri donatio[n]e[m]: & stan te m[ar]imonio sua p[ro]stitutione p[ro]misit: sed tamen nome[n] i[n]conueniens remanebat: cu[m] an nuptias q[uo]de[m] mutabat[ur]: post nuptias aut[em] tale accipiebat i[n]cremetu[m]. sed nos plenissimo fini tradere sanctio[n]es cupientes: & cosequencia[m] nomina rebus esse studetes: constitui

de epi. & cle. l. decernimus. & de offi. pfecti. v. l. j. in fi. & de defen. civi. l. defensores. arg. cōtra. de consti. pe. l. ij. §. pe. & ff. de adime. le. l. ij. §. p̄ditio. a. **C**onstituimus. C. de do. ante nup. l. fi. b. **C**requeunt. si de no

uo fiat donatio natio v. dos post n̄rimo. niuz vel ver. augeat ē eq̄. litas: vt. C. de dōa. an nup. l. fi. §. si igit. e. **C** Dotes. si an n̄rimo. niuz poterat esse inequali. tas: vt. C. de pac. con. l. ex morte. s; ho die equalitas est ate & post in cōstituēdo. & in pactis lu. crum: vt. quā. tuz dat vroz in dotes tan. tuz dat in do. natione pro. ter nup. ma. rit. & sicut fit dñs dotis: sic illa donatio. nis propter nuptias. vsu. fructū tamen habet mari. tus ne acci. dat matrimo. nij oneribus dotes nō ser. uire. nam eqtas suggerit q̄ res debeat esse ibi vbi sunt onera matrimonij: vt. ff. de iure do. l. dotis fruct. & l. plerūq; §. sui. cū tātū. dez reddat vroz. ex qua dōatione consuēt. mulieri soluto n̄rimonio si res dotales nō existāt: q̄ nō ponit alienare marit. etiāz ea cōsentiente: vt. j. t. i. p. i. in prin. s; als iure hypothēce possit renūciare: vt. C. ad vel. l. etiāz. & l. iudem. & in autē. sine a me. & sicut dos vroz. sic & talis donatio iure reddit vi. o soluto matrimonio cū sit equalitas: vt in

autē. de equalitate do. §. j. colla. vij. Est & sponsalicia largitas qñ spōsus sponse p verba de futuro vel ex contra donet pure nō re. spectu dotis q̄ similiter conditionē matrimo. ni hz: vt. C. de dona. ante nup. cū veteri. &

seruū defraudari: & ex ea humanioribus qdē dñis dānā iserri: seueri. oribus aut dñis lucrū accrescere. Hoc quasi i iudicē plenum pio reme. dio p nostraz p̄stitutio. nem mederi necessariū durimus: & inuenimus viā p quāz & manumif. sor: & socius eius & q li. bertatē accepit: n̄o bñ. ficio fruāt: libertate cū effectu pcedēte: cui fa. uore sāt quos legistato. res multa & p̄tra cōes. regulas statuisse mani. festū est: & eo q liberta. tē iposuit: sue libertatis stabilitate gaudēte & so. cio idēni p̄seruato: pro. ciūq; sui s̄m partē do. minij quod nos diffini. mus accipientē. **C** Quibus alienare li. cet vel non.

no reuocant. ff. de inoffi. test. pap. §. s; an & libertates. & §. si. itē & ff. de fideicō. li. l. gñalr. §. si q̄s seruo. i. **C** Diffinim. C. de cōi. ser. ma. l. j. §. ne aut. & §. s̄m autē socius. k. **C** Accipiente. v̄ eo deposito vt. C. de cōi. ser. ma. l. j. §. ne aut. & §. s̄m autē soci. Et nō. q̄ cōpellit v̄edere qd est sp̄ale & regula. vt C. de p̄rahē. emp. inuitū. C. de iur. deli. l. nec emere. qd plene nō. in aut. de fideiul. §. p̄e. **C** Quibus alienare licet. **C** Dicitur est. §. de alienatiōe facta p vsucapionē vel p dōna.

nōne nūc dicit p quos alienatio possit fieri
 & per quos non. Aretinus.
Quibus alienare licet vel nō. Suban
 di licet nō sunt dñi vt in litera declaratur.
Acc die aliquando. Totus iste titulus vi

uidit in tres
 partes. Pri
 mo qñ domi
 nus non pōt
 alienare res
 suas. Scđo
 ecōtra qñ nō
 dñs alienat.
 Tertio redit
 ad primū ca
 suz. Secūda
 ibi ecōtra au
 tem. Tertio
 ibi nūc auiz
 admonendi,
 vel diuide sb
 tū. Primo
 qñ prohibet
 alienatio p
 pter rem q̄ ē
 inalienabilis.
 Scđo qñ p
 mittit ex pa
 ctione vel p

Acidit aliquā
 do vt q dñs rei
 sit aliēare nō possit ecō
 tra^o qui dñs rei nō sit:
 alienāde rei pīatē habe
 at. Mā dotale p dñs ma
 rit^o inuita^o muliere p le
 gē iulīā phibet aliena
 res: q̄uis ipius sit do
 tis cā ei dātū qd nos le
 gē iulīā corrigētes: in
 meliore status deduxi
 mus: cū enī lex iulīā ī
 solis mīmō reb^o locus
 hēbat q̄ italice fuerāt:
 & alienatiōes ibi hēbat
 q̄ iusta^o muliere sic bāt:

vt. C. de fun. dora. l. si. Grez nūc ex necessitate
 vt. C. de lib. cau. l. j. Grez nūc cū vniuersitate
 vt. de fun. do. l. j. Item nisi vertatur ad vni
 tatem mulieris: vt. C. de iure donum. l. si.
Alienare. hoc large accipias siue cōsi
 gias tus aliq
 constituas: vt
 C. de re. alie.
 nō a te. l. si. q̄
 in aut. de nō
 alie. §. aliena
 tionē. & si d
 fundo do. l.
 iulia. Accur.
 g. §. pñ.
 sed d iure gē.
 vt p traditio
 nem: & iust
 sez approba
 tiōe pñ pō.
 Alij dicūt d
 iure ciuili s.
 fictiōe nō iu
 re gē. vt. C. d
 iure do. in re
 bus: s; quod
 ibi dicit d iu
 re nāst vt dñ
 dñam esse ve

hipothecas aut earz re
 rā etiā volēte^o vt i q^o
 earz remediū posuim^o:
 vt etiā in eas res q̄ i. p.
 uinciali solo posite sūt:
 Interdicta^o fiat alienatio
 vt obligatio: vt neutriū
 eoz neq^o p sententiis
 mulierib^o procedat: ne
 serus muliebri fragili
 tas in perniciē^o subita
 tie earum cōuertatur.
Ecōtra autē creditor
 pig^o ex pactiōe q̄uis
 ei^o ea res nō sit aliena
 re^o pōt: sed hoc fossitā
 ideo videt̄ fieri q̄ volū
 tum est p meo iure quo dicit. Quicqd cal
 canerit pes tu^o & nō natural. iure gentiū.
Corrigēs i duob^o capis: i alijs si
Deduxim^o vt. C. d rei vt. ac. §. i cū lex
Lex i iulia. l. i. Italice. i. italice p
 hibeat alienatiōē. & herat p mū ei^o vitu
Inuita s; ea volēte cōcedebat. & hoc
 scđm vituiz. nō volente sit phibebat.
Atiq^o i vitio. p. Interdicta. qd
 si fiat: Rñ. veditur marit^o pīatē mīmonio
 p factū suū venies cū fuerit p legē vt. C. de
 agri. & cen. que ad. & de rei ven. l. dote. s; dñ
 soluto eo mulier repetit: vt. C. de iure do. l. i
 rebus. q̄. Accq; spāle vt. l. i o fauorū nō
 possit renūciare: qz etiā tempu. inter est. vt. §. si.
 sol. ma. l. j. lic. ff. d pac. do. l. d. die. & p.
 pñiciē. i. destructionē. s; cōuertat. s; ita
 sūt vbi ēt dñs nō alienat vt. ff. ad. le. iul. ma.
 l. si. & C. d here. & ma. manicheos. §. p. & de
 pre. curia. l. si. lib. vt. & a. §. nūc admonēti

pter publicā vtilitatē. Tertio qñ prohibent
 rōne plone in quā sit alienatio qz pupillus
 est. & d. d. pncipaliter. Maritus nō potest
 alienare vel obligare prediū dotale etiā cō
 sentiere muliere: nō solum in italia sed etiā
 in puincia. hoc dicit Aretinus.
Acidit aliqñ. sic p̄tinua. supra dictū
 est. hē tractare in dicit de quadā spālitate
 q̄ cōiungit p eos q dñs rerū agrūt: q̄ hiale ē
 vt q dñs ē pōt aliēare: & q dñs nō ē alienare
 nō possit: h̄ & in spālīb^o cūb^o ptingit p̄ iū.
Ecōtra dotale. si nō sumatū vt. C. d rei
 vxo. ac. l. j. §. i cū lex. & si estimatus esset
 possit alienari nisi estimatio fiat vt dicit q̄
 tum valet vt. C. de iure dotiū. l. quonē. & l.
 si inter virū. & de fundo. do. l. j. & C. p̄
 dium. dicit dotale vel qñ: vt. ff. de fun. dora. l.
 iij. & iij. Quid si res mobilis ē. Rñ. pōt ali
 enari si marit^o est soluedo: vt. C. de ser. pig.
 da. ma. l. j. d. Inuita s; ea volēte potat
 vt inuit qd corrigat statim. e. Prohi
 bet. nisi puocet ad diuisionē fundi dotalies

rum est p meo iure quo dicit. Quicqd cal
 canerit pes tu^o & nō natural. iure gentiū.
Corrigēs i duob^o capis: i alijs si
Deduxim^o vt. C. d rei vt. ac. §. i cū lex
Lex i iulia. l. i. Italice. i. italice p
 hibeat alienatiōē. & herat p mū ei^o vitu
Inuita s; ea volēte cōcedebat. & hoc
 scđm vituiz. nō volente sit phibebat.
Atiq^o i vitio. p. Interdicta. qd
 si fiat: Rñ. veditur marit^o pīatē mīmonio
 p factū suū venies cū fuerit p legē vt. C. de
 agri. & cen. que ad. & de rei ven. l. dote. s; dñ
 soluto eo mulier repetit: vt. C. de iure do. l. i
 rebus. q̄. Accq; spāle vt. l. i o fauorū nō
 possit renūciare: qz etiā tempu. inter est. vt. §. si.
 sol. ma. l. j. lic. ff. d pac. do. l. d. die. & p.
 pñiciē. i. destructionē. s; cōuertat. s; ita
 sūt vbi ēt dñs nō alienat vt. ff. ad. le. iul. ma.
 l. si. & C. d here. & ma. manicheos. §. p. & de
 pre. curia. l. si. lib. vt. & a. §. nūc admonēti
Ecōtra i contrario. v. Alienare.

idem in iudice: vt. ff. si. ex. noxa. causa. aga. l. ij. z. j. de offi. iudi. in si. idez in flumine: vt ff. de acquir. re. do. ergo. §. aluio. idem in imperatore z augusto: vt. §. de vluca. §. vt. idē in platis ecclesiarum; vt in autē. hoc ius

pouetur. idē in tutorib⁹ q^o dnoz loca obtinent: vt ff. de fur. interdum. §. q^o tutelaz. idem in curatore qui habet liberā administratōe: vt §. de re. vi. §. nihil autem. idē in seruis habētibz lib^{er}ā peculij administratōe: vt de pig. ac. si couenerit. §. si. et. l. sequen.

a **C** Non soluant. l. ipe constituto.

b **C** Impe direntur. vbi nō est pactio de pignore vēdendo. i. **C** Temere. i. nimito cito: vt. §. de vluca. in prin. Accursius.

d **C** Constitutio. C. de iure do. impe. l. si. §. j. z. ij. e **C** Cert^o. vt si actū sit de vēden do in sta uentione vēdere possit: sed si nihil fuit dictū de hoc nūquābit semel: z tunc elapso biēnio vēdet: vt. C. de i. do. ipe. l. si. §. j. z. ij. si autē dictū fuit vt nō vendat ter nūquābit z tūc vēdicet: vt. ff. de pig. ac. si uenerit. f **C** Tenore. l. constitutio.

Nunc autem admonet. **C** Pupillus suā pecuniā sine tutoris aucto. mutuo nō facit accipiens: z ideo nūmi extates possunt vendicari: consumpti condici vel petere exhiberi. hoc dicit. Aretinus.

C Allam. neqz rōne ppuertatis neqz ratiōne possessis q^o alio retinet: lz corporales sine tutore p^otere possit: vt. ff. de acq. re. do. l. pupillus. z de acq. posses. l. possessionem. qd in adulto: Rñ. si nō habet curatores p^ot

alienare q^o seruādo seruari nō possunt. si habet curatores: similis est prodigo: vt. C. de integ. rest. mi. l. h. curatores. h. **C** Possē. l. i. §. de aucto. tuto. in pn. z de sol. q^o si forte. in si. z. l. pupillo. z ff. si cer. pe. l. non oēs. §. si.

pupillā neqz pupillaz vllā rē sine tutoris auctoritate alienare possit. Ideoqz si mutua pecuniā sine tutoris auctoritate alicui dedit: non p^otrahit obligatio neqz: qz pecuniā nō facit accipientē: ideoqz vēdicari nūmi p^ont sicut vbi errat. sed si nūmi qz mutuo minor: dedit: ab eo q^o accepit. bōa fide nō sup^opti sunt: qdici p^ont: si mala fide adhibendū de his agi potest. **C** Aut ex p^otrario oēs res pupillo z pupille sine tutoris auctoritate

pe. l. ij. n **C** Bona fide credēs eū maiorē vt. ff. p emp. l. ij. §. si a pupillo. vel et errās in iure. lz sit arg. tra. ff. p empto. l. ij. §. si a pupillo. o **C** Consumpti. qd sit expēdēdos vel eū alibi imiscēdo: vt. §. de vsufu. §. cōstituit. z ff. de solu. l. si alieni. p **C** Cōdici. f. pditione certi ex mutuo recōditato p cōsumptionē: vt. ff. si cer. pe. si a furioso. z. l. seq. itē stipulatione recōditat: vt. C. si cer. pe. l. quāuis. itē vsucapio. vt ff. de iure do. pculas. z non. qui. mo. re. con. obli. in pn. **C** Ad exhibendū. qz tenet q^o dolo. fecit quom^o possit exhibere: vt. C. ad exhibē. l. ad exhibē. z sic utat in litē ex eo qd interest pupilli cū eius pecuniā reddita esse: vt. ff. de in litē iur. l. in actionibus. z. l. nummis.

Aut et tra. Si debitor soluat pupillo cū tutoria z iudicis aucto. lz plēssimā aucto. Si nō soluat sine iudice z sine tutore ubi ope exceptiois si pecuniā ē salua vel pupill^o

C Dedit. i. tradiderit. cū dare sit accipiens facere: vt. j. de act. §. sic itaqz. si poneres ppuendū haberet locū qd sequitur. Ideoqz vbi car. **C** Obligatōe. salz plēssimā ex mutuo. **C** Consumpti. bona est ratio: vt. j. q^o mo. re. con. obli. in prin. m. **C** Sicut. qd ē necessē: qz dicit mutuo: quia de meo sit tui: vt. ff. si certuz

faciens fuit locupletior. aliter vero solvens nō liberat vllō mō. itē pupillus sine auctoritate tutoris nō potest creditorū soluere debitam pecuniam. hoc dicit. **Uretinus.**
C Recte. vt res fiat accipietis nō vt debitor liberet et hoc sequit.
b **C** Dari. ex quacūq; causa.
c **C** Libera bitur. s. debitor pupill. Sed pra. ff. de solu. si stipular. fuero. **R** si. ibi pupill. erat adfectus nec qd quā sibi debebat. et ad solutionē tū ponat vt j. c. h. de solu. q. si stipular. 2. l. qui res. s. ac. tibi.
d **C** Constitutio. vt. C. de adm. tu. l. sancimus.
e **C** Debitores. ex mutuo vel simili

te recte dari possunt. ideoq; si debitor pupillo soluat: necessaria est debitori tutoris auctoritas: alioquin nō liberabitur: sed hoc etiā euidētissima ratione statuitur est in cōstitutiōe quaz ad cesarienses aduocatos ex suggestione viri tribuniani eminentissimi questoris sacri palatii nostri promulgauimus: qua dispositus est ita licere tutori vel curatori debitorē pupillari soluerē: vt p̄us iudicialis sententia sine omnino dāno celebrata hoc promittat: quo subsecuto si iudex p̄nuiciauerit

solutio. vt soli pupillo vel adulto curatores habenti sine eo. vñ ipso iure nō liberat: vt. j. ibi nihil p̄derit. **C** Locupletior. qd ē et si nō est factus paupior: vt. ff. de sol. l. pupillo. **m** **C** Petat. et sic est de p̄ceda sollicitudine nō audiatur: vt. C. pro impto. l. eum qui.
n **C** Nihil apparet. ergo qd ipso iure nō est liberatus. si autē cū auctoritate tutoris ipso iure liberaret: sed tūc restitueretur minor: perditā pecunia: vt. C. si adu. sol. l. j. **l** **C** Cōdēnabitur. sol. ipso minore petere vel alio suo noīe. nō extraneos. C. vt. ff. de solu. l. filius.
p **C** Soluerit. circa distans mām distinguē. cū debitor pupillo soluit: aut p̄cedat plenā aut pleniorē aut plenissimā securitatē si soluat pupillo sine tutoris auctore. et pupillus habeat saluā pecuniā: vel ex ea locupletior est: liberat nō ipso iure s; exceptiōe nisi esset adultus sine curatore: vt. hic. 2. ff. de solu. l. in pupillo. si aut soluat tutore auctore ipso iure liberat. p̄t tñ in integrū restitui si nō habeat rez saluā: vt. C. si aduer. sol. l. nisi in q̄tuor casib; vt. C. de adm. tu. l. sancimus. 2. l. cōstitutiōe. qd est legitime factū est ex euctu retractari nō d;: vt. C. ad sen. consul. trebel. sancimus. plenissima est si iudex interueniat cū tuto. vel sine eo vt hic. 2. ff. de mi. ait p̄tor. §. qd tñ. 2. de hac materia ibi plene nota. **q** **C** Sed ex diuerso. non possunt. distinguē aut id qd erat soluendū non poterat alienari sine decreto: quo casu

decretū interponen. in est in vltimo: vt. ff. de reb. cre. magis. §. si pupillus. als nō tenet 7 pōt vendicari qd solutū est nisi consumpserit creditor: vt hic. r. ff. si cer. pe. non oēs. §. si. aut poterat: quo casu solus sufficit tutor

ritate tutoris nō possūt solueri: qz id qd solutū alicui nō fit accipietis: cū scilz nulli rei alienatio eis sine tutoris auctoritate cōcessa est.

De quas psonas nobis ius acquiritur.

Aquirit vobis non solū p vos metipfos: sed etiā p eos quos in ptate habetis.

De quas psonas nobis acquiritur.

Est modus i reb sunt certi deniqz fines. Quos vltra citraqz nequit consistere rectum. Nam lz multis modis res nobis acquirant vt. a. §. illo singulorū. de re. di. vsqz nūc traditū est: tñ certū sunt hoies p quos acquirif: vt sunt. vj. l. p nos: p filios: p fruces nros: p alienos in qbus vsumfruc. habem⁹. p alios quos bona fide possidem⁹. p libez hoicm que bona fide possidem⁹. vij. l. i quo nuduz vsuz habem⁹. 7 octau⁹ qñ vt liber hō. i. p curator: de qbus hic tit. ij. dicit. differt autē a quodā alio: vt. j. p quas pfo. no. acq. ob. qz ibi de obliga. acquirif: hic de rebustractaf. Adde q etiā sunt alij q acquirunt alijs: vt religiof suo monasterio: vt extra. de sta. mo. c. cū ad monasteria. circa pan. 7 bñficiat. suis beneficijs. C. de epif. 7 de. au. licentia. Alre.

Aquiritur. **T**otus iste titulus diuidit i tres ptes pncipales. Primo ponit p quos nobis acquirat. Sedo illud sequit in executione 7 in specie. Tertio facit pncēbulū trāsitus ad alios titulos 7 materias. Secūda ibi. Igitur liberi. Tertia ibi hacten⁹. Itē scda pncipaliter subdiuidit. Nam primo ponit de acquisitione facta p liberos 7 p quos 7 qd ac-

quiratur. Sedo qñ p se i uos nros 7 p quos 7 qd acquirif. Tertio de acquisitione p liberā personā an possit acqri 7 qd. Secda ibi itez nobis. Tertia ibi ex his. Et. h. d. Acquirif nobis nō solū p nosmetipfos: etiā p psonas b descri-

Itē p eos suos in qbus vsumfructū habetis. itē p hoies liberos: 7 p suos alienos qz bona fide possideti: de qui bus singulis diligenti⁹ dispiciam⁹. **I**gitur liberi vñ vñ usqz sex: quos i ptate habetis olit qdē acquirat ad eos perueniat: exceptē videlz castrētib⁹ peculij hoc

seruū. 7 p quas pfo. no. ob. acq. §. p eum quoqz. **B**ona fide. vt. j. e. §. idē ptes. q bona fides in possidente nō possesso requiritur: vt. ff. de acq. pos. cū heredes. §. si. 7. ff. de sli. seruo. l. si seru⁹ ex testō. 7 de acq. re. do. hō liber. in pn. 7 etiaqz bona fides i pn. possessionis 7 prima in libero hoie quo ad aliqd acquirendū p eum nō in vltica. qz nō vlticipit: vt. ff. de acq. re. do. l. q bona fide. §. j. 7. C. de pscript. lon. tēp. q p liber. l. solū. sed in seruo sufficit quo ad vltica. 7 quo ad fructus in initio bona fide haberi: vt. ff. de vsu. qui scit. §. vlti. 7. C. de vsuca. transfor. l. vna. §. hoc in modo.

Igitur. **O**lim qd qd acqrebant filijsfamīllas acquirebāt patri pleno iure exceptis castrētib⁹ vel qñ. hodie ex pfecticia quo ad plēnū ius: adueticia quo ad vsumfructū nuduz. h. d. Et diuidit in tres ptes. Nam pmo ponit ius antiquū. Sedo rōnem correctionis. Tertio ponit suum statutū. Secūda ibi quod quidem. Tertia ibi in se.

Igitur. qz de singulis dicere vult: d filijs vt de digniorib⁹ pmo dicit. **O**ll. antiquitate primo recitat. **C**astrētib⁹. idēz in qñ castrētib⁹ etiā iure veteri: vt. ff. de colla. bon. l. j. §. nec castrētib⁹. nō solū iure nouo: vt. C. de do. si. cū oportet. §. exceptis. 7. §. eo obseruādo. Est autēz castrētib⁹ qd si-

o cura
berit
lectio
fol. i
da fol
nde in
lectura
no cap
um q
ppare
no qd
e no d
atūsi
si auo
re nato
o vni
arch: h
restan
minis
a pson
C. si ad
i. 2
C. n
pfo m
detur
no suo
C. vlt
in. l. i
C. p
rit. an
futura
imam
stima
aucto
C. p
ly con
bruce
tece a
rū p
er. l. a
i. tū
pimo.
C. ad
ma. l.
co vlt
ac ma
uolū
qgna

liiifamilias a quolibet in castris acqrit: no acqritur: als: vt. ff. d. castr. pecu. l. si forte. z. l. castr. q. si castr. est qd magistri liberalium artium: medici: clerici: z. aduocati de publico acqritur. C. de inoffi. testa. l. si. z. C. de epis. z. de.

facrosacte. z l. cum lege. a **D**istinctione. aduentionis vel pfectionis ppaeratais vel vstus. **b** **C**aly. si fratri qd grauius esse videtur: vt. C. de bo. q. lib. l. cu oportet. §. j. e **C**onstitutione. vt. C. de bo. q. lib. cu oportet. **d** **E** r. r. e. large pce. i. ppter rez vt fruct' ex rebus pris vel occasioe pris quocuqz mo qstatur. ff. de ic. rui. nau. l. j. §. ij. z. ff. de vstus. l. fideico. §. cu possidi. z. de vulg. substi. sed r si plures. §. in arrogato. z. de castr. pecu. l. si forte. z. l. si castr. nisi z aliunde filius sit habitur' p se: vt. ff. de iure do. l. v. §. si pater. z. sic ponit ex re. ff. d. acq. here. aditio. in si. ar. pira. ff. de pecu. eo rpe. in si. ar. s. r. ff. de ac. emp. Julian. §. si qd seruo. e **C**onuidia est. l. filio q acqruir. **f** **R**euerti. q. d. nulla. g **C**onfructu. quez hz in aduentionis: nisi remiserit: vt. C. de bo. q. lib. cu oportet. §. in aut' res. vel nisi ab aliquo ser' det aliqd vel relinquat b pacto vt ad patre no pteat vstus fruct': vt in aut. vt liceat mri z aut. i. pn. col. vij. vel nisi succedat filii' vna cuz pre in hereditate frs vel sororis: vt in aut. de here. q. ab intest. de. §. si so. col. ix. vel nisi ser' donec filio familias eo pacto vt manumittat stat. vt. C. d. bo. q. lib. l. vlt. ad si. vel nisi qn pater voluit contentari filio aduenti hereditate aliqua: vt. C. d.

parentibus suis acgre bat sine vlla distincio ne: z hoc ita paratum scibat: vt esset eis licentia qd p vni vel vnaz acqritu est: alij b filto vel extraneo ddare: vel vderet: vel qcuqz mo voluerat applicare: qd nobis ibumanu vstus est: z gnali rstitutione emis sa z liberis pepcimus: z pnb honore debitus referuatum. sanctum etenim a nobis e: vbi qd ex re p'ris ei filio obueniat: hoc secundu antiqua obseruatione totu parati acqraf. q em iuidia

bo. q. lib. l. si. in §. j. z. q. vel nisi parte minus legitime diuertere bona filijs applicent vt in aut. vt nulli. in. §. q. qd dda. colla. r. Item qn pater contrarit incestas nuptias: vt in aut. de incest. nup. §. j. coll. ij. b **C**ro.

est vt qd ex patris occasione pfecta est: hoc ad cu reuertit: qd autez ex alia ca sibi filiuissa. acq fuit: hui' vstus fructum pri qde acgre: dnum aut apud cu remeat: ne qd ei suis laboribus vel p'pera fortuna accesserit: hoc l aliu puenies luctuosum ei pcedat. **C**hoc qd a nobis dispositu est: z i ca specie vbi parat' emaciado liberu ex rebus que acquisitiones effugiunt: sibi tertiu partez retinere si voluerit: licentiaz ex anterioribus co

espera. qd d. cemus in du bio vn peruenie: **R**idende quida. ex bonis pris frumit habuise ficat si yro bz psumit ex bonis mariti: vt. C. d. do. na. inter vi. vzo. l. et. r. ff. de do. int. vi. vzo. l. gme. **R**os p. z distingue. an si u' sit diligens vt diues z piops vel eoltra: vt ex bonis diligens als diuis q. sicut sin gam' vt. C. arbi. tu. si defumet. §. ff. de. vdi. veditor ex hereditate. ibi p' p'iu. n. holo. r. z. ff. ad leges falcis. si heres institutus. in pn. **P**rocedat. collige peculiu. aliud castris: aliud qn castris: aliud rusticana sine paganu: qd diuidit iter pfectionis z aduentionis vt. C. de inoffi. testa. l. si. in pn. in gbus oibus de hac. l. qd iuris sit. z. C. de bo. q. lib. l. cu oportet. **H**oc quoq. **C** Emacipans olim filiu liberabat tertiu parte bonoz aduentici op filio. hodie vero sola medietate vstus fructus pro premio habet. hoc dicit. **A**retinus. **C** hoc quoq. vt patribus honorificamus: z filijs parcamus. **C** Dispositu est C. de bo. que lib. q oportet. §. cum autem. **C** Specie. i. casu. n **T**abi. i. in quo. o **C** hoc quoq. i. patri no agrant iprum ad proprietate. Sed hm q ipa locus habeat qd bic dicit: hm antiqua no: q. scilicet castris z qn no acgrebant de quib' nullo detinebat pater: vt. C. de bo. q. lib. l. cu oportet.

In 1760 **U**nter ...
In 1761 **U**nter ...
In 1762 **U**nter ...
In 1763 **U**nter ...

§. i. fm moderna vero nō: qz nō erat adhuc
statuti in aduētijs vt nō acquiratur patri
de hui⁹ legis antiquē q̄ recitat hic. Rñ. q̄
tior iura hic successiue considerari. antiq̄
mum quo sola castrētia vel q̄si nō agrum
vt. §. §. i. an-
tiquū vel tē-
pore Constan-
tini quo res
maternē et ex
matrā sine a
delate nō ac-
quiratur p̄fi
statuti est. C.
de bo. mat. l.
j. et. §. et. ij.
tertū qd̄ hic
recitat vt pa-
ter emācipā-
do filium de
his maternis
tertū teneat
pro premio.
quartū quo
cauet vt oīa
aduētiā ac-
quirantur fi-
lijs q̄ntū ad
proprietatez;
patri q̄ntū
ad vsum fructu-
m: ex quo
corrigi illud
qd̄ iure anti-

quo cautū erat vt §. 7. §. j. C. de bo. q̄ lib.
cū opz. a **C**onstitutionibus. f. Constan-
tini ante iustinianū: vt recitat. C. de bo. q̄ li-
cū opz. §. pe. b **D**ecretat. ar. p̄tra. §. de
le. p̄. m. p. totū. r. C. de cadu. tol. §. p. l. cdo.
c. **D**imidiā. quā semp̄ retinet nisi exp̄te
remittat. vt. C. de bo. que lib. cum opozet.
d **P**ro tertiat. loco tertij quā habebat
olim in bonis maternis rōne p̄prietatis: h̄
hocie dimidiā vsu fructū in oībus aduēti
q̄a: vt. C. de bo. q̄ libe. cum opozet.

Rem. vobis **S**eruus agris dñō etiam
ignoranti: hereditas vero sine iussu domini
adiri nō potest. hoc dicit. Aretinus.
e **S**tipulenti. et ita obligationē dñō q̄rit:
vt. Per quas perso. nō. acq̄. circa p̄ncip.
f **E**x qualibet. vt p̄ occupationē vel spe-
cificationē: vel intentionē: vt. §. de re. di. §. se-

re. r. §. cū quis. r. §. thesauros. g **T**ruis-
tis. sic. ff. de acq. re. do. etiā in iuris. sic. r. fi. de
ver. obli. seru⁹ vetate. ar. p̄tra. ff. de do. hoc
iure. §. nō pot. h **S**uū. f. ad suā vilitate-
tem: sed ad oīa vilitatē pot: vt. §. de stip. ser.

§. cū factū. q̄
est cōtra. imo
etiā ad suam
vilitatē q̄n-
qz: vt si dñs
seruo legatū
relinquat: vt
C. de necess.
ser. quidā. §.
illo. Rñ. illō
de eḡtate nō
rōne dicitur:
qz in alimēta
erat relictu:
vt. C. de le. l.
seru⁹. r. ff. de
alimē. r. aba.
lega. l. snos.
als aut nō te-
net heres ni-
si velit.
i **S**ed si
heres. nō. in
hereditate a
deuindā vno
tria eē neces-
saria. i. iussus:
vt. hic. r. q̄ p̄
cedat: vt. ff.

de acq. herē. si gemibi. §. iussus. r. serui vo-
luntas: vt. C. de here. in su. cum p̄ponas. r. in
treb. resli. seruo factē dā solius dñi sufficit vo-
luntas. Ar in bonorū possessiōe suo delata
seruū cōsentire r̄ dominū velle siue an sine
post opz: vt. ff. ad treb. seruo iurto. r. rem-
ra. haberi. l. pe. in legato. nō est opus iussio-
e cū emolumentū tū p̄ncipat: vt. ff. in d. si here-
ditatē. k **A**d dicit. f. seru⁹. b **P**eri-
de. q̄. b nō p̄inde: vt si filio meo substitu-
i eos quos herede a mibi fecerit. nā vocat̄ ex
substitutōe q̄ p̄ se nō q̄ p̄ suos heredes sit
vt. ff. de vulg. r. p̄. substitut. q̄ liberte. §. hec
p̄ba. ut̄ alibi vt. ff. de le. j. cū filio. §. p̄p̄i p̄o-
r. §. iō. m **A**d dicit. f. siue seru⁹ tñ vel t
siue dñs tñ: vt. ff. de do. r. a. m. r. l. n. r. d. ad i.
le. l. suo. nō **A**d dicit. f. adep̄. f. iuste fm
quosdā. vt. alr qd̄ dicit d̄iam⁹. §. d. his qui

sunt sui vel alicuius. §. j. a **C** Et idem in etiam ignorantes: vt. ff. de acq. pos. l. ij. §. factus. b **C** Usucapio. in reb⁹ peculiarib⁹ statiz: in dñcis post qđ dñs scit: vt. ff. p. so. l. ij. 7 de vsucap. l. labeo. c **C** Possessio. idest prescriptio qđ est effect⁹ lōge possessionis: vt. ff. de vsucap. l. ij. **De his autē**
C Seru⁹ in quo hēmus vsufructuz acqrit nobis ex duab⁹ causis: videlz ex re nra 7 operib⁹ suis. Ex alijs vō causis acqrit domino pprietarij. h. d. are. d **C** Tmō vt. ff. de do. cā mor. l. vlti ma. 7 de admē. le. l. hno. e **C** Usufructū. de co. in quo vsu tmō habem⁹: dic qđ ex opibus tmō acqrit: qz opa serui in fructu sunt: vt. ff. de vsu 7 habi. per seruū. **C** Ex re. ex pone vt. §. j. g **C** Proprietatis. nisi cōteplatiōe fructuarij sit institutus: vel aliud sibi datū fuerit: quo casu ex re eius. s. fructuarij sic sibi questū esse videtur: vt. ff. de vsufu. lega. sed 7 si qd. non tñ fructuarij iustus sufficit ad adēndā hereditatē: vt. ff. de acq. here. l. additio. §. pterea. **C** Vel quid. idest aliquid. accur. **Idem placet.** **C** Liber homo 7 seru⁹ alicuius bona fide possessio acqritur: vt. ff. de acq. here. l. additio. §. pterea. **C** Liber homo 7 seru⁹ alicuius bona fide possessio acqritur: vt. ff. de acq. here. l. additio. §. pterea. **C** Liber homo 7 seru⁹ alicuius bona fide possessio acqritur: vt. ff. de acq. here. l. additio. §. pterea.

libet **C** Is liber. hic dic qđ dixim⁹. §. e. a. pñ. **C** Causas. veluti si fuerit heres institutus: vel legata fuerit ei aliqd vel donatum. **C** Si liber est. pter possessionē qđ sibi queri nō potest: cū ipse ab alio possideat: ff. ad. l. iul. §. adul. sic enu. met. Itē pter vsucapionez qđ sibi nō qrit sine possessio ne: vt. ff. de acqre. re. do. qđ lib. §. qd. qd. 7 de vica. l. siue. §. 3 in hereditate per libe 7 hō minē mibi qrenda. vj. ne cessaria sunt quoz si quid defuerit non qrit. s. vt mo pteplatiōe statuā. Itē vt sciat cōditionē suā institutus. Itē q iustus meo deat. Itē q volēs adēndū Itē q velit qre. **C** Itē q bona fide possides. Vñ dico epote vt sciat cōditionē suā: nā ignar⁹ sue cōditionis nulli acqrit. sibi eni nō: vt. ff. de acq. here. q purat. §. q bona fide. 7 l. vj. §. j. 7 qz se obligare nō voluit. Itē possessio nō: si nō interuenit iustus: vt. ff. de acq. here. si quis mibi bona. §. iustus. Itē 7 si iteruerit: vt. ff. de acq. here. l. vj. §. cellus. 7. §. j. nā 7 hui⁹ necessitate credit hoc fecisse: vt. ff. de nego. ge. lat. §. §. si libero. quare non pōt acqre: vt. ff. de here. l. si lib. in pñ. Si scies cōditionē suā volēs qre mibi qrit sibi sed restituit mibi possessio 7 cōditionē sine cā: cū intuitu fuit institut⁹. aut nō volēs qre possessio cui intuitu fuit institut⁹ iustu ei⁹ adēndō qrit: sed sine ei⁹ cōteplatione nihil fit: vt. ff. de acq. re. do. l. liber hō. in pñ. Itē potest dici q ignar⁹ querit sibi: vt. ff. de acq. here.

ff. ad. l. iul. §. adul. sic enu. met. Itē pter vsucapionez qđ sibi nō qrit sine possessio ne: vt. ff. de acqre. re. do. qđ lib. §. qd. qd. 7 de vica. l. siue. §. 3 in hereditate per libe 7 hō minē mibi qrenda. vj. ne cessaria sunt quoz si quid defuerit non qrit. s. vt mo pteplatiōe statuā. Itē vt sciat cōditionē suā institutus. Itē q iustus meo deat. Itē q volēs adēndū Itē q velit qre. **C** Itē q bona fide possides. Vñ dico epote vt sciat cōditionē suā: nā ignar⁹ sue cōditionis nulli acqrit. sibi eni nō: vt. ff. de acq. here. q purat. §. q bona fide. 7 l. vj. §. j. 7 qz se obligare nō voluit. Itē possessio nō: si nō interuenit iustus: vt. ff. de acq. here. si quis mibi bona. §. iustus. Itē 7 si iteruerit: vt. ff. de acq. here. l. vj. §. cellus. 7. §. j. nā 7 hui⁹ necessitate credit hoc fecisse: vt. ff. de nego. ge. lat. §. §. si libero. quare non pōt acqre: vt. ff. de here. l. si lib. in pñ. Si scies cōditionē suā volēs qre mibi qrit sibi sed restituit mibi possessio 7 cōditionē sine cā: cū intuitu fuit institut⁹. aut nō volēs qre possessio cui intuitu fuit institut⁹ iustu ei⁹ adēndō qrit: sed sine ei⁹ cōteplatione nihil fit: vt. ff. de acq. re. do. l. liber hō. in pñ. Itē potest dici q ignar⁹ querit sibi: vt. ff. de acq. here.

Iqui aliena in fi. r. §. ch. at. a **D**ñs fit. sic. C. de pa. c. traditionib⁹. b **Q**u scit. vñ nō vsucapit cū malā fidē habeat: vt. §. d. vsu ca. in pn. c **H**abet. sic. ff. de acq. pos. l. j. §. p. eū. sic. ff. qui sancta. cogā. l. sciētā. §. ij.

Non possidetis. scz ciuiler s; na turalit: vt. ff. de acq. pos. l. naturaliter vñ vile iter dictū vñ vi si bi dat: vt. ff. de vi r vi ar. l. iij. §. vñ vi. e **I**n vtri usq. no. d tri bus vrsusq; vici. vel meli us die vtriusq; fructuarij r bonc fidei possessio.

Proxi me. vt. §. eo. §. de his. r. j. §. idē placet.

Ex his tra

q. **P**er extraneā per sonā nihil p̄ nobis acqri. p̄ pcuratorē so acqrit no bis possessio r dñitū r vsu capio. h. d. vs q; ad fi. arc. g **A**ppa ret. argu. a d rō sensu sū pro. nā si m̄ p̄ dicos ho mines acqri tur. ergo nō

per alios: vt. ff. de offi. ei⁹ cui mā. ē iurisdā. l. j. in pn. r. §. de tutel. in pn. h **A**cq ri. salit in tutore r curatore r similib⁹ perso nis: vt dicens. j. de inutili sit. §. si q; alij. i **P**ossessionē. C. de acq. pos. l. j. r. ff. de acq. pos. possessio quoz. §. r si possessio.

Cōstitutionē. q. ē. C. p. q̄s p. no. x. l. j. **P**er hāc. itaq; r pcuratorē: nāq; lo la possessio cū res inanimata sit mibi nō q̄ri tur. Nam r p̄ traditionē res mibi querit r possessio. sed illa cadē r p me acquirir: vt. §.

de rez di. §. p̄ traditionē vt. §. e. in pn. Alij dicūt vt. 230. p solaz possessionez acqri dñim vt hic. r. C. e. l. j. Sed ibi nō dicit sim pliciter excep ta possessio ne: s; dicit ex cepta cā pos sessiois. i. do minio qd est causa posses sionis secūda post vsucapi onem. ff. de vsucapi. l. iij. m **P**re scriptionem. nobis scienti bus: vt. C. de acq. pos. l. j. n **H**acte nus. admo nuisse. §. de re. diui. §. sin galorum. o **A**cqra tur. p nos r alios: vt l. i. isto. Acq. p **L**ega tor. rñ. tacite obiectioni q̄ fieri possēt d singularibus acquisitionib⁹

legator. q **R**efere^m: vt. j. d. l. p totū. r. j. de singulis reb⁹ p fideicō. relic. p totuz. r **S**i sui heredes. s. de iure ciuil: vt. j. de here. insti. vsq; ad ti. de bonoz possessione. s **B**onorū. s. de iure p̄to. r. j. de bo. pos. p totū titulū. t **A**rrogauerit. j. d. acq;

placet nō solū sciētib⁹: sed r ignorātib⁹ vobis acqri possessionē^m fm diui Seueri p̄stitutio nē^k: r p hāc possessionē etiā dominiū si dñs fu erit qui tradidit: vt vsu capionē: aut lōgi tēpo ris p̄escriptionē^m si do minus non sit. **A**d a ctenu^m tātis per admo nuisse sufficit quē admo dū singule res vobis ac quiratur^o. Nā r legato rū⁹ ius r quo ipso iure singule res vobis acq ratur. Itē fideicōmissio rū vbi singule res vob reliquūtur oportunt⁹ iferiori loco referem⁹. **A**idē cam⁹ itaq; nūc quib⁹ modis p vniuer sitatē res vobis acqru tur. Si sui⁹ ergo here des facti sitis: siue cui⁹ bonoz⁹ possessionē pe ticritis: vel si quē arro gaueritis: vel cui⁹ bo na libertatū cōseruāda rum causa vobis addi

per arroga. per to. a **C** fuerint. j. e. de co
 cui libe. cau. bo. adij. per totū. b **C** Ex te
 llamēto. de qbus vsq; ad tertiu libru dicef.

C De testamentis. Ista rubrica a sequen-
 tes continuantur per imperatores: vt. s. ti. j.
 s. si. dicit ibi

Testamentū.
C Totus iste
 titulus diui-
 ditur principi-
 paliter i tres
 partes. Nam
 primo ponit
 ipsas defini-
 tione siue e-
 tymologia
 s: itamēti. se-
 cundo de tes-
 tamentis in
 scriptis: tam
 de iure vete-
 ri q; de iure
 nouo. tertio
 de testamen-
 to. nuncupa-
 tivo. Secun-
 da ibi sed vt
 nihil. Tertia
 ibi sed hoc q;
 gen. Itē se-
 cunda pars principalis subdividitur. Nam
 primo recitat ius antiquū a multiplicē or-
 dinationē testamentorū: a eorū nomina cū
 eorū correctione. Secundo de sigillatiōe
 facienda per testes. Tertio q testes possunt
 adhiberi: a qui repellantur in testamento.
 Quarto q non refert in qua materia testa-
 menti scribatur. Quinto ponit vnu casum
 q; de vno testamēto possunt fieri plures scri-
 pturę. Secūda ibi possunt autē. Tertia ibi
 testes autem. Quarta ibi nihil autē. Quinta
 ibi sed vt vnu. Item hec principaliter sub-
 dividit in nouē partes. Primo pōit ety-
 mologia vocabuli. secūdo recitat duo gna
 testamētoꝝ q olim seruabantur. tertio reci-
 tat tertiu gen^o testamētoꝝ: quod etiā iure
 civili fuit introductū. quarto pōit duo gene-
 ra testamētoꝝ in desuetudinē abiisse. qnto
 ponit qnter tertiu gen^o pars desit p desue-
 tudine. sexto qualiter postea fiebat testamē-
 ta de iure pretorio. septimo qnter in conse-
 cratione testamētoꝝ ius civile a pretorū con-

ta fuerint: eius res oēs
 ad vos trāscūt: ac prius
 de hereditatibus dispi-
 ciamus: quarū duplex
 editio est: nā vel ex^b te-
 stamēto vel ab itestato
 ad vos ptinet: a pus ē
 vt de his dispiciamus
 q ex testamento vobis
 obueniūt: qua in re ne-
 cessariū est initiū de or-
 dinādis testamentis ex-
 ponere.

C De testamentis ordi-
 nandis.

T Estamētum^c ex
 co appellatur q

unctū est a etia cōstitutiōes iperiales. octa-
 uo magis declarat quid est de iure civili a
 quid de iure pretorio: a quid de iure cōsti-
 tutiōnū in formatiōe testamēti. nono qua-
 liter p cōstitutiōes iperiales addituz est q

testatio mētis sit. Sz^d
 vt nihil antiquatis pe-
 nitus ignoret: scilicet
 est olis solū. quidē duo
 genera testamētoꝝ in
 vsu fuisse: quoz altero
 in pace a ocio vtebant:
 qd calact^c comitis ap-
 pellabāt: altero cū i plū-
 um crituri essent: quod
 pāctum^s dicebatur. A-
 Accessit^b demū tertiu
 genus testamētoꝝ: qd
 dicebatur per es^l a li-
 bras: scilicet quia p cōmāci-
 pationē: id est imaginā-
 riā quādā venditiōnē^h

testator scri-
 bat nomē he-
 redis. Secūda
 ibi s; vt. Er-
 na ibi acces-
 sit. qra ibi s;
 illa. qnta ibi
 qd vero. sex-
 ta ibi postea
 septia ibi sed
 cū paulatim.
 octaua ibi r.
 B. nona ibi:
 sed his oib^o.
 a hoc dicit in
 summa. Te-
 stamēti vlti-
 testatio men-
 tis: a antiqui-
 tus erat plu-
 ra genera te-
 stamētoꝝ: a
 vnu qd i pa-
 ce: aliud qd
 in bello: ali-

ud quod per es a libra: aliud de iure pre-
 torio: que recesserit ab vsu. h. d. A. ren.

T Estamētū. ap-
 pellat. ponit ety-
 mologia: vt dicit lapis qm ledēs pedē.
 a argumētū qm argute inuētū: a fm hoc co-
 datus pōt dici testm. Diffinit aut sic. Te-
 stamētū est volūtatis nre iusta sententia de
 es qd quis post mortē suaz fieri voluit: vt
 ff. co. l. j. a est additū cū institutiōe heredis
 vt. j. de le. s. an heredes. q; sine heredis in-
 titutiōe nullā dī testm: vt. ff. de iur. co. l. i.
 j. de fideicō. in pn. d **C** Sz. vt. C. de cadu-
 tol. s. cū triplici. argu. tra. j. co. ti. s. in pro-
 nō scripti. e **C** Qd calact. i. homo in ius-
 vel bōnis cōuentibus. cōtos eni bonū scrip-
 tatur. Comitē sunt cōuentus. vel a calo qd
 est voco: quia vocatio personaz fiebat. vñ
 calēde dicit sūt. f **C** Litari. de de mil^o.
 g **C** Prociatū. eo forte q succēde fiebat
 in his duob^o testamētis heres erat: vt. j. co.
 s. sed neq;. h **C** Accessit. sūt d iure civil^o.
 i **C** Per es. ppiū nomē testm. h **C** Te-

Actionē. sc. s. q. mo. ius pa. po. sol. §. p. terea. **E**t libupède. idest estimatore: qui libupèdebat vel estimabat familiā vno nūmo: deinde emptor manumittebat totā familiam cum omnibus bonis. Accurritus.

Roma nis. idest liberis hominibus: vt. s. de li. §. si. accur. **P**uberibus. s. qui. modis tute. fini. in pn.

Familie. idest hereditatis: vt. si. de verbo. signi. pronūciatio. §. familiae.

Emptor. q. erat loco heredis vt. l. e. §. sed neq.

Libra. idest adequataz: idest estimata rem. et dicitur libra hereditas: qz sicut libra vidit in duo decz vncias: vnde dicitur adequata libra. idest hereditas estimata. accur.

Parti. qz numerus testiu remāsit. accur.

Id ius falsz qz ius diu. inuenit.

Postea. scilicet de media iuris prudentia.

Honorario. scilz pretorū vt. s. de iure naturali. §. pretorū. **Q**uodā mō. qz cōputādo libupède et emptore. vij. erāt.

Et subscriptio. vt subscriptant se testamēto assuise et cuius sit. ff. eo. l. penul.

Constitutionibus. vt. C. de testibus. hac consultissima. **C**ōtextu. idest nullo actu interposito: nisi necessario nature: vt

ff. e. heredes. in fi. et C. e. cū antiquas. **T**estatoris. si pōt vt. C. eo. iudicemus.

Testiu scilz non potest testō: scribere. sed hodie distingit per aliū scribere pōt nōmē heredis: vt in autē. vt spō. lar. §. qz vero. col. vij. **Z**enore. est autē tenor: si pōt scribere faciat: alias dicit corā testibus et scribet p aliū vt aliquos de eis aliq nō valeat: imo falsi pena tabello teneat. C. s. inbem.

Possunt ac. **O**mnes testes pnt vno anulō pprio vel alieno signare. h. dicit. **A**nnulo. scilz hōre caracteres q signatorū dī: et sic est i eo signū. non autē alio signo: vt. ff. eo. ad testiu. §. signū. et de ver. sig. l. signatorū. §. signare.

Testamētū. vel etiā linteū. s. quo iuu

lueum est testiu: vt. ff. eo. ad testiu. §. si.

libum est testiu: vt. ff. eo. ad testiu. §. si.

In stile hystoriarū. cō. qz si hystoriarū. scilz pnt. et opit. est. ut nōmē heredis scribat.

ergo sed no liberat
habet que pnti pnti hacten
fuerit lib. impet q quod regit
habetur aut q

287

Sed cum salante. Seruus coi opinione
reputatus liber potest in testameto esse te-
stis. hoc dicit. Aretinus.

Sed cum libertate. s. putativa. si qd est in veri-
tate. sic ff. de

Testam. haerone et euz tribus vel pau-
cioribus vel plurib? pot signare testamentu
arg. j. man. s. is qui erequis. Alij dicit tm
cum. vij. vel vno debere signari.

Messes aurem. In testameto pot esse te-
stis qlibet q
pot heres in-
stitui excepj
enumeratis.
h. d. Aret.

Facto. Testes autē adhibe-
ri possunt hi cu quibus
testameti factio est. Sz
neqz mulier: neqz ipu-
bes: neqz seru: neqz
furiosus: neqz mut: f:
neqz surd: neqz is cul
bonis iterdictus est: ne-
qz ij quos leges iubent
ip:obos intestabilesqz
esse: pnt i numeru testi-
um adhiberi. **Sed**
cu aliquis ex testib? te-
stameti quide faciēdi te-
pote liber estimabatur:
postea autē seru? appa-
ruit: tā diuus Padria
nus catonio no: qz po-
stea diu? Seuer? et An-

Aduli-
er. I alijs aut
casib? oibus
recipit pter-
q in testamē-
tis: vt. ff. e. g.
testa. s. mul-
lier. ratio est:
vt. C. de fidei
com. l. fi. vt ē
timor falsita-
tis. Quid de
hermosfrodio:
Rñ. si pre-
ualet in ma-

sculino sexu recipit. vt. ff. de sta. ho. querif.
et de tes. l. repetidap. s. j. d **Impubes.**
qd de eo qd vidit in pupillari etate: Rñ. als
idest pterq in testameto possit testificari si-
cut et seru?: vt. ff. de ver. sig. l. notione. s. in-
strumentoz. et C. de hereti. et maniche. qm.
in fi. sed hic no: qz facit ad substantia testa-
meti: vt hic dicit. et **Furiosus.** nisi habe-
at dilucida intervala: vt. ff. eo. g. testa. s. nec
furiosus. f **Adutus.** qui nihil loqui vt
audire pot: vt. j. qui testa. la. pos. s. surdus.
g **Interdicti.** vel a lege: vt qz comisit in
in leg. iul. maie. vt. ff. ad. l. iul. ma. l. fi. Vel a
iudice: vt. ff. eo. is q. in fi. j. rñ. h **Inte-
stabilis.** vt de crimine famosu dānatus vel
muliebria passus: vt. ff. eo. is cul. s. fi. 7. l. cu
le. ff. de testi. s. ob carmen. in princi.

no g loqz iudicib? q hnt pntib?
q simul pntib? ad hoc qd ille qui
prohibetur esse testis. h d dno ut
dixi curz no pot esse testis h pnti
aut qz.

tonin? rescripserit sub-
uenire se ex sua liberali-
tate testō: vt sic habeat
firmum: ac si vt oportet
bat factū esset: cu eo te-
pote quo testamētū si-
gnaret? oium cōsensul
hic testis liberozū loco
fuerat: nec quisquā esset
qui ei qstione stat? mo-
uisset. **Pat** nec non
is q in potestate ei? est.
Itē duo fratres quē in
ciuidē patris potate sunt
vtiqz testes i vnū testa-
metū fieri pnt: qz nihil
nocet ex vna domo plu-
res testes alieno nego-
cio adhiberi: in testibus
autē no debet esse is q
in potate testōis est. sed
si filius familias? de ca-

rate. sic ff. de
leg. j. l. ij. s.
sed si quater
ff. d off. pro.
barbari? ar.
cōtra. j. de le.
s. si quis res
suam.
k **Signa**
retur. quid
hōc itelligit
generalit vo-
rum: vt sine
ostēdat testa-
metū in scri-
ptis conditū
sive nūcupati-
uuz debet
ei credi: pter
fieri in testa-
meto esse sine no:
sic habet pnti-
etudo: vt. C.
de edic. dmi.
adri. tol. l. fi.
et C. de don.
dona. 2. arbi-
ta. l. fi. nos?
fi. in nūcupa-
tione de iure.

et qd hic dicit in testō cōdito in scriptis loq-
tur. in nūcupatio eni si pferat non debet
credi sine testib? cū in eis cōsistat tm substa-
tia testamēti: ipm tm valet lz pbatio deficia
vt. ff. de testa. tu. l. duo. Quid si seruus fact?
ē vel isamis? vel it recognoscere sigilla sua?
Rñ. no admittitur: vt. ff. de carbo. edic. ca-
bonianū. s. cause. l **Cōsensu.** no. erro-
rem pdesse: vt. ff. de sup. leg. l. iij. in fi. et C. d
lati. l. tol. s. j. qz. et ff. de of. psec. barbari?
Pater necnon. Pater est in vno et eodē
testameto esse testis potest cum filiis et fratrib?
in testamento extranci. hoc dicit. Aretin.
m **Alieno.** aliud si in suo: vt. j. pxi. s. q
ff. de testib? testis. n **Sed** filiusfamilias?
missionem. idest remissionē a iud si ante: vt. ff.
eo. qui testamēti. s. per contrarium.

et qd hic dicit in testō cōdito in scriptis loq-
tur. in nūcupatio eni si pferat non debet
credi sine testib? cū in eis cōsistat tm substa-
tia testamēti: ipm tm valet lz pbatio deficia
vt. ff. de testa. tu. l. duo. Quid si seruus fact?
ē vel isamis? vel it recognoscere sigilla sua?
Rñ. no admittitur: vt. ff. de carbo. edic. ca-
bonianū. s. cause. l **Cōsensu.** no. erro-
rem pdesse: vt. ff. de sup. leg. l. iij. in fi. et C. d
lati. l. tol. s. j. qz. et ff. de of. psec. barbari?
Pater necnon. Pater est in vno et eodē
testameto esse testis potest cum filiis et fratrib?
in testamento extranci. hoc dicit. Aretin.
m **Alieno.** aliud si in suo: vt. j. pxi. s. q
ff. de testib? testis. n **Sed** filiusfamilias?
missionem. idest remissionē a iud si ante: vt. ff.
eo. qui testamēti. s. per contrarium.

no. qm h
testameto. s.
t. pnt. s. pnt.
no. pnt.

no. qm h
testameto. s.
t. pnt. s. pnt.
no. pnt.

no. qm h
testameto. s.
t. pnt. s. pnt.
no. pnt.

C In ea re. idem et in alijs: vt. C. de test. l. j. §. qd est domesticus: Rñ. colou. et ascrip-
 ptus vel similes: vt. C. de his qui ad eccle.
 cofu. l. si. §. sane si ser. et de quest. l. puidē. Itē
 vt. cor. marito. et. vt. de vsu et habi. §. item is.
 Itē seruientes
 sine daptu: vt. ff. de pe. l. respiciē. §. furta.

Sed neq; he

res. **C** In te-
 stamēto si pt
 esse testis he
 res scriptus in
 eo nec pater
 nec filius in
 prāte nec fra-
 ter in eiusdē
 prās prāte. l. 3
 dicit. Areti.

b

pat.
 no. q. his tri-
 bus modis di-
 citur qd prin-
 gere me per
 potestatem.

c

Adhi-
 beri. q. eorū
 negociū est.
 cū etiā lucrū
 et dānum ad
 eos ptineat: vt. ff. qñ ap-
 sit ne. l. j. §. i
 ppria. et vere
 eorū qui. et.

de

Agi.
 caute ponit
 agi. et nō di-
 cit gerī cum
 sit generalissi-
 mum: vt. ff.
 de ver. sig. l.
 labeo. in pn.
 et l. verborū.

C

Cōtur
 datum. nam olim heres duobus primis ge-
 neribus testamentorum poterat esse testis.
 In tertio vero ille qui erat loco heredis nō
 poterat esse testis: et sic erat turbatio iurū: et
 ad eī similitudinē verus heres hodie testis

nō erit vt sequit. **C** Heredi. qui erat ex
 primis duobus generibus testamentorū.

C Abuti. sic. C. de cadu. tol. in primo.
 ff. si fa. sur. se. di. l. si. et §. qui ma. nō pos. §. j.

Legatarij.

C Legatarius et fideicommissarius
 singularis potest esse testis in testamē-
 to in quo est
 legatus. hoc
 dicit. Areti.
C Lega-
 tarij. discre-
 pant hi iure
 veteri a fidei-
 commissarijs:
 vt. j. de fidei-
 com. here. §.
 preterea. sed
 hodie nō: ve-
 i. de le. §. sed
 non vsq;

C Mō iu-
 re. sed rei et si
 ne onere: vt
 ff. manda. si
 hereditatez.

C Consta-
 tione. greca.
 Et die §
 illa q est. ff. e.
 qui testamē-
 to. in prin. q
 est iustitiani
 per approba-
 tionez: vt. C.
 de vete. iure
 emule. l. j. §.
 merito. pmo
 verior.

C Prāte.
 Itēz tabelli-
 on: vt. ff. eo-
 domitius.

C Nam
 C. de testi. of-
 bus. contra.

bere eos suadebāt At-
 tamē nos eādē obserua-
 tionē corrigentes: et qd
 ab illis suauit est: in le-
 gis necessitate trāserē-
 tes: ad imitationē pusti-
 ne familie ēptoris me-
 rito nec heredi q in imagi-
 nē vetustissime familie
 emptoris obtinet: neq;
 alijs psonis q ei vt di-
 ctū est coniuncte sunt: li-
 centiā concedimus sibi
 quodaz mō testimonia
 p̄stare. Ideoq; nec eius-
 modi veteres cōstituti-
 ones nostro codici inseri
 pmissim. **C** Legata-
 riy aut et fideicommiss-
 sarij quia nō iure suc-
 cessores sunt: et alijs p-
 sonis eis coniunctis te-
 stimoniū eis non done-
 gamus: immo in qua-
 dā nostra p̄stitutione
 et hoc specialiter eis cō-
 cessimus: et multo ma-
 gis his qui in eorū po-
 testate sunt: vel qui eos
 habēt i potestate huius
 modi licentiā damus.

So. hic agit de iurib; testamēti iter herede
 agētē p̄tra testm. als p̄iūc; p̄iūcto nō feret et
 min; legatarijs alijs. In hoc falso hic sumit
 ar. q. soci; in cā socij admittit in testimoniū
 vel dic hoc spāle vt cōiunct; p cōiuncto ad

et aliu;

*Nō glo in verbo demus p̄iūc; p̄iūcto nō feret et
 ad legatarijs alijs. C. de h. p̄iūc; p̄iūcto nō feret et
 et v. d. q. q. p̄iūc; p̄iūcto nō feret et
 In omnia p̄iūc; p̄iūcto nō feret et
 aliquos huius q. p̄iūc; p̄iūcto nō feret et
 que v. d. h. p̄iūc; p̄iūcto nō feret et*

mittatur q̄si in re sua favore testamēti ⁊ vlti me voluntatis q̄ oꝝ dñari si legitima est vt. C. de le. l. cū q̄stio. in fi. ⁊ erit bonū ar. s. dictū. Sed cōtra ar. est. C. de testi. qm̄. in fi. S. rñ. fuis illi? le. nō refert ad totū qd̄ erat dictū.

T Nihil aut̄ interest te-
stamētū in tabulis aut
in chartis ⁊ mēbranisue
vel in alia materia fiat.
sed ⁊ vnū^b testamentuz
plurib⁹ codicib⁹ cōfice-
re quis pōt secūdū obti-
nētē tñ obseruationem
oibus fact⁹: qd̄ iterduz^c
etiā necessariū est: velu-
ti si quis nauigatur⁹ ⁊
secū ferre ⁊ domū relin-
q̄re iudicioꝝ suoz pte
stationē velit: vel p̄p̄
alias innumerabiles cau-
sas q̄ humanis necessi-

T Estamē-
tuz pōt i q̄ li-
bet materia
scribi: ⁊ pōt
etiā in pluri-
b⁹ codicillis
scribi. hoc di-
cit. Areti.

T In car-
nis. sic assigna-
tur cōtra. ar.
s. de re. di. s.
littore.

T Et vnū
fic. ff. eo. l. vnū.

T Interdū. s. vt plurib⁹
fiat codicibus. **T** Imminēt. sic in autē.
de consan. ⁊ vte. fra. s. ficigat. colla. vj. Sed
nunqd̄ ex his exēplis p̄bat⁹: Rñ. nō sine au-
tētico: vt in autē. vt spo. lar. s. de hoc insup.
col. ix. ⁊. C. de fi. instrū. q̄c̄p̄. ⁊. ff. de bo. pos-
ses. fm̄ tabulas. l. ij. s. si tam diu. fm̄ hec am-
bo sunt p̄ncipalia. Accursius.

Sed hec quidem. **T** Testamentū fit etiā
sine scriptis declarata volūate testātis corā
septē testibus rogatis. hoc dicit. Areti.

T Sed hec. si qs. septē testib⁹. quādoq̄
nullus vocat⁹: vt si miles moriat in bello: vt
no. C. de mi. test. l. milites. q̄oꝝ vnus vt im-
pator: vt. C. eo. oium. q̄nq̄z duo inter filios:
C. eo. hac cōsultissima. s. ex imp̄fecto. Vel si
in tentorio faciat testm̄ miles: vt. ff. de mili-
test. lucius. q̄nq̄z tres vel q̄tuor vel paucio-
res: vt. C. eo. si nō sp̄ali. q̄nq̄z. v. vt in testō ru-
stici: vt. C. eo. l. si. s. in autē. q̄nq̄z. vij. vt ḡia
liter: vt hic. ⁊. C. eo. hac cōsultissima. q̄nq̄z
viij. vt. C. q̄ test. facere pos. hac cōsultissima.

T Adhibitis. i. rogatis vt intersint ⁊ sint
atēti: vt. ff. e. heredes. s. pe. ⁊ i autē. de testi.

s. ⁊ l. in fi. s. col. vij. q̄. **T** Corā. s. palā no
mitigando heredes: vt. ff. eo. l. heredes.
T Mancupata. alias notificata. inde dicit
nuncupatiū testamētum.

T De hancari testamento. **T** Est autē mi-
les q̄ iuravit
a signis non
recedere: vt.
ff. ex q. cau.
man. l. pe. ⁊
scrip̄t⁹ est in
mācula vbi
⁊ alij milites
scripti sūt: vt
ff. e. l. pe. per
totū. Sunt ⁊
alia. v. neces-
saria vt q̄ sic
miles: vt dixi
mus. ff. qul.
cau. ma. l. fi. ⁊
i aut. de mā.
pn. s. fi. coll.
ij. Itē miles
dicit a malo
qd̄ sustinet
alij: vt a mi-
le: q̄ nume-
ro mille boium eligi: vt. ff. eo. l. j. s. miles.

T De militari testō. **T** Supradicta dili-
gēs obseruatio
in ordinādis testamētū
militibus p̄pter nimā

T ro mille boium eligi: vt. ff. eo. l. j. s. miles.
T Supradicta. **T** Totus iste titulus diuidit
principalr in duas partes. Primo ponit
militib⁹ testātib⁹ in proio eozū vel in po-
culio castrē. Secō de testō in quasi castrē.
Secū ibi sciendū. Itē p̄ma subdividit. P̄ma
primo ponit p̄tinuatiōē p̄ modū remotioē
sue exceptionis: cum p̄tione noui stamē.
Secō q̄iter p̄uilegiū p̄cessum militib⁹ q̄
possunt testari q̄io volūt intelligat. Tertio
q̄ etiā miles mur⁹ ⁊ ḡnāliter defectū⁹ pōt
testari. Quarto qualr post missione testamē.
Quinto q̄ mutatio stat⁹ ipsi⁹ militia dū-
mō iterueniat noua volūtas nō vitiat testm̄.
Quarta ibi s̄z hacten⁹. Quinta ibi s̄z ⁊ si qs.
Et. h. d. Miles in expeditōe pōt facere testi-
mentū iure militari quomō vult: extra exp̄-
ditionē non habet p̄uilegiū nisi q̄ filius
miliās etiam pōt testari. Areti.

T Supradicta. q̄ cōsistit in q̄tuor vbi
in scrip̄t testm̄ cōditū vel in sola nū-
cupatiōe heredis corā. vij. testib⁹: vt. s. n. i.
s. l. cū. ⁊. s. fi. ⁊. ff. de her. insti. l. j. s. q̄ nec

Non est miles
qui iuravit
a signis non
recedere
sed qui iuravit
a signis non
recedere
sed qui iuravit
a signis non
recedere

C Imperitiā. C. de iute deliberan. l. h. in prin. 2. C. de iur. 2 fact. igno. l. j. **C** Solēnitatem. l. circa sigilla 2 subscriptiones. **C** Introductis. h. tūc demū cū in militia sunt hnt puilegiū. vt. C. eo. l. pe. 2 h subijct.

De testat.

C Miles te stando extra expeditionez dz testari fm ius cōe: 2 licz filiusfamilias sic testari. tñ pōt. h. d. 217. **C** Autē. pro sed.

C Adiuuantur. 2 ita no. q. cessate cā cessat 2 effect. 2 pōt h sumi arg. sic. C. d. epi. 2 de. l. generalr. q. cessante cleri co ab ecclesia cessat sbēda nāliter. Sed ar. 2 tra. ff. de postu. l. j. §. sexz. q. calphurnia de dit cām edicto. vñ cessante cā cessare dz edictū. qd est verū. sz h vltimū gnale ē de cā impulsua dictū primuz de finalis: sine quarez cē h pōt.

C Et si filijs. l. h. bi als probibeant: vt. j. ti. j. i. pn. g.

C Cōi. l. qptum ad solennitatē. nō quo ad hoc vt def. qrela ptra testū ei⁹ sicut in alio veterano q sui iuris ē. C. de testa. l. h.

imperitiā⁹ cōstitutionibus principalib⁹ remis sa est. nā quāuis neqz hi legitimū numez testū adhibuerint neqz aliaz testamentozū solēnitatem⁹ obseruauerit: recte nihilomin⁹ testatur: videlz cū i expeditionib⁹ occupati sunt: qd merito nra pstitutio introduxit. Quoquo eniz mō volūtas ei⁹ supma iue nia⁹ siue sine scriptura valet testamentū ex voluntate eius. **C** Illis autē tēporib⁹ p q cūta expeditionū necessitatē in alijs locis vel suis edibus degūt: minime ad vendicandū tale priuilegiū adiunātur: sed testari qdez 2 si filijs. f. sint ppter militiā cōcedunt: iure tñ cōi⁹ eadē obseruatiōe 2 in eoz testamētis adhibēda quā i testamētis paganoz⁹ h proxime exposuimus.

C Plane de testamētis militū diu⁹ Tratanus statilio scuro ita rescripsit. Id puilegiū qd militantib⁹ datū ē:

vt quoquomō facta ab his testamēta rata sunt sic intelligi dz vt vtqz prius cōstare debeat testamētū factū esse: qd 2 sine scriptura a nō militantib⁹ quoz fieri pōt. Is^k ergo miles de cuius bonis apud te qrit si puocatis ad hoc hoibus vt voluntatē suā testaret ita locutus est: vt declaret quē vellet sibi heredē esse: 2 cui libertatem tribuere pōt videri sine scripto hoc mō esse testat⁹: 2 volūtas ei⁹ rata habēda est. **C** Et ex⁹ si vt plerūqz pmonib⁹ fieri solet dixit alicui: ego te heredē facio: vel bona mea tibi relinquo: nō opz hoc p testō seruari: nec vllorū^m magis infest q ipsoz qb⁹ id priuilegium datū est eiusmodi exēplū nō admitti: alioqn nō difficulter post mortē alicuius militi testes existerēt: q affirmarēt se audiuisse dicētē aliquē se reliqre bōa cui visū sit: 2 p hęc iudicia nā subuerent.

nis: vt. ff. de codi. lre. m. j. ad. l. fal. circa pn. sic. C. de refcin.

§. i. h. i. 2. ff. de inoffi. testa. l. pap. §. si qsin militia. 2 hoc est verū qn est domi reuersus sicut. §. p. xi. dixim⁹. als sicut miles alius vñ spālī iure sic 2 ille. arg. ff. e. ex militari. §. j. 2 l. testa. eozum. §. si. h. **C** Paganozū. a pagos qd ē villa dicit. q. d. nō militum.

De testat.

C Licet remittat solēnitates in re agēda: nō tñ remittit pgrua probatio re gestē: 2 h lex puilegiet aliq⁹ factū itel ligē tñ in q tam de facto legitime appareat 2 constat. h. d. 217.

C Rescripsit. vt. ff. eo. diuus.

C Is⁹ hō minib⁹. saltē duob⁹: vt. ff. e. luci⁹. 2. ff. d. testi. l. vbi. 2 h qn ē i tētorio. si autē i cōfliktu belli nullo ē teste vocato: vt. C. eo. milites. si autē est domi iure cōi⁹ vt. §. eo. §. illis.

C Et ex⁹. pmonib⁹. forte cā demonstrādi vt magister discipulo: vt ludi cā vt. ff. de ac. 2 obli. l. obligatiōis sba. §. si. vel affectio.

C Nec vllorū. sic refcin. v. l. ratas.

Quinto. C Mille s ly fit mutus vel surdus: tamē testatur. hoc dicit. Aretinus.
a C Quintimo. habet privilegium circa solennitate qñimo ⁊ circa substantialia testamēti: vt quia alias testari nō potest: hic tamē potest vt. ff. e.

l. iij. accur.

b C Et mutus. sine natura sue casu: vt sit privilegiū alicquā vt C. q. testa. fa. pñt. l. discretis. ⁊ hoc iure militari vt ff. eo. l. i. iure militari.

Sed bac-

mus. C Miles post missionē vel extra castra exstēs debz iure cōi facere testamētum. S; si fecerit testamētū in castris: iure militari outrat etiā post missionem si si mouit istra annū: h; post

annū extiterit cōditio institutionis. b. d. Aret. e **C** Sed hacen. quidā dicūt hic nō esse §. 7. afferūt qd privilegium qd habet miles perdit cū redit de militia. S; nos dicimus §. hic esse: ⁊ distinguim⁹ inter privilegium quod habet vt testetur qui als testari non potest: vt filiusfam. ⁊ mutus vt illud duret post reuersionē: vt. §. pxi. §. 7. §. sed testari. ⁊ ff. eo. titius. in prin. Alia vero privilegia que habet in testādo finiant: vt hic 7. §. eo. §. illis autē. **d** Hoc illis. l. militibus: vt reliqua privilegia. s. de numero testū habeat in testādo: ⁊ sic nō refertur ad pxi. §.

e C Post missionē. honestam. finito tēpore militia: vel causaria si ante tēpus ex neccitate recessit. si autē ignominiosa est mifio definit statim valere: vt. ff. eo. testamēta cōm. ⁊. C. eo. ex testamēto. Sed si miles de

capitali crimine damnatus fuerit: siquidem de cōmuni vt hominē dno ⁊ simili nō poterit ammodo testari. ff. de vete. suc. l. j. in si. Si autē militari vt quia alienauit arma vel similia que numeratur: vt. fi. d. re. mili. l. ij. ⁊. iij.

⁊ idē etiā ⁊ de fide rup. nō pōt testari: vt ff. eo. l. ex tu

l. i. ex tu lite. alias poterit in castris sitibus tñ si et hoc in sententia pmissum fuerit. als nō vt. ff. de min. rup. testamē.

si quis exheredato. §. sed ⁊ si quis capite. ⁊ de legatis. l. ij. l. si ga. in pñc. §. milles. Accur.

f C Valere qua cōditio retro trahit: vt. ff. de peri. ⁊ com. rei vēdite. l. necessario. §. j. ⁊ potio. in pig. ha. l. vlti. ⁊ l. c. ff. eo. qd

dicatur. ⁊ l. quod constitutum. Accur. **B** ceteri quis. **C** Testamentū factū ante militiam sine solennitate valet: si post militiam appareret de militia voluntate. Et idē si miles post testm fuerit capite minut⁹. b. d. arc.

g C Resignauerit. idē si sigilla apuit ⁊ fmo uit. vt. ff. eo. cū sumus. §. quis. **h C** Adiecit. vt. ff. de iure codi. cōficiūtur. §. si miles. **l C** Et noua. nota qd ab initio nō valet: ⁊ post facto tñ valetur. **k C** Deniq. his de causis manētib; valet qd resignauit postea: vel dicitur. sicut nunc de nouo facere potest: sic vetus nō rescinditur. ⁊ fm hoc die noua voluntate: salicet tacita. aliud in pagano: vt. i. quibus modis testa. infir. §. alios. Accur.

l C Filii fam. l. i. in pig. ha. l. vlti. ⁊ l. c. ff. eo. qd dicitur. ⁊ l. quod constitutum. Accur. **B** ceteri quis. **C** Testamentū factū ante militiam sine solennitate valet: si post militiam appareret de militia voluntate. Et idē si miles post testm fuerit capite minut⁹. b. d. arc.

g C Resignauerit. idē si sigilla apuit ⁊ fmo uit. vt. ff. eo. cū sumus. §. quis. **h C** Adiecit. vt. ff. de iure codi. cōficiūtur. §. si miles. **l C** Et noua. nota qd ab initio nō valet: ⁊ post facto tñ valetur. **k C** Deniq. his de causis manētib; valet qd resignauit postea: vel dicitur. sicut nunc de nouo facere potest: sic vetus nō rescinditur. ⁊ fm hoc die noua voluntate: salicet tacita. aliud in pagano: vt. i. quibus modis testa. infir. §. alios. Accur.

l C Filii fam. l. i. in pig. ha. l. vlti. ⁊ l. c. ff. eo. qd dicitur. ⁊ l. quod constitutum. Accur. **B** ceteri quis. **C** Testamentū factū ante militiam sine solennitate valet: si post militiam appareret de militia voluntate. Et idē si miles post testm fuerit capite minut⁹. b. d. arc.

g C Resignauerit. idē si sigilla apuit ⁊ fmo uit. vt. ff. eo. cū sumus. §. quis. **h C** Adiecit. vt. ff. de iure codi. cōficiūtur. §. si miles. **l C** Et noua. nota qd ab initio nō valet: ⁊ post facto tñ valetur. **k C** Deniq. his de causis manētib; valet qd resignauit postea: vel dicitur. sicut nunc de nouo facere potest: sic vetus nō rescinditur. ⁊ fm hoc die noua voluntate: salicet tacita. aliud in pagano: vt. i. quibus modis testa. infir. §. alios. Accur.

l C Filii fam. l. i. in pig. ha. l. vlti. ⁊ l. c. ff. eo. qd dicitur. ⁊ l. quod constitutum. Accur. **B** ceteri quis. **C** Testamentū factū ante militiam sine solennitate valet: si post militiam appareret de militia voluntate. Et idē si miles post testm fuerit capite minut⁹. b. d. arc.

Quis et mutus, ut q. iuris, et tenentur a imperatore. sicut miles pot. facere testamentum et h. et d. Tenentur sicut aliqui spectant. an.

In glo. post misonem an et q. i. testamēto factū p. m. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. et sic cetera m. l. i. et sic cetera m. l. i. et sic cetera m. l. i. et sic cetera m. l. i. et sic cetera m. l. i.

a **C** Leges. l. digestor. vt. ff. de col. bo. l. j. §. nec castra. **b** **C** Constituciones. vt. C. d. as. fest. l. velut. 7. C. d. ad. di. in. l. for. 7. alic. ples. **c** **Q**uibusdā. vt. §. sub. l. 7. **d** **C**ree. legionū 7. p. fidibus. p. ninciarū q. sunt filija. vt. C. de. l. offi. test. l. 7.

d **C** Constitutio. sic. C. d. inof. test. l. h. **e** **C** Timō. s. castris vel q. n. d. i. a. lue. ticio nō pōt. s. habeat. p. p. uetatem. vt. C. de. bo. q. l. l. si. §. filij. **f** **C** Cōi. ni. si sit miles in castris. vt. §. e. in. p. n. **g** **T**ez. tale testm nō expugnat. p. querelā inof. ficiōsi. vt. C. §. of. test. l. h. **h** **Q**uibus nō est pmissum facere testam. **i** **C** i. §. q. l. i. testā. hant. sequit. vide. re. de. p. onis. q. testari. pos. sunt. 7. q. non. p. uis. fuerit. ordo. p. poste. rus. q. si. q. r. mus. an. vale. at. testm. p. us. vidēdū. ē. an. p. sona. testan. tis. potuerit. testari. l. si. q. r. m. ff. d. testa. are. **Non. tū. i.** **I**ste. titulus. diuidit. i. septē. ptes. q. enumerat. septē. grad. p. sonay. **Et. pmo.** ponit. de. filijs. familiās. **Secdo.** d. ipubere. **Ter. tio.** de. furioso. **Quarto.** de. p. digo. **Quito.** po. nit. de. furdo. 7. muto. **Sexto.** d. ceco. **Septio.** de. capto. ab. hostib. **Seda.** ibi. p. terea. **Ter. tia.** ibi. itē. furiosi. **Quarta.** ibi. itez. p. digne. **Quita.** ibi. itē. furdas. **Sexta.** ibi. cec. **Septi. ma.** ibi. eius. q. **Et. h. d.** **Q**ui. alieno. iuri. subie.

ctus est nō pōt. facere. testm. et. p. re. p. sentiēte. nisi. de. castris. peculio. vel. q. si. de. quo. testari. pōt. siue. sit. miles. siue. vetan. et. p. re. iuro. h. d.

M **Q**uoniam. tamen. videbat. quēlibet. ser. uatē. supra. dicta. posse. testari. s. z. contrariū. est. in. xij. casib. q. in. n. isto. p. pte. dicunt. 7. h. ē. qd. dicit. **Mon. tū. 7c. 7. no. j. co. §. h. b. Stati. i. i. p. mis. vel. stati. i. eo. i. fo. i. C. Permi. serunt. s. z. cā. mortis. filius. donare. pōt. p. tre. p. sentiē. te. vt. ff. d. do. na. cā. mor. l. tam. hie. i. h. 7. rō. diuer. si. tagi. q. testm. ex. libero. nō. alieno. arbi. trio. d. z. p. ce. dere. vt. ff. de. here. ist. illa. constitutio. **k. C. Nihilō. magis. idest. nō. iō. magis. 7. h. in. se. ne. ganay. sicut. nihilominus. affirmat. uā. l. C. hie. s. ca. stre. e. vel. q. si. castrē. p. pecu. liuz. habenti. bus. vt. §. tl. p. rimo. §. j. m. C. Constitutio. nib. extrau. gātib. n. C. d. ius. l. possēt. testari. in. castris. o. C. Augusti. quoz. si. dicta. nō. habem. p. C. Subscriptōe. cui. p. ba. si. habem. q. C. Veteranis. s. filij. s. de. q. bus. h. loquit. r. C. Ad. parētes. nā. li. beri. defūti. milit. 7. s. s. p. rez. excludē. bāt. C. cōia. de. succ. l. si. hodie. solū. liberi. milit. vt. in. autē. de. here. q. ab. intest. dese. §. si. i. gatur. defunet. colla. ix. f. C. Jure. cōi. nō. here.****

Quibus nō est pmissum facere testamētū. **N**on tamen oibus licet facere testamētū. statim enim hi qui alieno iuri subiecti sunt: testamēti ius faciendi non habent: adeo quidem vt q. ius parētes eis p. miserūt: nihilomagis iure testa

tus est nō pōt. facere testm. et. p. re. p. sentiēte. nisi. de. castris. peculio. vel. q. si. de. quo. testari. pōt. siue. sit. miles. siue. vetan. et. p. re. iuro. h. d. **Q**uoniam. tamen. videbat. quēlibet. ser. uatē. supra. dicta. posse. testari. s. z. contrariū. est. in. xij. casib. q. in. n. isto. p. pte. dicunt. 7. h. ē. qd. dicit. **Mon. tū. 7c. 7. no. j. co. §. h. b. Stati. i. i. p. mis. vel. stati. i. eo. i. fo. i. C. Permi. serunt. s. z. cā. mortis. filius. donare. pōt. p. tre. p. sentiē. te. vt. ff. d. do. na. cā. mor. l. tam. hie. i. h. 7. rō. diuer. si. tagi. q. testm. ex. libero. nō. alieno. arbi. trio. d. z. p. ce. dere. vt. ff. de. here. ist. illa. constitutio. **k. C. Nihilō. magis. idest. nō. iō. magis. 7. h. in. se. ne. ganay. sicut. nihilominus. affirmat. uā. l. C. hie. s. ca. stre. e. vel. q. si. castrē. p. pecu. liuz. habenti. bus. vt. §. tl. p. rimo. §. j. m. C. Constitutio. nib. extrau. gātib. n. C. d. ius. l. possēt. testari. in. castris. o. C. Augusti. quoz. si. dicta. nō. habem. p. C. Subscriptōe. cui. p. ba. si. habem. q. C. Veteranis. s. filij. s. de. q. bus. h. loquit. r. C. Ad. parētes. nā. li. beri. defūti. milit. 7. s. s. p. rez. excludē. bāt. C. cōia. de. succ. l. si. hodie. solū. liberi. milit. vt. in. autē. de. here. q. ab. intest. dese. §. si. i. gatur. defunet. colla. ix. f. C. Jure. cōi. nō. here.****

ditario: sed tanq̄ occupati peculiu pfectici
um vel adueticu: vt. ff. de castr. pe. l. ij. bo
die videtur iure hereditario: vt in autē. de
here. que ab intef. s. si igit defuncte. col. ix.
a. C. de. sic. s. per quas pfo. no. a. q. s. j.
b. C. iure.

sz antiquo.
sic. s. p. quas
p. no. ac. s. j.
c. C. pecu
lia. videlz ad
ueticia 7 pfe
cticia. na ca
strisia vel q̄si
etiā iurevete
ri nō acquire
bātur patri:
vt. ff. de col.
bo. l. j. s. nec
castrē.

d. C. iuris.
7 aliene 7 no
stre sūt: vt. C.
de bo. ma. 7
C. de bo. q̄ li.
p totum.
e. C. Inuti
le. qz qd ab
initio nō va
let ex tractu
tpis nō cōna
lescit. ar. j. ti.
j. circa p̄n. ar
gu. p̄tra. C. d
nup. 7 si con
tra. so. ibi nō
valuit matri
moniu ex p̄
mo sz ex no
uo post m̄ri
monium.

f. C. Dece
ferit. idem de seruo testate si fideico. sit reli
ctum valet si durat volūtas: vt. ff. de legatis
ij. l. j. s. j. Accursius.

Proterea testamēti. C. Impubes nō po
test facere testamēti: nec etiā furiosus: nec
factū reconalescit licet efficiatur pubes vel
sane mentis. hoc dicit. Aretinus.

g. C. Impuberes. sed ex quo tetigerūt de
vltimo die. xij. vel. xij. anni satis est fauore
testamēti: vt. ff. e. qua erate. idē in vltimo.

in castris acq̄sierit mi
les qui in ptate patris ē
neqz idipsum patrē ad
mere possit: neqz patris
creditores id viderē vt
aliter inq̄tare: neqz pa
tre mortuo cū fratribz
cōmune esse: sed scilz
pprium eius esse id qd
in castris acq̄sierit: quā
q̄ iure c̄iuili omniu q
in potestate parētū sūt
peculiae perinde in bo
nis parētū cōputatur:
ac si seruatorz peculia in
bonis dñoz numeran
tur: exceptis videlz his
q̄ ex sacris cōstitutiōni
bus: 7 p̄cipue nris p̄
pter diuersas causas:
nobis scilz patribz non
acqrūtur. Proter hos
igit qui castrēse pecul
um vel quasi castrēse
habēt: si qs alius filius
familias testamētū fece
rit: inutile est: licet suc

secus in p̄scriptiōibus odiosis: vt. ff. de act.
7 obli. l. in oibus. Itē sec⁹ vbi ē fauor ei⁹ q
vult progare: vt in p̄tractibz a miore factis:
vt. ff. de mino. l. ij. s. minore. b. C. iudi
ciū. idest discretio: vt. ff. de re iudi. cū p̄tor.

potestatis fact⁹ deceffe
rit. C. Proterea testa
mētū facere nō p̄nt ipu
beres: qz nullū eorum
animi iudiciū est. Itē
furiosi nō p̄nt: qz mēte
carēt. nec ad rē p̄incti
ipubes postea pubes fa
ct⁹: aut furiosus postea
cōpos mentis fact⁹ fue
rit 7 decesserit. Furiosi
aut si p id tēpus fecerit
testamētū quo furoz co
rū intermissus ē: iure te
stati⁹ esse videtur: certe
eo qd ante furozē fece
rint testamēto valente.
nā neqz testamētū recte
factuz: neqz vllū aliud
negociū recte gestū po
stea furoz interueniens
perimit. Itē prodi
gus cui bonozū suoz
administratio interdita
est: testamētū facere nō
potest. sed id quod an
te fecerint q̄ interdictio

s. nō aut. qn
qz ponit pro
p̄nia: vbi rei
iudicate stan
dū est: vt. C.
de re iudi. l. j.
q̄nqz p̄ instā
tia cāe trienij
vt. C. de iudi.
p̄ p̄raduz. p
totū. q̄nqz p̄
actione: vt in
di. fami. ber.
vt cōi diuidū
de: vt. j. de of
fi. iudi. s. si fa
milie ber. et
s. finali.

i. C. Furio
si. hac rōe idē
in mēte capro
dico: vt ar. ff.
de ver. ob. a
ctio. in fi.
k. C. Testa
ti. vt. C. eo. fu
riosuz. l. p̄n.

l. C. Prodi
gium. vt vlti
mationem in
choatā: vt. ff.
de vltimo. s. euz
vel possessio
nem questā
vt. ff. de reg
ren. possē. h

is q glo. sic. ff. de pecu. l. ij. tuberōis. In p̄n.
prodigi factū post interdictum: sed prius fa
ctum sic. hoc dicit. Aretinus.

m. C. Prodig⁹. prodigus est q neqz sinez
neqz modū habet in expēis: vt. C. de cura
furio. l. j. n. C. Interdicta. si dicas a iudi
ce planū est. si dicas a lege: vt qz in crime le
gis iulie maie. cōmisi: multomin⁹ testat: sed
tūc p̄us factū rūpit: vt. C. ad. l. iul. ma. l. i.

Neale in vltimo p̄p̄n. de. et. q̄ ille qz op
m. d̄t̄m̄s d̄t̄i s̄m̄ impube facti p̄t̄ f̄m̄
top̄m̄m̄s s̄t̄ de qualiter in vltimo p̄p̄n.
vltimo d̄t̄i s̄t̄ iudicata s̄m̄ ad impub̄
vltimo vltimo p̄p̄n. q̄m̄ s̄m̄ p̄t̄ p̄t̄
p̄p̄n. m̄m̄s d̄t̄i s̄t̄

q̄m̄s iudicata. v̄t̄ q̄ p̄p̄n.
m̄m̄s d̄t̄i s̄t̄ ad impub̄ p̄t̄
iudicā. et nō 2⁹ q̄ nō ip̄t̄
aliqui de p̄p̄n. d̄t̄i s̄t̄
exp̄n. m̄m̄s d̄t̄i s̄t̄ p̄t̄
f̄m̄m̄s impub̄ p̄t̄

a **Ratū**, qd si fiat interdictio euz tñ nō sit p dignus: Rñ. forte nō valet iter dictū. ar. ff. de tu. 7 cu. da. ab his. l. scie. sed cōtrariū vez est: cū sit facta cōtra ius litigatoris tñ nō cōtra ius legis: vt. ff. q. fen. sine ap. re. l. j. in pn. §. j. r. c. qñ pio. nō est ne ces. l. ij.

Ites furdas et mutus.

Adutus 7 surdus pos sunt certis casibus cōdere testm: sed nō semper. h. d. p. mo. Et vi cum supueniens post testamētum pfectus nō nō cet. h. d. are. b. **Mō** se per. sed qñq potest sūm distinctione sequētem.

Utiq. c. j. de iur. sti. §. mutua d. Et erudi. l. in moribus.

Admittūt. 7 maxime impij aduocati. **Cōstitutio.** vt. C. q. test. fa. pos. discretis. **Certis.** vt. mut⁹ 7 surdus casu: vel mutus tñ siue natura siue casu: si scribere nouit sua manu scribat testm: si aut⁹ p aliū scribere velit iperret hoc a principe: vt. ff. eo. si mut⁹. Item si surdus tñ casu est vel etiā natura testet si vult si pōt loq articulate: vt. C. eo. discretis. Si aut⁹ natura est surdus 7 mut⁹ nō pōt nisi sit miles: vt. §. e. n. j. §. quinimmo.

h **Es** si qs. sic. §. e. §. pterea. 7. §. furiosus. **Cecus autem.** Cecus cū solenitate cōi nō pōt facere testm: s; seruādo quālibet solennitatē specialit^r i hoc assignatā. h. d. 2. lre.

i **Cecus** natural^r vel casu orbat⁹ vtroq; lumie: sec⁹ si vno tñ: vt. C. de excu. tu. l. fra. **k** **Obs**eruatōne. l. vt corā septē testib⁹ 7 tabelione vel alio loco et⁹ si nō inueniat tabellio dilucid⁹ voluntatē suā declarat: 7 in

bonorum suorum ei fi at ratuz⁹ est. **Itē** surdus 7 mur⁹ nō semp⁹ testamētum facere pūit. vt. q. autē de co. surdo loqmur: qui oīno non exaudit: nō q. tarde exaudit: nā 7 mur⁹ is utcligē q. eloqui nihil potest: nō qui tarde loquitur. sepe enī etiā litterati 7 eruditi hoies variis casib⁹ 7 audiēdi 7 loquendi difficultatē admittūt. vñ nra institutio etiam his subuenit: vt certis casibus 7 modis sūm normā eius possunt testari: aliaq; facere q. eis permīssa sunt.

hereditanbus 7 in legatis 7 oia in scriptura referantur: vt. C. eo. hac. consula. ff. ma.

l **Parit** mei. sic. §. de do. §. est 7 aliud.

Quis qui. Captus apud hostes testm facere pōt. Sed pūis factū si pūis moriat^r ex

Sed si quis⁹ post testamētū factū aduersa voluntate aut quilibet alio casu mutus aut surdus esse cepit: ratum nihilominus manet et testamētū. **Cecus** autē nō pōt facere testm nisi p obseruationē: quam lex diuini Justini patris mei introduxit. **Ei** q. apud hostes est testamētū qd ibi fecit non valet iure postliminij: quāuis redierit: sed qd dū in ciuitate fuerat⁹ fecit: siue redierit valz iure postliminij⁹: siue illic decesserit valet ex lege cornelia.

lege cornelia valz si redeat ex postliminio. h. d. are. m. **H**ostes. scz vt cap⁹ vel obses vt. ff. eo. obsides. **G**aler. qz serui sunt vel qsi: vt. §. de iure pso. §. serui. 7. ff. de lib. ho. exhiben. l. ij. **F**uerat. ate captiuitatem. **P**ostliminij. qd fingit eū semp⁹ ciuitate fuisse: vt. §. qui. mo. ius. pa. po. solui. §. si ab hostibus. nō autē lege

cor. ita fingit. 7 qd df. C. d. cap. l. j. 7. l. captū. iproprie ponit lex corne. p iure postliminij. **q** **Ex** lege cor. q. fingit eū pambula hora captiuitatis mortuū. 7 sic liberat^r: vt. ff. e. l. cor. aliud eet si nulla eet fictio: vt suo pene facto vt. j. q. mo. test. l. r. §. nō tñ. **U**ltio no. r. ij. eē psonas q. testari nō pnt. filiusa. vt. ff. e. l. filij. itē seru⁹: vt. §. e. i. pn. itē ipubes. itē furiosus. itē mēte capt⁹. itē pdigus. itē mut⁹. itē cec⁹. vt. §. e. §. pterea. 7. itē furiosus. §. itē pdig⁹. §. itē surd⁹. 7. §. cec⁹. **I**tes dānat⁹ ad mortē nālē vel civilē: vt. ff. e. l. ei⁹ q. §. j. vlt. §. i. itē obses: vt. ff. e. obsides. ites de crimie famoso dānat⁹: vt. ff. e. is cui. §. si. 7. l. cū lex. itē d. sta tu suo dubitātes: vt. ff. e. d. sta. 7. l. q. i. dnt. itē mōach⁹: vt i. au. d. mo. §. id quoq. coll. j. 7 §. illd. s; hodie s; quosdā corrigit: vt i. au. d. sa. epi. §. si q. mu. itē is cui iterd⁹ hoīs a. l. C. d. be. 7. ma. l. mādicos. 7 ad. l. iu. ma. l. vl.

1470. Cezki. ad ap. p. malū mutus et mutus scribitur forte loquuntur angelus. Nota. forma quida eccus fanchi sustinentur p. haur. vā. vidy / angelq.

Ms. de mag. l. c. i. ut videtur. Postea vt. p. mutus et p. p. mutus. C. de iur. i. l. c. i. ut videtur. C. de iur. i. l. c. i. ut videtur.

C De exheredatione liberorum. Ista rubrica continetur in glo. immediate sequenti. **N**on tamen. C. et omnes iste titulus dividitur principaliter in tres partes. Primo ponitur quod iuris erat de iure antiquo circa exheredationem liberorum: et qua forma exheredabatur. Secundo qualiter hodie exheredari debeant. Tertio aliquid dubia circa predicta subinfert. Secunda ibi sed hec quod dem. Tertia ibi sed in exheredatione. Item prima subdiuiditur. Nam primo ponitur quandam conditionem ad precedentiam. Secundo ponitur qualiter exheredatione fieri de iure antiquo sufficiebat de liberis et natis et in parte et primo locum siue gradum obtinentibus. Tertio de liberis nascituris vel de natis non obtinentibus primo gradum. Quarto de emancipatis. Quinto de liberis civilibus tamen et de eorum exheredatione. Secunda ibi sed quod filium. Tertia ibi posthumi. Quarta ibi emancipatos. Quinta ibi adoptiuos. Et h. d. i. summa. Filius debet inuiti institui vel nominatim exheredari. Ita autem pater dicit testem ipso iure nullum. Filij vero familias vel alij posterioris gradus masculi per virilem sexum descendentes pateriti non rubeant testem: sed habebant ius accrescendi et poterant in casibus exheredari. h. d. 2. re.

C De exheredatione liberorum.

Mo tamen ut omnino valeat testamentum sufficit hec observatio quam supra exposuimus: sed quod filium in potestate debet curare debet ut eum heredem instituat: vel exheredem cum nominatim faciat: alioquin si eum silentio preterierit iustitiam testabitur: adeo quod de ut si vivo patre filius mortuus sit: nemo heres eius testis existere possit: quod si ab ipso non testetur: testem. Sed non ita de filiabus et aliis per virilem sexum descendentes liberis

b C. supra. l. i. de test. ordi. **c** C. filium. etiam mulierum. ff. de libe. et posthumi. fil. usque. **d** C. pater. secus in emancipato iure civili: sed idem iure pretorio: ut i. e. emancipatos. **e** C. preterierit. l. nec institutio nec exheredatio: ut. j. de here. q. ab intest. s. nec eadem. nec ipso iure valet: ut C. de lib. et posth. l. maxime.

utriusque sexus antiquitati fuerat observatum. sed si non fuerant scripti heredes scriptive: vel exheredati exheredate: testamentum quidem non infirmabatur: ius autem accrescendi eis ad certam portionem preestabatur: sed nec nominatim eas personas exheredare parentibus necesse erat: sed licebat inter ceteros hoc facere. nominatim autem quod exheredari videtur: siue ita exheredetur: Ticius filius meus exheres esto: siue ita: filius meus exheres esto: non adiecto proprio nomine. si si alius filius non extet. s. posthumi. ibi ad 2. c. i. C. sed non ita. no. ex vna parte ponit filios tamen: ex alia filias et omnes ex masculis vel feminis descendentes. **k** C. infirmabatur. contra. j. e. s. sed feminini. so. ut ibi. **l** C. portionem. s. dimidia et quod ab intestato habituri essent: ut. C. de lib. et posth. maximam. circa medium ibi. cum enim preterierit. **m** C. sed nec. hec est secunda vis inter predictas personas. **n** C. ceteros. hoc modo vni de filijs meis exheredo: ut vno instituto sic dicit reliquos exheredo. nam nisi diceret ceteros exheredo sed dicit filium meum exheredo: cum plures habeat nemo exheredat: videtur: ut. ff. de lib. et posth. l. ij. **o** C. preterierit. ad ius modicum ut omnes liberi sint exheredati: et sic vni tamen restituitur: ut. ff. de lib. et posth. l. i. c. in pn. Item si dixerit alia verba quocumque duntaxat: ut. ff. de cer. per. l. certus. et ff. de instit. sup. test. l. posthumi. s. nominatim. et ff. de lib. et posth. l. i.

Non tamen. l. dicta observatio. s. de test. ordi. solentis sit: Non tamen 2. et sic. s. de ea observatio quod est circa fidem et probationem nem satis dicitur est: nunc de ea quod circa pietatem dicendum et l. ea observatio quod circa fidem est satis diligens sit: Non tamen 2. Accur.

de here. q. ab intest. s. nec eadem. nec ipso iure valet: ut C. de lib. et posth. l. maxime. **f** C. adeo. sed inutiliter testabitur. **g** C. adeo. ff. de instit. sup. test. filio. s. si. 2. tra. so. ibi filius vivit hic non: vel si iure stricto ibi equo. **h** C. ad eo. s. stiterit. aliquid si constitit licet postea rumpatur iterum movetur in posthumi: ut. ff. de instit. sup. test. posthumi. in pn. et j. eo. **i** C. sed non ita. no. ex vna parte ponit filios tamen: ex alia filias et omnes ex masculis vel feminis descendentes. **k** C. infirmabatur. contra. j. e. s. sed feminini. so. ut ibi. **l** C. portionem. s. dimidia et quod ab intestato habituri essent: ut. C. de lib. et posth. maximam. circa medium ibi. cum enim preterierit. **m** C. sed nec. hec est secunda vis inter predictas personas. **n** C. ceteros. hoc modo vni de filijs meis exheredo: ut vno instituto sic dicit reliquos exheredo. nam nisi diceret ceteros exheredo sed dicit filium meum exheredo: cum plures habeat nemo exheredat: videtur: ut. ff. de lib. et posth. l. ij. **o** C. preterierit. ad ius modicum ut omnes liberi sint exheredati: et sic vni tamen restituitur: ut. ff. de lib. et posth. l. i. c. in pn. Item si dixerit alia verba quocumque duntaxat: ut. ff. de cer. per. l. certus. et ff. de instit. sup. test. l. posthumi. s. nominatim. et ff. de lib. et posth. l. i.

7. h. s. secus si dicat filii mei instituo: ceteros
liberos exheredo: vel seiu extranea instituo:
liberos autē exheredo: t̄ hic nō dicit oēs vt
nō tradidit p̄n. gio. nā dicit: exheredare si-
liū inter ceteros: q̄ mixtio fit cū ceteris in remo-

tionib⁹ gradi-
bus institutis
vñ n̄ valet cū
debeat ex-
heredi notati
vt hic dicit.

Posthumi.

Et nā pos-
thumi dēbēt
institui vel ex-
heredari. als
nato posthu-
mo rūpitur
testm: s̄ valz
prius. Et se-
mina posthu-
ma oli inter
ceteros pote-
rat exhereda-
ri cū legato:
masculus nō
posthum⁹ no-
minatiz. hoc
dicit. Areti.

Institu-

tui. ista insti-
tutione ex p̄nti
matrimonio
nascitur t̄ ex
futuro insti-
tu videtur: vt
ff. de libe. et
posthu. l. pla-
cet. r. l. i. q̄.

Quid i exhe-

redatione po-
sthumoz: an
oēs siue hi q̄
sūt i vtero t̄m: an alij q̄ sūt nascituri ex p̄nti
m̄rimonio vt futuro scellugunt exheredati:
rū. nō: cū masculi debeāt notati exheredari
vt. i. e. s̄. masculos. in eo. l. qd sequit qd t̄ i
filio. r. b

Quomodo i posthumoz ex se

nascituroz t̄ ex filijs suis. lz in iaz natis nō
fit par dicitio: vt. s̄. e. s̄. s̄ nō ita. c

Cada

sculini siue ex masculino siue ex femina. accur.

Agnatioe. i. n̄ritate. sic. j. q. mo. testa.

Agnatioe. i. n̄ritate. sic. j. q. mo. testa.

infr. s̄. j. e **R**ūpif. h. s̄o exheredab:
de inofficio agebat. vt. i. de inoffi. test. s̄. po-
sthum. hodie s̄o exheredari nō p̄nt: vt. C. d̄
inoffi. l. h. q̄. s̄. legis. f **I**nfirmatur. hic
adde quod est. ff. de testa. mil. l. h. filius.

Abor-
tu. qd ē p̄ nō
uato: vt. ff. d̄
p̄. h. l. h. mor-
tui. r. C. d̄ po-
sthu. be. l. j.

Perso-
ne. s̄. posthu-
me. nā iā na-
tiz femis nō
erat necesse
legari: vt. C.
de li. p̄. l. ma-
rimuz. in fi. r
s̄. e. si nō ita.

In te-
ceteros. hodie
p̄stitutionez
oēs notatim
vt. j. e. s̄. n̄ra-
s̄ nouissimo
iure nō: cū h̄
sint in gratiz
vt i. aut. vt cū
de ap. cog. s̄.
ali. col. viij.

Postuma
rum. **M**e-
pos et filio
moriēte p̄e
vino auo suc-
cedit in locū
ei⁹: iō vel in
stitui vel ex-
heredari d̄z
ne alr p̄terit⁹
rūpat qui te-
stamoz: an
quī

modus est introduc⁹ a. l. velleia. h. d. A. r. e.
k **P**osthumoz. sic. ff. de inul. rup. test.
posthumoz. l. **L**oco. nō t̄m veni posthu-
mi sūt: vt. j. e. s̄. h. h. i. m **H**eredis. i. de
be. q̄. r. diff. s̄. sui. n **N**ascēdo. s̄. r. u.
vt postea nascēdo sicut posthum⁹ ver⁹. s̄. n. u.
nascit cū natus sit: vt. s̄. de adop. s̄. j. vel die
agnascēdo. i. incipiēdo esse agnari. q̄ mo ad
effectū succedēdi. o **P**arenibus. l. ma-

aliter recte exheredari: ni-
si notatiz exheredētur:
hoc scilz mō: q̄cūqz mi-
hi genit⁹ fili⁹ fuerit: ex-
heres esto. **P**osthu-
moz aut locū sūt hi q̄
i sui heredis locū suc-
cedēdo quasi agnascē-
do sūt paritib⁹ sui he-
redes: vt ecce si q̄s filiū
sui t̄ ex eo nepotem ne-
ptēne in ptate habet: qz
fili⁹ gradu p̄cedit: is so-
lus iura sui heredis ha-
bet: q̄ suis nepos q̄qz t̄
neptis ex eo i eadē ptā-
te sunt. Sz si fili⁹ ei⁹ vi-
uoro moriat⁹ aut q̄libz
alla rōne exeat de ptate
ei⁹: incipit nepos neptis
ue in ei⁹ locū succedere:
t̄ eodē mō iura suoz
heredū quasi agnatioe
nāciscūtur. Me ergo eo
modo rumpatur eius
testamētū: sicut ipsi filii
um vel heredē institue-
re vel notatiz exheredare

In p̄nti vobis h̄m s̄o p̄ posthu-
millo in obo posthu posthu
vñ n̄ valet cū debeāt exheredi
notati vt hic dicit. Areti.

Nō glo h̄m s̄o p̄ posthu-
millo in obo posthu posthu
vñ n̄ valet cū debeāt exheredi
notati vt hic dicit. Areti.

sculis. nā testm̄ femie nō rūpit p le. vell. ff. de lib. 7 posth. gallus. §. nunc de le. ibi nā 7 si ita verba sunt 7c. sed p querelā irritat: vt C. de inoffi. testa. l. iij. 7. j. eo. §. mater. a **N**ecessē. causatūe. scz ne rūpat testm̄: vt sequit nō

debet testator: ne nō iure faciat testamētū: ita 7 nepotē neptēue ex filio

necessē est ei vel heredē istituere vlt exheredare: ne forte eo viuob filio

mortuo succedēdo i locū ei⁹ nepos neptisue q̄ si agnatōe rūpat testa-

mētum: idqz lege iulia velleia⁹ p̄uisuz ē: i qua simul⁹ exhereditōis mo-

dus ad similitudinē posthumoz demōstratur. **E**mācipatos li-

beros iure⁹ ciuili: neqz heredes instituere neqz exheredare necessē⁹ est:

qz nō sunt sui heredes. Sz p̄tor oestā femini-

nis serus q̄ masculini: si heredes nō istituant exheredari⁹ iubet: viri-

lis ser⁹ nosatiz: femini nō iter ceteros. q̄ si neqz hēdes instituant:

neqz ita vt dixim⁹ exhe- 7 po. §. all⁹. j. rñ. §. j. 7. ij. 7. iij. sic §. 7. h. p. le. vell. si su⁹ heres esse deserit se viuob: vt. ff. de lib. 7 po. gall⁹. §. vidēdū. 7 i h. h. locū lex. vel. sic ēt ē pitas ab itestato: vt. j. d. be. q̄ ab ites. §. cū ar.

Quācipatos. **U** De iure p̄torio filij emācipati debet heredes istituī: vel exheredari: masculi noliati: femie nō q̄littercūqz: als dat eis bonoz possessio pira tabulas. h. v. Tre. e. **I**ure ciuili. sic. j. de her. q̄ ab intest. §. emācipati. f. **N**ecessē ē. nā nihilomāp̄ 7z testm̄. aliō in eo q̄ ē in prāte: vt. §. eo. i. p̄n.

Geminini. licet i suis cēt dria iter ma sculos 7 feminas iure ciuili: vt. §. eo. §. j.

Heredes. supple 7 qz deserit ee here des sui al nō eet bona rō cū filij necesse h̄rit p̄res istituē. l. 3. n̄ sunt p̄res sui h̄rit ad filios

redati: pmittit eis p̄tor pratabulas testamenti bonoz possessionem.

Adoptiuū liberi q̄ diu sunt in prāte patris adoptiuū: eiusdez iuris habētur⁹: cui⁹ sunt iuris nuptijs acq̄siti. Ita qz hēdes instituēdi⁹ vel exheredādi sūt fm̄ ea q̄ de naturalib⁹ exposui-

mus. **E**mācipati nō a p̄re adoptiuo neqz iure ciuili⁹: neqz eo iure qd̄ adedictū p̄toris attinet iter liberos p̄numerantur: qua rōne accidit vt ex diuerso qd̄ ad naturāle parētē attinet⁹ q̄-

diu qdē sint in adoptiua familia extrancorū numero habeantur: vt eos neqz heredes istituere: neqz exheredare ne-

cessē sit. **L**ū nō emancipati fuerit ab adoptiuo patre⁹: tūc icipiūt in ca-

traneo quo ad patrē nālez: 7 hz idē ius qd̄ hz 7 filij legitim⁹ 7 nālts quo ad p̄rez ado p̄riuū: sz emācipat⁹ a p̄re adoptiuo ē extraneus quo ad eū 7 habet⁹ p̄ emācipato quo ad patrē naturalē. hoc dicit. **T**reit.

Habenē. quo ad adoptiuū patrē. **I**nstituēdi. ab adoptio p̄re. m. **C**iuili. qd̄. si ius ciuile quo vocat⁹ sui adoptiuū ad hereditatez alio iure ciuili. §. p̄ emācipationē s̄blatū ē qd̄ ee p̄re: vt. §. d. le. ag. tu. §. fi.

Autinet. qd̄ vocat emancipato: vt. §. nō glo rehrudaz q̄ p̄m̄z h. p. tabul. 7 d. h. bonoz p̄p̄rio p̄ter tabul. nos res̄na p̄ona. §. p̄p̄rio p̄ter forūm vltim⁹ p̄ahuy. q̄ 7 p̄m̄z p̄ahuy agit. aug.

Adoptiuū. **S**i ad optiuū ad optiōe duran te habet⁹ p̄ ex

Si ad optiuū ad optiōe duran te habet⁹ p̄ ex

Si ad optiuū ad optiōe duran te habet⁹ p̄ ex

Si ad optiuū ad optiōe duran te habet⁹ p̄ ex

Si ad optiuū ad optiōe duran te habet⁹ p̄ ex

Si ad optiuū ad optiōe duran te habet⁹ p̄ ex

Si ad optiuū ad optiōe duran te habet⁹ p̄ ex

pri. s. n. est rō q̄ definit eē filij s̄ nales nō p̄t definere esse filij p̄ emācipationē: vt. j. d. de. q̄ ab. test. s. min. at. o. Extrancor. ff. de p̄trata. l. j. s. r. sui iuris. p. p̄tre. ff. de cōtrah. emācipatus. s. p̄. in. fi.

ad d̄iam amique distinctionis: vt. s. e. s. j. m. Per virile. qd̄ de descendētib⁹ p̄seminā sexū: r̄n. admittit. s. cū diminitōe tertie ptis vt. j. d. de. h. q̄ ab. intest. s. d̄ui. r. c. de colla. l. illaz. n. habeant. quo ad cō-

Reddico.

ca esse in q̄ futuri essent si a naturali p̄re emācipati fuisset. **Sz** hec qd̄ vetustas introducebat. **M**ostra nō p̄stitutio iter mafculos r̄ feminas i hoc iure nihil interesse existimās: q̄ vtraq̄ p̄sona in hōiuz p̄creatioē sititer nature offō fungit: r̄ lege atiqua. r̄. tabulaz oēs si mil. ad successione ab i testato vocabant: qd̄ r̄ p̄tores postea scuti esse vidēt: r̄ iō simplex ac silē ius r̄ i filijs r̄ i filiab⁹ r̄ i ceteris descendētib⁹ p̄ virile sexū p̄sonis nō solū iā nat⁹ s̄ et posthumis introduxit: vt oēs siue sui siue emācipati sint vel heredes noiatiz iustitiat vlnoiatim exheredenē: r̄ eūdē

habeanť effectū circa testm̄ patrū suoz r̄ r̄mādū r̄ hereditatē auferēdaz: quē filij sui vel emācipati h̄nt: siue iaz nati sūt: siue adhuc iure rō cōstituti postea nati sint. **C**irca adoptios at filios certā idurim⁹ diuisionē: q̄ in n̄ra p̄stitutioē quā sup̄ adoptiuif tulim⁹ p̄tinet. **Sz** si i expeditoē occupat⁹ miles testm̄ faciat: r̄ liberos suos iā natos v̄ posthumos noiatiz nō exheredauerit: si silētio p̄terierit nō ignorās an habeat liberos: silentiū ei⁹ p̄ exheredatioē nominatim facta: valere p̄stitutōibus principū cautū est. **A**dater vel auus m̄r̄n⁹ necesse non habet liberos su-

modū diuer so tñ iure. nā su⁹ p̄terit⁹ r̄ dicit nullū r̄ p̄tra. hz siue dicit nullū qñ p̄terit⁹ ē: s̄ emācipat⁹ tñ hz p̄tra. vt. C. de li. p̄. maxim⁹. s. sancim⁹ itaqz r̄. r̄. ff. de li. p̄. is. q̄. si ac exheredatur: h̄nt q̄relā oēs vt. ff. d. e. p̄tra. l. nō putauit s̄. nō quis. r̄ de ioffi. test. l. papi. **P**ostea. q̄ exheredari p̄nt: vt dixim⁹. s. eo. s̄. posthumi. p̄ cōstitutione. C. de adop. l. cū in adoptiuis. r̄ recitat. s̄. de adop. s̄. sed hodie.

sed femini. nō autē dicit de his q̄ postea vsqz modo dicta sunt a. s̄. illo emācipatos. **C**ōstitutio. C. de li. p̄re. vel. exhe. l. ma. ximū. **E** In hoc. alie enī multe d̄ie sūt vt. ff. d. sta. hō. i. malē. **I**ntesse. in. aut. q. mo. na. effi. sui iur. s̄. nō at. **G**ula. p̄ma rō. **H** Officio. l. sili. offi. vna. n. in diget alfa ad p̄creationē sobolis. r̄ hec ē p̄ma rō legis. r̄. tab. **I**ntiq. argumētant̄ ex iure atiquo. sic. s̄. q. ma. pos. s̄. p̄. r̄ hec est sc̄da rō. **K** Adent. s̄. oādo filio bo. pos. p̄trata. i. totū. s̄. nō p̄t dicere nullū vt. r̄. su. vt. C. de li. p̄re. l. maximū. ibi Et si p̄terit⁹ r̄. r̄ hec est tertia rō. **L** Simplex.

Preterito militis l expeditoē testationi scilicet se h̄re libos p̄ exheredatioē h̄. h. d. A. **Q** Occupat⁹. qd̄ si nō est in expeditoē r̄n. ius cōe obrinet: vt. s̄. d. testa. mili. s̄. illis. **R** Ignorās. si. n. i. grat nō v̄z testm̄: vt. C. d. te. mili. l. h̄c certi iuris. nisi fuit ei⁹ ai vt si filij h̄ret eēt exheres: vt. C. de testa. mili. l. q̄ iure ciuili. **S** Facta. iō. q̄relā i officio testi agitur. sed hoc cū miles est p̄ra. nā tūc nō potest habere locū castre se peculier. si. n. esset filius. non haberet locū: quarela: vt C. de inofficio. testa. l. fi. **A**dater. eadē intelligi in silentio liberorū ad maternaz linae: vt. ff. de inoffi. testa. l. cū filij. Accur.

Reddico.

a **C** De iure. qz non hz eos in pte: vt. j. de here. qua. 7. disse. §. ceteri. b **C** Edicto. quo emācipari vocatur: vt. s. eo. §. emācipa. ros. qz eos nō pōt emācipare: vnde p̄trata. locū nō hz vt. h. 7. de p̄trata. illd. §. ad testā.

c **C** Lis. s. descendibus p̄. inā. s. fer. i. minaz. vof. cō. 7. alio. 7. his. mazi. i. vt. de. iof. test. l. filiam.

d **C** P. m. lo. vt. i. d. test. testa. p. totū.

C De here. dib. **C** Inhere. dis. **C** C. ti. nu. i. h. mō. vidim. §. de. ordi. testoz. in. ti. de. testa. ordi. Cleruz. qz. cā. efficiēs. fuit. necessā. rariō. postea. posuit. de. p. sonistestā. nū. vt. i. ti. de. test. milit. 7. q. test. stari. nō. pos. i. ti. qb. §. fa. ecre. testā. vel.

os aut heredes institue re: aut exheredare: sed p̄nt eos om̄ittere. nā si. lentū. m̄tis. aut. aut. ma. terni. 7. ceteroz. p. m̄tez. as. edētū. tātū. facit. quā. tū. exheredatio. p̄is. ne. qz. cū. mati. i. filiu. z. filia. ue: neqz. auro. materno. nepotē. neptē. ex. filia: si. cā. cū. ue. heredē. nō. in. stituat. exheredare. neces. se. est: siue. de. iure. civili. q̄ram. siue. de. edicto. p̄toris: quo. p̄tor. p̄terig. liberts. p̄tra. tabulas. bo. norū. possessionē. p̄mit. tit. sed. aliud. cis. admi. niculū. seruaf: qd. pau. lo. vobis. post. manife. stum. fiet.

nō. Terū. qz. in. testamētis. heredes. institū. tur: videndū. est. ergo. de. hoc. ti. Areti.

C Instituedis. i. q. possunt. institui: vt. j. eo. v. ad. §. si. plures. 7. §. si. Item. 7. qualiter. debeāt. institui: vt. j. e. §. si. plures.

Heredes. **C** Totus. iste. titulus. diuidit. in. septe. ptes. Primo. ponit. regulā. generalē. qz. nō. solū. liberi. sed. etiā. serui: 7. nō. tñ. p̄p̄ij. sed. etiā. alieni. possunt. heredes. institui. Se. cundo. declarat. quā. p̄p̄ius. pōt. institui: 7. qz. dicat. p̄p̄ius. serū. Tertio. qz. dicat. alie. nus: 7. quomō. pōt. institui. Quarto. qz. nō. tñ. vnus. sed. etiā. plures. possunt. heredes. insti. tuti. Quinto. ponit. diuisionē. portionis. here. ditatis. 7. de. effectu. ipsius. Sexto. de. institu. tione. sub. cō. ditione. Septimo. qz. etiā. heres. i. notus. testatori. pōt. heres. istimi. Secū. ibi. p̄p̄ius. aut. Tertia. ibi. alien. Quarta. ibi. 7.

vnū. hoīem. Quinta. ibi. hereditas. plerūqz. Sexta. ibi. heres. 7. pure. Septia. ibi. hi. quos. vel. diuidas. vt. diuidit. hic. glo. rubi. Et. hoc. intēdit. 21ber. homo. vel. seruus. p̄p̄ius. vel. alien. pōt. heres. institui. sine. mē. tione. here. ditatis: 7. etiā. ille. intelligit. p̄p̄i. in. quo. qz. habet. nū. dam. p̄p̄icta. tem. h. d. hoc. principū. cū. §. j. Areti.

C De heredibus insti. tendis.

Heredes. istitue. re. est. p̄missuz. tā. liberos. hoīes. q̄. ser. uos: 7. tā. p̄p̄ios. q̄. ali. enos. p̄p̄ios. aut. oliz. qdē. s̄m. plurū. sentē. ti. as. aliter. q̄. cū. libertate. recte. istitue. licebat. ho. die. hō. etiā. sine. liberta. te. ex. nostra. p̄stitutione. heredes. eos. instituire. p̄missuz. est: qd. nō. p. i. nouationē. idurim. s̄. qm. equius. erat. 7. Atti. licino. placuisset. paulus. suis. libris. quos. taz. ad. massuriū. sabinū. q̄. ad. Plauciuz. scripsit: re. fert. Proprius. au.

Here. dea. instituire. q̄. dicat. dō. i. bonis. suis. fa. cere. nam. be. res. i. dñe. j. d. here. qua. et. diff. §. si. Itē. iō. dixi. intus: qz. ita. subin. trat. heres. in. dominiū. rez. defuncti: si. eadez. plona. esset. vt. i. aut. de. iureiur. 7. mo. §. j. col. viij. 7. ff. qu. ex. ca. ma. l. cum. miles.

f **C** Permissum. s. a. iure. g **C** Propri. os. s. suos. h **C** Alienos. sic. ff. e. nō. min.

i **C** Cōstitutione. vt. C. de. ne. ser. be. insti. l. cum. quidā. k **C** Eos. s. p̄p̄ios. seruos.

l **C** Per. inouationē. q. d. nō. indurimus. hoc. de. nouo. sed. apud. antiqz. hoc. idē. dixerat. Attilicinus. vt. subijcit. sed. cōtra. s̄. q. cau. ma. p. s̄. idē. iuris. ibi. Nouo. huma. nitatis. 7c. sol. iste. iustianus. nō. inuenit. sed. rationē. reddit. Cum. nō. est. verisimile. qz. vt. ibi. vel. aliter. attilicino. placuit. 7. paulo. s̄. in. legis. necessitate. nō. sic. dixerūt: vt. s̄. de. testa. §. neqz. heres. Justinian. hō. in. legis. neces. sate. idurit: vt. ex. ipsa. institutio. 7. liber. eē. vt. deat. Itēz. nunq. corrigi. qd. ais. dicit. s̄. qz. pure. institut. 7. sub. cō. ditione. liber. qz. expe. ctatur. p̄ditionis. enctus: vt. ff. e. l. seru. §. j. 7. l. quonēs. §. si. 7. l. q. filio. §. j. rideo. nō. qz.

istud locū h3 qd hie of qñ libertas nec data expresse: nec fuit retar data: at ibi expisse fuit retar data. a **C** Proprietate. vt iste liber a heres necessari? sit. vt. s. e. j. rñ. s3 tñ vlsu fructu ginde vter ac si esset seruus ad huc. vt. C. cōia. de ma

l. j. §. sin autē ppterariu.

C Seru? ac cusat? de crimine adulte riy cōmissi cū dña sua si pē an sniam ma numiti: nec ab ea heres istitu. hoc di cit. Aret.

C Cōsti tutione. l. gre ca: quam nō habemus.

C Cui? s. pñtionia.

C Hec sūt verba. l. que sequitur.

C Maculatū. i. accusatū. nā alias ē in lra accusatū vbi de verbo ad verbū sunt ista q hie dicunt: vt. ff. e. hys verbis. §. interdū. si milis expositio dicit in libro sapiētie de ioseph: maculauerūt me impij. 7 alibi in diuina scriptura mēdaces ondit q maculauerūt cū. i. accusauerūt cū. **C** Manumissus. s. videri vt subijc. 7 dic manumissum simplr nō institutuz. ex hoc infert qd sequit: q nec cū institutioe fieri solet liberi: vt subijc: qre sequitur 7c. **C** Postulata. i. accusata ex eodē adulterio cū seruo ppio cōmissio: pro quo grauitur punit vterq: vt. C. de mul. q ser. pro. e. imil. l. j. in prin. Quid si cū extraneo cōmissi adulterium? Rñ. nec tūc manumittit vsq ad. xl. dies: vt. C. d. adul. l. iij. 7 ff. de adul. si postulauerit. §. iubet. item quid si adulterij talis cōmissi nō tñ accusat adhuc? Rñ. bñ pōt manumittere. s3 in crimine lese maiestatis est spāle vt post cōmissuz tale cri men nō possit manumittere vl testari: vt. C. ad. l. iul. ma. l. si. c. ff. d. do. l. post contractū. 7 l. donatōes. §. si. **C** Habeat. qz si va let istitutio valeret libertas: vt. s. e. j. rñ. 7 s.

q manu. nō pos. §. j. 7 ita nō. arg. q vbi ali qd pibet fieri directo: simit 7 p obliqui prohibet. sic. ff. de codi. insti. q sub cōdit. 7 §. si qd. Item. ar. q casato pñcipali cas. ē qd qd sequit ex eo vel ab his: vt. de leg. 7 cōst. l. nō ou bium.

eiusdē criminis postula tas rationis est: quare se quis vt in cūdez a dña collata heredis institu tio nullius momen ha beatur. **C** Alien? ser uus etiā is intelligitur: in quo vsu fructū testa tori habet. **C** Seruus aut a dño suo heres in stitutus: si quidez in ea dem causa māsenti: sit ex testamento liber he resqz ei necessari? si ve ro a viuo testatore ma numissus fuerit: suo ar

pos. l. in veditioe. Sed certe quo ad alia ē loco dñi nō quo ad hoc vt possit fieri liber: sed cum als manumissus esset a fructuario simplr sine institutioe erit tanq liber qd duratur? erat vsu fruct? vt. C. cōia. de ma. l. j. §. si aut fructuari? nunq 7 hic erit tanq liber l3 vere liber nō sit: rñ. nō: qz et morte testatoris pñtus erat futur? qñ liber si vale ret qd ageret: vt. j. de here. quā. 7 dis. in pñ. Item 7 tūc erat vsu fruct? pndendus: vt. s. de vsu fruct. §. simit. vñ sic esset qñ liber dñe dñe raret vsu fruct? nihil duraret post mortem testm: nihil valet talis istitutio vt sic liber: s3 suo dño hereditate qrit: vt. l. e. §. alien? s3 qd si erat vsu fruct? repetit? i per sona pñi heredit: vel etiā viter? qd pōt: vt. ff. g. mo. vsu fruct. amit. l. repeti. in pñ. rñ. tūc erat qñ liber toto illo tēpore: vt in dicta. l. j. c. cōia de ma. l. j. §. sin autē fructuarius.

C Seruus aut a dño. **C** Seru? a dño istitu? sit lib 7 heres necessari? nisi i vita testatoris fuerit manumissus aut ab eo alienat. **C** Causa. i. seruus eiusdē dñi Jo. vt. ff. si ex no. cā. a. l. j. §. j. **C** Liber. nisi aliq res

Handwritten notes:
f. j. p. h. m.
vbi no
p. p. q. u.
f. p. p. l. o. p.
f. p. p. l. o. p.

ip ediat libertate: vt. ff. e. l. si no lex. vel codi-
 c. o: vt. ff. e. l. quoties. §. si. vt. q: ex lege pue
 nit ad libertate: vt. ff. e. l. testis. §. 30. ite fit
 liber a semetipso nisi iustit' fuerit ita: cu' qs
 mihi heres erit f'ich' liber 7 heres esto. naz
 t'ca cohere-
 rede accepit
 tota liberta-
 te. ff. de acq.
 her. Lex pre-
 ite 7 ignoras
 fit heres 7 li-
 ber: vt. ff. si
 certu' peta. l.
 eius qui.

¶ **U**trūq; idest heredi-
 tate. nā liber
 fit 7 heres ne-
 cessarius. hec
 duo p'eg de
 bet ex testa-
 mēto dñi: vt
 j. d. e. he. §. i. 7
 disse. §. j.

¶ **Q**uod
 si alienat' li-
 ber. directa
 entz libertas
 in seruo alie-
 no nō potest
 habere locū:
 sed institutio
 potest habere

effectū vt hic. sed aliud in legatis q̄ adimū-
 tur hoc ipso q̄ alienant' sui: vt. ff. de adi. le.
 l. suo cū lib. 7 e rō: q: i legato spectat dies
 quo cedit: nō at an sit manumissus: vt. ff. qñ
 di. le. ce. si post. §. si cū. **¶** **A**lienauerit. f.
 alicui hñti factione testi: vt. ff. e. hui' meū. i
 si. j. rñ. 7 hoc nisi redimat ab eodē testōre q̄
 eū instituit 7 postea eū alienauit. tūc. n. reuini
 scit libtas: vt. ff. de ma. te. l. vep. 7. ff. e. quo-
 tiens. §. si. 7. l. si nō lex. 7. l. antepenniti.

¶ **S**eru' alien' heres institut' q̄-
 rit dño suo hereditate: si iussu suo heredita-
 te adiuir. h. d. Arc. **¶** **A**lien' q̄ sic in-
 stitui pot' cū lib' sit: post nō: vt. ff. de p'di. isti.
 hū' alien'. 7. l. qz. **¶** **I**ussu. pcedere adi-
 tioe: vt. ff. de acq. he. l. si qs mihi bōa. §. ius-
 sus. 7 ita dño q̄rit: als si q̄rit nōlit adire: qd
 pot' esse dño iudete nō q̄rit. C. e. l. cū p'pōas.
¶ **T**estōre. et post iussū ei' anteq̄ tñ adi-

ret: vt. ff. de acq. he. antist'. §. j. **¶** **D**ñi.
 hoc ē i h'rditate vt illi acqrat q tpe aditōis
 ē dñs: vel sibi si liber ē tūc. s; i legato spectat
 dies cessōis: vt si tpe moꝝ legatō sit me' s;
 alienē: tñ mihi d'bet legari: vt. ff. qñ di. le. ce.
 l. si post. §. i. j.

¶ **A**rb-
 trio. sic. §. si
 vero.

¶ **S**eru' ali-
 en' pot' inhi-
 tuti post mo-
 tē dñi sui. Et
 ē seru' here-
 ditari' vt ei'
 q est i vtero.
 h. d. Arcen.
¶ **A**ntē
 s; ba legis fit
 oia 7 s; hoc
 planū ē. vt re-
 statorieq; se
 dicat: istituo
 seruū heredi-
 post moꝝ
 dñi. 7 proba-
 tur hec lex. se
 cūda. ff. eodē
 filio. j. rñ. ac
 ob. q̄ videtur
 i die her
 institutio: vt
 j. e. §. heres.

¶ **S**eru' autē alienus
 post dñi mortem' recte
 heres instituitur: q: 7 cū
 hereditarijs seruis ē te-
 stamētī factio. nōduz
 cñi adita hereditas p'so-
 ne vice sustinet: nō he-
 redis futuri s; defuncti

cū etiaz eius q in vtero
 est seru' recte heres isti-
 tuit. **¶** **S**eru' aut' plu-
 riū cū qbus' testamen-
 ti factio est 7 ab' extra-
 neo institut' heres vni-

q: cert' est dies moꝝ: vt. ff. de p'di. 7 de. l. j.
 vñ vj. 7. ff. e. l. in tpe. in pn. k. **¶** **F**actio.
 passue nō actiue: vt. j. de he. q. 7 dif. §. testis
 7 iussio h'rdū spectat si mō cū dñica fuit
 cū herede instituto nō sit testis lectio: vt. ff. ad
 hū' h'rdi. l. c. **¶** **M**ōdū. bñ dico hūi h'rdi-
 riū posse institui: q: nō ē null' s; alicui' her-
 editat' q̄ vice dñici obtinet. m. **¶** **D**efu-
 cti. 7 ē forte rōe: q: dñic' est cert' q̄ fuerit. sed
 nō sic d' h'rdē: q: 7 si cert' sit institut' pot' esse
 q̄ nō adeat h'rditate: q: pot' dñi esse mlti d
 cās: vt. j. q. mo. ref. i. ser. §. posteriori. i. facti
 ad hūc. §. j. d. si. ser. i. pn. 7. ff. de acq. r. e. do. l.
 i eo. i. si. 7. l. se. n. **¶** **R**ecte. cū p' p'no sit
 hñdus quo ad cōmodū: vt. ff. d. sta. ho. l. q̄
 vtero. 7. ff. e. l. eius. §. j. **¶** **A**ccursus.

¶ **S**eru' pluriū ab extraneo i-
 stit' acqrit vnicuiq; p tpe dñica. h. d. arc.
 o. **¶** **C**ū qb'. l. dñis. p. **¶** **A**b extraneo.

q: cert' est dies moꝝ: vt. ff. de p'di. 7 de. l. j.
 vñ vj. 7. ff. e. l. in tpe. in pn. k. **¶** **F**actio.
 passue nō actiue: vt. j. de he. q. 7 dif. §. testis
 7 iussio h'rdū spectat si mō cū dñica fuit
 cū herede instituto nō sit testis lectio: vt. ff. ad
 hū' h'rdi. l. c. **¶** **M**ōdū. bñ dico hūi h'rdi-
 riū posse institui: q: nō ē null' s; alicui' her-
 editat' q̄ vice dñici obtinet. m. **¶** **D**efu-
 cti. 7 ē forte rōe: q: dñic' est cert' q̄ fuerit. sed
 nō sic d' h'rdē: q: 7 si cert' sit institut' pot' esse
 q̄ nō adeat h'rditate: q: pot' dñi esse mlti d
 cās: vt. j. q. mo. ref. i. ser. §. posteriori. i. facti
 ad hūc. §. j. d. si. ser. i. pn. 7. ff. de acq. r. e. do. l.
 i eo. i. si. 7. l. se. n. **¶** **R**ecte. cū p' p'no sit
 hñdus quo ad cōmodū: vt. ff. d. sta. ho. l. q̄
 vtero. 7. ff. e. l. eius. §. j. **¶** **A**ccursus.

¶ **S**eru' pluriū ab extraneo i-
 stit' acqrit vnicuiq; p tpe dñica. h. d. arc.
 o. **¶** **C**ū qb'. l. dñis. p. **¶** **A**b extraneo.

q: cert' est dies moꝝ: vt. ff. de p'di. 7 de. l. j.
 vñ vj. 7. ff. e. l. in tpe. in pn. k. **¶** **F**actio.
 passue nō actiue: vt. j. de he. q. 7 dif. §. testis
 7 iussio h'rdū spectat si mō cū dñica fuit
 cū herede instituto nō sit testis lectio: vt. ff. ad
 hū' h'rdi. l. c. **¶** **M**ōdū. bñ dico hūi h'rdi-
 riū posse institui: q: nō ē null' s; alicui' her-
 editat' q̄ vice dñici obtinet. m. **¶** **D**efu-
 cti. 7 ē forte rōe: q: dñic' est cert' q̄ fuerit. sed
 nō sic d' h'rdē: q: 7 si cert' sit institut' pot' esse
 q̄ nō adeat h'rditate: q: pot' dñi esse mlti d
 cās: vt. j. q. mo. ref. i. ser. §. posteriori. i. facti
 ad hūc. §. j. d. si. ser. i. pn. 7. ff. de acq. r. e. do. l.
 i eo. i. si. 7. l. se. n. **¶** **R**ecte. cū p' p'no sit
 hñdus quo ad cōmodū: vt. ff. d. sta. ho. l. q̄
 vtero. 7. ff. e. l. eius. §. j. **¶** **A**ccursus.

¶ **S**eru' pluriū ab extraneo i-
 stit' acqrit vnicuiq; p tpe dñica. h. d. arc.
 o. **¶** **C**ū qb'. l. dñis. p. **¶** **A**b extraneo.

cōtra. sed hoc est verum ab initio: sed ex post facto pōt: vt. C. d. in offi. test. l. cū duob⁹. Et no. hic idē iuris nō esse in parte quo ad partē qd est in toto quo ad totum. ff. fami. her. l. in b. iudicio. ar. p. tra. ff. de pac. l. ius gē

tiuz. §. adeo. 2. §. seq. 7 a ca ad hūc. §. ff. de reg. iu. l. i. testamēg.

C Miles nā miles bñ pōt p pte testat⁹ decede re p pte ite status: vt. C. d. test. m. l. ij. h. **C** Quāta scūqz. idest quotuncz. 7 facit. ff. eo. l. inter dum. §. pater fami. et l. seq. vsqz ad l. ex facto.

C Distri butio .i. assignatio priuz quā partem velit testator quelibz hēre.

C Ex ego parib⁹. facit ff. eo. l. quotiē. §. bñdes

C Heres sit. eadē ē rō in dispondio vt. ff. eo. sabi nus. 7. j. e. §. si plures. 3te est b. veruz si testator non

ignorat: vt. ff. eo. quo loco. §. j. q. est contra.

C Si plures.

Qui plures vult heredes isti tuere dispariter necessitatē hz p partes hereditatis distribuere: si nō vult equiter esse heredes: quibusdā tñ institutis in partib⁹ qui sine partib⁹ institut⁹ est habebit reliquū hereditatē siue sit vn⁹ siue plures. Si sō tot⁹ as fuerit p testatorē distribut⁹ q sine pte est institutus hz semisset toti⁹ hereditatē. h. d. 2. re.

sit miles⁹ cui⁹ solavolūtās in testando spectat. Et ex p. trario pōt quis i quāta scūqz⁹ voluerit plurimas vncias suas hereditatē diuidere. sed si plures instituant heredes ita demū i hoc casu partiū distributio⁹ necessaria est si nolit testator: eos ex eqs⁹ pab⁹ heredes esse. Satis enī cōstat nullis partibus nominatis ex eqs⁹ pnb⁹ eos hēdes esse. **C** Partib⁹ autē i quozūdā psonis expressis si quis ali⁹ sine pte nominatus erit: si qdez aliqua pars assis decriit ex ea parte heres⁹ sit.

C Si plures sine parte scripti sunt: oēs i eādēz partē cōcurrūt. si nō totus as cōplet⁹ sit in dimidiā⁹ partē vocātur⁹: 7 ille vel illi oēs⁹ in alterā pte dimidiā. nec⁹ i tertē prim⁹ an medi⁹:

C Dimidiā. alit enī si ex asse exp. l. eto scripsit ex reliq⁹ pte heres esto. tūc enī cū nihil reliquū sit ex nulla parte heres institut⁹: est: vt. ff. e. l. itē qd sabin⁹. §. s. j. si asse. **C** Tercant. filli q erat instituti i tota hereditate g

an nouissim⁹ sine parte heres script⁹ sit: ea enīz pars data intelligit⁹ que vacat. **C** Videamus⁹ si pars aliqua vacet: nec tñ quisqz sine pte sit heres institut⁹: qd iuris sit. veluti si tres ex quartis heredes scripti sūt. 7 cōstat vacatē partē singulis tacite p hereditaria pte accedere 7 p inde haberi ac si ex tertijs partibus hēdes scripti essent. Et ex diuerso si plures heredes scripti i portio nibus sint: tacite singulis decrefcere incipiunt. **C** bñ gfa vt si quattuor ex tertijs partib⁹ hēdes scripti sint: p inde habentur: ac si vnusquisqz ex quarta pte script⁹ heres fuisset. Et si plures vncie qz. xij. distribute sunt: is q sine parte institutus est: quod dispo dīo⁹ deest hēbit. idēqz⁹

nb⁹ ex p. hē. b. **C** Des q erat. vel erat instituti sine partibus.

C Hec in terent. hoc refert nō ad p. ximā casuz s; ad superiorē sciz qñ pars vacat idē tñ scō. sed nō haberet locū rō q reddat. Ea enim qz Al dico quo ad p. xi. 7 h. ri cū sic sit tntio intelligit pars vacare. et facit ad hō. ff. eo. quo loco p. mo respon.

C Videamus. **C** Para de re dicitatis pte statore: em nō distribuata de crefcit hereditib⁹ p portio nib⁹ hereditarijs. idēz ecōtra si testator: plus attribuit sit i hēditate: tūc

cui libz heredū decrefcit p rata. h. d. §. mo. Et si ptes vncie qz. xij. sint distribute: 7 alit sit situr⁹ sine pte trāsit ad dispēdiū. h. d. 2. re.

C Videam⁹. ff. e. l. iter dū. §. p. a. i. vsqz i fi. l. **C** Dispōdio. dicit ar dispondiū p dū siue hereditas i. xxij. vncias diuisa. si enī pōdus dicit ea q in. xij. diuidit. 7 tripō diū qd in. xxxvi. q d rīpondiū qd in. xlv. 7 sic de singulis. **C** 3 dēg. crit. i. qd dē

simus si quis expleto asse fuit institutus he- res in dimidiā vocat vel nō expleto asse in vacante partē vocat: vt. §. eo. §. paritō^o aut. vel transcendentē in vacante vsq; ad dipon- dium: vt. §. p. rñ. §. dem est etia; si dipon- dius sit exple- tum: s; cōtra ff. eo. §. itez fa- binas. in fi. l. vbi dicit ex- plecto dipon- ditio instituti nō habere p- rem vacante vsq; ad tripō- diuz: s; certe imo dicit qd sic si recte illa ita intelligit q ita concor- dat. Item vbi def cōtra. ff. e. l. ex vncijs vj. sed certe illa est cōcor-

crit si dipōdius explet^o sit que omnes ptes ad asse; postea reuocatur^a q̄nis sit plurū vnciaz
Heres et pure et sub pditione institui pōt: ex^o certo tpe aut ad certum tps non pōt veluti post quinquēniuz q̄ mor- ar: vel ex calendis illis vel vsq; ad calendas il- las hēs esto: diēq; adie- ctum hñi pro supuacuo placet et perinde esse v3

dantia si recte ibi fiat cōputatio vnciarū. sed magis videt cōtra. C. de le. l. cū q̄stio. vbi di- cit nō fieri trāsitū ad dipondiū vel tripōdiū sed tñ videt aduni primo q̄tum cōferē se- cundo. Sed distingue aut voluit testator: ex- cedere assem vel dipondiū qd pōt: vt. §. e. §. nō autē. et ita hic intelligat: aut voluit: et tunc habeat locū lex cōtraria. Item et tūc qñ du- biū simit locū habeat. l. cū q̄stio. q̄ est ptra. alij dicit hāc corrigi pillā. a **R**euocā- tur. hereditas eni nō iō auget q̄ in plures di- uidit vncias sicut et libra s; p solidū vel aliū numerū diuidat: et iō quotā partē q̄s debet habere in dipōdio totā pōt partē habere de asse: vt. hic. et. ff. eo. ex vncijs.

Heres et pure. **C** heres pōt institui pure et sub cōditione nō autē ex certo tpe: vel ad certū tēpus. Si tñ sic instituat valet institutio tanq̄ pura vitiaa tali adiectōe. h. d. et reti. b **E**x certo. s; i diē icertū q̄s pōt institui dīspūta cū tpe poterit cape ex testō vel cū tpe mouet: vel cū tici^o mouet: vt. ff. e. l. i tps et. l. q̄ filio. j. rñ. et. ff. d. li. 7. po. filij a pte. j. rñ. et. c. eo. l. extraneū. Adiles at p̄t et extraneū ex certo tpe vel i certū tps instituire: vt. ff. de mi. re. l. miles. et fa. ad hūc. §. ff. e. h. d. itas. et. in est cōtra. ff. d. reg. iur. act. s; ibi nō est

de hoc actu. s. factionis test. vñ iterpretandū est vt magis va' eat q̄ pereat: vt. ff. de rebus tu. l. quotiens. Accursus.

Impossibilis. **C** cōditio impossibilis i vl- timis volūtatibus nō vitiat. h. d. et reti.

ac si pure heres institut^o esset. **I**mpossibilis^c pditio in institutionib^o et legatis et fideicomis- sis et libertatibus p nō scripta^o habet. **S**i plures pditiones in isti- tutiōibus ascripte sunt siquidē p iunctim: vtpu- ta illud et illud factum fuerit oib^o parēdū est: si sepatt^o veluti si illud aut illd factū crit: cuius pditioni obtēpare sagē.

cōdi. insti. cōditiones. et. l. filius. et in his dua- bus h3 locū iste. §. impossibilis. Item de fa- cto: vt si montē aureuz dederis heres esto. et hoc casu nō valet institutio vel libertas: cu3 nec anim^o dadi iuris fuerit p̄t p̄tice: vt. ff. d. sta. li. l. cū heredes. §. j. p̄tē est quedā quar- ta impossibilitas ppter expletatē q̄ vitiat: vt de cōdi. insti. si ticus. q̄ lex est huic cōtra. sed certe hic de impossibilitate nature dicit: vt. j. de inuti. stip. §. si impossibilis. sed certe idēz videt in p̄mis duab^o q̄ vitie istitutio: vt. j. de le. §. si. q̄ est cōtra. s; solue vt ibi. Item facit ff. de le. j. si mihi. §. j. et. ff. de cōdi. insti. l. j. d **S**cripta. s; cur secus in cōtractib^o vbi vitiat contractū impossibilitas: vt. j. de inuti. stip. §. si imposs. et. ff. de act. et oblig. l. nō so- lum. Rñ. hoc solū est fauore vltie volūtatē.

Si plures. **C** Ad veritatē copulatiue req̄- rit implemētā vtriusq; Ad veriticationē: p̄o- altnatiue sufficit p̄ificatio alteri^o. h. d. et re. e **P**arendū. si sit p̄tatiua vt hic: si. r. de- dederis: vñ mixta: vt si iueris Romā: vt. ff. eo. l. seru^o. §. puto generalit. si autē causatiua et tūc sufficit p̄mā ep̄stere: vt. ff. de cōdi. insti. l. si plures institutiones. f **S**eparatim. i. sub diuētina cōdi. idē in legato seruaf qd hic si institutiōe dicit: sed si i diuersis p̄tibus testis

Noto impossibile vocat qd p̄tatiua
non dicitur dicitur ad vltimū p̄tatiua
et p̄tatiua p̄tatiua p̄tatiua et
p̄tatiua p̄tatiua

meti heras nouissime dz obtēpari s; i liber
rate directa cuius obtēpari suffic: vt. ff. d. cō.
7 de. sub diuisi. i fideicommissaria nouissime:
vt d. cō. 7 d. p. fideicō. 7. l. qd traditū. h; Jo.
7 fac. ad hūc. §. ff. d. ob. si ita q; stipulet.

In l. nos.

Pena peni
ignoris 7
quē testōr nū
vidit pōt
beres istitui
h. d. Aret.

Filios.
vel et suos h
uos vel que
chis alius: vt
C. e. l. cēnū.

Peregrinates. pu
ta qz visita
uit lūina sci
Jacobi. vl sci
Petri. aliud
si eēt pegrin
i. de portat.
tūc. n. istitui
n. pt. vt. C. e.
l. j. q est huic

Pro. ff. e. l. s; si i
pōtē. §. sole. 7
uō pnt istitui hēdes
vel hēre cōmodū ex
testō: quos notau. j. de legat. §. legari.

**De vulgari sub
stitutione.** Supra dicit
i. de i. s; qz
magis cōis: qz
quol; 7
cūlz fieri pōt 7
ideo d ea vulgari
premitit.

Potes aut. 7
Totus iste
titulus diuidit i
quatuor ptes. Primo
ponit qz cuius libez
est facere pluralitatē
graduū hēdū. Secūdo
qz loco vni istituti
pnt plures substitui
7 e; 7. Tertio: qn
pres sunt i instōne
expōse 7 nō i sub
stōne. Quarto qn
hu' alien' vt p
familias i stituit.
Secūda ibi 7 plures.
Tertia ibi 7 si ex
disparib'. Quarta
ibi si suuz. Et. h. d.
pōt qz plures grad'
hēdū facere: 7 i
substitū substitue
suū necessariā hē
dē. h. d. Aret.

Potes aut. in testō.
In alia aut volū
rate qz in testō: vt
in codicillis vel
aliq' alia n. h. i.
huiusmodi substō
vt directo valeat.
sicut nec instō fieri
pōt: vt. j. de codi.
§. pe. 7. C. de codi.
l. hēditatē. fit tñ
in codicillis ex
certa scia vt p
fideicommissum salte

Potes aut. qz i
testō suo plures
grad' facē hēdū:
puta si ille hēs nō
crit: ille hēres
esto 7 deiceps i
qz tūc velut testator
substitue pōt: 7
nouissimos

**De vulgari sub
stitutione.**

Potes aut. qz i
testō suo plures
grad' facē hēdū:
puta si ille hēs nō
crit: ille hēres
esto 7 deiceps i
qz tūc velut testator
substitue pōt: 7
nouissimos

Potes aut. qz i
testō suo plures
grad' facē hēdū:
puta si ille hēs nō
crit: ille hēres
esto 7 deiceps i
qz tūc velut testator
substitue pōt: 7
nouissimos

**De vulgari sub
stitutione.** Supra dicit
i. de i. s; qz
magis cōis: qz
quol; 7
cūlz fieri pōt 7
ideo d ea vulgari
premitit.

Potes aut. 7
Totus iste
titulus diuidit i
quatuor ptes. Primo
ponit qz cuius libez
est facere pluralitatē
graduū hēdū. Secūdo
qz loco vni istituti
pnt plures substitui
7 e; 7. Tertio: qn
pres sunt i instōne
expōse 7 nō i sub
stōne. Quarto qn
hu' alien' vt p
familias i stituit.
Secūda ibi 7 plures.
Tertia ibi 7 si ex
disparib'. Quarta
ibi si suuz. Et. h. d.
pōt qz plures grad'
hēdū facere: 7 i
substitū substitue
suū necessariā hē
dē. h. d. Aret.

Potes aut. in testō.
In alia aut volū
rate qz in testō: vt
in codicillis vel
aliq' alia n. h. i.
huiusmodi substō
vt directo valeat.
sicut nec instō fieri
pōt: vt. j. de codi.
§. pe. 7. C. de codi.
l. hēditatē. fit tñ
in codicillis ex
certa scia vt p
fideicommissum salte

directo substitut' p hec s; ba admittatur. vt
C. ad tre. l. seuola. j. rñ. nisi testōr putaret se
facere testū 7 facere codicillos nō desin ass;
lz possēt. nā tūc substitut' i his nec directo
nec p fideicō. admittat. lz possēt. vt. C. d. co.
l. i. facit. ff. e.
l. potest.

loco i substitū vel ser
uū necessariū hēdē isti
tūc pōt. Et plures i
vni locū pnt substitui
vel vnus i pluriū vel
singuli vel iuicē ipsi q
heredes instituti sunt

Et si ex disparib'
ptibus hēdes scriptos
iuicē substituerit 7 nul
lā mētionē in substōne
hūerit ptuz: eas vñ in
substōne ptes dedisse:
quas in istōne expōsit:
7 ita diuus plus rescri
psit. S; si instituto

fieri pōt. nō cū. n. ipse hūoio esse beres
cōpellat vt hic substitut' 7. de. de. q. 7. di. §. j.
p; aliu q eēt ei substitut' nō admittit. vt. C.
e. l. post aditam. h. C. vel. pro saltem.

De plures. Pnt plures i locū vni 7 vn'
i locū plurim: 7 singuli singul: vel oēs iuicē
substitui. h. d. Aret. i C. substitui. l. pnt.
h. C. plurim. l. substitui. pt. l. C. iuicē. se
j. et. j. §. substitui. m. C. Sūt. l. pnt substitui

Et si ex disparib'. C. Instituti iuicē substitui
ti easdē ptes vident hēre i substōne qz i
instōne: nisi testōr aliter disponat. h. d. Aret.
n. C. Disparib'. puta vñ i. vj. vncias. aliu
i iij. aliu i duo istitui. ponas. nā si nō adēat
stitut' in. vj. vncias. iij. accretūc hūmū. 7
due hūti duas: vt hic. 7. ff. e. si ex testō. l. si
phures. 7. C. e. l. j. o C. Expōsit. §. ff. ad tre
bel. quotiens. §. nunq;. s; hic loq' euz non
expōsit ppria nomia substitui: ibi qz expōsit.

Et si instituto. C. Si institut' fuerit ecbe
redi substitut' 7 demū terti' institut' substitui
tur' admittit ad pres vtriusq; neutro istitu
toz adēntē. h. d. no. 21. p. C. Instituto. ca
sus e: tūc 7 tēi' istituti sūt hēdes 7 tūc sūt

o C. Grad'
ad similitudinē
eniz graduū
sic dicitur q
faciūt scilicet
sic 7 d' gra
d' 7 sanguini
tatis. vt. ff. de
gradi. l. iure
cō. §. grad'.
e. C. In quā
tū. l. in quot.
f. C. Sub
stituer. e. l. pnt.
§. C. Poul
fimo. sic. §. de
suspectu. §. j.
nouissime. §. j.
nūqd in alio
nisi in vltimo

o C. Grad'
ad similitudinē
eniz graduū
sic dicitur q
faciūt scilicet
sic 7 d' gra
d' 7 sanguini
tatis. vt. ff. de
gradi. l. iure
cō. §. grad'.
e. C. In quā
tū. l. in quot.
f. C. Sub
stituer. e. l. pnt.
§. C. Poul
fimo. sic. §. de
suspectu. §. j.
nouissime. §. j.
nūqd in alio
nisi in vltimo

o C. Grad'
ad similitudinē
eniz graduū
sic dicitur q
faciūt scilicet
sic 7 d' gra
d' 7 sanguini
tatis. vt. ff. de
gradi. l. iure
cō. §. grad'.
e. C. In quā
tū. l. in quot.
f. C. Sub
stituer. e. l. pnt.
§. C. Poul
fimo. sic. §. de
suspectu. §. j.
nouissime. §. j.
nūqd in alio
nisi in vltimo

o C. Grad'
ad similitudinē
eniz graduū
sic dicitur q
faciūt scilicet
sic 7 d' gra
d' 7 sanguini
tatis. vt. ff. de
gradi. l. iure
cō. §. grad'.
e. C. In quā
tū. l. in quot.
f. C. Sub
stituer. e. l. pnt.
§. C. Poul
fimo. sic. §. de
suspectu. §. j.
nouissime. §. j.
nūqd in alio
nisi in vltimo

o C. Grad'
ad similitudinē
eniz graduū
sic dicitur q
faciūt scilicet
sic 7 d' gra
d' 7 sanguini
tatis. vt. ff. de
gradi. l. iure
cō. §. grad'.
e. C. In quā
tū. l. in quot.
f. C. Sub
stituer. e. l. pnt.
§. C. Poul
fimo. sic. §. de
suspectu. §. j.
nouissime. §. j.
nūqd in alio
nisi in vltimo

o C. Grad'
ad similitudinē
eniz graduū
sic dicitur q
faciūt scilicet
sic 7 d' gra
d' 7 sanguini
tatis. vt. ff. de
gradi. l. iure
cō. §. grad'.
e. C. In quā
tū. l. in quot.
f. C. Sub
stituer. e. l. pnt.
§. C. Poul
fimo. sic. §. de
suspectu. §. j.
nouissime. §. j.
nūqd in alio
nisi in vltimo

o C. Grad'
ad similitudinē
eniz graduū
sic dicitur q
faciūt scilicet
sic 7 d' gra
d' 7 sanguini
tatis. vt. ff. de
gradi. l. iure
cō. §. grad'.
e. C. In quā
tū. l. in quot.
f. C. Sub
stituer. e. l. pnt.
§. C. Poul
fimo. sic. §. de
suspectu. §. j.
nouissime. §. j.
nūqd in alio
nisi in vltimo

o C. Grad'
ad similitudinē
eniz graduū
sic dicitur q
faciūt scilicet
sic 7 d' gra
d' 7 sanguini
tatis. vt. ff. de
gradi. l. iure
cō. §. grad'.
e. C. In quā
tū. l. in quot.
f. C. Sub
stituer. e. l. pnt.
§. C. Poul
fimo. sic. §. de
suspectu. §. j.
nouissime. §. j.
nūqd in alio
nisi in vltimo

o C. Grad'
ad similitudinē
eniz graduū
sic dicitur q
faciūt scilicet
sic 7 d' gra
d' 7 sanguini
tatis. vt. ff. de
gradi. l. iure
cō. §. grad'.
e. C. In quā
tū. l. in quot.
f. C. Sub
stituer. e. l. pnt.
§. C. Poul
fimo. sic. §. de
suspectu. §. j.
nouissime. §. j.
nūqd in alio
nisi in vltimo

109
de pōtē. §. sole. 7
uō pnt istitui hēdes
vel hēre cōmodū ex
testō: quos notau. j. de legat. §. legari.
C. de vulgari sub
stitutione.

Substitutus: et scio fuit substitutus? Meuius. pmo Ticius secundo sciens repudiavit. admittitur anteq Meuius in partem vtriusq; heredis: vt hic. 7. ff. eo. l. si ticius. 7. l. cob. 2. redi. i. p. n. a. **C** lrdi. s. scio. b. **C** Duo. s. ticio

C Alius s. meuius. **C** Distinctione. s. ordi nis pupillaris vel vulgaris substitutio nis. q. d. non distinguitur si fuerit pupillaris vel vulgari substitutio q. fuerit primo facta vel inchoata vel substitutio: id est i vulgari. sed hanc reprobat qdaz: qz v3 ibi ee ordo vt pmo pncipalis et postea substitio fiat: vt ff. de vul. 2. pu. sub. l. ij. s. pus. sed certe ille s. pus conuigitur p se. s. vsq; in fi. d. l. Sed ego hoc reprobo. qz no e hoc huius l. e inchoata: s; hec qz sic fuit de facto qz no distinguntur cu ab eis qz refer. Est m distinguenda a nobis. sic 7. als. ff. de iudi. no pot. i. fi. l. 7. ff. d. postu. l. i. perator. in. si. ite nō dicit hic de pu. s; de vulgari tm vt pz ex serie ti. p qd et reprobatur supior snia. s. qz i p. n. glo. fuit dictu s; m quosda no distinguit. an fuerit pupillaris an vulgaris substitio. Distingue s; vtz institutus adierit vel coheres vel abo vel nullus: si eni vterq; adiuu substituitur repellit. si coheres tm. s. sciens id e qz meuius repellit. ite si neuter h3 locu qd hic dicit. s. qz meuius beat totu. si aut ticius tm. s. p. m. us heres adierit et sciens i pte repellit. s. meuius. na in pte repellitur qua adijt ticius. vr. C. e. l. post adi tam. 2. ff. de vul. sub. q. hebat filiu. i. rñ.

C Si substitio vulgaris facta fuerit pro alieno que testor libez parabat substitutus venit ad partem hereditatis Quis seruus adierit hereditate iusu dñi. h. d. A. ret. **C** Patrem familias. i. liberum hoiem. **C** Suis. que iusu necessario o3 pcedere: vt ff. de acqui. her. l. si quis mihi. s. iustiaz.

C In parte. Sed in qua. rñ. hereditas l. duas partes diuiditur: 7. itez vnus se mis diuiditur in duas ptes. que sunt due parte totius. 7. vna h3z particulari h3z dñs instituit: alia substitutus: vt. ff. de here. insti. l. admittit. Illa eni verba si hēs nō crit i eo qd e quez alieno iuri substituenti ee testor scit sic accipiunt: Si neq; ipe hēs erit neq; aliu m heredes effecerit: i eo vero que pffa. esse arbitrat illud significat si hereditatem ei vel cuius iuri postea subiectus esse ceperit: non acquiserit: idqz ticius cesar in personam paterni

si pffa. i. p. n. s; s; alio semisse qd crit. rñ. qd qz substituitur h3z ipca opione testatoris. q. d. creditur iustitiam liberu fuisse et ita p pns creditur admitti si hereditate sibi instituitur acq; herit vel alicui postea subiectus foret vt i. fi. h. s. s. si aliquid istoz duoz n ptingit o3 hēre substituitur h3z opione testatoris tota hereditate. s; qz si erat liber vt testor credidit de equate dat dño ipso qra hereditans. 7. facit p hoc illud gñale opione pñsiderada. 7. ff. p emp. l. ij. s. si quis a pupillo. 7. ff. de acq. he. l. l. s. q. putat. Alu dicunt qz dño dat considerata sitate magis qz opione qz vere su e i dñi facte erat ille q instituitur fuit qd veri esse vt veritate magis attēta. vñ facit et illud gñale: veritate pñsiderada: vt. i. de le. s. qz re. h. **C** Verba. nūc mutat casuz nā supra dixit qñ aliud arbitrat testor et aliud erat i his aut dno b rñis q sequunt idē e id qd arbitrat. i. **C** leres. s. dño q apponunt i substitutionibus vulgarib. **C** Scit. 7. vtz scit: als. n. si dicere s; scire: nisi sic ee: vt. ff. de acq. plu. ar. l. ij. s. ite labeo ait. l. **C** Erit. s. liber factus. **C** Alu. i. si neq; sibi s. liber fieret vel dño suo vel pñti vt ē futuro qrit. n. **C** Effecerit. nā tūc qñ n ē aliquid istoz duoz admittit substitutus. **C** Arbitrat. s. testor. subaudi 7 vtz arbitrat. p. **C** Subiectus. pura qz veditur se ad pñti pñcipandū: vel qz dedit se in arrogatione quod pot. q. **C** Acquiserit. supple i littera. at in nostro casu primo scilicet huius. s. aliud est: et aliud arbitrat. vñ ibi i parte admittitur: vt

admittitur...
duas partes...
hereditas...
substitutus...
ipca opione...
testatoris...
creditur...
iustitiam...
liberum...
fuisse...
et ita...
creditur...
admitti...
si hereditate...
sibi instituitur...
acq; herit...
vel alicui...
postea subiectus...
foret vt i. fi. h. s. s. si aliquid istoz duoz n ptingit o3 hēre substituitur h3z opione testatoris tota hereditate. s; qz si erat liber vt testor credidit de equate dat dño ipso qra hereditans. 7. facit p hoc illud gñale opione pñsiderada. 7. ff. p emp. l. ij. s. si quis a pupillo. 7. ff. de acq. he. l. l. s. q. putat. Alu dicunt qz dño dat considerata sitate magis qz opione qz vere su e i dñi facte erat ille q instituitur fuit qd veri esse vt veritate magis attēta. vñ facit et illud gñale: veritate pñsiderada: vt. i. de le. s. qz re. h. **C** Verba. nūc mutat casuz nā supra dixit qñ aliud arbitrat testor et aliud erat i his aut dno b rñis q sequunt idē e id qd arbitrat. i. **C** leres. s. dño q apponunt i substitutionibus vulgarib. **C** Scit. 7. vtz scit: als. n. si dicere s; scire: nisi sic ee: vt. ff. de acq. plu. ar. l. ij. s. ite labeo ait. l. **C** Erit. s. liber factus. **C** Alu. i. si neq; sibi s. liber fieret vel dño suo vel pñti vt ē futuro qrit. n. **C** Effecerit. nā tūc qñ n ē aliquid istoz duoz admittit substitutus. **C** Arbitrat. s. testor. subaudi 7 vtz arbitrat. p. **C** Subiectus. pura qz veditur se ad pñti pñcipandū: vel qz dedit se in arrogatione quod pot. q. **C** Acquiserit. supple i littera. at in nostro casu primo scilicet huius. s. aliud est: et aliud arbitrat. vñ ibi i parte admittitur: vt

Ubi loquitur de liberis qui emulor
aliqui que sunt interfecti ad hoc
quod tenent tabernaculum pupillarum.
Liber

no dicitur
vbi qd

Ibi dicitur. et hec oia sic distinguendo serua
nit princeps qui seruus suus fuit institutus et alius
substitutus: ut hic dicitur. et ff. de here. insti. l. 1. et
ita. Collige ergo tale distinctione: quod cum be
redet aliquis instituit: si heres non erit substituo
aut scio libe
rum aut scio
hunc et tunc ser
uatus quod. j. ij. et
ij. rñ. huius. §
dicitur. aut pu
to liberum fal
so cum fit ser
uus et tunc sub
stituto: aut
p cum volui
aut nolui ali
um fieri here
dem: quod hoc
expressum: et tunc
suas mea vo
luntas: ut. C.
e. l. cum ppo
nas. que est huic
procurator. aut est
dubium volui
vel non alium. sic
ri heredes p
eum et tunc suas

seruus sui constituit.
De pupillari substitu
tionem.

Liberis suis i
puberibus quos
in potestate quis habet
non solum ita ut supra di
ximus substitui potest. i.
ut si heredes ei extiterint:
alius sit ei heres: sed eo
amplius ut si heredes ei
extiterint et adhuc ipu
beres mortui fuerit: sit
ei aliquis heres: veluti
si quis dicat hoc modo
Ticius filius heres mi
hi esto: et si filius meus
qum in pñ. huius. §. dicitur. Si autem puto seruū
quod sit liber: hic casus indubitabilis est. si. q.
erit liber heres. a **Serui. i. institui.**

De pupillari substitutione. C. Continuat
quod. s. vltimū est de vulgari substitutione. Et cruc
quod parentes non solum vulgariter verum etiam
pupillariter liberis substituere possunt: id sequi
bat videre de pupillari substitutione. p. dicitur.

Liberis. C. hoc est ut. diuidit i sex ptes.
Primo potest quomodo possit facere substitu
tionem pupillarem. Secundo de copendiola substitu
tionem cui fieri potest. Tertio redit ad pupillar
is substitutionis materiam. Quarto quod et exher
edatus potest fieri illa substitutio. Quinto circa
pupillarem substitutionem aliquos casus potest potest
sine vltimo ad quod spectat potest fieri. Sex
to quod maior vel puber vel extraneo fieri non
potest pupillaris. Sed ibi quod rone. Tertia ibi
igitur. Quarta ibi non solum. Quinta ibi quomodo.
Sexta ibi extraneo. Et. h. d. i summa principii.
Liberis i puberibus et i potestate testatoris existe
ntibus potest substitui non solum vulgariter sed et pu
pillari: quod quia substitutionem substituitur et si

citur heres ipsius pupilli. h. d. Areti.
Liberis. no. ex hac lra tria esse necesse
saria ut pupillaris substitutio he
neat. Primum ut sit de liberis cui substituitur.
na extraneo substitui non potest. j. c. extraneo.

Secundū quod
sint impube
res. na pube
ribus non potest
substitui: vt. j.
eo. §. mactu
lo. Item tertio
quod habeat in
potestate ut i hac
lra probat p
ordine. Ema
cipatis autem
non potest substi
tuit: vt. ff. e. l.
ij. §. j. ij. est ne
cessarium quod
tū quod filij sint
institui vel ex
heredari. als
nulli esse pu
capale testam
vt. s. d. exhe
li. in pñ. r. ff.
e. l. j. in fi. vñ

nec pupillare valeret: vt. j. e. §. liberis. et hec
oia sicut i nepotibus suas si sunt recessuri
sui patris potestate: vt. ff. eo. l. ij. §. posthumus. als
cum sint recessuri non valent testari cum in eo casu
sint ut eorum testam non valeant: si etiam ipsi essent
maiores. c. **Supra dicitur.** s. vulgariter
s. ti. j. et hoc idem h. substituit. d. **Modo.** h.
caute no. quod primo ponit verba institutionis.
Secundo substitutionis vulgaris. tertio substitu
tionis pupillaris. e. **Esto.** hec institutio in
f. **Sili.** ecce vulgaris. g. **Liberis.** ecce
pupillaris. h. **Pubes.** hñ facit quod expo
nit. als interdum p. xliij. an. interdum p. xv. an.
ponit hec ordo cum in sua tutela venit: vt. ff. d.
le. ij. cum filio. i. **Quo casu.** supra dicitur.
k. **Liberis.** et solum patris habeat bona s. 230.
l. **Filio.** et nihilominus patris: vt. ff. c. pñ. et
bona pupilli vltimū quomodo sunt: vt. ff. e. l. s. si
plures. §. ad substitutos. nisi i duobus casibus
vt in testamento milij et arrogatoris: vt. C. e. si plu
res. §. si in arrogato. et §. ad substitutos. i. fi.
m. **Mortibus.** als maioribus: vt. C. de ipu
et ali. sub. l. hñ amata. n. **Estas.** vt mactu

li an. ruih. an. femine autē an. xij. an. vt. ff. de test. l. q. et. c. 7. §. g. manu. si. pos. §. cū ergo. **Qua ratione.** C. Exeplaria substitutio fit puberib⁹ mēte captis ad exemplū pupillaris cum filius pudeat. hoc dicit. A. rui.

A Excita
ri. nos. cōsti
tutionē. C. de
ipu. et. ali. §. b.
L. hūanitatē.
b. C. perso
nas. scz filios
mēte captorū
si habeat. alio
tūc frēs mēte
capti al. quos
cunq; veller.
vt. d. l. hūani
tatis. pūct.
c. C. Respu
erint. salz cū
cōpores mēg
vel sani facti

tes faciāt eis. **Q**ua
ratione excitati cō
stitutionē posuimus in
nostro codice qua pro
spectus est: vt si q men
te captos habeāt filios
vel nepotes vel p nepo
tes cuiuscūq; sexus vel
grad⁹ liceat eis ⁊ si sunt
puberes ad exepluz pu
pillaris substitōnis cer
tas psonas substituet:

pillari. at hec exeplaris i certū. Itē in hac
scz exeplari certe psona substituitur: vt. C. e.
L. hūanitatē. in pupillari aut glibet pot sub
stitui. quarta autē. l. breuiloq; fit ita duob⁹
heredib⁹ in stitutis vos inuicē substituo ⁊ si

sin autem resipuerint:
candē substitutionē in
firmari: ⁊ hoc ad exem
plū pupillaris substō
nis que postq; pupill⁹
adoleuerit firmatur.

Igit⁹ ⁊ in pupillari
substitutione p m pefa
tū modū ordiata duo
quodāmodo sunt testa
mēta: alterū p̄is: alte
rū filij tanq; si ipse fili

ambo pupil
li sunt. nam
q̄tuor: substi
tutiones his
verbis breuē
bns cōprehē
dunt: ⁊ appel
lat lex hāc re
ciprocā sub
stitutionē: vt
ff. c. l. nā hoc
iure. §. j. quī
ta. l. cōpēdiō
sa fit his ver
bis si quis i
stituto quicū
q; decesserit
ticiuz substi

tu. ⁊ si qdē hoc fiat a milite ⁊ a pupillo vel
nō pupillo valet iure directo quicūq; de
cedat institut⁹: vt. ff. de mili. tes. milites ita hfe.
§. j. nisi m̄ sit i medio: quo casu iure fideicō
missi valet si pubes id fact⁹ deccedat institut⁹
vt. C. e. p̄abus. Si nō pagan⁹ siue nō miles
faciāt eā valet iure directo si mouit institut⁹
in ea etate pupillari. Si nō postea tūc aut p
hec verba h̄i: substituto illū: ⁊ tūc trahit ad
fideicōmissariā: vt. ff. ad tre. seuola. aut per
hec vba: te instituo ⁊ si decesseris quicūq; tibi
illū facio heredē: ⁊ hec nō valet: vt. ff. e. l. his
vobis. c. C. Que. l. pupillaris. f. C. Ado
leuerit. Itē si n̄ al̄s firmat arrogatidē ipu
beris: vt. ff. d. adop. nec ei. i. si. ⁊. l. lenat⁹. Itē
si p̄is non fuit hereditas adita: vt. ff. e. sed si
plures. §. si ex asse. Itē si nascit⁹ postūm⁹ te
stator: vt. ff. e. l. p̄ filiū. Itē p̄ sedz testm̄ qd
tū valet: vt. ff. e. l. si q̄ eū. §. si. Itē si testm̄
paternū r̄p̄at p̄ q̄relā in totū: aliud si p̄ gre
vt. ff. e. l. stōne. ⁊ de inof. te. papi. §. h̄ nec ipu
beris. h̄ p̄ r̄ta. bo. pos. mota nō facit pupil
larē substitōne cessat: qz ibi si q̄rit d iurib⁹ te
stā: vt. ff. e. ex duob⁹. §. h̄. ⁊ d̄of. te. filijs. §. j.
Igit. C. Facta pupillari substōne cēsēt duo
testamēta v̄ vnū duay hereditatū. b. d. Al.
g. C. Igitur. p̄fatum. vt. c. eo. in p̄in.
h. C. Duo. no. q̄ duo dicūt quo ad qd: qz
duobus sit. nā instituit heres duob⁹ p̄i. l.

Ad exeplū. ⁊ ita hec vocat exe
plaris substō: vñ vt plene d̄ his habeas noti
ciā distigie qnq; ḡna substitutionū: qz alia ē
vulgaris: alia pupillaris: alia exeplaris: alia
breuiloq;: alia cōpēdiōsa. p̄ima. l. vulgaris
subdiuidit: qz alia expressa: vt q̄ sit d̄ bis ne
gamus: vt si heres nō eris Tici⁹ erit h̄s: vt
§. p̄i. Alia tacita q̄ sit verbis affirmatiuis:
vt hic vos inuicē instituo: vt de here. insti. cū
in testō. §. j. itē hec qz erit mihi heres sit si
lio meo ipuberi heres: vt. ff. e. g. liberis. §.
hec verba. hec vulgaris adita hereditate ex
pirat: vt. C. eo. l. p̄ adit⁹. sc̄da autē pupilla
ris simit subdiuidit: qz alia exp̄sa q̄ sit ver
bis affirmatiuis vt hic si heres eris ⁊ morie
ris in pupillari etate Ticius sit heres: vt. §.
p̄i. Alia tacita. l. vt si vulgariter tñ pupill⁹
substitutio quo casu tacita subelligit pupil
laris. sic ⁊ sub pupillari tacita vulgaris intel
ligit: vt. ff. e. l. nā hoc iure. in p̄n. ⁊. C. de ipu.
⁊ alijs sub. l. q̄uis. nā hec adueniētē puber
tate expirat: vt in si. hui⁹. §. Tertia. l. exepla
ris fictio dicit: qz ad exeplū pupillaris est in
ducta: vt hic dicit. In multis tñ differūt qz
hec etiā in maiorib⁹ sit: sed illa tñ in pube
rib⁹. Item vsq; ad certā etatē fit pupilla
ris. l. xij. annū. vel. xij. annū in fertia: vt. §.
eo. §. masculo. vt etiā min⁹ tñ certū nō ma
ius: vt. ff. e. l. si ita qz substituerit. ⁊. l. in pu

Nō est in hoc adolentium vt p̄p̄t
aliquos r̄p̄at impub̄es si subleuē p̄i
p̄p̄t⁹ d̄ impub̄es

z filio. ite duay hereditati. vnu vero of: q: ab vno factu. z facit ad hoc. ff. e. l. pris z filij. z. ff. s. pdi. z de. l. bec scriptura. z. ff. s. bo. pos. fm ta. si ita scriptu. s. fi. z. l. vt bonozu. **P**ot pr facere substitutionem

pupillares si lio separanz clausam z signatas z disponere qz no agiatur viuo filio qz dispo. sio valet et si no fuerit p se ita clausa z signata. h. d. Aret.

Somi dolosus. i. do losus multi. formiter. vel timidus.

Subij ceref. qb' iudij en subij. ceret istitur' vt heret ei' h'rditatez: vt fecit zachabellus.

Substitutiones. s. cu ipsa insto. ne. na hic est ordo. vt primo istitutio. sio vulgaris subfio tertio pupillaris fit vt. s. e. ti. i

Pin. d. Vocatur. que est pupillaris.

Scribere. vel et alia charta: qz hoc fieri pot. vt. ff. e. l. pris z filij. f. **L**ino. lino appellat ipsam cordula qz fit de lino: vt videm' fieri in lris pnt pape. an qb' cordu listest apponebant. vij. sigilla de cera id dicit Propo lino: qz si alieno veditaret dñs. z ita apircf z pñliu legis nullu esset. vel dic pprio. i. sepato ab alijs pñb' testi. Sz nonne magis insidiabil' substituitur: cu. tate stru ctione. i. iordinatione videat z pp se. n. hic ignorabat an pp se. an pp aliu sca fuerit illa

us sibi herede istitutisset: aut certe vnu testm est duay causaz idest duay rñ hereditatum. **S**in autez qs ita formidolosus sit vt timeret ne filius ei' pupill' adhuc ex eo qd palaz substitutu accepit p' obtinu ei' periculo istidiaz subij ceret: vulgarē quidē substitutionē palā face re z in primis testamēti partibus o3 ordina re: illā autē substitutio nē p quā z si heres ex titerit pupillus z intra pubertatem decesserit substituitur vocat' sepa tiz i inferioib' pñb' scri bere: o3: eaqz pte pprio lino' proprioqz cera cō signare: z in pñore parte testamētū cauere: ne inferio: estabule viuo fi

ordinatio. **C**auere. idē ē z si bñ ca. uear: dñ tñ sepam signet. h. **A**din'. q. d. dixim' qz sic caute fieri pot. sz si no ita fecerit nūqd valet iō min': rñ no ideo min' zc. vt hic dicit. i. **T**abulis. f. apertis.

lio z adhuc impubere aperiantur. Illud palā ē no ideo minus vale re substitutionē impu beris filij qz in eisdem tabulis scripta sit: qui bus sibi quisqz herede istitutisset quauis pupil lo hoc periculosum sit.

No solū autē here dibus institutis ipube ribus liberis ita substi tuere parētes pñt: vt z si hēdes eis extiterit z ante pubertatē mortui fuerit: sit eis hēsis quē ipsi voluerit sz et ex hē dat' itaqz eo casu si qd ex hēdato pupillo ex hē ditatibus legatitue aut doatōibus p pñquozū atqz amicorū acqñtus fuerit: id' oē ad substi tutū pñt. Quccūqz diximus d substitutio

Pon iō iuz.

Substitu tō pupillaris pñ fieri no so lū filio istitu to sz et ex hē dato. Et ve nūt in ea oia bona pupilli vñcuqz qñ ta: qd locum hz et in postumis. h. d. Aret.

No so lū. ex hēdag s. substituire potest.

Itaqz. eo casu qñ ex hēdato sub stituitur.

Suerit. vt qz grolus erat hic pu pill' sic vt ei dōaret vel le garetur.

Id' oē. in iō iuz qz in eis bonis valeat subfio qz pñe pue nerit ad fili um ex hēda

ti: vt. ff. de mili. te. l. miles. s. ex hēdato. qz huic p traria. So. ibi miles emancipato sub stituebat: qd in alio. s. pagāo si tolerat: vñ. e. s. qd extraneo. z iō cū vnu p eo inducē s. qz pot substituire emancipato z aliud pñ en inducat. s. qz si pot substituef emancipato nisi in his bonis qz sibi dedit vt ar. ff. s. iurim. eū q. in pñ. o **S**ubstitutū. qz substitut' nullo pot grauari legato et in eā re qz pupil lo sunt relicta: vt. C. s. le. cū qdā. sz ipse ex hē dat' sic in re sibi relicta vt. ff. e. l. coheredi. s. cū filie. i. fi. s. z no. hūc. s. si posse bodie ha

bere loci nisi tal sit ipubes q possit esse igra
e: vt prim' pubertati. vt no. s. q. mo. test.
insr. s. i. s. h. i. but. als no pot exheredari: vt
C. de inoffi. testa. si quis in suo. s. legis.

C Institutio. vt. s. c. i. pn. vsq ad pxi. s.

C Exheredatio. vt. s. c. i. pn. vsq ad pxi. s.

C Non pot pupillo suo substituere pupillari nisi pupillo suo faciat testm. si non valet testm patris no valet dicta substo.

C Liberi aut suis testamentum nemo facere pot nisi sibi faciat. nam pupillare testamentum post sequela e pni testamenti: adeo vt si pns testamentum non valeat nec filij quidem valebit.

C Singulis aut liberis vel ei q eorum nouissimi

facere filio testm si at cu instituat tuc vt an

vt p valz insto vel substo. vt. ff. e. l. ij. s. pus

z. s. s. z. si qs. z. s. s. z. si. s. s. d. Faci-

ar. hoc fallit i milite q pot substituere pupillo

lo s; no instituat sibi aliquo hrd. vt. ff. d. vul.

sub. l. j. s. q. s. e. Pars. sic. ff. que ad.

testa. apert. l. pe. f. Taleat. l. a. p. n. apio.

vt q filij fuit pterit. vt. ff. e. si qs. cu. in. si. l.

vel als. l. no valeat testm a pn. cu mali sint

modi qb' testm no valet: vt. ff. de iniur. rup.

test. l. j. qd et si ex postfactor apat i totu. l.

testm pris. Sec' si p pre tm: q; tunc substo

remaer: vt. ff. e. i substone. z. ff. de iof. test. l.

pap. s. s. nec. It' hec sunt ka: si iure civila

expugnet testm alt aut si iure stouo vt si p

prata. expugnet testm q; remanet substo.

vt. ff. e. l. ex duob' i. si. z. l. se. q. huic. l. ptra-

rie sunt. s; certe aliud cu iure stouo vt ibi. na p-

toiu no pot facere esse nec desinere hrd. i.

de bo. pos. s. quos aut. It' no. hic qd alie-

nis rebus qs testat. vt pf de bonis filij. sic z

als. ff. d. oia. iter. vi. z. vro. cu hic. s. si miles

z. ff. de iniur. rup. test. si qs filio. s. s; z si qs

filij. Est z ali' casus fm quosda. vt. C. de se

de test. l. eius qui. s. j. z de codic. l. confid-

untur. s. sumptus.

C Singulis. Pupillaris substo pot fieri

singulis pupillis vel ei q vltim' moriet. h.

d. Zre. s; Singulis pot eni esse q; qe

beat plurs si

hos z oes i-

puberz. si cul

liber stituere

vult poterit.

si aut vltio lo

co moriet z

hoc pt. vt hic

z. ff. e. l. singu-

lis. z hoc cau-

no morien

te defertur

sua portio iu-

re legitimo

scilz p. l. xij.

ta. ad fr. vt

hic z. j. de le.

agna. succes

s. j. sed certe

ex eo q; m

vltio moriet

substuit: vt. eos iuice substituiffe vsq ad vlt

timu. z ita iure substonis magis q; legatio i

ter eos succedi vt. vt. ff. de le. y. l. tica scio. i

si. s. q. e huic ptra. s; certe ibi dixit plus. f. q;

no alienaret qd testor eis dimittebat. z ex h

*In solo existit aut. no p alle m est heres p modu
ptra alle m ut pater pro ptra. omia q
ptra. q; heres heredes non admittit. ad
ptra. p her. xbo facta. quipus maly
heres eni filio. mo pupillari heres est.*

C Pro qua. put enim dilexit testator: eos instituit equalr vel inequalr sicut in substitutione presumitur: vt hic. 7. ff. e. si pater. 7. §. i. j. §. si ex disparibus.

Quod dicitur. **C** Pupillaris substitutio exprat adueniente pubertate. h. d. Zirei. b. **C** Adsculo. lo. ad. iiii. an. f. completos. nā pupilli eē definit: vt. j. q. mo. rest. iur. i. p. n. s. i. fra hos ā nos pōt substitui: vt. ff. e. si ita qui. 7. l. si plus.

C Substitutio. f. directo si tam aliqua verba iueniat fideicommiss. in testō. iur. fideicommiss. valebit: vt. C. §. si deico. l. si fra ter tuus. Accursius floren.

Extraneo. **C** Extraneo vel filio puberi si potest fieri substitutio directa post aditā hereditate sed solū per fideicommissum potest grauari de hereditate alteri restituenda i totum vel in parte. h. d. Zirei. d. **C** Fideicommissum. qd̄ semper fecisse vřicū dicit si filius meus quando cumq; decesserit substituo ei vitalem: quia verbum substituo cum sit generale verbum 7 ad directam 7 ad fideicommissariā substitutionem potest trahi: ad id restringitur quod est ei aptius: id est ad fideicommissum. quia directa nō habet locū quando cumq; decessit. 7 probat hoc. C. de i. p. 7 alijs sub. l. precibus. §. si vero institutio. 7. ff. de vulga. sub. l. coheredi. §. cū filie. 7. ff. de leg. 7 sena. consul. l. in ambigua. forte idē si dicat. vitales heres esto: nā trahit ad fideicommiss. qd̄ de hereditate restituenda rogasse videtur. vt. ff. ad trebel. l. ex facto. j. rī. 7. l. sciuola. s. contra est vt no. §. in distinctione. **C** Obliget. rogando euz per si-

deicommissuz vt restituat. **C** Trademas. vt. j. de fideicom. he. per totum.

Quibus modis testamētum iurav. **C** Quibus nunc qualiter firmetur testamēta: nūc quātr infirmatur. nā nihil est adeo firmū

Quibus modis testamentuz infirmetur.

T Estamētū iure factū vsq; adeo valet: donec rūpat: irritumue fiat. rūpīe autē testamentū cū in eodez statu manēte testatore ipsius testamenti ius viciatur. si qs autē post factū testamentum adoptauerit sibi filiū p ipatores cū q est sui iuris: aut p pretore p̄m nostram cōstitutionem euz qui in potestate p̄ris fuerat testamentū ei rūpīe quā si agnatione sui h̄dis.

quod nō rūpat. vt i auc. de nupri. §. nup. coll. iij. **C** Testamentū. **C** Zor. iste titul⁹ vidit in quaque parte. primo ponit quātr testamentuz tollatur agnatione sui h̄dis nouiter adoptati. Secūdo quātr per secūdū testamentū tollatur primū. Tertio quātr testamentū irritet capitis diminutione testāg. Quā-

to an voluntas solēnis possit tolli nuda voluntate testantis. Ultimo qd̄ etiā imperatore nō capit ex testō impsecto. Secūda ibi i. §. posteriore. Tertia ibi alio quocq; Quarta ibi ex eo aut. Quinta ibi i eadem orōne. Et h. d. Testm nō iure factū si valet: iō nō pōt rūpi: qd̄ nō iure factū ē ei⁹ iur vitiatō rūpīe viuo testōre: vt pura p agnatione filij nouit

adoptati vel arrogari. h. d. Zirei. **C** Estm. adoptauerit. i. arrogauerit. **C** Consiōne. pura auus est q adoptat. vt C. §. adop. l. cū i adoptiuus. 7. §. §. adop. §. hodie. Accur. **C** Rūpīe. si autē euzp̄stituit non rūperet. s. postea arrogat vt ff. de li. 7 posthu. filio. §. si si aut fuit ephere dat⁹ filius emācipat⁹: 7 postea arrogat: tūc nō rūpīe. aut extraneus q postea arrogat: tūc rūpīe: vt. ff. de p̄trata. l. non putauit. §. si qs emācipatū. extraneū aut nepotes accipe q nō ē su⁹ h̄dis. cū gl⁹ eū pcedat: als frustra 7 tūc exherdat vt. ff. d. ob. qdā cū filio. 7 d. li. 7 po. l. si qs posthu. §. si filio. **C** Agna

*Agno adoptio nō dicitur q si iuridicā
filiū adoptat. postea arrogat nō
rūpat h̄dis p̄trata arrogat.*

esse. i. sicut n. civitate alicuius posthumi. nā
tūc certū ē rūpū: vt. ff. de in iul. ru. test. l. j. in
fi. r. l. iij. l. p. n. r. l. v. r. 7 hoc i masculi testō.
secus i testō femine: vt. ff. de lib. 7 post. l. gal
lus. §. nūc d. lege velleia. si. §. 7 ē rōiq; p
tertio miris
habet p. ex
p. b. d. r. d. a. e.
§. d. ex b. d. a.
si. §. si qd. s.
in officio te
sta. agit talis
posthumi.
vt. C. d. i. offi.
testa. l. j.

P. osteroze.

Testm se
cundus tollit
primū si fm
est iure pfe
ctū: siue ex se
cundo actua
liter ad eatur
b. d. itas siue
nō: dūmodo
adiri ex eo
posset. b. d.
Uretinus.

Rūpū
tur. hoc vey
fm quo daz
qñ scdm nō
pordat cum
p. mo. als du
rat p. mūm:
vt. C. de test.
fancim⁹. cer
te hoc stare si
pōt nā si va
ler scdm non
valet p. mūz.

cū idē nō pol
sit duo testamēta facei. cū ex scdo tm ad ea
b. d. itas. cōtra in snia: nā valet prima nō se
cūda ab eodē 7 sup eodē lata: vt. ff. de re iu
di. l. iudex. b. C. Existere nota nō p. dera
ri qd ē: sed qd esse pōt. vt. b. c. r. ff. de here.
iust. l. p. si iuo. r. ff. de in iul. rup. testa. l. cū i
secūdo. i. p. n. r. §. in futuz. Sed p. r. ff. d. l. i.
7 post. si filius. in p. ma charta. so. ubi testm se
cūda nō valet et in p. n. b. c. aut valet l. 7 ex
eo nā ad ea b. d. itas. Itē nota qd id qd valet

p. rūpū p id qd min⁹ val. sc. ff. d. adi. leg.
l. legatū sub p. ditione. §. j. argumē. §. ff. de
resen. v. d. si id qd. i. p. n. §. si. dic vt ibi no.
c. C. Decefferit. qd nō trāsmittit nec oli nec
hodie ad b. r. d. es vt. C. de ca. tol. §. in nouisti.

Institu
t⁹. b. si i. hō te
stō. 7 iste hō
ē exēpluz qñ
valz hz testm
7 nō extitit i
eo b. r. 7 vid
tria exēpla.

B. si quta.
Testm te
stū iure pfe
ctū tollit p. hz
pfectū et si in
eo sit i re cer
tā b. si i. i. t. u.
nisi i hō asse
ruerit se vel
le valet p. mū
quo cāu isti
tur i re certa
oia p. fideicō
missū restitu
et. b. d. Uret.
C. §. si qd
iste. §. est lex
ff. ad tre. 7 l. i.
pit: si qd po
re. accurti.

P. rior
no. ar. p. snia
appellatōnis
v. r. ex ca. v. f
ex p. ma aga
tur. l. 7 p. arg.
C. d. do. inter
vi. 7 vro. l. ex
p. bil. 7 si le pē

no. l. l. p. c. i. u. s. d. e. ti. **C.** Rebus. qz touz
hz l. 7 ex. ce. re. sit i. i. t. u. r. : 7 iō rūpū p. mū
testm vt. b. c. r. ff. d. de. isti. l. j. §. si ex fundo.
I. Iussim⁹. h. o. c. i. s. t. a. t. i. **C.** Aliqd. s.
quo exp. s. e. p. s. i. r. m. a. r. i. pōt p. mū i hō r. alia vt
p. z i. s. e. q. u. e. **C.** Imparozes ecce vba di
c. e. p. s. t. o. n. i. s. **C.** Capano. s. r. e. s. c. r. i. p. t. e. r.
s. a. l. u. e. **C.** In eo. l. i. hō. t. e. s. t. o. **C.** Re
rū. l. certarum. **C.** Scrip⁹. l. i. hō. t. e. s. t. o.
C. Suppleta. l. si res sibi date non faciāt

*in glo. d. p. r. i. o. r. 7 nō q. l. i. n. t. p. s. i. m. u. d.
p. s. i. m. u. d. p. m. u. d. i. m. p. a. t. u. r. 7 nō f. u. n. d.
p. s. i. m. u. d. p. m. u. d. i. m. p. a. t. u. r. p. r. i. m. a.*

quarta. a **E**xprim. nam testor voluit
pmu testm manere z tñ nō potuit nisi ex iu
re fideicomissi ex tacita voluntate q̄ ex po re
fido p̄cipi remanet pmu. vt si sic dicā i hoc iō
iñtuo talē q̄ mortu⁹ ē que iñtuerā in pri
mo. nā si er
rauit remanz
pmus heres
z legata ex
vtroq; prestā
tur. i. a pmo.
vt. ff. d here.
insti. l. h.

Hoc mō. s. tribus
modis. p ar
rogationē z
agnationē vt
s. e. s. j. itē z
p si testi com
positionē: vt
s. e. s. poste
riore quoq;
vltz buc.

Uter capi
tis diminutio
nē testm ppe
fit irritū z es
h. d. Areti.
Dimi
nut⁹ fit. lz mi
nima capitis
diminutio ē.
vt. s. e. s. tñ. i
fi. z. ff. de co
di. l. p̄ciunt
s. si p̄ testm.
s. j. d. te.
mi. s. pe. s. j.
illd spāle ē in
milite. pōt z
ali⁹ mod⁹ ir
ritandi testm

ad iij qz p lege qñs cassat i duob⁹ casib⁹.
vt i aug. vt cū d ap. cog. s. si qs de p̄dictis. z
s. lz vñ ex pentib⁹. col. vij. d **R**eruli
m⁹. vt. s. de capi. diminutio. e **C**asu. s.
cū qs capite diminuit. f **D**icūt. s. ppe
g **C**as. i. orias. Alioqñ. s. si ipropē dice
re velim z large. b **S**ingulis. i. p̄p̄ijs
nominib⁹. z facti. ff. de sup. le. l. labeo. s. si.

sum⁹: dubitari si oz: z
ruptū qdez testm hoc
mō efficiē. **A**lio qz
mō testā iur scā iñfirmā
tur: veluti cū is q fece
rit testm capite dimiū
t⁹ sit: qd qb⁹ modis ac
cidit pmo libro retuli
m⁹. hoc aut casu irri
ta fieri testā dicunt⁹ cū
aliqui z q rāpanē irri
ta sunt: z ea q stat ab
initio nō iure sūt irri
ta sūt: lz z ea q iur scā
sunt z postea pp capig
diminutionē irrita sūt
possum⁹ nihilominus
rupta dicē. s. z sane
cōmodi⁹ erat singulas
cās singulis appellō
nib⁹ distigui: iō qdā n̄
iur scā dicunt⁹: qdā iur
scā rūpi vel irrita fieri.

Nō tñ p oia iutilia
sūt ea testā q ab initio
iur facta: pp capitis di
minutionē irrita facta
sunt. nā si septē testū
signis signata sūt p̄t

Dicitur. **T**estm iure factū postea irritū
capitis dimiutione testōris reuocalecit d eg
tate p̄toris si testōr tpe mōris fuerit cuius ro
man⁹ z iur iuris. h. d. Aret. i **I**rrita. vt
p capitis dimiutionē testōris.

Signa
ta sunt. z pos
tea testōr ca
pice diminu
tus est.

Rōa
n⁹. vt qñ ma
ximā vel me
diā capis di
missus fuerit
m **P**ōtā d
vt i iñtima.
n **S**ue
rit. z aliquo
iudicio volū
tate p̄mā reti
neat. ff. de se.
tab. l. q ex li
beris. s. testō
o **L**iber
tate. imo etiā
scō suo testō
re: vt qz capi
at ab hostib⁹
z ibi sū⁹ mo
riat. nam tñc
valz testm: vt
s. q. si ē p. fa
te. s. si. q ē s.
ria. s. illud ē
pp fictionē. l.
cor. vt ibi. z
ff. de vul. su.
l. lex coine.
p **T**abu
las. no. q de
iure ci. n̄ ad
mittit cū sit
ritū testm. s.

Ex co
aūt solo n̄ pōt iñfirmari
testm q postea testōr id
noluerit valere vsq; a
deo vt si z qs p⁹ factū
p̄us testm posterius fa
cere cepit z aut morta
litate p̄uentus: aut qz cū
eius rei penituit id nō
perfecisset: d̄iui pertina
tis oratione cantum est
iure facte irrite fiant nī
si sequētes iure ordina
te z perfecte fuerint nā
ip̄sectū testamētū sine

l̄specto n̄ potuit infirmari qd̄ erat sc̄m cū ar
ca talia ius p̄torium nō habeat vim: vt. j.
de bo. pos. s. nos autem.

Et ob aut. **P**er posterius testm ip̄se
ctū vel aliā vltimā volūtate si solēne n̄ tol
lit pmū. h. d. Aret. q **E**x eo solo. bñ dic
solo qz si p̄l⁹ iteruēiat lz si sit p̄sectū lz tñ qñ
qs rūpit p̄mum vt in si. huius. s. dicemus.

1096 Diminutio, no que irritat
testm p̄mū h̄tāntē (sunt)
1097a. 1097b

C Moluerit. i. dicendo hec verba. nolo testari qd feci valere. **P**erfecte imo quibz s. h. in ipse fo rumpunt factas v. C. de te. sancim. que e. sed ibi ta ex cur su decenij q. mutatoe voluntatis illud euenit si sola mutatoe

3tes. 3. ff. de te. mi. l. eius militis. 8. m. lina miss. s. 3. ibi pmu erar min. solene iure coti ipe ureo vi facile potuit rumpi. **3**tes. 3. ff. de i. ius. rup. re. l. ij. s. ibi s. 3. s. si sit pfectu iure coti in pfe ctu in milita ri. v. rumpi p mu. 3tes. 3. C. d. re. l. hac co sultrissima. s. si q. aut. s. 3. ibi in fo fuerit in futuri q. r. as ab testato successuri erar. v. si facile rumpit pmu testamentu i quo extranei sunt instituti. r. facilius admittuntur venietes ab intestato: vt ar. ff. de vulg. r. pu. sub. l. si fili. **3**tes. 3. C. d. test. l. n. r. 3. r. ad idem ptra. ff. si tabu. tes. nulle. ex. l. j. s. si heres. s. 3. l. ius legibus fecerat testor: vt ruper pmu: q. incidit qd magis est q. si aliud testm facer volumisset vt. ar. ff. d. his q. in testor dele. l. ij. **3**tes. 3. C. de acq. be. l. claudi. s. 3. ibi no valet pmu. no q. ruptu sit a fo: s. q. heres instituit pmo n. adiuuit ex eo h. d. itate v. n. si va let testm q. h. d. e. no. b. 3. vt. ff. d. his q. i. testa. de. l. p. rime. nec potuerit ea tr. s. mittere suo h. d. vt. C. de cad. rol. s. i. nouissimo. **3**tes. 3. C. de bis g. vt idig. l. h. d. itas. s. 3. ibi dixit tulla s. ba q. heres erat idign. vel similia q. plus faciat q. si simpliciter diceret: nolle pus valere: vt q. si secudu cepisset facere r. io ibi recedit ap. mo. **E**t dic illd q. hic d. r. e. v. r. de iure directo vt no rupa. t. pmu s. t. i. aufer turei h. d. itas vt idign. vt ibi cu hec cogita uerit testator. vt ar. ff. d. p. d. i. l. i. l. q. d. a. in. si. a. **3**tes. 3. C. d. nullu. e. no. nihil ee qd pfectu si sit. C. ad. fil. l. ca. fil. i. si. s. 3. ptra. ff. quead. testa. ap. l. ij. s. testor. s. 3. ibi abusive de aliq. qd n. erat pfectu. ut ptra. C. d. test. l. hac p. l. u. l. i. s. i. s. 3.

dubio nulla e. **E**ad e. o. rone exp. sit no ad missur se ad h. d. itates ei. q. l. i. t. s. ca. p. n. c. i. p. e. r. l. i. n. q. u. e. r. i. t. h. e. r. e. d. e. n. e. q. 3. tabulas non legitime scas i q. ipse ob cam cam h. s. instituit erat p. bat. u. r. n. e. q. 3. n. e. x. n. u. d. a. v. o. c. e. h. e. d. i. s. n. o. m. e. n. a. d. m. i. s. s. u. r. u. m. n. e. q. 3. e. x. i. l. l. a. s. c. r. i. p. t. u. r. a. c. u. i. i. u. r. i. s. a. u. t. o. r. i. t. a. s. d. i. c. i. t. a. l. i. q. d. a. d. e.

ex ipse. s. 3. illd spale saure liberor vt ibi dicitur sicut illud est speciale in illis vt dif ficilius rumpat testator: illud in quo ipsi ni stituti sunt. vt in aug. de test. unper. q. 3. pe.

Eadem oratione. **N**on valet institutio facta in patore de ro ne l. i. t. s. quaz testor b. 3. e. u. 3. alio siue istd sit pfecta siue n. r. l. 3. i. p. i. u. sit legib. solutu n. vult viuef legib. b. d. **R**e. liquerit. l. c. l. i. s. i. s. o. l. e. n. i. t. e. s. q. d. s. a. c. v. t. d. u. r. i. o. r. e. 3. s. a. c. i. a. t. a. d. u. s. a. r. i. u. s. i. u. s. a. d. u. s. a. r. i. s. q. i. n. s. t. o. e. s. t. o. d. i. o. s. a. r. i. n. i. d. i. o. s. a. v. t. f. f. d. e. h. e. u. l. i. l. p. e. c. **C**an. l. h. g. n. i. l. e. g. i. t. i. m. a. s. p. b. a. r. i. p. u. c. e. p. s. m. u. l. t. o. m. i. n. p. a. b. i. t. n. i. l. e. g. i. t. i. m. a. s. d. e. p. r. o. b. a. r. u. r. u. m. i. c. o. m. e. n. d. a. t. u. r. u. m. e. **A** d. m. i. s. s. u. r. u. m. n. i. s. i. s. o. l. e. n. i. t. e. r. i. t. i. n. s. i. t. u. t. u. s. n. o. l. l. e. t. e. i. a. m. n. o. m. e. n. h. e. r. e. d. i. s. h. e. f. **A** u. t. o. r. i. t. a. s. v. t. q. u. i. a. a. l. i. q. d. d. e. s. i. t. p. p. q. d. t. e. s. t. m. n. i. v. a. l. e. t. c. u. m. m. u. l. t. a. s. i. n. t. i. e. i. t. s. a. c. t. i. o. e. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. v. t. s. d. e. t. e. s. t. s. j. r. h. g. **R**escripserunt. vt. C. de testa. l. ex iper secto. h. **I**nq. i. t. i. p. e. r. a. t. o. r. e. s. i. **S**o. l. u. t. i. v. t. f. f. d. e. l. e. 7. s. e. c. o. n. l. p. r. i. n. c. e. p. s. r. s. a. c. i. t. C. d. e. i. u. s. l. h. s. e. s. h. k. **E** i. u. m. i. n. i. u. r. e. v. i. u. e. r. e. v. o. l. u. m. v. t. h. i. c. r. f. f. d. l. e. r. e. n. a. t. u. s. c. o. d. i. g. n. a. r. s. a. f. f. d. e. l. e. i. j. q. d. p. n. c. i. r. l. l. e. r. a. f. f. d. e. l. e. i. j. l. i. p. s. e. c. t. o. r. f. f. d. i. o. f. t. e. l. p. a. p. i. s. i. p. a. t. o. r. **E** e. m. o. r. t. i. c. i. o. s. t. e. n. o. Q. u. a. l. i. e. i. p. s. o. i. n. t. r. e. t. e. s. t. a. m. e. t. a. i. n. s. t. r. m. a. n. t. s. t. i. l. i. d. i. c. t. u. t. e. n. i. c. a. a. u. t. q. i. l. i. o. f. f. o. i. u. d. i. c. i. s. l. p. m. i. a. 3. i. u. d. i. c. i. s. i. t. e. r. a. t. a. q. u. e. r. e. l. a. **I** n. a. p. i. e. r. a. s. S. o. l. i. s. l. i. b. e. r. i. s. r. p. a. r. e. n. t. i. b. d. e. f. u. n. c. t. i. r. f. o. r. o. r. b. u. s. r. t. r. a. n. s. i. b. u. s. c. o. n. s. a. n. g. u. i. n. e. o. r. u. m. d. a. t. u. r. q. u. e. r. e. l. a. i. n. o. f. f. i. c. i. o. s. i. s. n. o. n. a. u. t. e. c. e. t. e. r. i. s. c. o. g. n. a. t. i. s. h. o. c. c. o. l. l. o. q. u. a. s. d. e. m. e. n. t. e. f. a. c. t. u. m. s. i. t. t. e. s. t. a. m. e. n. t. u. m. h. d. **A** r. e.

De inofficioso testamento.

Quia plerunqz parces sine ca liber os suos exheredant v. l. o. m. i. t. t. u. r. i. d. u. c. t. u. r. e. v. t. d. e. i. o. f. f. i. c. i. o. s. o. t. e. s. t. o. a. g. e. r.

Quia plerunqz parces sine ca liber os suos exheredant v. l. o. m. i. t. t. u. r. i. d. u. c. t. u. r. e. v. t. d. e. i. o. f. f. i. c. i. o. s. o. t. e. s. t. o. a. g. e. r. s. a. v. t. f. f. d. e. h. e. u. l. i. l. p. e. c. **C**an. l. h. g. n. i. l. e. g. i. t. i. m. a. s. p. b. a. r. i. p. u. c. e. p. s. m. u. l. t. o. m. i. n. p. a. b. i. t. n. i. l. e. g. i. t. i. m. a. s. d. e. p. r. o. b. a. r. u. r. u. m. i. c. o. m. e. n. d. a. t. u. r. u. m. e. **A** d. m. i. s. s. u. r. u. m. n. i. s. i. s. o. l. e. n. i. t. e. r. i. t. i. n. s. i. t. u. t. u. s. n. o. l. l. e. t. e. i. a. m. n. o. m. e. n. h. e. r. e. d. i. s. h. e. f. **A** u. t. o. r. i. t. a. s. v. t. q. u. i. a. a. l. i. q. d. d. e. s. i. t. p. p. q. d. t. e. s. t. m. n. i. v. a. l. e. t. c. u. m. m. u. l. t. a. s. i. n. t. i. e. i. t. s. a. c. t. i. o. e. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. v. t. s. d. e. t. e. s. t. s. j. r. h. g. **R**escripserunt. vt. C. de testa. l. ex iper secto. h. **I**nq. i. t. i. p. e. r. a. t. o. r. e. s. i. **S**o. l. u. t. i. v. t. f. f. d. e. l. e. 7. s. e. c. o. n. l. p. r. i. n. c. e. p. s. r. s. a. c. i. t. C. d. e. i. u. s. l. h. s. e. s. h. k. **E** i. u. m. i. n. i. u. r. e. v. i. u. e. r. e. v. o. l. u. m. v. t. h. i. c. r. f. f. d. l. e. r. e. n. a. t. u. s. c. o. d. i. g. n. a. r. s. a. f. f. d. e. l. e. i. j. q. d. p. n. c. i. r. l. l. e. r. a. f. f. d. e. l. e. i. j. l. i. p. s. e. c. t. o. r. f. f. d. i. o. f. t. e. l. p. a. p. i. s. i. p. a. t. o. r. **E** e. m. o. r. t. i. c. i. o. s. t. e. n. o. Q. u. a. l. i. e. i. p. s. o. i. n. t. r. e. t. e. s. t. a. m. e. t. a. i. n. s. t. r. m. a. n. t. s. t. i. l. i. d. i. c. t. u. t. e. n. i. c. a. a. u. t. q. i. l. i. o. f. f. o. i. u. d. i. c. i. s. l. p. m. i. a. 3. i. u. d. i. c. i. s. i. t. e. r. a. t. a. q. u. e. r. e. l. a. **I** n. a. p. i. e. r. a. s. S. o. l. i. s. l. i. b. e. r. i. s. r. p. a. r. e. n. t. i. b. d. e. f. u. n. c. t. i. r. f. o. r. o. r. b. u. s. r. t. r. a. n. s. i. b. u. s. c. o. n. s. a. n. g. u. i. n. e. o. r. u. m. d. a. t. u. r. q. u. e. r. e. l. a. i. n. o. f. f. i. c. i. o. s. i. s. n. o. n. a. u. t. e. c. e. t. e. r. i. s. c. o. g. n. a. t. i. s. h. o. c. c. o. l. l. o. q. u. a. s. d. e. m. e. n. t. e. f. a. c. t. u. m. s. i. t. t. e. s. t. a. m. e. n. t. u. m. h. d. **A** r. e.

Quia exheredant hoc refert ad eos qui ascendunt per lineam masculi nam r. femininam s. sequens clausula respiciat tantum femininas. **E**t rel omittit hoc tm ad feminina lineam refertur. nam

In glo vel amicitia in p. m. u. o. q. m. u. d. r. p. a. f. u. l. p. o. t. e. r. i. t. u. s. p. o. t. e. s. t. a. t. i. o. n. e. d. i. c. i. t. u. r. s. e. p. u. l. t. i. m. a. s. p. a. r. t. i. u. s. p. o. m. i. s. m. i. l. i. t. u. d. i. u. g. u. i. l. i. s.

Positione. vt. f. q. libet heat quartam
bulas partis qua habiturus erat ab itesta-
to. vt. C. eo. l. paritibus. 7. l. cu. q. r. hoc tñ e
hodie iure autenticozum mutatum. f. ad tri-
en. vt. def. tertia si sunt quatuor vel paucio

res. Si vero
plures sunt si-
lij exhereda-
ti hñt dimi-
dia vt i. aug.
de trie. 7. se.
§. j. que e. C.
eo. autē. no-
uissim. Et
no. i. f. huius
ti. q. qdā di-
cunt hunc ti.
hodie nō ha-
bere locū ni-
siter fratres

dari possit vt pro rata
distribuat cis. i. p vi-
rili portione quarta.

**De heredum quali-
tate 7 differentia.**

Heredes aut aut
necessarii dicitur:
aut sui 7 necessarii:
aut extranei. **N**ecessarij
sarij hēs ē suj hēs in-

turpibus psonis heredibus institutis 7 hec
fuit snia. Ad. p. autē. que e. C. de li. pre. vt
exheredatis autē. nō h. 7. autē. ex. cā. Sz
nos dicimus q. hz locū vt oiz: qd plene di-
ximus in autē. vt cū de appell. cog. §. aliud
in fi. 7. dicta autē. ex. causa. nisi q. qdā capitu-
larū. d. autē. circa que relā sunt innotata vt
q. olim nō transmittēbat ad heredē sū suū
nisi esset pparata. vt. ff. eo. posthumus. §. fi.
7. l. se. hodie sic ad suū heredē vt. C. eo. fan-
cimus. in fi. Itē olim quarta dabatur hodie
triens vel semis. vt. dicitur ē. Itē olim filij se-
gratos esse pbant hodie heredes pbāt in-
gratos. vt. C. eo. oīno. Itē no. hunc ti. loqui
de gratis filijs si enī essent ingrati nihil tenet-
ur p. eis dimittere vt in autē. d. here. 7. fal.
§. exheredatos. 7. in autē. de inen. do. in fi.
§. fi. 7. sunt cause ingratitudinis. xiiij. qbus
suij exheredant. 7. vij. qbus p. a filijs vt in
autē. vt cū de ap. c. §. cās. 7. §. hoc dicim.
7. tres quibus frater a fratre vt in autē. de
nup. §. ingratitudinem. Accursus flo.

De heredum quiritate 7 differentia.

Heredes. **T**otus iste notabilis titu. di-
uidit pncipalr in duas partes. Primo po-
nit regulā q. hrdū tria sunt genera. Secūda
illa genera legtur 7 declarat seriatz. Secūda
ibi: necessarius heres. Itē ista subdiuidit i
tres ptes. Itā pmo psequit pmo ge nō he-

redū. f. q. sunt necessarij hdes tñ. Secūdo p
sequit. fm mēbz siue genus vj q. sunt sui
7 necessarij. Tertio psequit qui sunt extra-
nei heredes. Secūda ibi sui autēz. Tertia
ibi ceteri qui. Areti.

stituit idqz sic appella-
tur: Q. siue velit siue
nolit oīo p. mortē testō-
ris p. tin. liber 7 neces-
sarius hēs fit. Unde q.
facultates suas susce-
ptas hñt solēt suū su-
um pmo aut so aut vl-
teriori gradu hēdē isti-
tuere: aut si creditoribz

Here-
des
aut. aut neces-
sarij. f. rārum
Accursus
Extra-
nei d. h. s. autē
oibz hie ti. d.
cit p ordines
vt. j. pmo
§. 7. §. sui 7
§. ceteri. Acc.
Necessarij
diuidit
iste. §. i. quat

tuor partes. Primo ponit q. s. fit heres nec-
cessarij rāti. Secūdo rōnem assignat quare
sic vocat. Tertio infert cōsulendo testatori
q. si ē solūdo. Quāto puidz ipsi sūdo. Secūdo
ibi: quia siue ibi. Tertia q. Quarta ibi: pro
hoc tñ. Et. h. d. i. summa. Seruus ppu. he-
res a dño institutus dicitur necessarius q. ē
heres velit nolit: bona tñ que post mortem
domini qrit propua referuntur. h. d. Ar.
d. **N**ecessarius. ad hoc vt sit necessarius
est necesse vt sit seruus testatoris tempore
testamenti vt hie 7. ff. e. si alienum. in prin.
Item 7 tempore mortis vt. s. de here. in-
sti. §. seruus. Item q. non sit alteri legatus
tunc enim legatario quereret hereditatem
7 ipse eius esset nisi idem seruus sibi substi-
tutus esset heres 7 liber: vt. ff. de pupillari
substitutione. l. fi. §. i. Accursus flo.

Protinus. i. statim. 7 siquidem pure
institutus a seipso libertatem consecutus
videtur: vt. ff. de acqui. here. ex parte. 7. ff.
heredi. insti. l. si sub conditione. §. fi. 7. enas
ignorans. vt. ff. si cer. pe. eius qui. 7. ff. de te-
sta. qui iudicium. **E**t necessarius. ni-
si sit institutus sub hac conditione si vellez q.
verba facit eum voluntarium. sed in ex-
traneo nō operatur: vt. de condi. insti. ver-
ba. 7. ff. de here. insti. Cornelius.

Unde. quia necessarius. Accursus flo.

Suspectus. vt. quia sciuit se non esse
soluendo. 7 fact. s. qui. ex cau. ma. non
possunt. in principio. 7. s. de vul. sub. in prin.

a **F**iat. l. ab hoc bo hfdē z libo iſtituto.
b **H**ereditas. l. hui iſtituti: z hoc ne deſū
 ctus iniuria afficiat vt. §. eo. q. ex cau. ma. ſi
 poſſunt. §. j. in ſi. c. **I**ncōmodo. q. inui
 t^o hēditari aſtrigū. **d** **P**reſtat. ſic z aſs
 iuēnt i mul-

tis locis vt q
 vno caſu gra
 uatōz i alio
 ſeuari: vt. ff.
 de iureiur. l.
 cū q. in prin.
e **P**oſt
 mortē. l. ante
 aditā hēdita
 tem: vt. C. ad
 ſil. cuz ſil. vel
 certe hic pri
 nus vt adita
 hēditas. z. d.
 l. cum ſil. alio
 caſu loquit.
f **P**ro
 ni. l. qui eſſet
 pſon^o ſi eſſet
 liber in vita
 illius.

g **R**eſer
 uent. ſepatio
 ne ipetrata ſi
 bona pſoni

nō attigat. l. nō
 iccepit adminiſtra:
 vt. ff. de ſepa. l. j. §. ſi.
 als ſi iccepit adminiſtrare
 nō poterit poſtea ipetrare
 ſepationē niſi ſit mi
 nor: vt. ff. de mino. alſt. ptoz. §. nō ſolū. quo
 caſu tñ. ſ. cū ē minor ſepationē ipetrabat
 ēt ſi iā attingeret hēditatē. nō autē vt ab hēdita
 te ſe abſtineat vt. ff. §. acq. hē. neceſſarij. §. ſi.
h **N**on ueneunt. i. non uenduntur.

Sic. **C** iſſe. §. ſubdiuidit in quatuor
 partes. **Pr**imo ponit q̄ ſunt ſui z neceſſarij
 hōdes. **S**ecō hoc limitat z reſtringit. **T**er
 tio rōnē reddidit quare dicitur ſui heredes.
Quarto rōnē ponit quare dicunt neceſſarij
Seda ibi ſz vt nepos: **T**ertia ibi Sz ſiqdē.
Quarta ibi neceſſarij. **E**t. h. d. **F**ilius vel ali
 us quz nemo pcedit in poteſtate dicitur
 ſuus z neceſſarius heres. z ſuus ideo dicitur
 quia eſt quaſi dominus. in vita patris. neceſ
 ſarius ideo dicitur: quia idem de iure ciuili
 heres eſt. hoc dicit. **A**reti. i. **I**n pote
 ſtate. alias ſi ſunt emancipati extranei ſunt:

vt. j. eo. §. ceteri. **k** **D**eſerit. improprie
 ponitur quia uiuo patre nō ſuit heres ſed
 dicitur deſerere quantum ad id quod ſutu
 rum erat. ſic z alias. ff. vſuf. quemad. ca.
 l. ij. §. deſerere. **l** **I**nteremptus. ſci
 licet filius.

m **R**atō
 ne veluti e.
 mācipatione
 vel deſozta
 tione. vt. §.
 qui. mo. ius
 pa. po. ſol. §.
 pſeterea. z
 n. cū autem.
n **L**ibera
 tus. emācipa
 tione.

o **S**uc
 cedit. ita vt ēt
 filius emāci
 parus repel
 lat: z nepos
 q̄ remāſit in
 ptate ex eo
 vel alio filio
 nā admitta
 tur. z hoc iurē
 ciuili qd̄ nō cō
 gnouit emā
 cipatus: quia

erant capite mīnuta. vt. §. de here. que ab in
 te. de. §. emancipati. de iure autem pretorio
 ſoli filij emancipati admittuntur non ne
 potes: vt. d. §. emancipati. ſed per edictuz de
 coniungendis cum emancipatis liberis ei⁹
 admittitur ſimul filius z nepos vt. ff. de cō
 iungen. cum emanci. l. j. ij. reſpon. **Q**uod. i.
 q̄ ſimul nepos cum patre vel fratre patris
 admittatur locum hodie non haberet cum
 ſit ſublata omnis differentia que fiebat oc
 caſione emancipationis: vt in autem. de he
 re. que ab intella. deſe. §. j. col. j.
p **S**ed ſui. appellatur ſcilicet ſupradic
 ti filij z nepotes.

q **Q**uia domeſtici. no. filium domeſtici.
 no. filium patri. ſunt z alij multi domeſtici vt. C.
 de his qui. ad ecclē. conſu. preſenti. §. ſanc.
r **E**xſtimantur. ſ. ex artificio iuris ciuili
 quod ſingit eandem perſonam patrem
 z filium. vt. C. de impube. z ali. ſubſtitu
 tionibus. l. finali. **I**tem eandem uocem

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Sed si quis emancipatus...' and 'Quia domesticus...'.

re hereditatis nō inspicit q: statim sunt heredes p̄ mortuo. s. de iure civili vt. ff. de sus. is & le. in suis i ne cessarijs aut tñ duo tpa l. p. ciunt. l. testi & tps mortis. vt. ff. de here. l. si. si alieni. j. rñ. & l. suū. & C. Testi. vide tur. l. in actiua significatione.

C Aliq. r̄. p̄. Factio nem in passiua significatione.

C Sibi si sunt sui iuris ac.

C Alij. si sunt in aliea p̄tate. vt. bic. & ff. de te. fili. uis. & facit ff. de flu. l. l. §. h.

C Extraneis hereditas libera est adire vel repudiare nisi semel fuerit h̄ditas adita q: nō p̄t re pudari nisi a minore hodie vero p̄t heres sine de liberatioe cōficiēdo inuā tariuz secure & sine dāno adire hereditate. h. d. Are.

C Extraneis abstinenti: vt ē suū heres cui d̄t abstinenti facultas p̄ totū. vt. §. e. §. necessarij. & C. Adeunda. no. bic. q̄tuor. p̄pouāalia. s. imiscere & abstinere q̄ duo p̄tinet ad suos heredes item adire & repudiare q̄ duo p̄tinet ad extrācos: vt. bic. de h̄. defunct. l. h. Deliberat̄

tra anū deliberōnis petitio tpe & indulto

si h̄ ē h̄ sufficiēs h̄ditas vt. C. d̄ iur. de. sanc. m̄. §. ex oibus: & hoc factio inuētario. si res presentes sunt infra tres menses si abfuerūt intra annale spacium: vt. C. de iure deli. sanc. imas. §. sin autem dubius & §. si in locis.

C Constitutionem. vt. C. de iure delibe. rādi sancimus.

C Equissimam quantum ad tractatum

C Abillem quantum ad sententiaz

ipiali culmsue a n̄ris aut iudicib⁹ infra. it. mēses & nō nisi semel peti p̄t. vt. C. de iure deli. sancimas. §. & hoc q̄dē. i. C. Omni. bus nisi sint vti iure cōi vt. ff. de mino. l. v. & §. itē nō restituit itē nisi iurauerit. adultus

relinquende hereditat̄ facultatem non habet nisi minor sit. r̄. v. annis. Naz huius etatis hominibus sicut in ce. teris omnibus causis deceptis ita & si temere damnosam hereditatē susceperint p̄ctor succurrūt. Sciendū est ta. men diuum adrianuz etiam maiori. r̄. v. annis veniam m̄ dedisse cum post aditam hereditatē grande es alienum qd̄ adite hereditatis tempo. re latebat mensisset: Sz hoc q̄ diuus hadria. nus qucdam speciali beneficio prestittit. di. uuus autem Gordia. nus postea militibus tñmō hoc exēdit sz & n̄ra beniuolentia cōe omnibus subiectis in. pio nostro hoc p̄stitit̄ b̄ficiū & consōnē q̄ta eq̄ssimam & nobilem

sup̄ s̄cto: vt in. l. federici hac edictali i. aud. de pace tenēda. §. sa. cramenta.

C Suc. currit. vt. ff. §. mi. ait p̄tor. §. si here. ditatem.

C Scien. dū maiori. s. cuidā p̄ p̄i legio.

C Gent. am abstineti. n̄ C. Gran. de h̄. ff. de condi. inde. l. ij. §. si quid. & l. iij.

C Gordia n̄ §. vbi sūt leges istoz i. perator. in. n̄ habem⁹. sz habet mē. tio eaz. C. de iure delibe. sancimus in p̄nci.

C Presti. tit als presta. uit. s. vt alijs si graue p̄ ip̄romsū d̄bi. tū vel et̄ p̄t

si h̄ ē h̄ sufficiēs h̄ditas vt. C. d̄ iur. de. sanc. m̄. §. ex oibus: & hoc factio inuētario. si res presentes sunt infra tres menses si abfuerūt intra annale spacium: vt. C. de iure deli. sanc. imas. §. sin autem dubius & §. si in locis.

C Constitutionem. vt. C. de iure delibe. rādi sancimus.

C Equissimam quantum ad tractatum

ipiali culmsue a n̄ris aut iudicib⁹ infra. it. mēses & nō nisi semel peti p̄t. vt. C. de iure deli. sancimas. §. & hoc q̄dē. i. C. Omni. bus nisi sint vti iure cōi vt. ff. de mino. l. v. & §. itē nō restituit itē nisi iurauerit. adultus

... de hereditatis nō inspicit q: statim sunt heredes p̄ mortuo. s. de iure civili vt. ff. de sus. is & le. in suis i ne cessarijs aut tñ duo tpa l. p. ciunt. l. testi & tps mortis. vt. ff. de here. l. si. si alieni. j. rñ. & l. suū. & C. Testi. vide tur. l. in actiua significatione. b. Aliq. r̄. p̄. Factio nem in passiua significatione. C. Sibi si sunt sui iuris ac. C. Alij. si sunt in aliea p̄tate. vt. bic. & ff. de te. fili. uis. & facit ff. de flu. l. l. §. h. C. Extraneis hereditas libera est adire vel repudiare nisi semel fuerit h̄ditas adita q: nō p̄t re pudari nisi a minore hodie vero p̄t heres sine de liberatioe cōficiēdo inuā tariuz secure & sine dāno adire hereditate. h. d. Are. C. Extraneis abstinenti: vt ē suū heres cui d̄t abstinenti facultas p̄ totū. vt. §. e. §. necessarij. & C. Adeunda. no. bic. q̄tuor. p̄pouāalia. s. imiscere & abstinere q̄ duo p̄tinet ad suos heredes item adire & repudiare q̄ duo p̄tinet ad extrācos: vt. bic. de h̄. defunct. l. h. Deliberat̄ tra anū deliberōnis petitio tpe & indulto

... h̄ h̄ ē h̄ sufficiēs h̄ditas vt. C. d̄ iur. de. sanc. m̄. §. ex oibus: & hoc factio inuētario. si res presentes sunt infra tres menses si abfuerūt intra annale spacium: vt. C. de iure deli. sanc. imas. §. sin autem dubius & §. si in locis. C. Constitutionem. vt. C. de iure delibe. rādi sancimus. C. Equissimam quantum ad tractatum C. Abillem quantum ad sententiaz

a **C**onstōnis. q̄ de cōpositione dicti inuē
tarij loquit. **b** **C**rauamini. sed q̄d erit
grauamē rī. tenebat̄ i solidū oib⁹ credito-
ribus. 7. legatarijs et si excedat̄ mēsurā h̄r dita-
tis vt. C. de iure deli. l. si. §. si vero postq̄ si

sūt petijt tps
ad delibēran-
dū 7. facit et i-
uentariū cre-
ditoꝝibus q̄-
dē tenef info-
lidū. s̄ de le-
gatis d̄rahbit
faleidias sine
adierit here-
ditatē infra d̄
liberatoꝝis tps
sine nō recu-
sauerit s̄ si si
fecisset inuen-
tariū oibus
insolidū tene-
retur vt. C. d̄
iure deli. l. si.
§. si autē hoc
aliquo. 7. §. si
quis autem.

C de extrane
liberatoꝝis
ad h̄r ditatē
gerendo se p̄
h̄r de aliquo
actu vt nuda
volūtate vel

re vel s̄bis declarata 7. ita p̄t repudiā dū
mō sciat h̄r ditatē sibi delatā q̄uis sit mut⁹
h. d. vsq̄ in finem. Areti. **c** **C**tem ad le-
gitimam. scilicet iure civili aliud iure p̄tore
agnoscere. vt. C. de iure delibe. l. puberem.
7. l. suum. 7. C. qui ad bono. pos. l. vl.

d **C** Nuda oportet tamen q̄ extrinsecus
declaretur. si quid ergo pro herede vult he-
res gessit h̄ dicit tunc voluntatem illam de-
clarat nisi professetur se non vt heredem fa-
cere vt hic 7. ff. de acqui. here. l. pro herede
in prin. 7. l. gerit. S̄ contra id quod dicit nu-
da voluntate est. C. de iure deli. l. potius sed
certe est necessaria voluntas 7. actus si ab ac-
tu incipias sic 7. alias. ff. de acqui. pos. quem
admodum. **e** **C** Pro herede. idest factis

ipsis gerēdo pro herede. **f** **C** Obijse. ali-

as nisi hoc sciat nō preiudicat sibi aditio n̄
non videtur adire vt hic. 7. ff. de acqui. he.
si is ad quem. 7. leum qui duobus.

g **C** Heredem esse etiam pure. nam si sub
condicione non potest ante existentem con-
ditionez ad
re vt. ff. de ac-
qui. here. l. is
qui heres.
Sunt 7. alia
necessaria. s̄
vt sit liber 7.
sui iuris qui
adit alias nō
posit nisi ius-
su patris vel
domini pre-
cedēte. vt. ff.
eo. si quis mi-
hi. §. iustam.
7. l. quotiens
item oportet
q̄ sit cōpos
mentis vt in
fi. huius titu.
Item q̄ sit
maior. xijj.
annis. alias
non p̄t adire
vt. C. de iure
deli. potuit
7. l. si infan-
ti. Item q̄ sit
at mortuum
eē testōr. at si p̄t adire vt. ff. d̄ acq̄. be. is q̄
h̄s. §. si q̄s dubitet 7. l. q̄ hereditatē. 7. l. ne
minem 7. l. qui superstitis; Item certus de
condicione testatoris esse debet vt. ff. de acq̄
ren. heredi. l. heres. §. si. 7. l. sequen. Acur.
b **C** Pro domino. vnde herus idest domi-
nus. vt. ff. ad. l. acquil. item m. ela. §. lex ag-
li. Item dicunt theutonici heri. i. domini.
i **C** Destinationem. d̄modo 7. hoc actu
extrinsecō declaretur argumentum tamen
contra. ff. de pecu. le. l. non statiz. **h** **C** In-
telligit non ergo demens vel furiosus.
C De legatis. Dic q̄ rex. priuat̄ istā rubi.
Post hec. **C** Totus iste titulus diuiditur
p̄ncipaliter in quinq̄ partes. Primo con-
tinuat se ad precedentia. Secundo ponit dif-
finitionem legati. Tertio recitat quot gene-
ra legatorum olim erant. Quarto illud con-

De legatis.

et testōr. at si p̄t adire vt. ff. d̄ acq̄. be. is q̄
h̄s. §. si q̄s dubitet 7. l. q̄ hereditatē. 7. l. ne
minem 7. l. qui superstitis; Item certus de
condicione testatoris esse debet vt. ff. de acq̄
ren. heredi. l. heres. §. si. 7. l. sequen. Acur.
b **C** Pro domino. vnde herus idest domi-
nus. vt. ff. ad. l. acquil. item m. ela. §. lex ag-
li. Item dicunt theutonici heri. i. domini.
i **C** Destinationem. d̄modo 7. hoc actu
extrinsecō declaretur argumentum tamen
contra. ff. de pecu. le. l. non statiz. **h** **C** In-
telligit non ergo demens vel furiosus.

C De legatis. Dic q̄ rex. priuat̄ istā rubi.
Post hec. **C** Totus iste titulus diuiditur
p̄ncipaliter in quinq̄ partes. Primo con-
tinuat se ad precedentia. Secundo ponit dif-
finitionem legati. Tertio recitat quot gene-
ra legatorum olim erant. Quarto illud con-

aliquid. Quinto incipit tractare materiam legatorum. Secunda ibi: legatus. Tertia ibi: sed olim. Quarta ibi: natura autem. Quinta ibi non solum autem. Et illa quinte suo loco subdividitur. z. h. d. in summa. Et causa lz mutare

Post hec videamus de legatis quibus iuris extra proposita quod materia videtur. nam loquimur de his iuris figuris quibus per universitatem res nobis acquiritur. Sed cum omnino de testamentis de hereditibus qui testamento instituantur locuti sumus non sine causa sequenti loco potest hec iuris materia tractari. **Legatum** itaque est donatio

per iustinianum omnes isti modi legandi: vel omnia genera legatorum sunt redacta ad unam materiam et legataris datur ius prosequendi legata altero de tribus modis. Sexto remouet differentiam que erat inter legata et

fideicommissa: et ea ad quos Septimo referretur cuiusdam tacite obiectioni. Secunda ibi: sed olim: Tertia ibi: et certa quodam. Quarta ibi: sed ex constitutionibus. Quinta ibi: non. Sexta ibi: sed non videtur. Septima ibi: sed non in primis. z. h. d. in summa. Antiqua solentitas verborum quod

olim in legatis obseruabatur est hodie sublata et in legatis potius voluntas quam verba spectatur. Item in omnibus legatis vna natura imponitur habentis legataris ius prosequendi legatum. tribus actionibus. Item legata fideicommissis sunt adequata. h. d. Are. **Legatum** ff. eo. l. legatum. sed aliter diffinitur. vt. ff. eo. legatum. **Quedam** donatio sunt. n. tres donationes: vt. ff. e. l. 1. et differt hec a donatione cum mortis vt diximus. s. de do. s. j. in fi. s. Item a donatione inter vivos cum legatum renocari possit vsque ad mortem. vt. ff. de adm. l. iij. in fi. z. l. iij. sed in donatione inter vivos non est ita. s. d. do. s. z. alie. Item differt ab hereditate cuius hoc singulare et sine onere sit illud vero vniuersale et cum onere vt. ff. nam si hereditatem et argumentum. ff. de eden. queda. s. nihil. **Quedam** verba vt si dicat legatario vendica tibi re tale vel heredi dicat dano te illum ere alieno liberare. vt. l. e. s. sed tales. Item si sic dicat finite illum habere talem rem. Item si dicat vni heredum percipito rem illam. l. ante partem capita. vt. ff. eo. si a pluribus in secunda charta.

Constitutionibus quas non habemus.

ga est vt patet. ff. per multas rubricas. **Propositas** supra per quas per se. nobis acqui. s. fi. d. **Loquimur**. i. locuti sumus: sic vt pro tempore ponitur. vt. C. de infra. si possidionem. vel loquimur. i. loqui debemus si materia precedentem persequeremur sic in autem. de consangu. et affinita. s. si iugur col. v. e. **Figuris**. i. partibus vel formis que. iij. sunt per successionem civilem per pretoriam per arrogationem: per adiectionem seruandae libertatis causa vt. s. per quas perso. nobis acqui. s. fi. **Omni** no. i. diligentissime. **Testamentis**. vt de testa. et tribus sequenti titu. **Hereditibus** vt. s. de her. insti. vsque huc. **Sequenti** quia nec debetur nisi in testamento relicta et post heredis institutionem sed hodie contra in viros. vt. j. de fideico. h. d. i. p. terea. z. j. e. s. nos. vsq. z. s. an. **Diuiditur** in septem partes. **Primo** ponitur qualiter diffiniatur legatum. Secundo quot erant olim genera legatorum. Tertio qualiter vnus quodque genus legatorum siebat siue erant certa verba assignata. Quarto qualiter dicta verborum solemnitas est hodie sublata. Quinto quali

Marginal notes in Latin script, including phrases like 'Postea videtur' and 'Sed olim'.

Sublata ē. s. dū dū retro cōfō. C. cōia de lega. l. i. b. **L**ugubritiōe. s. vigilatio ne marime nocturna nā s; philosophos lu na d' hēre radios lugubres. sic in aug. vt iu di. sine quoquosuffra. i. p. n. **V**alidior res interdaz

nō ē volun-
tas validior
scriptura: vt
ff. d' v'sufr. l. e.
l. si alij. r. ff. d'
sup. l. l. la-
beo. r. fact
ad hoc q; in
tex. dicit. l. q;
voluntas sit
validior scri-
ptura. qd est
vex. vt. ff. de
le. ij. l. cū pat
s. cū ipseca
r. d. l. i. l. iij.
s; 3o. r. hoc
nisi sit ipōsi-
bilis v' p. b. o.
sa. vt. j. eo. s.
fi. vel inepa
vt. ff. e. l. suo
alieno. s. fi.
Cupie-
tes q; verba
sollemnia.

Regaf.
idest oi generi legator. **M**atura. quā-
tum a. i. hoc vt debeant sunt tri quedā fauo-
rabiliora alijs: vt. j. de obli. q; ex qua. p. trac.
s. fi. g. **V**erbis aptis. tñ ad h: vt. ff. de
cō. pecu. q; aut in fi. r. l. se. b. **P**ersona
les. s. ex testō. **P**er rem. s. p. rei vendi-
cationē nā recta via trāsit dñium in legata-
riū rei legatē vt. ff. d' sur. l. a. ticio. k. **L**ibi
pothecaria. s. i. reb. alijs. q; fuerūt defuncti.
no. q; si legatū sit i. spē r. sic res testōis cōpe-
tūt ille tres actōes si i. gener. vt. suū cōpetat
due. l. testi r. hypothecē. s; in casu tñ vna
actio. s; ex testō r. vna exceptō cōpetit vt si le-
gō debitori liberōne. vt. ff. de lib. se. l. q; mi-
bi. r. ff. vt in pos. l. l. j. s. fi. d'itori. Si aut sit
res aliēa due tñ cōpetat. s. p. sonalis r. hypo-
thecē: vt. C. cō. de le. l. i. nō tñ oib' agit. i. ac-
tion in rē. r. ex testō s; vna quā elegerit: vt
ff. de le. ij. cū fili'. s. varijs. s; si legatarius

penit? sublata ē nra at
psto q; cū magna feci-
m? lugubritiōe d' factō
rū volūtates validio-
res esse cupientes r n
verbis sed voluntatib?
eorū fauentes disposu-
it vt oibus legatis vna
sit natura r qbuscūq;
vobis aliqd relictuz sit
liceat legatarijs id pseq
n solū p actōes psona-
les s; et p're r p hypo-
thecariā cō p'stonis p-
p'sum' modū ex ipsius
tenore pfectissime acci-
pe possibile ē. **S**ed
nō vsq; ad m'cā p'stonē
stādū cē existimauim?
cū. n. atiq; tate iuenim?

Matura. quā-
tum a. i. hoc vt debeant sunt tri quedā fauo-
rabiliora alijs: vt. j. de obli. q; ex qua. p. trac.
s. fi. g. **V**erbis aptis. tñ ad h: vt. ff. de
cō. pecu. q; aut in fi. r. l. se. b. **P**ersona
les. s. ex testō. **P**er rem. s. p. rei vendi-
cationē nā recta via trāsit dñium in legata-
riū rei legatē vt. ff. d' sur. l. a. ticio. k. **L**ibi
pothecaria. s. i. reb. alijs. q; fuerūt defuncti.
no. q; si legatū sit i. spē r. sic res testōis cōpe-
tūt ille tres actōes si i. gener. vt. suū cōpetat
due. l. testi r. hypothecē. s; in casu tñ vna
actio. s; ex testō r. vna exceptō cōpetit vt si le-
gō debitori liberōne. vt. ff. de lib. se. l. q; mi-
bi. r. ff. vt in pos. l. l. j. s. fi. d'itori. Si aut sit
res aliēa due tñ cōpetat. s. p. sonalis r. hypo-
thecē: vt. C. cō. de le. l. i. nō tñ oib' agit. i. ac-
tion in rē. r. ex testō s; vna quā elegerit: vt
ff. de le. ij. cū fili'. s. varijs. s; si legatarius

fit dñs qual' psonali aget: vt. j. de acti. s. sic
itaz. r. rōne possessionis: vt. ff. de trin. l. i. q;
l' **P**erpensum. i. deliberatum. **A**ctur.
m **A**d eā. i. nō suim? p'teri. s. dicta p'stone
imo r aliā fecim? circa istā r eādē mām: vt

legata qd ē stricte? p'clu-
dentē fideicommissis at
q; ex voluntate magis
descendebāt defuncto-
rū pinguiorē naturam
idulgentē necessarium
cē diximus oīa legata
fideicommissis exequari
vt nulla sit iter ea dñia
s; qd deest legatis hoc
repleat ex nā fideicom-
missoz r si qd apli? ē
in legatis p hoc crescat
fideicommissi nā. **S**z ne
i p'mis legū cunabul' s'
p'mirte de his exponē-
do studiosis adolescēt
b' quādā itroducamus
difficultatē ope p'ciuz
esse diximus interim

gis q; ex solēnitē testamti.
ri quantum ad sententiam r tractatum non
quantum ad verbus nam non dicitur lega-
taria libertas licet fideicom. appelletur. **I**te
propter legatum non cogitur quis adire s;
propter fideicom. vniuersale sic: vt. j. ad. l. fal. s.
ex diuerso r. ff. ad treb. quia poterat r infra
de fideicommissa. heredi. s. s; si recuset **A**d
cursius. q **D**eest in tribus enim test.
vt. j. eo. s. post mortem. r. j. de fideicom. de
re. s. p'ereera. r. j. de singu. re. per fidel. re. i
principio. **A**mplius. scilicet vt neces-
sitate detur quod non erat in fideicom. vt i
fra de fideicom. here. in principio.
Sed neq; cunabulis idest hoc volu-
mine vt. s. eo. in probemio circa medium.
Opere precium. i. pulchrum videtur
vt d' i salustio. **I**nteriz. i. anq; venia-
mus ad illā p'stonē vbi tractant cōia cōsū.

Marginal notes in a cursive hand, likely from a later reader or scholar, discussing legal concepts and references.

Secundus.

De legatis

De legatis vt hoc titulo et duobus sequentibus. s. de fideicō. hēditate et alio ibi p̄ primo titulo. **Cognita.** s. separati. **Rediti.** sic. s. d. iust. et iu. s. his gnāfr. **Don solui.** Etia res aliena pot legari et

heres tenet ea redimer si pot et soluere als tenet per estimacionez prestare. Et hoc verum si testōr scit esse re alienam et agenti incūbit onus probandi. b. d. Arcennus. **Res** et in his nil refert si sciat B defunctus vt ignorauit vt J. c. s. i. q. s. re sua. et ff. d. le. ij. l. j. vñ et familia. s. si q. s. re sua. Itē d. re cōi legata hz Jo. vt. ff. e. l. v. s. i. r. ij. s. certe ibi nō valz legatū nisi p. ca. pte. p. q. h. ē error. e. **Alie** na ēt hostiū. vt ff. eo. et. ab. oibz. s. etia. s. im Jo. Itē ab hostibz capti. vt. ff. eo. suus ab hostibus. et. l. ad. qd. f. **potest.** sic. et. s. d. iust. et iure. s. is. iust. g. **Redimere** speciale pp̄ceptū testōris sic. ff. com. diu. l. cōi diuidēdo. s. si. regulariter p̄tra. vt. C. de cōtrahe. emp. inuitum. h. **Redimere** vllō mō quia non vult vedere vel si pōt tñ nimi um legit. p. scio. vt. ff. eo. non dubiū. s. si. et de leg. i. apud iulīa. s. p̄stat. **Ac. i. C. Comercia.** i. non potest sup ea re p̄cus haberi. **Adipisci.** passue accipitur **Accur.**

Estimatio si apud eos nullū ē cōmerci um vel et s. cū grādi difficultate non valet legatū vt hic. et. ff. eo. l. apud iulī. s. si. nisi testōr voluerit frīū manifeste. vt. ff. e. s. q. s. Inq̄linoz. et nisi in alio casu. vt si liber hō cū libi legatū fuerat redēp̄r ab hostibus. quōd casu a pignore eximit. vt. ff. eo. fenat. s. si. Si autem commercium est in cōi. sed non ē et s. a quo relinquitur valet vt ipsuz dicitur vel estimatio. vt. ff. eo. l. mortuo boue. s. labeo h. respon. et sic intelligitur. ff. eo. in. l. sed si

res. Si autem tantum ei non est cui prestare debet si propter suum delictum vel secte diuersitatem vt in iudico et mancipio christiano. vt. C. ne iude. chri. mā. l. j. non valet nec estimatio datur vt ff. de leg. ij. mortuo boue. s. labeo. l. rri. et d. ver. ob. multum interest sed propter status conditionē vel cōporis viciū. vt qz seruo milicia contracta lege stipediū cursois. si testator scit viciū inesse datur estimatio als as non vt. ff. de leg. iij. fideicom. s. si seruo alieno et. ff. eo. si. fidi-

ustamilias. s. si quid alicui. **Basilicas.** basilis grece latine domus regia dicitur. **Destinata** via publica **Accursus.** **Ignorabat** que ignorantia nocet nisi coniuncte persone sit relictum. vt. C. eo. cui aliena et nisi cum relinquatur libertas seruo alieno. vt de fideicom. lib. p̄au. respondet quid si res legata fuerit eucta resp. si i specie non tenetur heres de euct. vt. ff. de euct. l. heres. et. ff. de legatis primo. l. si a substituto. s. heres sed in genere siue extra iudicium. siue in iudicio tradita fuerit legatario non stipulanti de euctione agit ac si nihil si bi datur esset si est extraneus. l. iste legatari. vt. ff. de le. j. l. si domus. s. j. et. l. non concunqz. et de le. iij. qui concubinam. s. si heres. et. ff. de euct. heres. Si de coniunctis est legatarius vt si vni de fratribz est prelegatus non agit ne fracta inuidia inter eos vt C. de bo. que lib. cum oportet. et. ff. de leg. iij. cum pater. s. euct. Sed si omnibus est legatum iōes agūt siue distributio plegator siue per iudicem facta siue per partes si aut a testōre excipiedo suāt si agendo vt C. eo. vtriusqz iul. si ffes. et. ff. de le. iij. cū p̄. s. euct.

Interpretatio...

Interpretatio...

Interpretatio...

corrigitur. vt supra quib. mo. testamen. in fi. §. posteriore. Quid si in eodem bis lega-

ritur. distinguitur specie a gratia vt. ff. de leg. j. plane. §. si eadem vsqz ad illum. §. si conuincim. a **C** Non potest vt de leg. j. plane. §. sed si duorum contra vt sequitur et eodem testamento so. illa intelligitur sem huius. §. distinctionem. b **C** Agere ff. de leg. j. huius. §. j. extra so. ibi testatoris et heredis testantis eadem persona vt in auten. §. iurici. a mo. in pun. col. v. Vel ibi in secundo legato comoduz representatio nis primi legatari relicto videtur. vt. j. eo. §. et econtra rio quia non videtur legari bis in duobus testamentis. 7 ideo non habebit nisi semel.

§. Aquoqz res. **C** Etiaqz res futura que tamen esse speratur legari potest. h. d. Arcuti. c **C** Ea. sic. ff. de. le. iij. l. quod in re in p. n. d **C** Modus si autem nec fuit res nec est in re natura nec erit vt chimera. vel fuit sed non est vt homo mortuus non potest legari vt. j. de inuti. stipula. in prin. si aut est dubium an sit vel non sit in rerum natura. cauet heres de prosequendo 7 restituendo vt ff. de leg. j. l. seruo legato. §. si. Idem in seruo legato qui fugerat ante testamentuz aliud in eo qui fugerat post scilicet testamentum qui scilicet est periculo legatarij. vt. ff. eo. n. l. tam seruus 2. l. si suus legatus. j. rñ. c **C** Natum 7 tunc competit sibi eratio. vt. ff. de verbo. obli. interdum. j. respon.

§. Eadem res. **C** Si vna res ab eade duobus legat pñuncti vel disunctis si abo pcurrit ad legatū medietas dat vni 7 medietas alteri s3 deficiente legato i psona vnus totū ad collegatariuz datur. h. d. Arc. f **C** Si

eadem duobus quid si dicat illi: aut illi legato rñ. duo rei stipulandi esse vident. vt. ff. e. ti. l. iij. §. si ticio aut seio **Ac** g **C** Coniunctim. s. per copulatiuam coniunctione vt. ff. de here. insi. si ita quis. **Ac** h **C** Disiunctim. l. sepatim. vt. j. p. i. §. i

tum si aliter deficiat: qz aut puerit legatū aut viuo testatore decederit: vt alio quoquo modo defecerit totū ad collegatariū ptinet. **Coniuncti** autē legat veluti si quis dicat ticio seio 7 hominem Stichū do: lego disuncti^o ita si quis dicat Ticio Stichuz hominem do lego^o. seio hominem Stichum do lego: sed si exprasset eūdem hominem Stichū eque disunctim^o lega-

to rñ. duo rei stipulandi esse vident. vt. ff. e. ti. l. iij. §. si ticio aut seio **Ac** g **C** Coniunctim. s. per copulatiuam coniunctione vt. ff. de here. insi. si ita quis. **Ac** h **C** Disiunctim. l. sepatim. vt. j. p. i. §. i **C** Scinditur viriliter nisi sint duo coniuncti essent qui loco vnus obtinerent vt. ff. de heredi. insti. n. l. i. inter dūm **Ac** k **C** Eius nam si testatore mortuo legatariuz cedat ad heredez suū legatū trāmittit. vt. C. de cad. tol. §. cū igit **Ac** cur. flo. **C** Testa-

toze post testamentum tamen differt a sequenti. m **C** Defecerit. l. legatarius: vt p morte ciuilem vel dic legatū qd tribus casibus deficit 7 accrescit legatario pter duos q ponunt hic primus si nō est collegatarius i re natura tpe testu vt. C. de cad. tol. §. j. Secundus si mihi 7 posthumo qui aboziet postea. vt. ff. eo. l. si duo. §. si. Tertius si mihi 7 heredi legat. vt. ff. eo. l. plane. §. si duobus sic sunt quoqz casus econtra sunt tres casus quibus deficit legatū. sed collegatario nō accrescit pñus si mihi 7 suo suo legat. vt. ff. eo. l. plane. §. si pñunctim. sed si mihi 7 tibi res tua legat. vt. ff. e. l. h. §. si titio terti^o si mihi 7 nō capaci legatur. vt. ff. de le. iij. l. si ticio. n **C** Coniuncti. s. re 7 abis. vt. ff. de le. iij. l. re pñuncti. o **C** Disiuncti. l. Abis tñ nā re sunt pñuncti. p **C** Lego s3 nōne dādo seio admitit ticio. vt. ff. de pup. sub. si qs cū 7 de adi. le. l. licet tñ. si qz pbat testore ff. s. adime re ticio 7 dare seio voluisse nō al vt. ff. e. n. l. si pluribus. §. j. q **C** Disiunctim. s. verbis tñ. re tñ pñuncti sunt. vt. ff. e. l. iij. re conium qui. Sunt 7 alij re 7 verbis disiuncti vt si di

In isto spectare videtur de leg. iij. §. si quis post mortuū legatū. **¶** Quod non legatū dicitur nisi sit ad legatū vel ad rem. **¶** In iudic. l. i. §. si quis post mortuū legatū. **¶** In iudic. l. i. §. si quis post mortuū legatū. **¶** In iudic. l. i. §. si quis post mortuū legatū. **¶** In iudic. l. i. §. si quis post mortuū legatū.

In glo lege. articulo 2. §. 1. 4. **¶** In glo lege. articulo 2. §. 1. 4. **¶** In glo lege. articulo 2. §. 1. 4. **¶** In glo lege. articulo 2. §. 1. 4. **¶** In glo lege. articulo 2. §. 1. 4.

eam lego ticio dimidia serui. Sempronio
lego dimidiam eiusdem serui. vt. ff. eo. ti. l.
7 proculo. nec obstat in eo. ti. Aduio i pn.
qz illa intelligit qn vna dimidia vtrius lega
uit. 7 i istis h. h3 locu accessio. f. ius accresce

tu intelligit. **C** Si cui
fundus alienus legat
sit 7 legatarius emerit
proprietatem deducto
vusufructu 7 vusufru. ad
euz puenit. 7 postea
ex testamento agat re
cte cu agere 7 fundum
petere. **Julianus** ait qz
vusufructus i petitiōe
seruitutis locū obtinet
sz officio iudicis conti
netur vt deducto vusu
fructu iubeat estimatō
nez prestari. **C** Sed

vero cu vbi in diactis 7 disunctis re 7 v
bis pserunt. vt. ff. de here. insti. si ita qd her
des vt. ff. de leg. iij. l. re puenit. 7. §. pe. 7. §. fi.
S i cui fundus. **C** Si ad legatariū puen
rit ppietas fundi eidē legat ex cā onero
sa 7 vusufructo ex cā lucratiua pot peti totū
dō tñ officio iudicis estimatio proprietatis
de bet. h. d. Tre. a **C** Emerit. f. legatari
Zicur. b **C** Peruenit. f. morte vusufru
ctuarij vel capit. dimi. vel siti cā lucratiua.
tñ. vt. §. d vusufr. §. finit 7 sic facte ē cālis **Z** c.
C Fundū. i. ppietate plenā de iudicis
tñ officio alr sic vt. j. sequit. **C** Petere
hic repete qd diximus. §. e. §. si res quia di
rimus fundum peti 7 in plena proprietate.
Sed opponitur plena ppietas constat ex
duobus scilicet nuda proprietate 7 vusufru
ctu 7 iam habet partez idest vusufru. ex cā lu
cratiua quomodo ergo petitur fundus i ple
na proprietate pro vusufru. hoc casu cū fun
dus petitur in plena proprietate non obti
ner partem dominij sed vicem seruitutis s
dialis que non est pars rei cum non possit
esse sine re 7 ideo non videtur peti ea pars
rei que obueit ex causa luci scilicet vusufru.
7 hoc de rigore sed cōtra de equitate. vt su

bicit **Z**cur. e **C** Petitione. f. rati. l. i. pte.
dicta fundi per actionē ex restō als in mul
tis locum dominij. h3. vt. ff. de dam. infec.
qui bona. §. superficialium. 7 de bo. aucto.
iudi. pol. in ven. 7. ff. famul. heraf. l. 7 puto

si rem legatarij quis le
gauerit inutile est lega
tum qz quod propriū
est ipsius amplius eius
fieri non potest 7 licet
alienauerit eam non
dicitur nec ipsa res nec
estimatio eius. **C** Si
quis re sua quasi alie
nā legauerit valet lega
tū. **Mā** pl⁹ valet qd in
veritate est quam qd in
opiniōe. **Sz** 7 si lega
tarij eē putauit valere
stat quia exitū volū

i **C** Prestari scilz ab herede suo. **Z**cur.
Sed si rem legatarij. **C** Legatum rei pro
prie legatarij non valet etiam si post testa
mentum sua esse deserit. hoc dicit. **Z**reti.
k **C** Legatum vt. ff. de libe. lega. l. j. con
tra solu. ibi liberatio relinquitor que non
erat de bitozis. accursius florentinus.
l **C** potest sic infra de actio. §. sic itaqz. ff.
de le. iij. l. cum qstis. j. respon. 7. ff. de exce.
rei iudi. l. 7 an eadem. §. actiones. 7. ff. de ac
qui. pos. l. iij. §. ex pluribus. m **C** Aliena
uerit. ff. de re. ca. l. j. in fi. contra so. secundū.
B. ibi viuo testatore alienauit. h3 pteca vel
hic purum sit ibi conditionale secundū **Z**o.
ar. ff. eo. cetera. §. ij.
S i quis rem suam. **C** valet legatum rei
testantis licet testator putauerit alienam. b.
dicit. **Z**reti. n **C** Quasi idest credens aie
nam accursius. o **C** Opinione. nota ff. ff.
de manu. vin. si pater. §. quoties. 7. ff. de tu
7 fac. igno. l. regula. §. qui ignorauit. argu
mentum contra. ff. de acqui. here. is qui pu
tat solutio ibi de re que consistit in animo.
Zcursius. p **C** Exitum. i. effectus vt. ff.
quemadmo. testa. aperi. l. negare ibi publi
ce enim expedit suprema hominum iudic

pro pte
seruitutis
vbi in diactis
disunctis re
bis pserunt
vt ff de here
insti si ita qd
heredes vt ff
de leg iij l re
puenit 7 § pe
7 § fi
si cui fundus
si ad legatariū
puenit ppietas
fundus eidē
legatarij ex cā
onerosa 7 vusu
fructu ex cā lu
cratiua pot peti
totū dō tñ
officio iudicis
estimatio prop
rietatis de bet
h d tre a
emerit f legatari
Zicur b
peruenit f morte
vusufructuarij
vel capit dimi
vel siti cā lu
cratiua tñ vt
§ d vusufr § finit
7 sic facte ē
cālis z c
fundū i ppietate
plenā de iudicis
tñ officio alr
sic vt j sequit
petere hic repete
qd diximus § e
§ si res quia di
rimus fundum
peti 7 in plena
proprietate
sed opponitur
plena ppietas
constat ex
duobus scilicet
nuda proprietate
7 vusufructu
7 iam habet
partez idest
vusufructu ex
cā lucratiua
quomodo ergo
petitur fundus
i plena propi
etate pro vusu
fructu hoc casu
cū fundus
petitur in
plena propi
etate non obti
ner partem
dominij sed
vicem seruitutis
sdialis que non
est pars rei
cum non possit
esse sine re
7 ideo non
videtur peti
ea pars rei
que obueit
ex causa luci
scilicet vusu
fructu hoc de
rigore sed
cōtra de equitate
vt su

ita exitum habere. i. res talis legatario acq-
 uiri potest Accursius.
Ri regulam. Alienatione rei legate a
 testatore facta non admittitur legatum nisi
 probetur animus adimendi hoc dicit. Tre.

Aliena-
 tur i venden-
 do s; donan-
 do id est in te
 re adimere
 nec distingui-
 tur an valeat
 donatio vel
 non et si reuo-
 cetur vt. ff. d
 adim. lega.
 l. cu. fu. 7. l.
 re legata 7. l.
 legati sub p-
 ditione. s. j.
 si ex alia ca a
 donatone di-
 stingue auz
 vt hic 7 i du-
 bio pbat he-
 res mutata m
 voluntatem.
 vt. ff. de lega.
 iij. fideico. s.
 si re. 7. ff. eo. l. lucius. s. pe. 7. ff. d. pba. et q.

Ad imendi. q. animus ex hoc pbat
 q. si necessitate rei familiaris no vt reuocal
 se alias sic q. distinctio in donatone no cadit
 vt. ff. de adimen. l. l. re legata 7 no. C. eo. q.
 post. c. **D**ebere. f. rem legatario ar. s. e.
 s. non solum. vbi ab initio fuit alienata.

Iuris esse vel iude. f. i. per ar. ois
 Accur. e. **P**ignori dedit qd si re obli-
 gata creditori debitor legauerit nunq d
 valer legatu rñ. sic 7 nihilomin? poterit petere
 deb. tu nisi voluntas testatoris ostendat vo-
 lentis copesare vt. ff. d. le. y. l. e. creditore. Tre.

Aideri. nisi sub dicta distinctione. i. an
 habuit animu adimedi vel non vel vic nul-
 lo modo. vt hic 7. C. eo. qui post. 7 hoc q. p
 mo valuit relicum alias contra. vt. C. d. do.
 inter vi. 7 vro. si maritus 7. ff. d. do. inter vi.
 7 vro. cum hic status. s. nullo Accursius.

Si vero no. de toto ad partem Ac.
Quis. f. testator Accursius.

Siquis deb. tou. Legatum liberatio-
 nis valet 7 potest fieri in perpetuum ad te-

pus 7 econtra non valet legatum factum a
 debitoro suo creditori nisi afferat sibi aliqua
 utilitatem. h. d. Tre. i. **L**egauerit qd
 tribus modis fit. Primus peti nolo vel qd
 debet relinquere vel ac remitto 7 hic liberan-

Si vero quis par-
 tem rei legate alienaue-
 rit pars que no est alie-
 nata omnimodo debe-
 tur pars autem aliena-
 ta ita debetur si no ad-
 imendi aio alienata fit.

Si qd debitori suo
 liberone legauerit le-
 gatu vtile e 7 neq ab
 ipso debitoro neq ab
 hede eius pot heres pe-
 ter neq ab alio q her-
 dis loco e s; 7 pot a d
 bitore coueniri vt libe-
 rer cu. **P**ot aut qd vt
 ad tempus iudicare ne

testator litis euentus 7 sumptus ab aduersa
 rio facti legati vident vt. ff. de li. leg. petitor
 si malam causam nihil videtur legare vt in
 eadem lege Accursius.

Atile. licet res sua sibi legare videat
 vt. ff. de li. leg. l. j. respon. 7 est hoc veruz ni
 si testatore viuo exactio fiat. vt. j. eo. ti. s. ta
 autem. 7. ff. eo. l. fideicommissa. s. si rem.

Heres. vel heres heredis. vt. ff. de li-
 be. lega. l. ij. in fine.

Petere cum effectu propter excepto
 nem vt. ff. de libe. l. iij. nunc de effectu.
 7 **H**eredis sicut est bonorum possessio
 7 fideicommissi. vniuersale. j. de bono. poss.
 s. quos autem 7 de fideicom. heredi. s. re-
 stituta Accursius.

Liberet per acceptationem. si solus
 est debitor si habet conreum socium idem
 alias conreus siue socius pacto est libera-
 tus. vt. C. de libe. lega. l. iij. s. nunc de effe-
 ctu in fine. Accursius.

Tempus v. ff. de libe. lega. non soluz
 nostruz. s. ij. Accursius.

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Legatum liberatio...', 'Si vero quis...', and 'Tempus v. ff. de libe. lega. non soluz nostruz. s. ij. Accursius.'

a **C**ontrario si debitor secus si alio q; in
 terest creditoris plures reos habere vt. ff. d
 lib. le. si q; decedens. §. si. b **C**uo. s. ci
 uilr 7 nãit 7 cã efficit 7 pur al valz vt. ff. e. l.
 si creditori. 7 p totã. l. 7. l. sinãit. c **C**um
 pl^o hz nõ qd
 hodie semp e
 pl^o cã heat ita
 si rei legare
 dñiũ 7 hypo
 thecariã aliay
 rez dñati. r. n.
 nõ vt. ff. d. le.
 iij. l. iij. §. si rã
 q; pl^o am qũtu
 or modis dr
 vt. j. d. ac. §.
 pl^o iste at mo
 d^o si est aliqs
 de his

C Et. s.
 creditori.

C Lega
 nerit. l. debi
 tor: nihilomi
 nus. ff. de le.
 ij. l. debitor: i
 pñ. d vbi e i
 utilis so. hic
 corrigã. vel

ibi dicit inutilis e cũ 7 aliã heat actione põt
 m 7 ista agi. vt hic. f **C**õstituit. i. valur.
 g **C**quia rõ illi^o false optionis. h **C** Mõ
 põt no. ar. p ytracte ad hæc regulã vt. ff.
 de h. ob. exillimo. 7. l. plurib^o. §. h 7 si pla
 ceat 7 de his q p nõ scrip. ha. l. si metallum
 §. item si seruo 7 de ferui. lege pro parte.

Ed si vxori. C Legatũ dotis factũ a ma
 rito vxori valet et si marit^o nullã dotẽ hũit
 dũm i legato certũ exprimat. h. d. Areti.
 l. **C** Plinius. s. scõmodo rãsentatõis. cuz
 legatũ statim dos hõ aũua bina trina die
 olum hodie p^o annũ mobilia sz imobilia sta
 t im. vt. C. de rei vxoria actio. l. i. §. cũ aut. 7
 ff. de do. p. e. l. j. §. vey est item de dote da
 tur actio inquantum maritus facere potest
 vel eius heres. vt. ff. soli. ma. etiam. j. respõ.
 Ad legatum infolidum. nisi in falcidia per
 beneficiũ inuentarij vt in auten. de here
 di. 7 falc. §. si vero non fecerint colla. j. Itẽ
 si qua pacta in p̃iudicium mulieris facta
 sunt beneficiũ legari tolluntur. vt. ff. de do.

pre. j. responso. k **C** Dote. idest illam do
 tem quam nõ recepit legatarius. l **C** In
 strumenta dotis scilicet in quibus cõfessus
 fuit se recepisse dotem quam non recepit
 vt. ff. ve dote pre. l. si. 7. l. cum scriptum. §.

põt. **C** Sz si vxori ma
 rit^o dotẽ legauerit va
 let legatũ qz pleni^o e le
 gatũ qz d dote h actio sz
 si qz nõ accepit dotẽ le
 gauerit diui scuer^o 7 an
 tonin^o rescripserũt si q
 dẽ simplicif legauerit i
 utile e legatũ. Si vero
 certa pecũia l' certũ cor
 p^o aut infra dotis i p
 legando^o demonstrata
 sunt valere legatum.

C Si res legata sine
 facto heredis perierit
 legatario decedit^o 7 si
 seruus alienus legatus
 non facto heredis ma

ob. si seruum. j. respon. 7 de le. j. cum res. §.
 si. vel quia sine causa occidit. vt. d. l. si seruus
 aliud si cum causa vt. ff. de leg. j. l. j. quid cr
 go heres tenetur enim de dolo 7 lata culpa
 7 leui. vt. ff. e. si cũ res. §. si culpa. 7. §. culpa.
 p **C** Perierit vel non compareat quo ca
 su caueat heres de dando si ad eum redie
 rit 7 suis sumptibus recuperatur quando
 post mortem fugit alias idem si in vita sum
 ptibus legatarij vt. ff. de lega. j. cum res. §.
 item si res 7 de lega. ij. si quis seruum.
 q **C** Decedit. quia q in specie tenetur eius
 interitu liberatur vt hic. 7. ff. de verbo. ob
 ligat. si ex legati. r **C** Non facto. scilicet
 hoc quozq; scilicet seruo alieno potest admit
 ti culpa puta non certificauit heres dominũ
 qui si sciuisset se posse vendere non manu
 misisset. sed forte cum videret velle manu
 mittere. vt. ff. eo. l. cuz res. §. si alienus. 7. §.
 penultimo. 7. §. si. vte si fuerit in mora emẽ
 di. vt. ff. de ver. ob. si seruum. §. si autẽ alie
 nus 7 dic. idest culpa vel mora.

item qui.
 m **C** In p.
 legãdo. idest
 legãdo abũ
 dat. n. pre. vt
 ff. de dote p.
 l. j. j. respon.

S res lega
 ta **C** Si res
 legata facto
 heredis etiã
 ignorantis p
 stari non po
 test heres te
 netur secus si
 nõ suo facto.
 h. d. Areti.
 n **C** Si res
 puta seruus
 stichus.

o **C** Facto.
 i. mora quo
 casu de interi
 tu tenetur. vt
 ff. de verbo.

118
 ff. de leg. j. l. iij. §. si rã q; pl^o am qũtu or modis dr vt. j. d. ac. §. pl^o iste at mod^o si est aliqs de his

7 lo m verbo m p̃iudicium m p̃iudicium
 Augur m p̃iudicium m p̃iudicium
 p̃iudicium p̃iudicium p̃iudicium
 vbi dicitur de p̃iudicium
 vbi dicitur de p̃iudicium
 vbi dicitur de p̃iudicium
 vbi dicitur de p̃iudicium

C Heredis. contra de leg. pre. l. namqz naturam. a **C** Manumissus naz manu missus similis est mortuo. vt. ff. de solu. si mi bi alienum. Accursus. b **C** Tenetur licz ad estimationem. vt. ff. eo. l. si quis inquil nos. §. 1. r. ff.

qui r a qui bus heres s; hic non dicit tenere manu missionem. sed dicit quominus valeat legatum. scilicet quo ad estimatione.

C Nec interest cur se cus vbi seru uum indebitum sibi solutus quis manumissit vt ff. de condi. i. de. i. summa. §. si seruus que est cōtra. Jc. respon. quia debuit scire cum factum suus censetur vt in aug. de iureiur. a mo. j. respon. o **C** Donauerit. scilicet heres.

C Seruum a testatore legatum r erat heredis. f **C** Tenetur ad estimationem vt ff. primo dixi. g **C** Ignorauerit. s. heres.

Sed si quis ancillas. **C** Extincta persona primo legata remanet legatum in accessoria quando fit per dictionem cum suis rebus. hoc dicit. Aretinus. b **C** Suis natis alio suo nato. i **C** Cedunt quia duo legata sunt separata. vt. ff. de pe. le. l. iij. r. l. si ancillam sed contra. ff. de ventre inspi. l. j. §. j. ex hoc dicitur quod partus est portō vterum matris. respon. ibi loquitur donec in ventre est. h **C** Idem sic. est. ff. de pe. le. l. iij. i **C** Ordinarij qui sunt bi die vt infra quod cum eo. §. cum autem.

C Mortuo. scilicet viuo testatore non si post. vt. ff. de pe. le. tunc inutile. Accursus. n **C** Extinguitur quia accessio est vt. ff. de pec. le. l. j. r. ij. sed quare non ita in superiori casu. respon. propter hominis dignitates

quia ita non accedit vt. ff. de edit. edi. iustissime in prin. item quid si vicarij erant tantum in peculio legatus est cum peculio. respon. idem vt exprimere peculium noceat vt. ff. de condi. r demon. si in diem in fi.

C Idem est instructus huic pmo articulo contra dicit vt. ff. de fun. instru. si cut in fi. solu. §. 170. q. hic simpliciter ppter rudes sic loquitur. Al die q. fit idez q. in partu. r vicarijs r q. sequitur cuj instrumento referatur ad pxi. de peculio vel subtilius refert i ter instrumē tuz fundi qd perit semper prempo legato fundi r

instrumentum patris. quod non perit itez legatum fundi pereat: r hoc casu loquitur lex contraria in eo. ti. l. j. ar. contra. ff. d. fun. instru. l. questum. §. sed si fundus. r. §. si instructo vel dic illam esse Pauli sententiam istam labeonis a iustiano probatam. r sic corrigit illam. p **C** Instrumento. est aut instrumentum apparatus rerum diuicijs mensuram sine quibus non posset exerceri possessio vt. ff. de fun. iustur. questu. j. rñ. r sunt instrumenta fundi colendi seruandi gratia comparata vt de fun. instr. l. instrumenta que sunt illa ibi habes. q **C** Alienatoa testatore.

Si grex. **C** Grex etiaz in vna oue retinet. Et legato grege veniunt oues adiuncte. gre gi post testamentum idem in legato edunt h. d. Areti. r **C** Si grex qui ex. x. ouibus constat vel quattuor porcis vt. ff. de abigeis oues. f **C** Ad vnam. sic. ff. quod cuius. q. vniuer. l. scit. §. fi. r **C** Porest. ff. g. mo. vsuf. amir. l. finalis contra solu. facilius.

perditur legatus vsufu. ff. ppetatis. vt ar.
ff. e. ti. repeti. §. rei mu. 7. ff. e. l. §. i grege i fi.
A Regar. sic. ff. eo. grege sic. §. proxi.
C Corpus tria enim sunt corpora reru
vnu qñ vno spiritu. i. clemetatioe pmetur
vt homo la-
pis fm qd ex
coherentib9
constat vt do
mus 7 arma
nu tertiu qd
distatib9 cor
pöib9 vt gr9
7 populus vt
hic 7. ff. §. vsu
ca. re. mixtu
ra. §. i. 7. ff. §.
rei ven. in re
§. ar in bis.
C Ceder.
sz colina vel
signu vome9
legari dum si
pot vt. ff. de
le. j. l. cetera:
ne vrbs de-
somet Ac.

S i peculiu
legatum.

C Augme-
tum vel dimi-
nutio peculij
legati viuo te-
statore ad legatariu spectat sz si post morte
an adita hrditate cedit legato si est legatum
ipfi seruo: scus si extraneo. h. d. Aretinus.
C Si fuerit suo vel extraneo Accur. floré.
C Peculio. na 7 futurum peculij legari
potest. vt. ff. de pec. l. ei quomodoqz 7 facit.
§. ad hoc primo. §. i
C Legatario. idē
manumisso Accur. flo. g
C Cedere no.
tria tpa ante morte testatoris 7 post ante tñ
aditam hereditatem. Item 7 post in primo
tempore. l. quo inuenitur cessisse dies legati
omnes sunt legatarij pares. nam quicquid
eo tempore acquirit seruus talis ei cui hoc
peculium est legatum acquirit siue ipsi suo
siue alij extraneo sit relictum qz non cedunt
legata. similiter in tertio si sunt pares in se-
cūdo distinguitur extraneus a seruo. vt hic
nam qd legatus cedit extraneo a morte hic
vero ab adita hereditate qz nec libertas sibi

to etiam oues cas que
post testamentuz factū
gregi admittuntur le-
gato cedere. Julian9
ait: Est autem gregis
vnum corpus^b ex d. stā
tib9 capitib9 sicut edi-
um vnu9 corpus est ex
coherentibus lapidi-
bus. Edibus deniqz le-
gatis columnas 7 mar-
moza que post testamē-
tū factum adiecta sunt
legato dicimus cede-
re. **C** Si peculium le-
gatum fuerit sine du-
bio quicquid peculio^c
accedit. vel deccedit vi-
uo testato? legatarij lu-
cro vel dāno ē. Quod

prins debetur. C. de cad. tol. cū igit 7. §. i no
uissimo. 7. si. quādo dies le. ce. l. ij. in quos
legatum seruum manumisso relictu ē vnu
vt hic conditionalia vel in diem certum re-
licta ex die vel conditione existente cedunt

si post mortem testato-
ris ante aditam heredi-
tatem seruus acquisic-
rit Julianus ait si qui
dez ipsi manumisso pe-
culium legatum fuerit
omne quod ante adita
hereditatem acquisituz
est legatario^f cedere s
quia^h huiusmōi lecti vi-
es ab adita hereditate
cedit. sed 7 si extraneo
peculium legatum fue-
rit nō cedere ea legato
nisi ex rebus peculiari-
bus auctum fuerit.

C Peculiu^l autē nisi
legatū fuerit manumif-
so nō dētur quāuis^k si
vini^o manumiserit suf-

id est trāsmi-
tuntur ad he-
redes nā an-
te conditōne
vel diem ve-
nientē si de-
dit legatari9
non transmi-
titur. vt. C. de
cad. tol. §. si
autem. nisi in
tribus cas-
bus. Pe-
mus. vt. ff. de
condit. 7 de-
mon. aditio-
ne. Scdus
ff. e. l. ij. Za-
rius. ff. quan-
do dies le. ce.
si cum pre-
sitione. Itēz
verbus cede-
re duas habz
significātes
l. incipere de
ver. vt. ff. de
verb. signi. l.

cedere item cedere quantuz ad transmissio-
nem. vt accipitur. C. de cadu. tol. per totum
7 in vtraqz potest hic accipi. Accursius.

C Quia bona est rō. si enim prius cede-
ret idem esset qd in extraneo est 7 alia rati-
vt. ff. de pe. l. deniqz. §. si. vbi dicitur qd veri-
simile est cum ei legat quasi patrimonium
suum ei legat.

C Peculium. **C** Peculium serui non intel-
ligitur esse legatum seruo cui restator reli-
quit libertatem in vltima voluntate secus
si inter viuos fuit manumissus. h. d. Areti-
i. **C** Peculiu. sic. C. §. picu. ei^o q. li. inie. l. i.
l. 2. **C** Quāuis cur agit varie. R. qz. scdo cau-
s. qñ iter viuos opas eius manumissor. erat
bituz. vñ puer sa donatio psumit sz Jo. v.
ff. mā. si nō si. §. pap. vel fm. p. pp. pro-
cupationē mortis. qz psumit auferre si potuit
set vt i. aug. de tric. 7 se. §. illud quoqz ibi

Manu
vno qñ vno spiritu. i. clemetatioe pmetur
vt homo lapis fm qd ex coherentibus
constat vt domus 7 arma nū tertium qd
distatibus corporibus vt grana 7 populus
vt hic 7. ff. §. vsu causa re. mixtura. §. i. 7. ff.
§. rei ven. in re §. ar in bis. C. Ceder. sz
colina vel signum vome legari dum si pot
vt. ff. de le. j. l. cetera: ne vrbs desomet
Ac. **S** i peculium legatum. **C** Augmentum
vel diminutio peculij legati viuo testatore
ad legatarium spectat sz si post mortem
an adita hereditate cedit legato si est legatum
ipfi seruo: scus si extraneo. h. d. Aretinus.
C Si fuerit suo vel extraneo Accur. floré.
C Peculio. nā 7 futurum peculij legari potest.
vt. ff. de pec. l. ei quomodoqz 7 facit. §. ad hoc
primo. §. i **C** Legatario. idē manumisso
Accur. flo. g **C** Cedere notria tpa ante morte
testatoris 7 post ante tñ aditam hereditatem.
Item 7 post in primo tempore. l. quo inuenitur
cessisse dies legati omnes sunt legatarij pares.
nam quicquid eo tempore acquirit seruus talis
ei cui hoc peculium est legatum acquirit siue
ipso suo siue alij extraneo sit relictum qz non
cedunt legata. similiter in tertio si sunt pares
in secūdo distinguitur extraneus a seruo. vt
hic nam qd legatus cedit extraneo a morte
hic vero ab adita hereditate qz nec libertas
sibi

Ad conditione. s. h. eligeret. A. b. Et
io bona ro. vt. C. de cad. rol. s. s. mañt aliqd.
c. Ex pstitutione que e. C. e. l. si. in prin.
d. In nostra constitutione. s. predicta.
e. Cupientes 7 alij aliud subaudi. nam

uilitatem h3
vr. C. e. l. con-
stitutione. s.
qui. ff. de le.
j. l. si. in prin.
f. Beniuo-
lentia3. i. cõ-
tra equitate
s. q. perierũt
l. de iure stri-
cto perire de
berent vt. ff.
eo. l. h. 9. s. fi.
g. Et for-
te vel cum ta-
xillis vel alio
mõ sic. ff. de
iudi. in trib⁹
sed quare in
der nõ com-
pellit eos ad
cõsentiendũ.
vt. ff. eo. hui⁹
in fi. rñ. imo
hoc modo cõ-
pellit vel ibi
cõpellit in ac-
tione eligen-
da que datur
a iure hic aut
non cõpellit
in eo qd datur
a testõre.

h. Sentẽ-
tia vt tamen
ceteris extia-
tionib⁹ pre-
stet suaz par-
tuz vt. C. comũ. dele. l. si. in prin.

Legari. C. Illi pñt ex ti. legari capere qui
possunt heredesistui. h. d. A. re. i. C. Le-
gari non soluz 7 econtra. i. solus legat vt. ff.
e. l. ij. k. Factio in passiva significatione
accipe vt. s. de here. quali. 7 diffic. s. testamẽ-
ti. Sz qui sunt illi qui non habent testame-
ti factionem respon. in certa persona vt. j. p.
xi. s. Itrez peregrinus sine deportatus vt. C.

aditione² d'io nisi tpe
legatarius viuus opta-
uerit ad heredẽ legatũ
nõ transmittet. s. q. ex
pstone nra 7 hoc i me-
liore statũ informatũ e
7 data e licentia 7 hedi
legatario adoptare ser-
uũ s3 viuus legatari⁹
hoc nõ fecit 7 diligetio
re tractatu hito 7 hoc i
nra⁹ pstitutione additũ
est: vt siue plures lega-
tarij extiterint quibus
optio relicta e 7 discen-
tiãt i corpore eligẽdo si
ue vnus legatarij plu-
res hẽdes sint 7 iter se
circa optadũ dissentiat
alio aliud corp⁹ eliget
cupiẽtes ne peat lega-
tũ qd pleriq; prudẽtiũ
ptra beniuolentiã f'itro-
ducebant fortuitam eẽ
huius optionis iudicẽ
7 esse dirimendum vt
ad quem fors deueni-
at illius sentẽtia⁹ optio

de here. isti. l. j. ite in metallũ dñatus. vt. ff.
de his qui p non scrip. ha. l. si metallũ. Itẽ
seruus de adulterio cũ dña cõmissõ accusa-
tus. vt. s. de here. isti. s. ij. ite collectũ nisi p
betur licitum vt. C. de here. isti. l. collectũ.

nẽ pcellat. **Legari¹**
autem illis solũ potest
cũ qbus testamenti fa-
ctio¹ est. **Incertis¹**
nõ psonis neq; legata
neq; fideicõmissa olim
relinqui cõcessum erat
Nam^m nec miles qui-
dem incerte persone po-
terat relinquer vt diu⁹
hadrianus rescripsit i
certa aut persona vide-
batur quã incerta opi-
niõ testõ² aio suo sub-
iiciebat veluti si qs ita
dicat qcuq; filio meo
filiam suam in matri-
monio dderit idest col-
locauerit ei heres me-
us illum fundum da-
to. Illud quoq; quod
his relinquebat q post
testamentũ scriptũ pri-
mi consules designati
erũt eque icerte psonẽ
legari videbat 7 deni-
q; multe alie huiusmo-
di spẽs sũt. Libertas^o

itẽ incestuosi
vt in autẽ. q.
mo. na. ef. sui
s. vlti. ite be-
renici maio-
ris beretis vt
C. d. heren. l.
manicheos.
Itẽ apostate.
vt. C. de apo-
sta. hi q lan-
ctã. ite mult-
er nubens. j.
annũ a tem-
pore mortis
mariti vt in
autẽ. de nup.
s. j.

**Incerte vt
ro.** C. Olim
legatum etiã
liberatis vel
tutele in ictã
psonã non po-
ferri non po-
terat. sed ho-
die sic dõmo-
do legatari-
us certificari
possit. hoc ci-
cit. A. re.
l. C. Incer-
tis verocõ-
cessũ erat ho-
die contra cũ
am ante le-
grem infer-
riõre in pau-

peribus vt. C. s. epi. 7 de. l. id quod.
m. Nam nec miles cuius scilicet militie
voluntas seruatur põ lege alias vt. C. de te-
sta. mili. l. j. n. C. Illud quoq; designati.
kalẽ. ianuarij sortiebant. i. incipiebãt bono-
res administrare 7 ante per tres menses de-
signabatur. vt. ff. de pdi. 7 demon. p. b. l. i.
7 C. de magi. mu. l. j. o. Libertas deni-
vt si dicat ita illi libereẽ volo q captiõ p

Mortis d'io factio psona numerus p pñt. qd ad pñt
aliquid impare vt pñt qd pñt qd pñt pñt
tunc solus legatarius p pñt qd pñt qd pñt
pñt ad legatarij pñt qd pñt qd pñt qd pñt
pñt qd pñt qd pñt qd pñt qd pñt qd pñt
pñt qd pñt qd pñt qd pñt qd pñt qd pñt

mo ascendit vel simile fecerit vt. a. priori. §. incertis vel sicut libere esse volo cum habeat duos sicutos vt. ff. de ma. test. cum ex pluribus.
 a. C. Sub certa. sic. ff. de le. pre. l. iij. §. hoc amplius. sic. ff. eo. j. l. si su^o legatus. §. hui^o.

fic. ff. de re. du. l. qdam. sic. ff. e. j. l. legatio. §. j.

b. C. Incertis repetere quasi naturale debetur vt. ff. de pdi. inde. l. ul. r. l. frat. a. fra. tre. r. l. h. dominus in fi.

Posthumus quoque.

C. Hodie et posthumus alie no q no e si curus su^o p te legari sed tutor incert^o dari no pot itez de iure pro. tio alien^o posthumus etia olim poterat institui. h. d. Aretinus.

e. C. Legabatur h nec isti mebar iur civili vt. ff. de lib. r. post. l. gallus. §. ille casus.

d. C. Suos si quonda an emancipatio ne vt sequit.

e. C. Futur^o s. heres.

f. C. S. nec qn dicat non

soli i posthumus s; oia supradca ab illo. §. incertis correcte sunt vt ar. ff. e. iij. l. hoc legatio. j. r. r. l. ea tri. g. C. Conso qua si hem^o. h. C. huc. l. posthumus. i. C. u. tot. p. n. 3. l. supradicta pstoné grecá. nec ye

teri iur vt. ff. §. testa. tu. tutor. h. C. Incert^o vt si ita dicebat illa tutore do q p s d tu. scia venerit. l. C. posteritati. i. filius. m. C. terat. f. §. iur. p. torio n. civili vt. j. de bo. pos. j. R. §. ff. de li. r. po. gall^o. §. ille.

datone relicta cum in nostro Codice constituta est p qua r huic^o parti medebimur non solum in hereditatibus sed etia in legatis r fideicommissis quod euidenter ex ipsius lectione constitutio nis clarescit. Tutor autem nec per nostram r institutionem incertus dari debet quia certo iudicio debet pro tutela quis sue posteritati cauere. posthumus aut alien^o heres instituit r antea poterat^o r nunc potest nisi in vero eius sit que iur^o nostro^o vxo re esse no pot^o. C. Si qs i noie^o cognomine pnomine agnomine legatarij testor^o errauerit si de psona pstat nihilominus valet legat^o. Idemq; in hereditibus seruaf r recte nomina eni signadoz hominū gra repta sunt q si quolibz alio no itelligant^o

aphrican^o q vicit aphricá alamanic^o. Et go tic^o vt. §. i. Rub. p. hemij h^o lib. q. C. Legatio sic. ff. si cer. pe. l. certu. C. eo si sfo idianu r C. h. di. b^o. §. si errz i eoz noie. f. C. In telligat. f. a. testate r hoc in p. p. i. s. in app. l.

C. Incert^o vt si ita dicebat illa tutore do q p s d tu. scia venerit. l. C. posteritati. i. filius. m. C. terat. f. §. iur. p. torio n. civili vt. j. de bo. pos. j. R. §. ff. de li. r. po. gall^o. §. ille. n. C. Aro. i. romano.

o. Ho pe s; q est illa q vxor e e n p r. multe sūt ille. vt. §. de nup. dirim^o §. si adusus C. §. def. l. iij.

Si quis in noie.

C. Error: no mis pronois agnomis cognomis n viciat si d corpe pstat. h. d. ar.

C. Si qs. sic. C. §. de. l. si qs i nomine.

p. C. In nomine. nom est gen^o s; ponit hic p spē sui vt albert^o q d. p. priu p. noie nomē coz me qit e coe co gnatōis no me vt asinell^o p. nomen qd ca d. oie ponit vt sicut duo

Zullij vni su per addatur Mare^o r di cat mare^o tū us nā mare^o est pronome. Agnomen e qd iponitur ab euentu. vt

aphrican^o q vicit aphricá alamanic^o. Et go tic^o vt. §. i. Rub. p. hemij h^o lib. q. C. Legatio sic. ff. si cer. pe. l. certu. C. eo si sfo idianu r C. h. di. b^o. §. si errz i eoz noie. f. C. In telligat. f. a. testate r hoc in p. p. i. s. in app. l.

latius distingue fm Jo. an parū erret vt li-
beros membranatos appellet quo casu valet
in arime cum fuerit puer⁹ sic appellare vt
ff. de leg. iij. liberor. §. qd tñ cassius an mil-
tuz erret 7 tunc ptra. vt. ff. e. j. l. iij. 7 d sup.

leg. l. labeo i
medio legis.
a C Inter-
est vñ liber
hō sibi nom
mutare pōt
l; suus non
possit. vt. C.
de mu. no. l.
j. 7. ff. de sal.
l. falsi.

Hic pti.

C Falsa de-
mōstratio nō
viciat legatū
h. d. Areti.
b C Verā
verna ē su⁹
ex ancilla te-
statoris nat⁹.

C Si de
fuo emptus
idē 7 si non
emit vt. ar.
ff. d vsuc. nū
quā. §. si. fe-
cus i veditio
ne. vt. ff. de p
trahen. emp.
§. quis fundū

Uongc. C Falsa causa non viciat legatū
nisi per modum conditionis fuerit prolata
h. d. Areti. d **C** Longe ideo dicit magis
quia verba falsę demonstrationis sunt de
substantia ipsi us legatū. vt cum dico stichū
vernam do lego sed verba falsę cause non
ita. Item quia cause legandi non coherent
legato vt. ff. de condi. 7 demon. cum tale. §.
falsa causa. Item q; hic dare psumitur. vt
ff. de condi. inde. in summa. §. ei quoq;
e **C** Sed si conditionaliter. no. conditi. p
si apponit vt hic 7. ff. de condi. inde. qui p-
misit 7 per eum vt. ff. de verbo. obl. quocū
q; §. non solum nisi in casu vt. ff. de tutel. l.
muto. §. sub conditione. Modus per vt. C.
de his que sub mo. l. ij. Causa per quia vt
hic demonstratio fit ostendēdo aliquid qd

nihil interest^a. **C** Quic
proxima ē illa iuris re-
gula falsa demonstra-
tione legatuz non peri-
mi vcluti siqs ita lega-
uerit stichum seruu me-
um vernaz^b do lego l; 3
enim nō vernam s; em-
ptus sit si de suo tñ cō-
stat vtile ē legatū. Et
uenienter si ita demon-
strauerit stichū seruuz
quē a seio emi sitq; ab
alio ēpt⁹ vtile ē legatū
si d seruo pstat. **C** Ad
ge^o magis legato falsa
causa non nocet veluti
cuz quis ita dixerit Li-
cio quia me absente ne-
gocia mea curauit sti-
chum do lego licet emi

non est vt. §. proximo. §. 7. ff. eo. si sit. §. j. cñ
ca hec quattuor sic dicaz 7 primo falsa cau-
sa non nocet vt hic conditio nocet si deficiat
vt hic 7. ff. si certū peta. cum ad presens. 7. l.
itaq; modus idem quod cōditio operat⁹ ex

neq; negocia testatoris
nunquam gesserit tici-
us neq; patrociniō ei⁹
liberatus est legatum
tamen valet. Sed si cō-
ditionaliter^c enuncia-
ta fuerit causa aliud iu-
ris ē vcluti hoc modo
Licio si negocia mea
curauerit. fundum^d do
lego. **C** An seruo he-
redis recte legamus: q;
ritur 7 constat pure in-
utiliter legari^b nec qe-
quā proficere^{si} viuo te-
statoze de potestate ei⁹
heredis erit it⁹ quia qd
inutile foret legatum si
statim post factū testm̄
decessisset testō: nō d; hoc
id valere q; diutius te

cepto quod
id quod da-
tur sub mo-
do etiam an
requam mo-
dus implicat
petit cano-
ne tñ iterpe-
sita de modo
impledo qd
non est in cō-
ditōne vt. ff.
de condi. 7 d
mon. qui be-
redi. §. si d
adimen. l. e. h
berto. §. luc-
us 7. ff. eo. si
cui. In dmo
stratione di-
stingue vt. ff.
eo. si sit. §. i. 7
l. n̄ quētiq;
f **C** Fundū
s. dñm q; si
heres per ser-
uum q; ad-
duc non est
Acur. Ro.

An seruo. C Seruo heredis pure nō po-
test legari sed sub conditōne sic si tempore
existentis conditionis nō sit in potestate be-
redis s; e contra. Seruo alieno hō de insti-
tuto pōt eius dño legari pure vel sub p̄ditōe
s; si iussū dñi hōditate adeat legatū euane-
scit. h. d. Areti. **C** Inutilit. sic. C. de neces-
sitate. ser. here. isti. qda. §. illo ptra. s; ibi nō
ponit necessitas dandi vel in minimis loq;
tur. vt. ff. de ali. 7. ci. l. suos nā cū sit p̄ra
morte testōris cedit vt. C. d. ca. tol. §. ca. legi.
b **C** Legari pp̄ fusione hereditatis 7 le-
garij q; eadē psona sibi ipsi debere nō p̄t
Ac. i. **C** Proficere q; act⁹ mouētū non
p̄t esse i suspēso. vt. ff. cōmu. pre. l. n̄. 7 p̄
regulā catonis q; sequit. h **C** Exierit ser-
uus legatari⁹ quia hec ē regula catoniana.
l **C** Valere exceptio gbulaz casibus vt cū

Handwritten marginal notes in the left margin, including the name 'F. de leg. iij. liberor.' and other legal references.

res tua sit tibi legata et ante mortem testatoris alienata. a **C** heredis. non sit nisi est ad hoc factum non valet legatum aliter valet scilicet. ff. ad. l. fal. l. si a suo. b **C** In suo. i. dno ex persona sui. vr. §. p. quas pfo. no. acqui. §. item serui. sed idem

testatoris visum sub potestate ne vero recte legatum ut requiramus an quo tempore dies legati cediti potestate heredis non sit. Et diversio herede instituto seruo quia domino recte etiam sine conditione legitur: non dubitatur. Nam et si statim post factum testamentum decesserit testator non tamen apud eum qui heres sit dies legati cedere intelligitur cum hereditas a legato separata sit et possit per eum seruum alius heres effici si priusquam iussu domino adeat in alterius potestate transferatur sit videlicet manumissus ipse heres efficiet quibus casibus utile est legatum quod si in eadem causa permanerit et iussu domini. scilicet legatarii adierit. cuanescent legatum. **C** Ante heredis institutionem legabatur ergo separata hereditas et legatum interim cum legatum apud dominum hereditas apud nullum donec seruus vel manumissus sibi vel iussu alicuius domini eam adeat. d **C** Intellegat nisi nemo est heres adhuc cum et domini iussus et serui debeat sequi voluntas vr. C. de heredi. insti. cum proponas et licet hereditatis dies cedat ea addita tamen legatum a morte te-

statoris cedit vr. C. de ead. tol. §. in nouissimo unde apud dominum erit legatum sed hereditas apud nullum qui poterit esse vel apud hunc vel apud illum si alienabitur scilicet seruus prius ut sequitur.

Ante b. re. dia. d.

Legata: et libertas hodie relictis possunt ante heredis institutionem etiam postea et inter institutionem et substitutionem. h. d. Alre. e **C** Legabat aliud in tutore etiam olim vr. §. q. da. tu. possunt §. ad certum Accur. f **C** Fundamentum cum sententia cum illo nullum dicat vr. ff. de iure. co. doct. l. si. §. j. ti. §. §. in primis et §. his que i. testa. de len. l. pe. ibi Calphurnius. g **C** Ordine no. ordine scripture non fundum sic. ff. de so. no. eni §. ff. de fidei. co. li. l. gnali §. qd ergo. et i. aut. de heredi. instit. re. pete vitupandus erat. i **C** Cessione quam h. b. m. fm quosdam. vel die verus q. loq. §. ea q. e. i. C. de test. l. ambiguitates et qd ibi dicitur non ex mente referas ad alia nisi ad hunc ordinem ac. h **C** Medias quod prius instituit herede et postea legauit et postea alijs herede instituit et ita legat inter medias heredi institutiones. i **C** Sa

tu antea inutiliter. l. qz testamentum vim ex instituto ne heredi accipiunt et ob id veluti caput atque fundamentum intelligitur totius testamenti heredi institutio. Idem ratio ne nec libertas ante heredis institutionem dari poterat sed quod incivile esse putauimus scriptura re ordinem quod se quod et ipsi antiquitati vituperandum fuerat visum sperni autem testatoris voluntate per nostras substitutionem et hoc vitium emendauimus ut licet ante heredis institutionem et iter medias heredi institutiones legatum relinquere et multo magis libertatem cuius usus fauorabilior est. **C** Post mortem quoque heredis aut legatarii simili modo inutiliter legabatur veluti si quis ita dicat cum

mirabilior nisi in duobus casibus. vt. ff. de ma
nu. te. cu ex pluribus et d. le. j. si quis a si. §. pe.
et l. ferre. et ad tre. si p. f. on. §. si si fructibus.
Post mortem. Ante et post mortem here
ditas legatarij et p. idie mortis legatarij lega
ri potest hoc

dicat. Arenti.
Corre
rimus. vt. C. vt
actio ab her.
et p. here. l. j.
b. **C** Legat
in supponib.
ide vt. d. l. C.
vt actio ab he
re. et p. tra her
des. l. j. caue
tn q. legatuz
scipit ab her
de vel heredi
qd pmo nul
lo mo fuit lz
stiplo fuit lz
inefficax. vt
ff. d. eucti. qz
pupillo et. l. i.
p. iprudentiā
§. non mix.
c. **C** Inueni
atur. vt. ff. e.
l. j. et §. eo. ti.
§. lz no vsq.
Pene quo
q. **C** hodie
pot pene no
mie legari et
legatu tran
sferri vel adi
mi nisi preci
piat aliqd in
honestuz vel
opprobriofuz
vel legibz in
terdictum. b.
d. Sal.

C Adie
bat hec xba
expone vt. j.
ti. j. e
C Aliqd qd fieri vult pmo ioā. hoc
adiecto. si pēna heredis se committere als ē
pditio et valet vt. ff. de his q. pe. no. l. j. et. ij.
et institutione qz pmo pot legat rē et postea

heres meo mortuo fue
rit do lego. itē pēdie qz
heres aut legatario mo
ritē: lz si si mo et lz core
rimus firmitatē huius
modi legatis ad fidei
comissoz similitudinē p
stātes nei hoc casu dete
rior cā legatorz quā fi
deicomissoz iueniat.
C Pene quoqz noie i
utillr legabat et adime
bat vel trāsferbat pe
ne at noie legari vs qd
cohercedi hēdis cā reli
quif quo magis aliqd
faciat aut nō faciat ve
luti si qs ita scripserit
heres meo si filiā suā in
mīmo mo ticio collo
cauerit vel ex diuerso
si nō collocauerit dato
decē aureos scio: aut si
ita scripserit heres meo
si seruū stichū alienaue
rit vel ex diuerso si non
alienauerit. Ticio decē
aureos dato et intātum
hec regula obseruabat
vt p. quā pluribz pnci
palibz psonibz signifi
cēt nec pncipē quidem

heredē instituere. f. **C** Non faciat qd fieri nō vult Accur. g. **C** Collocauerit. f. qd fieri volo. f. eā collocari. b. **C** Non collocauerit. f. qd fieri nolo. f. eam collocari.

C Alienauerit. qd volo alienauerit nā vt alienat volo. l. i. **C** Per. l. i. valde. l. **C** Agnoscere. l. posse vt. §. qd mo dis testa. in. firm. §. si. m. **C** Obh. uabant vt. C. n. test. m. l. j. n. **C** Collocauerit. qd fieri itererat. o. **C** Consi. tuimus vt. C. de his q. pe. no. l. j. p. **C** Impol. sibilis. ff. eo. l. si mihi. §. j. p. tra Solu. ibi nō erat. i. possibilo poterat. n. e. g. diu vincta et istra triduum post id fieret qd volebat. **C** Al die qz ibi voluit testa. tor: heredem cōstituere se soluz si de. cederet. l. te. stator. ista tri. diu qd potu. it nō aut sol. uer. §. de here. an. sti. §. impossibi. li. a. Solutio qdā dicit nō

valere sicut testō: voluit. vt hic valet tū pu re vt ibi vel distingue §. 3. Zoā aut apponit pditio impossibilis hīdi aut legatario si hīdi si valet legatū vt hic. Si legatario valet vt

margin notes on the right side of the page, including references to other legal texts and commentary.

Ibi & que re exempli. C. de his qui pe. no. l. impossibilia. de impossibili die preci pi heredem transferri montem vel ei adie cit coheredem vel aliam penam imposuit vel precepit heredi vel legatario vt daret in

quibus sine p̄dys alias penam im posuit nam in predictis & similibus remanet heres & legatarius nec tenetur ad impossibi le vel probro sum. nec eti am ad penas ideo q̄ ipossi bile vt p̄bro susi spleuit.

C Interdē q̄ igitios sine p̄dys. vt ff. eo. sigs in quibus. **C** Pro brosa vt ve lūmēta i fu nus vt. ff. eo. j. l. suo alieno. §. si. vel religas in mari. vt. ff. de condi. insti. l. pe. in prin.

C Secta. l. ego qui sequor: iusticiam hoc tempore non patior. sic. C. de par. l. si. in fine. **C** De ademptione legatorum. Quia am bulatoria est defuncti voluntas vsq̄ ad sup̄ om̄i vite exituz. vt. ff. de adimē. leg. l. iij. §. si. 2. l. ideo post data legata etiam de eis adimendis videamus.

A dempto. C. Diuiditur in duas partes. Primo loco de ademptione. Secdo de trā fatione. Secda ibi. transferri. 7. h. d. Adem ptio & translatio legato p̄t fieri in eodē te stamento vel alia scriptura. h. d. Areti.

C Dico. adimāf. l. legata. e **C** Co dicillis. l. testamento p̄firmatis h̄m quosdam non aliter. Sed nos contra vt in aucto resti. fideicom. §. manifestum. col. ix. **C** Firma vt si eodē testō fiat videtur nec datum. si alia vō untate v̄ datum s; postea ademptum vt. ff. de his que in testamen. de l. j. 7. ff. de le. j. si ita scriptum: Sed videtur q̄ nulla talis voluntas valeat cuz videatur

sibi repugnare. vt. ff. d. re. iur. l. vbi repugnā tia. que est huc p̄traria sed die q̄ ibi dicit d̄ repugnantia que fit propter simplicitatem verbōꝝ. vt. ff. de p̄di. institut. si ticus 7. h. j. lo cuz predicta regula q̄ non apparet que fit.

tum ab alio ad aliū po tes veluti sigs ita dixe rit hoiem stichū quē ti cio legauit scio do lego: siue in eodē testamento siue in codicillis hoc se cerit quo casu similis 7 ticio hoc adimū videt. 7 scio dari.

C De lege falcidia. Rubrica.

Superest vt de lege falcidia di spiciamus qual' modus nouissime legatis iposi tus ē cū. n. duodeciz ta bullarum lege libera

mo scā valz r̄ideo sic. vt. ff. d. le. j. plāe i p̄i. **C** De lege falcidia. Quatr minuat legata adēptioe vel trāslatioe dicta ē nūc quatr le ge falcidia minuant 7 ideo dicit superest.

Superest. C. Tot' ille titulus diuidit i q̄n qz p̄tes. Primo p̄nuat se ad p̄cedētia. Se cūdo ponit effectū. l. falcidia tā de iure. l. r̄y. tabularz quā d̄ iure quo v̄tinur. Tertio po nit vnū dubiū an heres nō grauat' respēū sui coheredis: grauari possit detrahere falcidā. Quarto ad qd̄ p̄ns tōs redigat. vt ispi dat. an. l. falcidia habeat locū. Quinto q̄n. l. falcidia imponitur quid est ante reducen dum. Secunda ibi. cū enim. Tertia ibi. Et cum questum. Quarta ibi: quantitas aut. Quinta ibi cum autem. Et. h. d. Testator n̄ licet hereditatem exhaurire vel vacuare i to tam legatis sed solummodo vsq̄ ad dodrā tē ne testōres sine herede decedat. h. d. Aret.

Superest falcidia. iō sic dca. qz vt falc scū sic 7 lex legata refecat. Vel dic a falcidiō auctore dca v̄ publiciana a publi cio dca vt. j. d. act. §. alie ac. l. **C** Qua. l. fal.

Postea dicitur in q̄ p̄ legatario tenetur adimere legatum si legatarius non sit heres. Et si legatarius sit heres non tenetur adimere legatum. Et si legatarius sit heres non tenetur adimere legatum si legatarius non sit heres.

Ael p[ro]p[ri]a. **C**ui bec sunt h[er]e
xij. tab. **C** Sue rei. idem in re sua tota
qua ipse legavit vel et aliena nam et aliena
res legari p[otes]t vt. b[ea]t[us]. ad. l. fal. l. j. in p[ro]n.
r. s. de leg. s. non solum accur. **C** Ipso
r[ati]o testator.
no in. l. testa
toribus eam
renuciare. n[on]
si i. casu vt. ff.
eo. q[ui]s. de bo
nis. s. si. r. l.
si debitor. ar.
contra. C. de
pac. l. pe. ibi
cu[m] z alia re
gula sic. r. s.
hodie p[ro]p[ri]a.
s[ed] cu[m] testor[is]
q[ui] e[st]. C. ad. l. fal.
p[ro]p[ri]a. C. l. c.

Adire
facit. r. ti. j. s.
s[ed] quia here.
des. Accursi.
C Super
hoc. i. sup[er]
coartanda legā
di licētia. ac.
C Nouiss
ime. l. vlti
mo. Accursi.
C Legar
vel et ca[m] mor
tis donat. nā
z ibi locum
h[ab]et. falcidia.
Ite z i. mor
tis ca[m] capio
ne. vt. C. eo. l.
pe. Licet de
ac. q[ui]s. d[omi]n[us].
practiat z est p[ro]
cis argumē
tum. vt. ff. e. l. acceptis. Ite i. fideic[omm]. vt. C. e.
l. ij. Ite in donatione inter viuos q[ui] morte p[ro]
firmat. nō alias vt. C. eo. in donatione z i. his
h[ab]et locū quod hic de legatis dicitur. Accursi.

C Dodrantē. i. nouē vncias totius here
ditatis sic enim dodrās dicitur vt. s. de her
ditibus institue. s. hereditas. Si ergo fiat in
p[ro]p[ri]o de singulis p[otes]t fieri sectio. idest. quar

erat legādi potestas vt
liceret vel totum patri
monium legatis erro
gare quippe cum in ea
lege cautū esset vt le
gasset sue rei quisq[ue] ita
suis est vsum est hanc
legādi licētia coarta
re. idq[ue] ipsorum testa
torum gratia p[ro]uisus
est ob id quod plerūq[ue]
intestati moriebantur
recusantib[us] scriptis he
redibus pro nullo aut
minimo lucro heredita
tem adire. **C** Et cū su
p[er] hoc tā lex furia quā
lex vocantia late sunt
quarum neutra suffici
ens ad rei consumatio
nem videbatur nouissi
me lata est lex falcidia
qua cauetur ne plus le
gare liceat quam do
drantē totorum bono
rum idest vt siue vnus
heres institutus sit siue
plures apud euz eosue
pars quarta remaneat.

re p[ro]p[ri]a detractio z ipso iure p[ro]p[ri]a et rei ve
dicatione. vt. ff. e. l. lincā in fi. j. r. r. l. plauci
us. r. C. eo. l. ij. tam ergo nō ē questio an he
res possit retinere falcidia in vna re. nā nō
poteest. vt. i. d. l. plauctus. S[ed] aliud q[ui]s q[ui]s le
gat parte bo
noz tūc eniz
succurrit he
redi siue rez
pres siue est
matione de
re maluent.
vt. ff. de le. j.
non ampl[us].
s. j. z. C. flo.
C Et euz que
stum. **C** Si
plures fuerit
instituti q[ui]s i
sua p[ro]p[ri]e p[otes]t
falcidia d[omi]n[us]
here i. p[otes]t
alteri coher
dis nō fuerit
grauata. h. d.
Arenus.

C Et cum questum ē
duobus heredibus in
stitutis veluti Ticio z
Seio: si ticij pars aut
tota exhausta sit lega
tis q[ui] nominatim ab eo
data sūt aut sup[er] mo
dum onerata. a seio ve
ro aut nulla relicta sunt
relicta aut q[ui] parte ei[us]
dūtarat in parte d[omi]n[us]
diā minuit aut q[ui] is
quarta parte toti[us] he
reditatis h[ab]et aut apli
us h[ab]et ticio nihil ex le
gatis que ab eo relicta
sunt retinet liceret pla
cuit vt quarta p[ro]p[ri]e sue
partis saluam habeat
z placuit quartaz posse
retinere z. n. i. singulis
heredibus rō legis fal
cidie ponenda est.

C Quantitas autem
patrimonij ad quaz ra
tio legis falcidie redigi
tur mortis tēpore spe
ctatur. Ita q[ue] verbi gra
tia si is qui centum au

tres vncias. **C** Habet hoc iterrogatiue
lege z postea responde. Et placuit vt
q[ui] Retinere. l. q[ui]ta p[ro]p[ri]e sue p[ro]p[ri]a quā in
h[er]editario h[ab]et si aut dat[us] q[ui] adimplēde p[ro]p[ri]i
tionis sibi ab aliquo iputabit sibi i q[ui]ta nisi
i statulibero esset dat[us] z de p[er]centia h[er]edita
ria de qua ei dare p[ro]mittit. vt. ff. eo. id aut z
de do. cau. mor. l. q[ui] statuli. Ite si nec legat[us]

Marginal notes in Latin script, partially illegible.

Extensive marginal notes in Latin script at the bottom of the page.

deducuntur vt falcidiam non pariantur. vi ff. co. si seruus 7. l. iul. Accur. b **C** Ratio habetur. s. estimatione rerum. non ex affectione. sed comuni estimatōe. vt. ff. e. l. scia. i **C** Pro rata vt ita quartam detrahat heres si nihil ei

dimitterat testator vt si aliquid erat re fiduū penes eū adhuc detrahit ad suppletionem vel quintam vel et mulesimā. vt. ff. e. l. quātitate. §. si. 7. facit ad hoc C. e. l. ij. 7. ff. e. l. plancius.

C Itaq; si fingamus retento casu qd habet i bonis quadrigēta. a **C** Octaua. s. quadrigentorum. q est quinquaginta 7 ita habebat heres pma qnqua ginta 7 hec

alia quinquaginta detracta 7 sic centus 7 sic quartam. b **C** Quingentos retento casu qd habebat in bonis quadrigēta 7 sic legauit vltra quam haberet centū. c **C** Detrahi. iproprie ponitur detrahi quo ad id qd excedit 7 pprie quo ad quartam que est in bonis 7 sic semel positum verbuz pprie 7 iproprie ponit vt. ff. §. offi. p. consul. l. ij. Itē nota qd si falcidia cessat in multis casibus quos dicas vt dixim⁹ in autē. de here. 7 fal. §. hinc nobis.

C De fideicommissarijs hereditarijs. Iustinianus post tractatum legatorum de lege falcidi priusquam de fideicom. tractauit qz lex falcidia in legatis prius fuit inuenta qm in fideicō. fm. ps. vel sic rictū est de legatis sed qd fideicommissarijs sumus pollienti dicere vt. §. de leg. §. sed ne in primis 7 ideo de fideicommissarijs tractemus 7 qz si

fideicommissorum aliud generale a iud speciale. generale vero dignius de generali primo videamus. vt. j. eo. in prin. 7. j. i. j. in prin.

Nunc sciendum quasi dicat tractaturis nobis de fideicommissarijs. qz eorum capd antiquos aliter se habebat tractaturis ne qui anti quitatis penit e' ignoretur quas dicant de fideicommissarijs genera lib' 7 spectabilibus. vt ar. §. §. testamē. in prin. e **C** Quib' vt spuris 7 i his nil innovatur. nam ne hoc detrahit fideicommissus. vt. ff. de iure fil. nō intelligitur. §. j. 7. ij. 7. iij. 7 C. de nat. lib. l. j. 7. ij. 7. c. ad. l. fal. enā fm 30. sunt 7 alij qui capere non poterant nec possunt. vt. §. de le. §. legari diximus 7 in his omnibus nil innovatur vt in muliere que transit ad secunda vota ista tempus luctus cui ab extraneo relinqui non potest vt. C. de ince. nup. l. si gestest. 7. C. de secun. nup. l. j. f **C** In illo. i. nulla occasione. g **C** Vinculo. i. act. ne ff per officium iudicis. vt. ff. de verbo. signifi. pecunie verbum. §. actiones. h **C** Personarum capacium duntaxat non carus que sunt non capaces de quibus. §. locum est 7 die personarum quorundam. Accur. a **C** Interponer' scilicet vt fideicommissus prefetur generaliter in omnibus Accur. b **C** Et popolare. i. p. populo expediens ac. c **C** In assiduus. i. vt passus de hoc iure datur etiam ab alijs quam a consultibus accursus. d **C** Iurisdictione scilicet vt quot die iust de hoc redderetur. Accursus.

nemo inuitus cogebatur prestare id d quo rogatus erat quibus enim non poterant hereditates vel legata relinquere: si relinquebant fideicommissa appellata sunt qz nullo vinculo iuris: sed tantum potestate eorum qui rogabatur continebant. Ps. ista diuus primus Augustus semel iterumqz gratia personarum motus vel qz per ipsius salutem rogatus quis diceretur aut ob insignes

C Eorum scilicet fideicommissariorum Accursi. **C** Crearetur. vt. ff. de ori. iur. l. ij. §. post deinde diuus.

In primis. **C** Ad h: vt valet fideicommissum vniuersale ex testamento debet heres vniuersaliter institui qui potest graua re de tota vt parte hereditatis capaci restituenda. hoc dicit Aferetinus

C In primis. scilz qz ius fideicommissum expositum quoniam autem fideicommissa vniuersalia singularia sua habent naturam communem igitur et de eo i primis notandum est sic et dicitur et continuatur. s. d. reg. §. sed ne in primis ac.

C Inutile. nota non valere testamentum sine herede sic ff. de his que i testa. d. l. pro xime. r. ff. de condi. l. h.

C Institui tur potest et ab intestato vt infra eodem §. preterea q est contra Accursius florentinus. **C** Conditiōe que a quo sunt implende dic. vt. ff. e. facta. §. si sub conditione.

C Qui restituit hereditatem re

manet heres nomine et in fideicommissis transeunt oēs actiones. h. d. Are. **C** Per manet nota quod semel est semper erit sic ff. de mil. l. etiam si sine. §. sed quod papi. r. ff. de here. insli. l. ei qui soluent. o in fi. accur.

C Aliquando idest si vnus ius vt per trebe. vt statim dices nam oia transiebāt. ac. **C** Aliqn i. sm aliū ius non erit loco hōdis s; legatarij vt p pegasianū h; q retinet institutus qrtaz. vt j. c. s. §. qz r §. postq. ac. **C** Trebellio. r hinc dictum fuit trebellianus senatusconsultū. vt q ad ma. a macedone. vt ff. ad mace. l. j. Accur.

C Dēsimo si oēs et p trebel. vt. j. c. §. §. sol. licet hic dicat oēs si tñ dicit tote vel i totū s; zo. Et dic q qñ de toto erat rogatū hebat locū qñ hē dō si ant retenta qrtā dēterō. rogarū h; lo cūz qd dē. j. **C** Cuius vel et pretoria dummodo tales sint pretorie q sint transitorie. vt sunt pscutorie. vt. ff. de ac. r eb. in onerarijs. ff. e. l. j. §. quāuis fecer. in penalibus vt. j. de ac. §. penales. Accur.

m 4

C Accur. **C** Qui restituit hereditatem re

Marginal notes in Latin script, including references to 'Trebellianus' and 'Senatusconsultum'.

Et quia heredes. Heres rogatus de fideicommissio vniuersali v[el] particulari per se natusconsultum pegasianum poterat quartam deducere et herede oēs actiōes remanebunt nisi cautio fuerit interposita iter cū

et fideicommissariū de actō nibus diuidē dis. h. d. are. a. **Hereditate** nō facta cessione actō num als eni etiā directas h[er]es ex nomi ne cederis ac. b. **Recusabant.** sic. s. ti. j. in prin. c. **Consulibus.** s. existētib[us]. **Accur.** o. **Ex lege** i. dicere sicut p legē salcidiam defalcatur specialia legata. vt. s. ti. j. s. cūz autem. 7. s. ita. 7. gnāle fidei cō. defalcatur p pegasianuz se. cō. vt hic. 7. nota triplicē esse quartam

Sed q[ui] heredes scripti cum aut totam hereditate aut pene totam plerūq[ue] restituere rogantur adire hereditatem ob nullū vel mīnīmū lucrū recusabāt atq[ue] ob id extinguebant fideicommissa. **Id ostēda** vero vespasianū Augu sti temporibus pegaso 7 pusione consulibus senatus censuit vt ei q[ui] rogatus esset hereditatem restituere perinde liceret quartam partē: retinēt sicut ex lege salcidia 7 ex legatis retinere conceditur. **Ex** singulis quoq[ue] rebus que per fideicommissum relinquuntur eadem p[er]missa retentio est post

dicemus. j. ti. j. s. j. f. **Post q[ui] senatus** consult. s. pegasianū **Accur.** g. **Substinebat.** s. oia. h. **Partem.** s. dodrantē **Accur.** i. **Solebant.** i. iure vniuersissimo secundū placentinū. nā legatarius non substinebat

quod senatusconsultū ipse heres onera hereditaria substinebat. **Sille** autē q[ui] ex fideicommisso recipiebat partē hereditatis legatarij partiarj loco erat id est ei[us] legatarij cui pars bonorum legabatur que species legati particio vocabat[ur] q[ui] cū herede legatarius partiebatur hereditatem vnde que solebant stipulationes inter heredem 7 partiarum legatarium interponi eadez interponantur inter eum qui ex fideicommissio recipit hereditatem 7 h[er]ede i. vt lucrum 7 dānū h[er]editariū. prāta pte inter eos cōstit. **Ergo**

onera 7 ideo hec stipulatio inter dōbantur sed cū hodie legata fideicommissis sint adequata. vt de le. s. j. i. h. deicommissio diuidant onera inter h[er]ede 7 fideicommissariū. vt. j. p. xi. s. ergo 7 s. s. q. stipulationes: p[er] q[ui] b[on]o legata vniuersalia seu particularia sine stipulone debent trāfiri cū onere. 7 s. ff. ad h[er]e. s. ff. de i. i. si q[ui] seruū. s. h. 7 l. se. **Interp[os]it.** puta q[ui] legabatur dōdrans accur. l. **Cōmīte**

yna d[omi]ni iure debita 7. q[ui] debet filijs 7 filiabus 7 inferioribus 7 superioribus: 7 q[ui] b[on]a trāfueratibus. vt. C. de inoffi. test. cū queritur. 7. l. parentibus q[ui] est aucta 7 in aug. de triē. 7 se. s. j. 7 hoc d[omi]ni debitu bonoz subsidiū vt. C. de inoffi. dona. si totas alia q[ui] debet iure institutionis. vt ex singularibus legatis 7 fideicommissis vt. s. ti. j. alia que d[omi]ni trebellianica. vt. j. e. s. sed q[ui] l[eg]is fuerit p pegasianū inducta vt hic. **Itē** est quarta q[ui]dam vt q[ui] debet ex cōstōne diuī pij n[on]o arrogato vt. s. de ado. s. cū aut. **Item** est ex alia vt in autē. qui. mo. nā. efficiunt. le. s. qui igitur col. vi. e. **Permissa** est. i. per senatusconsultū trebellianum. s. vt ab herede nō a legatario grauato. **Alj** dare vel restituere vt

sic s[ed] hac stipulōne nō interposita oia onera erāt heredis rogati occasione quartē quam retinebat. j. e. s. at si pl[ur]e.

Itē rogatum. **Rogatus** de restituēdo dodrantē ex senatusconsulto trebelliano actiones diuidunt p rata s[ed] si vltra dodrantē tunc ex senatusconsulto pegasiano oēs actiones remanent penes herede nisi stipulatio de diuidēdo fuerit interposita. **Et** hoc si sp[eci]e adij sinautem coactus ex senatusconsulto trebelliano actiones omnes transeunt in fideicommissarium. hoc dicit. **Item** **Ergo** quia tunc demum locum habet se. con. pegasianum quando vel totum vltra dodrantē heres rogatus est restituere. ergo. 7 cetera.

A parte. d. e. §. restituta contra So. vt ibi accur. **B** Aniuersa onera nisi stipulatione supradicta itersposuisset vt. s. eo. §. postp. et hic subijcit. Accur. **C** Si vero restituerit. scilicet sponte nā poterat

pegasianuz vt. s. eo. §. p. Accur. **D** Inrerponebant faat. si. de pec. si credito. et ff. man. here dem. §. si.

E Sed. si damnosaz lz cam nō affignet q; varie sunt hoium volūtatē vt ff. ad trebel. q; poterat.

F Quo casu. i. cū prebel. restitua tota vel die p pegasiani. ff. i. casu propo sito vbi coa ctus adije si vero non co actus lz spon te secus vt. s. eo. §. si vero totam.

G Atroq; f. reb. q; nil reuebat et pe gasiā. q; co gebatur et ita quo ad sniaz pcurrit quo ad sba. n. nō pcurrit cum alio cāu vñū et alio aliud loquebatur.

H et quia stipulatioes. fideicom mīstare her ditates et se

si qdē nō plusq; heredi tatis scriptus heres ro gat⁹ sit restituere tūc et trebelliano senatuscon sulto restituere hereditas et i vtrūq; actio nes hēditarie p rata p te dabant i hēdē qdēz iure ciuili. i cū nō q re cipiebat hereditatez et senatusconsulto trebel liano tanq; i hēdē at si plusq; dodratē vel etiā totā hereditatē restituere rogat⁹ sit locus erat pegasiano senatuscōsul to vt et heres qui semel adierit hēditatē si mō sua voluntate adierit si ue restituerit quartā p tē siue retinere noluerit ipse vniuersa⁹ onera he reditaria subiciebat lz quarta qdē rectē qua si ptis et p pte stipulo nes itersponebant tāq; iter partitariū legatarij hēdē. Si nō totā here ditatē restituerit empte et vēdite hereditatis sti pulones itersponeban tur. Sz si recuset scri ptus heres adire hēdi tatē ob id qd dicat eas suspectā cē quasi dāno sam caueē pegasiano se

natuscon. trebe. restituunt sublato in totuz senatuscōsulto pegasiano cuius auctoritatē senatusconsultū trebellianū iperatori attri buit et heres rogat⁹ pōt tenere quartā siue relicta ei sit siue minus actōibus pzo rata di uis. Itēz he res qui suspe ctā hereditatem adire nō vult hodie p senatuscōsul tum trebellia num cogitur licet olim p pegasianum omnibus ac tionibus in si deicommissa rium deuolu tis. h. d. Acc. h. Sz qz dixi iterspon ni stipulatio nes ex se. cō. pegasia. et. Accur. **I** Casu⁹ s. pp solenita tēz vborū vt dicunt vī tūc q; is cui res tituta erat nō erat soluedo vnde inutilis erat stipulo vel veri⁹ hos captiosos mo dos nescim⁹ qui sunt. **K** Simplicitas no. simpli citatē amicitatē et facit j. de leg. ag. luc. §. nos ve ro. et ff. d. do lo. l. j. ipn. **L** Sugge stis h no. q; snia sunt alia tides ipetēde m. **M** Quis

Marginal notes in Latin script:
 In hoc suggestio quibusdam...
 ad vltimū...
 p. nō p...
 et de p...
 alio t...
 et p...

Postea qz pius fuit trebel. ac. a C. Quarta. l. de bonis hrditatis detracto tñ alieno ere vt. C. de s. sine scriptura. b. C. Licet et ptra voluntate defuncti iure isto. s. instonuz vt. C. ad. l. fal. si vt. al. leg. as hodie forte cõtra fm quosdam

vt i auten. de her. 7. fal. S. si vero expisse. c. C. Solutu pp sciñ iuris ignorantias. vt. C. ad. l. fal. erro.

d. C. Actionibus. s. creditoz nõ legatorz h. 3. B. vt. ff. co. l. j. i. h. 7. l. apd. i. respõ. 13 7. legatarius rñdet cū eis fideicommissaria portio si sufficiat sic tñ vt toti⁹ hereditatis quarta sibi referuet vt. ff. ad trebel. l. j. §. si is qz fo. Sed 350. cõtra. C. ad trebe. l. ij. §. illa fm supradicta distinctio nez itelligit.

e. C. Si nõ restituerit q restituito sit re 7 verbo. re vt si patiaris res hereditarias a fideicõ. possideri vel totas vt aliquas eaz hac mente. vt restituar hereditas: verbo aut sic restituo hereditate tibi lz co:poraliter reru possessionem non tradam 7 ex tunc res sunt fideicommissarij in vtroz casu vt. ff. ad trebe. facta sed nunqd et ante factam restitutiones est fideicommissarius dñs. vt. C. coia de le. l. si. §. sed qz respõ. nõ qz ante restitutionem oia facit heres 7 et manumittit seruñ hereditarium quod non faceret si alius esset dominus. vt. ff. ad tre.

stituantur siue habeat heres ex volutate testatoris quarta siue plus siue min⁹ siue nihil penitus vt tñc qñ vel nihil vt min⁹ quarta apd euz remaneat liceat ei vel quarta vel qd deest ex nra auctoritate retie re vel repetere solutu⁹ quasi ex trebelliano senatuscõsulto. p rata portione actõ b⁹ pã in herede quam i fideicõmissariuz competentibus. Si vero totam hereditatem restituerit spon te oēs hereditarie actõ nes fideicommissario 7 aduersus eũ cõpetit⁹. Sed etiam id quod pci puñ pegasiani senatuscõsult⁹ fuerat vt qñ recusabat heres scriptus sibi datam hereditatez adire necessitas ei ipo-

marcellus. §. res. 7. l. si heres institutus. §. si heres nec obstat. dicta. l. coia d le. que dicit dari rei vendi. fideicõmissa. genera l. nam e intelligendum ex quo hereditas est instituta vel speciale in rebus alienatis vt ante restitutum be reductatem de tur fideicommissario nullis rei vendi. f. C. Lipe. tunc qz p dia e vt heres vt ff. quod cum eo si filius. §. si. 7. c. flo. §. C. fuerat vt. s. in code §. sed si reu. let. occur. b. C. Apud herede aut et cauebit fideicõ. de preli. do. eum inde nem futuruz occasione hrditans. vt. ff. ad tre. cñ hrditas. 7. et p futuris. h. ex ceptionem vt. ff. ad tre. l. j. §. quantq. h. hec cauio de qua h dicit qualiter sit. respõ. per ot si iudicis postulãt eo cui est restituenda hrditas vel quota pã si aut sic si singulari fideicommiss. sit relictus vt. ff. ad tre. l. nã. qz. §. nõ omnes vel etiã postulat. sic procuratore eius cui sit mandatu. nec sufficit cauere de rato. vt. ff. ad tre. q. daz. §. 1. Nihil autem. C. Ad iuris est de toto quo ad totum idem iuris est de parte quo ad partem. h. d. are. i. C. Nihil diximus vt. s. c. §. sed qz postulat quoz 7 proxi. §. Et nõ qd iuris est in toto quo ad totum idem est iuris quo ad partem vt. ff. d. acq. here. si filius. 7. h. d. vsufu. q. scit i pñ. 7. ar. p. ff. d. eui. 7. nulle

est restituenda hrditas vel quota pã si aut sic si singulari fideicommiss. sit relictus vt. ff. ad tre. l. nã. qz. §. nõ omnes vel etiã postulat. sic procuratore eius cui sit mandatu. nec sufficit cauere de rato. vt. ff. ad tre. q. daz. §. 1. Nihil autem. C. Ad iuris est de toto quo ad totum idem iuris est de parte quo ad partem. h. d. are. i. C. Nihil diximus vt. s. c. §. sed qz postulat quoz 7 proxi. §. Et nõ qd iuris est in toto quo ad totum idem est iuris quo ad partem vt. ff. d. acq. here. si filius. 7. h. d. vsufu. q. scit i pñ. 7. ar. p. ff. d. eui. 7. nulle

Handwritten marginal notes in the left margin, including fragments like "Postea qz pius fuit trebel. ac. a C. Quarta." and "vt i auten. de her. 7. fal. S. si vero expisse."

Handwritten marginal notes at the bottom of the page, including "Postea qz pius fuit trebel. ac. a C. Quarta." and "vt i auten. de her. 7. fal. S. si vero expisse."

Si quis vna. C Si apud heredem rogatum de hereditate restituenda remanet aliqua res vel quantitas voluntate testantis que valeat quartam hereditatis vel ultra tunc restituta hereditate omnes actiones in

lia. f. C Restituat. ideo potest ab his fideicommiss. relinquere quoniam sua sponte relinquere legitimam hereditatem videtur non instituendo alium vt. ff. de iu. co. l. conficiunt ur. §. j. §. C Valeant sed quo

C Si qd vna aliqua re deducta siue percepta q quartam continet veluti scilicet vel alia re rogatus sit instituere hereditatem simili modo ex trebelliano senatusconsulto restitutio fiat per se ac si quarta parte retenta rogatus esset reliqua hereditatem restituere sed illud interest qd altero casu id est cum deducta siue percepta aliqua re siue pecunia restituitur hereditas insolidum ex eo senatusconsulto actiones transferuntur et res que remanent apud heredem sine ullo onere hereditario apud eum remanent quasi ex legato ei acquisita altero vero casu. i. cum quarta parte retenta rogatur heres restituere hereditatem et restituit seindivisur actiones et pro dodrante quidem transferuntur ad fideicommissarium pro quadrante remanent apud heredem quinctiam licet vna re aliqua deducta aut percepta restituitur aliquis hereditatem rogatus est in qua

maxima pars hereditati princeps eque insolidum transferuntur actiones et seculum deliberare de his cui restituitur hereditas an expedit sibi restituere eadem si interueniunt et si duabus pluribusve deductis perceptis rebus restituere hereditatem rogatus sit si certa summa deducta perceptaue quartam vel maximam partem etiam hereditatis distincte rogatus sit aliquis hereditatem restituere idem iuris est que aut diximus de eo qui ex asse institutus est eadem transferimus et ad eum qui ex parte heres scriptus est.

C Proterea intestatus quoque mortuus potest rogare eum ad quem bona sua vel legitimo iure vel onerario pertinere intelligit ut hereditatem suam totam partem eius aut rem aliquam veluti fundum hunc pecuniam alicui restituat cum alioquin legata nisi ex testamento non valeant. §. l. quoque cui aliquid restituit potest rogari ut rursus alij totam aut partem vel et aliquid

iure hoc est verum antiquo non vt ff. de lega. j. l. j. item nouo non vt. C. com. delega. l. j. de ergo antiquorum iure locum habere quod hic dicit vel die quod dicta l. de l. j. secundum noua iura loquitur secundum que equiparata sunt legata fideicommissum vt. §. de le. §. sed non vis.

C Eum restituat etiam quantum oneratur et onerari potest infra titulo primo. §. hoc solum. Sed nunc quid quartam retinebit respon. infra titulo primo. §. hoc solum accutus florentinus.

C Quartam vel etiam minus quartam sed tamen rogatur ad supplementum. vel retinebit vt. ff. co. l. j. §. si heres ex percepto i. fi. **C** Remanent. fact. C. d. hered. insti. quoniam. **C** Actiones scilicet creditorum non legatorum quod dicit vt. §. co. §. sed quia i fine. **C** Institutus vt restituitur retenta certa re.

Patet. **C** Ille qui ab intestato bona defuncti cepit etiam fideicommissarius potest erga eum de restituendo totam vel partem hereditatis hoc dicit. areti.

C Rogatur etur codicil

tere qz est minus solemnne quo casu coherere
tur. vt hic s3 b non valet qz fm b expeditur
et negare quod esse non dz vt. ff. de tri. illud
s. pe. dic ergo fm 3o. an ab initio cofiteat
relictu. z tunc non tenetur ex non soleni vo

**De singulis rebus
p fideicommissu relictis.**

Potest aut qz et
singulares res
per fideicommissuz relin
quere veluti fundu ho
minē vestē argētuz pe
cuniā numeratā vel et
ipm hēdē rogare vt ali
cui restituat vel legata
riū qz uis a legatario le
gari n̄ possit. **C** Pot
aut nō solū pprias res
testd. p fideicommissum
relinquere s3 hēdes aut
legatarij aut fideicom
missarii aut cuiuslibet
alteri^o. Ita qz z lega

mo casu distinguitur an sciuerit aliena vel
credit sua: secūdo nō vt. s. de le. s. quod au
tem. z. ff. de le. ij. l. vnum ex familia. s. si rē.
e **C** ppi^o. s. legatarij Accur. f **C** nuci
liter facit. ff. de le. j. plane. ij. s. si. z. l. viden
dum z. ff. de
le. ij. l. j. s.
scienduz. z. l.
ij. s. iul. z. l.
legatari^o sed
contra in. d.
l. plane. s. si
cui: s3 ibi ste
tit p legatari
um quomiz
melior accepit vel
melior videt
esse que ele
gerit s3 dete
riorē eleger
it vt ar. j. de
act. s. p̄reera.
Item ar. con
tra. ff. d. le. g.
imparoz. s.
j. ibi. Enim
vero o rē. sed
hoc qd hic di
citur intellige

quando in quātitate legatur alicui z i quā
titate oneratur ibi autem quādo quātitas
dat z in specie grauatur quo casu tñ videt
estimasse specie suam legatarius accipien
do quāritatē vt ex eadem lege colligit. itē
p̄tra. ff. ad. l. fal. s3 z si n̄ hū^o i p̄n. s3 z ibi eo
dē mō. rñ. qz quātitas erat legata z on^o erat
positū i faciendū s3 cū quātitas legat^o z i quā
titate grauaf sicut b loquitur. nunqd quā
tam iure fal. p̄t oneratus retinere sive sit le
gatarius siue fideicommiss. qui fit grauatur
quidaz dicunt qz sic vt ad. l. falsi. penales. s.
si. Nos contra vt i eo. ti. lex. fal. si cert. pe. s.
nunquam rē de vul. sub. cohe. s. cum filie.
Libertas **C** Etiam libertas seruo per fi
deicommissum potest relinqui: z non tantum
seruo proprio: sed etiam alieno: vt quando
poterit ematur: z manumittatur. h. d. Alre.
C Libertas: extranei. licet etiam credide
rit suum vt. ff. de fideicom. liberta. Paul^o.
rñ. ij. z. l. alieno in prin. sed in pecuniario le
gato distinguitur sciuerit vel ignorauerit rē

Potest autem. **C** Totus titulus diuiditur
in tres partes. Primo ponit d fideicommissio
pecuniario. Secdo de libertatib^o. Tertio p
que sba fieri debeāt. Secūda ibi. libertas
quoz. Tertia ibi sba. z. h. d. Et res singu
laris p̄t p fideicommissum relinqui z taz ab
herede qz a legatario. h. d. Alre.

Potest. singulares. non solū gnālif
vt. s. ti. j. **C** Vel legatariuz. s.
rogare vt aliqd alicui restituat. **C** Pō
possit antiquo iure inspecto s3 nouo iure al
ter est non p̄t quilz qui cōmodū quocun
qz modo h3 legari z fideicommitti. vt. c. cō. d
le. l. j. s. si. z b statim subijcit.

Potest autem. **C** Non tñ res testatoris
heredis s3 etiam aliena potest per fideicō
missum relinq dñmodo non graueur lega
tarius in plus q̄ honoretur: z quando alie
na res legatur vel ipsa vel eius estimatio p̄
flāda est. h. d. Alre. **C** Alterius. refert
tamen an leget rem extranei: an heredis p̄

alienā. vt. s. de le. § qd afit z. §. n. solū. 2c.
A Non vendat. vel et si vendat ultra ius-
 stū scilicet vendere vult nā tunc perinde ē ac
 si nō vendat. vt. ff. de le. ij. nō rubius. §. si.
B Si mō interpositio est. c. **A**bil
 si. n. aliqd et
 modicū relin-
 quit alicui vt
 vendat. 7 ille
 legato accep-
 copellit vde
 re vt hic 7. C.
 de fideicō. he
 res dēri. l. si
 rē donatā. 7
 C. ad. l. sal. si
 ea. 9. hūi 2c
Reccep-
 s. dñs isti?
E Differt
 qd differtur
 nō aufertur
 sic. ff. de iudi-
 cuz furiosus
 arg. p. r. C. d
 mo. ff. testa.
 sancim. §. si.
 7. ff. de vusu-
 fr. vsu. 3re
 no. q. spiciat
 quod euemir
 pōt sic. ff. d iu-
 ris. om. iu. si
 idē. §. si. 7. ff.
 de adimē. le.
 l. seruo. 2c.
A manu-
 mittit. i. here-
 des vel lega-
 tary vel fidei-
 commissary.

Qui autem. **A** Manumissus p fidei com-
 missum efficit libertus manumittentis 7 si
 testatoris: manumissus vero directo dicitur
 orcinus. 7 est libertus testatoris. Et directo
 manumissus dicitur: qui eodem testamen-
 to sine aliquo medio suscipit libertatem. h.
 d. 2re. g. **O**rcinus sic dicitur ab orco. i.
 manumissus ab eo qd tendit ad orco. i. in-
 fernū vel ab orco qd est rectū vnde orcin?
 l. directe manumissus vt ab orco. l. capio nā
 7 inde archiepiscopus qz multa capiūt i testame

sum dari pōt vt heres
 cū roget manumittere
 vel legatari us vel fidei
 cōmissarij ne: interest
 vtz de suo ppo suo te-
 stator roget an de eo q
 ipsi hēdis aut legata-
 rij vel etiā extranci sit.
 Itaqz 7 alieni hūi re-
 diui 7 māumitti dz q
 si dñs cū nō vēdat si
 mō nihil ex iudicio ei
 q relinqt libertatē rece-
 pit nī statim extinguit si
 deicōmissaria libertas
 sed differt qz possit tpe
 pcedēte vbi cūqz occa-
 sio hui redimēdi fuerit
 p̄stari libertas. **Q**ui
 aut ex fideicommissi cā
 māumittit nō testōris
 sit libertus et si testōris
 hūi sit: s. z. ci? q māumit-
 tit at is q directo testō
 liber esse iubet ipsi? te-
 statoris libert? sit q et

to in quo multa sunt acc. h
 expectata manumissione ab alio faciēda.
 i **T**estamento. vel et codicillis testame-
 to pfirmatis vt. ff. de ma. testa. libertas.
 k **C**ōpetere q cōpetit hereditatez adita
 etiaz ab vno
 ex plurib? he-
 redib? vt. ff.
 de ma. testa.
 l. testamentū
 §. testamentū.
Verba.
Sicut pie
 cepi vis sine
 rogatus vt
 bis fideicom-
 missū fiat va-
 let. h. d. 2re.
 l. **V**erba
 maxime is
 hoc dicit qui
 bulcūqz ver-
 bis relinqui
 pnt. vt. s. de
 le. i. p. m. sine
 directis sine
 p̄carijs. vt. C.
 com. de le. od
 xibus 7 facit
 ff. ad trebel.
 seuola.
De codi-
 cillis. Et te-
 stamēta 7 co-
 di cilla acciden-
 tia dicta sunt
 nūc de codi-
 cillis. l. d. par-
 ua vel de mi-
 nima scripta
 voluntate nā is codicilli dicunt qz i breuiorū
 chartula vel codice quā testm̄ habēt 7 solū
 i eis qdā fideicōmissa relinqbant 7 tales sūt
 ad testm̄ q̄tis ē scapha ad nauē s. z. nūqz hui
 hoc pnt fieri sine scriptura qdā dicit q nō
 s. z. tñ dico et sine scriptura hodie fieri: s. de
 test. om. i. in scriptis tantum ferent vt. C. de
 bo. li. l. si. in principio Accursus.
Ate augusti. confirmator s. no. q
 n. i futurum pfirmant veluti testō pus scōi
 quo dictū ē qd dixerō i codicillis valet

De codicillis.
Ate augusti tē
 pora pstat codi-
 cilloz ius i vsu n̄ fuisse
 s. z. p̄m? lūci? lentul? ex
 cui? p̄sōa et fideicōmis-
 sa eē cepūt codicillos
 itroduxit nā cū decede-

*prole respiciat s. ut q ad nulli
 qm̄ dicitur dicitur sicut
 qm̄ cap. p̄stipulatio et qm̄ nō
 est p̄stipulatio p̄m̄ q̄ p̄m̄
 qm̄ dicitur legatarij. quod tamen
 Syphracus nō*

volo et postea codicilli sui sunt aut in sterilitate velari codicilli prius facti postea confirmari sunt. Et hi duo casus sunt. C. e. siue in ius. Tertio sunt cum testamento veluti cum testator qui testamentum et ipse nequeat adiret ut vix

codicilloz hē
re. vt. C. eo. l.
h. s. illud pla
ne ibi vt ille
et. Quarto si
ne testō. s. ab
testō vt. ff. e.
p. d. i. n. 7. j.
e. s. nō tū. 7.
C. e. n. i. c. i. r. c. o.
H aut fuerit
cōfirmati vel
an vel post.

b **C** Augu
sto cui aliqd
relinquebat.
c **C** l. 1. s.
august.

d **C** Mō dē
bat q. legata
nō debant nisi
ex testō inre
tatio. vt. di.
rim. s. e. i. ij.
s. p. c. t. e. r. e. a.

e **C** Mō pos
set p. p. i. o. r. e. t. i.
a. s. i. v. t. q. n. i.
h. 3. tot testes
q. testō p. c. i. e.
d. o. s. u. f. f. i. d. e.
b. a. t. s. e. c. s. i. p. p.
i. p. o. r. e. t. i. a. m. i. u.
r. i. a. vt. ff. e. l.
d. i. u. n. s. s. c. o. d. i.
c. i. l. l. o. s. q. e. s. t. cō.
t. r. a. 7. p. b. a. t. u. r.
h. e. c. s. o. l. u. t. o. ff.

q. d. i. u. n. s. s. c. o. d. i. c. i. l. l. i. a. c.

C Mō autē. C. uā ab iestato codicilli si
nō pnt. S. qn an testm fiebat n̄ alr valebat
nisi erat i testō pfirmat. hodie sō semp vi
dēt pfirmati. h. d. Aret. f. **C** Mō tñ cō
firmant. s. expisū vt ēt si quo iudicio retinea
tur pma voluntas. vt. ff. e. an testi tabulas h
30. s. hodie contra. nam siue ante siue post

fiant semp videntur confirmari vt hic dice
tur ita vt. ff. e. si q. s. cū. s. f. 7. l. ab iestato
C odicillis. **C** In codicillis hēditas dire
cto dari vel adimī nō pōt nec p datio in sōm
apponi. nec substō fieri s; p fideicommissum

admittent. **C** Mō tñ
āt testō scō pōt q. s. co
dicillos facē s; iestato
q. s. dē dēs fideicomittē
codicilli p. t. sup. cūz an
testm codicilli sui crant.

C P. apinian⁹ ait nō alr
vires hēre quā si ipali
postea voluntate firmē
tur: S; diui f. res seue
r⁹ 7. antonin⁹ rescripse
rūt ex his codicill q. te
stm pcedūt posse fidei
comissuz p. t. si appeat
cū q. testm fecē a volūta
te quā i codicillis exps
serat si recessisse. **C** L

C odicillis sāt hēditas neq;
dari neq; adimī pōt ne
psūdat⁹ huius testamto 7
7 codicilloz 7 iō nec ex
hēditatio scribi pōt. Di
recto⁹ aut hēditas codi
cillis neq; dari neq; ad
imī pōt. nā p fideicomis
sum hēditas codicillis
iure relinquit nec p d
tione hēredi instituto
codicillis adijcē⁹ neq;
f. l. p. e. in s. h. s. forte i vānū cogitauit vt ibi

ficē 7 vñ⁹ pōt
plures codi
cillos facere
h. d. v. s. ad
finē Aret.

g **C** Codicillis neq; da
ri directo s; p fideicomis
sum siue ab
eo quē prius
fecerat hēdē
siue a legata
rijs hñ pōt re
ling vt. ff. e.
l. j. s. h. 7. c.
e. hēditatē. 7
j. p. o. x. s.

h **C** Cōfū
dat. i. ne iste
due volunta
tes sic misce
antur vt vna
discerni nō pos
sit nā si idem
significarent
quā diuersa
noia darent.
vt. C. e. si i dē.
l. **C** Scribi
f. vt d. iure va
leant.

k **C** Dire
cto relinquit
s; qua actioe
hec hēredi
tas vel etiam
alra in codicil

lis petentur rñ. quidam petitione ex. l. vt. ff.
de ad. e. l. l. j. vel die vili actioe ex testō cū
ad istar testi codicilli s; iueni vt. ff. e. l. ij. s. j.
l. **C** Instituto. s. iestato. m **C** Adijcē
7 cui p diti adicere necesse parere nō h; s;
in eius cōditionis defectum de ademptioe
hereditatis cogitasse videtur vt de condi. l.
f. l. p. e. in s. h. s. forte i vānū cogitauit vt ibi

dicti. Accur. a **C** Directo si tñ substituerit
vñ rogasse p fideicom. vt restituat. vt. ff. ad
tre. l. scenola. b **C** Codicillos plures pōt
vt ēt oēs valeāt nisi tria ptineāt voluntatē
vt. C. e. l. cñ ppon. as aliud i testis vt. s. qui.

mo. testa. in-
fir. §. poste-
riore 7 facit
ff. eo. diuus
§. j. Accur. fi.

c **C** Et nul-
lam. l. de ill
quatuor q i
testō deside-
rant. vel. vij.
testiū vel sin-
guloꝝ vel qꝝ
sua māu scri-
bātur vel qꝝ
subscribātur

testes vt. s. §.
testis. §. j. s.
qda solēnita-
tes 7 hic desi-
derēt vt sint
quiqꝝ testes

vt dixim⁹. §. ti. ij. §. h.

C De hōditibus a ab intestato referunt.

hęc rubrica est generalis ad oēs sequentes
titulos vsqꝝ ad ti. de ho. pos. vbi mixtim tra-
ctabit de testō 7 ab intestato sed tꝝtus hui⁹
tituli loquit tñ de suis hōditibus 7 sic als vt
ff. si. cer. pe. 7 de rebus credito. vbi tractat d
mutuo in specie tantum. Accur.

Intestatus. **C** Tor⁹ titulus diui-
dit in quatuor partes pncipales
Primo ponit qꝝ dē decedere in
testatus. Seco qꝝ prima cā est li-

beroz 7 q sunt liberi 7 sui. Tertio de eman-
cipatis quomō admittant 7 de adoptiuis.
Quarto ponit aliquas suas cōrectiōes. Se-
cunda ibi: intestatoꝝ aut. Tertia ibi emanci-
pati autēz. Quarta ibi: sꝝ ea oia. Et. h. d. In
testatus dicitur quis decedere pluribus mo-
dis qui hic describuntur. h. d. Aretinus.

C Fecit vel quia non vult vel quia non
poteſt vt pupillus furiosus licet hi impro-
prie intestati dicuntur esse 7 si vellent testari
non pnt vt. ff. de suis 7 legit. l. j. in pñ. Accur.

C Et fecit qꝝ caruit solēnitate testiū vel
non habuit testamenti faciōē. 7 fecit. Accur.

C Ruptam arrogatione vel agnatione

substitut⁹ directo⁹ pōt.
C Codicillos autē: 7
plures qꝝ facē pōt: 7 nul-
lam solēnitatē ordina-
tionis desiderant.

C Explicit liber scōs.

C Incipit tertius.

C De hereditatibus q
ab intestato deferuntur
Rubrica.

Intestatus d
cedit q aut oī
no testm non
fecit aut non

iure fecit aut id qd fece

posthumi vt. s. qui. mo. testa. infr. j. respo-
7 nota q non est per omnia idem quando
rumpitur ac si nullum factum esset cum p-
mo casu. s. quando rumpitur legatum vt ex
codicillis non valeat vt. C. de legat. l. j. secun-

do sic. vt. s. §.
fideiō. heres
§. pꝛeterea. 7
ff. de iure co-
dicillorum si
quis eū in fi-
j. rñ. 7 l. ab-
testato. 7. s.
ri. j. §. non tā-
rum. Accur.

C Intestatoꝝ aut hęc
ditates ex lege. xij. tabu-
laz pñū ad suos here-
des ptinēt. Sui aut hęc
des estimant vt supra

dixim⁹ q i ptate moriē-
tis fuerint veluti filij
filiatue nepos neptisue
ex nepote ex filio nato

pꝛgnatus^m prognataue
nec interest^m vtz nāles
sunt liberi an adoptiui^o

per querelam vel per contra tabulas testa-
mento relicto vt. C. de colla. vt libertis.

C Intestatoꝝ. **C** Hereditas intestati. pmo
pertinet ad suos heredem. Et ille dicitur su-
us heres q ē in potestate defuncti tempore
mortis ei siue fuerit de lib. nālibus 7 legit-
mis siue de legitimis tantum siue legitimis
matrimonium. h. d. Areti. i **C** Supra di-
ximus. s. de here. quali. 7 dif. §. sui.

C Si fuerint. Item aliud est necesse vt ne-
mo eis precedat vt ibidem dicitur vt. s. de
here. quali. 7 dif. §. sui accur. **C** Filio mo-
to aliud si ex filia. vt. s. de pa. potest. §. filius.

C Prognatus. i. proclama me natus qꝝ
in quarto gradu est mihi q vocat abnepos
vt. j. de gradibus. §. iij. vel dic compositum
poni pro simplici. i. natum vel natam 7 sic
pone pro nepote predicto vel dic melius lo-
quitur de omnibus descendensibus vltimo-
ribus 7 ideo dicit prognatus qua vsqꝝ infini-
tū succedunt vt in autē. de here. 7 sal. §.
j. 7 sic proprie ponit pꝛgnatus. i. pꝛcl nat⁹.

C Nec interest. naturalis. i. legitimi ac-
o **C** Adoptiui. quo ad hoc vt sui dicantur
nisi emancipati fuerint tunc. n. interest cum

do sic. vt. s. §.
fideiō. heres
§. pꝛeterea. 7
ff. de iure co-
dicillorum si
quis eū in fi-
j. rñ. 7 l. ab-
testato. 7. s.
ri. j. §. non tā-
rum. Accur.

C Irritiū
ue. vt per ca-
pi. dmi. testa-
toꝝ. vt. s. q.
mo. testa. in-
fir. §. non tñ
7 facit de hō-
signi. i. rēst. h
C Factū
est sum 7 aliq
duo modi vt

per querelam vel per contra tabulas testa-
mento relicto vt. C. de colla. vt libertis.

C Intestatoꝝ. **C** Hereditas intestati. pmo
pertinet ad suos heredem. Et ille dicitur su-
us heres q ē in potestate defuncti tempore
mortis ei siue fuerit de lib. nālibus 7 legit-
mis siue de legitimis tantum siue legitimis
matrimonium. h. d. Areti. i **C** Supra di-
ximus. s. de here. quali. 7 dif. §. sui.

naturales emancipati iure p̄torio succedunt
adoptiui nō vt. ff. eo. l. j. §. suos. 7. j. e. §. mi
nus. accur. a **C** Quibus. f. suis h̄rdibus.
b **C** Curijs. erat. n. curia sine corpus i qua
libet ciuitate que curia indigebat officiali
bus vt nego

da expediten
tur vt in aut.
de defen. ci.
mi. §. nulla. in
fi. col. iij. vñ
quicūq; vel
ler naturalis
suū filiū dar
illi curie vel
ipemet filiū
post mortem
p̄ris se offer
re nō extanti
b^o legitimis.
vt pater testō
illud dicat le
gitim^o fiebat
vt in aut. q.
mo. na. effi.
sui. §. qd̄ so.
7. §. si q̄s igit
sē fit f̄m̄isio
peccatorū his
q̄ vadunt vl
tra mare.

C Secun
dum diuāliū
id est p̄ncipiū
f. theodosij 7

leonis. vt. C. de na. l. sigs. 7. l. quoniā. accur.
d **C** Accō
eos. f. necesse ē p̄numerari i
ter suos. **C** Constōnes. C. de natu. li. cuz
qs 7. l. nuper. **C** Sustulerit. i. habue
rit. accur. **C** Instrumēta. i. quib^o p̄tinea
tur m̄rimoniū inter Tidum 7 Bertam esse
practum. 7 dotem datam esse que instrumē
ta dotalia vel nuptialia dicuntur. 7 sine his
duobus. f. scriptura 7 dote dixit. p̄. non va
lere m̄rimoniū q̄ lex p̄tūq; de his dicit ta
li casu vt hic 7. s. de nup. §. nō als. vt. ff. de
re. in. nup. nos dicim^o valere m̄rimoniū. vt
C. de nu. si vicinis. 7 in aut. de nup. §. nupti
as. colla. ij. sed non fieri liberos legitimis.
vt in auten. de trien. 7 se. §. si. colla. ij. accur.

C P̄stiterunt. f. primi nam 7 ob hoc
rētinet quidam p̄ius concubinas vt experi

antur an ex eis possunt filios habere vt pō
stea accipiant eas in vxores vel repellant.
qd̄ scilicet vt repellantur in vxore prohibi
tum est vt in autentica quibus modis nata
rales. effi. le. §. quoniam. colla. vij. accur.

C Censui
mus. q̄si dicat
nō solū si nā
scant postea
7 viuāt cū p̄
mis sue non
nascatur ali
qui: siue et si
nascuntur 7
moriātur vt
C. d. na. li. nu
per. 7. no. q̄ si
et legitimis
habēt ex vxō
re quodā t̄i
bec valent 7
siue ex libe
ra siue ex lib
ta siue serua
quā postea
māuiferit
7 i vxorē du
xerit hec s̄nā
tur vt i autē.
de lcest. nup.
§. si. 7 i autē.
de trien. 7 se.
§. si. 7 i autē.
de filijs ante
do. instrumē
ta. natis per totum titulum. accur.

C Ita deman. **C** Ad hoc vt nepos 7 alij vl
teriores liberi in potestate sui heredis sint
requiritur q̄ alius non precedat eos i gra
du. hoc dicit. Aret. **C** Deserit. sed nū
quid filius precedat nepotem ex altero filio
vno gradu. vt. j. d. gra. cog. §. primo gradu.
7. §. ij. 7 tamen non excludit. vt. j. eo. §. cum
filius. respon. non videtur precedere cū sui
p̄tris locum obtineat vt in dicto. §. eo.

C Emancipatione. vel capitis diminitō
ne maxima vel media non autem captiui
tate. vt. s. qui. mu. ius pa. potes. solui. §. si ab
hostibus. 7. ff. eo. l. j. §. filius.

C Nam si id per tempus. contra infra
eodem. §. cum autem querit in princ. So.
vt. j. ti. j. §. proxi. Accursus.

a **C** Quis, veluti annus, accur. **b** **C** Eius
 l. au. ac. **c** **C** Ex eo. l. auo. **d** **C** Per-
 sonis. tñ oēs liberi appellentur lz post trine-
 potem sp. oprie. vt. ff. de gradibus. l. iurisō
 sultus. §. parētes. 7. ff. de ver. sig. l. liberorū.

e **C** Po-
 ssumi. here-
 des cū habeā
 tur pro nans
 quoties d eo
 ruz cōmodis
 qrit vt. ff. de
 sta. ho. qui in
 vtero. 7. no.
 q posthum⁹
 dicit pprie q
 post humatō
 nez patris na
 scit 7 dē et p
 prie ille qui
 factō testamē
 to nascitur. vt
 ff. d. in ius. ru.
 test. l. iij. §. j.

Sui autem.

C Suis he-
 res statim p⁹
 mortē paren-
 tis efficit he-
 res etiā igno-
 rans lz sic pu-
 pillus vel fu-
 riosus 7 sine
 auctoritate sui

administratoris. h. d. are. **f** **C** Ignorātes
 7 inuiti 7 statim lz iure ptoij abstinere pos-
 sant vt. ff. de here. quali. 7 disse. §. sui. 7. ff. si
 qd o. cā tel. l. j. §. qui sunt. **g** **C** Heredes
 f. sui als et non nisi p cura. hz quosdā: vt. C.
 de curs. fur. l. si. §. tali itaq. **h** **C** Acqri-
 pōr. sic. ff. d. ac. 7 ob. si a furioso. 7. ff. si cer. pe.
 l. si a furioso. **i** **C** Quasi. hec ideo qz i cor-
 poralib⁹ dē pprie pnuatio lz dñum est i
 corporale. hec reprobo qz 7 possessio est res
 corporalis 7 tñ vna cū alia pnuat. vt. ff. de
 acq. pos. pō. §. preterea. 7. §. in dotis. 7. §. si
 iustu. 7. §. lz 7 legata. 7. §. pe. dic ergo impo-
 prie fieri pnuationē qz iter diuersa non ea-
 dem fieri dē. sed pater 7 filius vnus fictione
 iuris sunt vt. C. de ipub. 7 alijs sub. l. si. §. si.
k **C** In pupillis. als sic hereditas extranei
 7 non patris tutoris auctoritas 7 pupilli ac.

tus necessari⁹ ē. nisi sit infans quo casu suffi-
 cit tutor vt. C. de iure deli. potuit. 7. l. si infan-
 §. pēte. 7. ff. d. tu. 7 cur. da. ab. his. l. ipu. bē.
Interdum. **C** Reuersus ab hostib⁹ fictioe
 postliminij efficit suus heres

et si reuerfus
 fuerit p⁹ mor-
 tem pris sed
 si testō: pū-
 ellum dāna⁹
 fuerit heres
 suus esse desi-
 nit. h. d. are. l.
 i. **C** Inter-
 dū. sic. ff. d. su-
 is 7 le. l. j. §.
 interdum.
m **C** Suis
 ff. de tel. lex
 cor. l. si. cōtra.
 so. ibi non fa-
 ic reuersus lz
 hic sic.
n **C** Post-
 minij. qd in-
 git cū temp-
 ciuitate fuisse
 vt. §. g. mo.
 i⁹ pa. po. sol.
 §. si ab hosti-
 bus.
o **C** Post
 mortem. no.
 quodaz deli-
 cta trāfire cō-

tra heredes etiam li. non cō. vt lese maicsta-
 tis in duobus casibus quando quis contra
 principem vel tempub. fuit molitus. alias
 non. vt. ff. ad. l. iulia. ma. l. si. 7 his duobus
 casibus hic tantum loquitur. Item de res-
 duiis 7 peculatus 7 repetundarum. vt. ff. ad
 l. iul. repetunda. l. si. Item apostatarum: vt.
 C. de apost. l. ij. 7. l. apostatarum. in si. que-
 dam etiam non transeunt lite non conte. vt
 omnia alia publica vt. ff. de ac. ex iudicio-
 rum. alias contestata lite transeunt. alias nō
 vt oia priuata delicta: vt. C. de deli. defun-
 l. j. 7. j. de perpe. 7 temp. ac. §. non autem.
p **C** Perduellionis. ideo dicit per-
 duellionis quia per duellum fiebat certam
 men si aliquis criminis huius dicebatur re-
 us qz aliquid i ipsuz principem vel tempu-
 blicā fuit molitus. **p**. 7 pōr dicit hoc 4

defendi. qz qm iura romana videt posse fieri debere pugna. ⁊ sunt aliqua ar. vt. ff. ad l. aquil. q. act. §. si qs in colluc. vt. ff. de re iu. comodū. ⁊. ff. de his qui. no. infra. ab. l. etas. ⁊ C. de ab. l. etis. l. j. ⁊. C. que res pi. ob. pos. spe. ciem. ⁊. ff. de

don. 1. dona. tiones i. si. his n. legibus ha. bet mēto re tali pugna q nō heret nisi d iur' esset. vt die p. d. uel. tio. nis. i. hostis criminis. naz p. d. uel. les ho. stes dicunt: vt. ff. de ver. signi. qd nos. a

C Deo. ria. nam ipse cū sit mortu⁹ nō pōt dāna rini si a deo: vt. ff. que sen tētie sine ap. re. l. pe.

b Dāna. ta. hoc. s. mō pronūcio cō. tra imperiuz Lucii fecisse ⁊ ideo bona in hūm in. ferri. naz per hoc memo. ria dānatur ⁊

infamia quadā defunctus afficit: vt. §. qui manu. non pos. §. j. ⁊ ex tpe commissi delicti alienationes ab eo facte non valebunt: vt. C. ad. l. iul. ma. l. pe. in si. ⁊. ff. de ob. l. donatio. nes. §. si. e

C Potest dici. s. verius. accur. d **C** Desinere. s. lara snia. nam non facit ip so iure desinere hēdē suū cē tale delictū. ac. **Q**um filius. **C** Nepos ex filio premortuo succedit simul cū alio filio veniente qz assu mit locum patris sui ⁊ ideo succedit cum pa truis ⁊ filijs patru in stirpes ⁊ non i capita h. d. Are. e **C** Ex altero filio. secus si ex fi lio. vt. j. eo. §. Item verustas. ⁊. j. §. diui.

C Equū. vt in aug. qui. mo. na. effi. sui. §.

ergo. colla. ix. § **C** Vocantur. idem est ⁊ si per bo. pos. vocentur. vt. ff. de contratab. l. j. §. vocantur. sed contra. ff. de contratab. l. ij. §. j. sol. non est contra quia ibi precedit filius quia patris loco est adoptatus ad ne potatem: vt. §. s.

C Ita demuz. b **C** In stir pes. j. eo. tit. §. hoc etiam addendum i si. contra. so. vt ibi.

i **C** Ex al. tero. sic infra eodem. §. si. fi. nati. sic. ff. de inoffi. testa. **P**api. §. pro ide si ex duo bus. sic ⁊. C. de suis ⁊ legi ti. l. nepotes. k **C** Item si lins premor tuus.

l **C** Ex al. tero. scilicet ne pote.

Qum aut.

C Conditio testamēto qd postea desti tuitur ille di citur propin quior qui tē pore destituit testamenti ē

propinquior etiam si nascatur post mortem illius de cuius hereditate agitur dummo do fuerit conceptus in vita eius. hoc dicit. Aretinus. m

C Cum autem. eo diligen ter notato qui sunt sui heredes: nūc no. quo tempore querendus est quis suus heres sit. n **C** Certum est. §. eodem. §. ita demum. contra. so. vt ibi. o **C** Sine testamento. quod contingit. vij. modis. vt. §. eodem in pncipio. diximus. Acursius.

p **C** Accidit. scilicet vt videatur quis sine testamento decessisse. Acursius.

q **C** Mortuo. scilicet ex heredato non po tuit. Acursius.

A Non potuit. morte puentus. vt. s. e. s. ita demum. **B** Solus. s. l. suus heres. **C** Certum est. s. nepotē suū heredē eē cū nullus pcedat eū. vt. s. e. s. j. **D** **A**d or- tuo. ante q̄ adeatur ex testamento hereditas vñ cōstat non transiit ti ad filium d̄ inofficio que relam immo etiam ea adita non trans- mittebat oli sed hodie cō tra. vt. C. de i officio. testa- mento. sancimus. alias. l. si quis filium s. h. ac. flo. **E** **T**esta- mento. s. ab herede qui n̄ vult adire. **F** **T**erigit. nec. n. s. i. p. ximus cognatus ei. s. auo viuo quo viuo nondum animal erat. vt. ff. vñ cog. l. j. s. si quis proximus. Sed nunqd hodie per au- tenticā succe- dit. vt i autē. de here. que ab̄ inte. s. j. colla. ix. **P**. dixit q̄ sic. qz nālis cā tñi spectatur. Joannes contra. quia nec de iure pretorio quo casu naturalis inspicatur admitebat vt sequit. vt. j. eodē. s. emācipati. 7. ff. d̄ suis 7 legit. l. ricinus. 7. l. pe. **G** **L**bi autem. cēpti 7 nati p̄ mortē au. **H** **C**ognati. i. tanq̄ cognati. nam agna- ti sunt proximiores q̄ cognati. nunquid ergo tertio ordine inter cognatos vocantur? Respondit. mar. q̄ sic. vt. ff. eo. l. j. in fi. 3o. contra quia ibi de conceptis prius natis po-

tea loquitur? si postea accipiunt 7 nascuntur vt hic. 7. ff. d̄ inu. rup. te. si q̄ filio. s. n̄ fuisse **E** **M**ācipati. **C** Emācipatus de iure civili ic ognitus ad successione parētis non venit pretoris tamē d̄nācio p̄ bonoz possessionē

A **E**mācipati. **A**t liberi iur̄ civili nihil iuris ha- bēt. neqz enī sui heredes sunt qz in potestate de- fierūt parētis esse. neqz villo alio iure p̄ legem duodecim tabularū vo- canē. sed pretor. natura- li equitate motus dat eis bo. pos. vnde liberi p̄ inde ac si in potestate parētis tpe mortis fuiss- sent siue soli. siue cū suis h̄dib̄m. p̄currāt. Ita qz duob̄ liberis ex- tātib̄ emācipato vno 7 eo qui tēpore mortis in potestate parētis sui fuerit. sane is quidez q̄ in potestate parētis fue- rit solus iure civili he- res est. id est solus suus heres est. sed cum emā- cipatus beneficio pretor- is in partem admittē euenit vt suus heres p̄ pte heres fiat. **A**t

A **t** **h**i **q**u*i*. **C** **F**ilius emācipatus 7 po- stea arrogatus ab alio non potest venire eū am de iure pretorio ad hereditatem patris naturalis nisi ante mortē suam fuerit emā- cipatus ab arrogatore. Si vero emācipare- tur post mortem naturalis haberetur vt ex- traneus quo ad hereditatem vtriusqz. hoc dicit. Aretinus. **N** **A**t **h**i. scilicet vocantur emācipati s̄ non omnes. 7 hoc sequitur at **h**i 7c.

vnde liberi p̄ inde admit- tet ac si in ei⁹ potestate mā sisset. h. d. ar. **I** **E**mā- pati. qz bona ratios. vt. s. de heredi. qua- li. 7 offic. s. sui. 7. s. j. ibi siuquem 7c. **K** **A**lio tu re. t. neqz vt p̄oni neqz vt agnati quos vocat lex. q̄ tabularū. vt. j. ti. j. in prin. 7. j. de suc. l. i. in prin. aliud e contra: vt. j. i. j. s. fi- nali. accur. **L** **S**olus. scilicet emā- cipati. **M** **H**ere- dibus. scilicet cum ali- is qui remā- serunt in po- testate. Dimi- dia: vt. ff. de verbo. signi- nomē filiarū s. portio. **N** **A**t **h**i. scilicet vocantur emācipati s̄ non omnes. 7 hoc sequitur at **h**i 7c.

a **C** Adoptionem. i. arrogationem etc.
b **C** Non admittunt. ff. §. 3. ab u. l. iij. §. si quis filio ptra. sol. ibi nō valuit adoptio fm 30. §. hic valuit. vel distingue an det extraneo vt h. an det i adoptione nepos ex filio emancipato

patri eiusdes vbi. arg. de adoptio. §. h. hodie. Itē. C. d' adop. l. pe. §. si siquidez hē ptra. So. ibi illa itelliger. j. e. §. ad monedi. c. **C**uzis. s. p' nālis. d. **C**uino. eo. s. p' nāli. e. **C**ib ip. so. l. p' nāli. f. **C**uisit. vt. §. 3. et he. li. §. emancipatos. accur. g. **C**extraneoz. si autē morte patris adoptiuū sci eēt iuris sui durat agnatio nisus inter eos. i. nē adoptiuū r nāle filii adoptatis si emancipatum vt si. bi succedat. vt. ff. de gra. co. filii naturalē. 7. ff. vñ. to. l. j. §. cognationes. l. de adoptio. l. antepe. mar. Item r ipsi

hi q emancipati a parēte i adoptionē ase dederūt non admittunt ad bona nālis p'ris quasi liberi: si mō cuz is c mo rereē in adoptiuua familia sint. nā viuo deo emācipati ab adoptiuo patre perinde admittunt ad bona naturalis p'ris ac si emācipati ab ipso patre fuissent: nec vnq̄ in adoptiuua familia essent r cōueniēter quod ad adoptiuū patre pcr̄tinet extraneozuz loco esse incipiūt. **C** Post mortem vero naturalis p'ris emācipati ab adoptiuo p'ce r quantū ad hūc adoptiuū p'ce pti net eq̄ extraneoz loco sunt: r quantū ad naturalis p'ris bona p'inet nihilō magis liberorū gradū nanciscuntur: qd iō placuit sic: qz iniquū erat in potestate patris eē adoptiuū ad q̄s bona naturalis p'ris pertineant vtruz ad liberos

filij non succedunt naturali patri. r ita agnati succedunt: vt. §. p'ori. 7. ff. vnde libe. l. j. Si autē emāciparet succederēt filij vt. §. p'ori. 7. hoc mō i ei' p'rate eēt ad que bona naturalis p'ris p'inet. qd ē absurdū r r regulā iuris vt hic: r ff. §. here. isti. l. illa institutio.

Quādo ergo iuris habēt adoptiuū filij q̄s naturales: nanq̄ naturales emācipati beneficio p'toris gradū liberorū retinent: lz iure ciuili perdant: adoptiuū vero emācipati r iure ciuili deperdunt gradū liberorū: r a p'tore non adiuant: r recte: naturalia enim iura ciuilis ratio p'mere nō pōt: nec qz desinūt sui heredes esse: p'nt de sine filij filieue aut nepotes neptesue eē. Adoptiuū vero emācipati extraneozū loco incipiunt esse: qz ius nomen q̄ filij filieue qd per adoptionem p'secuti sunt: alia ciuili ratio ē. i. emācipatione deperdunt. Ea dem' hec obseruant: r in ea bonorū possessio nec: quā ptra tabulas testamenti parentis liberis p'teritis. i. nec heredibus institutis: neqz

i. emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

adoptionem p'ri succedit vt. j. §. sed ea. **b** **C** Adoptionem post emancipationem nō p'ris: vt. §. co. §. nec interest. Accur. **i** **C** Eius. id est naturalis. acc. **k** **C** Ad agnatos. nā si non emancipat: certum est qz

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

emācipatio q̄ iur. ci. ē: vt. ff. de reg. iur. act. q. **C** nō pōt. sic. §. d. le. agn. r. u. §. si. sic. ff. de reg. iur. nihil tā. acc. r **C** emācipati ab adoptiuo p'ce r p' mortē naturalē: vt. §. §. p' mortē. l. **C** esse. no. qz si emācipetur

filii vel filia vel deinceps non sunt sui heredes non enim desinunt esse filii vel filie. a **C** Eadem. quae observantur in bono. post. unde liberi et in tabularum bono. post. suant. acc. b **C** Instituitis. his enim institutis non datur haec bono. post. nisi si pater rumpat testam. et huic substituto via aperit. et hoc est quod dicitur. nisi pater committat edictum ut ff. de tab. l. iij. §. si quis ex liberis. si autem pater nolit uti postquam semel agnovit institutus huius tabulas suis suo huius causa. quod est mirabile nec expectat pater ut. ff. de pra. l. si pater. §. si. et dele. j. non nung.

a **C** Opz. s. masculi noia ttm femine i ter ceteros: vt s. de exhere. li. §. j.

b **C** Exheredatis. cum ergo miles paterredatioe heatur: vt. s. d. ex her. lib. §. vlti. cessat ibi tractata. bono.

vt oportet exheredari potest: pollicetur: nam eos quidem qui in potestate parentis mortis tempore fuerint et emancipatos vocat pater ad eadem bonorum possessionem: eos vero qui in adoptiva familia fuerint per hoc tempus quae naturalis pater moreretur repellit. Item adoptiuos liberos emancipatos ab adoptiuo patre: sicut ab intestato: ita longe minus contra tabulas testamenti ad bona eius non admittit: quod desinunt in numero liberorum esse.

C Ad monendi tam sumus eos qui in adoptiva familia sunt: quod post mortem naturalis parentis ab adoptiuo patre emancipati fuerint intestato parente naturali mortuo: licet ea parte edicti quae liberi ad bonorum possessionem vocantur non ad

putavit. §. in adoptione. r. §. vt autem. Item contra. ff. de contratabu. l. iij. §. si quis filio. sol. vt. s. eo. §. at hi.

A dmonendi. Licet filius emancipatus adoptatus non possit venire ad bona patris naturalis per unde liberi. vel vni agnati. venit tamen per unde cognati. h. d. af. e **C** Admonendi. h. d. bos ij. qui sequitur non admiserim dicitur in ciuili vt. s. eo. §. at hitamen r.

f **C** Ad bono. post. scilicet vni liberis. g **C** Emancipati. q. sum sui per pater rem: vt. s. eo. §. emancipati. acursius. h **C** Legitimos. i. agnatos. vt. i. n. j. j. Respon. i **C** Proximos. sic. ff. si ta. tes. l. j. sic ff. quis or. in bo. post. seruetur. l. j.

S ed ea omnia. **C** Adoptatus ab extraneo hodie non transit in potestatem suam et ideo neque querela neque contratabulas licet ab intestato succedat sed quo ad patrem naturalem vetera iura seruuantur nisi fuerit adoptatus ab ascendente naturali. h. d. are. k **C** Et omnia. que. s. e. §. at hi dicta sunt: r. s. prox. §. l. **C** Aliquas. q. d. quod corerimus quod retinuit. m **C** Constitutione. vt. C. de adop. l. p. n. **C** Alii. et legitimis. ac. o **C** Non

posset. vt. ff. de contrata. illud. §. ad testa. c **C** In potestate. emancipatis committentibus edictum non alias secundum Mar. vt ff. de contratabu. l. iij. §. si quis ex li. h. m. Jo. contra. nam nullum dicere possunt et contratabu. suo iure habet. vt. ff. d. lib. pre. l. si duo r. C. de lib. pre. maximum. accur. d **C** Repellit. l. pater repellit nisi sint instituti et eis committatur edictum. vt. ff. de contrata. non

potestatem suam et ideo neque querela neque contratabulas licet ab intestato succedat sed quo ad patrem naturalem vetera iura seruuantur nisi fuerit adoptatus ab ascendente naturali. h. d. are. k **C** Et omnia. que. s. e. §. at hi dicta sunt: r. s. prox. §. l. **C** Aliquas. q. d. quod corerimus quod retinuit. m **C** Constitutione. vt. C. de adop. l. p. n. **C** Alii. et legitimis. ac. o **C** Non

multos. l. aliquos. ac. a **C** Ad neutrius. vt. s. e. §. ar. hi. ac. b **C** Vocabant. hoc idē vt ēt ptingere hodie in casu quē habemus s. e. §. nostra aut. C. de adop. l. pe. §. sed hoc fed die qd auus adoptās tenet ei. relinquere quartā vt fi-

lio arrogato vt. i. e. §. nra quemadmodum re. acc. c **C** Cōstō-

ne. l. pdictaz. d **C** Per-

māstz. nūqd § nō pmāstz rā. imo pmāstz vt. s. d. ado-

ptio. §. s. hodie. §. hoc di-

cit referendo se ad factum q. d. ac si d. iu-

re r. de facto in eius familia pmāstz.

e **C** Tantū modo. nun-

quid cum in ius vocabit si ne venia. Itē nunquid ali-

mentā tali fi- lio dare tene tur. respon. n̄ per hāc l. f. az. r. s. de adop. §. s. hodie. p. dixit contra.

f **C** Ab inte- stato. l. simul cum alijs na- turalibus: vt

C. de suis r. legiti. si te. nō tamē succedit alijs sanguineis sui p̄ris adoptiui vt. C. d. adop. l. pe. §. n̄qdē. in fi. g **C** Ab eo. scilicet ado-

cile per emancipationē soluta ad neutrius^a par- tis successionem voca- bātur^b. Hoc solito mo-

re corrigentes: constitu- tionem^c scripsimus per quam diffinimus quā-

do parens naturalis fi- lium suum adoptādūz alij dederit integra oīa

iura ita seruari: atq; si in patris naturalis po- testate permansisset^d.

nec penitus adoptio fu- erit s̄secuta nisi i hoc

tātū modo^e casu vt pos- sit ab intestato^f ad patris

adoptiui venire succes- sionem. Testō autē ab

co^gfacto neq; iure^h ciui- li neq; pretorio ex he- reditate eius aliquid p-

sequi potest: neq; cōtra tabulas bonoz possessi- one agnita neq; inoffi-

ciosiⁱ querela instituta: cū necessitas patri ado-

ptiuo iponatur vel euz heredem iustituere vel exheredatum eū facere vtpote nullo nālī vin- culo copulatū: neq; si ex sabiniano senatuscō- sulto^j ex tribus. matri- bus fuerit^k adoptatus. Nam r in huiusmodi casu neq; quarta ei ser- uatur: nec vlla actio ad eius^m persecutionem ei cōpetit. In nostraⁿ at

constitutione exceptus est is quē parēs^o natu- ralis adoptādum susce- perit: vtroq; enim iure tam naturali q̄ legit- mo in hac persona con- currēte pristina iura in- tali adoptione seruau- mus^p quemadmodū^q

si paterfamī. sese dderit ad arrogādū q̄ speciali- ter r sigillatiz ex p̄fate cōstōis tenore possunt colligi. **C** Itē vetustas^r

q̄ hodie nō est imo idem hoc cāu vt al vt. hie. r. C. §. adop. l. pe. §. g autem. m **C** Ad ei^s l. quartē.

n **C** M̄sa p̄stōne. vt. C. d. adop. l. pe. §. si vero pa- ter. accursius. o **C** Parēs

atq; vt. ff. de gra. l. iure consul. §. pa- rentes. accur- sius.

p **C** Serna uim^s. vt siue loco filij hēat siue nepotis adoptē ac si s̄e nālīs eēt l. filio s̄cedē- te nepotē: vt C. de adop. l. p. §. quod au- tem in filio.

q **C** Mo- dum. q. d. sic transit: vt in hoc casu qui sequitur.

Item rem- **C** Olim nepos ex filia vel pronepos ex pronepote vocabantur ad hereditatem demum post agnatos sed ex aliquibus con- stitutionibus vocabantur cum diminutio- ne tertie partis simul cum alijs descendenti- bus quam partem etiam minuebant agna- ti transuersales hodie vero est secus. Et isti tales descendentes succedunt in stirpes non in capita. h. d. vsq; i finē. are. r **C** Itē ve- tustas. correximus ius atiquū circa liberos.

Item rem- **C** Olim nepos ex filia vel pronepos ex pronepote vocabantur ad hereditatem demum post agnatos sed ex aliquibus con- stitutionibus vocabantur cum diminutio- ne tertie partis simul cum alijs descendenti- bus quam partem etiam minuebant agna- ti transuersales hodie vero est secus. Et isti tales descendentes succedunt in stirpes non in capita. h. d. vsq; i finē. are. r **C** Itē ve- tustas. correximus ius atiquū circa liberos.

Item rem- **C** Olim nepos ex filia vel pronepos ex pronepote vocabantur ad hereditatem demum post agnatos sed ex aliquibus con- stitutionibus vocabantur cum diminutio- ne tertie partis simul cum alijs descendenti- bus quam partem etiam minuebant agna- ti transuersales hodie vero est secus. Et isti tales descendentes succedunt in stirpes non in capita. h. d. vsq; i finē. are. r **C** Itē ve- tustas. correximus ius atiquū circa liberos.

Item rem- **C** Olim nepos ex filia vel pronepos ex pronepote vocabantur ad hereditatem demum post agnatos sed ex aliquibus con- stitutionibus vocabantur cum diminutio- ne tertie partis simul cum alijs descendenti- bus quam partem etiam minuebant agna- ti transuersales hodie vero est secus. Et isti tales descendentes succedunt in stirpes non in capita. h. d. vsq; i finē. are. r **C** Itē ve- tustas. correximus ius atiquū circa liberos.

pmi grad^{na} naturalis siue adoptiuos : nunc circa vltorios. acc. a **C** Solos. i b male. ac. b **C** Anteponebat. in hoc bñ. acc. c **C** Nepotes vocabat. s vetustas. si ci uilis iuris au toritas. vt. s. s. ptoij. vt. j. ti. j. sed quia. d **C** Adini. f. moriete ma sculo de cui⁹ bñs agit. vt j. s. ptoij. e **C** Adine. f. moriete femina: vt. j. p. ti. d. f **C** Diui at principes. vt C. d. suis. 7. le. si defunct⁹. 7. C. d. col. l. illa. g **C** Donauerūt. i. pñci. pes. s. nō idē cōmoduz vt sequit. acc. h **C** Suffragis. i. l. xij. tabular. acc. i **C** Adinuunt. no. duas rōes vincere vnā. vt. s. de adop. s. fed hodie i. h. j. k **C** Diximus. f. nullo mō nisi tertō ordine succederet. vt. s. p. xi. s. acc. l **C** Paulo. no. parū de tertia p. te. t. c. ius rei dici

ex masculis progeneris plus diligēs solos^a nepotes vlt neptes q ex virili sexu descendunt ad suoz vocabat successio nē 7 iuri agnatoz eos añpōebat^b. Nepotes at q ex filiabus nati sūt: 7 p nepotes ex neptib⁹ cognatoz loco numerās post agnatoz lineā eos vocabat: tam in aui q⁹ proauī materni⁹: q⁹ i auiē vel, paule siue paterne siue matere⁹ successio nē. Diui autē p⁹ cipes nō passi sunt tale ptra nram iniuriā sine cōpetēti emendatōe relinqre. Sed cū nepotis vel p nepoz nomē cōe est vtrūsq; q tam ex masculis q⁹ ex feminis descendunt: iō eundē gradū 7 ordinē successiois cis donauerūt^s. S3 vt aliquid amplius sic eis q nō solū nature sed etiaz veltis iuris suffragijs⁹ minūūtur⁹ portio nē nepotū vel neptū vel deinceps. de qbus supradiximus⁹ paulo⁹ minuen⁹ dā eē extimauerunt^m vt min⁹ tertia pte accipient q⁹ m⁹ eoz vel auiā fuerat acceptura vel p⁹ vel auus p⁹ nus siue mater

nus qñ femia mortuaⁿ sit de cuius hereditate agit hisq; lz soli sint q descendūt ex semineo sexu adscitibus agnatos mīme vocabāt. Et quē admodū lex. xij. tabularum⁹ filio mortuo nepotes vel neptes vel p nepotes vel p neptes in locū patris sui ad successio nē aui sui vocabat: ita 7 pncipalis dispositio i locū m⁹ is siue vel aui: eos cū tā designata partit⁹ terte diminutōe vocat⁹. S3⁹ nos cū adhuc dubitatio manebat iter agnatos 7 memoratos nepotes: qrtā pte substatie defuncti agnati si bi vendicātib⁹: ex cuius dā p⁹sonis auctoritate memoratā qdē p⁹sones a nro codice segregauimus: neq; inseri eam ex theodosiano codice i eo cōcessimus. Nostra autem cōstitutione⁹ promulgatā toti iuri ei⁹ derogatū ē: 7 sancimus talibus nepotib⁹ ex filia: vel p nepotib⁹ ex nepte: 7 deinceps superstrib⁹ agnatos nullā pte mortui successiois sibi vēdicare: ne hī q ex transfalsi⁹ lineā veniūt po

reis. s. sandmus. accur. m **C** Estimauerunt. s. pncipes. n **C** Adortua sit. no. duos casus si eni moriē femia nepotes vel neptes ex masculis vi feminis i nihilz oliz nisi post agnatos: hodie cū diminutōe successio nē terte partis. si moritur masculus nepotes ex filia tñ uocentur cū diminutōe ne terte pna vt hic d⁹. ac. v **C** Xij. tabular. qd de diminutione. hac terte d⁹ corrigē psequētē. s. h. mar. sed nos s3. 3. dicim⁹ sequētē. s. lo q i qdaz alia pte q debet agnatis. s. qrtā. nos autē de hac tertia. sed p autē. dicim⁹ d⁹ hac etia cor rectū. s. neq; hī hodie veniat: vt autē. d⁹ triē. 7. le. s. nep illo. acc. p **C** Vocat. i. s. e. s. cum filius. q **C** S3. cō **C** Cōstitio **C** Transfalsi

stitutionē. quā si hēm⁹ vt seqt. r **C** Cōstitio ne. vt. C. d. suis. 7 legi. l. h. s **C** Transfalsi

linea. sic i pn. aug. d. nō ali. §. cū igit circa fi. accur. a **De**scēdūt. l. nepotib⁹ vel pne potib⁹ ex filia. ac. b **Et** tpa. vt i futuris casib⁹ tñ valcat. vt. c. d. suis 7 legi. l. vlt. ac. c **I**ta tñ. hoc qd legē ē referēdū. §. ad. §. diui si ad pri

mum accur. d **Statu**it. vt. §. eo. §. auz filius. ac. e **Dimi**nutiōe. l. q̄rte q̄ debebatur agnatis non tertie q̄ debatur p̄ntes: vt §. pri. §. dixi mus. accur. f **S**imilr hēant. imo in capita v̄r diuidi vt. j. ti. j. §. hoc ē ad dēdū i. §. h. ibi de collate rali b⁹ d de scēdētib⁹ loquitur. acc.

g **De** legitima agna toy successio ne. Quia §. ti. pri. dictuz est q̄nt succē dāt sui h̄des siue liberi.

Acc q: post suos vocant primo agnatū q̄ cognati vt. j. e. §. h. z. l. j. §. post suos. ff. de suis 7 legi. iō p̄ titulū p̄cedē tē posuit istuz. Acc q: p̄ agnatos succēdunt cognati ponitur postea de cognatis. Areri.

Inemo. **T**otus iste titulus diuidi tur in. vij. pres. Primo qñ admittitur agnat⁹. Scdo q̄ ē agnatus. Tertio vsqz ad quotū gradū agnati veniūt. Et vsqz ad quotas p̄sonas feminas deuoluat taz de iure ve tulissimō de iure p̄toris q̄ etiā media iuris prudētia. xij. tabularū 7 tpe Iustitiani.

Quarto q̄ generi agnatorū ipator addidit vnū cognatū. Quinto q̄. l. xij. tabularū pri

tiores hīs habent q̄ re cto iure descendunt. Quā p̄stōnez n̄ az obti nere fm sui vigorez 7 b tpa 7 nūc sancimus: ita tñ vt quēadmodū iter filios 7 nepotes ex filio antiqtas statuit: nō in capita sed in stirpes diuidi hereditatem. Sily nos inf filios 7 nepotes ex filia fieri distributōez iubcm⁹: veluti iter oēs nepotes vel neptes: vel inter pronepotes 7 p̄ neptes 7 alias deiceps p̄sonas vt vtraqz p̄ge nites matrisiue vel p̄ris auie vel aui portionē si ne vlla diminutiōe cō sequat: vt si forte vnus vel duo ex vna parte: ex alfa tres aut q̄ttuor ex tēt: vn⁹ aut duo dimi

mus agnat⁹ vocat 7 q̄s dicat prim⁹. Sexto q̄. l. xij. tabu. primo repudiātē, sequēs nō admittēbat hodie p̄o sic. Septimo q̄ si lij emācipati h̄r ditas ē legitima pri. Secunda ibi sunt aut. Tertia ibi ceterē. Quarta ibi

diā: alteri tres aut q̄ttu or aliam dimidiā hē reditatis habeant.

De legitima agnatorum successioe.

Nemo s̄ suus⁹ hīs vel cor̄ q̄s i ter h̄des p̄tor⁹ vt p̄stō nes⁹ vocāt extat^m 7 q̄ successiōne^m a quo mō⁹ am plecti^m: tūc ex lege. xij. tabularū ad agnatū p̄ximū p̄tinet hereditas.

Sūt aut agnati⁹: vt p̄mo quoqz libroz⁹ rā didimus cognati p̄ virilis sex⁹ p̄sonas cognatione^m coniuncti quasi a patre cognati. Itaqz⁹ ex eodē p̄cē nati frēs agnati sibi inuicē sunt: qui 7 p̄sanguinei vocant⁹: nec requir⁹ an ēt eandē matrē habuerint. Itēz⁹ pa

n **S**uccessiōne. defuncti. ac. o **Q**uo quo mō. s. ciuili v̄l p̄torio iur. p **A**gnatū. capite si minutū: vt. ff. e. capit. accur. q **P**roximū. i. q̄ primior ē defuncto. j. eo. §. si plures. 7. §. primo ac. r **A**gnati. sic. ff. de legitima tu. l. si aut. f **L**ibro. vt. §. de leg. ag. tu. §. sunt. accur. t **C**ognatiōe. cognatū ē gen⁹. agnatio spēs. vnde q̄squis ē agnat⁹ ē cognat⁹: s̄ non p̄uertit. v **I**taqz p̄sanguinei. q̄s eodē p̄sanguine nati: ceteri agnati nō videntur consanguinei. vt. ff. de suis 7 legi. l. ij. in prin. accursus.

Ite inuicē. m. s. filii⁹ fratris patruo. acc.

Quo quo mō. s. ciuili v̄l p̄torio iur. p **A**gnatū. capite si minutū: vt. ff. e. capit. accur. q **P**roximū. i. q̄ primior ē defuncto. j. eo. §. si plures. 7. §. primo ac. r **A**gnati. sic. ff. de legitima tu. l. si aut. f **L**ibro. vt. §. de leg. ag. tu. §. sunt. accur. t **C**ognatiōe. cognatū ē gen⁹. agnatio spēs. vnde q̄squis ē agnat⁹ ē cognat⁹: s̄ non p̄uertit. v **I**taqz p̄sanguinei. q̄s eodē p̄sanguine nati: ceteri agnati nō videntur consanguinei. vt. ff. de suis 7 legi. l. ij. in prin. accursus.

Ite inuicē. m. s. filii⁹ fratris patruo. acc.

Quo quo mō. s. ciuili v̄l p̄torio iur. p **A**gnatū. capite si minutū: vt. ff. e. capit. accur. q **P**roximū. i. q̄ primior ē defuncto. j. eo. §. si plures. 7. §. primo ac. r **A**gnati. sic. ff. de legitima tu. l. si aut. f **L**ibro. vt. §. de leg. ag. tu. §. sunt. accur. t **C**ognatiōe. cognatū ē gen⁹. agnatio spēs. vnde q̄squis ē agnat⁹ ē cognat⁹: s̄ non p̄uertit. v **I**taqz p̄sanguinei. q̄s eodē p̄sanguine nati: ceteri agnati nō videntur consanguinei. vt. ff. de suis 7 legi. l. ij. in prin. accursus.

Ite inuicē. m. s. filii⁹ fratris patruo. acc.

h̄ ēt addēdū Quia ibi si plures sunt. Seta ibi pla cebat. Septima ibi ad legitima. h. de Legitimi sūt q̄ ex linea masculina descē dūt vel ēt ex adoptiōe dñ mō sint i p̄ori gradu. h. d. aretinus.

Nemo s̄ suus⁹ hīs vel cor̄ q̄s i ter h̄des p̄tor⁹ vt p̄stō nes⁹ vocāt extat^m 7 q̄ successiōne^m a quo mō⁹ am plecti^m: tūc ex lege. xij. tabularū ad agnatū p̄ximū p̄tinet hereditas.

Sūt aut agnati⁹: vt p̄mo quoqz libroz⁹ rā didimus cognati p̄ virilis sex⁹ p̄sonas cognatione^m coniuncti quasi a patre cognati. Itaqz⁹ ex eodē p̄cē nati frēs agnati sibi inuicē sunt: qui 7 p̄sanguinei vocant⁹: nec requir⁹ an ēt eandē matrē habuerint. Itēz⁹ pa

Quo quo mō. s. ciuili v̄l p̄torio iur. p **A**gnatū. capite si minutū: vt. ff. e. capit. accur. q **P**roximū. i. q̄ primior ē defuncto. j. eo. §. si plures. 7. §. primo ac. r **A**gnati. sic. ff. de legitima tu. l. si aut. f **L**ibro. vt. §. de leg. ag. tu. §. sunt. accur. t **C**ognatiōe. cognatū ē gen⁹. agnatio spēs. vnde q̄squis ē agnat⁹ ē cognat⁹: s̄ non p̄uertit. v **I**taqz p̄sanguinei. q̄s eodē p̄sanguine nati: ceteri agnati nō videntur consanguinei. vt. ff. de suis 7 legi. l. ij. in prin. accursus.

Ite inuicē. m. s. filii⁹ fratris patruo. acc.

Quo quo mō. s. ciuili v̄l p̄torio iur. p **A**gnatū. capite si minutū: vt. ff. e. capit. accur. q **P**roximū. i. q̄ primior ē defuncto. j. eo. §. si plures. 7. §. primo ac. r **A**gnati. sic. ff. de legitima tu. l. si aut. f **L**ibro. vt. §. de leg. ag. tu. §. sunt. accur. t **C**ognatiōe. cognatū ē gen⁹. agnatio spēs. vnde q̄squis ē agnat⁹ ē cognat⁹: s̄ non p̄uertit. v **I**taqz p̄sanguinei. q̄s eodē p̄sanguine nati: ceteri agnati nō videntur consanguinei. vt. ff. de suis 7 legi. l. ij. in prin. accursus.

Ite inuicē. m. s. filii⁹ fratris patruo. acc.

Quo quo mō. s. ciuili v̄l p̄torio iur. p **A**gnatū. capite si minutū: vt. ff. e. capit. accur. q **P**roximū. i. q̄ primior ē defuncto. j. eo. §. si plures. 7. §. primo ac. r **A**gnati. sic. ff. de legitima tu. l. si aut. f **L**ibro. vt. §. de leg. ag. tu. §. sunt. accur. t **C**ognatiōe. cognatū ē gen⁹. agnatio spēs. vnde q̄squis ē agnat⁹ ē cognat⁹: s̄ non p̄uertit. v **I**taqz p̄sanguinei. q̄s eodē p̄sanguine nati: ceteri agnati nō videntur consanguinei. vt. ff. de suis 7 legi. l. ij. in prin. accursus.

Ite inuicē. m. s. filii⁹ fratris patruo. acc.

Quo quo mō. s. ciuili v̄l p̄torio iur. p **A**gnatū. capite si minutū: vt. ff. e. capit. accur. q **P**roximū. i. q̄ primior ē defuncto. j. eo. §. si plures. 7. §. primo ac. r **A**gnati. sic. ff. de legitima tu. l. si aut. f **L**ibro. vt. §. de leg. ag. tu. §. sunt. accur. t **C**ognatiōe. cognatū ē gen⁹. agnatio spēs. vnde q̄squis ē agnat⁹ ē cognat⁹: s̄ non p̄uertit. v **I**taqz p̄sanguinei. q̄s eodē p̄sanguine nati: ceteri agnati nō videntur consanguinei. vt. ff. de suis 7 legi. l. ij. in prin. accursus.

A **C** Et et sobriini ipropriet. j. de gra. cog. §. iij. **B** **C** Hi p sanguinitati. s. ad suos fratres pus natos. ad reliquos No agnatos agnatiois tm ius acgrit. vt. s. pri. di. r. mus. 7 e vez hoc fi viuete eo. i. de cui? hedi tate agit pce pri saltē erats vt. ff. de suis 7 legiti. he. ti. cins. 7. ff. vñ cog. l. j. §. si qs p. primoz. **C** **A** hō tm. qñuis agnari vocent ad hē ditatez Non tamen re. **D** **C** At lex s. xij. tabula. rum. accur. **E** **S** 3 his 7 oib? his. vt j. eo. §. si plu res. accur. si. **F** **C** Certū. quod ē. et. f. testō qd eua nuit. qd die vt. j. pri. §. **G** **C** Quo. qñ dicat n solū iure nā. li cōstituitur agnatio. s. et ciuili vt per adoptōnem. s. quālibet in re isto: vt. ff. de adop. l. j. 7. s. de adop. i pn. s. hodie pēā tm ex q trāsit i ptāte arrogatoris. vt. s. e. ti. j. §. nra aut. s. n licet non fiat agnat? . f. ho. die: qz nō trāsit i ptātem extranei arrogātis succedit tm ab intestato pri tm nō alijs pīs agnatis: vt. C. de adop. l. pe. §. siquidem. **H** **C** Naturales. 7 legitimos n tam emāci

patos: vt. ff. de gra. cog. l. filiū. ac. i **C** **S** **E** si qs. n solū p de quo dictū ē. k **C** **S** **N** o hēdes esse. i. agnoscat alijs agnatis adoptan tis 7 eis cognat? sit vt. ff. s. ad op. q. i adop. **C** **E** **T** **E** **R** **U** **M**. **C** **F** **E** **M** **I** **N** **E** 7 de scēdētes ex eis hodie de iur ciuili admit tunt cū oib? agnatis inter quos et ad mittunt de scēdentes ex forozib? vte rimis si i pmo gradu sūt. b. d. vñ ad. §. si plures. are. l. **C** **E** **T** **E** **R** **U** **M**. i. certe. vel ali ter. lex qdēz duodecim ta bulaz desere bat hēditatē agnatis pri mis. sed me dia iuris pu dētia cū diffi ctiōez iō di cit **C** **E** **T** **E** **R** **U** **M** p. rof. ed. m **C** **L** **O** **N** **G** **I** **S** **T** **I** **M** **O**. i. de cēnio: vt. j. de suc. cog. §. si. n. **C** **F** **E** **M** **I** **N** **A** **S**. agnatas. o **C** **I** **T** **A** **P** **L** **A** **C** **E** **B** **A** **T**. No. caute dic pla cebat 7 n pla cet. vt. j. §. ve ro. 7 hoc act p mediam iu ris pudētiāz nō p leg. xij. tabulaz nec p pīoz: vt. j. eo. §. 7 hoc q dē. 7. §. media. p **C** **C** **O** **N** **S** **A** **N** **G** **U** **I** **N** **I** **T** **A** **T** **I** **S**. i. agnatōis. acc. q **C** **E** **L** **A** **P**. i. seminarum. r. **C** **Z** **U** **A**. i. hēditas. l. **C** **P** **L** **E** **R** **U** **N** **Z**. hoc pp planguineas forozes s quib? mō dixit.

trius fratris filio 7 iur cē is illi agnat? ē. eodē numero sunt fratres pa truces idest q ex duo bus fratribus pcreati sunt: q et? cōsobriini vo cantur: qua rōne et ad plures grad? agnatio nis puenire poterim?. **H** **I** **B** **E** **T** q post mortem pīs nascūtur iura pā guinitatē nascūtur nō tm omib? simul agnat? dat? lex hereditatē. **S** **3** his q tūc primiozi gra du sunt: cū certū esse ce pitaliquez itestatu dcel fuisse. **P** **E** **R** adoptionez qz agnatōis ius pstitit veluti iter filios natu rales 7 eos qs pater coz adoptauit nec du biuz ē quin iproprie cō sanguinei appellantur. **I** **T** **E** **M** si qs ex cecis agna tis tuis veluti frat aut patru?: aut deniqz is q lōgiore gradu ē adop tauerit aliquē agnatus iter suos hēdes eē nō dubitat. **C** **E** **T** **E** **R** **U** **M** iter masculos quidem

Et **C** Ad masculos. sic. §. ii. j. §. Item vetustas. **V** Sed quia eas. scilicet agnatas feminas. accursius. **X** Proximitatis. id est cognationis. accursius. **Y** Interueniat. nec aliquis suorum. vt. §. ii. j. §. admonendi in fi. §.

Quidē que sunt scilicet in. §. ceterum. c. §. sed quia dicta sunt.

Sz similitudinem. re mota differētia agnatorū vt iter masculos & feminas. sic. §. §. fidelicom. heredi. §. sed quia. accursius.

Iunior. sic no. g. lex duodecim tabularum est vetustior. quā media iuris prudentia & quāz ius pretorium. acc.

Anterior. id est constitutione anterior infra scripta que ē. §. §. legitimil heredi. l. lege duodecim tabularum. accursius.

Prefataz. scilicet di. tam. §. eodē. §. ceterum. accursius.

Eas. agnatas feminas nisi forores.

Omni nam ordo cognatorū nō

tus interueniat. Et hoc quidem lex duodecim tabularū nullo modo introduxit: sed simplicitatem legis amicaz amplexa: simili modo omnes agnatos siue masculos: siue feminas cuiuscunq; gradus ad similitudinem suorum inuicem ad successionem vocabat. Ad media autem iuris prudentia que erat quidem lege duodecim tabularum iunior: imperiali autē dispositione anterior subtilitate quadaz exco gitata prefatam differentiam inducebat: et penitus casus a successione agnatarum repellat: omnia alia successione incognita: donec pretores paulatim asperitatem iuris ciuilibus corrigentes: siue quod deest adimplentes humano proposito alius ordinem suis editis addiderunt: & cognationis linea proximitatē nomine introducta per bonorum pos

erat adhuc. vel dicentiaz deficientibus. agnatis ipsi tamen nou vocabantur.

Quilibet id est medie iuris prudentie quod scilicet ciuile dicitur vt. ff. de origine iur. l. ij. §. hec stipulatio.

sessionem eas adiunabant: & pollicebantur his bonorum possessio nem quecū cognati appellat. Mos vero legem duodecim tabularum sequentes & eius vestigia in hac parte seruantes: laudamus quidez pretores siue humanitatis: non tamen eos in plenuz huic causē mederi inuenimus. quare etenim vno eodemq; gradu naturali concurrente: & agnationis titulis tam in masculis q̄ in feminis equalitate constitutis: masculis quidem dabatur ad successiones venire omnium agnatorum: ex agnatis autem mulieribus nullis penitus nisi soli forori ad agnatorū successionem patebat aditus. ideo nos in plenum omnia reducetes: & ad ius duodecim tabularum eandem dispositionem exequentes nostra constitutio sancim⁹ oēs legitimas personas. i. per

Ihis bonorum. id est mulieribus agnatis vltra forores.

Zippellatur. sic cā quia per eas cognati vocatur. accursius.

Mos vero. §. iustitia nus loquitur accursius.

Ese. id est expulsionioni agnatorum. accursius.

Quar. etenim bene dico forte. p. uidedū agnatis feminis. q̄ reuētiis &c.

Ititulis id est nomini bus. accursius.

Constitutis. id est ordinatis. accursius flor.

Dabatur. id est concedebatur. accursius flor.

Adit. certe nō erat ratio iusta vs sufficiens licet aliqua sic: vt. §. co. §. eeterum. in fi. accursius florētinus.

Nostre constitutione vt. C. de leg.

he. l. d. duodecim. a. **C** Simili modo. i. hinc inde. vel dic ita femie vt mares. accur. **b** **C** Consanguinitatis. i. licet non sint sores que geruane vocantur quasi ex eodem germine nate. **c** **C** Hoc etia; estimauim?.

vt. C. de leg. hered. l. lege. rj. tab. §. 7 i. his. accur.

d **C** Tantū mō. i. nō vltorio: pximior tñ sit vt ipse sores vlt fra tres vterini vterine leg f: vt. C. de leg. here. l. si. §. 3 neq; accursi.

e **C** In legi emā. s. agnate q; accursi. **f** **C** Germane. i. nate ex eodē patre z matre cum d. functo. acc.

g **C** Uterine. i. nate ex eadem matre tantz. acc.

h **C** Deinceps. i. vltiores sine i gradu remotiores. accur.

i **C** Superstites. hoc corripit p. auj. cessante. quia z cum his admittunt. Itē z i alio quod subijct hic §. corrigitur. qz in stirpes fit diuisio hodie. sed post hos filios fratrum fit diuisio in capita vt in auj. de

virilē seruz descēdētes: siue masculini generis siue femini sunt: simili^o mō ad iura successōis legitime ab itestato vocari fm sui gradus prerogatiua: nec ideo excludendas q; psanguinitatis iura sicut germane nō habēt. **C** Hoc etiā addendū nfe pstitutiōi existimauimus vt trāseratur vnus tm modo^o gradus a iure cognationis in legitimaz^o successione: vt nō solū frs filius z filia fm q; iā distinuimus ad successione patris sui vocent: s; etiā germane psanguine: vel sororis vterine filius z filia soli: z non deinceps^o psone vna cuz his ad iura aujculi sui pueniant: z mortuo eo q; patris qdem ē: sui frs filij succedāt. auunculus aut sororis sue soboli simili mō ab vtroq; latere succedāt: tñq; si oēs ex masculis descēdentes legitimo iure veniant. s. vbi frater z soror supstitēs non sunt. His etenim psone pcedentib^o: successione ad

here. que ab inte. de. §. reliquz. col. fr. z in auj. vt fratuz filij. §. j. col. ix. vel dic quod dicit in auj. in stirpes diuidi: verum est quod docum alij scilicet patris vocatur nepotes. als in capita vt hic. accur.

k **C** In capitā. s. ti. j. i. fra. sol. ibi d. descēdētibz loq; h. d. col. lateralib^o. ac.

l **C** Si plures agnati tñ sol^o pximior: i gradu vocat. Et si plures sint in pxiori gradu oēs parit vocatur. hoc dicit arctin?

m **C** Si plures sint. sic in auj. de her. q; ab ite. §. si vero neq; frs. col. ix. z ff. de suis z legitim. heredi. l. ij. §. hereditas. acc. **n** **C** Habetur. hoc corrigi vt. s. dicit per auj. cessante. accursi.

o **C** Proximus. Proxim^o inspicitur pte testamenti in stituti quādo testm facit et alias aut pte mortis testamentis. h. d. aret. **p** **C** Proxim^o. sic. d. u. j. §. cū aut qritur. sic. s. eo. §. non tm. acc. **q** **C** Tunc. s. cū non adit hereditas et

mittētib^o ceteri gradus remanēt penit^o semoti videlz hēditate nō i stirpes s; i capita^o diuidēda. **C** Si plures sint gradus agnatorū: apte lex rj. tabu. pximū vocat. Itaq; verbi gra: si sint defuncti frs z alterius frs filij aut patris: ff. potior hētur^m. Et q; uis singulari nūcro vlt lex. rj. tabu. pximū vocet tñ dubiū nō est quā si plures sint eiusdē gradus oēs admittant: nā z pprie pximus ex pluribus gradib^o intelligit^o z tñ non dubiū est: qn lz vn^o sit gradus agnatorū: ptineat ad eos hereditas. **C** Proxim^o aut siquē nullo testamento quisq; decesserit: p hoc tps requiritur quo mortuus est is de cuius hereditate qritur. Ad si facto testamento qsq; decesserit: per hoc tempus requiritur quo certū esse ceperit: nulli ex testamento heredē extitutum. Tunc enī proxim^o pte quisq; intestat^o decessisse intelligitur: qd quidē aliquādo longo

testamento. accur. a **C** **T**pe. i. p. morte. ac.
Placebat. **C** Olim nō erat locus successio-
 rio edicto in agnatis de psonā in psonā sed
 solum de ordine in ordinē hodie vero est d
 psona i personā. b. d. are. b **C** **P**lacebat
 l. ex lege. xij.

tabu. accur. fi.
C **I**n eo
 genere. si iure
 successiōis.

C **N**ō eē
 l. successio-
 ruz edictuz inter
 agnatos lo-
 ca nō bz. f. d
 persona i per-
 sonā. s. j. inter
 cognatos sic
 vt. j. sequit. 7
 ff. d. suc. edic.
 l. j. d. qd. s. j.
 de ordine in
 ordinē. seu d
 capite in ca-
 pit sic. vt de
 libis in agna-
 tis de agna-
 tis in cogna-
 tos. 7 post in
 virum 7 vro
 rem. vt sequi-
 tur. vt. ff. si
 ta. testamen.
 nule. l. j. j.
 respon. acc.

C **N**ihil
 magis. i. non
 iō magis. ac.

C **S** nos
 loquit iusti-
 manus. acc.

C **P**ro-
 tims. f. i gre
 co. accur.

C **C**ū sa-
 natio pma
 accur. i **C** **A**pertuz est. f. suc. edictū d per-
 sona in personā. k **C** **M**axime. ratio se-
 cunda. accur. l. **C** **S**radu. agnatoz. accur.

C **I**n legitimam. **C** Olim pater admittēba-
 tur ad legitimam hereditatis filij emanci-
 pati si in emancipatione fuerit contracta fi-

ducia: hodie vero presumitur contractuz eē
 fiduciam. b. d. are. m **C** **A**d legitimā. ē
 enim filius agnatus patri p. primus: vt. ff. de
 fuis 7 legi. filius. qd. ius non tollitur per ca-
 pi. dimi. sicut neq; inter fratres vt hie. 7. C. d
 le. tu. l. iij. qd

agnatoruz hereditatib⁹
 non esse eis denegandā
 cū satis⁹ absurduz erat
 quod cognatis a p.eto-
 re apertuz est: hoc agna-
 tis esse reclusum: maxi-
 me⁹ cū in onere quidez
 tutelarum 7 primo gra-
 du¹ deficiēte sequēs suc-
 cedit: 7 quod in onere
 obtinebat nō erat in lu-
 cro permittuz. **C** **A**d
 legitimam^m autem suc-
 cessionem^m nihilomin⁹
 vocatur etiam parens⁹
 qui contracta fiducia fi-
 lium vel filiam: nepotē
 vel neptez ac deinceps
 emancipat: quod ex no-
 stra constitutione^p om-
 nino inducitur: vt emā-
 cipatiōes liberorū sem-
 per videantur quasi cō-
 tracta fiducia⁹ fieri: cuz
 apud veteres nō aliter
 hoc obtinebat: nisi spāli-
 ter contracta fiducia pa-
 rens manumississet⁹.

C **D**e senatusconsulto
Tertuliano.

nō erat rectū
 vt. ff. de reg.
 lu. l. equuz ē.
 7. d. de le. pa.
 tu. inf. 7. j. d
 con. emp. l. si
 post emptio-
 nem.

C **S**ucces-
 sionem. i. suc-
 cessionem. acc.

C **P**ares
 secus ecōtra:
 vt. d. c. ti. j. s.
 emancipati.
 accur. ius.

C **C**onsti-
 tutiōne. vt. C.
 de emanci. li.
 l. si accur.

C **F**iducia. sic dicen-
 do ius succe-
 dendi in bo-
 nis tuis mi-
 hi referuo. vt
 etiam eman-
 cipato te cō-
 tracta fiducia
 r **C** **M**anu
 missio. i. d. est
 emancipatiō.
 sic. ff. qn. ac. d
 pe. est an. l. j.
 s. alieatio. ac-
 cur. ius.

C **D**e sena-
 tusconsulto ter-
 tuliano.

Post agna-
 tos de qbus. s. succedāt cognati ideo seque-
 batur videre de cognatis: verū licet mater 7
 filius sint cognati tamē ex spāli puisione si
 bi ad inuicē 7 agnati succedūt vt. j. d. suc. co.
 in prin. ideo post alios agnatos ante cogna-
 tos ponit de successiōe mris ad filiū 7 e. s. s.

U Ex. rj. tabula. **C** Totus iste titulus diuiditur in quinque pres. Primo qd ex. l. rj. tabu. mater ad hereditate filij & eotra non admittebat. Secundo qualiter admittebatur ex senatuscon. tertuliano. Tertio que psonae proponebantur tunc matri. Quarto pstatione tertuliani remouet. Quinto remouet alias costodes Secunda ibi & prius. Tertia ibi preferuntur. Quarta ibi s; nos. Quinta ibi sed cum aut. Et. h. d. l. rj. tabularum mat non succedat filio ab iusta nec ecotra filius. sed ex costu. senatus. consul. tertuliani si ingenua tres libertina quattuor: liberos entia fit. h. d. af. a

L Ex duodeci tabu laz ita stricto iure utebat: & pponerbat masculorum progenie & eos q p feminini sexus necessitudine sibi iunguntur adeo expellebat ut neq; quide inter matrem & filium filiane vltro citroq; hereditatis capie de ius daret. nisi qd pretores ex proximitate cognatorum eas psonas ad successionem bonorum possessiōe vnde cognati accommodata vocabant. Sed he iuris angustie postea emendate sunt.

C Primus qdem diuisiō laudi matri ad solatium liberos amissorum legittimam eorum octulit here

donebat. im proprie nā cognatos nullo modo vocabat ut sequitur. acc. b **C** Masculorum. ut. s. ti. j. in prin. **c** **C** Necessitudine. i. cognatione. nam dicuntur cognati necessarii. ut. ff. de iusti. & iure. l. fi. d **C** Filium. qui ad inuicem sunt cognati. ut. j. de suc. cog. §. vulgo. acc. e **C** Angustie. no. ius dici angustiosum vel iniquū dicit ut. j. de suc. lib. in pn. & ff. qd qd i. l. iij. i prin. f **C** Postea. s. post legē. rj. tabularum. & p diuisiō laudum & p senatusconsultu tertul. sequit acc. g **C** Amissorum. s. i acie pncipis. ut ar. s. d ex cu. tu. in pn. vel dic qd generaliter statuit: ut **C** de inof. te. l. ex liberi. prima verior ē. acc. h **C** Forum. s. filiorum. acc. i **C** Aue. et bodie alia succedit sicut mater. ut in aug. de heredi. que ab inte. §. psequens. k **C** Liba

bēs. i. tres hēs filios. si autē pte. vt. §. de adop. §. femine. quos tres hēre vt. et si tres geminos pepit s; 30. vt. ff. de b. sig. l. cū empta. acc. l **C** Filioz qd dic. vt. §. d here. ab inte. §. j. & ij. & §. emancipati. & §. diui.

ditate: postea at senatusconsulto Tertuliano qd diui hadriani teporib; tactū est: plenissime de stricti successionē matri non etiā aue deferēda cautū est: ut mater ingenua trium liberorum ius habens libertina quattuor: ad bona filiorum si liberum admittat intestatorum mortuorum: licet in potestate parētis mē ut scilicet cū alieno iuri subiecta est iusu eius adeat cuius iuri subiecta ē. **C** Preferuntur autem matri liberi defuncti qui sui sunt: qui queue suorum loco sunt siue primi gradus siue vltioris. s; & filie siue

si. §. si non econtrario. accursius. **C** Preferuntur. **C** Filij defuncti excludunt matrem vsq; i infinitū. Idē i pre & fratre qd matrem excludunt soror autem defuncti matrem cum matre admittitur. h. d. Alre. o **C** Preferuntur liberi. etiam adoptiuū ita demuz si ipsi succedere velint ut. ff. l. §. §. liberi. & §. ita demum. accursius. p **C** Defuncti. s. filij de cuius hēditate nūc agit. accursius. q **C** Suorum. quod dic vt. s. de heredi. que ab intesta. §. j. & ij. & §. emancipati. & §. diui. accursius. r **C** Primi gradus. ut filij. accursius. s **C** Alterioris. ut nepotes & similes. accurt. t **C** Et filie. q. d. non solum nepos ex filio masculino excludit matrem defuncti: sed & nepotes ex filia. accursius.

m **C** Parētis. s. mris. & ita no. de iur romanorum vxore aliam eē i pte parētis si mariti nisi quo ad sbituz carnis aliud de iure loge bardoz vt bic. & c. de pd. ier. si vxore. & in longo barda quatr mulieri aliena re pmittuz s; l. j. accur. n **C** Iusu. s. iur antiquo cū qlibet hēditas pfi p filiu qrit vt. ff. de acq. he. q i aliena. §. bo die i sola pte ceticio si aduētia. l. expigatur iustus. vt. c. d bo. que lib. l.

a **C** Preponit. i. p̄fertur. **b** **C** Defuncte. l. filie. **c** **C** Pater. nō adoptiu⁹. vt. ff. eo. l. ij. §. sed neq; auus. **d** **C** Triusq; . s. filij 7 filie. hoc ē maritus huius mulieris volentis succedere filio mortuo. **e** **C** Solos.

s. hēre vel n̄ hēre tot filios cū ex diuina gr̄a hoc descēdat. **f** **C** Peccauit. nā si peccatū ē magis fuisset mariti. vt. C. de legit. here. l. iij. tabular; i. fi. j. rñ. **m** **C** Intercepti. i. cui succedere vult. Accursus.

mortue fili⁹ vel filia p̄ponitur^a ex constitutio nibus matri defuncte^b idest auie sue. Pater^c vero vtriusq; nō etiā auus 7 proauus matri antepositur; scilicet cū inter eos solos^d de here ditate agit. Frater aut̄ consanguineus tam filij q̄ filie excluder̄^f matrem. soror antez cō sanguinea pariter cum matre admittebant^e.

Sed^h si fuerant frater 7 soror p̄ sanguinei: 7 mater liberis onerata: frater qdē matrē excluder̄^f bat. Lois at̄ erat hēditas ex eqs p̄tib⁹ fratribus 7 sororib⁹. **C** Sed nos p̄stōne quā i codicē n̄so noie decorato posuim⁹ nisi subuentedū eē existimaui⁹ respicientes ad naturā 7 puerperum 7 periculum 7 sepe mortem ex hoc casu matrib⁹ illatā. Ideo q; impius esse credim⁹ casum fortuituz^k in ei⁹ admitti detrimentum.

Si enim ingenua ter: vel libera quater non peperit: imerito defraudatur a successiōe suorū liberorū. Quid. n. peccauit si n̄ plures s; paucos pepit: 7 dōim⁹ ius legitimū plenū m̄sib⁹: siue igenuis: siue libtinis: 7 si n̄ ter enixe fuerit vl' quater: s; eū tm̄ vl' eā q̄ que mōte iterē p̄t̄m̄ sūt: vt 7 sic vocent̄ i liberorū suoruz legitimā successiōne. **C** S; cū antea p̄stōnes iura legitima successiōis p̄scrutantes: partim matrē adiuuabant partim eā pregrauabant 7 nō in solidum eam vocabāt sed i quibusdā casibus tertiā ei p̄tē abstrahentes: certis legitimis dabant p̄sonis^o. In alijs aut̄ cōtrariū faciebāt: nobis aut̄ visum^o est recta 7 simplici via matrē omnib⁹ p̄sonis^o legitimis anteponi: 7 sine vlla diminutione filiorū suorū successiōne ex cipe accepta fratris 7 sororis p̄sona siue consan

f **C** Excluder̄. s; male hodie: vt i. e. §. s; cum. **g** **C** Admittēbant. 7 bñ m̄. j. e. §. sed. **h** **C** Sed. li. beris. tribus vel quatuor: vt i. e. §. postea autem.

i **C** Codicē. s. que n̄ hēm⁹. s; in p̄mo. C. remāsit q̄ e. C. de in. deli. l. ij. **k** **C** Fortuituz.

vt i. au. d. here. ab. uesta. §. p̄ns. 7. §. hoc q̄dem. acc. **f** **C** Diminutione. que fiebat p̄agnatos sup̄radictos in prin. istius. accur.

Red cū an.

tra. l. Ma

ter p̄fertur oi

b⁹ alijs agna

tis excep̄t̄ fr̄i

b⁹ 7 sororib⁹

Et cū sorori

b⁹ solū veni

unt ad dimi

diā: 7 cū soror

rib⁹ 7 s̄ribus

veniat p̄ viri

li. b. d. Are.

n **C** S; cū

an. cōstōnes.

quas n̄ hēm⁹

fm Jo.

o **C** Perso

nis. p̄uo 7 si

lio 7 nepoti

p̄ri. vt. C. e.

l. si. j. rñ. acc.

p **C** Facie

bāt. i. nil da

bāt nisi dicit

q̄ **C** Tituz

ē. vt. C. e. l. si.

r **C** Perso

nis. et p̄ri de

functi nisi in

vsufr. 7 toto

q̄n̄ hebat de

functi i p̄tā

te. als i vesē

do tm̄. sed 7

hos casu. ho

die i totū h;:

vt. C. eo. l. si. 7

d legi. h̄. l. d

emācipatis.

Zur Xo au. j.

descēderib⁹

fer̄ eq̄lit p̄

nis 7 m̄ntie.

¶ Quemadmodum. q. d. qui in vno ho noratur in alio grauetur. sic. ff. de iureiu. cū qui. accur. **¶** **C**am. s. matrem. accur.

¶ **C** Simul. salz cū matre. acc. **¶** **S**oro zes. hoc casu est bodie idē quod in lequēti. §. vt in au te. de nup. §. pe. r. §. quoniam. col. iij. accursius.

¶ **S**i ve ro matre. legi tima quia sint ex vtroqz parente. acc. **¶** **C**ogna tionis. q. sūt tantuz ex ma tre sorozes. accursius.

¶ **H**ec quem admodum.

¶ **M**at ab hereditate si lii repellitur nisi infra an num tutores eidem postu lauerit vel su spectum re moueri pete rit. Et filio nō tantum legiti mo: sed etiaz vulgo q̄sito mī succedit. **¶** **h. d. Arc. g.**

¶ **P**rospe xim⁹ in successione. acc. **¶** **C**onsulere. s. in tu toze petendo. **¶** **S**cituria. s. matrib⁹ ne gligentibus alias nō perdunt: vt. **C.** qui pe. to. l. cum a matribus 7 maioribus. alias si militer non perdunt: vt. **C.** si aduersus delic. l. ij. accur. **¶** **I**mpuberum. aliud si pube res moriantur: vt. **C.** eo. matres. **¶** **Q**ue sius. nisi hec mater sit illustris. sic e contra talis filius illustri matri non succedit: vt. **C.** ad orfic. si qua illustris. ac.

¶ **De senatusconsulto officiano.**

¶ Quia. s. vifum est sicut descendentes succe dunt ascendentibus verum quia ascenden tes descendibus quoque succedunt ex se natuconsulto officiano ideo de his tractatu rus subdit de senatusconsult. officiano.

guinei sint: siue sola co gnationis iura haben tes: vt quēadmodum^a eam^b toto alij ordini le gitimo p̄posuimus: ita oēs fratres 7 sorozes si ne legitimi sint siue nō ad capiendas heredita tes simul^c vocemus: ita tamē vt siquidē sole so rozes^d agnate vl^e cognata te: 7 mater defuncti vel defuncte sup̄sint: dimi dia^f qdē mater: alteram vero dimidiā partē om nes sorozes habeāt. **S**i vero matre superstitē 7 fratre vel fratrib⁹ solis vel etiā cū sorozib⁹ siue legitia siue sola cognati onis iura habētib⁹ anz testat⁹ quis vel itestata

¶ **P**rospe xim⁹ in successione. acc. **¶** **C**onsulere. s. in tu toze petendo. **¶** **S**cituria. s. matrib⁹ ne gligentibus alias nō perdunt: vt. **C.** qui pe. to. l. cum a matribus 7 maioribus. alias si militer non perdunt: vt. **C.** si aduersus delic. l. ij. accur. **¶** **I**mpuberum. aliud si pube res moriantur: vt. **C.** eo. matres. **¶** **Q**ue sius. nisi hec mater sit illustris. sic e contra talis filius illustri matri non succedit: vt. **C.** ad orfic. si qua illustris. ac.

¶ **De senatusconsulto officiano.**

¶ Quia. s. vifum est sicut descendentes succe dunt ascendentibus verum quia ascenden tes descendibus quoque succedunt ex se natuconsulto officiano ideo de his tractatu rus subdit de senatusconsult. officiano.

¶ **De contrarium.** **¶** **T**orus iste titulus vi uiditur in quattuor partes Primo ponit qualr filij ad hereditatez matris 7 nepotes ad hereditatem auie admittuntur. Secūdo nūqd capitis diminutione tale ius succēdi ti tollatur.

moziatur: in capita di stribuatur eius heredi tas. **¶** **S**ed quēadmo dū nos matrib⁹ prospe ximus⁹: ita eos oportet siue sobolicōsulere^b: sci turis^c eis q^d si tutores li beris nō petierint: vel i locū remoti vel excusa ti intra annū petere ne glexerint ab eozū impu berū^d morientium suc cessione merito repellē tur. **I**z autem vulgo q̄si tus^e sit filius filiaue: po test tamē ad bona eius mater ex **T**ertuliano se natuconsulto admitti.

¶ **De senatusconsulto officiano.**

¶ **P**er^m contrariuz aut fit vt liberiⁿ

contrario. nam supra titulo. j. tractatum est qualiter mater filio succedit: nunc dicit eō tra. **¶** **A**nde versus. Succedit matri filius per officianum. **¶** **I**nuidiam portans e contra **T**er tullanum. **¶** **L**iberi. stricte ponitur pro filijs tantum. vt. j. eo. §. j. alias contra vt. ff. de verborum significatione. liberorum. **¶** **C**ur sius. **¶** **M**atrum. ingenuarum vel li bertarum: vt. ff. eo. l. j. respon. immo 7 an cillarum dummodo sit sibi facta mora in fi deicommissaria libertate. vt. **C.** eo. l. h. accur. **¶** **L**egitima. non quia lex duodecim ta bularum daretur: immo de negabatur. vt. §. titulo. j. in principio. sed senatusconsult. dat quod vicem legis obtinet: vt. j. de excep. §. hoc exempli. **¶** **E**t presertim. scilicet filij. **¶** **C**ontanguineis. idest cognatis.

Tertio q^d sunt illi filij qui ad hereditatem matris admit tūtur. **¶** **Q**uar to subnequit nouū casum ad materiam successiois ab intestato. **¶** **S**e cunda ibi. sci endum est. **¶** **T**ertia ibi. nouissime. **¶** **Q**uarta ibi. si ex plurib⁹. **¶** **E**t hoc dicit. filij 7 nepos veniūt ad he reditatez ma tris 7 auie ab intestato ex se natuconsulto officiano. hoc dicit. are tinus.

¶ **P**er^m Er^m pira rium. idest e

Constitutionibus. quas nō hēmus. Nepotes. Item in alijs descendenti bus ex hac linea dicā. Sz qd si nepos iste fu it cōceptus post mortem aui: Respō. vt. s. de here. que ab inte. §. cū añ diximus. acc.

Sciendum

C Succē

ssio ex ter

tiliano vt or

sciano nō tol

litur minima

capitis dimi

nutione. h. d.

C Dimi

nutione. simi

nima. nam p

alias cō ius

etiam cōgna

tionis tollit

vt. s. de capi

ssio dimi. §.

quod aut. ac.

C Regu

lam. tenor cu

ius est hic: r

ff. de capi. di

mi. tutel. s. i.

ri. accur.

C Sed il

le sole. ff. vñ

li. i. si. in. fi. p

tra. so. hic di

ci. sole. vt ex

cludat eas tā

tū q̄ ex senatuscon. deserunt non pretorias

succēssiones vt ibi. accur. l. **C** Duodecim:

fic. ff. eo. l. j. §. capitis. sic. ff. de suis r legi. l.

capitis. accur. l. **C** Deserunt. quare ma

gis. l. xij. tabularum data hereditas perdit

per capitis diminutionem minimam quaz

senatuscōsul. delata: respon. qz illa agnatis

desertur. que agnatio per capitis diminitō

nem minimam tollitur. ac senatuscōsul. si

lio qui matri est cognatus r cognatio non

tollitur per capitis diminutionez minimā

vñ. de legiti. arg. m. §. si.

Novissime. C Etiam filius vulgo ques

itus ad hēditatē matri admittit. h. d. Ar.

C Vulgo. qz non habent certum patrē:

vt. s. de nup. §. si aduersus. multo magis in

naturali tantum. vt C. e. l. pe. n **C** Libere

ditatem. s. vna cum legitimis. nisi erat mater

illustris. tunc enim cum legitimis ab intesta to non veniunt. secus in naturalibus ex licita consuetudine procreatis. vt. C. eo. l. pe.

C Admitti. nunquid hodie succedit vulgo questus videtur quod non vt in aug. q.

centur. **C** Sciendū at ē

hulusmodi successōes:

que a Tertuliano r Or

ficiano senatuscōsul. to

deserūtur capitis dimi

nutione nō perimī: p

pter illā r gūla^b qua no

ue hereditatis legitime

capitis diminutiōe nō

percutit: sed ille sole q̄

ex lege duodeciz^b tabu

larz deserūtur^l. **C** Mo

uissime sciendū est etiā

illos libos q̄ vulgo^m

questi sunt ad matris

hereditatē^m ex hoc sena

tuscōsul. to admittī^o.

C Sed sic^o pluribus

legitimis heredit^o qui

dā omiserint heredita

tem: vel morte vel alia^o

extantibus legitimis. atq̄ in nihilum. vt in

aug. qui. mo. na. effi. sui. §. discretis. accur

sius florentinus.

Sciendum et pluribus. C Si pluribus dese

rat hēditas r qdā adierūt r qdaz repudia

uerūt adēntib^o. portio deficiēs accrescit qd

ius etiam ad heredis transmittit. h. d. Ar.

C Sed si ex pluribus. iste. §. est commu

nis ad omnes titulos quos in hoc tertio li

bro habuimus. non tantum ad hunc titu

lum. r de iure accrescendi in legitimos tan

tum tractat. vt hic: r. ff. eo. l. j. §. si nemo: r

C. de cadu. tollen. §. is ita idem etiam est in

his qui de iure pretorio succedunt vt. ff. de

bono. posses. l. iij. i. sine. r. l. iij. r. v. accur^o.

C Alia causa. vt si defecerit cōditio sub

qua instituti erant. vt. s. quibus mo. testa

infirmentur. §. postertore. Accur siue.

C Adierint. sic ff. de legatis. l. j. cum p̄r
§. libertis. ibi. Ceterum prout r̄c. accur.
C Accrescit. §. pro qua parte. r̄n. prout
erant iustituri. vt. C. de cadu. tol. §. is ita. 7. §. de
vulgari. substitutione. §. j. 3tē nunquid
est necesse ite

rū adire: r̄n.
nō nisi qñ ex
alterius plo-
ua puta fui.
fiat mihi au-
gmentum: vt
ff. de acquir.
here. si solos
in si. j. respō-
so 7 i si. l. acc.
C Et licet
antequam ac-
cresceret is vt
antequaz isti
qui repudia-
uerunt. nō at
antequam su-
am partē adi-
rent. imo adi-
uerant vt se-
quitur alias
nō transmit-
terent oliz vt
hodie: vt. C.

de cadu. tol. §. in nouissim o. nisi in p̄sonis li-
berorum: vt. C. de hīs qui ante aper. ta. l. j.
C Pertinet. §. augmētū. supradictū. ac.
C De successione cognatorum. Que cō-
tinuatur per ipsum tex. in prin. ad precedē
tja vel sic 7 clarus q. §. de successione suorū
7 agnatorum veruz q: post illos vocantur
cognati ideo sequitur de suc. cognatorum.

Post suos. **C** Totus iste titulus diuiditur
in tres partes. Primo quando cognati ad-
mittantur 7 quo iure. Secundo qui sunt co-
gnati. Tertio vsq; ad quorum gradum co-
gnati 7 agnati admittuntur. Secunda ibi.
qua parte. Tertia ibi. hoc lo. Et. h. d. Post
suos 7 agnatos vocantur cognati de iure p̄-
torio qua parte veniunt emancipati agnati
nisi sit frater 7 soror: defuncti quia veniunt
cum agnatis. hoc dicit Aretinus.

Post suos: vt. §. de here. ab testa. §.
j. acc. **C** Pretor: vt. §. de her. ab inte. §. emancipati. acc. **C** Constitu-
tionem vt. §. de heredi. que ab intestato. §.

causa impediti fuerint
quo minus adeāt reli-
qs q; adierit accrescit
illozū portio: 7 licet
ante decesserint quam
adierint ad heredes ta-
men eorum pertinet.

C De successione co-
gnatorum.

Post suos hēdes
coz quos inter
suos heredes pretorū
stitutiones vocant: 7
post legitimos quozū
numero sunt agnati 7
hi quos in locuz agna-
torum tam supradicta
senatusconsulta: quaz

necnon: 7. §. diul. accur. **C** Agnati: vt
§. de le. agna. success. in princ. **C** Et hi
quos. §. qui sunt de numero legitimorum.
C Consulta: vt. §. proxi. duobus ti. acc.
C Constitutio: vt. §. de legiti. agna. suc.

§. hoc et. ac.
C Proxi-
mos. scilicet
quos nemo
cognatus an-
tecedit vel p̄-
cedit siue vn̄
sit siue plures
7 inspicit qz
proximior sit
eo tempore
quo bonorū
possesto de-
fertur: vt. ff.
eo. l. j. §. pro-
xi. 7. §. grada-
tim. accur.
C Cogna-
tio. nunquid
ergo iter ser-
uos dat hec
bono. posse-
stio: Respon-
deo etiam si
fiat postea si

ber nō datur: vt. ff. eo. l. j. §. Pertinet. Lis
qui. sed nunquid adoptiuus. quia non vide-
tur ibi naturalis causa. Respondeo. sic ex
quibus agnascitur 7 cognascitur: vt. ff. eo. l.
j. §. cogn. p. **C** Nam. qui queue breue de-
bet. esse. accur. **C** Non habentur: vt. §.
ti. j. §. sciendum. **C** Tertio ordine. nam
sunt quattuor ordines succedendi. vt. ff. si ta-
bule testamenti nulle extabunt. l. j. accur.

C Exceptis. nam isti inter legitimos nu-
merātur. accursius. **C** Quos. scilicet fra-
tres emancipatos 7 sorores. accursius.

C Anastasiana. quam non habemus. §.
de ea habetur mentio: vt. C. de legitima tur-
tela. l. iij. 7 de legitimis heredibus. l. i. §. j.
Accursius florentinus legum doctor.

C Integri. i. non emancipati. accur.
C Diminutione. tertie partis sorte.
C Antepōit eos. i. fratres emancipatos.
C Cognatis. scilicet antepōit. 7 sic vo-
cantur cum fratribus 7 agnatis 7 cognatis
vteriozibus preferuntur. accursius.

Hos etiam. **C** Transuersales per lineam femininam et liberi in alterius familia adoptiua existentes vocantur ex isto ordine. hoc dicit. Aretinus. **D** **Hos etiam.** non solum agnatos capite minutos: vt. s. 7c.

E Gradu scilicet cognationis. accur. **f** **Liberi:** vt. s. de hereditaria. que ab intestato. s. admonendi. **g** **Et** de 3 gradu. scilicet tertio. puta cognationis. accur. **h**

Ulgo que **hos.** **C** **U**lgo questus non h3 agnationes id succedit matri et alijs ex sua familia descendentibus isto ordine. hoc dicit. Aretinus.

b **U**bi autem species est nam cognatio. genus est. consanguinitas est illa que inter fratres tantum est vt ff. de ius et legitimis. l. ij. **j** **R**espon. s. de legitima agnatorum successione. s. j.

l **C** Itaque omnibus. inter se et cum matre. ff. vnde et eo. hac parte. accur. floren.

h **o** **l** **o** **c** **o**. **C** **A**gnati vsq; ad sextum succedunt excluso filio consobrino et sobrina. h. d. Aret. **l** **h** **o** **c** **o**. iste. s. communis est ad totum istam titulum et illi. s. de legit. agna-

tes sine sorore non equis tñ partib; s; cū aliqua diminutiōe quā facile est ex ipsi cōstitutionis verbis colligere: alijs nō agnatis inferioris grad⁹ h3 capitis diminutionē passi nō sunt: tñ antepōnit^r eos et p^rculdubio cognatis^c.

C **H**os etiā q p femini sex^o psonas ex tras uerso cognatione iunguntur: tertio gradu^e p^rimitatis nomine p^rtor ad successionem vocat. **L**iberi^r q^q q in adoptiua familia sunt ad naturalium parentū hereditatem hoc eodē gradu vocantur. **C** **U**lgo questos habere nullos agnatos manifestū est: cū agnatio a patre: cognatio a matre ē: hi autē habere nullū patre intelliguntur: eadem ratio: nec inter se q^q possunt videri p sangu-

C **S**unt sibi. sic. ff. eo. si p^r Itaque omnibus. inter se et cum matre. ff. vnde et eo. hac parte. accur. floren.

C **A**gnati vsq; ad sextum succedunt excluso filio consobrino et sobrina. h. d. Aret. **l** **h** **o** **c** **o**. iste. s. communis est ad totum istam titulum et illi. s. de legit. agna-

successio: sic. s. et. j. s. si. accur. **h**

C **L**egitimus. scilicet agnatis. accur.

n **C** **P**roximitatis. id est cognationis. ac.

o **C** **P**retor. caute tacet hic de iure ciui li nam cognati de iure ciuili non vocant. acc.

nei esse: q^r sanguinitatis ius species est agnationis: tñ ergo cognati sunt sibi sicut et matri cognati sunt. Itaq; omnibus istis ex ea pte cōpetit honorū possessio: qua p^rimitatis nomi ne cognati vocantur.

C **H**oc loco et illud necessario admonēdi sumus agnationis q^q iure admitti aliquē ad hereditatem. et si decimo gradu siue de lege duodecim tabularum queramus: siue de edito q p^rtor d legitimis hereditibus daturum se honoruz possessionem pollicetur. **P**roximitatis vero nomie his solis p^rtor: p^rmittit bonoz possessionem: q^r vsq; ad sextum gradum cognationis sunt: et gradu septimo a sobri no sobrinaque nato natac.

quam alij in septimo gradu: respon. quia hi respiciunt inferius lineam transuersales. alij omnes superius: vt argu. ff. vnde libe. l. scripto in fine. Sed nūquid ce rigitur hodie distinctio huius. s. per autem. de hereditate ab intestato. s. primo vbi nulla inter agnatos et cognatos differentia sit. **p**. dixit omnes in infinitum succedere et sic corri-

p **C** **A**d sextum. immo videtur q^r vsq; ad quintum tantum vocetur tam agnati quam cognati: vt. ff. de vetera. mil. suc. l. ij. s. si. sed respon. illa etiam in castrisibus loquitur. hec in alijs vel die q^r ibi ita erat q^r de facto. scilicet quidam i quinto gradu et ita factum narrat. accur. **q** **E**t septimo. subaudi qui sunt. accur. **r** **M**atac. Sed nunquid sit alij in septimo gradu? respon. multi et alij esse possunt. vt colligitur. infra titulo primo. s. sexto. Item et quare magis hi vocantur.

q **E**t septimo. subaudi qui sunt. accur. **r** **M**atac. Sed nunquid sit alij in septimo gradu? respon. multi et alij esse possunt. vt colligitur. infra titulo primo. s. sexto. Item et quare magis hi vocantur.

q **E**t septimo. subaudi qui sunt. accur. **r** **M**atac. Sed nunquid sit alij in septimo gradu? respon. multi et alij esse possunt. vt colligitur. infra titulo primo. s. sexto. Item et quare magis hi vocantur.

r **M**atac. Sed nunquid sit alij in septimo gradu? respon. multi et alij esse possunt. vt colligitur. infra titulo primo. s. sexto. Item et quare magis hi vocantur.

r **M**atac. Sed nunquid sit alij in septimo gradu? respon. multi et alij esse possunt. vt colligitur. infra titulo primo. s. sexto. Item et quare magis hi vocantur.

r **M**atac. Sed nunquid sit alij in septimo gradu? respon. multi et alij esse possunt. vt colligitur. infra titulo primo. s. sexto. Item et quare magis hi vocantur.

r **M**atac. Sed nunquid sit alij in septimo gradu? respon. multi et alij esse possunt. vt colligitur. infra titulo primo. s. sexto. Item et quare magis hi vocantur.

r **M**atac. Sed nunquid sit alij in septimo gradu? respon. multi et alij esse possunt. vt colligitur. infra titulo primo. s. sexto. Item et quare magis hi vocantur.

gl qd h dicitur nos oēs vsq ad .x. gradum
voca⁹. nō aut trahim⁹ agnatos ad cogna
tos cū excedere successione debeam⁹. i. veli
mus: vt. j. de bo. pos. §. ad hoc. ar. ptra. C. de
pac. l. lege 7 a us. de n up. §. deinceps. acc.

**De gra
dibus cogna
tionum.**

Quoniam in
succedendo
admittit q ē
primio i gra
du vt cōpre
hendat quo
to gradu qd
sit ponit iste
titulus. Af.

**De lo
co.**

Iste titul⁹
diuidit i plu
res partes.
Primo cōti
nuat mām.
Secdo incipit
dinumerare
grad⁹. Terti
o dat vna
regulā gene
ralē in gradi
b⁹ ad cogna
tos. Quarto
pōit quō nu
meret grad⁹
agnator. Se
cūda ibi. qua
re in. Tertia
ibi. hacten⁹.

Quarta ibi. agnationis. Et. h. d. Dis agna
tio est. j. aut. s. aut ex trāuerso. Et superior
7 inferior incipit a primo gradu. ex trāuerso
vero scipit a Secundo gradu. h. d. Aretin⁹
b **Necessariū.** Quid ad nos de his: rñ.
pp hereditates q p gradus deferunt 7 tute
las 7 pp testimonia nō dicenda: vt. ff. e. l. iu
risconsul. c **Gradus.** qd sit dic: vt. j. §.
hactenus. accur. d **Admonedi.** sic. ff. e.
l. j. accur. e **Trāuerso.** hec superflua
videtur: vt. ff. eodem. stigmata contra. solu
tio ibi in directa linea tantū loquitur. hic
in indirecta. accur. f **A secundo.** quare si
j: respon. cum ego patri meo sim i vno gra

du. 7 ipse patri meo in alio. sumus ergo in
duobus gradibus ego cū fratre facio ascen
sum ad patrē quasi p quenda⁹ gradū. vt. ff.
e. l. iuriscons. §. gradus s; nullus ex trāuerso
so proximio: fratre inuenit. ergo non pot i

do scipit. **Primo** gra
du est supra pater: ma
ter: infra filius filia.
Secundo gradu supra
auus auia: infra nepos
nepē. ex trāuerso fra
ter 7 soror. **Tertio** gra
du supra pau⁹ pauia:
infra p nepos pncptis:
et ex trāuerso fratris
sororisq; fili⁹ filia: 7 cō
ueniēter patru⁹ 7 ami
ta auūculus 7 mater te
ra. **Patru⁹** ē frater pa
tris: qui grece patruos
appellatur. **Auūculus**
frater matris qui grece
thios dicitur: 7 promi
scue senior dicit. **Ami
ta** est patris soror. **Ma
tertera** ē matris soror.
vtraq; cuiā vel apud
qsdā euit⁹ appellatur.

Quarto gādu supra

atenus. h **Fili⁹** q h multi sint oēs sunt
pri ipmo. iter se aut i secūdo: vt. ff. eo. l. iu
risco. §. trāseamus. i **Ex trāuerso.** nūc
de hoc gradu incipit cū nemo ex hoc ordi
ne pmo gradu iueniat: vt. ff. eo. l. j. in prin.
k **Tertio.** ex trāuerso. nō. caute q ē il
li q sunt ex trāuerso diuidunt i superiore 7
inferiore lineā. 7 sic reperies i sequentibus
gradib⁹. 7 qñq; i parētib⁹. vt. j. eo. §. iij.
l **Patru⁹.** soror vñ versus. Sūt patru⁹
pñs fratres amiteo: sorores. Frater auun
culus est matertera matris. accursus.
Quarto. Qui distat a stipite p tres plo
nas vel grad⁹ tā i linea. ascēdēti directo ē i

ueniri p mus
gradus a la
tere vt hic 7
ff. e. l. j. i pn.
g **Primo**
p 7 mī spa
ter est mibi i
primo 7 ego
sibi i alio pri
mo ergo su
mus in duo
bus: Rñ. nō
sequit nam
sum ei in pri
mo ita q in
eodē 7 inter
me 7 ipsum
vnū tñ gra
duz facimus
ad similitudi
nez sencthe
nā due colū
ne ex lateri
bus vnā faci
unt fenestraz
tertia ē adie
cta fiet alia fe
nestra 7 ita 7 l
gradu psona
adiecta etiaz
vna deinceps
facit gradum
7. j. eo. §. ha

Quarto gradu s; i linea trāsūfali s; distat p duos psonas. h. d. are. a **C** Abnepos. hoc i

feri respicit. **C** p r u ⁹. hoc referit ad supiore lineā trāuersalez. **C** t e a u i ⁹. h. āt cōsul. h. q; qui ē mei p r i s p f u u s m i t i e r i t m a g n i ⁹ p r u ⁹. q; m e e m r i s a u i c u l ⁹ m i t i e r i t m a g n u s a u i c u l u s. s; q d h i e r a t p a t r u s m a t r i s m e e v l a u n c u l ⁹ m e i p r i s m i s s o. o e s i l l u m i t i e s s e p r u u v e l a u u u l u m a g n u z q; e m e o p r i v e l m i t s i m p l e x. v t. f f. e. l i u r i s c o. s. p r i a. t. c. d e s u c c e s. c o. l. j. s. r i i. s. a c c.

Q u i n t o. **C** A t t a u ⁹. t abnepos t alie p sone h enūerate sūt i q n t o gradu h. d. p r i o t r i t a u ⁹ t alie p sone h i c e nūerate sūt i s e x t o gradu h. s e c u n d o. A r e t i n u s. **C** F i l i a. n o m i n a t i u i r e g u t s u p i o r e s g e n i t i u o s a b i l l o v s i. I t e m f r a t r i s t e. t s u n t i s t i o e s t

abauus abauia. isra ab nepos abnepē. ex trās uerfo s; f r i s s o z o r i s q; n e p o s n e p t i s u e. t c o u e n i e n t e r p a t r u s m a g n i a m i t a m a g n a. i d e s t a u i f r a t e r t s o z o r. i t e m a u i c u l u s m a g n i t m a t e r t e r a m a g n a. i d e s t a u i e f r a t e r t s o z o r. c o s u b r i n u s c o s u b r i n a. i. q u e u e e x s o z o r i b; a u t f r a t r i b; p r e a t u r. s; q u i d a m r e c t e c o s u b r i n o s e o s p r o p r i e d i c i p u t a n t q u i e x d u a b; s o z o r i b; u s p g e n e r a t u r q s i p s o b r i n o s. E o s n o q e x d u o b; f r i b; p g e n e r a t u r p p e f r e s p a t r u e l e s v o c a r i. S i a u t e x d u o b; f r a t r i b; f i l i e n a s c u t u r s o z o r e s p a t r u e l e s a p p e l l a n t u r: a t e o s q u i e x f r a t e r e t s o z o r e p r o g e n e r a t u r: a m i t i n o s p r o p r i e d i c i p u t a t a m i t e t u e f i l i i c o s o b r i n u m t e a p p e l l a n t u i l l o s a m i t i n o s.

Q u i n t o s u p r a a t t a u u s a t t a u i a. i n f r a a t n e p o s a t n e p t i s. E x t r a n s u e r s o f r a t r i s s o z o r i s q; p r o n e p o s p r o n e p t i s: t c o n u e n i e n t e r p r o p a t r u u s p r o a m i t a. i. p r o a u i f r a t e r t s o z o r: t p r o a u i c u l u s p m a t e r t e r a

q n t o gradu lineae collateralis respēū descen dētiū. e **C** Propior sobrin⁹. q. d. q. fil⁹

id est proauie frater t so roz. Item fratris p a t r u e l i s v e l s o z o r i s p a t r u e l i s c o n s u b r i n i t c o s u b r i n e: a m i t i n i v l a m i t i n e f i l i u s f i l i a p r o p i o r s o b r i n s o b r i n a. h i s s u n t p a t r u i m a g n i e t a m i t e m a g n e. a u i c u l i m a g n i m a t e r t e r e m a g n e f i l i u s f i l i a. S e x t o g r a d u s u p r a t r i t a u u s t r i t a u i a. i n f r a t r i n e p o s t r i n e p t i s e x t r a n s u e r s o f r a t r i s s o z o r i s q; a b n e p o s a b n e p t i s q; t c o n u e n i e n t e r a b p a t r u a b a m i t a. i. a b a u i f r a t e r t s o z o r. a b a u u n c u l u s a b m a t e r t e r a. i d e s t a b a u i e f r a t e r t s o z o r. I t e p p a t u i p r o a m i t e. p a u i c u l i p m a t e r t e r e f i l i u s f i l i a. I t e z s o b r i n i s o b r i n e q; . i. q u i q u e n e e x f r a t r i b; u s t s o z o r i b; u s p a t r u e l i b; u s v e l c o s o b r i n i s v e l a m i t i n i s p r o g e n e r a t u r. **A** c t a c t e n d i s s e s u f f i c i a t q u e m a d m o d u m g r a d u s c o g n a t i o n i s n u m e r e n t. N a q; e x h i s p a l a m e s t i n t e l l i g e r e q u e a d m o d u m q u o q; v l t e r i o r e s g r a d u n u m e r a r e d e a m. Q u i p p e s e m p e r g e n e r a t a s q; q; p e r s o n a g r a d u a d i j

df. p p i o r p s o b r i n ⁹ t q u i l i a d f. p p i o r c o s o b r i n a. a c c. f. **C** h i s u n t s u b a u t i i q n t o g r a d u l i t e e c o l l a t e r a l i u e x p t e a s c e d e t i u. s. f i l i u s p r i m e i m a g n i t s i m i l i u m. d e q u i b; d i c i t u r h i c: t f f. e. l. j. i. f i. t l i j. a c c u r s i t.

H a c t e n u s.

C t a n i c a p s o n a a d l e c t a a l t e r i p s o n e p c a r n i s p p a g a t i o n e f a c i e g r a d u t a i c o g n a t i s q u a i a g n a t i s. h. d. A r e t i n u s.

S e n e r a t a. g r a d u z. h o c e v e r u s i v n a a b v n a s i s i p l u r e s a b v n a v t. f f. e o. i u r i s c o. s. t r a s e a m. t h o c e v e z e x o i o z d i n e g r a d u u b m n o s. s; s; c a n o n e s e x l a t e r e t r a n s u e r s o a l i u d e. n a q u e n o s d i c i m; i n s o i p s i d i c i t i p m o t q u e n o s i n q r t o. i p s i i s o t s i c d e s i n g u l i s. v t i d e c r e. x x x v. q. v. c. ij. s; s; f u i t e o z p s i d e r a t i o b a

na pp m simonia. nsa et bona pp h d itates
 q p grad⁹ deferunt: vt. j. de bo. pos. §. quos
 aut. 7. ff. eo. l. iurisco. in pn. a **C** Ad h i c i a r.
 hic p t colligi diffinitio grad⁹. vt dicat. S r a
 dus e numeratio singular⁹ psonaz collatio
 ne vel affini
 tate sibi iun
 ctarū quoto
 gradu vna p
 soa distat ab
 altera optie
 indicās dicit⁹
 quasi lapide
 us gradus: vt
 ff. eo. iurisco.
 §. gradus.

b **C** Quoto
 f. octauo vel
 decimo. acc.

c **C** Zippel
 latioe pp du
 as rōes. 7 qz
 vltra trinepo
 tem. vel trita
 uum vocabu
 la nō inueni
 tur specialia
 sz superiores
 7 inferiores
 vocant: vt. ff.
 eo. l. fi. §. pa
 rētes. 7 quia
 sunt plura ne
 gocia quam
 vocabula: vt
 ff. de h scrip.
 §b. l. iij. S3

vsqz ad quez numerabimus respondeo vt
 qz ad. vij. cognatorum. 7 vsqz ad decimum
 agnatoruz: vt. ff. eo. l. non facile. 7. §. ti. j. §.
 fi. nisi ratione demonstrandi velemus vlti
 rius nominare. nō vtilitatis. licet decretisse
 hic aliter dicant. acc. d **C** Ad modo. f. adie
 cta psona. e **C** Sed cum per aures. vnde
 oratus in arte poetica. segnius irritant ani
 mos emissa per aures. Quam que sunt ocu
 lis subiecta fidelibus. acc. f **C** Ad ipisci.
 vnde quidam habent hic arborem. accur.
g **C** De seruilii cognatione. **C** Quia supra
 de cognatione 7 successione cognatoz. nūc
 quia naturali iure inspecto inter seruos eti
 am cadit cognatio 7 dubitari posset an iter

ciat⁹ vt longe facilius
 sit respondere quoto^b
 gradu qsqz sit. quā p
 pria cognatōnis appcl
 latione^c quenquā deno
 tare. **C** Agnationis q
 qz grad⁹ eodē modo^d
 numerātur: sed cū ma
 gis vritas oculata fide
 quā per aures animis
 hominū infigitur ideo
 necessariū dixim⁹ post
 narrationem gradum
 etiam eos presenti li
 bro inscribi: quatenus
 possint 7 aurib⁹ 7 ocu
 lorū inspectione adole
 scētes pfectissimā gra
 duū doctrinā adipiscif

C De seruilii cognatōnes

L ad suiles cogna
 tiones illā ptez edicti

seruos effec successio ideo de seruilii cogna
 tione. merito subdit nec obstat qz inter illū
 titulum de successione cognatorum 7 istum
 sit titulus intermedius de gradibus qz ex
 quo pertinet ad materiam horum titulozū

qua proximitatis^b no
 mine bonozū possessio
 permittitur nō pertine
 re nā nec vlla antiqua
 lege talis cognatio cō
 putabaf^m. sz nostra cō
 stitutione quaz p iure
 patronatus fecim⁹ qd
 ius vsqz ad nostra tē
 poraⁿ satis obscurum
 atqz nube plenuz 7 vn
 diqz confusum fuerat
 7 hoc humanitate sug
 gerente cōcessimus: vt
 siquis in seruilii consti
 tutus p sortio liberū vl
 libos hūerit siue ex li
 bera siue ex suilli p d itō
 nis muliere vl cōtra si
 sua mulier ex libo vel
 suo habuerit libos cu
 iuscūqz serus: 7 ad lib
 tatē his pueniētibus^o

cōtinuatio fi
 viciatur. l. du
 os reos. §. fi.
 ff. de duob⁹
 reis porcus.
 2.

Tud
 als ē hic Ru.
 de seruilii co
 gnatione ali
 as non.

i **C** Edicti.
 sunt enim qz
 tu c pres suc
 cessionis ab i
 testato: vt. ff.
 qz ord. i bo.
 pos. ser. l. j.

k **C** Proxi
 mitatis id est.
 cognationis
 vt sequit: vt
 ff. vnde cog.
 l. j. §. p r i n e r.

l **C** Perrie
 re. sz nec aliā
 aliqz. vt vl p
 se succedat
 ei succedatur
 vt. C. com. de
 suc. su⁹ nisi i
 tribus casib⁹

vt. C. ad fil. l. pe. 7. C. S suis 7. l. apud hostes:
 7. C. ad orfici. l. fi. accur. m **C** Computa
 batur. Hec videtur mala ratio. cum magis
 iure pretorio quod naturalē causam inue
 batur deberet computari: vt. §. de heredita
 te ab intestato. §. emancipati. quam civili
 sed dic qz etiam ad alia vt ad tutelaz 7 simi
 lia nisi quo ad nup. vt. §. de nup. §. illud: 7
 ff. de ritu nup. l. adoptiuum. §. seruilis. sed
 nunquid dominus ex sui persona succedit
 cognatis serui: respondeo nō vt hic dicitur.
n **C** Tempora loquitur iustinianus.
a **C** Peruenientibus. scilicet parentibus.
b **C** Ipsi. scilicet parentes.
c **C** In seruitute. i. donec serui erant.

Certenerunt. s. parètes. **C**eni
ant. aliud si liber factus fu⁹ itez manumit
tat vt. ff. vii. cog. l. is qui contra: 7. s. de capi.
dimi. §. q. autem. quia est ibi q. sibi impu
retur. sed nunquid etiam iste hodie succede
re naturali cā

specia: vt. C.
de suis. 7. leg.
bere. aug. in
successione.
respondeo si
fm Joanne
q. prior: na
turalem cau
sam intueba
tur. 7. tamen
non vocabat
eum vt dictū
est. Item cō
tra. C. de suis
7. legiti. ex li
bera solutio.
hica nouum
ius. vel ibi lo
quitur quan
do nec de fa
cto erat ma
trimonium.
vel ibi. quo
ad honores
loquitur. hec
quo ad suc
cessionem.

Ciliteri
us idest pa
rètes liberis
7. contra ex
cluso patro
no 7. hoc se
cundum om
nes. Item li
bertum vnū
alteri eidem
fratri suo. 7.
ita frater libe
ri presert pa
trono. 7. hoc
fm quofdam vt hic. Sed Jo. contra presert
enim patronum fratri. vt. ff. de bo. lib. l. li
berto. 7. ff. de su. 7. le. he. l. int. statoz. 7. j. ti.
l. §. inat. f. **C** Ex illa. s. supradicta greca.

Repetitis. C
In successiōibus ab i testato

7. hi qui ex seruii ven
tre nati sunt. libertatez
meruerūt: vel dū mu
lieres libere erāt 7. ipīa
in seruitute^b eos habue
rūt: 7. postea ad liberta
tem puenerunt: vt hi
oēs ad successionē pa
tris vl' matris veniāt^d
p̄sonat⁹ iure in hac pte
sopito **Do**s. n. liberos
nō solū i suoꝝ parētū
successionē. sed etiā alte
rum in alterius^c succes
siōe mutuā vocauim⁹
ex illa lege spāliter eos
vocātes siue soli inue
nianē q. in fuitute nati
7. postea māumissi sūt
siue vna cuz alijs qui
post libertatē parētūz
cōcepti sunt: siue ex eo
dem patre siue ex eadē
matre siue ex nuptijs
ad similitudinē corū q.
ex iustis nuptijs procre
ati sunt. **C** Repetitis^g
itaqz omnibus q. tam
tradidim⁹ b̄ apparet nō
semper eos qui parem
gradum cognationis

primo vocantur sui heredes 7. hi qui inter
suos nominantur qui etiam remotiori gra
du constituti precedant omnes descendē
tes vel collaterales etiam proximiores. h. d.
Aretinus. **g** **C** Repetitis. hic. §. commu
nis ē ad oēs.
ti. s. hoc li. iij.
positos. 7. idē
in sequenti. p.
xi. §. sic 7. ali
as. s. de succ.
cog. §. vlti. 7.
ad ordi. §. fi.
h. **C** Tradidim⁹. a p̄n.
terij libzi.

obtinent pariter voca
ri: eoqz ampli⁹ nec cū
quidē qui primior sūt
cognatus semp potio
rem esse. Cum eniz pri
ma causa sit suorū here
dū: 7. corum quos inter
suos heredes enumera
ultimus^l apparet p̄ne
potem vel abnep̄tē de
functi potiorē esse quā
fratrem aut patreꝝ ma
treꝝqz defuncti: cum
alioquin pater quideꝝ
et mater vt supra quo
qz tradidim⁹ primum
gradū cognatiōis obti
neat: frater vero scdm
pronepos autem tertio
gradu sic cognationis.
et abnepos quarto. nec
interest an in potestate
morientis fuerint^k: an
nō. q. vl' emancipatus.
vel ex emancipato. aut
ex semine^o serui pro
rogatus est. **C** A mo
tis^m quoqz suis here
dibus: et quos inter su
os vocari heredes di
ximus: agnatus quia

nis ē ad oēs.
ti. s. hoc li. iij.
positos. 7. idē
in sequenti. p.
xi. §. sic 7. ali
as. s. de succ.
cog. §. vlti. 7.
ad ordi. §. fi.
h. **C** Tradidim⁹. a p̄n.
terij libzi.

C Enume
rauit⁹. vt cu
rie datos 7.
emācipatos:
vt. s. de here.
ab inte. §. j. 7.
§. emācipati.

C fuerit
hoc subdini
ditur. accur:
l. **C** Ex semi
neo. q. in cuz
diminutione
tertie p̄is sue
cedit hu^o. l.
rpe. s. d. he. q.
ab inte. §. di
ui. hodie. sine
diminutione
vt i aug. d. tri
en. 7. se. §. nec
non.

A motis.
C s⁹ suos
vocāf agnati
7. p⁹ agnatof
vocāf cogna
ti primi ex
ceptis s̄ribus
7. sorozibus
emācipatie.

C s⁹ suos
vocāf agnati
7. p⁹ agnatof
vocāf cogna
ti primi ex
ceptis s̄ribus
7. sorozibus
emācipatie.

Qui hz cognati sunt tñ ceteros agnatos vte
rioris gradus excludunt. hoc dicit. Areti
m **C** A motis. cessantibus suis fallit ad
huc hec regula. qui prior est in gradu re
vt. j. co. §. totiens. accur siue.

a **C** Integrum. i. capite minutus non est. sic. s. de suc. cog. j. R. n. in fi. acc. **b** **C** Ple runq. propter iratrem z sororez emanpa tos vt. i. eo. ibi exceptis. Item propter quof dam cognatos qui vocatur vt agnati: vt. s. de le. ag. suc.

s. hoc et. Item propter patre z filiu eman cipauit: vt. s. d leg. ag. suc. s. n. naz sec effz si eliet ca pitz minutus. quia ille suc cessioes que veniunt ex. l. xy. tab. pere unt p mini mam capitis diminutione vt. s. ad ofi cia. s. sciendū.

c **C** Nepos q est in qnto gradu agna tionis.

d **C** Pro nepos. hic in sexto gradu agna. accur.

e **C** Auncul. qui sunt i ter tio gradu cognationis. **f** **C** Presertur in suc. eius qui tales habz agnatos. **g** **C** Zo tiens. nota regulam bonam. vt z. C. com. d suc. l. auunculo: z. C. vnde l. l. j. Et ad eius euidentiam no. tres esse ordines suc. scilicet inferiores z superiores z ex latere venietes vt in auq. de here. ab inte. in prin. col. ix. pri mo descendentes in infinitum vocantur. vt s. de here. ab intest. s. j. z in auq. de her. ab inte. s. j. coll. ix. his cessantibus vocantur ascendentes. primo pater z mater. secundo auus z aua. z sic deinceps. sic tamen vt fra tres ex vtroqz parente defuncto coniuncti cum his superioribus vocantur. licet quidam dicant cum patre z matre tantum eos vocari z alios inferiores per fratres excludi z pro nobis est auq. de here. ab inte. si vero cum descendentibus: z. ff. de suis z legit. l. ij. s. hereditas. superioribus cessantibus pmo frater ex vtroqz parente. z soroz z eorum filij secundo ex alte. o tantum z eorum

filij. tertio hec regula obtinet. vt qui prioz e si in gradu z. v. hic z in auq. de here. ab i testato. s. re liqui: z. s. si vero neg. frater. z i aug. vt fratruz filij. s. j. **h** **C** Tradidim. vt. s. proxi. s. z hoc. e. s. **i** **C** Exceptis. ex

capit ab eo quod. s. dte rat. qui inte grum. **k** **C** Pese runtur. vt. s. de suc. cog. l. respon.

l **C** De sucra liber. Passi ue accipe. i. q liter succeda tur eis. no ac tue. i. quali ter ipsi succe dant alijs. Et qz. s. de suc cessione in nuzorum z in bonis liber tozum est da re successio nem ideo de his subdit.

l **C** De sucra liber. Passi ue accipe. i. q liter succeda tur eis. no ac tue. i. quali ter ipsi succe dant alijs. Et qz. s. de suc cessione in nuzorum z in bonis liber tozum est da re successio nem ideo de his subdit.

l **C** De sucra liber. Passi ue accipe. i. q liter succeda tur eis. no ac tue. i. quali ter ipsi succe dant alijs. Et qz. s. de suc cessione in nuzorum z in bonis liber tozum est da re successio nem ideo de his subdit.

m **C** Anc. quia hucusqz de bonis inge nuorum dixi. **n** **C** Olim. salu et lex. xy. tabu. z hoc est primum ius quat tuoz enim sunt. vt hic z. infra. s. j. z. s. po stea z. s. sed nostra. accursus.

o **C** Impune. id est sine timore testam ti rumpendi. accursus.

p **C** Ita demum. z non aliter. accursus.

l **C** De sucra liber. Passi ue accipe. i. q liter succeda tur eis. no ac tue. i. quali ter ipsi succe dant alijs. Et qz. s. de suc cessione in nuzorum z in bonis liber tozum est da re successio nem ideo de his subdit.

C Heredem naturalem vel adoptiuum; ut. j. inmut. b. **C** Nihil. l. nullum fm 30. **C** Ex naturalibus. ad differentias adoptiuorum. d. **C** Querela. l. non poterat patronus cōqueri. e. **C** Prostea. fm ius.

C Juris.

de vt. s. ad tertium. in pn.

C Liber. nō nullum si

lium habens legitimum et

naturales; vt

jur. s. prodesse.

C Dimidie. nisi in ca

stris sint bonis

questis; vt

ff. de bo. li. l.

ij. s. pson.

C Dimidie bonorum

unde legitimi

vt. j. d. bo.

pos. s. cūq.

C Prodesse.

C Per legem

papiam ipse

patronus voca

bat ad successio

em liberi sumi

cū filij pro viri

limites vt

plures fuerit

liber vel lib

tus minus ce

tus aureis ha

beat i bonis;

sue decesserit

ab intestato

sive condito

testamento.

hoc dicit. ar.

l. **C** Prodesse. solebat

qs intestato motuo libto si is suū hēde reliq̄set p̄one nihilomin⁹ b̄i bonis ei⁹ ius erat. Et iquidē ex n̄alib⁹ libtis aliq̄e suuz hēde reliq̄set nulla videbat̄ q̄rela⁹ si n̄o adoptiu⁹ fili⁹ fuisset apte iniquū erat nihil turis p̄ono supesse q̄ d̄ eā postea p̄tonis edicto hoc iuris iniquitas emē data est siue. ii. faciebat testm̄ libt⁹ si uidebat̄ ita testari vt p̄ono p̄te dimidiā bonoz suoz reliq̄ret: et si aut nihil aut min⁹ p̄tis dimidie⁹ reliq̄ret dabat̄ p̄ono p̄tra tab. testm̄ p̄tis dimidie⁹ bo. pos. siue itestat⁹ moriebat̄ suo hēde relicto filio adoptiuo: dabatur eq̄ p̄ono p̄tra hūc suū hēdez p̄tis dimidie bonoz pos. **C** Prodesse. at libto solebat̄ ad eū cludēdū p̄onū n̄alcs m̄li beri: nō solū q̄s i p̄tate morij tpe habebat. s; et emācipati et in adoptio

tratabu. l. non putauit. s. in adoptione. ac. o. **C** Repellebant. quia pro mortuis habentur: vt. ff. de coniung. li. l. j. s. sed si patronus nec a iure civili respiciunt vt in aut. de. here. et sal. s. exheredatos.

nē dati⁹ si modo ex aliqua parte scripti heredes erant: aut preteriti cōtratab. bo. pos. ex edicto petierant; nā ex herede dati nullo modo repellabant⁹ patronū. **C** Prostea⁹ vero. l. papia. ad aucta sunt iura patronorum qui locupletiores libertos habebant: cautum⁹ est enim vt ex bonis eius q̄ tertio rum. c. miliuz patrimonio reliquerat: et pauiores quā tres liberos habebat: siue is testamto facto siue intestatus mortu⁹ erat: virilis pars patrono debebat̄. Ita q̄ cū vnū quidē filium filiamue heredem reliquerat libert⁹ p̄inde pars dimidia debebat̄ patrono: ac si is sine vllō filio filiamue itestat⁹ decessisset cum duos duasue hēdes reliquerat tertia pars debebat̄ patrono si tres reliquerat repellabatur p̄ton. **C** Si n̄a

C Prostea. tertium

ius. accursius

florentinus.

C Cautū

scilicet. l. pap.

et male. vt ali

as. vt. C. de ca

du. tol. in pn.

accursius.

C Debebat̄

ex. l. pa.

accursius.

Sed nostra

C Hodie si

libertus ha

beat minus

quam centus

aureos in bo

nis et fuerit te

status patro

nis excludi

tur: Si autē

testatus non

fuerit ei succe

dit in totum

non extanti

bis libertis.

Si n̄o vltra

centum aure

os habuerit

patronus a li

beris excludi

tur. libertis ve

onere. hoc dicit. Aretinus.

C Sed nostra. quartum ius. accursius.

C Composuimus. et huius vt credo ha

betur mentio i multis locis. vt. s. ti. j. d. ser.

cog. in pun. et s. de leg. agna. suc. s. ii.

a **C** Sic n. interpositio e. b **C** Locu. 7 in hoc n corrigat lex papia 7 no. q pdest pau ptas filio liberti. sic 7 als. C. de epis. 7 cle. si gs. s. sin autez. c **C** Fecerint. filii liberti. minores cetnarij. d **C** Resuauit. s. nra

psd. s. vt i to tuz succedat: vt. s. eo. i. pn. e **C** Poffo res. i. filios emacipatos: vt. s. de her. ab ite. s. emā cipari. accur. f **C** Habeat s. liberti. acc. g **C** Dedu xim. q tñ hē des istituti si se abstinerit vel mīci her ditati in inte gruz restituti fuerit. dabit psona ius suc cedēdi: vt. ff. de bo. li. 7 si ex. s. si filius. h **C** Sib. s. nungd eē moziēte filio q ē libert. p ponit p psona. R. sic. vt s. ti. j. d hui. cog. i. si. j. R. i **C** Vocauim. et an fra tres. liberti. qd dic vt. s. ti. j. i. si. j. R. h **C** Fecerit. et ad extrāeos. l **C** Quis. quoz pteritio p ex hereditatōe hētur. vt. s. de exhe. li. s. mī. m **C** An. n. no pnt qz iusta cā igratitudinis intercessit q sunt. xiiij. vt i aug. vt cū d ap. co. s. cās. quo casu nullo iure agūt. vt i aug. d inef. do. s. h. S3 qd si filiū emācipatū p pterear sine cā vñ pta. h3 nō at qrelā. vñ ad mitti pson. S3 n. h large accipi d in of. vt et p tinea p contrata. sic. C. fam. her. l. filij. n **C** Tūc pstone. l. greca. o **C** Tinea sicut erat de iure ptorio. vt. s. eo. qua d cā. vt ff. de bo. li. l. iij. s. h. p **C** Cōsequat. s. quo

psd quā p omī notōe greca lingua cōpēdiolo tractatu hto cōposui mus ita hui. mōi cās diffiniuit vt si qdē liber libt. vñ libta minores centenarij sunt. i. min. c. aureis hēbāt substāti az Sic enī legis papie summā itēptati sum. vt si p mille sextercijs vñ aure. cōputet. nul. luz locū hēat pson. in eoz successione si tñ testamētū fecerit. Sicut itestati decesserit nullo liboz relicto tūc patro n. ius q erat ex. l. xij. ta. itegrū resuauit. L. um. no maiores centenarij sint si heredes vel bo. pos. libos hēant siue vñ siue plures cuius. cūq. ser. vel grad. ad eos successiōes parētū

cunq. ti. relicti. q **C** Constone. s. pstone ex lege greca vt. ff. d. co. ex. le. l. j. r **C** Re pleat. pter hoc ius succedēdi est 7 aliud ius psonat. s. vt nō vocet ab eo i ius sine venia vt. C. de i ius vo. l. iij. Itē vt alar eū vt de li.

deduxim. psonis oib. bus. modis vna cū sua pgenitū semotis. Si at sine libis decesserit si qdē itestati ad oēm hereditatem patronos patronasq. vocauimus. Si vero testamētū qui dē fecerit. patronos at aut psonas pterierint: cū nullos liberos haberent vel habentes eos exheredauerit: vel mater siue au. matern. eos pterierit: ita q non possint argui in officio sa eoz testā: tūc ex no. stra pstone. p bo. pos. cō. trata. nō dimidiā vt antea. sed tertiā pte bono ruz libti psequatur. vñ q deest eis ex pstitutio ne nra repletur. si qñ minus tertia parte bonoz suoz libt. vñ libta ne nubat. ff. de iure pa. q ptra. l. 7. l. adger. Itē si denegat ei alimēta: vt. ff. de bo. li. l. si patronus. Itē ppter tertiae partis pcessionē vt hic. 7. ff. de bo. li. l. et. s. roties. Itē si alter uter eoz relegat. fuerit vel deponat. vt. ff. de iure. p. s. h. Itē si natalib. restituit. e libtus. vt. ff. de bo. li. l. et. s. j. Itē si mercedē p su turis opis ab iuito liberto extorsit vt. ff. de ag. li. l. si gs. s. si gs. Itē si libert. dñi mortē nō viderauerit: vt. ff. de iure pa. l. p. Item si eū capite accusauerit: vt. ff. de bo. li. q cum maio. j. respon. Itē si non suis nūmis con ptus est. vel a principe factionem liberat. e

ag. si qd a lib. beris. s. s. coler. Itē vt turpe actionē vt ex cep. s. euz. nō proponat: vt ff. de excep. doli. ap. d. cel. suz. s. aduer. sul. 7. ff. d ob sequijs. l. bo. nori. 7. l. pa. res. Item vt possit eū i ser. utitū reuoca. re vt i aug. vt liberti. de. s. j. col. vj. Itē vbi eū iuene. rit faciat ei re. uerētā vt. ff. de in ius vo. gñalit. 7 bec. iura multa modis p. d. tur. primo si psonus remi. serit. vt i aug. vt lib. de cete. ro. s. illd. Itē si cōpult lib. tus: iurare ne accipiat vto. rē. vel libertā

amentu ipetrauerit: vt. ff. de bo. li. l. et. §. ij.

C Onere. sic i aug. de he. 7. fal. §. finalit.

C Libertis. qd^o dant alia legata et rup. testa. p. pirata. vt. ff. de li. pre. contratab. l. j.

C Prestarent. sed cum filij sint. quare n

excludit patronuz: vt. §. eo. §. cum ve ro maiores? Respō. hi filij erāt ingratū vt. §. e. §. si vero. vel dic qd hi liberi erāt nepotes qd liberi dicunt: vt. ff. de ver. signi. libertoz. 7. eos pcedit eorum pater. 7. eis ta lia legata dabant vt. ff. §. lega. prestan. l. §. gñaliū. **C** Libertis. s. nūqd insolidum te nebunt coheredes. rñ. nō vt. ff. de leg. iij. l. si. §. si. 7. de vul. sub. 7. si contrata.

C Liberto nō tm patronus succedit s; et cō iuncti ipsi patrono vsque ad quintum gradū in capita tñ 7. q. p. ximior est patrono pferi. h. d. Aze. e **C** Casib^o. q. se cūnt statim. f **C** Patrono: vt. ff. de bo. lib. l. patrono. g **C** Liberi: vt. ff. §. bo. lib. si p. exheredati. 7. l. si ex psono. §. Iulianus. h **C** Ad qntū gradū. nungd filij trinepotis ipsius psoni vel et ipse trinepos admit tit. vt. qd nō. qz hic of vsq; ad qntū graduz si qd tñ velit p dicitere illud p se iduere qd

eis reliqrit: ita sine one re^a vt nec libis^o libti libertaue ex ea pte legata. vel fideicō. prestare tur sed ad coheredes eorum hoc onus redū daret. **C** Adultis autē alijs casibus a nobis i pcfata pstitutione cō gregatis quos necessarias esse ad hoi dispo sitionē iuris pspexim^o vt tā psoni pnonequef quā libertis eoz necnō q ex trāuerso latere veniūt vsq; ad quītū gradū ad successione libtoz libtarūue vocētur sicut ex cap^o sōe itelligē dū ē: vt si cuiusdē patro ni vel pnone vel duoz duarūq; pluriūue libti sint q. p. ximior ē i libti vl libte vocētur successione 7 i capita non in stirpes diuidat successio. Eodē mō 7 in his qui ex tranuerso latere veniūt suando pene^m.

oēs ascē etes sui pñs loco succedūt: vt. §. de he. ab ite. §. cū fili^o 7 i aug. de he. ab ite. §. i. i **C** Procent p nram pñdem. s. olim p bo. postanq; ex familia vocarent: vt. j. de bo. pos. §. v. k **C** Capita. cū eodē gradu plures iuentant. als pñus ne potem ex fra tre excludit vt. ff. §. bo. li. si libertas. §. si libertis.

C Tenuit. s. ipsi patro nis. accur. **C** Bene pp tria dicit pene. 7. quia hucufq; ad qntū graduz succedūt vt h of. al vsq; ad x. vi. vi. vt. §. de suc. cog. §. si. itē qz hec i capita succedūt: vt hic of als nō. ita vt §. de h. ab ite. §. q. placu it. Itē qz vn^o psoni fili^o excludit nepotes ex altero qd nē ita ige nitis. s. ad. §. dixerit. vt ff. §. bo. li. si li bert^o pterito §. si libert^o 7 §. leg. ru. l. tra tela. §. si uo. **Sed hec.** **C** Dña iter libertos e hodie sublata 7 i p dca succedūt i oib^o libtis qz hodie ois māmiffis efficit cuius roman^o. h. d. Aze. n **C** S; hec. quo dāmō. si. n. ē ke peculū cū sint liberi: vt. C. de iof. te. l. si. si. ac. o **C** Peruenerūt. i. q. si ff. plene libi. ac. p **C** Postea p nota tiz qz h sit. dicit. §. §. ex he. li. §. j. q **C** Eo rñ. i. marumissoz. r **C** Quib^o. a. latinis

libertos e hodie sublata 7 i p dca succedūt i oib^o libtis qz hodie ois māmiffis efficit cuius roman^o. h. d. Aze. n **C** S; hec. quo dāmō. si. n. ē ke peculū cū sint liberi: vt. C. de iof. te. l. si. si. ac. o **C** Peruenerūt. i. q. si ff. plene libi. ac. p **C** Postea p nota tiz qz h sit. dicit. §. §. ex he. li. §. j. q **C** Eo rñ. i. marumissoz. r **C** Quib^o. a. latinis

a **C** Ad ciuitatem. s. vt ciuis romanus effi-
 e retur impetrando ius aureorum annulo-
 rum vel narales. quod inuito patrono non
 est faciendum: vt. ff. de na. re. l. ij. i. fi. r. l. pe.
 in fi. b. **C** Sed nra. p̄sone. C. de lat. lib.
 tol. p. totum.

c **C** Adie-
 ctioib⁹. l. r. vt
 rj. casib⁹. C. d.
 lar. lib. tol. p.
 totum. acc.

d **C** De af-
 signatione li-
 bertorum.

Supra visus
 ē quēadmo-
 dus p̄sona r
 eorūz liberti
 succedat lib-
 tis. Vex qz li-
 berti iterū
 p̄senerūt as-
 signari liberti
 p̄sonaz id ē
 hac assigna-
 tione subdit.

Porcus.

In summa.

C Tot⁹ iste
 titul⁹ diuidit⁹
 i tres partes.
 P̄rio qz pat
 p̄t vni ex li-
 beris liberta-
 tē assignare
 ille solus lib-
 to succedit.

Secūdo decla-
 rat qbus libe-
 ris h̄ fieri p̄t.
 Tertio qbus
 p̄bis r i qua
 voluntate. Se-
 cūda ibi. dat
 autē. Tertia
 ibi. nec interest
 r. b. d. Assi-
 gnato liberto
 vni ex liberis
 sine filijs sine
 nepotibus i p̄tāre ille solus liberto succedit
 exclusis alijs r i eo gradu p̄stituis. b. d. ar.

uito vel ignorante pa-
 trono ad ciuitatem ro-
 manam venire ex bene-
 ficio p̄ncipis festiuit:
 faciebat quidem viuū
 ciuē romanū: latinum
 nō moriētē. Sed nra⁹
 p̄sone pp̄ h̄mōi p̄ditio-
 nū vices r alij difficul-
 tates euz ip̄sis latinis:
 etiā legē iunij r sena-
 tuscō. Argianū r edi-
 ctū diui. Traiani i ppe-
 tuū deleri cēsumus vt
 oēs liberti ciuitate ro-
 mana fruātur r mirabi-
 li modo quibusdā adie-
 ctionib⁹ ip̄sas vias q̄
 in latinitatē ducebant:
 ad ciuitatē romanā ca-
 piendā trāspōsumus.

**¶ De assignatione li-
 bertorum⁹.**

T Ad bona libertorū
 attinet admonēdi
 sum⁹ cēsumisse senatū r
 quāuis ad oēs patroni
 libtos q̄ eiusdē gradus
 sunt equaliter bona li-
 btorū p̄tineār tñ licere
 parētī vni ex liberis as-
 signare libertū vt post
 mortē ei⁹ sol⁹ is p̄fo-

e **T** M̄suma. senatū. c⁹ p̄ha sunt b. ff.
 e. l. j. f. **C** Pertineat. nulla scā.
 f. assignatione. g **C** Eius. l. patroni.
 h **C** Filio. l. posthu. vt. ff. eo. l. fi.
Oat autē. **C** Vni ex liberis i p̄tāre p̄t lib-
 tus assignari i voluntate et
 q̄buscūqz v-
 bis. b. d. Et
 l. j. §. si. ff. eo.
 Zretinus.
 i **C** Liberos
 nā i vno nō ē
 necesse.
 k **C** Tandē.
 idest an.
 l **C** Euane-
 scat. ff. e. l. vjz
 qz p̄t. l. so. b. r.
 l. j. §. si. ff. eo.
 p̄la. ibi valz
 assignatō scā
 emācipato vt
 ibi l. emāci-
 patōe h̄ p̄da
 tur. si atea scā
 fuerit assigna-
 tio. vt h̄ ar.
 ff. de arbi.
 nō distingue-
 m⁹. §. c̄p̄o
 misso. vt vic
 fm̄ a. q. in
 l. tria n̄ dicit
 fieri assigna-
 tionē i emāci-
 patū. s. an so-
 li fieri i p̄tāre
 possit s. nec i
 d. l. d. arbi. r
 cit solui com-
 promissus s. j
 dicit n̄ cōpel-
 li sn̄az dicit
 m **C** Ver-
 bis. et nutu
 ff. e. l. j. §. assi-
 gnar. r pure
 vel subcedi-
 tione: vt. ff. e.
 assignare. ac.

n⁹ h̄eāt: cui p̄i⁹ is assi-
 gnar⁹ ē: r ceteri libi q̄
 ipsi q̄qz ad eadez bona
 nulla assignatōe iteruc
 niēte p̄f admitterēt ni-
 hil iuris i his bōis h̄e-
 ant. S. ita dīmā p̄stinū
 ius recipiāt si is cui as-
 signat⁹ ē decesserit mul-
 tis liberis relicq̄. Nec
 tñ libtū s. ēt libtā r n̄
 tñ filio nepotū: s. ēt
 filie neptiue assignat⁹ p
 mittit. **¶** Dat autē hoc
 assignādī facultas ei q̄
 duos pluresue libtos i
 p̄tāre h̄ebit vt eis q̄s in
 p̄tāre h̄z assignat⁹ eis li-
 bertāue liceat vñ h̄ qre-
 bāt si eū cui assignau-
 rit p⁹ emācipauerit an
 euanescaat assignatio: s. j
 placuit euanescere: qd
 ēt iuliano r alijs pleris
 qz⁹ visū ē. nec interest an
 testō qz assignet: an si-
 ne testō: s. j. ēt cuiuscūqz
 v̄bis⁹ patronis hoc p
 mittit⁹ facer⁹ ex ip̄o sena-
 tuscō. quod claudiani
 tēporibus factū est. sub
 illo r iusso. et D storio
 scapula consulibus.

¶ De bonoz p̄sposide⁹

n **C** De bonoz p̄sposide⁹. Supra visus ē
 de h̄ditatib⁹ q̄ ex testō r ab intestato desce-

non iure civili & partim iure p̄torio vep̄ q̄
p̄tor iterdū emēdauit: iterdū p̄firmavit ius
c. i. succel. intestati & testati dādo bonorum
possessionem ideo subdit de bonorum pos
sess. omnibus. Porcus.

De bonorū

Tor̄ iste
m̄l̄ etuidit̄
s̄m̄ior p̄tes.
p̄rimo p̄dit̄
cās pp̄ quas
fuit̄ introdu
cta bonorum
pos̄sio de iu
re p̄torio. Se
cundo ponit̄
q̄s bonorum
pos̄siones p̄
tor̄ facit. Ter
tio ip̄ator q̄s
d̄cor: p̄it̄ &
c̄ndat. Quā
to quāuz rē
p̄ns & quale
statutū sit ad
agnoscendaz
bonorū pos
sitionē. Se
cūda ibi. sūt
autem bono
ram. Tertia
ibi. Sed eas
quidē. Quar
ta ibi. cū igi
tur plures. Et
h. d. Bonorū
pos̄siones i
troduce sunt

Ius bonorū pos
sitionis ē a p̄
torē emēdādū gr̄a vere
ris iuris: nec solū iusta
torū hēd̄ib̄ vep̄ ius eo
mō p̄tor emēdauit sicut
supradictū ē: sed in eoz
q̄s q̄ testō factō decesser
ūt. nā si alien⁹ hēs post
hum⁹ fuerit institutus
q̄uis hēditatē iure ciu
li adire n̄ poterat: cū in
stituitio nō valebat ho
norario: t̄m iure bonorū
pos̄. sefficiebat̄ videlicet
cū a p̄tor̄ adiuuabat̄. s̄
is b̄a n̄sa p̄stōe hodie re
cte h̄s instituit̄. q̄si: & iu
re ciuili n̄ iocogit̄: h̄ ali
q̄n̄ t̄m neq̄ emēdādū: ne
q̄ ip̄ugnādū vep̄ is iu
ris s̄z magis p̄firmādū
gr̄a p̄tor̄ pollicetur. bo.
pos̄. nā illis q̄s q̄ recte

exponere. vt. s̄. d. C̄pos̄sumus: quis sit
dic vt. s̄. de le. s̄. posthumus. acc. e. C̄
poterat. vt. s̄. de le. s̄. posthumus. e. s̄. Solu
tio vt ibi. f. C̄bonorario. ff. eo. nō est. s̄.
vbiq̄q̄ p̄ra. s̄z hic sp̄aliter regula ex

testō scō h̄des instituti
sūt dat̄ s̄z ta. bo. pos̄. iū
abinte. suos heredes &
agnatos ad bo. pos̄. vo
cat: sed remota q̄z bo.
pos̄. ad eos p̄tinet hēdi
tas iur̄ ciuili. C̄ Quos
āt sol⁹ vocat p̄tor ad hē
ditatē hēdes q̄dē ip̄so
iure nō sūt. nā p̄tor he
redē facere nō: p̄t: p̄ le
gē aut̄ t̄m vel similem
iuris cōstitutionē here
des sūt veluti p̄ sena
tuscōsultū & p̄tōes p̄i
cipales. s̄z cū eis p̄tor
dat bo. pos̄. loco here
duz, p̄stituitur & vocā
tur bo. pos̄. C̄ Adhuc
autem & alios quā plu
res grad⁹ p̄tor̄ fecit i
bonorū possessionibus
dandis: dum id agebat
ne quis sine successore

de iure p̄torio non solū ab inte. sed etiam
ex testamento causa corrigendi ius civile an
tiquum. hoc dicit. Aretinus.

Tus bonorū pos̄. q̄ est ius p̄sequen
di retinēdi q̄ patrimonij q̄ cuius
cunq̄ cū is mortuus fuerit: vt. ff. eo. l. iij. s̄.
bonorū. b. C̄ emēdandi. i. supplendi q̄
minus benedicēdo ad plēnū dixerat ius ci
uile nō cognosces emācipatos: vt. s̄. de her.
ab inte. s̄. emācipati sic. ff. ad. l. R. d. de iact.
l. vlt. s̄. j. & n. vel die emēdandi p̄prie. vt in
agnatis femininis vbi ius p̄torū p̄ra ius ci
uile induxit. vt. s̄. de leg. ag. suc. s̄. s̄z q̄z & in
posthumo: vt. s̄. p̄xi. acc. c. C̄ emēdauit

gnādū. vt. p̄xi. R. dic. l. corrigēdi. n. C̄
ris. l. ciuils. ac. o. C̄pos̄sionē. no. tres vi
as p̄toris. p. C̄ Et remota. q̄re ergo fecit
p̄tor: R̄ndeo vt successorib⁹ vias ampliari
sic. ff. de lega. ij. cū fili⁹. s̄. varijs. argumētū
contra. ff. nau. cau. sta. idēz. s̄. sed an sit. & s̄.
sed si gratis. accursus.

Quos autē. C̄ p̄tor solus nō facit quez
h̄rdē s̄z loco h̄rdis. h. d. Are. q. C̄ Ad he
reditatē. l. ad successione vt emācipatos ab
test. & cognatos. r. C̄ p̄t senatūscō. Ter
tulanū & Orificianū. f. C̄ Constituntur.
vt. C. de suis & lega. here. l. h. accursus.
A d̄m̄ h̄d. C̄ p̄tor ampliat successore

Impu

Cu
ris. l. ciuils. ac. o. C̄pos̄sionē. no. tres vi
as p̄toris. p. C̄ Et remota. q̄re ergo fecit
p̄tor: R̄ndeo vt successorib⁹ vias ampliari
sic. ff. de lega. ij. cū fili⁹. s̄. varijs. argumētū
contra. ff. nau. cau. sta. idēz. s̄. sed an sit. & s̄.
sed si gratis. accursus.

nis mām vlteri? quā sit p.l. xij. ta. h. d. are. s. **C** Quāplures. quā lex. xij. ta. vel quā di. xerat. **C** Me qe. sic. ff. d. ierrog. ac. 7. q. 1. a. **C** Mā angustissimis. nā sui hēdes agna. ri tñ succedebāt de iure ciuili ius itegrū ha. bētes qz non

sunt emācipati nā angustissimis? **C** Sūnt autē. bo. pos. **C** Testamēto quidē he. **C** Prima que preteritis liberis datur vocat q̄ p̄tra tabulas. **C** Secunda quā oibz iure scrip. tis hereditibz p̄tor: polli. cetur idcoqz vocatur secūdū tabz. testamen. ti. Et cū de testamētis prius locut? ē: ad inte. statos trāsitū. fecit. 7. primo loco suis heredi

bus. 7. his q̄ ex edicto p̄toris iter suos hēdes cōnumerāf. dat bono. ruz pos. q̄ vocat vnde? liberi. **C** Secundo? legi. timis hēditibz. **C** Tertio? decē p̄sonis quas extra neo manumissori p̄scere bat. Sunt autē decē p̄. sone he: pat: mat: au? ania tā paterni quā ma. terni. **C** Itē fili? filia ne. pos nept. tā ex filio: q̄ ex filia: frat: soroz: siue? sanguinei vel vterini. **C** Quarto? cognat. pri. mis. **C** Quinto tāqz q̄ ex fa. milia? sūt. **C** Sexto? pa.

vnde leg. l. ij. §. hoc aut. 7. l. iij. accursus. **C** Tertio extraneo. i. ei qui emebat fili. um a patre 7. postea cū manumittebat. naz sic fiebat olim emācipatio. vt. s. qui. mo. ius pa. po. sol. §. preterea. vel melius. vt. j. eo. §. que autem. **C** Quarto cognatis qui iure ciuili non vocantur. vt. ff. vnde cog. l. j. i. rñ. 7. s. de suc. ag. i. rñ. **C** Ex familia. que dabat patrono liberto moriente itesta. to. sequēs dabat eidē liberto moriente cum testamēto sūm quosdā vel dic q̄ he familie. i. agnatis transfuersalibz patroni dat vsqz ad q̄ntū gradū. vt. ff. de v. sig. p̄nunciatio. §. familie. 7. j. eo. §. quicumqz. 7. s. de suc. l. i. §. multis sequens patrono 7. descendētibus? ascēdētibz? vsqz ad q̄ntū gradū. p̄ma. n. non valet cū hic tractet tñ d̄ his q̄ abinte. defe. n. **C** Sexto patrono. quare p̄mo agnati pa. troni vocant quā ipsi patroni: rñ. hic ordi. nem edicti seruat non qualiter succedi de fa. cto debeat. 7. hic error: in alijs casibz? iuenit. **C** Septimo. deficiēte parētela. etiam fi.

C Connumerantur. vt. s. de here. ab in. test. §. emācipati. **C** Unde liberti. q̄ erit

agn. suc. §. si. Itē nūqd̄ fi. lio in bonis mris dat hic bo. pos. rñ. i. vt. C. de ius. 7. le. here. l. i. Itē nūqd̄ in alijs vteriori bus ex linea descēdētī su. pradicta suā tur. v. s. tra. fi. lio. rñ. sic cū oēs iseriores dicant liberi. vt. ff. de v. sig. gn. liberos. **C** Sedo le. gitimis idest agnati. 7. eis q̄ eozū loco fut. vt. s. d. le. ag. suc. §. j. 7. §. hec ē. 7. ff.

agn. suc. §. si. Itē nūqd̄ fi. lio in bonis mris dat hic bo. pos. rñ. i. vt. C. de ius. 7. le. here. l. i. Itē nūqd̄ in alijs vteriori bus ex linea descēdētī su. pradicta suā tur. v. s. tra. fi. lio. rñ. sic cū oēs iseriores dicant liberi. vt. ff. de v. sig. gn. liberos. **C** Sedo le. gitimis idest agnati. 7. eis q̄ eozū loco fut. vt. s. d. le. ag. suc. §. j. 7. §. hec ē. 7. ff.

vnde leg. l. ij. §. hoc aut. 7. l. iij. accursus. **C** Tertio extraneo. i. ei qui emebat fili. um a patre 7. postea cū manumittebat. naz sic fiebat olim emācipatio. vt. s. qui. mo. ius pa. po. sol. §. preterea. vel melius. vt. j. eo. §. que autem. **C** Quarto cognatis qui iure ciuili non vocantur. vt. ff. vnde cog. l. j. i. rñ. 7. s. de suc. ag. i. rñ. **C** Ex familia. que dabat patrono liberto moriente itesta. to. sequēs dabat eidē liberto moriente cum testamēto sūm quosdā vel dic q̄ he familie. i. agnatis transfuersalibz patroni dat vsqz ad q̄ntū gradū. vt. ff. de v. sig. p̄nunciatio. §. familie. 7. j. eo. §. quicumqz. 7. s. de suc. l. i. §. multis sequens patrono 7. descendētibus? ascēdētibz? vsqz ad q̄ntū gradū. p̄ma. n. non valet cū hic tractet tñ d̄ his q̄ abinte. defe. n. **C** Sexto patrono. quare p̄mo agnati pa. troni vocant quā ipsi patroni: rñ. hic ordi. nem edicti seruat non qualiter succedi de fa. cto debeat. 7. hic error: in alijs casibz? iuenit. **C** Septimo. deficiēte parētela. etiam fi.

vnde leg. l. ij. §. hoc aut. 7. l. iij. accursus. **C** Tertio extraneo. i. ei qui emebat fili. um a patre 7. postea cū manumittebat. naz sic fiebat olim emācipatio. vt. s. qui. mo. ius pa. po. sol. §. preterea. vel melius. vt. j. eo. §. que autem. **C** Quarto cognatis qui iure ciuili non vocantur. vt. ff. vnde cog. l. j. i. rñ. 7. s. de suc. ag. i. rñ. **C** Ex familia. que dabat patrono liberto moriente itesta. to. sequēs dabat eidē liberto moriente cum testamēto sūm quosdā vel dic q̄ he familie. i. agnatis transfuersalibz patroni dat vsqz ad q̄ntū gradū. vt. ff. de v. sig. p̄nunciatio. §. familie. 7. j. eo. §. quicumqz. 7. s. de suc. l. i. §. multis sequens patrono 7. descendētibus? ascēdētibz? vsqz ad q̄ntū gradū. p̄ma. n. non valet cū hic tractet tñ d̄ his q̄ abinte. defe. n. **C** Sexto patrono. quare p̄mo agnati pa. troni vocant quā ipsi patroni: rñ. hic ordi. nem edicti seruat non qualiter succedi de fa. cto debeat. 7. hic error: in alijs casibz? iuenit. **C** Septimo. deficiēte parētela. etiam fi.

ko exdufo: vt
C. vnde vir.
q. vxo. l. j.

Bed cas.

Bonorum
poffeffio vñ
recc pfone ē
hodie subla-
ta. b. d. Zire.
b. C. Sz eas
f. fupradcās.
l. bo. pof.

C Incurio
fū. i. fine cura
d. C. Cōfō-
nibus que re
māferunt in
greco.

C Neces-
farias. i. vti-
lic. ff. de
ofp. l. j. i. pñ.

C Quinto
l. pnumeran-
tur bo. poff.
q. r. testamēto
r. ab it. f. t. ato.

C Adū-
miffioi expo-
ne. vt. s. §. iij.
vel dic q. ex-
traneus ma-
numiffor est

aple pī qñ n̄
ex fca fidu-
cia emācpat
f. si qras qre
fibi ipi pferē

Rñ. sane itel-
ligas vt patz
mū emācpā
tū nepore p-
cedat vel fi p-

le pī emānci-
pauit iuenu-
tur tñ nouez
pfone q cum
precedunt.

C Cōfō.
C. de eman.
l. l. fi.

C Adanu

trono patroneq; libe-
rifq; eorum r parētib⁹
feptimo viro r vxori.
Octauo cognatis ma-
numifforis. **C** Sz eas^b
quidē p̄toria itroduxit
iurifdictō a nobis tñ ni-
hil icuriofū p̄termiffū
eft: f; n̄ fīs p̄fōnibus^d
oīa corrigētes p̄tratab.
quidē r f; tab. bo. pof.
admittim⁹ vtpote neces-
farias p̄fittutas: nec nō
abinteftato vnde libe-
ri r vnde legitimi bo.
pof. Que autē in p̄toris
edicto loco qnto^f pof-
ita fuerit. i. vnde decem
pfone eā p̄io p̄pofito r
cōpendiofo fermōe fu-
puacuaz ostendimus.
Lū enīz p̄fata bo. pof.
r. pfonas p̄ponebat ex-
traneo manumiffori s
nofta p̄fittutio^b quā d
emācpatione liberorū
fecimus oibus parenti-
bus eisdēq; manumif-
forib⁹ p̄tracta fiducia^h
manumiffionesⁱ facere
ōdit^m vt ipā manumif-
fioⁿ eoz hoc in fe habe-
at priuilegiū: r superua-
cua fiat fupradicta^o bo.
pof. fublata igitur p̄di-
cta quinta bo. pof. in
gradu eius fertaz ante
bonorū pof. induxim⁹
et quintā fecimus quā
pretor p̄rimis cogna-

tis pollicetur. **C** Lūq;
ātea fuerat feptimo lo-
co bonoz pof. tanquā
ex familia r octauo vñ
de liberi patroni patro-
neq; r parentes eozuz
vtrāq; per p̄fōnem^p
n̄fam quam de iure pa-
tronatus fecimus peni-
tus euacuauimus.

C Lū enīz ad fimilitu-
dinē fuccelfionis inge-
nuorū libertinoruz fuc-
celiones pofuimus^q
quas vfcq; ad quintum
gradū tm̄modo coarta-
uimus vt fit aliquaint-
ter igennos r libertos
differētia fufficiat^r eis
tam p̄tratabu. bo. pof.
quā vnde legitimi r vñ
de cognati ex qbus pof-
funt fua iura vēdicare.
omni fcrupulofitate et
inextricabili errore ifta
rum duarū bo. pof. re-
foluta: **A**liam^r vero
bonorum poffeffiones
que vnde vir r vxor ap-
pellatur: at nono loco
inter veteres bonorum
poffeffiones pofita fue-
rat: r in fuo vigore fer-
uauimus: r altiori lo-
co. i. fepto eā pofuim⁹.
Decima^r vero bo. pof.
que erat vnde cognati
manumifforis: p̄pter
cās enūeratas^o merito
fublata: ut fex bonoz tā

miſſioibus.
i. emācpato
ribus.

C Fidu-
cia. i. faluo in
re fuccedēdi.

C Adanu
miſſiones. i.
emācpōnez.

C Dedit
i. conceſſit.

C Adū-
miſſio. i. emā
cipatio. acc.

C Supra
dicta. poffio
vñ. r. pfone.

C Cōfō-
nē. i. d̄ q̄ hē-
m⁹ mētionē
s. d̄ fuc. li. §.
f; noſtra.

C Pofui
m⁹ vt. s. de
fuc. li. §. miſſ.

C Suffici-
at. eis. i. tā co-
gnatis quam
agnat̄ p̄r̄ni.

C Alia. al-
tiori. hic tra-
he q̄ dignio-
res altiori lo-
co federe de-
bēt. r ē altior

q; p̄ximior
dño ē. t̄iōes
p̄o pofterio-
ri: vt. C. de t̄i-
ron. l. fi. r de

aqua. plu. ar.
l. j. §. pe. r. C.
d̄ of. rec. pul.

l. poriores.

C Decima
bñ dico fepto
pōi. r hoc di-
co fublata d̄-
cima

C En ūe-
ratas. s. e. §.
cang.

Septima. C Si lex alicui dai bonoz pos
 sessione de nouo ex testamēto vel ab inte
 stato illa dē septima extra ordinarij. h. d.

A Introdixerūt. vt. ff. vt ex. l. 7 se. con. l.
 j. j. rñ. b. C Et def. f. bo. pos. 7 no. duo eē
 necessaria vt

bo. pos. cōpe
 tar. l. vt. l. ca
 ueat vt bo.
 pos. def. 7 q
 de iure civili
 nō possit sic
 cedere. als cō
 petit vñ legi
 timi. vt. ff. vñ
 le. l. iij. rñ. ff. vt
 ex. l. 7 se. con.
 l. j. j. h. acc.

C Lege.
 ponūt qdam
 exēplū ex te
 stamto. vt. C.
 de inof. te. l.
 iij. §. 3. cū cā.
 ex eo qd filius
 natus i puer
 perio istitut?
 psumit ab in
 testato. po
 nūt exēplū i
 agnatis semi
 nis. 7 i qbus
 dā cognatū q
 efficiūt agna
 tis filies. vt. §.
 de le. ag. suc.
 §. 3. et. vtrū
 qz reprobo.
 qz nulla lex

erpsit dai supradictis bo. pos. s; eos succe
 dere dicit. §. h. dai hec septima s; vñ legiti
 vt. ff. vñ le. pone §. exēplū ex testō i posthu
 mo alieno istituto. vt. §. e. §. j. 3tē rā. a testō
 quā ab intestato. pone exēplū i eo q deces
 sit apud hostes i cui? bonis dai bo. pos. ex
 l. noua cor. vt. ff. de bo. pos. l. iij. §. 3. 7 ei?
D Senatus cō. Oris. 7 tertu. vt. ff. vñ le.
 l. ij. i pñ. §. h. nā eis dai bo. pos. ibi 7 si succe
 debāt de inf. quillit. vt. §. ad ter. i pñ. d; 3 da
 ri hec. vt. ff. vñ leg. l. iij. acc. e. Cōstōne
 ponūt exēplū. §. 3. de. agna. suc. §. hoc et. 3t
 C. de emā. l. h. s; hoc reprobo cū lege nō ca

tummodo possessiones
 ordinarie pmaneat: suo
 vigore pollēte. C Sep
 tima cas secuta quam
 optima ratione pto
 res introduxerūt. No
 uissime enim premitti
 tur edicto is etiam bo
 norum possessio quib?
 vt detur lege vel sena
 tusconsulto constituti
 one comprehensum est
 quam neq; bonorū pos
 sessionib? que ab inte
 stato veniunt neq; his
 qui ex testamēto sunt:
 ptoz stabili iure cōnu
 merauit sed quasi vlti
 mū 7 extraordinariū
 auxiliū p vt rer erigit
 accommodauit. f. his qui
 ex legib? senatusue con
 sultis constitutionibus
 principum ex nouo iu
 re vel ex testō vel ab in

7 portio deficiēs accrescit pari i gradu vt ad
 alium per successorium edictum. h. d. 2tē.
G Plures. qz. x. qz sex remanserūt ordi
 narie vt. §. e. §. aliam vsq; ad §. septima.
H Disposuisset. alio mō i edicto quā de
 fecō competant vt diximus. §. e. ti. §. rj.
I Differant. sic. ff. de suc. e. l. j. j. m. acc.
K Libris naturalibus 7 emācipatis 7
 emācipatib? vt. ff. de suc. e. l. j. §. h.
L Anni i honore sanguinis imo nō vidē
 tur cohartādi cū velut ad ppa bona veni
 ant vt. ff. e. l. j. §. largitus 7 de libe. 7 postbu
 l. in suis. Accursius florentinus.

ueat eis dari bo. pos. vñ habet vñ le. vt. ff.
 vñ leg. l. iij. pñ tñ dici qz ibi subandit maxi
 me vel meli? die h. aliq noua pñō fieret de
 nouo q daret bo. pos. ex ea daret. hec. vij.

E Extraordinariū no. duobus modis
 fieri bo. pos.

testato veniunt. C Lū
 igit plures species suc
 cessionū ptoz introdu
 xisset easq; p ordinez di
 sposuisset 7 in vnaqz
 spē successiōis sepe plu
 res extēt di pi gradu p
 sone nec actiones credi
 torum differantur sed
 haberent quos cōueni
 rent 7 ne facile in bono
 rum possessionem defū
 cti imitantur 7 eo mo
 do sibi cōsulerent ideo
 petende bonorum pos
 sessionis certū tempus
 presantur. **Liberis** ita
 qz 7 parentibus tā na
 turalibus quam ado
 ptiuis in petenda bono
 rum possessione annū
 spacium. ceteris autem
 agnatis vñ cognatis cē
 tum dicrū dedit: 7 si in
 tra hoc tempus bono

extra ordinē.
 qz vaga vt h
 3tē qz nō tri
 buit ius vt cā
 boniana. 7 si
 vēter mittat
 i pos. 7 alia q
 dat grā agno
 scende litis q
 dat sine cāe
 cognitiōe: vt
 ff. de car. e. l.
 l. iij. §. cause.
 7 §. vñ. i pos.
 mittē. l. vbi
 cūq; §. Inter
 dū. 7 de ioff.
 tes. papi. §. j.
 ar alie cū cāe
 cognitiōe. vt
 ff. d bo. pos.
 l. iij. §. si cāz
 qz or. in bo.
 pos. ser. l. h.
 §. vñ. vt. §. i
 bonorum.

Q vñ i qz.
Liberi 7
 parentes hñt
 anū ad petē
 das bo. pos.
 Alij agnatū
 hñt cētū dies
 vt. ff. de suc.
 e. l. j. §. h.
 vt. ff. de suc.
 e. l. j. §. h.
 vt. ff. de suc.
 e. l. j. §. h.
 vt. ff. de suc.
 e. l. j. §. h.

Accrescit partes. n. nō petētū accres. petētibus. vt. C. qñ nō pe. par. pe. accres. l. j.
Et successorio. hoc itelligit in cognat. sed iter agnatos successorū edictū locū nō habet sed hodie vtrūq; locū h3. vt. s. de heredi. ab inte.

§. placuit. **P**ollice
 ur. l. pretor. d. **E**t ex-
 clusus. tñ tan
 quā filius ad
 mitti pōt vt
 agnat? r exclu
 sus vt agnat?
 admittat vt
 cognatus vt
 sibi succeder
 videat. vt. ff.
 de suc. edi. l. j.
 §. s3 vidēdū.

Rogatio.
Primo
 repudiare bo
 no. pos. statiz
 sequēti icipit
 currere tēp?
 hoc. d. Are.
 f. **R**epu-
 dianerit. j.
 suum tēpus.
 g. **A**dmit
 tunt. vt. C. e.
 l. h.

Interda.
 h. **A**ps pe
 tēde bo. pos.

ē. vile r hodie bo. pos. p̄t q̄litercūq; sine so
 lēntate peti. h. d. Are. i. **A**tilis in q̄b?
 tria currere op3. f. q̄ iudicis copia sit. Itē
 actoria. Itē rei. vt. ff. de diuer. r tēp. p̄scrip.
 l. j. r. ff. q̄ or. i bo. pos. ser. l. ij. i p̄n. r. §. d. i. f.

Capitales. C. q̄ admi. ad bo. pos. l. pe.
 r. n. l. **P**ro petēda. erat eni als edicta
 lē que edicto mortui p̄toris cōpetebat hac
 nō erat necesse peti. vt. ff. de bo. pos. l. ij. §.
 sed si nemo. als deere. que a p̄tore viuo de-
 cernit. r hoc olim solēnter. hodie sufficit
 quocūq; modo dicat se velit agnoscere q̄ r
 iudicialis dici pōt quia i iudi. p̄sentia agno
 scitur vt hic. r. C. qui admit. ad bono. pos. l.
 penul. r. fi. Itē nūquid hodie bo. pos. lo-

rum aliq; possessionē
 nō petierit eiusdē gra-
 dus p̄sonis accrescit?
 vel si null? sit deiceps
 ceteris bonoz posselli
 onem p̄inde ex successo
 rio^b edicto pollicetur^c
 acti is q̄ p̄cedebat ex eo
 nō eēt^d numero. **S**i
 quis itaq; dilatātā sibi
 bonoz pos. repudiāue
 rit^e nō quicq; tēpus bo-
 norū pos. p̄finitū excē-
 serit expectat: sed statū
 ceteri ex eodē edicto ad
 mittūt^f. **I**n petē
 da at bo. pos. dies vti-
 les^g singuli cōsiderātur
 s3 bene anteriores p̄-
 ceptis^h r hūic cause pro
 uiderunt ne quis pro
 petēda bo. pos. curret:
 sed quocūq; modo si

admittētis. eā ad iudi-
 cium^h intra statuta tē-
 pora ostēderit plenum
 habeat eaz beneficiū.
De acquisitione p
 arrogationem^l.

St r alteri^o ge-
 neris p numero
 sitatē successio^m q̄ neq;
 lex. xij. tabul. neq; p̄to-
 ris edicto s3 eo iure q̄ⁿ
 consensu receptum est
 introducta est. **E**cce
 enim cum paterfa. sese
 in arrogationē dat om-
 nes^o res eius corpora-
 les r incorporeales que
 cūq; ei debite sunt arro-
 gatori antea^p quidē ple-
 no iure acq̄rebat^r ex
 ceptis his que per capi-
 tis diminutionem^q pe-
 reunt quales sunt ope-

Et r alterius. **T**or^o iste titul^o diuidit i
 tres ptes. P̄mo vñ fuit itroducta acquisitio p
 arrogationē. Sc̄do postea illud declarat a3
 de iure at̄iquo quā moderno r qd arroga-
 tori acq̄rat. Tertio an arrogator teneat ad
 dbita arrogati. Sc̄da ibi. ecce. n. Tertia ibi.
 S3 ex diuerso r. h. d. In sūma. Olim etiāz
 p̄petas oium bonoz acq̄rebat arrogatori:
 exceptis his q̄ p̄ capitis diminutionē p̄dunt
 hodie vero acquiritur solus usufructus. vt
 fit patri naturali. hoc dicit Aretinus.

Si suc. vt. ff. p̄ soc. l. actōe. §. socie
 tas. o. **D**ē p̄sensu. l. arrogan
 r arrogati. p. **D**ēs res. r. et filij. vt. s. d. s.
 adop. §. i. l. i. d. **A**ntea qdē. i. iur. vetere
 p

cum h3? Rñ. sic. nam r eas pponere quis
 potest r contratabu. necessaria etiā est filio
 emancipato r p̄terito. Itē vnde vir r vxor
 necessaria videt: r vt olim alie nōerant ne-
 cessarie sic nec hodie eis tñ vt possunt^o cūq;
 nou^o modus
 succedēdi sit
 inuētus vt. s.
 de her. abin-
 te. per totuz.
 m. **J**udi-
 cū. corā quo
 quo iudice.
 n. **D**e acq̄
 sūoē p̄ arro-
 gationem.

Et bōa que
 nobis acq̄rū
 tur tñ. vniuer
 salit. aut acq̄-
 runt^p aditō
 nē hereditatē
 aut p bono.
 pos. aut p ar-
 rogationem:
 aut p aditō-
 nē bonoz cā
 libertatū con-
 seruādaz. §.
 fi. s. p quas p
 so. no. acq̄ui.
 ideo viso. s.
 de here. r de
 bo. pos. seq̄
 videt acq̄sītō
 ne p arroga-
 tōnē p̄ocus.

St r alteri^o ge-
 neris p numero
 sitatē successio^m q̄ neq;
 lex. xij. tabul. neq; p̄to-
 ris edicto s3 eo iure q̄ⁿ
 consensu receptum est
 introducta est. **E**cce
 enim cum paterfa. sese
 in arrogationē dat om-
 nes^o res eius corpora-
 les r incorporeales que
 cūq; ei debite sunt arro-
 gatori antea^p quidē ple-
 no iure acq̄rebat^r ex
 ceptis his que per capi-
 tis diminutionem^q pe-
 reunt quales sunt ope-

Et r alterius. **T**or^o iste titul^o diuidit i
 tres ptes. P̄mo vñ fuit itroducta acquisitio p
 arrogationē. Sc̄do postea illud declarat a3
 de iure at̄iquo quā moderno r qd arroga-
 tori acq̄rat. Tertio an arrogator teneat ad
 dbita arrogati. Sc̄da ibi. ecce. n. Tertia ibi.
 S3 ex diuerso r. h. d. In sūma. Olim etiāz
 p̄petas oium bonoz acq̄rebat arrogatori:
 exceptis his q̄ p̄ capitis diminutionē p̄dunt
 hodie vero acquiritur solus usufructus. vt
 fit patri naturali. hoc dicit Aretinus.

Si suc. vt. ff. p̄ soc. l. actōe. §. socie
 tas. o. **D**ē p̄sensu. l. arrogan
 r arrogati. p. **D**ēs res. r. et filij. vt. s. d. s.
 adop. §. i. l. i. d. **A**ntea qdē. i. iur. vetere
 p

St r alteri^o ge-
 neris p numero
 sitatē successio^m q̄ neq;
 lex. xij. tabul. neq; p̄to-
 ris edicto s3 eo iure q̄ⁿ
 consensu receptum est
 introducta est. **E**cce
 enim cum paterfa. sese
 in arrogationē dat om-
 nes^o res eius corpora-
 les r incorporeales que
 cūq; ei debite sunt arro-
 gatori antea^p quidē ple-
 no iure acq̄rebat^r ex
 ceptis his que per capi-
 tis diminutionem^q pe-
 reunt quales sunt ope-

Et r alterius. **T**or^o iste titul^o diuidit i
 tres ptes. P̄mo vñ fuit itroducta acquisitio p
 arrogationē. Sc̄do postea illud declarat a3
 de iure at̄iquo quā moderno r qd arroga-
 tori acq̄rat. Tertio an arrogator teneat ad
 dbita arrogati. Sc̄da ibi. ecce. n. Tertia ibi.
 S3 ex diuerso r. h. d. In sūma. Olim etiāz
 p̄petas oium bonoz acq̄rebat arrogatori:
 exceptis his q̄ p̄ capitis diminutionē p̄dunt
 hodie vero acquiritur solus usufructus. vt
 fit patri naturali. hoc dicit Aretinus.

Si suc. vt. ff. p̄ soc. l. actōe. §. socie
 tas. o. **D**ē p̄sensu. l. arrogan
 r arrogati. p. **D**ēs res. r. et filij. vt. s. d. s.
 adop. §. i. l. i. d. **A**ntea qdē. i. iur. vetere
 p

St r alteri^o ge-
 neris p numero
 sitatē successio^m q̄ neq;
 lex. xij. tabul. neq; p̄to-
 ris edicto s3 eo iure q̄ⁿ
 consensu receptum est
 introducta est. **E**cce
 enim cum paterfa. sese
 in arrogationē dat om-
 nes^o res eius corpora-
 les r incorporeales que
 cūq; ei debite sunt arro-
 gatori antea^p quidē ple-
 no iure acq̄rebat^r ex
 ceptis his que per capi-
 tis diminutionem^q pe-
 reunt quales sunt ope-

Et r alterius. **T**or^o iste titul^o diuidit i
 tres ptes. P̄mo vñ fuit itroducta acquisitio p
 arrogationē. Sc̄do postea illud declarat a3
 de iure at̄iquo quā moderno r qd arroga-
 tori acq̄rat. Tertio an arrogator teneat ad
 dbita arrogati. Sc̄da ibi. ecce. n. Tertia ibi.
 S3 ex diuerso r. h. d. In sūma. Olim etiāz
 p̄petas oium bonoz acq̄rebat arrogatori:
 exceptis his q̄ p̄ capitis diminutionē p̄dunt
 hodie vero acquiritur solus usufructus. vt
 fit patri naturali. hoc dicit Aretinus.

¶ **C** Per capi. dimi. f. nima nã dãdo se in
 arrogonẽ mimã capi. dimi. patit vt. s. d. ca-
 pi. dimi. s. nima. a **C** Opaz. hoc itellige
 d' opis q̄ a libert' dẽnt tñ trãscũt ad hãdez
 extraneũ: vt sunt obseuales q̄ in faciẽdo cõ
 silãt. f. assur-
 ger' z filia: vt
 C. d. op. lib. l.
 liberti. Item
 in fabrilibus
 icertis. vt. ff.
 de ope. lib. si
 opaz iudicio
 aliõ si pduxerit
 iste arroga-
 t' opas alic' nã
 isti arroga-
 tori trãntur.
b **C** Et ius
 agnationis. i.
 ius succeden-
 di qd' q's p ar-
 rogone pseq-
 tur z hoc ho-
 die est: vt. j. e.
 s. mouto. 3. ff.
 ius petende
 bo. pos. p' si
 añ eã petita z
 ad arrogãdũ
 se dderit. aliõ
 si iaz petet: vt
 ff. vnde li. l.
 si. z de stab.
 l. iij. s. si emã
 cipatus.
c **C** Cõstõ

C. d. vsuf. l. cõruptionẽ. d **C** Hãc ar. adũsat
 ei qd' s. dixerat q' oẽs res acgrebãt arre gã-
 ti. e **C** Que extrinsecus. i. in aduenticijs.
f **C** Hãlia. vbi i aduenticijs tñ vsufruc. qrit
 vt. C. de bo. que libe. cuz oportet.
¶ **Mono.** **C** Arrogato: succedit arrogato
 nisi sit cete pfoe q̄ ipz excludãt. h. d. g. **C** Li-
 psonẽ. vt descẽdetes ex filio arrogato. vt
 C. cõia d' suc. l. si. vbi e pfo d' q̄ b' sit mto. 3. ff.
 si hec arrogat' eẽt ipubes z ipubes dcederz
 admitterent eẽt alij ex ipsone vt. ff. d' adop.
 l. nõ atr: z. l. his vbi: z. l. hec at z. s. d' adop.
 s. cũ at. s. qd' in pfe nãli aquo hic arrogat'
 erat emãcipat'. p. eũ pferat arro gãti s; ho-
 die sres vtriq; pucti vocãt cũ arrogãt. vt i

aug. d. hr. ab ite. s. pna. col. jr. ac. b **C** Ad
 pnt. vt i aduenticijs. pfecticia. n. sibi nã auferũt
Sed ex diuerso. **C** Arrogator non tene-
 tur nomine proprio ad debita arro: an pri-
 us p̄cia sed nomine filio tenetur. h. d. areti.

C Adortuo autẽ filio
 arrogato in adoptiua
 familia etiã dñm eius
 ad arrogatorẽ p̄trãsit
 alie pfoes q̄ ex nisi sup
 sint p̄stõne nra patrẽ
 in his que acquiri nõ
 possunt antecedunt.

C Sed ex diuerso p
 eo q' his debuit q se i
 adoptionẽ dedit ipso
 qdem iure arrogator
 nõ tenet: sed noie filij
 cõuenietur: z si volu-
 erit eũ defender e pmit-
 titur creditorib' p ope
 tẽtes nros mfar' bõa
 q̄ cũ vsufruct. futu ra
 fuisset si aliẽo se iuri nĩ
 sbicissẽt possidẽt z le-
 gitio mõ ea dispõ cõ.

C De eo cui libertat' causa bona adiciunt'

pfo. no. acqui. iõ subdit de eo cui libertatis
 causa bona adiciuntur. p̄do: cus.

¶ **¶** **C** Tot' iste titul' diuidit in
 titulos ptes. p̄rimo ponit acqstionẽ
 libertat' p̄uãde. Scõdo illõ p̄ rescriptũ dmi
 marci pbat. Tertio vba dicit rescriptũ iter p̄-
 rat. Quarto illud supplet Scõda ibi. z ita di-
 ui. Tertio ibi. B rescripto. Quarta ibi. S; cũ
 multas z. h. d. Si hfiditas illi' q' libertates
 reliq'd nã adeat. põt ille eni libertas e relicta
 vel ali' p̄ter sibi adici bona dñcti z facti a
 cer' creditorib' z erit tanq' successor dñcti
 z sui quibus libertas directo vel per fidei-
 commissum est relicta erunt liberi etiam si
 bona forent a fisco occupata. h. d. Zretin'

¶ **C** Conue-
 niẽt. de facto
 nã nõ tenere
 tur de iure s;
 de his q' p̄trã
 postq' fuit ar-
 rogat' tenet
 de peculio: vt
 ff. de pecul. i.
 arrogatorẽ. z
 si tũc nõ desẽ
 dat p̄ i bõis
 ipsius p̄ris fit
 missio. vt. ff.
 g. ex cau. in
 pos. eaf. fulci-
 ni'. s. figa.
a **C** De eo
 cui libertatis
 cã bona adi-
 ciunt. Supra
 visum e d' ac-
 qstione q̄ fit
 p arrogatio-
 nem z sic nĩ.
 vniũtali vtz
 q' est z alia q̄
 fit p aditionẽ
 bonoz cã li-
 bertatũ p̄ser-
 uãdaz. s. h.
 s. per quaa

C Mous & est h' quart' succededi mo
 dux: vt. s. p. quas pso. nobis acqri. s. fi. acc.
C Constitutio. cuius verba h' sunt. j. eo.
 s. fi. virgineo &c. **C** Acceperunt destina
 tione. **C** In testō. i. privilegium datur

autlibet parē
 a bona ac cō
 platione vt
 de. ma. l. fi.
C Aditur
 sab herede.
C Hereditas
 q' n' ergo v' a
 qd' in cor eū
 tū ē: vt. C. de
 fideicō. l. eam
 quas. Rā. h'
 speciale est.
C Si vir
 gineo. venire
 v' d' acc.
C Idē
 fideiūōib'
 v' pignōib'
 vel fidei b'ra:
 vt. ff. de fidei
 cō. li. l. iij. s.
 adici. occur.
C Credito
 rib'. vt oib'
 vel vni noie
 olum: vt. C. d'
 fideicō. li. l.
 iij. s. credito
 ribus.
C Adita.
 no. mirabile
 q' ex hac p'a
 cōde hui fuit
 liberi vt oxi
 ni q' sunt oxi
 ni & vñ dicāt
 dixi. s. de fin.
 re. p. fi. re. s.
 sic hic & ff. d'
 fidei com. li.
 iij. s. hi eti
 am.
C Liberti.
 subaudi h' ti
 bi cōcedim' s'
 opas neq' or

A cessit nou^a
 casus successi
 ex p' dō diui marci. nā
 si h' q' libertatē accepe
 rūt a dño in testō d' ex
 q' nō adif' h' d' itas' ve
 lint bona ibi adijci li
 bertatū p' seruāday cā
 audiūtur. **C** Et ita di
 ui marci rescripto ad
 pōpilliū ruffū p' tincē:
 v' b' rescripta ita se ha
 bēt. si v' g'ico' valēt q'
 testō suo lib'ratē q' bus
 dā ascripfit n' cmic suc
 cessorē ab itesta. cristēte
 i ea cā bōa ei' eē acpe
 rūt vt venire debeāt:
 is cui' dea re notio est
 aditus: rōz desiderij
 tui h' b'bit vt lib'ratū tā
 eaz q' directōq' eaz q'
 p' spēs fidei cōmissuz si
 relicta sūt tuēday grā
 adijciātur: tibi si ido
 nec' creditorib' caue
 ris de solido qd' cuiq'
 debet soluedo: & hi q'
 dem quibus directa li
 bertas data est perin
 de liberi erunt ac si he
 reditas adita' esset: hi
 at quos h' s' mānuit'
 tere rogat' ē a te liber
 tatē p' secūtur: ita vt si
 ne alia p' d' itōe v' tibi

cinis neq' ab eo mānuitis ip' oñat. vt. ff. de
 ope. li. l. figs bac. l. m **C** Nā huic subau
 di p'cedim'. u **C** Cōsentiat. atsi fuitute
 remanēt. & quē volūt h' se p' fōnū h' b'bit dñs
 C. de manu. testa. l. fi. s. iij. o **C** Accōmo
 dauim'. ff. d'
 fideicō. li. l.
 iij. s. hi qui.
C Atten
 dūt. vt. para
 tores nostri.
C p' se
 redam. h' qm
 cōpetūt liber
 tates occur.
C Logen
 da. l. accipien
 da p' f'cum.
C Adita.
 olim pus fi
 cius admittē
 bat bonis si
 adit' ab alio
 & et adins dū
 mō essent bo
 na soluendo
 als aditio ab
 alio scā vale
 bit: vt. ff. de fi
 deicom. lib. l.
 iij. hodie in
 distincte ad
 mittantur: vt
 C. d' test. ma.
 l. fi. s. pe.
**Hec rescri
 pto.** **C** Bo
 nis adiectis
 cessat veditio
 ip'orum. h. b.
 p'imo. Et
 adiectio bo
 noz tunc ve
 mū hz locuz
 cū d' f'ce' re
 lingit liberta
 tes ex testō v'
 ab inte. h. d.
 Sōdo. d' re
 t **C** Eleiāt
 idest vendap
 p'ur.
 bōa adijci quā vt ēt q'
 directo lib'ratē accepe
 rūt tui lib'ri h'iat. naz
 huic' et voluntati tue
 si hi d' q' p' statu agi cō
 sentiat' auctoritatē no
 strā accōmodauim'.
 Et ne hui' rescriptio
 nis nostre emolumtū
 alia ratione irritus fi
 at. si ficus bona agno
 scere voluerit. & hi q'
 reb' nostris attēdūt p'
 sciāt quio pecuniario
 preferendā esse liber
 tatis cāz & ita bona co
 genda' v' libertas his
 salua sit q' cā adijci
 potuerūt ac si h' d' itas
 ex testamēto adita' eēt.
C Hoc rescripto sub
 uētū ē & lib'ratib' & de
 funci: ne bona eoz a
 creditorib' possideant
 & veniāt: certe si fue
 rit hac de cā bōa adita
 cessat bonoz veditio
 certitū em' defūcti defē
 sor & qd' idone' q' de
 solido creditorib' ca
 net. In primis hoc re
 scriptū toties locū hz
 quotiens testamento
 libertates date sunt.
 Quid ergo si quis in
 testatus decedens co

fidicō. li. l.
 iij. s. hi qui.
C Atten
 dūt. vt. para
 tores nostri.
C p' se
 redam. h' qm
 cōpetūt liber
 tates occur.
C Logen
 da. l. accipien
 da p' f'cum.
C Adita.
 olim pus fi
 cius admittē
 bat bonis si
 adit' ab alio
 & et adins dū
 mō essent bo
 na soluendo
 als aditio ab
 alio scā vale
 bit: vt. ff. de fi
 deicom. lib. l.
 iij. hodie in
 distincte ad
 mittantur: vt
 C. d' test. ma.
 l. fi. s. pe.
**Hec rescri
 pto.** **C** Bo
 nis adiectis
 cessat veditio
 ip'orum. h. b.
 p'imo. Et
 adiectio bo
 noz tunc ve
 mū hz locuz
 cū d' f'ce' re
 lingit liberta
 tes ex testō v'
 ab inte. h. d.
 Sōdo. d' re
 t **C** Eleiāt
 idest vendap
 p'ur.
 p 2

a **C**Ed. s. libertā. b **S**uccessor nūqđ
 ex testō. vel abintest. erit iste heres. rñ. neu
 truz dici pōt. dic ergo hunc anomalū succes
 sorē esse sicut illū qui succedit heredi nō im
 plenti defuncti volūtatem. vt in aug. de be
 re. 7 sal. 9. in
 oibus. col. 1.
 et iura sepul
 chrozū h3 vt
 bo. pos. vt. ff.
 de fideicō. li.
 l. iij. §. fi.
 c **M**einē.
 heredē existe
 re abintesta.
Si is qui.
C Si ille q
 repudiauerit
 hereditatem
 possit in inte
 grū restitui 7
 iterum adire
 tñ adiectō se
 mel facta 7 li
 bertates non
 cessabūt. Et
 si libertates da
 te fuerit iter
 viuos datur
 adiectio bono
 roz s3 reuo
 cat in dubiū
 an date fue
 rint in i frau
 dez creditor
 h. d. Areti.
 d **F**ieri. 7
 rñ. sic. vt. ff. d
 fideicōm. li.
 l. iij. §. pmo.
 e **S**3 cuz
 diuisiones. i.
 causas.
 f **C**onstitū
 tio. C. de te
 stamē. ma. l.
 fina. ac.
 g **S**pecie
 s idē casus.
C De succes
 sō b^o sub^o.
 Supra vifuz

dicillis libertates de
 derit: neq; adita sit ab
 testato hereditas an fa
 uor cōstitutionis debe
 bit locum habere certe
 si intestatus decedit 7
 codicillis dederit liber
 tatem competere eam
 nemini dubiū est tunc
 enim constitutioni lo
 cum esse verba osten
 dunt: cum nemo succes
 sor^{ab} testato existat.
 Ergo quamdiu incer
 tum sit vtrum existat
 an non: cessabit consti
 tutio si vero certuz esse
 ceperit neminem existe
 re tunc erit constōni lo
 cus. **C** Si is qui in in
 tegrum restitui potest
 abstinuit se ab hēditate
 quāuis pōt in itegz re
 stitui pōt admitti pōt
 7 bonoz aditio fieri
 qđ ergo si p^o aditionē
 libratū pseruādarū cā
 factaz in itegz sit resti
 tut^o. vñq; nō erit dicē
 dū renocari libtates q
 simul cōpetierūt. Nec
 pstitutio libertatū tuē
 daz cā itroducta est: er
 go si libtates, nulle sūt
 date cessat hec constō
 Quid ergo si vn^o dē

est de multiplici specie successiōnū. q: sunt
 quedam que hodie sunt sublata vt est illa
 que fiebat per bono. traditionem vel sena
 tusconsulto claudia. ideo subdit de successio
 nibus sublatis porcus.

rit libtates. vel mortis
 cā 7 ne d hoc qraē vtz
 in fraudē creditor: an
 nō factuz sit iccirco ve
 lit sibi adijci bōa an au
 diēdi sunt: 7 magis ē vt
 audiri debeant 7 si de
 ficiant verba constitu
 tionis. **¶** Sed cū mul
 tas diuisiones huius
 modi constitutioni de
 esse perspeximus lata
 est a nobis plenissima
 constitutio in qua mul
 te species collate sunt
 quib^o ius huiusmodi
 successiōibus plenissi
 mus est effectum: quas
 ex ipsa lectione consti
 tutōis pōt qs agnosce.
C De successiōibus
 sublat^o q fiebat p bono
 rñ venditōes: 7 et sena
 tusconsulto. **C** laudiao.
Hant autē pre
 ter dictam suc
 cessionēz olim 7 alie^o p
 vniuersitatē successiō
 nes qualis fuerat bono
 rñ emptio q de bonis
 debitoris vedēdis per
 multas abages fuerat
 itroducta: 7 tūc locum
 habebat qñ iudicia or
 dinariaⁱⁿ in vsu fuerant
 eā cū extraordinarijs

C **R**it
To
 tus iste si. vi
 uidit i vnas
 ptes. pmo
 tollit veditio
 nes 7 successi
 ones q ex eis
 fiebat. Sed
 q fiebat ex se
 naturalis. dan
 di. Seda bi.
 erat. Et. h. d.
 Successio sa
 cta p veditio
 nē bonoz de
 bitozis 7 que
 fiebat p sena
 tusconsulto. dan
 dia. sunt ho
 die sublata.
 h. d. Areti.
 b **C** Ille
 due emptio. i.
 veditio vt se
 quit. ff. d. ac.
 ept. veteres.
 i **C** Amba
 ges. nā ppo
 nebat credi
 tor: actioes. et
 si cadebat a
 sillaba cade
 bat a cā. si ve
 ro non cade
 bat bona de
 bitozis abris
 vel presentis
 vedebat sua
 auctoritate:
 quod hodie
 nō ē vt hec.
 C. de forzū.
 7 impe. l. pi
 ma. 7 sēda.
 k **C** Ordia
 ria. i. solētia

C Expirauerūt. i. recesserūt. **b** **C** Bōa
foia. vt. ff. qui. lex cau. i. pos. ea. l. j. s. hodie
p mēsurā debiti declarati. vt i. aug. d. exhi.
q. itro. §. si. §. o. **c** **C** Libris. vt. ff. q. ex cau.
in pos. ea. p. totū. **d** **C** Erat bachata. i. ca-
pa vel dece-
pta. vt. n. vi-
no capite vel
bacho ita et
amore. Item
furorē amo-
ris nil vehe-
mētius inueni-
tur vt in aug.
q. mo. na. ef.
legi. §. illud
coll. vj.

e **C** Subaz
h iungebat
se alieno ser-
uo et contra
dñi. nūc iatio
nē vt. C. ad se
na. cō. cla. l. i.

iudicijs posteritas vsa
est: iō cū ipis ordinari-
is iudicijs et bonoz vē-
ditiois expirauerunt et
trūmō creditōib⁹ daf
offō iudicis bōa⁹ possi-
dere et put vtile eis vi-
suz ē ea dispōdere: qd ex
latiorib⁹ digestoz libe-
ris pfectius apparbit.
Erat⁹ et ex senatūscōsul-
tus claudiaō misabilis
p uniuersitatē acqfitio

summari. Areti. f. **C** Obligatio. videt
q nulla obligatio hec diffiniatur. nam ciu-
lis sola non habet effectum exigendi. vt pa-
tet in obligatione litterarū ante biennisi. vt
infra de lit. obli. Itēz patet in omni obliga-
tione ciuili et naturali siml
nam si pactū
fieret de non
petendo tol-
litur natura-
lis et remanet
ciuilis. vt. ff.
de solu. Sti-
chū autpam-
philas. §. na-
turalis. et ta-
men non ha-
bet effectum
istum. vt infra
de except. §.
preterea. Itē
nec naturalis
quia nec per-
eam sit exactio licet impediatur repetitio.
vt. ff. de dona. l. hoc iure. §. si. Sed dic q si-
mal vtraq; hec diffinitur. Item si bona est
diffinitio ergo cōuertitur cum suo diffinito
vbicūq; ergo est iuris vinculum est obli-
gatio. et ecōtra vbi non est tale iuris vincu-
lum. non est obligatio. ergo nec fideiussoz
adhiberi potest. vt. ff. de ver. obli. l. i. §.
j. in fi. quod est falsum: quia naturali obli-
gatiōi accedit. vt infra de fideiul. in pñ. Sed
dicas q hec est deceptio. nam si dicas nō ē
obligatio. s. ciuilis et naturalis vera ē. Si di-
cas obligatio. s. nulla etiam naturalis falsa
est. et sic vis est in dictione obligatio. vbicūq;
enim dico q naturalis obligatione quis te-
netur intelligo de iuregen. quia cōuenit so-
lis hominibus et omnibus. Accursus.
g. **C** Juris vinculum. i. ius vinciens. et sic
est res incorporealis. vt supra de re. cor. et in-
cor. in fi. vt enim boues funibus uniuersali-
ter ligantur. sic homines verbis ligantur et
intellectualiter. vt. ff. de verbo. signifi. l. rei.
h. **C** Necessitate. tunc enī vere debitor est
cum necesse habet soluere. vt. ff. de verbo.
signifi. l. debitor. et ita s̄m hoc nulla ē obli-
gatio cui opponatur exceptio p̄out diffini-
tur. vt. ff. de re. iudi. l. non videtur cepisse.
quod veruz est si opponatur exceptio. idēo

C De obligationib⁹.

Nunc trāscam⁹
ad obligatiōes
obligōf ē iuris vinculū

C De obligatiōibus. Dicitur ē. s̄. de psonis
li. p̄rimo. de reb⁹ in sc̄do et tertio vsq; huc
nūc de actiōib⁹ d̄z dicere. vt. s̄. de iur. natu.
§. si. s̄. qz obligatio m̄ est actiōis. vt. ff. de p
ca. l. s̄. ea. obligatio. iō p̄mittit de his obli-
gatiōib⁹. et iō dicit hic n̄c. **C** Hic incipit.
Sc̄da pars p̄ncipalis diuisiōis totius istius
opis gr̄a cōmodioris diuisiōis et etiā mat̄ia-
rū fact. l. Cai. §. j. ff. d. l. y. cū fi. cū ibi no.
qm̄ h tractat de tertia pte. siue d̄ tertia ma-
teria. in q̄ versat ius n̄m qm̄ versatur circa
tria. aut circa psonas. aut circa res. aut circa
actiones et obligatiōes. vt. s̄. de iure natura.
gen. et c. §. si. vsq; huc tractant de psonis et
rebus. vt dicit glo. Rubrice. igitur aliam et
sc̄dam partē faciemus de obligatiōib⁹ et ac-
tiōibus. et per p̄ns de tertia mat̄ia totū iur-
is ciuilis et q̄uis glo. Rubrice cōtinuat be-
ne Rubricas ad p̄cedentia die tñ clarius. vt
s̄. et dicit. j. de actiōibus in Rubrica. Areti.

Nunc trāscam⁹. **C** Tot⁹ ille titl⁹ di-
uidit⁹ i q̄ttor⁹ pres. p̄tio ponit diffi-
nitiōē obligatiōis. Sc̄do ponit vnā diuisiōē
obligatiōis Tertio illā diuisiōē subdividit.
Quarto illā subdivisiōē i aliā subdivisiōē
subdividit. Sc̄da ibi. olum autem. Tertia
ibi sequēs. Quarta ibi. et p̄ius. Et quia po-
nitur diffinitio et diuisio non potest cōgrue

quia desijt esse vinculum naturale vel civile. nam quedam exceptiones proponuntur etiam quando utrunq; vinculum adest in mace. et vel. sunt enim effectualis obligatio- nis due radices. vna naturalis. scilicet que consensu na- scitur que in ter omnes fie ri potest eti- am inter ser- uos. et hec na turalis dicit: vt. ff. de pac. l. j. §. adeo h radix contra- rio consensu tollitur: vt. ff. de so. l. Stichus §. naturalis quia nil tam naturale et. vt. ff. de re. iur. l. nil sed hec naturalis vim no ha- bet exigendi. impedit tamen soluti repetitio nem: vt. ff. de fidei. s. l. fideiussor. §. fideiuf- sor. huic quandoq; accedit ciuillis etiam ra- dix que illi naturali facim dat vel formam vel vestem vt possit parere actionem. et hec ciuillis tollitur contrario ciuili actu non naturali vt per acceptilationem: vt. j. qui. mo. tol. ob. §. j. aliae. §. Item per acceptilatione Item per sententiam remanent naturali. s; hoc non est ipso iure. sed per exceptionem: vt. ff. de condi. inde. l. iul. sententia enim est de iure ciuili cum omnia iudicia sint de iur ciuili vt diximus. §. de iure na. §. ius autem in glo. vt sint et. per. l. ff. d. iul. iur. l. j. §. hec disputatio et hec ciuillis non adheret seruis cum nil sint in spectro iure ciuili. vt. ff. de re. iur. l. serui. et l. quod attinet. Item filio con tra patrem vel e contra non nascitur. vt. ff. d. condi. inde. l. frater a fratre. cum inter eos si possit esse iudicium: vt. ff. de iudi. lis iure ci- uili. Item impediende ratione patrie pore- statis. vt. §. de pa. po. §. ius autem. accur.

a **C** Rei. vel etiam facte. quia verbum rei generale est: vt. ff. si cer. pet. l. j. in fi. et. ff. de verbo. sig. l. rei. accursus.

b **C** Secundus. istud fm potest referri ad totam diffinitionem. q. dicit obligatio sic di ffrinitur fm iura romana. idest fm. l. et sic ciuillis et naturalis hic simul diffinitur. vel dic q; refertur tantum ad principium. scilicet iuris vinculum. Et q; dicit quo astringi- mur. scilicet quandoq; vt quando est ciu- lis et naturalis. quandoq; non. vt quando est naturalis sola vel ciuillis sola. vel dic q;

ponitur remotione hec dictio fm. q. d. illa obligatio est iuris vinculus que est fm ius non contra ius. ff. de verbo. oblig. l. genera liter: et l. veluti. et fm hoc refertur ad prinu vel dic q; refertur tantum ad illam dictione soluende. na fm ius sunt faciente solu- tiones vt res eque bona soluatur: vt ff. si cer. pe. l. cum quid: et ff. com. mo. l. ij. §. si res.

Item congruo loco et tempore: vt. ff. de so- lu. si solutus. Item de euctione promitti alias non videtur soluere: vt. ff. de verbo. obli. l. iul. §. qui sunt: et ff. de condi. cau. da. l. si. et de euic. l. ij. Item per competentes ac- tiones et iudices fiat solutio. aliter non vale- at sententia nec solutio fieri debet: vt. si non compe. iu. l. si. accursus.

c **C** Omniu summa. idest prima vel sum- ma. idest breuis: sic. §. de iure perso. in prin. est enim quandoq; maior: vt. j. eo. §. si.

d **C** Diuisio. diuisio est innumerabilis materie breuis composita. et diuisio ad mul- ta facit. vt diximus in proemio. §. pe. accur.

e **C** Legibus. vt. l. aquil. vt. j. ad. l. aqul. i prin. Item de pauperie. per. l. xij. tabu. vt. ff. si qua. pau. se. di. l. j. j. Respon. Item furti nec manifesti vt. j. de noxali. §. sunt autem secus autem est de furto non manifesto q; illa obligatio est pretoria: vt. j. de perpe. et te po. ac. §. furti quoq; accursus florenti.

f **C** Comprorate vt sunt obligationes iur- risgen. inuente vt. §. de iure na. §. ius autem que a iure ciu- li sunt comprorate vt. ff. de iusti. et iure. l. ius autem ciuile.

g **C** Pretorie. idest constitute vt obligatio ex furto manifestus: vt. j. de perpe. et tem- ac. §. primo. Item ex rapina et vbiq; pre- tor: aliquam obligationem inducit: vt patet per multos ti. vt. ff. de iusti. et iu. l. ius autem ciuile. §. pretorium accursus.

a **C** Honorarie. quia pretores honores ge- rebant quod dic. vt. §. de iure natura. §. pretorium. accursus floren.

b **C** Sequens diuisio. s. obligationum.

c **C** Ex contractu vt. j. vsq; ad ti. de obli. que ex quasi contractu. accur.

Quasi contractus: vt. j. de ob. ex quasi contract. sequentes. s. per quas perso. no. ac. qui. 7 quot modis tol. ob. hi duo tituli vsqz ad quartum librum sunt communes.

Ex maleficio: vt. j. de ob. ex male. vsqz ad fi. de obli.

ex quasi malef.

Aut ex quasi malef.

vt. j. de obli. ex quasi malef.

7 subaudi. aut ex varijs figuris cārum: vt. ff. de act. 7 ob. l. j. in prin.

Ex contractu. proprie ponitur quo ad illos

secul vbi hic inde nasci

tur obligatio

improprie quo ad alios: vt. ff. de ver. sig. labeo. sic. ff. si cer. pe. l. certi conditio. in prin. 7 de offi. proconsul. 7 leg. l. ij.

Eque: vt. s. i. c. Contrahuntur: vt j. i. proxi. k. c. Verbis: vt. j. i. ij. vsqz ad ti. de li. ob. l. i.

Litteris: vt. j. de lite. obli. m. c. Consensu. vt. j. de obli. ex contrac. cū sequentibus ti. Sed que est differentia iter actionem 7 obliga. 7 contractum. Respon.

contractus est verborum conceptio vel consensu: vt patet. ff. de ver. obli. stipulationū §. stipulatio 7 est facti: vt. ff. de cura. sur. l. cōsilio. in fi. Obligatio est que inde nascitur actio: vt ar. ff. si cer. pe. l. ij. circa. fi. Actio est quod postea inde surgit. 7 sic nullum est alterum: vt. ff. de procu. licet. §. ea. 7. i. ti. ij. in pn. 7 hec duo sunt iuris vt i. diffinitōibz p3.

Quibus modis re. contrahitur obligatio. Continuatio istius tituli ad precedentem patet. s. a. proxi. in fi. Arretinus.

Re contrahitur. c. Tonus iste titulus dividitur in quinque partes. Primo ponit de mutuo. Secundo de indebito soluto. Tertio de commodato. Quarto de deposito. Quinto de pignore dato. Secunda ibi. in. §. is quoqz Terria ibi. Item is. Quarta ibi p. terea. Quinta ibi. i. §. creditor: quoqz. Et hoc dicit. in summa. Obligatio ex mutuo con-

trahitur re 7 in his rebus que pondere numero vel mensura consistunt: 7 dicitur mutuum quia de meo tuum fit. b. d. Arret. **R**e contrahitur. in primis nota vestitur pactum id quod est nudum. vij. mo dis Re vt hic verbis: vt. j. ti. tulo. j. Litteris vt. j. de lite. obli. consensu: vt. j. de obli. ex consensu. coherētia contractus. vt si iuxta contractum apponatur aliquid quod pactus ante vel post vt. C. de pactis. petens 7. ff. d. pac. in risgen. §. qn. immo. Item interuentu rei. vt in contractibus innominatis ex quibus nascitur actio demuz re secuta: vt. C. de rerum permutatione. ex placito. Sed quid differt ea que vestitur re ab ea que interuentu rei vestitur? Respondeo. prima habet vestimentum 7 robur statim cum nascitur. nam tacite agitur vt reddatur mutuum vel commodatum: vt. ff. si cer. pecum quid. Sed in alia nudum forte postea quando res traditur: vt. C. de pactis. petēs 7. C. de rerum permutatione. ex placito. Et adde duos modos vt no. d. §. quini. molis. scilicet quando vestitur legis auxilio quod post quotiens nudum pactum actionem parit vt in donatione: vt. ff. de pac. l. legitima. Item rei principis vt in pollicitatione facta rei pu. vt. ff. de polli. l. j. Item auctoritate. legis: vt. C. de dona. si quis argentuz. Item iureiuran. vt. ff. de ope. lib. vt iureiurandi. accursus.

trahitur re 7 in his rebus que pondere numero vel mensura consistunt: 7 dicitur mutuum quia de meo tuum fit. b. d. Arret.

Re contrahitur. in primis nota vestitur pactum id quod est nudum. vij. mo dis Re vt hic verbis: vt. j. ti. tulo. j. Litteris vt. j. de lite. obli. consensu: vt. j. de obli. ex consensu. coherētia contractus. vt si iuxta contractum apponatur aliquid quod pactus ante vel post vt. C. de pactis. petens 7. ff. d. pac. in risgen. §. qn. immo. Item

haz eq^b quattuor sunt species: aut enī re ptra huntur: aut verbis^h aut litteris: aut cōsensu^m de quibus singulis dispiciamus.

Qui. mo. re. contra hitur obligatio.

Re ptrahitur obligatio veluti ex mutui^o datioe. Ad utui

interuentu rei. vt in contractibus innominatis ex quibus nascitur actio demuz re secuta: vt. C. de rerum permutatione. ex placito. Sed quid differt ea que vestitur re ab ea que interuentu rei vestitur? Respondeo. prima habet vestimentum 7 robur statim cum nascitur. nam tacite agitur vt reddatur mutuum vel commodatum: vt. ff. si cer. pecum quid. Sed in alia nudum forte postea quando res traditur: vt. C. de pactis. petēs 7. C. de rerum permutatione. ex placito. Et adde duos modos vt no. d. §. quini. molis. scilicet quando vestitur legis auxilio quod post quotiens nudum pactum actionem parit vt in donatione: vt. ff. de pac. l. legitima. Item rei principis vt in pollicitatione facta rei pu. vt. ff. de polli. l. j. Item auctoritate. legis: vt. C. de dona. si quis argentuz. Item iureiuran. vt. ff. de ope. lib. vt iureiurandi. accursus.

o Mutui. Nota q^o quattuor oportet esse in mutuo. natura vt ad hoc sit innenta vt mensuretur vel metiatur. sicut est i pecunia: vt. ff. de contrahenda emptione. l. j. Item consuetudo vt ad numerum vel ad pondus sue nature aptetur. Item actus scilicet vt detur secundum naturam. verum non in saculo sed in pecunia.

C Pondere. vt. ff. si cer. pe. ijl. §. Item mutuū ptra. Sol. ibi large accipit nomen pecunie. vt. ff. de le. j. talis. **C** Aut numerando vt pecuniā. **C** Aut metiēdo. vt. vinū oleū frumētū. sed qd si libru ad pōdus dederō.

Rū. non est mutuū. qz cōsideratur consuetudo et apertudo et natura rei talis. sic ff. eo. l. ij. §. j. Item qd pecuniam in saculo vt spectem: rñ non ē mutuū quia actus in mutuo simul extingitur. vt. ff. de le. j. plac. §. i.

C Aut ap pēdendo vt ere et argento et auro. **e** **C** Et qñqz. icidēter. n. qñqz eadē qz nō idiget ea: vt ar. ff. si cer. pe. l. p. pecuniam. s. cū accepit ei? o3 esse propositi ad aliud reddat: vt. ff. si cer. pe. l. ij. ipn. **f** **C** Qualitatis. i. bonitatis. qz tacite semp psumit agi. vt. ff. si cer. pe. l. cū qd. **g** **C** Ande. qz sit accipientis. **h** **C** Tuū fiat. cōponit. n. ex integro et corrupto. vt. hic. et ff. si cer. pe. l. ij. §. appellata. Et no. qz deseruire nomini. qz nomina d bāt esse psona reb? vt. ff. de dona. §. ē et aliud. Et no. reconciliari mutuū trib? modis vt no. ff. si cer. pe. l. ij. §. ij. **i** **C** Cōditio. s. certi spālis qd de mutuo dat q appellat a qbuldā si cer. pe. vt. ff. de tribu. l. j. s. dic qz cōditio certi ex mutuo spālis dicat. Est et alia gnālis qd dat ex o3ctu ex quo certū petitur: vt. ff. de l. certi pōditio i pn. s. nunqdad iteresse dat certi pōditio. Quidā dicūt qz nō: vt ff. si qz in ius vo. nō se. l. si. Nos dicimus qz sic. et qd. lex vōf incer. pōditio. dic. i. certi cōditio qd dat ad interesse qd ē icertū. et ē rō qz s3 prima facie sit incertū. certificat tñ p iudicē: vt. j. de act. §. curare. sec? si ad factū qz i snia si certificat quātitas. vt. ff. de r. ob. vbi at. §. q id qd: et ff. de re iu. si qf ab alio. §. si.

Ite quor. **C** Si soluitur non debitum p erroze re contrahitur obligatio sicut ex mutuo pupillus tamen sine tutoris auctoritate

non obligatur. h. d. Areti. **k** **C** Is quoqz per errorem. aliud si ex certa scientia: vt ff. de condi. inde. l. indebitum. et ff. de re iu. per errorem. et C. de iur. et fac. igno. cum. **l** **C** Ab eo. s. qui soluit. ac. **m** **C** Actio.

i. conditio in debiti qd dat propter indebita soluta si facta sint accipientis: vt. ff. eo. l. indebiti §. j. alis nulla pōditio dat nisi dominium sit translatus ff. v. s. qz. que adm. odū. ca. l. si. et j. de ac. §. sic itaqz: et §. appellam? Item ad augmenta naturalia. vt. ff. eo. l. in debiti. nō ad cullia: vt C. eo. l. i. et in quantum locupletior est accipiens si bona fide percepit: vt. ff. eodem. si nō sortem. §. libertus alias si sciens accepit in totum: vt. ff. eodem. l. in summa. §. si seruū. et quandoqz furti: vt. ff. de condi. fur. l. quoniam. quod dic vt ibi. **n** **C** Perinde ei. cui solum est. accur. **o** **C** Si appareat si idest quia. Sed videtur hic dici quod pio appareat indebitum. et sic probetur anteqz actio proponatur et ita ante lit. cōtestati. qd est falsum nisi in casu. vt. C. de testi. in autentica. sed et si quis sed in respondeo. hoc verbū potest. quod hic est intelligitur cum effectu scilicet vt condemnatur reus. accursus. **p** **C** Accipisset. vnde tenetur nisi in casibus vt si soluitur ex causa que infidatione crescit: vt. C. eodem. ea que. Item ex causa pietatis: vt. ff. eo. cum his. §. scientie. vt. ff. eo. l. j. et hic dicitur. Item iure: vt. j. de ac. §. si postulante. et alias vt no. j. de ob. ex quasi contrac. §. si. accursus. **q** **C** Ande pupillus. sed si pupillo solueris indebitum de errore credens se teneri non poteris contra pupillum agere conditione indebiti ex mutuo sed ista obligatio non videtur ex conditione descendere. quia soluit pupillo per erroze. ac. **r** **C** Mutui quia neuter nisi sit factus locupletior. accur.

danē vñsēt mutuū appellatū sit qz ita a me tibi dat vt ex meo tuū? si at et ex eo ptractu nascitur actio q vocat pōditio? **Is** qz q non debiti accepit ab eo q per erroze soluit re obligat dat q agenti ptra eū pp repetitioe pōditio actio nā pōditio ei et ab eo pōt pōditio si appz?

C Datione. sed qualiter tenetur ex mutuo distinguitur. aut est infans minor. vij. an. tunc nullo modo tenetur: vt. ff. eo. l. q⁹ pu pillus: 7. ff. de ac. 7. ob. l. pupillus. aut maior infante. 7. tunc si tutor promittat nullo iure dicitur: vt. ff.

de auc. tuto. pupill⁹. si alij promittat 7. sine tutore naturaliter tantum tenetur: vt. ff. de noua. l. j. si cum tutore etiam civiliter 7. naturaliter obligat⁹ si restituit: vt. ff. de auc. tu. l. impuberes: 7. C. si tu. v⁹ cur inter p⁹totuz. 7. i adultu h⁹ bene curato re idē quod i pupillo: vt. C. de in iteg. res. si. mi. l. si curatore al⁹ si curatoz nō h⁹ civil⁹ 7. natural⁹ tenet⁹ si restituit 7. hec oia sunt s⁹ nisi fact⁹ sit locupletior. v⁹ q⁹ sit salua pecūia v⁹ i alia re versa: vt. ff. de so. in pupillo. tūc enim tenet⁹ 7. civiliter 7. natural⁹ 7. cū effectu: vt. ff. eo. l. natural⁹. §. si. 7. l. se. 7. ff. cōmo. l. iij. his ergo eisdē modis de debito tenet⁹ vt. ff. de.

Et nō similitudinē inter mutuū 7. debitū qd̄ valet ad multa. vt. ff. eo. indebito. §. j. 7. j. vbi reconciliat⁹ indebitū eisdē modis quibus mutuū. **C** Ex p⁹ctu. nec est imo ex quasi p⁹ctu. vt. i. §. obli. que ex quasi p⁹tractu §. p⁹tez is. Aliquod tñ tacite geritur pp̄ qd̄ est positus hic casus iter obligationes re. ex contractu: vt. ff. eo. si in area. j. respon. 7. ff. cōmo. si is qui. §. vlti.

Item is cui. **C** Qui recepit cōmoditatem obligatur re 7. differt a mutuo q⁹ in cōmodato non transfertur dominium: nec tenetur de casu fortuito nisi culpa eius precedat casum. Et hoc si gratis concedit alias si cum mercede esset locatio vsus. h. v. Areti. **C** Item is cui. q. d. non solū i duob⁹ superioribus casib⁹. s. qñ aliquis accipit mu

tū vel qñ accipit indebitū obligat⁹ rei. s. de hoc casu. **C** Sed is. nāq⁹ p⁹ma d⁹ia iter mutuū 7. cōmodatū. **e** **C** Stat qd̄ nō ē in mutuo **f** **C** Re. qd̄ nō ē i mutuo. **g** **C** Tenet. et si deteriorē als nō v⁹ reddita v⁹ tenet

actōe. **S**z is⁹ ab eo qui mutuū accepit lōge distat nā non ita res daf⁹ vt ei⁹ fiat 7. ob id de ea res ipsa restituēda tenet⁹ 7. is⁹ qd̄ q⁹ mutuū accepit si q̄libet fortuito casu amittit qd̄ accepit veluti incendio ruina naufragio amittit aut latronū hostiūne icursu nihilomin⁹ obligat⁹ remāct. At is q⁹ vtēdū accepit sane quidē exactam diligentiam custodiēde rei prestare su

ff. si cer. pe. l. ij. Item deficit mutuū ratio. ne rei. vt in fure: vt. ff. eo. l. ij. §. mutui: 7. §. appellata. 7. ratione persone: vt. ff. eo. si cer. pe. l. si furios⁹. 7. ratioe dissenfus: vt. ff. si cer. pe. l. quāuis. vsu capione ad instar anno. ne. aliene pecunie date in dotez: vt. ff. de iud. do. proculus. accursus. floren.

k **C** Naufragio. hic no. fortuitos casus melius quaz in alia. l. sic enumerantur aliqui casus. C. de pi. act. que fortuitis. accur.

l **C** Exactam. alias exactissimam. 7. sic ponitur positius pro superlatiuo 7. distingue quia interdum solus dolus venit in commendato. vt si commodo vroz mee equi in vt culta veniat ad me. vt. ff. com. si vt certo. §. nunc videndum: 7. §. interdum. quandoq⁹ dolus 7. culpa eius leuie. vt si cōmodo tibi ap⁹bum 7. communes amici inuentur ad cenam vt. ff. eo. in rebus. §. hoc ita interdum leuissima 7. hoc generaliter vt hic. interdum casus vt si culpa precedit casum vt hic sequitur: vt. ff. eo. in rebus. §. altoquin. accursus florentinus.

m **C** Et. scilicet cōmodatario. accur.

ad interesse: vt. ff. eo. l. iij. §. si res. accur. **b** **C** Et is q⁹ dem. secunda differentia. **i** **C** Adu. tuuz accepit. **h** no. mutuū naturale tñ si qñ sit. nūeratio sine stipulatione de soluedo. cui le tñ qñ stipulatio iteruenit d⁹ soluedo sine nūeratio. ciuile 7. naturale qñ numeratio 7. stipulatio iteruenit.

a. **C**asus. l. i. u. r. c. r. u. s. **b.** **C**ader
 cede sic. j. loca. §. j. sic. j. man. §. ff.
Proterea **2** **C**epositarius obligatur
 re 7 tenetur de dolo. h. d. A retinens.
c. **C**epositur. i. custodienda datur: vt. ff.
 e. depofi. l. j.

d. **C**dolo. betur nec fufficit ei m^{ta}
 no. in depofi- taz diligentiā adhibuit
 to folū doloꝝ fe quātā in ſuis reb⁹ ad
 venire vt. hic hibere ſolit⁹ eſt ſi mō
 7. ff. depofi. l. ali⁹ diligentior poterit
 j. §. illud. Itē eā rē cuſtodire ſed pp
 lata culpa q̄ maiorē vim maiorē ſue
 pro dolo acci- caſus⁹ n̄ teneſ ſi mō n̄
 pitur. vt. ff. e. ipſi⁹ culpā ſi caſus iter
 quod nerua. uentit alioquin ſi id qd
 Quādoꝝ le- uiffima vt ſi
 uiffima vt ſi hoc fuerit pa
 ctam: vt. ff. e. l. j. §. ſepe. 3⁹
 ſi fuit in cul- pa. quia por
 tavit rem de- poſitam per
 locum peri- culofuz vt. ff.
 e. l. in rebuz §. j. 7. l. ſi vt
 certo. §. inter- duz. Itē mo-
 ra) facta in re ſtitutione: vt
 ff. depofi. ſi l. aſia. §. ſina. 7
 hoc ſimiliter teneſ d̄ caſu.
e. **C**ulpe. l. leuiſ.

f. **C**Impu- tari. ſic. j. pro ſocio. §. ſi. 7 ff. de mino. l. cum mandato. §. ſi. **g.** **C**Debet hic no. aliud eſſe dolum vt quando eſt machina- tio ſtudioſa: vt. ff. de dolo. l. j. §. ij. aliud la- tam culpam. vt non intelligere qd oēs itel- ligunt: vt. ff. de ver. ſi. l. late. aliud leuē. vt d̄ ſide 7 negligētie vt hic. aliud leuiſſimā. vt ſi quocūqꝝ mō potuit diuidere 7 nō p̄uidit. vñ furtū fieri nō pōt ſine leuiſſima culpa vt ff. p̄ ſocio. l. cū duobus. vel incediū naſci l. j.

nō noceat Inculpabilibus. vt. ff. de officio ſi- ſecti uigilū. l. iij. §. j. s. ff. de peri. 7 cōmodo rei uēdite. l. ſi uēdita. 7. §. p̄tmo. §. aliū ca- ſum fortuitū. q̄. l. p̄uideri non pōt vt. §. p̄ xi. §. 7. C. de pig. ac. l. que fortuitis. accur.

re obligat̄ exactiōe de- poſiti. qz 7 ip̄e de ca re quā accepit reſtituēda teneſ. Sz is ex co ſolo teneſ ſi qd dolo⁹ cōmi- ſit culpe⁹ at noīe ideſt deſidie atqꝫ negligētie nō teneſ. Itaꝫ ſecur⁹ eſt q parū diligēter cu- ſtoditā rēfurtū amiſit qz q negligētū rem ami- co cuſtodieudā edidit non ei ſed ſue facilitati imputari⁹ d̄z. **C**Re- ditor: quoꝝ qui pign⁹ accipit⁹ re obligatur: quia 7 ipſe de ca re q̄ accepit reſtituenda: tene- tur actōe pignoratitia^h Sed qz pignus vtriuſ qz cauſa datur 7 debi- toris q̄ magis pecunia ei credereſ: 7 creditoris quo magis ei i tuto ſit credituz placuit ſufficē qd ad eā rē cuſtodieudā exactā^l diligentiā adeo

vel alſ ſatiſfacto. vt. ff. de pignoratia acti. ſi rem. §. ois ſic in actione tutelē. q̄ demū ſin- ta tu tutela naſcit. vt. ff. de tutel. 7 ra. diſtra. ſi tutor. §. ſi. 7. l. ſequēt. l. j. quidam etiam d̄- cunt prius eam uacſi. ſed non inrentari. vt no. dicto. §. omnis. **C**Exactam p̄p̄e ponitur pro ſuperlatiuo. vt. §. co. §. at ſi nō enim tenetur de leuiſſima. vt. ff. d̄ pignora- tia actiōe. l. ſi p̄ueniri. §. uenit. 7. l. ſequēt

Qreditor. **C**reditor ex pignor re cepto obliga- tur re 7 tene- tur ſolum de leui culpa. d. Alrenius. **C**Redi- tor. creditorē accipe ex om- ni cā vt i auſi. de fideiſſo- ri. §. ſi. 7. ff. d̄ ver. ſigni. l. ſi cui. **C**Accipit no caute po- nit. accipit al- ter. nō d̄ vt obligari. ſed pignus credi- tori 7 nuda p̄uentione re- netur. vt. ff. d̄ pig. actiōe. l. j. 7 hipothe- caria ſibi na- ſcitur ad pi- gnus illud p̄- ſequendum. vt. j. de actio- ſ. item ſer- uiana. **k** **C**Pigno- ratitia. que naſcit demū ſoluta pecunia

a Prestiterit. I. exactam diligentiam.

b Fortuito. Sed quis probat hunc casum. rñ. creditor probat se amisisse. vt. C. de pignoratitia actioe. l. si creditor. itē debitor probabit dolum vel culpam creditorem commisisse. vt. ff.

de pbatoni bus quoties. §. qui dolo. l. q̄ except. l. bulgar. aliter distingunt vt not. d. l. si creditor.

c Secus. repete placuit.

De verborum obligatione. Ista cōfirmat ad pcedentia. vt patet in text. s. de obliga. in si. Aretu.

Orbis Iste titulus

diuidit in quatuor partes. Primo ponit qualiter obligatio verbis contrahitur: et que actio ex ea resultet. Secundo quibus verbis solus et hodie recipitur. Tertio quot modis stipulatio fieri potest. Quarto illud per exempla declarat. Secunda ibi. in hac re. Tertia ibi. omnis stipulatio. Quarta ibi. pure veluti. Et. h. d. per stipulationem contrahitur verbis obligatio ex qua datur certi conditio si est certum in stipulatione vedutum alias actio ex stipulatu. h. d. Aretin.

d Verbis ex interrogatione. s. precedentem et responsione sequente. vt hic. z. C. de vsuris. l. alias nō valerit. e. **d**ari. s. certū quod appareat quid quale vel quantum sit in obligatione. vt. ff. e. stipulationum. et. l. se. Accur. f.

f Fieriue. vel etiā non fieri. vt. ff. eo. vbi aut. §. qui id quod. z. j. e. §. si.

g Stipulamur. est autē stipulatio verbo tum cōcepto qua aliqd dare vel facere promittimus zc. vt. ff. e. l. v. §. stipulatio.

h Ex qua. s. obli. ver. i. **Conditio.** s. certū. gener. alis. de qua dicitur supra ti. i. diximus circa pncipium. item z triticaria locuz bz. vbi petimus certum vel incertū nisi pe-

tatur pecunia numerata. vt. ff. de tritica. l. j. Acc. h. **Ex** stipulatu. si autē incertū quid mihi debeatur non stipulatione. sed ex alio contractu agatur cōditiōne incerti. nam dico q̄ est p̄prium nomen actionis. vt. ff. de

stipulatu si in certa sit que hoc nomine inde vtitur q̄ stipuluz apud veteres firmū appellabatur. forte a stipite descendentes. **In** hac re olim verba tradita fuerūt: spōdes spōdeo pmittis pmitto fidei promittis fidei pmitto fideiubes fideiubeo da bis dabo facies faciā

Atz at latina aut greca vl̄ ql̄ibz alia ligua stipulatio concipiatur

pularis in p̄n. z. ff. de iure dotū cū post. §. genera socrum. accursius.

m Que. s. licet stipulatio. acc.

n Titur. alludit vocabulo. sic. s. de test. in p̄n. z. ff. de acquire. pos. l. j. nam nomina cōsonantia debet esse rebus. vt. s. de dona. §. est z aliud. o **Firmū** n̄z z banium vel stipem palee dabat vnus alteri p̄ inuestitura. vt hodie fit in marchia. sed in lombardia bibunt. alibi per mantellum inuestiūt. sic. ff. de pactis. l. prima. §. primo.

In hac re. Olim requirebatur quedaz solentia in stipulatione que hodie ē subalta nec refert ex qua lingua fiat iterrogatio. z responsio dummodo se intelligant. hoc dicit Aretu. p. **In** hac re. i. stipulatioe cōtrahenda. q̄ **Faciam** que oia dici debebat in stipulatioe vel aliqua de his. sic. s. de singu. in rebz p̄ fidei cō. relic. §. si. sed hodie vel vnū ex his vel etiā aliud dūmō apam sufficit. vt. j. e. §. sed hec qui continuari debet. cum isto. §. vel olim per idem fiebat re sponsum. hodie etiā per aliud.

Lingua. vt allria. latina greca vel alia vt. ff. eadem. l. prima. §. si.

condi. inde. l. §. z si me. §. vbi de h. no. Accursius.

l Si certa nisi in cau. vt C. de rei vro. actio. in p̄nc. sed qd si promitto aliqd i gener. rñ. nō valet qd. agit nā dādo muscā libera. et. o. n. q̄ aliq̄ certitudo fit ibi vt hō vel equus q̄ cerise simbz conlineat. alias non valet. vt ff. ea. lita si

a Stipulantiu, proprie et iproprie dicitur. sic in aug. de equali. do. §. j. colla. vij. et sic iproprie etiam promittens dicitur stipulari ut hic. 7. ff. de condi. inde. l. si non forte. §. si decem. **b** Sed hec que diximus. §. e. §. in hac.

c Cōstitō. ut. C. de p̄be. 7. cōmit. stip. l. omnes. **d** Sensū s. d̄bis exp̄ssū ab utroq; in p̄nēti. ut. ff. e. l. j. i. p̄n. 7. q. p̄sens. 7. §. si q̄s int̄ l̄z oba iustitia fuerit ferta. ut. ff. e. q̄ extr̄fice. at si diceres n̄ba exp̄ssa nō exigi si differre ab his p̄cti b̄ q̄ cōsensu p̄bitur. ut. j. d̄ ob. ex p̄sensu p̄mo. r̄i. **e** Quibus cūq; abilib? r̄i ad hoc. qd enim si dicā a. 7. velim representare promittis tu dicas. b. 7. velis representare p̄mitto. nō valet. ut. ff. de cōsti. pecu. qui aut. §. si. 7. l. se. 7. ff. de mu. 7. ho. ut gradatim. §. 7. si lege. acc.

Omni stipulatio. Stipulatio ubi est pura statim potest peti si vero est in die non potest peti nisi pretereat tota illa dies. h. d. Tre. **f** Confestim. i. statim ut. ff. eo. l. eū qui ita. §. si. 7. hoc nisi rōne loci sit in die ut. j. e. §. loca. vel rōne rei q̄ adhuc nō est i. rex nā ut. j. de excep. §. anipe. 7. ff. eo iterdū i. p̄n. 7. ff. de p̄ditio. 7. demon. l. j. §. si. s̄ ad qd sit p̄missio cū nō in p̄nenti soluit r̄ideo nō est sic prave itelligēdū b̄bū confestim ut veniat statim cum facco paratus. ut. ff. de solutio. qd̄ dicimus. sed aliqd̄ spaciū pura decē dierū dandū est. ut. j. de inuti. stipu. §. pe. 7. ff. 7. ff. de constitu. pecu. p̄missor. sic ē fere vbiq; consuetudo interpretat ut. j. decē dies fiant p̄cepta a potestantibus q̄ est bona legū iterpres. ut. ff. d̄ le. 7. sena. p̄sul. l. si d̄ interpretatiōe.

g In die. si stipulatio s̄ unq; stipu

latio est actus civilis. R̄. si. sic. ut. j. de actio §. de p̄stituta ergo non d̄ recipere diē nec ēt conditionem ut. ff. de rei in. actus sed die q̄ hic actus ibi non cōputatur. sic in ouatio ne vt dicitur. ff. de nouatio. l. nouatio. 7. illa regula actus h̄z locū i suis numeratio ca sibus. **b** P̄cti mis sup̄sue hoc vt. ff. eo. eū qui calēdis. in p̄n. i. **c** In diez aliud si. ad diē em nam tunc vsq; ad diem tenetur 7. nō plus ut. ff. de actio. 7. obli. l. obligatio nū fere. §. j. Et die q̄ idē est dicere qd̄ die quod in diem. ut. d. l. in p̄n. 7. hic. **k** P̄cti nam cessit s̄ non venit dies qd̄ die ut. ff. de s̄. sig. cedere. **l** P̄cti sic. ff. si cer. pe. certi conditio. l. p̄n. 7. si peti repellitur p̄ exceptiōnem ut. j. de excep. §. preterea. **m** Nec eo qd̄ ipso. nisi ab initio si dicat. hodie dare spondes quo casu pura est. ut. ff. eo. liber homo §. decē. s̄ si ē pura. ergo peti non potest ante decem dies. ita enim determinat b̄bū confestim. §. eo. §. oēs. 7. d. l. ff. e. liber homo. dicit qd̄ eadē die. ergo male s̄ ibi exp̄ssa est dies. **n** Est. s̄ ut soluat. **o** Tribui d̄. hic nota questionem de facto. iudex statuit terminū pemptoriū partibus ad audiendā sententiā pura in die iouis vna partiū nō veniente eadē die. quero qn̄ debeat ea sn̄a ferra an die statuta. vel sequenti. 7. v̄ q̄ non die statuta qz ut in p̄ctibus tota illa dies videt sua ut hic. 7. p̄ hoc est. ff. de ferijs. l. more ro mano. p̄ qua legē ēt si media nocte veni s̄ fatts sufficret. vnde patet qd̄ ea die ferra i n̄ debuit. item alia ratione quia post p̄emptorium debet eam partem absentē citare

pulatio aut pure: aut i die: aut sub p̄ditioe fit: pure veluti quinq; aureos dare spondes idq; p̄festi p̄cti potest. In diez cū adiecto die q̄ pecūia soluat stipulatio fit: veluti. x. aureos p̄mis ca lēdis marci dare spondes. Id aut q̄ i die stipulamur statū qd̄ debet s̄ peti p̄cti d̄ dies venerit si potest. lat nec eo qd̄ ipso die quē stipulati facta est p̄cti potest sed totus is dies arbitrio soluetis tribui debet. neq; enī certū ē

iudex. vt. ff. de iudi. l. p^o edictū et iter vnam
aratione et aliam dicit esse spacium decem dierū
olim. vt. ff. de iudi. l. p^o internalla. hodie tri-
ginta dierū vt i. aul. de litig. §. oem. col. viij.
et hinc consuetudinē bonon. vnius diei. vñ p^o
qz in die pem

proxi non dicitur sed i illa
lege p^o edictū
exponitur dicitur
i. p^o item vt
contra qz in
die perempto-
rij debeat iu-
dicari. vt. C.
qñ appel. n

est neces. l. cū non eo die. item si sit ca. ppe
fero vt certū sit eam partes amplius nō pos-
se venire debet iudicare intra diem perem-
ptorij. vt. ff. de verbo. obli. l. cum stipulatus
sum mihi vel proculo. et l. liber homo in fi.
et hoc est verior opinio. sed tamē post vespe-
ras statim vel in ipsis vesperis dicitur ferri. vt in
anc. de iudi. §. sedebunt. colla. vj. sed nec in
nocte dicitur ferri sententia. et ita paulo post ex-
cessum vesperarū debet iudicare. et ita qui
dam elicit ad quoddam consilium de facto
iudicauerunt. a **Datum.** i. non est hoc
verum incommutabiliter. b **Præsumptio.**
vt. ff. eo. quicquid. §. si. et de pig. acti. si neces-
sarias. §. si annua.

Actus. C. Stipulatio annua quo ad qz
vinct pura et perpetua est sed post mortem
stipulatoris obstat exceptio heredi. h. d. are.
c **Annua.** aliud si dixerit. singulis an-
nis. aliud si dixerit hoc anno. nam primo ca-
su in initio cuiuscumqz anni secūdo in fi. cō-
mittitur stipulatio qz sic est in legato sic reli-
cto. vt. C. quando dies leg. c. l. j. sed ar. con-
tra. ff. qñ dies lega. ce. l. nec semel vnde ver-
sus annua si debes tunc respicies caput an-
nis anno. si debes in fine teneberis anni vt
dices. j. de inuti. stip. §. qui h anno. et ff. eo.
l. qui hoc anno. sed nunquid est vna stipula-
tio vel plures respondeo vna est vt. ff. eo. si
stipulatum. §. j. licet legata sic relicta sint plu-
ra. vt. ff. d. donati. causa mortis. l. senatus. §.
si. sed que est ratio. respon. quia semel est i
stipulatione inspicitur conditio stipulantis
vt si sit filius acquirat patri et vna est actio.
vt. ff. eo. si filius sed in legatis plures consi-
derant. l. singulis annis cū singulis annis ce-

dar dies legati et plures sint actioes vt. ff. de
an. le. l. cū i annos et qñ di. le. ce. l. cū i annos. §.
ad. dicebat hanc esse dicitur qz in stipulatio-
ne vna verborum conceptio. sed quantum
ad rei veritates plures sunt sicut legata et fa-

et perpetua qz ad tps si
pōt deberi: s; heres pe-
tēdo pacti exceptioe suz
mouebit. **Sub condi-
tione stipulatio fit cū in
aliquē casum differēs
obligatio vt si aliqd fa-**

vna est conceptio. nam et in legato vna ē cō-
ceptio. d **Quoad vnam.** i. donec viuā.
e **Facta** ratione primi anni. sed ratione
sequentium est in diem quo ad qd añ annū
nō debet et p^oditionalis quo ad aliud. nā a
non debet nisi viuā ar. ff. e. l. hoc iure. et l.
illa. vel die qz est pure abnegatiua. i. non con-
ditionalis. f **Perpetuatur.** i. donec vi-
uat. sic. ff. p socio. l. j. fm quōsdā. imo die p
omnia secula et post mortē. nam tpe nō tol-
litur obligatio ipso. si iure vt sequitur vt de
ac. et ob. l. obligationū. §. placet. et ff. d. serui.
seruitutes. sed p exceptionem vt sequitur d
here. pe. et. et ff. de ac. et ob. l. obligationū
§. placet. ff. de serui. l. seruitutes.

Sub condicione. C. Stipulatio collata
aliquem futurum euentū incertum est p^odi-
tionalis. h. d. are. g **Casum.** i. in aliqz
formam opinatam vt posse habere ad eē
et non esse quod in futuris tantum est. vt. j.
eo. §. condicione. h **Differitur** naz an-
te euentum conditionis obligatio cessat. vt
ff. si cer. pe. l. non omnis et sic ea pendente si
est debitor. sic nec heres sub condicione in-
stitutus. vt. ff. fa. ber. si maritus. argumentū
contra. C. de consi. pe. l. ij. in eo quod dicit
condicionale debitum posse constitui quod
non possit nisi esse debitum. vt. ff. de consi-
tuta pecunia. l. j. sed die qz sufficit debitum
spe. item nec illud interim debetur. vt. ff. de
betur. vt. ff. de constituta pec. id quod item
ar. contra. ff. ex qui. cau. in pos. ea. l. in pos-
sessione et ff. de verbo. sig. l. creditores sed
ratione spei creditores dicuntur. vt. j. eo. §.
ex condicionali.

Siquis. C. Cōditio negatiua eius quo

quotidie potest impleri et esse in fieri imple-
 tur per mortem. h. d. Aret. a **C** Ascadero
 supra posuit in affirmativa additione. nunc in
 negativa tñ. b **C** Spondes. s. v. aureos.
 vel aliqd aliud. c **C** Adoret similes sunt
 iste due stipu-
 larides i hoc
 q: mōuo sti-
 pulare i vtro
 q: casu comit-
 tit vt hōdes
 agant. nā po-
 test obligatio
 ad heredē se
 incipe. vt. C.
 Sac. ab here-
 de r cōtrabe-
 re. l. i. distiles
 in hoc. quia
 prima condi-
 tionalis scda
 in die in quē
 diem certū ē
 eueire. vt. ff.
 de cōdi. ide.
 nam si l3 ne-
 sciamus quā-
 do. vt. ff. de
 pdi. 7 demō.
 l. j. 7 in aug.
 de nup. §. de
 incept. colla.
 iij. Accur.

ctuz fuerit vel non fue-
 rit cōmittatur stipula-
 tio: veluti si titius con-
 sul fuerit factus quiqz
 aureos dare spondes.
C Sigs ita stipulat si
 scapitolū nō ascende-
 ro dare spōdes: pin-
 de erit ac si stipulatus
 esset cū moriet sibi da-
 ri. **C** Ex conditionali
 stipulatione tātū spes
 est debītū iri eamqz ip-
 sam spē in heredē trās-
 mittimus: si priusquā
 cōditio certat mors no-
 bis cōtingerit. **C** Loca
 ēt iscri stipulatiōi so-
 lēt veluti Chartagini
 dare spōdes q stipula-
 tio l3 pure fieri videat

De condit

ionali. **C** Stipulatio cōditionalis trāsmit-
 titur ad heredes. h. d. Aret. d **C** Spes nō
 autem cessit vel venit dies. sed in pura sta-
 tionem cedit 7 venit. ff. de ver. signi. cedere. sed
 in illa que est in dies statim cedit dies lega-
 ti sed non venit. s. e. §. in diem. e **C** Trās
 mittimus. sic. C. de his qui ante aper. tabu.
 l. j. **C** Contingit. sed quare legatarius
 conditionalis legati spēm ad heredem non
 trāsmitit. C. de cadu. tollen. §. finautem. re-
 spon. in stipulatione interuenit factū stipu-
 lantis volentis sibi pspicere. 7 sic heredi. vt
 ff. de pbationibus. l. si pactū. quod factum
 nō est i legatario. cui? scōm nō iteruenit. 7 eo
 dem modo in deo. in hereditate pdiōali.

Loca etiam.

C Locus solutionē in illā diem in qua veri-
 similiter possit ad locū perueniri 7 impossibi-

litas viciat stipulationem. h. d. Aretinus.
 g **C** Inferi. non solum conditio vel dies.
 h **C** Tēpus. quod bonus index arbitratu-
 tur. quod die. vt. ff. e. continuus. §. cū ita.
 i **C** Repromissio ratione enim in impossibi-
 litatis stipula-
 tio viciat. vt
 ifra de iuri.
 stipu. §. si. in
 pos. nisi vter
 qz heri ibi
 pcuratores.
 7 egisset qui
 liber euz suo
 vt eadem die
 fieret solutio
 vt. ff. e. l. si. §.
 si inter eos.
C Conditio-
 nes. **C** Condi-
 tio de pterito
 de pterito
 nō suspendit
 stipulationes
 h. d. Aret.
 k **C** Cōsul.
 fuerit. sic. ff. si
 cer. pe. itaqz.
 7 l. cum ad
 pscens tēpus.
 l **C** Natura
 ergo nec lu-
 tura morant
 obligationes

tñ re ipa habet tēpus
 iniectū q pmissor vtaf
 ad pecuniā Carthagi-
 ne dādā: 7 iō siquis ro-
 me ita stipulef hodie
 carthagine dare spon-
 des. iurilis erit stipula-
 tio: cū impossibilis sit
 re pmissio. **C** Cōdi-
 tiones que ad presens
 vel ad pteritū tps re-
 ferūtur. aut statiz infir-
 māt obligationes: aut
 oīo non differunt ve-
 lut si Titio cōsul^h fue-
 rit. vel si meuius viuūt
 dare spōdes. Nā si ca-
 ita non sunt nihil va-
 let stipulatio sin autem
 ita se habent statim va-
 lēt que rerū naturam

nam etiam illa per reruz naturā certa sunt
 vt. ff. de iudi. sed 7 si restimatur. §. si. contra
 sed die q aliud est certum per rerum natu-
 ram. id est per naturales cursum nature per
 quem sola pterita ita 7 presentia sunt cer-
 ta. 7 ita hic accipitur. 7 etiam illa futura cer-
 ta sunt que non habent se ad vtrūlibet vt si
 moriar. nam 7 hic non morantur obligatio-
 nem. vt. ff. de condi. inde. nam 7 si l. penul.
 7 seq. 7 ff. de nouatio. si pupilli. 7 l. qui sub
 conditione. 7 aliud est in natura reruz. i. in
 scientia dei in qua omnia que sunt vel fue-
 runt vel futura sunt teste boetio tanq̄ pre-
 sentia sunt itez 7 alias sunt mille anni ante
 oculos eius tanq̄ hesterni dies que pte-
 rijt 7 dicitur prima natura naturata. sed se-
 cunda natura naturans quod idem est q
 ipse deus.

A Morantur, id est nō suspendunt siue differant. **B** In certa sint. ff. de reg. iur. l. in e. tum. contra solutio illa loquitur in his vbi presens solemnitas exigit vt septem testes in testamento vt. s. de testa. §. j. vel loquitur in illis casibus vbi certa scientia intellectus presentis existit in contractibus pueris vt. C. d. do na. nec inuitus. hic autē in conditionali.

Non soluz. Etiam facta possunt in stipulatione duci in quibus vtile est adijcere penam ne alias stipulator habeat probare interese hoc dicit. aretinus.

Soluz. S. de stipu. q. in dando constitunt hucusq. diximus nunc de his que in facto consistunt.

Subijcer. sic. ff. de preto. stipu. l. si. ac. **Quantitas.** ff. de arbi. l. non autem cōtra. solu. non interest quo ad hoc vt valet cōmissum interest tamen quo ad utilitatem stipulationis.

Probare. sed quō interesse probat. respondeo p. testes vt hic inquitur. 7. C. de sen. que pro eo. l. j. nisi petat ex dolo alteri ut sic p. solū sacramētū. vt. ff. qd. vi. aut. claz. l. imp. §. i. hoc interdico 7. §. se. 7. C. vnde vi. l. si quando §. **Sed** si quedam fieri puta ire romam.

Non fieri puta per florentiā non ire. **Clausula.** s. penalis. **Aduersus** hoc redditur secundo. **Non fuerit.**

hoc refertur ad primum 7 si ex vno capite sit pena commissā non committitur plus vt ff. de arbi. l. si duo. §. si. nisi actum hoc sit vt pluries committatur. vt. ff. de transac. qui fidem. **De duobus reis stipulandi.**

Quia in stipulatione de qua dictum ē s. ti. j. plures persone interueniunt quā doq. 7. Ideo dicit de duobus reis stipulandi ac promittendi.

Et stipulandi. Titulus iste videtur in quatuor partes. Primo ponitur de duobus reis stipulandi qualiter fiat. Secundo de duobus reis promittendi. Tertio effectus ipsius obligationis plurium reorum. Quarto reddit ad duos reos promittendi. Secunda ibi. §. duo pluresue. Tertia ibi: ex huiusmodi. Quarta ibi ex duobus. 7. hoc dicit in summa: duo rei stipulandi sunt quando separatim interrogant debitores 7 ipse simul vtrique respondeat. hoc dicit.

Stipulandi. hic dicitur reus stipulandi ille qui rem aliquam vt pecunia stipulatur a re nō a reatu dicitur 7 est reus 7 mittendi qui aliquā rem promittit vt. ff. e. l. j. als re' nū d' bito: d' vt pz. C. de iudic. l. i. als d' reus q. puenit vt. C. de iudi. pperādū. §. siquidē 7 dic. vt. ff. e. l. j. pōt dici 7 alio respectu reus stipulandi 7 promittendi vt d' i glo. 2. **Spōdeo** hoc adiecto vt sint vno re infolidi et iure veteri. vt. ff. e. l. reos. §. si. 7. §. cū tab. o. **Rūdeat** ex

hoc refertur ad primum 7 si ex vno capite sit pena commissā non committitur plus vt ff. de arbi. l. si duo. §. si. nisi actum hoc sit vt pluries committatur. vt. ff. de transac. qui fidem. **De duobus reis stipulandi.**

Quia in stipulatione de qua dictum ē s. ti. j. plures persone interueniunt quā doq. 7. Ideo dicit de duobus reis stipulandi ac promittendi. **Et stipulandi.** Titulus iste videtur in quatuor partes. Primo ponitur de duobus reis stipulandi qualiter fiat. Secundo de duobus reis promittendi. Tertio effectus ipsius obligationis plurium reorum. Quarto reddit ad duos reos promittendi. Secunda ibi. §. duo pluresue. Tertia ibi: ex huiusmodi. Quarta ibi ex duobus. 7. hoc dicit in summa: duo rei stipulandi sunt quando separatim interrogant debitores 7 ipse simul vtrique respondeat. hoc dicit.

internallo puta si diuerteret ad alios actus extraneos. vt. ff. e. l. duos. §. si alis. si nō ē extraneus actus p̄radiceret. d. l. ei qd̄ mō dixerat ibi. nā si prius. 7 qd̄ dicitur. e. l. iij.

a **C** Duo rei. f. vt vnā sit obligatio 7 vnus rei s; sint creditores duo 7 diuersi. ruz rerū. vt. j. eo. §. ex vnius.

Quo p̄-

re.
C Si duo p̄mittant eide e andez pecuniā efficiunt duo rei. h. d. Aretinus.

b **C** Spondeo hoc acto vt iā duo rei 7 insolidū. vt ff. e. fos. §. si.

Et huiusmodi.

C Natura duorum reoz ē vt debeat in solidū s; vnus

solutiois 7 receptiois tollit obligatio vtriusq; h. d. Tre.

C Obligatōibus hoc refert ad reos p̄mittendi. 7 quod seq̄ solide 7 stip. vt p̄batur. j. statiz. d.

C In vtraq; i. in vtriusq; obligatōe. nam vna est quo ad vnū effectū. vt. ff. e. l. iij. in fi. sed plures sūt q; plures tenent vt hoc. e.

C Debitū alter. f. reoz stipulandi. f. **A**lt reoz p̄mittendi. g.

C Obligatōe. ille qui accepit. h. **L**iberat. ille qui soluit. si sis lectio seu implatio. ff. de arbi. l. si duo vel dic q; gli bet istoz; refert ad vtrūq; supradictum et possunt fieri in stipulatiōe duo rei 7 i quolibet genere obligandi. vt. ff. e. l. eandem.

Et duobus.

C Etiam diuersitas tēporis adiecti solutioni nō facit cessare constitutiōnem duoz reozum. hoc dicit Aretinus.

alia erit obligatio: nec credantur duo rei stipulandi esse. **C** Duo pluresue rei p̄mittēdi ita sūt. meui. r. aureos dare spōdes 7 Sei eos dē r. aureos dare spōdes si respōdeāt singuli sepatim: spondeo.

C Ex huiusmōi obligatōib; 7 stipulatiōibus insolidū singulis debet 7 p̄mittētes singuli insolidū tenent. In vtraq; tñ obligatiōe vna res vertitur 7 vel alter debitū accipiēdo

remanet imparitas. quare dic q; in quātitate debita vel re que debetur nō pōt esse imparitas vt ibi. sed in alijs pōt vt hic. 7 ff. eo. si ex duobus. §. si. 7 ff. e. si ex duobus.

k **C** Adinus. sed adueniēte conditione fo-

rum poterit uenire mādari. secundū quosdam vel verius nego. gest. vt. C. eo. l. j. patet ergo constitui posse p̄f duos reos debēdi 7 quēlibet insolidū conueniri. C. e. l. j. hodie contra etiam si hoc actus est expressus nisi altero absente vel inope existente. 7 i. augl. de duobus reis. §. j. nisi renuntiatz fuerit illi

vel alter solūdo omni nuz perimit obligatiōem 7 omēs liberat. **C** Ex duob; reis p̄mittēdi alius pure ali; in diē vel sub conditione obligari potest nec impedimēto erit dies aut conditio quo minus ab eo qu; pure obligatus est petatur.

De stipulatione seruoium.

Seruus ex persona domini ius stipulādi habet. sed hereditas in plerisq; p̄-

cōstitutiōni. vt. C. de pactis. l. penul. 7 ff. de minoz. l. si iudex.

C De stipulatione seruoium. Supra ti. p̄mo 7 ti. p̄cedenti dictū est de stipulatione liberarum p̄sonarum verū q; interdū serui stipulantur. ideo de his tractaturus intitulauit de stipulatione seruoium.

Seruus. **C** Totus iste titulus diuidit in tres partes. **P**rimo q; vnus stipulando acquirit dño in cuiuscunq; p̄sona stipulatio cōcipiatur. Sedo excipit a regula q; factum nō acquiritur. Tertio si sunt plures domini p̄ dñicis partiōibus acquiritur. Secunda ibi. sed cum factū. Tertia ibi seruus cōis. 7 h. d. etiaz seruus hereditatio potest stipulari 7 acquirit heredi futuro. h. d. Tre. l. **C** Domini qd̄ dñis caput ē serui. vt. j. de norali. §. omnis ex sua enim p̄sona nisi pōt. vt. ff. de reg. iur. l. serui. 7. l. quod at tinet nisi ex quo manumittitur. tunc eni incipit habere caput. vt. ff. de capi. dimutiōne hodie. m. **C** In plerisq; h. p̄pterea dicit quia hereditariū furtum fieri non potest nisi in tribus casibus. vt. ff. de fur. hereditarie. 7

lfe. itē pp vsumfructū q̄ suo hereditario p-
mittit non pot̄ vt hereditati q̄ratur vt. ff. e.
vsumfructu. a **Defuncti** non heredis vt hic
r. s. de heredi. insti. §. huius. r. ff. de acq. re.
no. her. r. que q̄t rō quare p̄sonā defuncti r
non heredis
dic vt dco. §.
seruus.

Hereditarius sic. ff.
de iniur. l. j.
§. quoties at̄
c **Sine** si
bi nisi in casu
bus vt cū fa-
ctū est in sti-
pulatione. quo
casu nō acqri-
tur. vt. i. p. xi.
§. eo. cū ope-
ras a liberto
stipuletur. vt
fi. e. lege ante
pe. §. si huius
mens r. i. ali-
is casib⁹ quos
no. ff. e. l. j. r
lfe.

Sine autē.
Seruus si
ne filius fami-
lias a q̄cūq̄
stipulet r in
causam. p̄sona stipulationē accipiat acq-
rit dno r p̄ri. h. d. d **Impsonaliter.** nul-
lus facta mēione. i. vel p̄prio noie. vel ap-
pellatio vel facta mēione de noie appella-
tio s; non p̄prio vt supra d̄ ex here. li. §. j.
r **Acq̄re.** vt ex causa p̄fecticia r ad-
uenticia isto iure. quod dic vt. r. s. per quas
perfo. nobis acquiritur. §. j.

Reddam. C Si seruus stipulatur ire age-
re licere solus ipse non ē dominus eius ire
p̄t. h. d. are. f **Cum factū.** sed si stipu-
latur seruus sibi scribi liby r sic factum nō
est acqrit dno respondeo sic r quod hic di-
ctū h̄ cum factū r. id est a seruo faciendum
r non ab alio vel ē a domino. g **Om-
nimodo.** sic. ff. de vtu r habi. plenu. sed si
vsumfruct. h **Continebat.** sic. ff. de condi-
tio. r demon. qui heredis. i **Gre. hec** d̄
ba q̄pono vt. s. de seruitu. i principio. r. ff.

de sui. ruffi. h. d. l. j. r nota q; p̄ h̄ba loq-
tur. alio si p̄ nomē puta iter tūc dno acqrit
vt. ff. eodē si cōmunis. ac. k **Etia dno.**
suban. phiberi non d; quasi dicat deberet
phiberi s; contra. s. p̄ quas p̄sonas nobis
acqritur. §. i
solū. r. s. de
his q̄ sunt sui
vel alie. iur.
§. j. s; nō cō-
tra. ga r hic
acqritur dno
cōmodū. naz
ad sui dno vt
litem ibi vt
seruus.

Seruus.
C **Serui** ac
q̄ritioñt su-
is p̄portōne
dñica nisi ius
su vnus aue-
vni fuerit sti-
pulatione. h. d.
aretinus.

Seruus
cōis stipulat
do ipersonali-
ter. vt sibi vt
dñis suis sub
noie appella-
tuo. aliud si
propria noia

expsit. nā tunc acqrit; p̄ virili nō p̄portio-
ne dñi s; qd si p̄pū nomē r appellatium r
rñ. si p̄ponat p̄pū p̄ virili si appellatium
p̄ponat p̄ dno. vt. ff. de stipulatione fuorū
l. si huius cōis. r. ff. de stat. libe. lita. §. j. ac
m **Dominiatim** p̄prio noie vt. s. de ex-
here. lib. §. j. vel appellatio dñmō intellē-
gatur de quo dno dicat. vt. C. de lib. p̄teri.
l. j. r. ff. si ter. p̄ l. certū. acc. n **Stipula-
tus.** hoc dñmōnem. i. diuisim erandi. sed qd
si vn⁹ iussit suo r stipulat⁹ ē non
notatim. distingue ex cuius re tu si ex re
iubētis. sibi q̄rat aīs noiato. vt. C. p̄ quas p̄fo.
nobis acqrit. l. si. §. si. ff. eo. p̄inde. §. si. r. l.
sequēti. s; antiq̄ alr̄ distinguant. o **Ad
huius vnus.** nā cū sua sit aplius q̄ri non pot̄
vt. s. de le. §. s; si rē r. j. de actio. §. sic itaq̄.
restat ergo vt soli alteri q̄ratur. aliud si ex re
vnus stipulet tūc colbus q̄rit sed cōi diuisū

do iudicio reddet cū agit cōmuni diuidun
do pro isto seruo potest etiam de ducere q̄
locius suus lucratus erat ex stipulatione fa-
cta ex rebus suis redditur illi ex cuius re q̄-
ritur. vr. ff. eo. si ex re. §. j. accur.

**C De di-
uisione stipu-
lationum.**
Supra dictis
est de stipula
tionum mate
ria verum qz
earum multi
plex est speci
es ideo sub-
dit de diuisio
ne stipulatio
num. Por.

**De diuisione stipu-
lationum.**

Stipulationū?
alie sunt iudicia
les alie p̄torie alie cō-
uētioales alie cōes tā
pictorie q̄ iudiciales.
Judiciales s̄t dū

Stipulationum. **T**otus iste titulus di-
uidit in Duas ptes p̄ncipales p̄mo pōit
diuisionē stipulationis. Scōdo illā p̄ exēpla
declarat. Scōda ibi iudiciales z. h. d. totus ti-
tulus. Stipulatio iudicialis est q̄ incidet i
terponitur: p̄toria vero que principaliter in-
terponitur. conuentionalis que ex sola par-
tium conuentione: cōis vero que aliqui p̄nci-
paliter aliqui incidenter interponitur. h. d.
fm glo. vel sic fm bar. Pretoria stipulatio
est que ē inducta ab edicto pretoris iudicia-
lis a iuriscōsulto vel alijs partibus iuris q̄
a p̄toze: conuentionalis a sola p̄tium conuen-
tione: cōmunitis quandoqz a p̄toze quādo
qz a iuriscōsulto inducta ē. h. d. Are.

Stipulationuz. simile per omnia. ff.
de obligatione. l. stipulationum.
Judiciales. qñ iudex cognoscit de ali-
qua cā ē pendente cā p̄ncipaliter incidenti.
z facit interponere cautōne. z dicunt iudicia
les a iudicio. **Pretore** sunt quando
nō adit iudex aliqua d̄ cā s̄z p̄ncipaliter vt
talīs cautio interponatur veluti damni inse-
cti z cautio legatorz probandoz q̄ talis ē dis-
ferentia inter ea q̄ dicta sunt. **Conuē-
tionales.** q̄ ex conuentione p̄tū sunt. z d̄ his
certū ē z planū. **Cōes** sunt veluti rez
pupilli saluā fore. s̄z quare dicunt aditōes.
rñ. qz p̄ncipaliter pōt adiri iudex vt it̄pon-
nat cautio cū pupillus h̄z tutōre q̄ nō satis
dedit rē pupilli saluaz fore. sic dicit p̄toria.
pōt vero adire iudex si p̄ncipaliter cautio d̄
illa it̄ponat sine aliqua cā. veluti cum. pu-
pillus non h̄z tutōre pōt petere coram iudi-
ce z iudex qui dat tutōrem ex officio suo fa-

cit interponi cautōne rē pupilli saluam fo-
re z ita d̄ iudicialis. itē quidaz dicunt illā
cautionem rem ratā haberi esse eōdem quia
quādoqz interponitur a p̄curatore actoris
qñqz a p̄curatore rei vt. ff. de p̄curato-

tarat q̄ a mero iudicis
officio p̄ficiscunt: velu-
ti d̄ dolo cautō: vel d̄
p̄sequēdo h̄uo q̄ i fuga
ē d̄ restituēdo h̄ p̄cio.
Pretorie sunt que
a mero p̄tozis offi-
cio p̄ficiscunt: vel uti

est iudicialis. Pretoria est qñ qz p̄mitit mi-
hi quod promitteret rem ratāz haberi mo-
do volo qz promittatur z sic p̄ncipaliter ad
istam stipulationem vado ad pretorem vt
ipsa interponat. hec est cōis z alia cā quā su-
perior. nā hec conuentionalis si fiat extra iudi-
cium ex conuentione. vt. ff. rē ratā haberi. l. in-
terdū. itē iudicialis qz interponit a p̄cura-
toze cū dubiū fuerit. an habeat mandatu.
vr. C. de p̄cu. l. j. z C. de satisfact. l. j. alis non
posset reus experiri qz non admitteret. j. de
satisfacti. §. pe. alij dicunt esse cōe qz p̄cura-
toze rei qñqz interponit nō solū actoris. vt
ff. de p̄cura. nō solū. §. si status. z. §. rursus
z. §. h. z. l. si defunctus. **Pretorie.** s̄z cū
hic ponit p̄prie vt species opposita iudicia-
li. quare. ff. de p̄tozia stipulone. l. j. in p̄n. po-
nit. vt genus. s̄ p̄tozie. rñ. ibi aliter accipit.
iudicialis. s̄ a iudicio. h̄ ē iudice. vt. ff. man-
l. lucius. **Judiciales.** s̄ stipulationes.
De dolo. vt si ago. pignoratitia. caues
ne fuitutes dolo perdidideris. vel ius rei ali-
quo leseris. vt. ff. d̄ pig. ac. creditor. itē si re-
uēct. agā p̄ re quā suscepisti iam lite conste-
tata. caues. ne dolo alienaueris vel manu-
miseris suum. vt. ff. de re. uē. si poss. sic. z. ff.
mā. si p̄cur. §. pe. z. l. se. **De p̄sequēdo.**
do vt si metu mihi abstulisti suū quem pos-
tēta odideris caues de eo p̄sequēdo. vci a
p̄cio restituēdo. vt. ff. qd̄ met? cā. h̄ cū ex. §.
qd̄ si homo itē g redibet. z h̄z suū quē re-
der d̄z qz aufragit d̄z cauē p̄toze d̄ p̄sequen-
do suū. z si h̄ere poterit restituat venditori.
vt. ff. d̄ edilicio edcō. l. redibet. §. si. sic. ff. d̄
p̄ditio. cā d̄ a. l. si pecunia. §. pe. **De**

l. pompo. §.
s̄z z is g. vel
alia rōne d̄
cōis veluti cū
p̄curatorio
nōte cōnente
iudex ex offō
suo debet fa-
cere vt cautio
rem ratāz ha-
beri interpo-
natur z tunc
est iudicialis.
Pretoria est qñ
qz p̄mitit mi-
hi quod promitteret
rem ratāz haberi
modo volo qz
promittatur z sic
p̄ncipaliter ad
istam stipulationem
vado ad pretorem
vt ipsa interponat.
hec est cōis z alia
cā quā superior.
nā hec conuentionalis
si fiat extra iudicium
ex conuentione.
vt. ff. rē ratā
haberi. l. interdū.
itē iudicialis qz
interponit a p̄curato-
toze cū dubiū fuerit.
an habeat mandatu.
vr. C. de p̄cu. l. j.
z C. de satisfact. l. j.
alis non posset
reus experiri qz non
admitteret. j. de
satisfacti. §. pe.
alij dicunt esse cōe
qz p̄curatoze rei
qñqz interponit
nō solū actoris.
vt ff. de p̄cura.
nō solū. §. si status.
z. §. rursus z. §. h.
z. l. si defunctus.
Pretorie. s̄z cū
hic ponit p̄prie
vt species opposita
iudiciali. quare.
ff. de p̄tozia
stipulone. l. j. in
p̄n. ponit. vt
genus. s̄ p̄tozie.
rñ. ibi aliter
accipit. iudicialis.
s̄ a iudicio. h̄ ē
iudice. vt. ff. man-
l. lucius. Judiciales.
s̄ stipulationes.
De dolo. vt si ago.
pignoratitia. caues
ne fuitutes dolo
perdidideris. vel
ius rei aliquo
leseris. vt. ff. d̄
pig. ac. creditor.
itē si reuēct. agā
p̄ re quā suscepisti
iam lite constetata.
caues. ne dolo
alienaueris vel
manumiseris suum.
vt. ff. de re. uē.
si poss. sic. z. ff.
mā. si p̄cur. §. pe.
z. l. se. De p̄sequēdo.
do vt si metu mihi
abstulisti suū quem
postēta odideris
caues de eo p̄sequēdo.
vci a p̄cio restituēdo.
vt. ff. qd̄ met?
cā. h̄ cū ex. §. qd̄
si homo itē g
redibet. z h̄z suū
quē reder d̄z qz
aufragit d̄z cauē
p̄toze d̄ p̄sequen-
do suū. z si h̄ere
poterit restituat
venditori. vt. ff.
d̄ edilicio edcō.
l. redibet. §. si.
sic. ff. d̄ p̄ditio.
cā d̄ a. l. si pecunia.
§. pe. **De**

vel. l. **C** Pretorie stipulationes. m. **C** A
mero. i. puro sic qd nō iudicis officio. s. tali
quali ē superiori casu. a. **C** Damni. vt. ff.
de dāno l. fecit. l. p. ror. ait. §. qd dē r. alio re-
spectu p̄toris illa q̄ ab initio exigit siue sit p̄-
toris inuentio-
ne siue ciuili
siue quocūqz
mō inuenta. ex
co. s. qd p̄tor
ēd approbat.
vt. ff. de d. s. si-
gni. l. lege. r.
hoc sensu cō-
p̄bēdit p̄toris
as r. iudicia-
les r. cōes r.
cōes p̄ter p̄ue-
tionales r. ita
accipit. ff. de
p̄toris stipu-
l. sic ē d. ado-
ptio. lege. fa.

dāni²fecti vel legato
ruz: p̄torias at stipu-
lationes sic exaudiri oꝝ
vt i his ēt p̄tineant edi-
licie: nā r. he a iurisdic-
tione p̄toris veniunt.

C Quētionales aut
sūt q̄ ex quētionē vtrius
qz parē p̄cipiūtur hoc
ē neqz iussu iudicis: ne
qz iussu p̄toris s3 ex cō-
uētionē p̄trahētū: q̄rū^c

g. **C** Cōes. abnegatine lege. i. non pretorie
tū vel iudiciales tū vel quētionales tū s3
partim ex vno partim ex altero naturā acci-
piūt. nā si non cauerit tutor pupillo hoc ip-
sum petit p̄tō r. quo ad hoc h5 nām p̄toze

totidē generafūt qd pe-
ne dixerit rez p̄rez con-
trahēday^f. **C** Cōmu-
nes stipulationes sunt
veluti rē saluā fore pu-
pillo: nā r. p̄tor^b iuz rē
saluā fore pupillo caue-
ri: r. iterdū iudex^{si} ali-
ter res expediri si p̄tō^k:
vel de rato^l stipulatio.

C De iuribus impu-
lationibus^m.

si p̄tō^b p̄sta-
tur satisfactio
r. in hoc habet
naturam
iudicialis: vt
s. de satisfac-
tu. §. j. sed de
hoc dic pleni-
us. ff. de ver-
ob. l. v. §. p̄re-
torie vbi est
h titulus de
verbo ad ver-
bum. item si
petitur h sa-
tisfactio ab al-
ero tutorum
vel curatorum ex p̄na petitur r. non p̄ctile.
vnde r. in h habet naturam iudicialis. vt. ff.
de adm. tu. l. iij. j. respon. r. s. de satisfac. tu.
vel cura. §. j. r. §. ij. vel dic consequens alio
modo. vt. j. e. §. sed scōm hoc omnis p̄toze-
ria potest esse cōis. h. **C** Et p̄tor. s. mortu-
us cuius verba non habemus. sed sententiā
vt. ff. de satisfac. tu. i. p̄m. §. j. i. **C** Iudex.
scilicet viuus. accur.

k. **C** Non potest quia sponte non vult sa-
tisfacere ex precepto mortui p̄toris. vnde in
uitus compellitur a iudice viuus.

l. **C** De rato. hec est communis r. alia cau-
sa quam superior. nam hec conuentionalis
quandoqz vt si fiat extra iudicium ex conue-
tione vt. ff. rem ratam haberi interdum. itez
iudicialis quando interponitur a procura-
tore actoris cum dubium est an sit procura-
tor. vt. C. de procuratoribus. l. j. r. de satisfac.
l. j. alias non potest res expediri cum non
admittatur. vt. j. de satisfac. §. penul. alij ci-
cunt eam communem. scilicet de rato. de ra-
to. quia r. a procuratore rei p̄statur quan-
doqz non solum actoris vt. ff. de procura-
l. non solum. §. si status. r. §. si casus. r. §. vlti-
mo. r. l. pomp. §. ij. r. l. defunct. §. vltimo.

m. **C** De iuribus stipulationibus. Si
pra in titulo de verborum obligatione dixit
in genere de stipulationibus iterpositis ab vno

b. **C** Vel legator. vt. ff. vt le. r. fideicō. no.
ca. l. j. r. r. c. **C** Edilitie stipiones. edili-
ce vt si alal tibi vēdo. r. de vicis eius cauere
debeo. vt. ff. de edil. edic. l. itaqz. r. l. si vēdit.

c. **C** Veniunt. cū ediles erant ex p̄toribus.
vt. s. de iure. naturali. §. p̄ponebat. sed que
erit intelligibilis d̄ria iterpretorias r. iudicia-
les cū hoc r. accipit p̄toris r. iudicialis r̄i
deo qz p̄toris a p̄toze mortuo iuducta ē sed
iudicialis a iure p̄sultis alijs itē i p̄toris i
uenies iudicē ob hoc ipsum p̄ncipaliter adi-
ri. h3 iudiciali per p̄sequētiā vt patet ex
supradictis exēplis itē iudiciales vage sunt p̄-
toris corpus iuris. sed p̄toze h3 r. ipse sint
vage comprehendēti sūt simul in vno titu-
lo. vt. ff. de p̄toris stipulatione. l. j. item po-
tes notare quartam d̄riam vt notatur. ff. de
ver. obli. l. v. §. ij. accur.

d. **C** Conuentionales pene. ideo dicit pene. qz in quibusdāz
valet alius contractus vt veditio i libero ho-
mine r. similibus. vt. ff. de contrahen. emp.
l. r. liberi r. j. de contrahen. emp. §. si. in qui-
busdam non valet stipulatio. vt. j. ti. j. j. re-
sponso i si. §. j. e. **C** Quaz. l. quētionaliū.

f. **C** Contrahēday. s. esse genera. i. qd pos-
sumus dicere esse genera p̄tūū tot sunt ge-
nera stipulationū. i. vbi cūqz p̄tō p̄trahi ibi
p̄tō stipulatio iteruenire. nam stipulatio est
contractus. vt. ff. de verbo. signi. l. labeo.

verum quia tam ex parte creditoris quam ex parte debitoris aliquando plures persone interueniunt et sunt duo rei et ideo subicitur titulum de duobus reis verum quia non tantum stipulatio interponitur a libero sed etiam a seruo ideo subijcit titulum de stipulatione seruatorum verum quia stipulatio non est simplex sed multiplex ideo postea annecti titulum de diuisione stipulationum ut supra titulo proximo verum quia aliquando stipulatio est inutilis et hoc potest contingere multis modis ideo ponit hic istum titulum de inutilibus stipulationibus. are.

Omnis res. Quoniam iste titulus est valde longus et habet plurimos parafos et vniuersos quibus habet materiam de per se ideo non diuisa quia esset valde longa diuisio et hoc dicitur principium. Stipulatio rei que non est nec esse potest in rerum natura non valet si eius si possit in nostro dominio haberi. h. d. are.

Res necesse. Subijcti. i. subijcti potest sunt. n. quedam res que non possunt esse in nostro dominio. vel quia nec sunt nec fuerunt. s. in rerum natura. vt. j. pro xi. §. vel si sunt. est impossibile de natura. vt in sole et luna et similibus. vt. j. e. §. sed si impossibile vel de facto. vt aureum montem. vt. ff. de sta. li. cuz. heres. §. j. vel de hominum dispositione vt res sacre et religiose et sancte et publice et in usu publico existentes et alie si miles vel liber homo et sui natura. vt. j. pro xi. §. 7. §. de re. di. j. responso 7. §. nulli et de verbo. obli. inter stipulatione. §. sacram. b. Mobilis. cuius appellatione et per se mouentia vt equi continentur vt. ff. de verbo. signi. l. mouentium.

Rerum natura. i. apud aliquos homines. sic. §. de verborum obli. §. conditiones. d. Credebat marine subaudi. nam id est si feterit mortuus nisi mora debitoris precesisset morietur. vt. ff. pe. con sti. pe. l. promissor

et ff. de ver. obli. inter sti. §. si Stichum. que est contra. e. Apocentaury. animal forte natum ex equa et tauro quod nunquam fuit visum vnde horatius humano capiti etc. f. C. Inutilis. i. viciosa. quia contra ius est.

Id est. Stipulatio rei que in nostro dominio non est sed postea si sit licet possit effici in negotio non valet siue pure sine conditione aliter inuito coepra. b. d. are. g. Idem iuris vt sit in utilibus.

Sacram. h. non valet stipulatio vt hic. valet tamen venditio inter ignorantes. vt actio datur. vt. j. de contrahen. emp. §. si. et si. d. contrahen. emp. l. et liberi et l. sed celsus. Sed que est ratio. r. q. in venditione non est necesse transferri dominium stipulatione sic. vt. ff. de contrahen. emp. et vendi. l. si ita et. §. si. et est similis ratio quare quis potest rem alienam vendere. vt. ff. de contrahen. emp. l. re sed non obligare. vt. C. que res pig. obli. pot. l. qui liberos. q. in pignore debet ius constitui creditori quod sibi det hypothecaria actio nem in venditione sola traditio cum obligatione euictionis sufficit. vt. ff. de pig. l. que nondum. §. quod dicitur. et de ar. emp. l. et empto. i. Religiosam hec verba exponit. vt. §. de re. diui. §. nullus. et. §. religiose.

Utilibus. alii non est in usu potest alienari vt. ff. de p. h. emp. sed celsus. j. r. i. l. pacta §. si. et sic. ff. de via publi. l. via. i. Fovus l. vbi reddit ius vt. ff. de insti. et in. l. pe. vel rez venaliu. h. fortius est bursa. m. Theatrum. exponit. vt. §. de di. §. vniuersitatis. n. Credebat. id est si sciebat. vt. j. pro xi. §. et ff. de r. ob. iter sti. §. sacra ibi casum. n. et. o. Commercium generale nomen est ad omnes res vbi de aliquo habere commercium rei que in pure vel alio modo potest ea habere que inde non habet commercium christiani incipit vt. C. ne christiani manent. et. vt si iudeus iudeo. promittit tale mancipium non valet. vel christiano iudeo vt hic. si aut

xpiano p mittat iudeus valet vt ff. d. N. ob. multa interest. 7 de le. j. apud iul. §. h. a. C. Sua n. i. cu sua sit. plus sua fieri no pot vt. s. de le. §. h. r. r. j. de ac. §. sicutaq; nisi rone possionis apud aliu pstitute. vt. ff. de h. c. emp. l. i.

emp. §. ij. vl nisi sub pdi- tione. duz in adueniente co- ditione stipu- latoris res ee desherit. vt. ff. de N. obli. l. si re meam.

b. C. Proxi- mus. i. statim q; para stipu- latio suspedi no pot vt. ff. d. su. ser. l. vsu fru. secus i ali- is actibus vi- uox vt. ff. co- mu. p. l. h. i. fi. e. C. Tre co- tra. l. e. d. r. io. nam. s. dixit qh ab initio

res erat sacra vel scis. s; postea desijt nunc e3 qh prius no sacra s; postea fit. d. C. In ea ru. l. sacra vl religio sa vl similis vt. s. p. r. d. e. C. Facto. qd est cuz res aliena. als si sua. temp suo facto factu videtur et si alienaue- rit post tempus stipulationis. idem 7 si erat alienadum modo post mortem. vt. ff. de v. ob. l. si seruum. §. j. r. §. ij. f. C. Extingui- tur. ar. contra. s. de le. §. quod si viuo.

g. C. Similia. puta rem sacram cum erat p pbana. 7 sic de singulis. s. sacra. vel religio sa. vt. s. prox. §. accur. h. C. Obligationem. i. istam hec est stipulationem.

h. C. Si quis. C. Factum alienum non potest stipulationem deduci. h. d. Are. i. C. Alium prorsus extraneum.

h. C. Obligabitur. 7 est ro q; nemo alienu factu pmittere pot vt hic. 7 ff. de p. ob. st. stipulatio ista i pn. nisi pen. p mittat vt. j. eo. §. Na vice 7 nisi. v. casibus i qbus psumit let itereffe p mittit. nisi fiat i cautioe iudicio nisi. vt. ff. de p. ob. quoties qs ite i stipulato ne ista habere licere vt. ff. de N. obli. stipula

tio ista. j. r. ite i stipulatione de rato. vt. ff. rem ra. ha. l. i stipulatoe item i stipulato ni- bus edictijs vt sanum esse seruum vendi- tum vel non furem 7 filia. vt. ff. de eue. l. si ita qs item i stipulatoe rem pu. sal. so. nam

cum sit preto- ria exigitur si deiusfor. vt ff. de pro. sti. pprie stipula- tur ergo pu- pillus his so- bis a fideiusf- fore promit- tis. rem mea saluam fore p tutorem. vel curatorez. na 7. l. cum pu- pillus. prete- rea none qs semper pro- mittit perse 7 suos here- des ea facta que per alium possunt explicari. vt. C. de co trahen. sti. l. si. s; contra fit si non potest per alium fieri. vt. ff. e. centessimis. §. id quod. 7 C. de cad. tol. l. j. §. vt autem. respon. non est alius heres nam testator. immo ide psumit vt in auc. de iurcuran. a mo. p. §. j. col. vj. l. C. Effecturum. tunc. h. suum factum ma- nifestum promittit idem si dixit se curaturu vt fiat. vt. ff. si cer. pe. l. si. §. si. accur.

Si quis. C. Alteri stipulari nemo potest nisi ei cuius potestari sit subiectus extrane- us vero pot solutioni esse adiectus. h. d. are. m. C. Iuri. i. domino vt seru? domino cui acquirit. vt. s. per quas perso. no. acq. §. itez q; serui. item reuerentia paterna vt filius pa- tri. vt. s. per quas personas nobis acq. §. j. ite obediencia. vt monachus monasterio cui qrit 7 se 7 alia vt i auc. de mo. §. illud. col. j. ite dicas d huo fructuario. ide d vsuario ide de seruo bonafide possess. 7 libero bonafide possesso q; ex duabus causis qruntur. vt. s. p. quas p. no. acq. §. de bis. r. §. ide placet.

u. C. Abil agit 7 e ro q; inuente sunt. 7c

vt. j. e. §. alteri. r. ff. de ob. ob. si ista. §. alteri
fallit tñ i casibus. xvj. i pñtis vt si stipulãtis
iter sit qz sit tutor eius cui stipulãt rē pu. sal.
fo. scdo qz pcura. si. dñs tertio si stipulatur
creditori vt. j. e. §. s. i qz. r. ff. de p. obli. si
platio ista. §. j.

si stipuler. r. §. si quis in su
lã quarto fallit i oibus p
torijs stipula
tõibus. vt. ff.
de pto. si. in
omnibus vt
est damni in
fecti. vt. ff. de
dam. i. sec. dā
ni. §. si. item
iudicatur sol
ui r. similes vt
ff. de p. u. in cause. §. si. item fallit in pcura
toze pñtis. vt. ff. de ver. ob. si. pcurator. r.
ff. de p. u. l. p. u. item fallit i actore muni
cipum ex cuius pacto queritur municipibus
idem i curatore furiosi r. consimilium perso
narum r. tutoribus. vt. ff. de consti. pec. l. eñ
qui. §. si actori. item fallit i insitoye nam si
bi actio ex pacto instituiti queritur vt. ff. de
insti. l. j. si. r. l. ij. item fallit in iudice vel no
rario vel similiti persona publica ex quoy pa
ctis in stipulñibus alteri queritur vt. ff. rem
pu. sal. fo. l. ij. r. ij. r. iij. j. respon. r. i auc. de
excu. r. his qui cum. §. j. col. viij. r. i auc. de
here. ab intestato. §. ex his coll. itez fallit
i creditoye ex cuius pacto queritur actio de
bitoyi vt. ff. de pig. att. l. si cum venderet. j.
respon. item fallit si auz pacificatur dotem
reddi nepti quam etiam i potestate nõ ha
bet. vt. ff. fo. ma. gailus item fallit i pcurato
re vendentis. vt. ff. de act. emp. iul. §. si pcur
rator item fallit in deponente si pacificatur
alij rem restitui item fallit i commodante sa
ciente simile pactum. vt. ff. de pos. publica r.
Cad ethi. si res item fallit in donante simile
pactum faciente i euentum alicuius condi
tionis. vt. C. de do. q. sub. mō quo ite fallit si
pñ stipulãt filio vel alij posito sub sua pore
state p mortē suã. l. patri nã r. filio qñt l. s
beres non sit vt. ff. de ver. ob. l. qdñqz. §. si
qs ita si heres pure r. non post mortem ipsi
stipulanti queritur vt. ff. de ver. ob. l. domi
nus suo his eni casibus ex pacto vel stipula

tione alterius alteri queritur non alias vt
hic. r. C. per quas per. no. acqui. l. j. cum. n.
sunt speciales non sunt trahendi ad conse
quentiaz. vt. ff. de le. r. se. con. l. quod vero.
sed. ad. dicebat hos casus facere regulam r

ius habet mādatis acti
onē. ¶ Quod figs^b si
bi r. alij cui^a iuri sub
iectus nõ sit dare decē
aureos stipulatur ē va
lebit qdē stipulatio. §. j.
vtrum totuz debeatur
stipulatozi quod in sti
pulatione deductū est:
an vero pars di midia

semper ex pacto alterius queritur quod sal
sum est. cum parū interest dir. co vel vtri
ter quereretur. vt. ff. de neg. ges. actio. accur.
a C. Acquiratur. l. tantum.

b C. Seio non tamen heredi eius. vt. ff. de
ver. obli. cū quis. ite hoc itellige status eius
adiecti non mutato. alias contra. vt. ff. de so
lu. cū qs item hoc itellige ante litem come
sta. a stipulante alias contra. vt. ff. de solu.
si quis stipulatus fuerit. r. §. j. item licet sol
ui possit adiecto non tamen agere pōt adie
ctus. vt. ff. d. pñti. pe. §. r. si filie. i. si. r. l. si ho.
e C. Inuito eo q stipulatur. d C. Possit
s. stipulatoz. e C. Contingat. nisi in casu.

vt. ff. de eo quod certo loco. l. iij. §. idem iul.
sed ibi facta fuit solutio alicui quam fieri de
buit. vnde venit interesse. vt. j. de act. §. lo
co in quo non potuit domino pcurdicare
accipiendo sortem adiectus vt. ff. de re iu. si
debet licet r. ipse dominus possit. vt. ff. de
eo q certo loco. l. certum in fi. r. l. si. in fi.

f C. Ille. f. stipulatoz. g C. Mandati nã
quid adiect^a mādati semp tenet. ad. dicit
qz sic vt hic. r. ff. de ob. iul. §. si. nã semper
tacitū mādatur r. si nõ expñtz itervenire di
cebat r. i absentia sine nũcio vel epistola. qd
est ptra. ff. de p. u. l. j. §. j. qre dicem^a qz mā
dau agit si itecessit mādaturum vt qz pñte
adiecto fuit stipulatus vt hic r. ff. de ob. ob.
iul. §. si. r. mādã. qz fidei ata agit. neg. ge. cū
si sit pcurator vt de solu. l. ho pcura. §. in
terdñ. j. de ob. qz ex quasi contractu i pñ

si quis casus
esset contra il
lud speciale ē
r qd hic regu
lariter dicitur.
r. j. e. §. alteri.
r. C. p. quas perso
no. acqui. l. j.
dicebat iure
directo non
valere. §. vti
liter acquiri
potest r. sic se
cundum euz

vt. C. ne filius pro patre. l. j. item in voto vt deo vel reip. facto vt. ff. de polli. sig. re. §. voto nam licet alias scilicet ex contractu vt quasi conueniatur vt prelato loci illius. hic tamen non conueniatur. vt. C. de epis. & cle. l. nulli. & i. aug.

de ec. ritu. §. si quis col. ix. **Utrum.**

Mutus & tardus oino no pot stipulationem contrahere neq; furiosus aliquem contraet. h. d. are.

Stipulet. vt d. pac. con. l. pactus do. contra sol. maxime ibi positum abū dat. sic. C. de test. manu. l. h. §. j.

Furiosus. negotiū scilicet obligatorius. idē in pdigo cui bonis interdicitur est. ff.

eo. is cui. quia furioso similis est. vt. C. de cura. furio. l. j. respō. & ff. de regulis iuris. l. furiosi idē in mentecapto. vt. §. de cura. §. primo. e. **Potest** similiter.

Pupillus. **Pupillus** maior infame pot aliu sibi obligare et sine tutoris auctoritate sed ipse alij non obligatur nisi sit proximus pubertati & est rano auctoritas interueniat filij vero familias in etate pupillari non obligantur etiam cum consensu patris h. d. areti. **Pupillus.** s. pubertati proximus vt sequitur & est rano auctoritas intellectū h3 vt. ff. de re. in. l. in negocijs. e. **Obligetur.** s. alij. **Auctoritate** sic. §. d. auct. in prin. sic. ff. de pac. l. contra iure civili. **Infantū.** id est vsq; ad septimū annuz vt. C. de iure de. l. h. infantū. j. respon. **Pupillim.** l. vsq; ad decē annos & dimidiū. & sic. primū respicit. j. scū dico pubertatē

filij no familias alijs obligari pnt. **Adu** tū neq; stipulari neq; pmittere posse palā ē: qd & i surdo receptū ē: qz & is q stipulat^r verba pmittere audire v3 & is q pmittit vba stipulātis audire v3: vñ appet n̄ de eo nos loq q tardi^r exaudit s3 d eo q oino n̄ exaudit. **Furiosus** nullū negotiū gerē pot^r qz nō intelligit qd agit. **Pupillim** omne negotiū gerit recte ita tamen vbi tutoris auctoritas necessaria sit adhibeat tutor veluti si ipse obliget^r.

ti primū ad. r. annos & dimidiū. §. intellige. nā sic in masculis d3 fieri dimidiatio in feminis i. r. & dimidiū vt. §. qui. ma. nō pos. §. h. & §. q. mo. tu. h. j. r. acc. i. **Adulter** nā distat aliquatūlū vt in h3 ditate quā trā

Mā altū sibi obligare et sine tutoris auctoritate pot. Sz qd dixim⁹ d pupillis vtiq; d h3 verū est q tam hnt aliq; que intellectū. nā infans & q infantis primū hē n̄ multū a furioso distat. qz huiusmodi etatis pupilli nullū hnt intellectū: s3 i primis infantie pp utilitatē eoz benigior^r iure interpretatio facta est vt idem iuris habeant quod pubertati proximi. Sed qui in potestate parentum est impubes nec auctore quide3 patre obligatur. **Si im-**

puerū infans qui intellectum habet & ideo corrigitur statim quod hic dicitur ibi sed in proximis

Benignior quam supradictum sit. **Proximi.** vt alios sibi obligent. alijs vero non obligent sine tutore. vt. §. pri. §. m. **Impubes.** aliū si pubes. nō obligat ac si esset sui iuris. vt. ff. e. l. h. §. j. nisi in duobus casibus. vt. §. e. §. item inutulis dixim⁹. **Patre.** sed que est ratio de hoc ad pupillū cū tutore auctore obliget. respōdent quidam qz hec ipsuz datur tutor. sed pa. potest ad corrigendum & est pro eis. C. de bo. q. li. l. h. §. sin autem vel die q tutorem habet obligatum si male auctoratur patrez non vt C. de bo. que li. cum oportet. §. sub hac tamen versiculo sin autem hypotheca. **Conditio** impossibilis viciat stipulationem conditio vero necessaria facit eas haberi pro pura. h. d. aretinus.

mitti infans vt. C. de lu. §. lib. si infanti §. j. secus in furioso. vt. C. de cur. su. l. h. §. sin autem. & hoc secundū az. s3 certe sic potest dici qz vnus parvus est magna alter p̄tinuū tps alter h3 interuala dilucida dic ergo distat in stipulando i hoc qz infans sine intellectu iterdū stipulat s3 furios⁹ nūquā vt. ff. re. pu. sal. fo. l. seruū pupilli itē dicit nō multū pp. primū infans

C Obligationibus quibuslibet ut hie et ff. de
acti. et ob. no. solum secus est in ultimis vo-
luntatibus qz tunc p. non apposita habet
vt. ff. de here. insti. §. pe. b. **C** Cui na. non
ita si p. boz pplexio sit. vt. ff. de pdi. insti. si ti

ans io. contra
tuc eni qnqz
non diceret
possibilis lz
no possit exi
stere. vt. ff. de
verbo. obli.
ficticius secu
dam az. et fa
ct ad huc. §.
ff. de re iu. l.
ipossibil. §. j.
c. Pure.
l. pditione et
si dies appo
sita. vt. ff. e. l.
in illa stipula
none. §. fi.
o. Statiz
ei spacio cuz
solui possit.
vt. j. e. §. fi. et
ff. eo. eum. q
calendas et
hoc dixi. §. d
verb. obli. §.
omnis stipulatio.

possibilis pditio obli
gationibz ad iustia ni
hil valz stipulatio im
possibilis aut coditio
habet cui natura ip
ditio e qmin9 existat
veluti siqs ita dixerit
si digito celu tetigero
dare spodes: at si ita st
pulex si digito celu si
attigero dare spondes
pure facta obligatio i
telligit: ideoqz statim
petere potest. **C** Item
verboruz obligatio in
ter absentes concepta
inutilis est: sed cuz hec
materiam litium con
tentionis hoibz pstabat

Item verborum. **C** Stipulatio no potest
parari inter absentes. Et si instrumento co
ntineat partes fuisse pntes vel stipulationi i
ter fuisse statui scripture; nisi contrarium p
batur. h. d. Aretii. e. **C** Item p. boz sicut
p pditionem impossibile ita p absentiaz sit
inutilis stipulatio. **C** Absentes ita intelli
ge absente vt audire non possit. vnde si est i
turi vel a remotis et clamet et valet stipula
tio si se audiat arg. ff. ad fil. l. j. §. ea. al accipi
tur multis modis vt. ff. de sig. l. abientem.
et no. in auc. de fideiuss. §. j. sed ppa est. ff. §.
do. inter vi. et vro. l. ea que. sed ibi interce
sserat stipulatio an abntia cuius pba. et iter
absentes nunc petunt. ite §. ff. de pac. labeo i
p. lz aliud i pacto quolibet alio qd sine hu
iusmodi solenitate fieri pot lz stipulo no vt
ff. de pac. l. j. i. fi. et j. de ac. §. d. futura. ite §.
ff. de sp. l. ij. et l. v. §. pot dici ibi spale vt va
leat inter abntes vel sic qz p stipulone fieri

phit spofalita et tuc inter pns vt hie ite pten
su. l. solo pnt fieri spofalita et tuc et iter abnt
tes in. d. l. iij. g. **C** Prestabat. antiquas.
h. **C** Post tps p. ideo dicit. qz qn puenit
tur p. tps p. et alia opponunt. i. **C** Tale

quales subij
cti statim.
k. **C** Et si re.
k. **C** Et si ec
ce. allegones.
l. **C** Costo
C. de pten. et
commit. stip.
optimus.
m. **C** Dispo
suim. loquitur
iustinian9 au
ctor illi9 con
stitutionis.
n. **C** Scri
pturas. lz qd
si vn9 pferat
instrm i quo
pnteat pntes
rome tali die
alter qz bon.
Dicit quida
qz neutri cre
dit. alij qz bo
n9 iudex dz
adnuertere cui poti9 crededu sit vt stipula
tor: ipse tpe tenebar scholas bon. stabit illi i
stro qd pntet ipm fuisse bon. o. **C** Pre
sto. l. pntes. p. **C** Dimo. no. stada scrip
re nisi p. pbe. sic. C. de pba. cu p. b. et. j. e.
§. si scriptu. et j. et j. §. fi. et hoc qn forma hz
publica als si pnatia si p scribete n valet. si p
scribete valz si e cu ca. vt i auc. d iuri. a mo.
§. j. et. C. de non nu. pe. g. n. l. q. **C** Impro
bis. l. pma facie q forte pbe appebit tades.
sic. C. de epis. et de. l. oes q circa pn. fm. Zo
r. **C** Manifestissimi q contra scripturam.
f. **C** Scripturas. l. aliam quod est melius.
r. **C** Idoneos. oi exceptioe maiores. i. qz
nulla exceptio poterit eis oppoi. vt. C. d. §. h.
et com. st. l. optima. v. **C** Toto die no. qz
dies dz fieri i instr9 et alia sunt necessaria vt
dixi i auc. vt pponat nom ipera. et facit. C. d.
diuer. re. si qz qz quo b. pbabit cu dies instr9
n deat exhiberi. vt. ff. de edel. l. j. §. editio ca
si. trib9 modis peti instrm edi pmo vt fun

forte post tps tales al
legatiodes opponetbz
et no pntes ee vl se vl
aduersarios suos pte
dentbz. Zo nra costol
pp celer itate vri me
dar litum introducta est:
qz ad cesarienses aduo
catos scripsimus p qz
disposuim9 mals scrip
turas q psto esse ptes
iudicat omnimode esse
crededas nisi ipse q tali
bus vti iprobis alle
gationibz manifestissi
mis probationibz vel
per scripturas vel per
testes idoneos appro
bauerit i ipso toto die

det intentione ex testamento rei actor: vel re-
 instrō actoris fundet exceptionē cū neutro
 casu aduersari? vteret qd n̄ debeat eē r̄ tūc
 nulla pars instrū dz exhiberi. vt. C. de eden.
 l. si. i. fi. r. C. de test. l. min? scdo. s. qñ aduer-
 sari? vñ naz

tūc edē vt vi
 deatur an ali
 qd ei possit
 opponi r̄ tūc
 exhibet. s. si
 ne die r̄ p̄ su-
 le ne mā det
 falsuz fabrica
 di vt. d. l. ff. d.
 edē. l. j. s. edi
 cōes. r. ff. que
 qdmodū tes.
 a. p. l. j. s. iij.
 vt r̄ falso ac-
 censet r̄ tūc et
 cū die r̄ p̄ su-
 le ē exhibedū
 vt hic. r. C. d.
 p̄ h. r. cōmit.
 sti. l. optimuz
 C. d. fi. instrū.
 fi. alijs autē.
 modis perit
 instrū edī vel

tradi p̄ varia genera actionū. vt. ff. de edē. q
 dā p̄sona sunt. s. dictis tribus modis petun-
 tur. edī vel demonstrari itē quo h̄ ē q̄ hic p̄
 bat re? s̄ iuris ordinē. vt. C. de edē. l. q̄ accu-
 sare. rñ. hoc p̄ter p̄sumptōz q̄ est p̄tra cū pp
 scripturā. vt. ff. de pac. iurisdictionū. s. qd̄ fere-
 rit nūq̄ duo testes hec p̄bātes. s. alter cō
 trahētū abfuisse sufficiūt. rñ. sicut. ff. d. tes-
 t. l. vbi s̄ nōne instrū vicē duoz r̄. vt. C. d. fi.
 instrū. i. exercēdis q̄re vt q̄ re dubia p̄ instrū
 stare. s̄ certe n̄ directē p̄tradi instrū s̄ per
 obliquū. l. se fuisse i scriptura qdā scā rome
 vel vt testis vel p̄trahens si s̄o p̄tra cū dire-
 cte d̄. plures quā duo exigunt vt vincant
 scripturā vt. ff. de test. l. iij. C. d. p̄tra. r̄ com-
 mit. sti. l. optimā ibi ali? numer? r̄c. vel di-
 cas et hic erigi tres s̄ nūq̄d si aliq̄ testes di-
 cant p̄ instrū vel. i eo scripti vel n̄ tot vt plu-
 res erūt necessari circa instrū. rñ. sic qz instrū
 p̄ se vicē duoz r̄. vt dcm̄ ēitē p̄ter ipsuz sūt
 p̄bationes vponis. ff. de pig. p̄trahit̄ item
 q̄ dicit eo die idem dicas? sci alio. tali qd̄ bi

esse nō potuit. vt ar. s̄. de v. ob. s. loca.
 a. C. Quo vel et alio dūmodo sit tñ remo-
 tus locus in quo dicit fuisse tpe quo dicit
 instrū esse factū. hoc nō potuit esse. ff. de s̄.
 ob. l. vj. s. fi. r. s̄. s̄. ob. s. loca. Vel die eē

vel fuisse. sic
 s̄. de his qui
 sunt sui vel
 alie. in. s. in
 potestate.

Post. **S**tipulatio
 cōcepta post
 mortē stipu-
 latoris vel p̄
 missoris vel
 postea qual-
 iter moreret
 olim nō vale-
 bar. hodie va-
 let. h. d. are.

C Post
 mortē. l. iure
 vetustissimo
 qd̄ hodie cor-
 rigitur. vt in
 fi. huius. s̄.

C Rius. s̄.
 patris vel do-
 mini.

C Videtur vñ sicut ipse pater vel domi-
 nus sic stipulando erat stipulatio inutilis ita
 r̄ seruo talia verba dicente vel filio vt hic r̄
 s̄. e. el. qui. r̄ facti. C. de ipube. r̄ alijs substi-
 s. fi. e. **C** Sed cum iam. l. nunc corrigi-
 t. **C** Prudie. i. die p̄cedēti mortem. vt. ff. s̄
 fer. pridiē. g. **C** Erat. s. olim. h. **C** Di-
 ctum. l. s̄. de s̄. ob. s. s̄ hic acc. i. **C** Pla-
 cuit. vt. C. de p̄trahē. r̄ cōmit. sti. l. scrupulo-
 sam. k. **C** Valeat. s. statim. efficax autē erit
 p̄ mortē vnde ab herede r̄ p̄tra heredem l
 cipiens actionem hodie quod olim non erat
 vt. C. vt. action. ab here. r̄ contra. l. i.

Trēs q̄s. **R**ōne p̄postet̄ p̄ceptōis n̄ viciā-
 tur stipulatio s̄ s̄ stipio r̄ cū moreret p̄mis-
 sior v̄stiptor vel p̄ mortē s̄rii valet et d̄ iur̄
 veteri. h. d. Are. l. **C** Venerit. p̄ hoc ve-
 neritē p̄cūtū. r̄ subau. quocūqz vel vsqz ad
 anū stat̄ esset p̄ illā dictionē hodie nō eēt
 stipulatio inutilis et iure veteri. s̄ vtilis r̄ cō-
 ditional. s. vt. s̄. de s̄. ob. s. sub p̄ditione.
 m. **C** P̄postet̄. primo. n. dz venire i na

trā aditionalis stipulatiois vel aditiois quā
dari hodie. a **C** Estimauit. s. cū ita stipu-
labat mulier si sine liberis decesserit. pmit-
tis mihi dotē reddere vt de ea possim testa-
ri cū prius testari p̄pōbat et ea mortua do-
tem reddi. vt

C. s. iure do.
si mulier. vt
die h̄y 30. cū
stipulatur mari-
tus sic si dab
mihi decē p
mittis te mi-
hi nuptiā. p̄
mo enim nu-
bere et postea
dare debeat.
b **C** Placu-
it. c. de testa.
h̄y 30. p̄pō-
neri.

C. In oi-
bus. s. obliga-
tiōibus.

b **C** Conce-
ptio. ex actio
vel conceptio
si fit post ad-
itionē existen-
tem. vt. C. de
te. p̄pōneri i
h̄. et facit ad
h̄. s. s. q̄ n̄
sit curād^o or-
di scripturē
si de pecu. l. e.
l. quidā. 7. s.
de l. s. ante
7. ff. de solu-
tionem.

C. Ita autē erat. 2. ff. de bo. auc. in. pos. l.
hereditarium. f. **C** Mortem scriptū. nun-
quid idē sit si testes dicūt aliquem p̄mississe
vt et tūc intelligat interrogatio viderat q̄ sic.
vt. C. de fide i. i. exercendis sed tamen cō-
tradico. vt. C. de v̄suri. l. i. 7. est ratio secun-
dum. io. qz testes nō sic i iure i. i. sunt vt
instrumenta que a iure peritis sunt.

S. **C** Verba p̄mississe i scriptis reptū. l.
p̄pōnat stipulatiōē. h. d. arc. g **C** Peride nisi
p̄p̄a. p̄bat. vt. ff. s. pac. iuris ḡtium. s. vere.

Quotiens. **C** Si plures res educatur i
stipulatione et simpliciter respondit ad eas

ad oēs alias tenetur. h. d. arc. b **C** Sp̄-
ponderit alias respondeat. i **C** Contra-
bitur immo videtur non valere cum sit di-
uerfitas in respondendo. vt. s. eo. s. p̄cte-
rea. sed distingue. vt ibi diximus. h **C** Ex

pluribus. r̄-
dere si volu-
mus in oib⁹
teneri atē te-
nemur tantū
i his i quibus
respondem⁹.
vt hic. item 7
sufficit sim-
plex respon-
sio vt dixim⁹
cum equipa-
retur ei quan-
do ad omne
respondet. sic
ff. de verbo.
obliga. l. titia
s. idēz resp̄-
dit. 7. s. eo. s.
p̄cterea. s.
A **C** Alteri
Stipulatio
de dando al-
teri nō valet
nisi fuerit ap-
posita pena.
h. d. arc.
C. Alteri sic
ff. de verbo.
obli. stipula-
tio ista. s. al-
teri.
C. Supra-
dictum est. vt

s. e. s. si quis alij hoc tamē fallit i multis ca-
sibus vt ibi diximus 7 no. q̄ h̄ tribus mo-
dis alteri stipulamur. nam interdum dire-
ctam acquirimus actionem subau. alteri sti-
pulando vt filius patri. seru⁹ domino 7 ecō-
tra. vt. s. e. s. si quis alteri. 7. s. ei qui quan-
doq̄ vtilem vt tutor pupillo 7 in similibus
ratione officij 7 seruus publicus. vt. ff. de cō-
stitū. pecu. l. eum qui. s. penul. 7. ff. rem pu-
blicam. sal. fo. l. iij. interdum nullam 7 tunc
necessaria est pena. vt h̄ d̄. itē no. q̄ hoc vlti-
mo casu verba stipulationis 7 fortis 7 pe-
ne possunt formari tribus modis. aut eni si

propter omnes tenetur
si vero vna ex his vel
quasdam daturum se
spopoderit⁹ obligatio
i his p̄ q̄bus spopode-
rit cōtrahit⁹. Et pluri-
bus⁹ eni stipulatiōib⁹
vna vt q̄dā videtur p̄-
fecte singulas. n. res sti-
pulāi 7 ad singulas re-
spōdes debem⁹. **C** Al-
teri stipulāi vt sup̄adi-
ctū⁹ nemo potest: iūe-
te enim sunt huiusmo-
di stipulatiōes vel ob-
ligationes ad hoc vt
vniquisq̄; acquirat si
bi quod sua interē cete-
rū si alijs def̄ nihil iter-
est stipulatoris. **C** Pla-
ne si quis velit hoc fa-
cere: penam stipulari
conueniet vt nisi ita fa-
ctum sit vt. comprehen-
sum eē cōmittat pene

Stipulatio
de dando al-
teri nō valet
nisi fuerit ap-
posita pena.
h. d. arc.
C. Alteri sic
ff. de verbo.
obli. stipula-
tio ista. s. al-
teri.
C. Supra-
dictum est. vt

disco promittis mihi qd dabis illi et eodem modo penam aut si promittis illi qd dabis ei et eodem modo penam. et in his duobus casibus non valet neqz fortis neqz pene. pmissio. s; aliud qn deberet utilis vel directa acquiri vt i pui mis duobus casibus vt de psti. pe. l. eu3 §. si actor. l. 2 §. iul. et h. aut si promittis mihi qd dabis illi aut penam mihi tm stipulor qz te bz locu qd h d. aut qro mo dico promittit qd dabis mihi recipie ti nomie eius quo cau valz vtriusqz et ego illi ceda cu noie stipulat^o su3 vt. ff. ma da. si pecu. §. si. a **C** Etiam ei. f. stipulanti cuius ta me no interest dari ei cui fuit stipulatus nec mirum qz ibi fuit stipulatus penam vt mo diximus et facit. ff. de ar. l. cu pena. s; ptra. ff. d arbi. l. aduersus. §. s; si cu s; ibi non directo ptra arbi riu itur et io spicit an iter sit et in pena cu ad ea q frequer accedat iurale referunt vt. ff. de le. l. na ad ea 3te §. ff. siqs in ius vo. l. ij. §. si. s; ibi i pena p pua h aut in quetionali dicit vel ibi io no comitit q no debuit venire qz adu saru no itererat et ita p obliqua illa ro reddit. b **C** Penam stipulaf. no. qz caute. ponit stipulaf. na fec^o e cu pacificet tm cu pea ex nudo pacto et icorine ti appositio sicut vsura no possit peti. vt. ff. de ser. expor. su^o et c. de vsur. l. iij. **C** Que sit. i. que sit qualitas et que sit conditio inspicitur conditio vtrum sit impossibilia vel p. babilis vt non vt. §. e. §. si impossibilis 2. §. e. §. qz turpi qntitas no q sit inspicit vt qntu. cuqz sit petat certi pditioe si e certa. als si stipulatio e certa actioe ex stipulatu vt hic 2. §. de h. ob. l. pn. ista. n. noia qz et q substantie

stipulatio etia^o ei cui^o nihil interest: penam^b eni cu stipulatur quis non illud inspicit q in terfit eius sed q sit qua titas conditioe stipu latiois: ergo si quis ita stipulatur. Titio^o dari nihil agit sed si adie cerit penam nisi dederit tot aureos dare spon des^o tuc comittitur sti pulatio. **C** S; et si qd stipuletur alij cu eius^o interest et placuit stipu lationez valere: na et si is q pupilli tutelam ad minioe ceperat: cessit

sunt si significatiua si qntitas. s. certe vt taxate vel taxate. et hoc pm as. §. §. vt. i. de actio. §. oes solue vt ibi. ite §. ff. de euic. l. si doni s; ibi sic agebat. ite §. C. de spo. l. mulier. §. pe: s; illud fauore infirmonij ne i infinitu pea ex cedat vt. C. d inuti. si. l. ij. alij. vt. ad. di cunt vsqz ad duplum. et in hoc p siderat qntitas vt du plu n excedat fm eu3. vt. C. d sen. q p eo qz interest. l. ij. alij vt io. di fringunt iter eu q scient. p mittit vltra dupla se si te neri vt ille te neat als n vt ff. siqs cau. §. et si quis. §. si. alij dicunt vs qz ad qdru plz temp ex tedi et n plus vt. j. de ac. §. oes pma verior. e. d **C** Titio dari vt pmit tis titio vel mihi qd dabis titio. e **C** Spod des. si mihi als n valet hoc vt mo dixim^o in pditioe. i. penali sti plone q e pditioalis. s; si n pareret pmissio pncipali. pmissio. s; si ad iecerit stiplo. s. pene eo n date. si aut illa in utilis efficitur vtilis. sed pene metu et illi sta tur vt et alias. C. de arbi. l. j.

Sed et C Stiplo qd def ei cui dare mea interest et h. d. are. f **C** Eius. f. stipulantis. g **C** Cessit sic. §. de latid. tut. et cur. §. ij. als. ij. h **C** Obligo na vtilis actio pupillo dat. ff. de magi. que. l. j. §. p. ite ipi stipulanti directa acqrit vtilis dr. i **C** Titioes i terest. n. mea pcuratori meo solui qre me expediat. vt. j. man. §. tua gra et mandantis. k **C** Et si. data ab isto qui nuc stipulatur. l **C** Quod. i. qz. m **C** Stiplo. no vt pcuratori vel creditori actio copetaz s; q stipulat^o e ager actioe ex stipulatu ad iteresse qnt sua interest creditori vel pcuratori fuisse souu vt. C. de iuti. si. l. h. et ff. de h. ob. liber

homo. §. si. r. C. de do. cū res vel hz nos agz
certi. condi. ad interesse. quod probauimus.
vt. §. de ver. ob. in prin.

¶ Promissio scā alieni si valet nisi
apposita fit pena z nemo p̄t stipulari rē suā
h. d. areti.

¶ Versa
nce ad supio
rē. §. alteri.
¶ Penā
z tūc ad pe
nā tūc tenet
z facti. §. eo.
§. si quis.

¶ Itē ne
mo. futuraz.
vt partū dē
le vel fetū aia
liā suoz que
sua futura sūt
vt. §. de re. di.
§. itē ea item
si stipulet rez
q̄ nūc ē sua. vt
§. eo. §. j.

¶ Quo
sua fit hoc iō
q̄ in eo casu

quo sua futura nō ē valet stiplo. vt. ff. de §.
ob. l. si rē meā. e **¶** Stipulat^o ē. l. dari z ē
rō q̄ qd̄ suū ē āplius suū fieri nō pōt. vt. j. d.
actio. §. sic itaqz reslitū tū p̄t stipulari. vt
siue §. ob. nemo. j. rñ. z. ff. v. s. r. u. que ad
modum. l. j. §. sed quod diximus.

¶ Dissensus i corpore viciat stiplo
nē. h. d. are. f **¶** Credideris. hoc ē vep̄ q̄
certū ē eos dissensisse. vt. ff. de §. ob. p̄nu^o
§. j. al. aut si pōt h̄m vtriusqz intellectū valere
valet h̄m intellectū p̄missoris vt. ff. de §. ob.
g. ex plurib^o. l. si. ista. §. eū q̄ nec ob. qd̄ d̄
minozē p̄stari debet. vt. ff. §. le. j. apud iulia
§. scio. qz minor ē q̄ dare vult p̄missor vt
h. d. ac. §. p̄terea. si aut h̄m vni^o intellectū nū
valere pōt h̄m vni^o intellectū valet vt hodie
dare mihi bononiē. x. p̄mittis si. n. d. hac bo
nonia i q̄ sum^o itelligat valet. als nō. vt. ff.
de ver. ob. l. quotiens in stipulationibus.
z de re. du. l. quotiens. ij.

¶ Stiplo turpis ex turpi cā desce
dit nō valet. h. d. are. g **¶** Promissum
sue dicā p̄mittis homicidiū facer sue dicā

p̄mitti. x. qz. p̄mittis facer homicidiū. vt. ff.
de §. ob. ḡnalr. h **¶** Nō valet huiusmo
di. n. p̄ditōes turpes ip̄sibiles p̄sumunt a
iure vt. ff. de p̄di. l. si. si. h̄m^o vñ nō valet sti
pulario vt. §. eo. §. si ip̄sibiles. circa quod

trū dic q̄ ant
ipsum qd̄ di
mittit ē tur
pe vt facere
homicidiū z
tūc n̄. valeret
ēt pena appo
sita. vt. ff. de
§. ob. l. gene
ralit. l. velut
z. l. si plagij.
idem dico z
si sub p̄ditio
ne turpin vt
hic. aut si bo
nestū. p̄mit
tat̄ h̄m tur
pit vt dare. x.
§. p̄metū vel
dolum. z tūc
valet promif
sio facta sed
exceptioe eli
ditur vt. C. §.

inuti. si. dolo i si. nisi i casu vbi ip̄so iure nō
valet p̄missio facta p̄ metū vt. ff. qd̄ me. cā
l. si mulier. §. q̄ si dos. §. m. 3o.

¶ Stipulatio p̄ditionalis trāsit ad
heredes stipulatoris z promissoris. h. d. ar.
i **¶** Quis agere. hoc i p̄tractibus. vt hic. z
§. de verb. ob. §. ex p̄ditionali. aliud i religij
vt. C. de cadu. tol. §. si autem aliquis. z. ff. de
ma. tes. si ita scriptum su. l. si. z facit ad hunc
§. de peri. z p̄. rei. vt. l. q̄ si p̄cedente. j. rñ. ac.

¶ Qui p̄mittit certo tempore non
pōt conueniri nisi tot^o terminus ē elapsus.
h. d. areti. k **¶** Qui hoc āno. i. g stipula
tus ē his x̄bis p̄mittis hoc annos vel hoc
mense. l **¶** P̄teritis. i. elapsis. sed secus
est in relictis fauore vltime voluntatis nam
in caput anni p̄stario fit. vt. C. quando di.
le. ce. l. j. vel distingue. aut p̄mittit per hē
verba. h̄ anno vel quolibet anno. z tunc in
fine āni fit solutio vt hic. z. ff. de ver. obli. g
hoc āno. z. l. eū qui certaz. aut annū z tunc
in capite anni fit solutio siue legatū siue §
p̄ctu fiat p̄missio §. m. 3o. z. B. vt. ff. d̄ p̄di.

et demon. l. si in annos. 7. ff. quando di. le. ce. nec semel. unde versus. Annua si debes tunc inspicias caput anni. Anno si debes in fine tenebris anni. de hoc diri. s. de verb. obli. in prin. sed quid si vsq; ad forum rem promiseris vide

tur qd statim incepto foro possit agi. vt ff. ad trebel. l. qui fiti. §. fabinus. **P**ro missori datur tempus habile ad soluendum. h. d. are. a. **P**ossit cum commodo promissoris. vt. ff. de verborum significacione.

l. nepos proculo nec tamen nimium expectatur licet prius non posset fouere. vt. ff. de verbo. obliga. continuus. §. illud. Item si i continenti pot. non tñ ideo statim exigitur vt. ff. de so. qd dicimus quoddam ergo tps mediū exigimur. s. p. diez fm quofdaz. vt. ff. de pñi. pe. l. promissor vel dic arbitrio iudicis cū. l. nō sic determinatū. vt. j. de iure deli. l. j. i. si. q. iudex statuet tps quoddā nec nimium nec modicū vt. ff. de solu. l. ratū 7 rez ra. ha. l. quo enim. y. j. 7. ff. d. offi. iudi. j. rñ. itē nunqd idē i quātitatibus qd in speciebus hic dē. rñ ideo non imo tpe tanto quantum iudicatis dat expectat vt. ff. de iudi. l. si debitori 7. l. iij. mēsiū. vt. C. de vsur. rei iudi. l. ij. fm quosdam vel verius dic vt no. s. de rōb. ob. y. ois i glo. ibi statim 7c.

De fideiussoribus. Continua sic visum ē de his q principaliter obligātur ex pluribus tractibus vey vt hic dicit lex i principio pro eo qui obligatus est solet accedere fideiussor ideo. post illos titulos subijctur iste de fideiussoribus Aretinus.

Pro eo. **C** totus iste titulus diuiditur in quinque partes primo qualiter fideiussores accipiuntur secundo in qua obligacione accedere possunt Tertio quando sunt plures fideiussores an solidum vel pro parte quibet obligetur Quarto q non potest fide-

ni vel mensis nō recte petijt. **E** Si sūda da ri stipularis vt hoiez nō poteris p̄tinuo agere nisi tm̄ spaciū p̄terierit q traditō fieri possit **De fideiussoribus.**

Pro eo q p̄mit tit̄ solēt alij obligari q fideiussores appellantur quos homines accipere solēt dū

iussori plus obligari q̄ principalis 7 quādo dicitur in plus obligari Quinto quando solentitas intrinseca p̄sumitur Secunda ibi i oibus Tertia ibi si plures Quarta ibi fideiussores Quinta ibi stipulauomibus 7. h. d. are.

curant vt diligētius sibi cautum sit. **E** Inf omnibus autē obligatiombus assumi possunt idest siue re siue rōbis siue litteris siue p̄sensu stracte fuerit. At neq̄ illud qdē interest vtrū ciuilibs a naturalis sit obligatio cui adiecta fideiussor. adeo quidē vt p̄ seruo quoq; obli-

gationi accedere fideiussor potest respon. sic vt. ff. eo. grece. §. si. 7 de pig. ac. si rē. §. j. c. **S**olomines. i. fideiussores. d. **S**olent. i. creditores. e. **C**autum 7c. cautuz sine dubio. vt. j. de replica. §. si. **I**n omnibus. **C** omni obligacioni accedere potest fideiussor 7 ciuili tantum 7 naturali tantum. h. d. are. f. **C** In oibus idem in oi specie obligacionum dummodo non sit contra legem vt. ff. e. l. cū lex. sed contra. C. ne fideiussor. do. de. l. j. so. illud speciale ē itē i p̄ntibus 7 futuris negocijs pot̄ accedere fideiussor. vt. ff. de in. l. que ad modum. j. eo. §. si de iussor. g. **C** Consensu siue et ex maleficio vel q̄si vt. ff. e. l. grece. §. si ex delicto. h. **C** Nec. i. nō. ac. i. **C** Ciuilibs. l. tm̄ vt p̄ eo q̄ fuit p̄fessus. spe future nueratōis. j. ti. p̄ri. hz tñ eadē exceptionē quā re. C. d. nō nu. pe. l. pe. i. si. 7. l. tā mādatori. 7 sic no. ciuili tm̄ obligōni accedere fideiussorē. vt. hic. 7 d. l. d. r. 7. ff. eo. l. fideiussor. §. ij. k. **C** Malis. l. vt p̄ suo vt s̄bjicit. 7. ff. e. l. fideiussor. §. fideiussor accipi q̄ gntū ad dationē fideiussoris si interest. s̄z quo ad alia multa interest. l. in ter ciuile 7 nālē obligōnē vt. ff. de pñi. pe. l. j. §. debiti. 7. l. quod maritus. §. siq; autē. l. **C** Cui. f. obligōni. m. **C** Ideo. i. i. tm̄. n. **C** Pro suo. q̄ suus de iure nālī tenet tm̄ si ciuili. vt. ff. d. p̄d. ide. si id qd. 7. s. de li-

fideiussor est qui accessorie obligatur ad maiorem cautelaz creditore. h. d. are. b. **P**ro eo.

C Promittit. f. principaliter per stipulatōnem 7 idem quocūq; alio modo quā obligetur vt. j. e. §. j. 7. ff. eo. l. j. nunqd accessorie ob-

ligationi accedere fideiussor potest respon. sic vt. ff. eo. grece. §. si. 7 de pig. ac. si rē. §. j. c. **S**olomines. i. fideiussores. d. **S**olent. i. creditores. e. **C**autum 7c. cautuz sine dubio. vt. j. de replica. §. si. **I**n omnibus. **C** omni obligacioni accedere potest fideiussor 7 ciuili tantum 7 naturali tantum. h. d. are. f. **C** In oibus idem in oi specie obligacionum dummodo non sit contra legem vt. ff. e. l. cū lex. sed contra. C. ne fideiussor. do. de. l. j. so. illud speciale ē itē i p̄ntibus 7 futuris negocijs pot̄ accedere fideiussor. vt. ff. de in. l. que ad modum. j. eo. §. si de iussor. g. **C** Consensu siue et ex maleficio vel q̄si vt. ff. e. l. grece. §. si ex delicto. h. **C** Nec. i. nō. ac. i. **C** Ciuilibs. l. tm̄ vt p̄ eo q̄ fuit p̄fessus. spe future nueratōis. j. ti. p̄ri. hz tñ eadē exceptionē quā re. C. d. nō nu. pe. l. pe. i. si. 7. l. tā mādatori. 7 sic no. ciuili tm̄ obligōni accedere fideiussorē. vt. hic. 7 d. l. d. r. 7. ff. eo. l. fideiussor. §. ij. k. **C** Malis. l. vt p̄ suo vt s̄bjicit. 7. ff. e. l. fideiussor. §. fideiussor accipi q̄ gntū ad dationē fideiussoris si interest. s̄z quo ad alia multa interest. l. in ter ciuile 7 nālē obligōnē vt. ff. de pñi. pe. l. j. §. debiti. 7. l. quod maritus. §. siq; autē. l. **C** Cui. f. obligōni. m. **C** Ideo. i. i. tm̄. n. **C** Pro suo. q̄ suus de iure nālī tenet tm̄ si ciuili. vt. ff. d. p̄d. ide. si id qd. 7. s. de li-

bertinis. §. j. r. 8. de iuri. sti. §. Item iustis r
 huic nali accedit hec fideiussor: at ipse hu
 fideiubere no pot. vt. ff. e. l. hu? infcio r. l. se.
 Oblige. fideiussor q p eo itercedit.
 Dns. no ide e? vt dno suo possit fide

iusore dar e
 no. q: talis fi
 deiusor obli
 gado se suo
 per pns dno
 obligat. Item
 p. eodem. si
 dno obligat
 qd ee no pot
 vt ide p. eod
 de r apud eu
 de possit obli
 gari. vt. ff. e. si
 qe p. eo. §. j.
 r. l. vrami? r
 ff. ad vell. tu
 tor.

R. fideiussor:
 no. **Obligatio**
 fideiuf
 foria e transito
 ria ad hrdē r
 fideiussor pt
 adhiberi et p

futura obligone. h. d. 2. re.
 Relinqt siue hoc dictu sit siue no r ide
 i oi oblig. ex ptractu vel quasi i reo pncipali
 vt hic. r. ff. de act. r obli. l. ex pctib?. s; qd si
 ad pena furti obligatus e vel in alia act. vel
 oblique no trāsit ad hrdes rñ. no puto tene
 ri ex hoc casu hrdē qñ nām muttet hoc eāu
 stipulatio. vt ar. ff. si qd cau. l. si eū. §. q in iu
 riaz. r. j. de act. §. fuerat aut. r facit. ad hūc
 §. ff. eo. l. iij. §. si. **O** Fideiussor r pce
 dere. puta fideiubeo in id qd sibi credes vel
 credidisti vel credis. nā bis trib? tpib? pot
 accipi vt hic. r. ff. de vflu. e. re. q vlu. con. l.
 quoniam. §. si. ac.

R. i. c. Si plures p eodē fideiubebāt qli
 bet tenet isolidū s; beneficio epistole sit di
 uisio inter eos qui soluendo sunt tempore li
 tis contestationis r si vnus ex fideiussorib?
 soluendo soluat in solidum a confideiussore
 repetere potest. hoc dicit. Aretinus.

R. e. Tenentur idem etiam in pluribus mā
 rātib; vel iubentibus vt. ff. q iusu. l. si.
 s; vt iure nouo qd p pte sua tm qz teneat
 iplo iure vt iam no sit necessaria epla q scri

bit hoc. nisi expse isolidū pmittat. r sic q
 corrigi qd hic. vt. r anc. d. duo. re. d. j. col.
 vij. vel verius vt puto de a. auc. loqf i pluri
 bus reis debēdi i qb? et iure veteri vt suis
 se cautū vt p pnb? teneant vt. ff. d. duobus

solidū petere: sed ex epi
 stola diui adriani cō
 pellitur creditor a sin
 gulis quimodo soluen
 do sunt litis contestate
 tpe ptes petere. Ideo
 q; si quis ex fideiussori
 bus eo tēpore soluēdo
 nō sit hoc ceteros one
 rat. Sed si ab vno fi
 deiussore creditor totū
 psecut? fuerit hui? so
 li? dtrimētū erit si is? r
 p q fidiussit soluēdo nō
 sit: r sibi iputāi d; cū
 potuēt iuuāi ex epla

reis. l. reos. at
 sec? sit i fidei
 iussorib? quo
 rā qlibet te
 nēt isolidum
 vt ipse re? p
 quo itercedit
 r ita hēbit lo
 cum epistola
 hodie vt oit.
 f. **E**x epi
 stola. s; vbi
 est hec epla.
 rñ. si hēmus
 eā scriptā m
 totis tñ d ea
 mētionē facie
 lex. vt hic. r
 C. de cōstitu.
 pe. l. h. r. ff. e.
 l. inter fideiuf
 sores. r. l. se.

Upar

tes. dic tñ epistola. fallit in. v. casibus vt in fi
 deiussoribus tntoz q non iplozant benefi
 cium s; tutores iplozent. vt. ff. rē pu. sal. fo. l.
 si. r. ff. de tu. r ra. di. l. j. v. nūc tractem? itez
 fallit i fideiussore fideiussorib;. vt. ff. e. si plu
 res. §. si. itē fallit qñ certū fideiussores. soluē
 do nō sūt tpe litis pte. vt. j. subijcit statū itē fal
 lit qñ eiusdē sume sunt fideiussores. s; nō p
 eodē debitore vt. ff. e. si a titio. itē r qñ ificia
 tur. vt. ff. e. si dubitret. §. ita s; nūqd hec ex
 ceptio eple e pēptoria vel dilatoria. vī pem
 ptoria q; p rñs pimit ibi quo opponit. itē
 e? vt dilatoria. q; an litē. pte. opponi d; vt.
 hic qre vī dilatoria. vt. C. de pba. l. exceptio
 sed dico eā quasi anomalā cū nec pemptori
 am p rñs imitet nec que vsq; ad finiam op
 ponit nec dilatorias q tñ differūt. vt. j. d. ex
 ce. r. C. sen. rescin. nō po. l. pēptorias. s; qd si
 soluit nūqd repetit quasi sit fauorabilis exce
 ptio vt q sic vt i vell. vt. ff. de pdi. inde. l. ex
 cep. r. ff. e. l. si pcedat. s; dīco q; si iuenio q
 sic sic fauorabilis r q; suū receipt vt. ff. d. cō
 di. ide. repetitio. h. **O**nerat. ar. §. ff. ad
 l. r. d. iac. l. ij. §. si quis. i. **S**is. l. reus.

¶ **D**iuini adriani facit. ff. e. l. vt fideiussor. **F**ideiussores. **C** Fideiussor non potest in plus obligari quam principalis et in plus obligari dicitur et q. alteri tpe obligatur. h. d. are. b. **¶** Obligantur sed nunquid id ipsum i quo reus tenetur saltem remanet obligatus qm in plus fideiussit qui dam dicit q sic pro quibus est hoc generale. vt. ff. e. si a reo. §. i. z. c. de do. si quis ar. §. sed in his obibus. nos contra. l. q. in nihilum teneatur. z est pro nobis. ff. eo. grece. §. illd. **¶** **C** **A**ceptus contra. hanc regulam est s. de re. di. §. si tamen rem alienam. itez ff. de contra. hen. emp. si i emptione in p. in. item. ff. de solu. qui res. §. mihi. r. §. stipulatur z. §. mihi rome. sed his omnibus dat generalem solutionem vt sic exponas hac litteram. non plus esse potest in accessione zc. l. in accessoria obligatione fm. §. o. item contra. ff. de iudi. non quemadmodum. so. ibi. non est plus quia licet fideiubeat ante reum non tamen prius tenetur. item contra s. e. ac. ne sed ibi non est plus. eo modo quo plus dicitur: of enim plus. quattuor modis quorum nullus est ibi. i. de ac. §. plus autē d. **¶** **C** **C**ontra. i. si reus quinq. promisit fideiussor. r. e. **¶** **C** **C**ontra. si reus sub conditione promittat fideiussor pure. **¶** **C** **P**lus dare facit ad hoc. ff. de ver. si. is cui. de ac. §. plus autē. z. ff. de so. l. in solidū. z. ff. so. ma. l. si p. tante. §. quoties. si qd autē si

diuini adriani z deside rare vt p parte i se de tur actio. **¶** **F**ideiussor res obligari nō pnt vt plus debeāt dare quā dz is p q obligatur. nā eoz obligatio accessio ē pncipalis obligatiois nec plus i accessione cē pōt qē in pncipali re. At ex diuer so vt minus debeāt obligari pnt itaqz si reus aureos pmiserit fideiussor in qnqz recte obligatur vtra vero obligari nō pōt. Itē si ille pure pmiserit fideiussor sub pōtōe pmitte re pōt ecōtra vero nō pōt nō solū aut in qē tate sed etiā in tēpore

fideiussor soluerit sue p iudice sue nō. vt. ff. mā. idēz. §. fideiussores s. fallit i casibz. q. r. mo. z anteq soluit: agit mā. vt hic dicitū sit vt ad tps teneat. itē si fuerit pdenat. itē si cepit bona sua dispare re? itē si diu stetit fidei

min? aut plus? intelligitur. **¶** Plus est eni statū aliqd dare min? ē post tps dare. **¶** **S**i qd at fideiussor p reo solueret ei recuperadi causa habet cum eo mandati iudicia. **¶** Brece fideiussor plerunqz ita accipitur. si uerba siue etiam verbo. sed z si dixerit. p eo erūt: acti dixerit.

¶ **I**n stipulationibus fideiussorum sciendum est hoc generaliter accipi vt quodcūqz scriptus sit: quasi actū videatur etiā actum. **¶** Ideoqz constat si quis scripserit se fideiussisse videri omnia so-

man. §. illud item z fideiussor non exposuit excep. quam debuit opponere. vt si. man. si fideiussor.

¶ **S**i. **C** fideiussor solues p reo hz ptra eū mādari actionē. h. d. are. g. **¶** **A**ndatū. i. actōne. ac. h. **¶** **J**udicū si iter sit mādatū etiā eo pntē fideiussiss. vt. ff. mā. g. fide. z. l. ex mādato. i. **¶** **G**rece facit. ff. eo. grece. j. rñ. z. i. qui. mo. tol. ob. §. sed z grece. z. s. de ver. ob. sed vtrum.

¶ **I**n stipulatio. **¶** Solēnitas intrinseca ssumit. h. d. are. k. **¶** **I**n stipulationibz factū q. diceret. ita dicit scriptura ac si vere ita fuit factū qd forte fuit vel si fuit actū certe psumit p scriptura vt sic videt actū z hec est scriptura p uata. dicit eni siqs se z: z ex cā v licōtineti p iudicat nisi ptra p bet. vt. ff. s. nō

luffoz i obli garioe. vt. Ca man. si p ea. z. ff. mā. l. lu. cius alias nō agat anteq soluat sed sol uere debet vt ff. de condi. indebi. l. in debitam. sed etiam in casibz nullo mō agit vt. si pro mitto aut do nādī aio aut in rē suā fide iussit. vt. ff. itē. si remun erandi. §. si passus. l. si pñ re. itē si hec actū sit vt non agam. vt. ff. mā. si remue nerandi. §. si marcell. itez si mandatum ūn sit obliga torium. vt. ff. man. §. illud item z fideiussor non exposuit excep. quam debuit opponere. vt si. man. si fideiussor. **¶** **S**i. **C** fideiussor solues p reo hz ptra eū mādari actionē. h. d. are. g. **¶** **A**ndatū. i. actōne. ac. h. **¶** **J**udicū si iter sit mādatū etiā eo pntē fideiussiss. vt. ff. mā. g. fide. z. l. ex mādato. i. **¶** **G**rece facit. ff. eo. grece. j. rñ. z. i. qui. mo. tol. ob. §. sed z grece. z. s. de ver. ob. sed vtrum. **¶** **I**n stipulatio. **¶** Solēnitas intrinseca ssumit. h. d. are. k. **¶** **I**n stipulationibz factū q. diceret. ita dicit scriptura ac si vere ita fuit factū qd forte fuit vel si fuit actū certe psumit p scriptura vt sic videt actū z hec est scriptura p uata. dicit eni siqs se z: z ex cā v licōtineti p iudicat nisi ptra p bet. vt. ff. s. nō

mi. pe. gualiter et facit ad huc. §. de s. ob. §. sciend. et C. de p. trahē. si. l. ij. et s. ti. j. §. si. scri. p. u. i. scriptura aut publica p. stat. ei scādū m. tomagis nisi p. tra. p. def. vt. C. de p. ba. cū sci. bus. et i. anc. de fide i. stru. §. si. s. o. mō in p. n. col. vj. itē no. p. s. sumi oia. l. i. m. iter acta. qd. p. bāt su. p. radice. l. i.

Solēni ter. i. l. i. terroga. nonē factā q. p. necesse ē p. ce. dere. vt. s. de. X. ob. i. p. n. et C. de p. trahē. et com. si. l. i. j.

Acta. s. p. tra. ff. de publi. d. cū q. s. §. si. fo. ubi sūt extrisece solēnitates d. tutor et iudice q. debet adesse cū pupill. vedit ad h. act. p. missiois nulli? ē sine actu interrogōnis. vñ ex quo dixi fidei iubeo vel p. m. ito itelligit in terrogō scā esse q. si pars p. missiois et sic ex. trinseca solēnitā cū sit pars stipulatiois.

De uerbarum obligatione. §. i. s. a. R. p. ti. nuat ad p. cedētia q. r. s. visum est de obliga. tionibus que contrahuntur verbis nunc po. nit de his que contrahuntur litteris. Ar. e.

Olim scriptura. C. Totus titul. diuidit in duas p. tes. p. rimo ponit q. iter olim scriptu. ra obligabat et ei? correctione et nouū statu. tū. S. c. d. ponit. j. q. tū tps olim et hodie pōt. ceptio opponi nō numerate pecunie. Se. cū dābi multū et. h. d. v. Scribēs se deberi ex. mutuo. qd. si recepit spans recipe obligatur. lris cū effectu. olim p. q. nquēnū hodie p. biēnū. h. d. v. Totus titulus. are.

Im. C. Scriptura. i. solēnitāte q. dā scripta. q. p. qdā noia spālia fie. bat vt subijcit. d. C. p. lane. l. j. dca sba in. vñ eē de herie plane et. e. C. si q. homo. p. uat. idē ē et si fiat p. aliū dūmō p. publicā. plonā. aliud si p. puatā. vt. C. de p. ba. infra. ar. n. p. tra. ff. de pig. l. si fideiusor. §. j. s. j. ibi. scribētis p. iudiciū credit. f. C. Deber. s. ex. cū mutui et sine stipulatōe. hec. n. sba non. sunt apta ad stipulatōnē. vt. s. de s. ob. §. j. s. j. Et aut sine cā nō p. iudicat. vt. ff. de p. ba. cū. i. debito i. si. quid si stipulatō interuenit. r. i. tūc h. j. locū effectus huius t. nā. exce. i. scū. pōt. opponere vt. C. e. l. cū p. tra. et hoc si spe.

future numerationis. als si tanq. esset debi. tū cū nō esset sciēter p. s. ite. vt. donare als. j. si nō vult donare s. q. credit se ei debere si. valent stipulatio q. r. obijcit exceptio vt. ff. de. reg. iu. l. cuius. et. ff. de except. do. l. ij. §. ij. et. no. caute hoc. q. p. sba p. rī. nis tps fit ob. ligatio vt per. h. scribo me. debere vel cō. fiteor me de. berē vt hic dī. et sic ē contra. opi. n. rām q. dī. cīm? obli. gationēz lris. eberē fieri p.

ne d. si q. s. d. bere se scrip. serit. quod sibi nume. ratum. nō est de pecu. nia minime nūerata: post multum tempo. ris exceptōnem? oppo. nere nō potest. hoc enī. sepissime cōstitutuz. est

et ba futuri tps tñ. C. de postu. l. sub specie. vt scribo me datur tibi decē. ex cā mutui ad. istar stipulōnis q. p. verba futuri tps tñ fit. vt. ff. de s. ob. stipulōnē. §. stipulatio. s. cer. te nec hoc dico q. p. hec sba nascat nunc et. vt nūc s. q. si ē sba nata sit si p. s. iteor p. sba. p. n. itis vel p. teriti tps et facit. C. de epi. audi. l. si p. r. et. C. e. l. p. tractib? i. p. n. vel ap. tūz nō. faciūt hec sba vt obligar. s. j. vt obligat? p. teriti tps tñ semp itelligunt futura qd. enīz. p. dest dicere p. s. iteor me. r. accepisse vel d. be. re. r. ex cā mutui et hoc scribā nisi itelligat? et. iō reddā itē qd. si dicā recepi ab alio. r. ex cā. mutui et. hoc scribā r. i. deo. qd. em nō teneri. p. p. supradictā rōnem q. p. sba futuri tps. debet fieri sed certe satis puta q. p. presumar. obligatus sicut et cum scribo me debere vt. hic nec enim verbis immo rebus legem im. ponimus vt. C. communia. de l. l. ij. vel dic. q. p. ibi itelligitur futurum vt p. dicitur.

g. C. Scripserit. i. scriptura confessus fue. rit ibi. h. C. Numeratus. alias. n. si nume. ratum esset non litteris sed re obligatus es. set vt. s. quibus mo. r. c. contrahi. obli. j. rñ. i. C. p. ultum hoc exponitur. j. proxi.

k. C. Exceptionem. scilicet non nu. pe. que. potest sponi siue petat actor siue nō vt ar. C. e. l. si quasi et in scriptis secundum quos. dam vt in anc. de tem. non nu. pe. super do. te. §. j. vel forte illud speciale in dotem p. i. mum tamen secundum 30. verius est.

l. C. Constitutum a multis imperatoribus. qui fecerunt leges tales. C. eo. p. totum vñ q. ad legē geuerat. nā postea iustiniāni sunt

Hodie sic loquitur quasi supradicta loquantur ante tempora iustitiani et nunc subigit quod hodie sit idem. vel dic hodie. i. postquam cucurrerit hoc tempus. scilicet quinquennium olim hodie biennium. vt. j. proximo. et secundum hoc non debet esse et in textu.

Cum primum queritur moniam proponere non potest de exceptione non nu. pe. q. cucurrit tempus. i. obligabitur per scripturam ad dandum pecuniam non numeratam. acc.

Scriptura. i. per scripturam. sed certe videtur neminem scriptura vel litteris obligari sed intellectu qui ex litteris precipitur et verbis. vt. ff. de acti. et obli. l. non figura. quod quidam concedunt sed certe vtrunq; facit ad obligationem et ipsa figura litterarum et consensus quem exprimunt. et q. d. l. dicitur non figura. f. sola. item nunquid et per contrariam scripturam obligatio civilis natura poterit tolli vt si creditor sic scribit. cōfiteor: me non numerasse vel te confessum non fuisse vel illum soluisse respondeo. sic vt. ff. de re. iur. l. mihi tam naturale est.

Obligetur. f. civiliter et naturaliter. p. biennium quasi biennium pariat naturalem obli. nam ante erat civilis tantum non naturalis cum nihil numeratum fuerat item si civilis non esset frustra diceretur habere locum exceptio dicimus ergo quod sola civilis sit ante biennium sed post biennium naturalis dicitur. vel quod est verius non adijatur sed p. ma civilis incipit habere vim naturalis et civilis. nam et stipulatio est de iure civili habet tamen effectum naturalis obligationis civilis nam civilis. per se non valet ad exigendum vt diximus. s. de obli. g. s. j. item sic est in re iudicata. adhuc tamen dicunt quidam vt iac. et hug. quod si vult post biennium opponere et probare sibi non nu. pe. quod admittitur. sed ante biennium probat creditor. vt. C. eo. l. si ex caut. quod certe est et equum et ita biennium hoc solum operetur quod pro-

bationis conuertatur. onus et etiam probi facit quod alias dicitur quod non fiant illicite executiones. vt. ff. de offi. pre. l. illicitas sed certe aliter dicitur videtur. f. vt nullo modo admittatur etiam probans nam sacramentum non potest d

vsq; ad quinquennium pcedebat: sed ne creditores diuiti possint suis pecuniis forsitan defraudari per constitutiones nostras tempus coartatum est ultra biennium meitas huiusmodi exceptio minime extendatur.

xi q. ex tempore illius legis in contractibus non habet iuramentum vim probationis si non vult aduersarius vt. C. de iur. iur. an. l. generaliter. s. sin autem. acc. e. **C**onditiones. f. ex illa. l. C. de non nu. pe. l. in contractibus. f. **O**bligacione. i. stipulacione qua verbis fit. nam tunc. tir. iste cesset. et habet locum supra de ver. ob. quando accepit vel habet locum exceptio in factum vt. C. eod. n. cuz ultra quando non accepit. **C**onstitutum quia post multum tempus exceptionem preponere non potest. vt. s. modo dicitur quid sit multum exponit hic et no. multum pro quinquennio poni sed diu pro decennio ponitur vt. ff. qui et a qui. si cum fideicom. s. aristo. **C**onstitutionibus quas non habemus. **C** Sed ne creditores non solum isti sed veri. **C** Suis pecuniis: sub au. etiam nam occasione huiusmodi si daremus longum tempus. etiam veri debitores interdum talia opponerent et ita occasione liciti committeretur illicitum quod esse non debet immo etiam licitum coartatur vt videtur illicite vt hic et in aude ecclesiasticis titulis. s. immo alia in pncol. v. **C** per constitutionem. vt. C. de non nu. pe. l. in contractibus. **C** Ultra biennium. sic. C. de omni agro deser. l. qui agros. **C** Extendatur et hoc in tam mutui si vero ex alia causa confiteatur in scriptis veluti emptiois vel simili. incontinenti preiudicat sibi nec potest contra probari nisi per aliam scripturam. vt. C. de non nu. pecunia. l. ge-

ferre. quod est species probationis. vt C. e. l. in contractibus. s. illo et. C. de iure deli. l. si. s. licentia. s. certe satis credo primum vez et equum nec obstat quod de iuramento di-

meraliter item h debitorē consentente sed in creditore consentente sibi solum. xxx. dies. statuantur nisi in casibus vbi in continenti p̄iudicat. vt. C. de non nu. pecunia. in contrahibus. §. super certis. 2. §. sed 7 quando.

De obligationibus ex consensu. Supradictum ē de obligationibus que re verbis 7 litteris contrahuntur. verū qz sunt alie q̄ cōsensu contrahuntur ideo de his subdit Poi.

Consensu. Tot⁹ iste titulus dicitur in tres partes. Primo p̄iōt quoc calibus quis

obligatur ex consensu solo. Secundo qz in his magis consensu solo q̄ in alijs obligatio contrahitur. Tertio ponit effectum huius obligationis ponendo differentiam inter hunc contractum 7 stipulationes. Secūda ibi ideo autem. Tertia ibi item in his. 7 d. d. Tot⁹ titulus i quattuor tractibus hic enumeratis solo cōsensu p̄trahitur obligatio hinc inde ē inter absentes mediante nūcio vel epistola h. d. are.

Consensu sic. ff. 3 ac. 7 obli. l. cōsensu obtrahit. emp. l. j. §. si. 7. j. ti. j. in p̄n. c. Canonibus. vt. j. ti. ij. in p̄n. d. Societatibus. vt. j. pro socio in prin. sed p̄tra. ff. pro socio. l. iij. j. r̄n. sed certe ibi non negat qn cōsensu p̄trahatur societas. vñ non ē contra. Mandatis. sed nō ē in stipulatione consensu d̄z interuenire. vt. s. de ver. obli. sed hec. 7. ff. de pac. l. j. §. pe. r̄n. ibi exp̄s verbis debet esse consensus vt. ff. de s̄b. obli. l. j. §. j. hic aut̄ aio sine verbis 7 inter absentes. vt. j. proxi. ibi inter presentes tantum vt. s. de inuti. stip. §. item verborum.

Scriptura. hic caute nō. d̄z iam quam facit iter hūc tit. 7 superiores. nā q̄ dicit. ne

qz scriptura i hoc discrepat ab obligōne l̄r̄ r̄. vt. s. ritulo. j. Itē in eo q̄ dicit neqz p̄sentia dicit pp̄ s̄bor obligatiōē q̄ inter s̄sentes fit. vt. s. de inutilibus stipulationib⁹ §. Itē inutilis. Itē q̄ dicit nō est necesse qd̄

q negocia gerūt cōsentire vñ inter absentes q̄qz talia negotia p̄trahūtur: veluti p̄sep̄istō lam vel per nuncium.

Itē i his contractibus alter alteri obligatur in id qd̄ alterū alteri ex bono 7 equo p̄stare oportet: cuz alioquin in verborū obligatiōibus alijs stipulēt: alius p̄mittat.

De emptione venditione. m

Contra ctibus. qui sunt cōsensu. l. k. d̄z. q. d. hic inde contrahit obligatio ē i his q̄ nō sunt d̄ct̄: nā veniunt vsure post morā. vt. ff. de ac. emp. iul. §. ex vendito. idē ē 7 i oibus bone fidei iudiciis. h̄ nō ex p̄tractu. s̄ quasi nascitur. vt. j. de act. §. in bonafidei. l. C. Alii stipulēt. q. d. necesse est. q̄ oia dicant in stipulatione. nā alias nihil venit i talē obligatiōē. vt. ff. de neg. gest. l. si pupilli in fi. 7. l. quia tantundem.

De emptione 7 venditio. Supradictū ē de obligatiōibus q̄ ex cōsensu contrahunt vepz qz ille cōsistit aut i p̄ptōib⁹ 7 venditiōibus aut locatiōib⁹ 7 cōductiōibus vel societatiōibus: vel mādatiō vt. s. ti. j. in p̄n. idē de his tractatur i q̄p̄ de p̄ptōē 7 venditiōē. Porcus.

Emptio. Locuisse titulus diuidit in qnqz partes. Primo qn̄ emptio 7 venditiōē contrahat. 7 qn̄ ab ea possit recedi: Secundo emptio est p̄fecta ad quē spectat periculi rei v̄dite: Quarto an sub conditione possit emptio celebrari. Quinto quibus casibus emptio esse non possit Secūda ibi. precū aut. Tertia ibi: cū aut. Quarta ibi emptio tā sub conditione Quinta ibi: loca sacra. Et. h. d. Em-

dari. ideo dicit vt discrepet ab alia q̄ fit re. vt. s. g. bus mo. re. contra. obli. per totum. §. Per epistolam. vt ff. de rei v̄. l. qdā mulier. h. Item his fuit superior differentia ad tria genera obligatiōis hic aut̄ fit oria ad stipulōēz vel s̄bor obligatiōnem.

1 Contra ctibus. qui sunt cōsensu. l. k. d̄z. q. d. hic inde contrahit obligatio ē i his q̄ nō sunt d̄ct̄: nā veniunt vsure post morā. vt. ff. de ac. emp. iul. §. ex vendito. idē ē 7 i oibus bone fidei iudiciis. h̄ nō ex p̄tractu. s̄ quasi nascitur. vt. j. de act. §. in bonafidei. l. C. Alii stipulēt. q. d. necesse est. q̄ oia dicant in stipulatione. nā alias nihil venit i talē obligatiōē. vt. ff. de neg. gest. l. si pupilli in fi. 7. l. quia tantundem.

ptio ptabif coipso q̄ de p̄cio p̄ntū ē lz nū
dū numeratū vel aliq̄ arra data si sine scri-
ptura fiat alr aūt scriptura celebrata erit em-
ptio perfecta ⁊ non p̄uus. hoc dicit. Areti-
nus.

A M-
ptio
⁊ vēditio cō-
trahif. hic no-
ta trib⁹ mo-
dis p̄fici ēptō
nē vno mō. s.
ex quo si p̄nt
discedere cō-
trahentes. vt
C. de actio. ⁊
ob. l. sic initio
h̄z quem mo-
dū ē p̄ditioā
lis ē ēptio p̄se-
cta. sc̄do mō
q̄n est pura ⁊
tūc sc̄pit p̄ca-
lū rei ad ēptō
rē p̄tinere. vt
ff. de pi. ⁊ cō-
mo. re. ven. l.
necessario in
p̄n. ⁊ ita p̄bit
h̄ sine p̄fici.
tertio mō q̄n
res tradif d̄r
plus p̄fici ad
huc sine ip̄le-
ri. vt. ff. d̄ ac.
ēp. sigs rem
alienam.

b C Simul. i. statz. e C Atqz. i. postea
d C Numeratū nec aliqd datū loco p̄cij
vt. s. ti. j. i p̄n. e C Atre vt. ff. eo. q̄ sepe i
p̄n. f C Emptōis p̄trac̄e si aūt ē d̄ s̄ba cō-
tract⁹. g C Sine scriptura. i. sine solēnita-
te scripturē. h C Vēditōib⁹. s. q̄ sunt sine
scriptura. i C Cōficiunt. p̄z hic q̄ alia est
ēptio siue vēditio i scriptis. alia sine scrip̄s.
In scriptis d̄r q̄n agūt p̄trahētes vt nō alr
valeat p̄trac̄ nisi fiat scriptura h̄z quosdā.
q̄d si videm⁹ i vsu. alij dicūt vt pla. q̄ suffi-
cit q̄ p̄trahētes vel aliqs eoz dicat i p̄n. con-
tract⁹ q̄ idēz scriptura fiat. lz si dicat q̄ alr
nō valeat nisi fiat ⁊ hoc app̄obō. vt. C. de si
de istru. l. p̄trac̄⁹ ibi illos t̄n quosi scriptis

A M-
ptio
⁊ vēditio cō-
trahif si
mul⁹ atque
de p̄cio cō-
uenerit quamuis non
dum p̄ctū numeratū
sit: ac nec quidem arra
data fuerit: nam quod
arre nomine dat̄ argu-
mentum est ēptionis
⁊ venditionis contra-
ctē: s̄z hoc q̄d de ēptio-
nibus ⁊ venditionib⁹
que sine scriptura con-
sistūt obtinere oportz:
nam nihil a nobis in
huiusmodi emptioni-
bus ⁊ venditionibus
inouatū est. In his at̄
que scriptura conficiū-
tur non aliter perfectā
esse venditionē ⁊ ēpti-
nem constitui mus. h̄ ni-
si ⁊ instrumēta emptio

fieri p̄uenit ⁊c. si aūt simplicit̄ fiat p̄trac̄⁹ s̄z
postea ad p̄batōnē fiat scriptura v̄z q̄d actū
ē ⁊ et̄ valuisse sine ea. vt. ff. de pig. p̄trahif.
Et eodē mō dico esse itelligēdū vbi cūq̄ d̄r
lege p̄tractū aliq̄nē i scriptis fieri vel distra-

nis fuerit scripta: vel
manu p̄pria cōtrahētī
um v̄l ab alio quidem
scripta: a contrahēte
autēz subscripta: ⁊ si p
tabellionem fiunt nisi
⁊ completiōes accepe-
rint ⁊ fuerit partib⁹
absoluta donec enī ali
quod deest ex his ⁊ pe-
nitētie loc⁹ est: p̄t em-
ptor v̄l vēditōr sine pe-
na recederē ab emptiōe
⁊ vēditōne. Ita t̄n im-
pune eis recedere cōce-
dim⁹ nisi iā arrax no-
mine aliqd fuerit datū:
hoc enī subsecuto siue i
scriptis siue sine scrip̄
vēditio celebrata ē: is
qui recusat adimple-
re cōtractū siquidē est
ēptōr p̄dat q̄d d̄derit.

ctū. vt. C. d̄ te-
sti. l. testi. ⁊ i
auc. d̄ testi. §.
⁊ lz coll. vij.
s̄z cū fiet i scri-
ptis huiusmo-
di vēditō ⁊ si
nō scriptura
nō valeret. q̄
re nō d̄r obli-
gatio l̄rari.
r̄n. qz aliud
h̄z nomē. s. f.
ēptio. ⁊ vēditio
ē h̄ nomē. at
i mutuo nō ē
v̄z mutuatū
esse. t̄n. n. re-
est obligatō
p̄tracta. vt. s̄.
de lit. ob. §.
plane.
k C Cōsti-
tutum p̄cri-
ti ip̄is ē. v̄le
vt. C. de fide.
istru. p̄trac̄⁹.
l C fuerint
s. h̄c instra ⁊
subau. nō alr
valeat nisi ⁊c.
m C l. cō-

trahēte. i. v̄trog. s. ēptore ⁊ vēditore ⁊ talis
subscriptio fit als vbi p̄trac̄⁹ fit ali⁹ i scrip̄
vt i auc. de fide istru. §. sigs igit ⁊. §. si quis
mutui. ⁊. §. se. n C Nisi instra. q̄ vulgo rō-
nes dicunt h̄z zo. o C Cōplectiōes. i. nō
d̄n cōplementū. p C Accepit. s. ab e-
odē tabellōe ⁊ a p̄rib⁹. vt subijcit. q C Et
fuerint. s. q̄ petat p̄ iteresse ⁊ p̄ iuramēto i
litē. r C Absoluta. vt q̄ lecta fuerint pli-
b⁹ ⁊ laudauerit vel dic̄ absoluta. i. scripta.
s C Pena. s̄z q̄no sine pena cū statī iarris
eū p̄nariat. r̄n. sine pena iteresse ⁊ v̄l iurare i
litē. nā hec pena esse quātū ad solutē. lz nō
quātū ad excipiētē vt. ff. sigs ins di. nō ob.
l. j. §. si. n. q̄ aūt ab aris. aliter liberat vt su-

hijet. ita tñ 7c. itē iste talis nō facit ptra. l. C. de ac. 7 ob. sicut. cū hec lex sibi pmitat. Et nō. q. huius. l. pmissio ē cū aliqua pena. ar. ptra i auc. pstitui. q. de dig. §. illud colla. vj. §. si nō ē scriptū 7 tñ res ē tradita an vale-

si vero venditor duplū restituere compellitur licet super arris nihil expressuz^b ē. **C** p̄re- cium autem constitui oportet. nam nulla em ptio sine precio esse^c potest sed^d 7 certum esse p̄ cium^e debet alioquin si inter aliquos ita con uenerit vt quāti titius rem estimauerit tāti sit ēpta iter veteres satis

hll dictum fuit a partibus. quid super arris fiat altero penitente.

Predm. **C** Emptio nō pōt esse sine cer- to precio. s; si p̄ciū i alterius arbitriū p̄ferat tñ vt emptio facta sub conditōe vt si ille fuerit p̄ciū arbitra- t^o valeat em- ptio alis secus 7 idē i locato ne. h. d. Are. c. **C** esse p̄ vt. ff. e. l. ij. 7 C. e. l. vltima. d. **C** Sz cer tū no. duo 7 q. p̄ciū dz eē 7 q. certum. e. **C** p̄re- cium repetit d̄ p̄cio qd dz iterue- nire vt addat duo. l. q. sic certū. itē i pe- tu. nu.

at trālatio. q. tā dicit q. n. vt. C. de sus- frag. l. vnica. alij contra. vt C. siqs alteri vel sibi. l. ml- tum iter est. 7 l. volo. distin- gue. aut p̄ er- rorem aut sci- enter.

C Com- pellitur. sed qua actione. respon. con- di. ex. l. ista. 7 ex. l. illa. C. de si. instru. l. cō- tractus vel etiam per officium iudi. vt ar. C. de rescin. ven. l. ij. item per ac. ex empto. si tñ fiebat venditio sine scriptis. nā si fieret in scriptis nisi esset nodū cōpletū nō ageret ac- tione ex ēpto. cū non esset adhuc venditio vt hic d̄ s; p̄ condi. ex. l. vel officio iudicis vt dicitū est s; nunqd vltra hanc duplicatio- nē arraz tenet vēditōr ad interesse si nō tra- dat vt. ff. de ac. emp. l. j. 7 l. ex empto. §. idē m. ad. 7 az. dñt q. nō q. sibi p̄iudicant ac- quiedo arras sicut 7 alias sibi p̄iudicant q. se eligendo. vt. ff. de tribu. ac. q. in heredes §. eligere. item q. hoc videntur agere cōtra- bentes inter se vt amissione 7 duplicatione arrarū debent esse p̄tenti ergo p̄ exp̄sio est habendū. vt. ff. si cer. pe. cū qd itē facit. ff. d. l. ij. cū filius. §. varijs B. 7 Jo. p̄radicūtenī adhuc posse agi ad hic vt tradat. vel ad iter esse vt arre interesse cōput. cnf. 7 facit p̄ eis ff. de test. l. mil. l. ij. 7 ff. de inoff. test. m̄. 7 C. de pac. do. l. si. facit melius. ff. de ac. emp. 7 ven. p̄dia in si. sed quid si dederit p̄ arris 7 p̄ pagamento. rñ. pactū seruadū. l. nō pōt discedere. vt. ff. de pac. in traditōibus. 7 duo operari vnū vt arre debeant duplicari ven- ditōe penitēte. itē vt emptiozē aneat firma 7 agatur ad interesse. itē emptioze penitente eadem duo operantur. b. **C** Exp̄suz. i. ni

f **C** Hoc. i. de hoc. g. **C** Decisio. vt. C. de p̄trahē. ep. l. si. h. **C** Estimauerit. no. q. caute ponit de tertia p̄sona. nā secus si i con- trahentis arbitrio vt dicemus. j. e. §. ēptio. i. **C** Noiatas ē. qd si inoiatū p̄tulimus vt vendo. p̄ quāto estimabit. rñ. nō v; istar lo- catōis sit facte. vt. ff. loca. sic merces i p̄n. nisi in vno casu q. est. ff. de pig. l. si fundus. §. si. k. **C** Diffiniērit. et inq. q. a p̄sona certa si reddat. vt. ff. de d. ob. siqs arbitratu. 7 hoc vep̄ ē qñ id qd ē d̄ sba p̄tract^o apponit. se^c si p̄ferat qd ē de accidēte p̄tract^o. nā tñ ad arbitriū boni viri recurrit. ff. e. hec veditio 7 ff. p̄ socio si p̄tra. 7 l. si societate. 7. ff. loca. l. si. l. i. p̄n. q. oēs huic sunt p̄traria. 7 hoc s; Jo. s; p̄m azo. hic redigit ad arbitriū boni viri 7 sic nō p̄radicūtenī dicte. ll. nec ob. dicta lex. vt. ff. d̄ ob. siqs arbitratu. q. ibi non fuerat arbitrat^o quo casu p̄cedo nō recurrit ad boni viri arbitriū. s; qñ d̄ inique diffi- niri. rñ. forte vltra dimidiā iusti p̄cij. vt ar. C. rescin. veditōe. l. si volūtatē. 7 l. ij. vt pu- to iudicis offd̄ expedit ē si minor sit dece- ptio dūmō nō minū. vt. ff. de i. inte. rest. l. seio. nā nō tñ sibi cōmittit i alienis quan- tū ipsis dñis liceret. vt. ff. so. ma. l. et. §. j. 7 l. si cōstāte. §. si maritus. l. **C** P̄soluat ita q. fiat accipientis. vt. ff. de act. ep. ex. em

pro. §. j. et vlture p^o morā. vt. ff. de act. ep. l. iul. §. ex vendito. a **C** Tradat caute dicit tradat et si dicit def nā si tenet facer accipie§ §. d. culcōe se obligauit. vt. ff. d. ac. ep. ex ep to i pñ. §. nūqd pāle tenet ad rē tradendā.

Ad. dicit q sic. et facit pro eo q b of oi no tradat q. vt hic 7. ff. d rei ve. q rest tuet 7. §. d do na. §. alie. §. B. d dicit eni eū libari pñā dō itere. 7. fa cit p eo. ff. d ac. emp. l. j. j. rñ. 7. l. ex ep to §. idē ait 7. C. d ac. ep. l. iij. §. forte b pos set distingui an veditō hē at rē 7. tē snā **Ad.** teneat p suas leges an si hēat rem 7 tūc aut dolo vel cōpa dñst eā hēre i frau de puta ep to ris. 7. tūc snā **B.** teneat aut sine dolo 7 cō pa 7 tūc si te net. veditōr. vt. j. e. §. cūz āt eēt. n. valō mirū qd ait. **B.** vt si cōpel lat estationē p re recipet.

vt. ff. si cer. p. l. ij. §. l. j. 7. C. d fidei cō. li. l. si. i. sic iprobe pā rūper cū ptoz dicit pacta sua bo. vt. ff. d pac. iur. §. §. ptoz ait. b **C** Ad eff. cñ. l. i. a dō mō. l. p traditōnē rei 7 pñj. vt. j. q mo. rol. ob. §. si. e **C** Ex ep to. no. q ex ep to ep toz. ex veditō venditor agit. vt hic. 7. ff. d ac. ep. l. ex ep to. j. rñ. 7. l. iul. §. ex veditō. d **C** Pro nihilo. vt nec ad boni viri arbitriū recurrit vt mō dixim⁹ §. legatū n iō ē p nihilo. sic relicū. vt. C. cōsa dele. si

duob⁹. §. si q s s i bi sanore vltie volūtag⁹ ne peat. e **C** Statuto. sine quo esse n pōt veditio vt i pñ. b⁹. §. f **C** Et i locatōibus. vt ff. loca. si merces in prin.

L. C. **C** 3n ep tōe 7 veditōe pñi dōz eē i pe cūia nūerata alis ē pmuta tio q ē pñ⁹ se pat⁹ ab ep tō ne. h. d. are. § **C** 3tē pñi uōz dixit pñi dēre certū eē nūc dicit quā in numerata pecunia. **B** Putat s⁹ male. vt. j. dicam. **C** Poeta homero. no. ar. q. auctori tates auctōrū 7 philosopho rū sunt i cāis allegāde. sic ff. d sol. si p. 7. ff. d iudi. p pōebat. 7. ff. d sta. ho. l. se ptimo h⁹ ter tū redarguā tur. vt hic. 7 ff. d rez diui. i tm. §. si. n. l. sed diui. **C** **C** **R**eb⁹ puta equis. **C** **H**is ver bis. l. greca. q legi n pñt. m **C** **D**uise schole. singla

Diuerse schole auctores cōtra sentiebāt aliōq; eē eri stimabāt pmutationē rez aliō ep tōnē 7 veditōnē alioqn nō pos se rē expediti⁹ pmutag reb⁹ q videatur res ve nisse 7 q pñi noie da ta eē. nā vtrāq; videri venisse: 7 vtranq; pñi noie datā eē rōnē non pati. sed piculi snā dī cē§ pmutationē pprā eē speciē⁹ ptract⁹ a veditōe separā merito p ualuit cūz 7 ipse alijs hōericis⁹ vñ s⁹ adiuna bat 7 validiorib⁹ rōi bus argumtabat q 7 āteriorēs diui pncipes adiūrerūt 7 in nñs di gestis⁹ lati⁹ significat

ris nūerl ē hic sic. j. mā. §. is qui exequitur. n **C** Expediti. i. cōgsci. o **C** Spēs pñ⁹ s. inoati nā si h⁹ nom suū vt. ff. de re. pnu. l. j. §. itē ep toz s⁹ qre dñ inoiat⁹ cū ita curia lenom hēat rñdeo. qz illi hēt⁹ sunt noiat⁹ q stati vt sūt pñt ac. vt. ff. d pac. iur. §. §. pñ. si ue siat pñt vt veditio vt. §. e. i pñ. siue re vt mutuū vt q. mo. re pira. ob. i pñ. at pmuta tio nec ex pñt pñt ac. nec re s⁹ pñt ex vtroq; §. postea dudū re interueniēte ex pñt pmo vt

substitu colligat. C. de re. pmu. ex placito et ex hoc actu. §. actionu. et dicitur ob cam. vt. ff. de pscriptis verbis. l. nalis. §. 1. p. C. Digestis. vt ff. eo. l. 1. §. 1. q. C. Lan. i. meli. et apri. i ff. de qua hic

C Lū at emptio et venditio tractata sit: quod est facti dixim⁹ simulatq; d p̄cio p̄uenerit cū sine scriptura res agit̄ picu lū rei vedit̄e statiz b̄ ad p̄torē p̄tinet tā et si ad huc ea res p̄torī tradita non sit. Itaq; si hō mortu⁹ sit: vel aliq̄ pte corp̄is lesus fuerit aut edes tote vel. aliq̄ ex pte icēdio p̄supte fuerit aut fund⁹ vī fluminis tot⁹ vī aliq̄ ex pte ablat̄us sit siue ēt inūdatio ne aq̄ aut arborib⁹ turbine dieq; lōge minor aut dterio: esse cepit:

scriptis als. i. si fiat i scriptis veditio si trāsit ad p̄torē piculū nisi nodū esset cōpletū. vt hic. r. C. d. h. i. l. i. s. t. r. u. §. c. r. C. de pi. et cōmo. rei vedit̄e iter itē q̄ fiat pure als si p̄at p̄torī. Itē si scā sit deterior. vt. ff. de pi. et cōmo. re vedit̄e si p̄dēte. itē q̄ sit scā veditio i specie nā si i gener. vt puta veditio hoīem nō p̄t p̄torī an traditiōē. vt. ff. de peri. et cōmo. rei vedit̄e. l. eī. r. l. q̄ si necq. itē q̄ sit certa spēs. q̄ si sub certitudine eēt tradita. Itē si spēs. nō sit spectabit semp piculū ad p̄torē putā veditio Stichii aut p̄p̄bilitū p̄m. n. mouit piculo veditiois. vt. ff. de p̄tractat. ep. si i emp. §. p̄. itē q̄ d̄ alio mō p̄at quā publicatiōe rei nā tūc si perit p̄torī. vt. ff. loca. si fund⁹. Itē q̄ nullū p̄m̄ sit certū q̄ piculū veditiois: nō respiciat nā tūc. nō p̄t p̄torī vt. ff. eo. si i veditioē. r. j. p̄rimo. §. qd̄ si sit. r. c. sine sp̄ali ter esset de casu sortuito dēi fm. B. sine generalit̄ fm. Ad. vt dicitur. ff. h. r. s. cau. l. 3. r. si q̄s. §. q̄sit. itē qd̄ veditio: nō fuerit i culpa i

dolo q̄re res pereat. vt. j. p̄ri. §. itē qd̄ non sit in mora. nā tunc q̄ vltimā fecit moraz si bi perit. vt. ff. de pericu. et cōmo. rei vedit̄e. illud et hoc ē v̄z hoc casu siue res pitura erat p̄ nes p̄torē siue nō fm. 30. vt. ff. de le. j. l. cū res. §. si. licet.

emptoris damnū ē cui necesse ē: l̄z rē si fuerit nact⁹ p̄ciū solucere. q̄ qd̄ n. sine dolo et culpa veditiois accidit i eo veditio secur⁹ ē. S. r. si p̄ p̄tionē fūdo aliq̄d p̄ alluionē accēserit ad p̄toris p̄modū p̄tinet. nā et p̄modū ei⁹ eēt d̄z cui⁹ piculū ē. Qd̄ si fuerit hō q̄ v̄it⁹ aut sur rep̄i⁹ fuerit ita vt neq; dol⁹ neq; culpa veditiois iteruenit: ai aduer tēdūserit an custodiā ei⁹ vī q̄z ad tāditiōz ei⁹ veditio suscepi⁹ sane. enim si suscepit ad ip̄

rei ven. l. j. p̄ri. Sed q̄z. dicit q̄ in vino sit speciale quod statim facta venditione erī am ante degustationem sit emptoria periculum si sit in specie venditio. vt. ff. e. sepe. §. i. his. It̄nūquid distinguit piculū pemptio nis a deteriorōn: vino veditio i mētura vt i veditioē p̄ditionali diximus mō p. l. ff. d̄ p̄ri. et cōmo. rei vedit̄e. qd̄ si p̄dēte vt sic. est iustionis ad veditioē acoris et mucoris ad p̄torē. c. Itaque nūc ponit exēpla. d. Pe riculum. facit. ff. de peri. et cōmo. rei ven. l. id quod r. de regu. iu. l. secundum naturā. r. s. de le. pa. tu. §. si. e. Venit. idest veditus est. f. Neque culpa. etiam talis qualis in commodato grata vtriusque part̄is contracto venit r. vt. ff. de peri. et cōmo. rei vendi. l. custodiam. r. ff. commo. si vt cer to. §. interdum. g. Animaduertendū. idest distinguendum. h. Susceperit. quod pactum valet vt hic. r. ff. e. q̄ sepe. §. si res r. ff. de peri. et cōmo. rei ven. l. j. §. j.

a **C** **I**scasus, etiam leuissima culpa conu-
gens s^m Ioan. non vero fortuito. l. 3. ad. cō-
tra. vt. C. d. pig. actio. q̄ fortuitis. **b** **C** Cō-
ditionem. s. furtiuam que scilicet soli domi-
no dabatur vt. hic. ff. de condi. furtina. l. j.

c **C** **E**pi-
bere. s. cedendo
do actō. istas
et hoc quan-
do non fuit i
culpa alias n̄
liberatur ce-
dendo. vt. ff.
pro socio. l. d.
illo in prin. q̄
est contra.

d **C** **D**am-
ni puta si fue-
rit res vendi-
ta. venditor
subtracta. vel
in ea datum
sit damnum.
vt in princ.
huius. s. naz.
hec actio dā-
ni iniurie do-
mino datur
ff. ad. l. a. qui-
item mela. s.

e **C** **B**lacuerit sed videtur q̄ in al-
terius contrahentis arbitrium conseratur
emptio quod esse non potest. C. eo. l. i. emē-
tis alias in vendentis. 7. ff. eo. l. q̄ sepe. s. j.
que sunt contrarie sed dic rem ipsam hic cō-
ferri arbitrio emptoris aliud si cōmercium
vt sit tibi empra si vis vel precium pro quan-
to voles. vt dictis legibus contrarijs item
opponitur hec venditio que hic fit non vi-
detur conditionalis. vt. ff. eo. l. iij. que est cō-
tra. sed certe ibi fuit emptus pure sed resolu-
tio debebat sub conditione fieri. at hic sub
conditione facta fuit. vnde nō potest imple-
ri nisi impleat conditionem. vt. ff. eo. hec vē-
ditio in prin.

Emptio. **C** **E**tiam sub conditione potest
emptio celebrari et accidentalalia contractus
possunt in alterum ex contractibus celebra-
ri. hoc dicit. Aretinus.

f **C** **A**ureis tot puta decem.

Loco. **C** **E**mens ignoranter rem que nō
est in cōmmercio habet contra venditorem

actionem ex emptio ad interesse. h. d. are-
g **C** **L**oca sacra: que sunt ista habes. s. de
re. di. s. flumina. 7. s. nullus 7. s. religiofus.
h **C** **P**riuatius redde singula singulis nam
priuata contraria est publice et prophana sa-

ca frustra qs sciēs eme-
rit: q̄ tñ si p̄ pphās vl̄
puat̄b̄ dcept̄a veditōz
qs emerit. hēbit actōz
exēpto q̄ nō habere
ei liceat vt p̄seq̄tur q̄
sua interest eū dceptū n̄
eē. Idē iuris ē si hoiez
liberuz p̄ suo emerit.

C **D**e locatione et cō-
ductione.

L **O**catio^h et adu-
ctio prima est
ēptōni veditōi. iisdē q̄
iuris fgulis p̄sistūt nā
vt ēptio et veditio ita
p̄trahit si d̄ p̄cio^m con-
uenerit: sic et locatio et

Locatio. **C** **T**otus iste titulus diuiditur i
quinqz partes Primo ponit quod iste con-
tractus habet similitudinem cuz contractu
emptonis Secundo illud per exempla de-
clarat Tertio quid veniat in isto contractu
Quarto ad quid tenetur conductor Quinto
an iste contractus transeat ad heredem.
Secunda ibi: nam vt emptio Tertia ibi in
s. conductor Quarta ibi: qui pro vsu Quinta
ibi: in fine mortuo et hoc. dicit in summa
Locatio perficitur cōsensu eoipso q̄ de p̄e-
cio conuenit et in voluntatem tertij precij
conferri potest quemadmodum in emptio-
ne et secundum eius naturam qua per om-
nia locatio regulariter in certo vero precio
constituito contractus inominatus efficitur.
hoc dicit. Aretinus.

U **O**catio. ff. e. l. j. **C** **P**roxima
quo ad tractatum et quo ad sentē-
tiam. m. **C** **S**i de precio. vt. s. ti. j. s. p̄ci-
um autem. **a** **C** **S**i merces. scilicet certa et
in pecunia numerata. vt. ff. de positi. l. j. s. si

re et religio-
le et facit. ff.
eo. l. liberi. l.
quia et lege
liberi accursi
us florenti.
i **C** **Q**uod
non. i. quia
emerit igno-
rans vt. ff. de
contrahen-
empt. l. liberi
hominis.
C **D**e locatō-
ne et conda-
ctione. **T**er-
ptinuat. **R**u.
quia locatio
est similis em-
ptoni vt in
tex. 7. ff. eo. l.
j. **I**gitur post
emprione se-
quitur videt̄
de locōne. ar.

quis seruum. 7. ff. de presc. ver. naturalis. §. autem cum do. unde partarius colonus qui partem domino reddit fructuum improprie dicitur conductor: immo socius magis. vt. ff. e. l. si merces. §. vis maior.

C Quidē locati: sic ven ditor ex ven ditor. ita em ptozi ex em pto actio cō petit. vt. §. ti. j. §. sed 7. cer tum precium in fi.

C Supra dixim⁹ vt. §. ti. j. §. item p cium.

C Arbitrio. ff. eo. si merces. j. rñ.

C Qua d causa. quia di si certum de bere precium interuenire.

C Si fullo. est autē fullo qui la nat sine tigit sine pollit.

C Sarcinator. sarcinator ē quia facta vestimē ta refortit vt dicitur. j. mā da. in fine. §.

C Postea. no. postea nam prius re. nō secuta id est nondum tradita ad reaprandū actio non daretur. vt. C. de reruz permu. ex. placito. i. **C** Nomine. quasi ex nono contractu innominato vt. ff. de prescrip. ver. l. j.

C Verbis. i. man. §. si. contra. sed distin que an certa merces interuenit 7 tunc agi tur locati. vt. §. e. in prin. aut incerta. 7 tunc prescrip. ver. agitur vt hic aut nulla 7 tunc est mandatum vt. ff. de prescrip. ver. si tibi pollienda 7 in contrario.

C Si merces consistit in specie: non locatio sed innominatus contractus na

scitur ex quo actio prescriptis verbis datur h. d. Arc. l. **C** Vulgo querebatur vt. §. ti. j. §. item precium. m. **C** Boues com modarent. improprie ponitur vt sequitur. **C** Bos perijt. sua culpa. alias non tene-

retur cum vtri usq; gratia 7 tractum sit vt h. 7. ff. de pre scrip. verb. si gratuita. §. si marga. 7. ff. commo. si vt certo. §. nūc videndum. **C** Quō su it bona ratio vt. §. qui. mo. re cōtra. ob. §. cōmodati. **C** Pre scriptis ver bis. que cons petit ex con tractibus tri bus innomi natiq; do vt def factio vt. sac as. vt. ff. de p scrip. ver. na turalis. §. iij. 7. iij. als da tur ex pactis incontinenti appositis. vt C. de re. per mu. rebus ali as datur quā do dubium est de nomine contractus. vt. ff. d. prescrip. ver. l. j. §. si. 7. l. ij. ij. 7. iij.

C Adeo. aut aliq; familiaritate iter se videtur hēptio 7 veditio. Itē locatio 7 ductio.

C Adeo. Contractus emphiteoticus: qui perficitur cum alicui res pceditur mercede i pecunia vel in specie constituta a contractu locationis 7 ab emptione in aliquibus dif fert: 7 multipliciter puenit cū cura 7 iure ci uili fuit introduct⁹. 7 iterit⁹ toti⁹ rei pnet ad dñm pticularē 7 ad epbiteorā. h. d. arc. q. **C** Adeo. aut. h. d. e. regulis 7 qōib⁹ pñ stāt. multa § habēt iter se cōia. **C** Aliq; als n̄ ē i lra aliq; **C** Veditio. l. ex vna p te. **C** Et conductio. l. ex alia.

scitur ex quo actio prescriptis verbis datur h. d. Arc. l. **C** Vulgo querebatur vt. §. ti. j. §. item precium. m. **C** Boues com modarent. improprie ponitur vt sequitur. **C** Bos perijt. sua culpa. alias non tene- tur cum vtri usq; gratia 7 tractum sit vt h. 7. ff. de pre scrip. verb. si gratuita. §. si marga. 7. ff. commo. si vt certo. §. nūc videndum. **C** Quō su it bona ratio vt. §. qui. mo. re cōtra. ob. §. cōmodati. **C** Pre scriptis ver bis. que cons petit ex con tractibus tri bus innomi natiq; do vt def factio vt. sac as. vt. ff. de p scrip. ver. na turalis. §. iij. 7. iij. als da tur ex pactis incontinenti appositis. vt C. de re. per mu. rebus ali as datur quā do dubium est de nomine contractus. vt. ff. d. prescrip. ver. l. j. §. si. 7. l. ij. ij. 7. iij.

a **C** **Q**uod emptio quod videbat cū talis dario alienatio fit vt i auc. de non ali. §. alie nationis col. ij. quod locatio non facit. vt. ff. e. l. nō solet. **b** **C** **E**t conductio quod vi deatur cum mercedem soluere teneretur.

c **P**erpe tuo aliter accipit. vt. ff. p. fo. io. l. j.

d **C** **P**ensio in pecunia.

e **C** **R**eddi ruin spē.

f **C** **A**lien a nerit. cū mul ti sint modi alienandi vt ff. d. pu. l. iij. v. iij. z. v. z. vj. g.

g **C** **A**ufer liceat inter dum aut dat ad certū tps i terdum i tertiam psonam vel generatō nē cū oia pa cta super hoc

tractu habita valeant vt. j. pxi. §. s. z. ecclesia

dat i emphi. vsqz ad tertiā generationē tñ vt in auc. de non ali. col. ij. §. emphi. vel vt

puto et in ppetuū dabit vt quilibet priuatus vt hic. z in auc. de aliena. z emphi. §. li ceta. col. ix. h.

C **G**enoniana. vt. C. de iur. emphi. l. j. i.

C **E**mphiteosios. ephi gre ce latine dī melioratio hoc ideo. qz olim tñ sterilia dabant vt meliorarent sed hodie nō rārum sterilia danf. sed etiam in sterilia ni fi in ecclesia que dat sola q congrua vident icōmo. z alijs gubernatoribus ecclesie. vt C. de sa. san. ec. auc. perpetuo quoque. ac.

C **P**ropriam agit ergo pditōne ex. l. ad oia obfnada q pueniūt s3 nūqd emphi. pōt alij dare i emphi. rideo. sic vt i hoc. §. z in anticica de nō alie. aut pnu. §. alienatiōis col. ij. itē nūqd illud vile dñum qd soluz bz transfert in eū. rñ. sic cū rei ve. vtilis sibi def. vt. ff. si ag. vecl. j. z. iij. s3 qualiter ager pñ⁹ emphi. §. s3. ad. vt eū expellat. rñ. rei ven. q s3 de iure sibi nō cōpetat exceptio tñ opponi non pōt qz replicare: z sic non dñs dñm vincit. vt. C. de trāsac. vbi de facto tñ

vt i qbusdā cāis qri so leat. vtz⁹ emptio z vēdi tō dñat: an locō z pdu ctō⁹ vt ecce d pñij q p pectuo⁹ qbusdā fruenda tradunt. l. vt qē diu pē sio⁹ siue reddiē pñtē p his dño neqz ipi⁹ ducto ri neqz hēdi⁹ eius cuius ducto: hē siue ci⁹ id p diū vēdiderit aut dona uerit aut dor⁹ noie dde rit: alione qēciūz mō a lienauerit⁹ auferre lice at s3 tal⁹ pōt qz iter ve tēs dubitabat a qbus

da locō z a qbusdā vē ditio estabat let zenōi ana⁹ lata ē q ephiteose os⁹ tract⁹ p pñā⁹ statu it nām neqz aduēditio nē neqz ad locationē m iclinatē s3 suis pactib⁹ sulciēdā: z si qdē aliqd pactū fūit hoc ita obti nere ac si nālīs⁹ eēt cō tract⁹ sināt nihil d p cto rei fūit pactū: tūc si qdē ton⁹ rei iterit⁹ ac cessit ad dñz⁹ sup hoc redūdat pculū. sināt particularis⁹ ad ephi

uris civilis ille naturalis. vt hic dī itez hic i scriptura ille et sine ea. vt. C. de iure ephi. l. j. z. s. de obliga. ex cōsensu z. s. e. i pñ. acc. m.

C **L**ocationē. qz hic pensio pñat sibi res libet trāsīt. iij ob hoc res fuocat. s3 ab epto re si p veditore. vt. C. d rei ve. l. i. civile. iij hic vile trāsīt dñū i dī directū vt. s. d re. di. §. p traditōne. n.

C **P**ālis. i. iur⁹ ge. qd nālī rō ne ē ductū vt. s. de iur. nā. §. qd dō. hic. n. ē de iure civili z vt als. j. de actio. §. de cōsti tuta. o.

C **A**d dñum vt pñonez habeat. p

C **P**articularis. i. medietatis vel min⁹ sim. ad. z fo. ar. ff. de vsufr. et z de s3. sig. nomen filiaz. §. portionis: z. ff. de dā. i. sec. i ter quoa. §. dāni. z de pñahen. emp. domū nos dicimus si aliqd z tam paz. remāst dā nō emphiteote esse ar. huius. §. z. C. eo. l. j. a.

C **T**atimur. sunt z duo alia naturalia si ue tacitapacta i hoc tractu. vt de reiciendo emphiteotā si nō soluerit pensioē p trien niū. vt. C. e. l. ij. §. j. z in auc. de non alie. §. scire col. ij. i emphiteota aut ecclesie siue co lono pñati dic vt ibi no. s. p bienniū. item z si velit emphiteota vendere. g dño primo

possidet nālī ter sicut fru ctuari⁹. vt. ff. de acq. poss. nālīter. s3 cō ducto: nō: vt C. cōt de vsu ca. l. j. itē hic bz dñum vti le. s3 pñator nō. vt. ff. co. l. nō solet. itē hic pñat⁹ fit i immobilibus tñ. ille et in mobilib⁹ vt i auc. de alie. z emp. §. licē tiā col. ix. itez hic agit pdi. ex. l. ibi ex cō ducto. itē est hic cōtractus

furis civilis ille naturalis. vt hic dī itez hic i scriptura ille et sine ea. vt. C. de iure ephi. l. j. z. s. de obliga. ex cōsensu z. s. e. i pñ. acc. m.

C **L**ocationē. qz hic pensio pñat sibi res libet trāsīt. iij ob hoc res fuocat. s3 ab epto re si p veditore. vt. C. d rei ve. l. i. civile. iij hic vile trāsīt dñū i dī directū vt. s. d re. di. §. p traditōne. n.

C **P**ālis. i. iur⁹ ge. qd nālī rō ne ē ductū vt. s. de iur. nā. §. qd dō. hic. n. ē de iure civili z vt als. j. de actio. §. de cōsti tuta. o.

C **A**d dñum vt pñonez habeat. p

C **P**articularis. i. medietatis vel min⁹ sim. ad. z fo. ar. ff. de vsufr. et z de s3. sig. nomen filiaz. §. portionis: z. ff. de dā. i. sec. i ter quoa. §. dāni. z de pñahen. emp. domū nos dicimus si aliqd z tam paz. remāst dā nō emphiteote esse ar. huius. §. z. C. eo. l. j. a.

C **T**atimur. sunt z duo alia naturalia si ue tacitapacta i hoc tractu. vt de reiciendo emphiteotā si nō soluerit pensioē p trien niū. vt. C. e. l. ij. §. j. z in auc. de non alie. §. scire col. ij. i emphiteota aut ecclesie siue co lono pñati dic vt ibi no. s. p bienniū. item z si velit emphiteota vendere. g dño primo

agit z vincit. vt. ff. de excep. rei in. si qz rez. vel verius agat pñrip. ver. vt dic ex. l. zenō nis ad mercedē. ac. l. **C** **A**d veditōne im mo differt. i. vij. nā hic in spē pñat⁹ pensio. s3 ibi in pecunia tñ. vt hic scripsim⁹. itē hic

possidet nālī ter sicut fru ctuari⁹. vt. ff. de acq. poss. nālīter. s3 cō ducto: nō: vt C. cōt de vsu ca. l. j. itē hic bz dñum vti le. s3 pñator nō. vt. ff. co. l. nō solet. itē hic pñat⁹ fit i immobilibus tñ. ille et in mobilib⁹ vt i auc. de alie. z emp. §. licē tiā col. ix. itez hic agit pdi. ex. l. ibi ex cō ducto. itē est hic cōtractus

furis civilis ille naturalis. vt hic dī itez hic i scriptura ille et sine ea. vt. C. de iure ephi. l. j. z. s. de obliga. ex cōsensu z. s. e. i pñ. acc. m.

C **L**ocationē. qz hic pensio pñat sibi res libet trāsīt. iij ob hoc res fuocat. s3 ab epto re si p veditore. vt. C. d rei ve. l. i. civile. iij hic vile trāsīt dñū i dī directū vt. s. d re. di. §. p traditōne. n.

C **P**ālis. i. iur⁹ ge. qd nālī rō ne ē ductū vt. s. de iur. nā. §. qd dō. hic. n. ē de iure civili z vt als. j. de actio. §. de cōsti tuta. o.

C **A**d dñum vt pñonez habeat. p

C **P**articularis. i. medietatis vel min⁹ sim. ad. z fo. ar. ff. de vsufr. et z de s3. sig. nomen filiaz. §. portionis: z. ff. de dā. i. sec. i ter quoa. §. dāni. z de pñahen. emp. domū nos dicimus si aliqd z tam paz. remāst dā nō emphiteote esse ar. huius. §. z. C. eo. l. j. a.

C **T**atimur. sunt z duo alia naturalia si ue tacitapacta i hoc tractu. vt de reiciendo emphiteotā si nō soluerit pensioē p trien niū. vt. C. e. l. ij. §. j. z in auc. de non alie. §. scire col. ij. i emphiteota aut ecclesie siue co lono pñati dic vt ibi no. s. p bienniū. item z si velit emphiteota vendere. g dño primo

possidet nālī ter sicut fru ctuari⁹. vt. ff. de acq. poss. nālīter. s3 cō ducto: nō: vt C. cōt de vsu ca. l. j. itē hic bz dñum vti le. s3 pñator nō. vt. ff. co. l. nō solet. itē hic pñat⁹ fit i immobilibus tñ. ille et in mobilib⁹ vt i auc. de alie. z emp. §. licē tiā col. ix. itez hic agit pdi. ex. l. ibi ex cō ducto. itē est hic cōtractus

furis civilis ille naturalis. vt hic dī itez hic i scriptura ille et sine ea. vt. C. de iure ephi. l. j. z. s. de obliga. ex cōsensu z. s. e. i pñ. acc. m.

C **L**ocationē. qz hic pensio pñat sibi res libet trāsīt. iij ob hoc res fuocat. s3 ab epto re si p veditore. vt. C. d rei ve. l. i. civile. iij hic vile trāsīt dñū i dī directū vt. s. d re. di. §. p traditōne. n.

C **P**ālis. i. iur⁹ ge. qd nālī rō ne ē ductū vt. s. de iur. nā. §. qd dō. hic. n. ē de iure civili z vt als. j. de actio. §. de cōsti tuta. o.

C **A**d dñum vt pñonez habeat. p

C **P**articularis. i. medietatis vel min⁹ sim. ad. z fo. ar. ff. de vsufr. et z de s3. sig. nomen filiaz. §. portionis: z. ff. de dā. i. sec. i ter quoa. §. dāni. z de pñahen. emp. domū nos dicimus si aliqd z tam paz. remāst dā nō emphiteote esse ar. huius. §. z. C. eo. l. j. a.

C **T**atimur. sunt z duo alia naturalia si ue tacitapacta i hoc tractu. vt de reiciendo emphiteotā si nō soluerit pensioē p trien niū. vt. C. e. l. ij. §. j. z in auc. de non alie. §. scire col. ij. i emphiteota aut ecclesie siue co lono pñati dic vt ibi no. s. p bienniū. item z si velit emphiteota vendere. g dño primo

possidet nālī ter sicut fru ctuari⁹. vt. ff. de acq. poss. nālīter. s3 cō ducto: nō: vt C. cōt de vsu ca. l. j. itē hic bz dñum vti le. s3 pñator nō. vt. ff. co. l. nō solet. itē hic pñat⁹ fit i immobilibus tñ. ille et in mobilib⁹ vt i auc. de alie. z emp. §. licē tiā col. ix. itez hic agit pdi. ex. l. ibi ex cō ducto. itē est hic cōtractus

furis civilis ille naturalis. vt hic dī itez hic i scriptura ille et sine ea. vt. C. de iure ephi. l. j. z. s. de obliga. ex cōsensu z. s. e. i pñ. acc. m.

C **L**ocationē. qz hic pensio pñat sibi res libet trāsīt. iij ob hoc res fuocat. s3 ab epto re si p veditore. vt. C. d rei ve. l. i. civile. iij hic vile trāsīt dñū i dī directū vt. s. d re. di. §. p traditōne. n.

C **P**ālis. i. iur⁹ ge. qd nālī rō ne ē ductū vt. s. de iur. nā. §. qd dō. hic. n. ē de iure civili z vt als. j. de actio. §. de cōsti tuta. o.

C **A**d dñum vt pñonez habeat. p

C **P**articularis. i. medietatis vel min⁹ sim. ad. z fo. ar. ff. de vsufr. et z de s3. sig. nomen filiaz. §. portionis: z. ff. de dā. i. sec. i ter quoa. §. dāni. z de pñahen. emp. domū nos dicimus si aliqd z tam paz. remāst dā nō emphiteote esse ar. huius. §. z. C. eo. l. j. a.

C **T**atimur. sunt z duo alia naturalia si ue tacitapacta i hoc tractu. vt de reiciendo emphiteotā si nō soluerit pensioē p trien niū. vt. C. e. l. ij. §. j. z in auc. de non alie. §. scire col. ij. i emphiteota aut ecclesie siue co lono pñati dic vt ibi no. s. p bienniū. item z si velit emphiteota vendere. g dño primo

possidet nālī ter sicut fru ctuari⁹. vt. ff. de acq. poss. nālīter. s3 cō ducto: nō: vt C. cōt de vsu ca. l. j. itē hic bz dñum vti le. s3 pñator nō. vt. ff. co. l. nō solet. itē hic pñat⁹ fit i immobilibus tñ. ille et in mobilib⁹ vt i auc. de alie. z emp. §. licē tiā col. ix. itez hic agit pdi. ex. l. ibi ex cō ducto. itē est hic cōtractus

furis civilis ille naturalis. vt hic dī itez hic i scriptura ille et sine ea. vt. C. de iure ephi. l. j. z. s. de obliga. ex cōsensu z. s. e. i pñ. acc. m.

C **L**ocationē. qz hic pensio pñat sibi res libet trāsīt. iij ob hoc res fuocat. s3 ab epto re si p veditore. vt. C. d rei ve. l. i. civile. iij hic vile trāsīt dñū i dī directū vt. s. d re. di. §. p traditōne. n.

C **P**ālis. i. iur⁹ ge. qd nālī rō ne ē ductū vt. s. de iur. nā. §. qd dō. hic. n. ē de iure civili z vt als. j. de actio. §. de cōsti tuta. o.

C **A**d dñum vt pñonez habeat. p

denunciare dz. vt. C. eo. l. fi. §. j.
Item. C. Cū in dñum rei pcesse trāst pe-
cunia p mercede cōstituta emprio non loca-
tio dr. h. d. are. b. C. Suo. l. artificis. ac.
C. Fome. s. demonstrate. sed qd si certa

nō ē materia
demonstrata
rñ. n̄ interest.
vt. ff. de cōtra
ben. ep. cōue
nit. r. l. fabi-
nus vel faci-
as punctū in
dictione suū.
Condu.

C. In hoc cō-
tracta veniūt
q̄ d nā ipsius
venit dbe l3
nō fuerint ex
p̄ta. h. d. are.
C. Legem
l. pacta vt. ff.
depositi. l. j.
§. si puenerit

C. Equo
vt. vsuras p̄
moraz. vt. C.
c. p̄sens. item
contra. nam
p̄ductor agit
vt domus r
voluta sibi re-
parent. vt. ff.
ex p̄ducto.

Quib. C. Cō-
ductor s̄ leui
culpa tenet r
contractus lo-
catis ad he-
redes transit
conductoris

h. d. are. f. C.
Diligentissimus. i. diligens
licet exponitur. vt. ff. e. si merces. §. qui colū-
nam. nā cū vtriusq̄ grā fiat locatio non ve-
niet actissima. vt. ff. comm. si vt certo. §.
nūc vidēdū. alij p̄be ponūt r dicūt sp̄ale in
his reb? q̄ facile p̄nt frāgī ac. g. C. Ami-
su. vel domū datū sit. qd p̄uideri nō potat
vt. ff. e. h. de dāno. h. C. Cōductore p̄be
tatis. fec? i vltus. vt. C. de vsu fruct. si dña vel
dic vt ibi r de ius do. si soci? i fi. i C. Suc

teoticariū hufusmodi
dānū venif q̄ iure vti-
mur? C. Itē q̄rit si cū
aurifice Tici? puenerit
vt is ex auro suo? cer-
ti pōderis certez for-
me? anulos ei faceret r
accipet vbi grā. r. au-
reos vtz ēptio r vēdi-
tō: an locatō r p̄ductō
p̄trahi videat. C. Assi?
ait materie qd ēptio-
nē r vēditionē p̄trahi
ope aut locatōnē r cō-
ductionē. S3 placuit
tm̄ ēptionē r vēditio-
nē p̄trahi q̄ si tici? suū
aurū dederit mercede
p opa p̄stituta dubiū
nō ē qn locatio r p̄du-
ctio sit. C. Cōductor: at
oīa fm lege? p̄ductōis
facere dz r si qd i lege
p̄termittuz fuerit id ex
eq? r bono p̄stare debz
Qui. p vsu: aut ve-
lūstroz aut argētī aut

societas i qua dāni r lucri sunt ptes equales
nisi ker socios alr cōuētī fuerit. h. d. Are.
Societate. C. Totoz. i. oīuz r erp̄sse
vt. e. ff. l. j. y. j. r. l. ij. §. j. nā hoc no-
men. s. tot? tm̄ societate ad vnā rē significat.
n C. Eūdi. itē a h3 d. ob? modis. s. oīum
bonoz simplr. vt. ff. e. l. coiri. r. l. nec adijci.
ij? vni? rei. vt. ff. e. l. v. r. l. societatas. o C. S
quales. sic. ff. de here. insti. l. quotiens. §. he-
redes. r. s. de here. insti. §. ita. demum r. ff.
e. l. si non fuerit. r. dic equale fuisse capitale

cedit vt. C. e. viā. h. an moriēte scholare vel
recedēte substituere pōt. sic de iure p̄ductio-
nib? h. rō societatis p̄ouidet q̄ prenalec vbi
certa p̄sona eligit. vt. j. i. j. §. soluitur.
k C. De locatōne. Est autēz societas vt ait

Ad arc? Zulli-
us duoz plu-
riūne p̄uēto
bonesse p̄ta
ad vberioz
q̄stū r cōmo-
diorē p̄tinua-
tur p̄ter. s. s.
obligatōib?
§. fi.
Societates.
C. Tot? iste
titul? diuidit
i q̄tuoz ptes
p̄mo ponit i
q̄b? reb? pof
sit vbi socie-
tas. Scdō q̄
ptes p̄nt eē i
luero r dāno
r si nō fuerūt
a p̄tib? erp̄sse
q̄ intelligunt.
Tertio qn so-
cietas r q̄no
finit. Quarto
ad qd socius
tenet: Scdā
ibi r quidem
Tertia ibi ma-
net aut Quā-
ta ibi Soci?
socio. Et. h.
d. oīuz bono-
rū r vnus ne
gociatōis tm̄
contrabi pōt

De societate.

Societate coire
solem? aut toto-
rū? bonoz: quā greci
sp̄aliter appellant: aut
vni? alicui? negociatō-
nis: vel uti mācipiozū
vendēdoz emēdozqz
aut olei aut vni? aut
frumētī emēdi? vēden-
diqz. C. Et quidem si
nihil de partibus lu-
cri r damni nomina-
tim puenerit equales?
scilicet ptes r i luero r

societas i qua dāni r lucri sunt ptes equales
nisi ker socios alr cōuētī fuerit. h. d. Are.
Societate. C. Totoz. i. oīuz r erp̄sse
vt. e. ff. l. j. y. j. r. l. ij. §. j. nā hoc no-
men. s. tot? tm̄ societate ad vnā rē significat.
n C. Eūdi. itē a h3 d. ob? modis. s. oīum
bonoz simplr. vt. ff. e. l. coiri. r. l. nec adijci.
ij? vni? rei. vt. ff. e. l. v. r. l. societatas. o C. S
quales. sic. ff. de here. insti. l. quotiens. §. he-
redes. r. s. de here. insti. §. ita. demum r. ff.
e. l. si non fuerit. r. dic equale fuisse capitale

a **C** Expresse et in solo lucro: vt. j. e. illud. f. **C** Tertia
 b **C** Conuētio. s. talis vt legi. **C** Tertia
 s. pars lucri et damni.

De. C Valet puetio iter socios: et maiore
 pre lucri ferat alter q̄ dāni: et q̄: Et lucrum

de q̄ supelit
 oi dāno ddu
 cro et q̄ lu
 cruz p̄cipet
 alter et dānu
 nō. h. d. Alre.
 d **C** Illa ad
 ticū cōputa
 tio h̄ expedi
 ta fiat. vt si lu
 crū i vna re. i
 alia sō dāni
 cōiungit. vt
 si deducto oi
 dāno lucy su
 pest vn^o i du
 as ptes ali^o i
 teriā pte ad
 mittat ei^o lu
 cri. si sō tū
 dāni supelit
 is q̄ duas p
 tes dāni ferū
 dz i reb^o q̄ su
 p sunt tū vn^o
 q̄ntū alter ac
 cipiāt q̄ntuz
 faciat tertia
 p̄ dāni. vt. ff.
 eo. mutius.
 e **C** Serui^o
 hic fuit^o. sibi
 met d̄dicere
 vt. vt. ff. eo. l.
 muri^o. s. nō ē
 vez. nā ibi di
 cit d̄ fec̄ h̄ ē
 nō posse. l. vt
 dāni et lucrū
 sit in eadē so
 cietate. cū dā
 no lucro et e
 s̄ lucrū dam
 no deducto i
 telligat vt ibi
 d̄. z. j. eo. s.
 adeo. accur.

in dāno spectant. **Ad**
 si exp̄sse fuerit ptes he
 seruari debēt. Nec enī
 vnuquam dubiuz fuit
 qn valeat conuētio^o si
 duo inf se pacti sint. vt
 ad vnū q̄dez due ptes
 et lucri et dāni p̄tineat.
 ad aliū p̄tineat tertia.
De illa^o sane cōuē
tionē q̄ntū si Ticius et
Sci^o iter se pacti sunt
 vt ad ticiūm lucri due
 ptes p̄tineat dāni tertia
 ad sciū due ptes dāni
 lucri tertia an rata d̄be
 at haberi p̄uētio. Qui
 tus mutius cōtra natu
 ralem societatis talem
 pactionē esse existima
 uit: et ob id nō ē rata
 habendam. Seruius^o
 suspiti^o cui^o s̄nta p̄ua
 luit p̄tra sentit: qz sepe
 q̄rūdā ita p̄ciōsa ē opa
 i societate vt eos iustū
 sit in cōditōe meliori
 in societate admitti nā
 et ita coh̄ire posse socie
 tatē nō dubitat vt alē
 pecuniā conferat alter
 nō p̄ferat: et tū lucrū i
 ter eos cōe sit: qz sepe
 opa alicui^o p̄ pecuniā
 valet. Et adeo^o cōtra
 q̄ntū muci s̄ntaz obti

C Et adeo. hec pacta iequalia tūc dem̄
 locū h̄nt qn alē plus p̄mit ope vel industrie
 q̄ alter vt. ff. eo. si n̄ fuerit. s. si vō placuerit
 p̄m azo. cū societas sit s̄mitatis ius: vt. ff. e.
 si vez. Jo. s̄ et subaudit i. l. lilla si n̄ fuerit ma

nuit vt illud q̄qz p̄sti
 terit posse connenire
 vt qz lucri p̄tez^o ferat
 d̄ dāno nō teneat qd^o
 et ip̄m fuit^o p̄ueniēter^o
 sibi estimauit. quod tū
 ita intelligi o3. vt si in
 aliqua re lucrū in ali
 qua dāni illatū sit cō
 p̄satione scā solū qd
 supelit intelligat lucri
 esse. **Illud expeditū**
 ē si in vna causa ps fu
 erit exp̄ssa veluti i solo
 lucro vel in solo dāno
 in altera vero omissa
 in eo quoqz in quo pre
 termittuz est eadē p̄te
 suari^o. **Adancet^o ar**
 societas eousqz donec
 in eodē cōsensu p̄scue
 rauerint. At cū aliqs
 renunciauerit societati
 soluitur societas. Sed
 plane siqs callide^o in
 hoc renūciauerit socie
 tati vt obueniēs aliq̄
 lucrū sol^o h̄eat veluti
 si totoz^o bonoz soci^o
 cū ab aliq̄ h̄ēs ēē reli
 ct^o i h̄ renūciauerit so
 cietati. vt h̄editatē sol^o
 lucrifaceret. cogit hoc
 lucrū cōicare. Si qd^o
 sō aliud lucifaciat qd
 n̄ captauerit^o ad ip̄sum

si n̄ fuerit ma
 time alij idē
 qd^o Jo. s̄ tali
 rōne. qz iure
 p̄uētiōis valet
 nō societatis
 vt. ff. d̄ po. l.
 j. s. si p̄uertit.
 g **C** p̄arte
 si totū alē ēē
 leōina. vt d̄ i
 fabula quia
 ni et ff. e. si n̄
 fuerit. s. h̄. et
 l. si vn^o. s. et si
 p̄cium in fi.
 h **C** Ad
 ip̄m. s. d̄cm ē
 h̄ p̄ xi. caln.
 i **C** Cōueni
 ent. i. p̄uentē
 ēē sue h̄ieq̄
 dixit. s. e. s̄ d̄
 illa.
Illud.
C Particu
 la adiecta i lu
 cro tacite vt
 adiecta dāno
 et s̄. h. d. ar.
 k **C** Serua
 ri nō. eadē
 rōem s̄riōm
 fic. ff. d̄ le. l. ij.
 l. si. s. h̄. et. ff.
 fami her. si ff.
 lia. s̄. itē pap.
 ar. s̄. ff. de li.
 et post. cōmo
 distime. et. ff.
 loc. l. ea. j. n̄.
 et d̄ neg. ge. si
 qz negocia.
Manet.
C Societas
 tollit renun
 ciationē q̄ solu
 ta lucruz qd^o

p^o renūciationē acq̄rit nō cōicat nisi dolose fuerit renūciatū. h. d. are. l. **C**adinet si renūciaverit p̄sū socio nō abñti. vt. ff. e. l. 3. soci^o. §. si abñti. ac. m. **C**alide. i. 7. si itē pestine renūciat. itē tñ expedit si renūciari vt. ff. e. actōe §. labeo. 7. l. 3. 2. si socius §. si.

Cotōz i. oimū h̄ ex p̄sū vt. ff. e. l. ij. §. i. als. 3. vt. ff. eo. nec adiecit.

CSi qd p̄o. als. si qdē sic. ff. ex q. ca. in poss. e. l. j. fulcim^o. §. qd si adūsus. sic ff. eo. ac. §. di ximus.

CCaptauerit. i. nō p̄ cogitauerit.

CCōcedi tur no. hic. v. casus soluede societatis hic 7. sequētibus q̄tuor. §. sūt 7. alia duo vt repetitōe rerū nāstū vt ci uiliū vt. ff. e. ver. §. p̄. itē cū ab alio sti-

solum pertinet. Et ve ro cui renūciatus ē qd qd oīno post renūcia tā societate acq̄rit soli p̄cedit. **C**Soluit ad huc societas ē morte^o socij qz q societate con trahit certā p̄sonā sibi eligit. Sz 7. sic cōsensu pl̄riū societas p̄tracta sit morte vni^o soluit 7. si plures sup̄sint nisi i coeūda societate aliter p̄uenerit. Itē^o si alicu ius rei p̄tracta sit socie tas 7. finis negotio ipo sit^o est: finitur societas **P**ublicatōe^o qz qz di strahi societate manisse stū ē. l. si vniuersa bōa socij publicentē nā cū i ei^o locū alter^o succedit: p̄ mōtuo^o habet^o Itē^o si qz ex socijs mole dōi

i foro. f. **C**Publicatōe: q̄ publicatio si p̄p̄ delicta vt. ff. de bo. dā. l. j. j. responso. §. **C**Alter. f. sif. h. **C**ps̄o mortuo se ff. eo. actōe. §. publicatōe. i. **C**habet. l. 3. qd si hic soci^o cui^o bona publicata sunt rōe

ti p̄grauat^o bonis suis cesserit 7. iō p̄p̄ bōa pu blica aut puata dōitali suba ei^o uenac^o soluitur societas. §. hōc ca su si adhuc p̄sentiat in societate noua vs̄ icipe re societas. **C**Soci^o socio vtrū eo noīe tm̄ tencat p̄ socij actōe^o si qd dolo p̄miserit sicut is q d̄p̄oi ap̄d se pas sus^o ē anēt c̄p̄e. l. d̄fidie atqz ēt negligētē noīe q̄sitū ē: p̄ualuit tm̄ ēt c̄ p̄e noīe teneri^o cū. c̄p̄a āt si ad exactissimā di ligētā dirigēda ē. Suf ficit. n. talē diligētiam cōib^o reb^o adhibē soci uz q̄lē i suis reb^o adhi bet^o solet. **N**ā q^o p̄az diligētē sociū sibi asu mit de se queri^o d̄z hoc

operis socius erat nō rerū qd ēē p̄t vt s. e. §. nam 7. it. rñ. idē cū liberatē vel vitā vel ciuitatē amittat: vt. ff. de bo. dā. l. j. 7. j. p. xi. §. inuitur in si.

CItēz si qz cesserit qd facere p̄t ne i carcerē d̄tru dat. vt. j. d̄ ac ti. §. si. 7. C. d̄ cessi. bo. l. j.

CDebita qz sico vel p̄ uatis d̄bat vt. ff. eo. actō ne. §. j.

CAene at. i. vendat.

CSz h̄ casu. q. d. nō sicut sup̄iori p̄xi. qñ bōa fuerit publi cata. nā viuēs 7. i ciuitate exi

pulo: aio nonādi vel iudiciū aliquo dōo aio nouandū: vt. ff. eo. actōe. j. responso.

Solutur. **C**Morte vni^o ex socijs itē ite ritū rei vel publicatorū bonoz soluit socie tas itē si vn^o ex socijs bonis cesserit. h. d. ar.

CMorte. idē ē i tutela sec^o i dispositio n̄ mādato. vt. ff. d̄ his q̄ nota. ifa. furti. §. il lud. c. **C**Et si. i. quāuis. d. **C**Conene rit. l. vt duret iter sup̄sites ēt vno mouēte nō aut ad h̄dē trāsit ēt ex pacto: vt. ff. eo. l. adcoz. 7. l. nemo nisi i societate vectigaliū vt ff. eo. l. ver. §. i. h̄rdē. 7. l. adeo. j. rñ. qñsi de nuo p̄sentiat. vt. ff. eo. l. plane. c. **C**Itē si alicui^o rei vt duo tabernarij d̄ v̄dēdo vinū

stēs sibi postea acq̄ret p̄t. vt. ff. d̄ cef. bo. l. v.

Socius. **C**Soci^o tenet d̄ teui culpa vel d̄ tali diligētā q̄lē suis reb^o solitus ē adhibet. h. d. are. o. **C**Actōe q̄ ē directa ab vtraz p̄t. vt. j. de pe. te. li. ex q̄b^o. 7. finita societate nascit. vt. C. eo. tñ diu. p̄si i casu vt. e. actōe §. nōnunquā. p. **C**Passus. q. de solo d̄o lo tenet 7. lata culpa q̄ dolum resp̄sentat vt. ff. de positi. l. qd̄ nerua. 7. ff. si qz te. li. esse. iul. l. j. §. nō aut. q. **C**Teneri. nisi aliter tm̄ c̄p̄ā p̄stiterit q̄ntā 7. itte. 7. afferret par d̄anū quo casu cōp̄fat culpa itē d̄olus cū dolo vt. ff. d̄ cōp̄e. si ambo 7. de dolo. si duo. r. **C**So let. qñ p̄ctā societate 7. i hoc d̄l̄c̄p̄at a d̄p̄o

Itēz si qz cesserit qd facere p̄t ne i carcerē d̄tru dat. vt. j. d̄ ac ti. §. si. 7. C. d̄ cessi. bo. l. j.

CAene at. i. vendat.

CSz h̄ casu. q. d. nō sicut sup̄iori p̄xi. qñ bōa fuerit publi cata. nā viuēs 7. i ciuitate exi

7. ff. de fur. sigs vxori. §. cū ticio. 7. ff. de ser. cor. l. j. rñ. 7. §. psuadere s3 hoc i maleficijs iō n̄ dat man. tenet tñ vel s dolo vel alijs ac tionib⁹ itē als factur⁹ n̄ erat i pdictis casib⁹ als obtinet B regula vt B 7. ff. eo. si remūerādi. §. plane

sed certe nec his casib⁹ vñ teneri. vt. j. p. xi. §. s3 dicō tenet illi cui tale psiliū p̄stat vt ibi s3 illi i cui⁹ lesio n̄ psuluit. vt hic dicam⁹. vñ dicit p̄ q̄ nec his casib⁹ sal sic deā regula cū dicat nō teneri. illi. s. cui psiliū psitū ē nisi i casu. illi⁹ l. ff. de dolo qd si cū scires 7. illi⁹ legis. ff. de p̄sonet. l. ij. a **M**āda ti. s. actioe. b **L**ibez s. suscepto psilio sed suscepto mādato necesse ē psu man s̄m 3o. nisi congruo tpe renūciat vt. j. e. §. mādātū 7. ff. eo. mandanero

§. si. 7. ff. cōmo. l. incommodatū. §. sicut. **C** Itaqz. octofam nō alr hic cē vñ p̄ opi. pla. q̄ dixit duo. l. vbi psulo certe plone mutari teneor ita demū si als factur⁹ n̄ eras vbi aut si ē designata aliq̄ plona n̄ teneor et als factur⁹ nō eras s3 3o. i vtroqz casu dicit nā p̄mo idistincte teneor siue als eras mutatur⁹ siue nō s̄o aut cū distinctioe. nō als facit p̄ eo. ff. eo. si remunerādi. §. plane B. eo. §. tua 7. aliena i si. 7. ff. de neg. ge. l. iij. l. si. 7. l. iij. nec ob. qd hic d̄r qz 7. si als et scū rus erat tenet q̄ mādauit vt d̄m est vñ p̄t

subaudiri maxime: qz non aliter 7c.

Illud. **C** Mādātū rei turpis vel s̄ bonos mores nō valer. h. d. Arc. d **O**bligatoriū ē si iuramentū itercedere. vt i aue. secm. cas n̄ solū. §. j. col. j. 7. facit ad hūc. §. ff. e. si remunerādi.

vt rē emēs aliq̄ vñ cā credēs q̄uis n̄ expedit at cā tibi emisse vñ creditisse n̄ tñ tibi mādātū tenetur. Et adeo hec ita sunt vt q̄sitū sit an mādātū teneat q̄ mādātū tibi vt pecūiā ticio feneraēs s3 obtinuit Sabini snia obligatorius eē i hoc casu mādatur qz si alr ticio creditisses q̄ si tibi mādātū eēt. **C** Illud qz mādātū n̄ ē obligatoriū qd p̄tra bonos mores est vñ si ticio d̄ furto aut d̄ dāno faciēdo aut d̄ iuria faciēda mādēt tibi lz enī pena isti facti noie psititēs n̄ tñ vllā hēs aduers⁹ ticiū s̄ actō nē. **C** Is qz exegit mādātū n̄ d̄z excedē fines mādātū vt excessiqz vñ qz ad cētū aureos mādātū.

§. rei turpis. §. l. si mandātū. §. q̄ pedez 7. ff. de arbi. l. si. cū dies. §. i cōpromisso 7. s̄. d̄ iuri. s̄. §. q̄ turpi. 7. ff. de s̄. ob. l. ḡnatr. 7. l. se. 7. ff. d̄ p̄di. in s̄. p̄ditioes. e **A**d oīs hic q̄rit qd si mandauit tibi vt illi nomie meo iniuriā i ferres an teneor. rñ. vti. qz. ar. ff. d̄ dāno. infec. l. dāni. §. si mandato. f **P**restiteris. s. ei. cui cōmissum est maleficiū. vt penā dupli 7 ita lz interfit mādātarij. tñ nō agit quia nec itereē sin ḡit vt. ff. d̄ cōditioni. insti. qz culpa i si.

§. **C** ticiū. i. mandantem. **I**ta. **C** Mandatarius non d̄z excedere fines mādātū 7 q̄tenus excedit nō h̄z actioez mādātū. h. d. are. h **M**ādātum. s. certe forme nā q̄is h̄z certā formā 7 tunc h̄z lo cū qd hic d̄r. 7. ff. e. diligenter q̄is non 7 tunc bona fide facere d̄z. vt. ff. e. l. iij. 7. p̄bat et hec distinctio. vt. ff. e. si q̄ ap̄ eo. i **C** Mādātū actionē s3 nec certe ne. ge. s3. Bn. 7. 3o. 7 ē. p̄ eis. C. d̄ neg. ge. l. vti. 7. ff. d̄ neg. ge. q̄ aliēa. §. libertis 7 d̄ p̄cculio si creditor. §. s3.

Ad. dabat vtilē neg. ge. actionē. e. rñdebat illi. l. ff. de neg. ge. q. spālis ibi fuit pbibitio sz certe miror de hac opi. cū videat lex expedita q̄ ē vtile denegat exp̄sse. vt. ff. e. si. p. te. 7. ff. de edē. l. j. §. cā. a. **C**ū eo. actio- nez pro p̄cio dāto. vt. ff. de inrem ver. si fundum.

b **C**Emeret. ē aut illa rō. qz maiori sūme minor iest. vt. ff. de p. ob. iter sti pulātē. §. ij. 7 l. i. si. §. h. 7 ff. d. arbi. oīē §. si plures.

Recte
Cū adatū re itegra pōt reuocari 7 re itegra finitur morte succurrit tamē ei q̄ ignōauit mā datū reuocātū. h. d. Alre. **c** **Recte**. nā si nō recte n̄ ē necesse re uocari. vt. §. e. §. illud. **d** **Quane** scit spāle ē in mandato vt sic facile reuo caret p̄ volūtatē vni⁹ par tis tm̄ i alijs enī p̄tractib⁹ nō sic. vt. C. S. acti. 7 obli. si cut q̄ ē p̄tra- ria huic 7 ē rō qz hic nō statim itereft rō nō statim hic inde nascit obligatio ex itereffe da tur. vt. ff. e. si procuratorē. §. mādati actio. 7 fa. ad hunc. §. ff. de iur. em. iu. 7 qz. 7. ff. de mi. si minor. §. si euol. 7. C. de repu. be. l. si. 7 ff. de ri. nu. l. pleriqz. e. **C** Itē si adhuc ite gro sz vsqz quo of itegz. rñ si mādata fuit

ēptio donec arras dederit vel alias si ēptori obligauerit 7 idē i sitib⁹. 7 vt breu⁹ accipi as h̄ iā cepit itereffe mādatarij n̄ ē res itegra al's sic. ar. ff. e. si procurat o. est. §. mādati. si p̄o nō ē res itegra nō finit mādatū nisi i iudicio. vt. ff. d

mādaueit vt illi⁹ q mā datū susceperit soluit mādatū sz vtilitaz cā receptū ē vt si eo mo- tuo q tibi mandauerat tu ignorās cū dcessisse execut⁹ fueris mādatū. posse te agē mādati ac tide alioqn⁹ iusta cā 7 pbabilis ignorātiā ti bi dānuz afferret^b. Et huic simile ē q placu it si dbitores māu mis so dispēsatoze Ticij p ignorātiā liberto^b sol uerit libari⁹ eos cū alio qn stricta iuris ratiōe nō possent libari⁹ qa alij soluisent q̄ cui sol uere debuerit. **C**ū dā datū suscipere cullibz li berū ē susceptū at p̄su mādu ē. aut q̄ p̄mū re nūciādū ē vt p̄ semetip sum aut p̄ aliū eadē rē mādatoz exēqtur. Mā nisi ita renūciat vt ite gra cā mādatōi reflux eadē rē explicādi nihi lomū⁹ mādati actio lo

dicido. vt. ff. d iudi. tā ex p̄e tib⁹. §. si. Sz qd̄ p̄dest si n̄ finit mādatū re nō itegra. rñ. qz p̄ h̄rdē cepta negocia debēt p̄suma ri. vt. ff. p̄ so cio. l. si. l. 3. no ua ichoar ne cesse non sit. vt. ff. de neg. ge. nā 7 bnaa §. si rio. 7. ff. p̄ socio befa socij qd̄ nō ē re itegra cum ceptū nō fit. **C** Alioqn i. si nō possit agere. **g** **Proba** bilitas q̄ ē i seō alieno vt hic 7. ff. eo. idēqz §. pe. als ē nō pbabilis vt ff. ad vell. q̄. §. C. de relā. vē. §. §. qz. 7. ff. de edi. ed. c. l. j. §. causa. **h** **Affer** ret quod esse non debet. **i** **Huic** s. p̄io casui. **k** **Liber**

to p̄mo dispēsatozi 7 seruo. **l** **Liberari** eos facit. ff. si cer. pe. ei⁹ q. 7. C. de solu. si cā suis. **m** **Liberari** nisi i casib⁹. vt. j. qui mo. to. ob. in p̄ in. dicemus. **Mandatum**. **C** Mandatū potest ab initio n̄ acceptari. Sz postq̄ ē susceptū dz executo nī mādari nisi ex iusta cā 7 p̄gruo tpe recu

to p̄mo dispēsatozi 7 seruo. **l** **Liberari** eos facit. ff. si cer. pe. ei⁹ q. 7. C. de solu. si cā suis. **m** **Liberari** nisi i casib⁹. vt. j. qui mo. to. ob. in p̄ in. dicemus. **Mandatum**. **C** Mandatū potest ab initio n̄ acceptari. Sz postq̄ ē susceptū dz executo nī mādari nisi ex iusta cā 7 p̄gruo tpe recu

sef. h. d. are. n. **C**ada datur. p̄mū pōt fieri. a **C**usta cā. putacafus foruit. nā de dolo tenet 7 lata culpa 7 leui 7 leuiffima h̄y B. 2. fo. vt. C. e. l. i. rē mādara 7. l. a. pcurator 21ij dicit d̄ leuiffima mādara nō teneri

q̄ de dolo tm̄ q̄n gratia tm̄ mādatis sic l̄ de leui culpa q̄n vtriusq̄ grā istar alio tm̄ cōtractū. vt. ff. d̄ re iu. p̄tract. 53 p̄ mū vt veri⁹ cū hic p̄tract⁹ multū d̄fere par ab alijs p̄tractibus.

In Cada datus d̄ esse gratuitū. als n̄ sit i aliu cōtractū. h. d. af b **C**n summa. i. breuit amō hūc ti. expediamus. **C** Nego. cū. cōtract⁹. **C** Mercede. l. vt mercedeyt qz als nō erat parit⁹

mādato si at alias paritur⁹ erat 7 cōfī tuaf aliq̄d salariū grā remunerādi si iō m̄n⁹ erat mādātū vt. ff. e. si remunerādi. j. rñ. 7 ad h⁹ rei euidētā distinguet. qz aut ē i certū re 7 gener. puta si dicā tibi bñ terribnā tibi hoc futciū vel recognofcā 7 tūc nō pōt peti q̄q̄. C. e. salariū 7. ff. e. q̄ mutua. §. salariuz aut certū gñe h̄ icētū sp̄e vt dabo tibi. equū vel par vestim̄toz. tūc p̄t dici q̄ valeat p̄ue nō salarij cū nō sit p̄fius icertū. vt. ff. e. si p̄ fidēi i fozze sec⁹ i his q̄ pōder nūero cōfīnt vt. ff. d̄ le. j. l. si hoies si at certū oino tūc aut simulōne pmittit 7 tūc certi cōditio petif. si at sine stipulōne 7 i cōtinētī an mādātū. vel p̄ petif actio ex eo cōtractū. l. cōtraria mādātū i formata. si at ex iteruallo. l. postq̄p con trabētes ad altas diuerfiffent negocia petif oñō iudicijs vt. C. e. l. j. 7. ff. e. l. salariū. 7. C. d̄

pac. petēs. 7. ff. de duobus reis. l. duos in ff. e. **C**ntrueniēte mercede. l. i. p̄ctianūe rata. vt dixim⁹. §. bici p̄n. Itē hec regula generalis ē q̄ nisi sit talis p̄fona q̄ nō cōfueuerat locat opas suas vt res tal̄ q̄ n̄ p̄fueuerat locari. tūc. n. si locari. l. 5 p̄ fcrip. v. agif. vt. ff. d̄ p̄fcrip. §. si tibi 7. l. naturalis. §. at cum do. **C** Sullōi. fullo ē quila uat: 7 tigr p̄ā nos. 7 ēt polie eleuādō supflua. h̄ sarcia toz econtra q̄ sareit. addit vbi ē sciffum velimētū vel p̄nū 7 p̄fute vñd 7 d̄r iste h̄z saria tecta qz cū cēt fra cta sūt repata ex q̄busdā ad iunctōib⁹ vt ff. d̄ vsufruc. hactenus. ac. g **C** Actio i mo videt p̄ fcrip. §. ipete

stima: a ut sarcinatoz faciēda nulla mercede p̄stituta neqz p̄missa mādātū cōpetit actio. **De obligatōib⁹ q̄ ex q̄si p̄tractu nascūt.** **P**ōt genera cōtractū enūera ta dispiciam⁹ de ipsis obligatōib⁹ q̄ qdē nō pp̄le nasci ex p̄tractu itelligunt: h̄ tm̄ qz nō ex maleficio substātiāz capiūt q̄si ex cōtractu nasci vidēt. **C** Igif h̄ cū qs negocia absenti gesserit: vltro citroz iter eos nascūtur actio nes q̄ appellanē nego cioz gestoz. h̄ dño q̄ dē rei geste aduerf⁹ eū

re vt. §. lo. §. j. fo. vt ibi. **De obligatōib⁹ q̄ ex q̄si p̄tractu nascūt. ff. de. Ru. p̄tmat. §. i. ter. d̄ obligatōib⁹ q̄stione si. qz dictum est. §. de obligatōib⁹ ex contra ctu. Et etiam hic continuatur in ter. arc.**

Post. **C** Tot⁹ iste titul⁹ diuidit p̄ncipalit̄ i duas p̄tes. P̄rio ponit cōtinuatōne Ru. Scdo illud p̄ exēpla declarat Scda ibi igif cū qs. Et. h. d. valeat argumētū a sufficiētī p̄tū enumeratione. h. d. Arc.

Pōt genera. i. maucies vel diuisa res p̄tractū vt. §. de ob. §. si. vsqz huc. **C** Ex maleficio sbandi vel q̄si vt sit bōa argumētō sic. j. d̄ ob. q̄ ex q̄si male i p̄n. **Itē. C** Ex gestioe negocioz absitis orit hic ide actio negocioz gestoz q̄ dat directā dño ēt ignozātī p̄traria s̄o gerētī. h. d. are. **C** Igif qz de his ob. q̄ ex q̄si p̄tractu sunt

dicere dem^o iapiam^o s^o bac q^o ex sola puenit
amicitia: vt. j. e. §. 1. ¶ **A**ltro circoq. i. hic
inde possibile eas nasci na ex vna pre tantu
q^o agis: vt si alteri^o no iteru s^o sua tati.
¶ **N**egocior^o gestoz h^o et vnu negociu
sit gestu. si. de
ne. ge. l. iij. §. 1.
negociu sic. j.
vi. bo. rap. in
pun. 2. ff. vi
bo. rap. l. ij.
§. qd aut ptoz
¶ **A**d an
dato. f. e. i^o cu
ius negocia
gesserit 7 sic
soluit. C. d. ne
go. ge. si man
datu q^o est §.
e. ¶ **A**n lita
tis. l. vt repe
rat qd ipedit
nisi dñficiatio
ihibeat vt. C.
eo. l. si. vel pr
na affectio: vt
Geo. si pno:
r. l. qd i vxo
r. vt. ff. eo. is
g. vt obligu
qd e si libere
p^oni nego
cia gerat vt
Ce. l. officio
his. n. casibus
nil repetit. al
qñqz repetit
iquatu locu
pletioz e vt di
cem^o. j. §. p. r.
¶ **D**esererent negocia qd in multis no
ceret: vt. ff. eo. l. j. e. ¶ **N**ulla. cu nemiñe
sit verisile sua pecunia iactare vel effunder
vt. ff. de pba. cu didebito. §. j. f. ¶ **S**icut
at. obligatu. si solidu dñmo sit vtilit ceptuz
negociu lz diuersus exit^o sit secut^o. vt. ff. e.
§. an vltro. §. j. i casib^o tñ no tenet ifolidu
vt si pupill^o e cur^o negocia sunt gesta. itez si
aio depdadi gessit: vt. ff. eo. si pupill^o. j. m. 7
§. si qs negocia mea item 7 si ad noua nego
cia gereda accessit: vt. ff. eo. si qs negocia tre
si pacto hoc actu e: vt. Ceo. negociu tre 7 si

fuit i culpa gerēs vt. ff. eo. l. sine h^o dicitaria. id
si fuit in mora: vt. ff. de le. j. cum res. §. si.
¶ **A**d exactissima no. gestor. iterdu de
dolo solo 7 lata culpa teneri vt si ad deserta
negocia accessit vt. ff. d. ne. ge. l. iij. §. iterdu
qñqz de dolo
lata culpa 7 le
ui 7 b regula
rie vt. Ce. tu
tori. 2. ff. e. l. si
pupilli. §. si.
quandooz de
seuissima vt
quado alius
diligentius vo
lebat admini
strare. vt hic
dicit 2. ff. e. si
pupilli. §. v.
quamuz qñ
qs de casu vt
in his casibus
vbi agitur in
qñtu domin^o
locupletioz e
vt modo su
pra diximus i
e. §. 1.
¶ **H** tutor.
¶ **A**ctio vi
lis directa q
traria out ex
quasi contra
ctu tutele. h.
d. aren.
h. ¶ **A**uto
res. l. quoda
nam qua dñ
est tutor non
oritur obliga
tio: vt. ff. de tu. 7 ra. dis. si tutor. §. si. 7. l.
sed non dantur. 350. i. ¶ **E**x maleficio.
subaudi vel quasi vt bona sit illatio.
¶ **A**ctionem. f. directam. tenetur. n. alijs
actionibus tutor diximus. §. d. atil. tu. §. si.
7 ita habes in hoc. §. actionem tutele directa
7 contrariam esse ex quasi contractu quid d
actione pro tutele. respon. idem cum ad in
star actionis tutele sit inducta. vt. ff. de eo q
p tu. neg. ge. l. j. §. p tutore. l. ¶ **C**ontra
ria. qua finita tutela demu^o itedit. vt mo di
xim^o d directa. vt. ff. d. h^o ac. tu. l. i. §. si iio

q gessit directa ppetit
actio. negocior^o at ge
stoz ptraria qs ex nul
lo ptractu pprie nasci
manifestu est. Quippe
ita nascutur iste actio
nes: si sine mādato^o q
qs alienis negotijs ge
redis se obtulerit ex q
ca hi quoz negocia ge
sta fuerit et ignorates
obligatu idqz vtilita
tis ca receptu e: ne ab
setiu q subita festinati
one coacti nulli demā
data negocior^o suozuz
administratione page
re pfecti eent deserere
tur^o negocia q sane ne
mo curaturus eēt: si d
eo qd qs ipeditet: nul
lam^o habitur^o eēt acti
onē. Sicut^o aut is qui
vtilit gesserit negocia
dñm hz obligatu ne
gocioz gestoz ita 7 ex

tra iste qz tenet vt ad
ministrationis reddat
ronē q casu ad exactis
simas qsqz diligentia cō
pellitur redder rōem:
nec sufficit talē dilige
tia adhibet qlē suis re
b^o adhibet^o solet si mō
alius diligentioz co cō
modi administratur^o
eēt negocia. ¶ **A**uto
res^o qz q tutele iudi
cio tenent nō pprie ex
ptractu obligati eēt itel
ligutur nullū eniz ne
gociū iter tutore 7 pu
pillū ptrahit: s^o qz sa
ne non ex maleficio te
nentur quasi ex ptractu
teneri videtur: hoc aut
casu mutue sunt actio
nes nō tantū eni pupil
lus cū tutore hz tutele
actioez^o h. §. ex ptrario
tutor cū pupillo hz cō
traria tutele si v^o ipen

qñqz de dolo
lata culpa 7 le
ui 7 b regula
rie vt. Ce. tu
tori. 2. ff. e. l. si
pupilli. §. si.
quandooz de
seuissima vt
quado alius
diligentius vo
lebat admini
strare. vt hic
dicit 2. ff. e. si
pupilli. §. v.
quamuz qñ
qs de casu vt
in his casibus
vbi agitur in
qñtu domin^o
locupletioz e
vt modo su
pra diximus i
e. §. 1.
¶ **H** tutor.
¶ **A**ctio vi
lis directa q
traria out ex
quasi contra
ctu tutele. h.
d. aren.
h. ¶ **A**uto
res. l. quoda
nam qua dñ
est tutor non
oritur obliga
tio: vt. ff. de tu. 7 ra. dis. si tutor. §. si. 7. l.
sed non dantur. 350. i. ¶ **E**x maleficio.
subaudi vel quasi vt bona sit illatio.
¶ **A**ctionem. f. directam. tenetur. n. alijs
actionibus tutor diximus. §. d. atil. tu. §. si.
7 ita habes in hoc. §. actionem tutele directa
7 contrariam esse ex quasi contractu quid d
actione pro tutele. respon. idem cum ad in
star actionis tutele sit inducta. vt. ff. de eo q
p tu. neg. ge. l. j. §. p tutore. l. ¶ **C**ontra
ria. qua finita tutela demu^o itedit. vt mo di
xim^o d directa. vt. ff. d. h^o ac. tu. l. i. §. si iio

Obligatus. unde abfuturum e quod perinde est ac si iaz abesset vt. ff. de neg. ge. l. ij. in fi. r. l. si quis mandato in fi.

Actio familie heriscende vt coi diuidendo no out ex ptra lz ex qsi ptractu. h. d. Alretii.

Societate. tunc. n. ageret p socio. l. si est societas vt inu qz hic. §. sibi ipsi praedicat na nunc dicit qz no e societate r postea dicit loc⁹ ei⁹ est. sed dicit qz non est societas vera. sed quedam iades na vera contrahitur consensu vt. §. de ob. ex consensu i p n. hec at pter spe. vt in hoc. §. di.

Lius. l. confors eius improprie. n. ponit. vt modo diximus. acur.

Ex maleficio. subaudi vel qsi vt sit bona illatio. vt. §. eo. in prin. r iacti ad hunc. §. ff. fa. her. heredes. §. non tantum in fi. r. §. j. r. ff. coi di. l. ij. i. fi. j. r. n. r. ff. p socio vt si p socio r. l. acti. §. si p⁹ distra cum. e **I**dem non p oia. qz superior. §. f. coi di. p rebus singularib⁹ copetit hoc aut ad vniuersitate. vt. §. p. r. ff. p socio. l. pro socio arb. ite supius plures intedi pot at se mel tm. vt. ff. fami. her. l. si filia. §. familie. r **F**ami. her. l. j. acc. f **E**x his causis. qis superior. §. dixim⁹. g **H**eres obligat. vel maleficio subaudi vel qsi. h **I**ntelligitur. scilicet actione ex testamento. vt. §. de le. §. nostra rei vendicatio autez que datur vt in eo. §. dicitur nunquid est ex quasi contractu r n. non puto. qz no est obligatio. vn

non debet dici ex contractu vel quasi. vt. j. §. actio. §. j. Ides. l. qz in rei ven. de hypothe caria dico qua similiter legatarijs datur. vt C. coia. de leg. l. j. r in. d. l. §. de leg. §. j. Sed vnde nascitur hic quasi cotrac. vel vnde nascitur obliga

tio ex testam to r n. ad eundem hereditatem heres qsi cotrabere hereditatem videtur. vt. ff. qui. ex causis i poss. ca. ap⁹ in. §. fi. r. l. se. item quid de peti. he. r n. r hoc est ex qsi contractu cu is non contra xerit qui pos sident pro he rede vel pro possessor. nec enim deliqe vel quasi vnde sequit ex argumetis q sunt in hoc ti. qz sit ex qsi contractu. ite quid de actio ne finium regum. r n. ides quia r habet similitudines multas cuz act. fam. her. r coi diu. r cum petitione hereditatis. vt. j. de ac. §. quendam r. ff. de peti. here. siue bone fidei. §. petiitio here. ac. i **E**x contractu. quia nullus ex hereditaria accepit. vel sol⁹ fecit impensas. **I**tem is cui. **Q**ui recipit indebitum solutum per errorem ex quasi contractu dicitur obligatus ad restituendum illud. hoc dicit. Alretinus. k **E**tem is cui. naz eo ip so qz soluit aliquid negocij contrabere videtur. vt. ff. de condi. inde. si in arca. Cum ergo sit ex quasi contractu ad quod ponit hic condi. indebiti inter actionem siue obligationem ex contractu. §. qui. mo. re. co. obli. §. j. q est huic cotra. r n. vt ibi i fi. §. dixim⁹

discunde iudicio ex his causis⁹: obligatus est. **H**eres quoqz legatoruz nomine non pro pite ex contractu obligatus intelligitur. neqz eni cuz herede neqz cum defuncto vlluz ne gociuz legatariuz gessisset. pprie dici pot: r tamen quia ex maleficio no est heres obligatus quasi ex contractu. **I**tem is cui⁹ quis per errorem n debitu soluit quasi ex contractu debere videtur adeo enim non intelligit pprie ex cotra ctu obligatus esse: vt si certiozem rationem sequamur magis vt su

a **C** Diximus. vt. §. g. mo. re. ptra ob. §. is quoz. b **C** Sed tñ. s. benignitate specta q. pualet. vt. C. §. di. iudi. placuit. nā nemo oz lo cupulari cū aliena iactura vt. ff. §. p. di. ide. l. nā natura. c **C** Cōditione. s. indebiti. z

ita trāsīt dñi-
um in accipi-
entē. alias. n.
p. dñio nō da-
retur nisi con-
tra fut. vt. ff.
v. usufruc. quē-
admo. ca. l. si.
Sed ptra ff.
§. acq. re. do.
si procurator.
Sol. multuz
iterest an er-
ror sit in obli-
gatione an in
re. pmo casu
trāsīt dñium
vt hic dic. f. z
p. dñio oz. se-
cūdo nō. nec
transit dñiuz
nec ozitur actio. vnde agens excep. repellit.
vt. ff. man. seruum ticij.

Ex quibusdam. C Indebitum solutū ex
cā q̄ crescit p̄ficiationē nō pōt repeti z lega-
ta indebita soluta venerabilibus vel pijs lo-
cis nō possunt repeti. h. d. Ar. d **C** Ex
q̄busdā. isle. §. nō facit ad hūc. i. s. ponitur
hic gr̄a vberioris doctrine ad proximā ma-
teriā de indebit. e **C** Qd̄ p̄ errorem. lz
ponat vnū casum tñi i quo solutū p̄ errorem
idebitū nō pōt repeti. tñ z alij sex sunt vt si
sciēter soluit indebitū. nā nō hz locū repetitō
vt. ff. de p. di. inde. l. j. itē pp̄ sniam solutū et
idebitū nō repetit vt. C. de p. di. inde. l. j. itē
pp̄ transactionē. vt. ff. de p. di. inde. l. sum. §.
z qdē. z. C. e. l. ij. itē si iurauit q̄ sibi deberi
et indebitum deserente aduersario. z fuerit
solutū non repetitur vt. ff. de iurcuran. nā
postea. §. j. itē quando soluitur i causa que
p̄ inficiationem crescit. vt. ff. e. l. z eleganter
§. si. z. C. e. ea que z hic dicitur. itē causa pie-
ratis solutum indebitū nō repetitur. vt. ff. d̄
p. di. inde. cū his. §. si mulier. itē si est ab alio
debitū. lz sit indebitū ab eo. q̄ cedit. vt. C. d̄
peti. here. l. de her. f **C** Ex. l. aquilia vt sol-
uendo dānum ab alio datum quasi ego de

dissim videor enim cōfiteri me dānū dedis-
se q̄ ab alio datū est. nam si a nullo datum
est nō ipeditur repetere sicut nec mihi p̄iudic-
iū cōfessio mea si a nullo datū esset dānuz.
vt. ff. ad. l. aq. l. de neraq. §. si. z. l. e. z. ff. §.

lis crescit ex his causis
nō dbitū solutū sp̄eti nō
posse veluti ex lege aq̄-
liaf. Itē ex legato qd̄
veteres qdē i his lega-
tiss locuz hēre volue-
runt q̄ certa p̄stituta p̄-
dānatiōem cuiuscūq̄ le-
gata fuerāt. Nostra at̄
constitutio cum vnam
naturam oibus legatis
z fideicōmissis indulsit
hui⁹ modi augmētū in
oib⁹ legat⁹ z fideicōmis-
sis extēdi voluit. sed nō

iter. ac. q̄ ser-
uz. §. j. z. §.
ij. si. s. nū-
quid her sit
vera siue i iu-
re siue i facto
erret is q̄ sol-
uit. ff. ca. l. l.
illa. C. eo. ti. l.
ea q̄ non di-
stinguit. nec
ego distiguā.
z est ar. ff. vt i
pos. l. e. l. j. s.
quidam di-
xerunt vt si er-
rauit in iure
non repetat
si in facto re-
petat. p̄ime
tamen senten-
tie flo. vt. ff. e. sed z si me putem. sed. contra
hunc. §. est. ff. de condi. inde. elegāter. §. si.
sol. illa erat penalisa p̄n. hec aut̄ ex inficiatōe
vt hic dr̄. z. j. de ac. §. si furtū. item ex legato
qz z ipsium per inficiationem crescit. vt. i. de
ac. §. itē mixta. g **C** In his legatis. i. inde-
bite solutis quantum ad soluentem. debitū
tamen quantum ab alio vt z mō diximus i
l. aq. l. z hoc s̄m quosdā. sed. B. ptra dicit
enim de indebitō a quolibet. z sic directā a
superiori. p̄. casu. z est speciale i hoc legato
de quo hic dicitur als aut. i. i alio legato di-
stinguo. aut soluitur sciēter indebitum le-
gatum quocunq̄ modo. z tunc non repeti-
tur. vt. ff. de condi. inde. fideicōmiss. Si au-
tem per errorem iuris idem est vt non re-
petatur si est debitum naturaliter. sed auil-
ter indebitum. vt. Cad. l. fal. l. error nisi. sit
minor qui repetit vtroq̄. casu per restitutō
nem in integrum. vt. C. si aduer. sol. ij. si ve-
ro per errorem facti repetitur vt. C. de condi.
inde. fideicom. h **C** Cuiusq̄ alias
cuiq̄ vt per hec verba dominus esto heres.
illum ere alieno liberare. vt. §. de le. §. sed
z tale. i **C** Constitutio. vt. C. communia
de le. l. ij. a **C** Omnibus. i. omnibus qe

neribus legatorum quorum quattuor erant generaliter. ut. §. d. le. §. j. b. **C** Legatarijs. ut eis soluti indebitum non repetatur. c. **C** Religiōnis. ut monasterijs. d. **C** Pietatis. ut hospitalia et familia que nominatur in auc. d. n. ali. §. non igni col. y.

C Per quas personas nobis obligatio acquiritur. **C** Continua ista rubrica; ut hic in nigro i. pn. **C** Posita.

C Totus titulus dividit in tres partes. Primo nobis acquiri per illos qui sunt in totum in dominio vel potestate nostra. Secundo quomodo per illos quibus habemus aliquod ius vel quod servunt nobis bona fide. Tertio quo acquiritur per illos qui sunt in dominio nostro per parte

omnibus legatarijs hoc prout: s. t. modo in his legat. et fidelicommissis que sacrosanctis ecclesijs et ceteris venerabilibus locis que religiosis vel pietatis intuitu honorantur derelicta sunt: que si indebita solvantur: non repetuntur.

C Per quas personas nobis obligatio acquiritur.

C Posit. generibus obligationum que ex contractu vel quasi ex contractu nascuntur: admodum sumi acquiri vobis non solum per vosmetipsos: sed et per eas quoque personas que in vestra potesta

te sunt veluti per servos vestros et filios: ut tunc quod per suos vestros vobis acquiratur totum vestrum fiat: quod autem per liberos quos in potestate habetis ex obligatione fuerit acquisitum dividatur secundum imaginem rerum contractatis et usufructu. quam nostra decrevit constitutio: ut quod ab actione commodum perveniat huiusmodi usufructu. quod paret: pro pietas autem filio servus scilicet patre actionem movente: secundum novelle in se constitutiōnis divisione. **C** Item per liberos homines

competebant ratione proprietatis. ut in iuribus. quod vi aut clam depositi commodati. et actiones in factum. ut. ff. de acti. et obli. filius. et. l. in factum. has tamen per exercebat vel suus procurator non filius: ut. ff. de iur. s. si vultus. §. ait pro. et §. filio. et. l. p. in si. nisi p. abesser. ut. ff. de iudi. si longius. §. j. quod est in mutuo erat: ut. ff. si cer. pe. cum filius. Sed hodie ex omni causa advectione acquiri ipsi filio pro proprietate. ut hic dicitur. **C** Divisione. quae divisione longius esset hic dicere. sed dicitur plene per ordinem in d. l. c. de bo. que. li. l. fi.

C Item per liberos. **C** Liberi et servi alieni bona fide possessi et servi usufructuarii et usufructuarii acquirunt nobis ex re nostra et ex opera ipsorum. h. d. Tre. m. **C** Per liberos. non quod liber homo quibus bona fide possidet ut quibus possessor: credit enim suum esse et suum. quibus mala fide. ut quibus credo enim servum esse scio et meum

no esse. vt. ff. de acq. pos. l. j. §. h. 2. ca. qñq
nu llo mō possidet lz deti ear: vt qñ scit li
bez ee: vt. ff. d. acq. pos. q. vñtas. §. 1. 2. ff.
de pba. si qs libez. a. **P**er enz quoz
vsufr. i qbusdā libus ē i sra vsufr. vt vsuz
z bñ hoc vt

z alienos seruos quos
bona fide possidetis ac
quiri vobis: sz tm ex
duabus causis. i. si qd
ex operibus suis vt ex
re vsa acqrat. **P**er eñ
quoz seruū i quo vsu
fructū vel vsuz hētis:
sñ ex duabus istis cau
sis acquiritur vobis.

Edem seruum pro
dnica parte dnis acq
rere certū ē: excepto eo
q nominati vni stipu
lando aut per traditio

nis non est. vel vsum z tunc planum est z
nullum est contrarium.

Cōmune. **C** seruū cōis. q. vñrit dñs cōi
ter p portioe dnica: nisi vni el iussu vni
fuit stipular. b. d. Are. b. **C** pro dnica
nisi cū ppria noia eoz stipsoni seruit vbi p
virilib⁹ portioib⁹ acqrit: vt. ff. de stip. suo. si
cōis sñus. c. **C** Stipular. l. alferi simpli
ter vel sibi domino. vt statiz sequitur alias
nullum esset dubiū. vt. s. de sti. ser. §. pe.

C Supradictū est. s. de sti. ser. §. pterea.

C Quibus modis tollitur obligatio. **V**i
sum est. s. de obligōne iducenda: seqt vide
re d obligōne dissoluēda: siue tollēda: qz ni
hil tā nāle ē: q vt vno quoz vinculo quo
ligat dissolui possit. l. nihil tā nāle. ff. de re
iur. b. d. Are. e. **C** Obligatio. §. nō rema
scit decetero vt. ff. de sol. q. res. §. ared. z de
nox. l. si alienos. z. C. de remis. pig. cū er cā
z. C. de sen. pas. debitor vbi magis suscitaf
solutio ei⁹ qz debet qz tollat. vt. ff. de noxa.
Lele. §. si. sz ibi egtañ rōne nec sublata dr.

Tollit aut. **C** Tot⁹ iste titul⁹ diuidit⁹ qñ
tuoz ptes. Primo quat⁹ solone tollat obli
gato. Secdo quat⁹ acceptilatione. Tertio quā
tit⁹ nouatione. Quarto qliter pñsu. Secdo

ibi: itē p acceptilationē. Tertia ibi: pterea
obligo. Quarta ibi: hoc aplius. Et. h. d. Si
soluit id qd debet vel aliud loco illi⁹ pñ
tente creditor ois tollit obligo. z rei pñci
palis qñ fideiussous. hoc dicit. Are.

Tollitur aut ois
obligatio solu
tur. atz. tollit ali
as soluitur.
C Obligō
siue re siue p
sue. siue kñs si
ue pñsu. nā
de his supra
dictū ē a ti. d
obli. vsqz huc
sz nūqd ē idē
i his q ex ma
lescio sūt vel
qñ rñ. sic itez
hec sunt pñ si
ue cuiusl⁹ z nā
lis fuerit obli
gatio simul. si
ue nāl⁹ tm: vt
hic. z. ff. ad. l.
fal. si pupill⁹.

C Quibus modis tol
litur obligatio.

Tollitur aut ois
obligatio solu

l. pñ. sz nūqd cuiusl⁹ tm tollit solone ei⁹ qz
debet. vt qz nō. vt. ff. de sol. q. hoiem. §. si. z
hoc qdā dñt. Sz ptra dico si enim scēs me
debere cuiusl⁹ tm soluz. sicut cōtra si nudo
patro tibi decē debeā z soluz ex cā mee fi
dei ipse de. qre nō liberor. vt. ff. de pdi. ide.
l. fideicō. **E**d aut i. d. l. q hoiem dñ. nō qz ali
ud opabat solutio qz credere z solūes. s. repe
tūde cū errabat credēs se teneri nāl⁹. nō qz
mix si nō facit qd credebatur solūes. s. libera
tione. itē ē ptra ad hoc. j. rñ. in aug. vt bi qui
tod. p. res. §. si nō tacuit. col. ij. So. illud spā
le ē. itē ptra. ff. de sol. l. si rē meā. itē cōtra. ff.
de r. obl. inl. §. q fundū. itē ptra. ff. cōmo.
l. ij. §. si reddita. Sz his legibus lz fuerit
ca solōne tm fuit scā sicut debuit fieri. vñ p
nō scā qñ ad hoc habef. itē ptra ad id qd
subijcit qz demū sciēte creditore soluit aliō
p alio. ff. de leg. j. nō aplius. §. si. z. l. si do
m⁹. §. ij. z. ij. ff. de an. z ar. l. e. l. j. §. si. z. C. d
do. l. si qs. ar. ff. d. sol. q. hoiem. z. ff. d. v. ob.
inter sti. j. pe. z. l. si seruus. in quibus legi
bus dicitur qz liberatur soluendo aliud p
alio. Sed hec spālia sunt. hoc aut regulare.
a. **C** Cōsentēte. iter dñū tñ ē aliud pro alio
soluit creditori ē iuito: vt dixim⁹ i aug. de

fidelis. §. pe. et quosdam ex his notauimus. §. p. i. b. **Solutio** fiat. p. b. h. c. q. d. n. f. i. c. i. u. s. p. i. e. r. i. i. n. u. i. t. i. o. s. q. p. r. a. s. t. d. e. r. e. g. i. u. l. i. n. u. i. t. o. s. o. i. l. l. a. r. e. g. u. l. a. i. p. r. i. u. i. l. e. g. i. s. l. o. q. u. i. t. h. i. c. a. n. t. i. a. l. i. q. u. a. v. e. l. d. e. q. u. i. p. o. t. d. i. r. e. c. t. o. s. i. t. i. p. m. e. d. i. u. p. r. i. a. p. i. o. r. e. §. n. u. q. d. e. s. p. t. f. i. e. r. i. a. l. i. j. s. o. l. u. t. i. o. n. e. m. o. i. n. i. t. o. c. r. e. d. i. t. o. r. e. R. n. n. v. t. f. f. d. e. d. o. l. i. s. t. i. c. h. i. b. §. f. i. n. i. s. c. r. e. d. i. t. o. r. i. c. r. e. d. i. t. o. r. i. s. s. o. l. u. a. t. v. t. f. f. d. e. n. e. g. e. s. i. l. i. b. e. r. t. o. v. e. l. p. u. r. a. t. o. r. i. c. r. e. d. i. t. o. r. i. s. v. e. l. e. i. c. u. i. e. r. r. a. t. e. r. i. t. h. e. r. e. s. c. r. e. d. i. t. o. r. v. e. l. f. u. t. u. r. o. s. b. i. t. o. r. i. v. e. l. s. i. m. i. l. i. b. p. l. o. n. i. s. q. n. u. m. e. r. a. n. t. f. f. d. e. s. o. l. u. s. o. l. u. t. a. §. f. f. d. e. p. i. g. a. c. s. o. l. u. t. a. §. s. o. l. u. t. a. c. **T** r. e. s. i. f. r. e. u. s. i. n. t. e. r. u. e. n. e. r. u. n. t. v. t. s. u. n. t. f. i. d. e. i. u. s. s. o. r. e. s. m. a. n. d. a. t. o. r. e. s. et s. p. o. s. e. r. o. r. e. s. v. t. f. f. d. e. e. x. c. e. p. t. i. o. n. e. l. o. e. s. et c. o. e. n. o. n. u. p. e. l. i. i. j. d. **I** p. s. e. l. i. b. e. r. a. t. f. i. d. e. i. u. s. s. o. r. et s. i. q. d. e. s. o. l. u. a. t. n. o. i. e. s. r. u. i. l. l. u. d. p. t. f. i. e. r. i. a. n. t. l. i. b. e. r. a. t. p. e. x. c. e. p. t. i. o. n. e. v. t. f. f. m. a. s. i. q. s. et l. p. a. p. i. et f. f. d. p. e. n. h. e. l. i. s. q. s. p. o. s. s. i. o. S. i. d. o. n. o. i. e. r. e. i. l. i. b. e. r. a. t. i. p. s. o. i. u. r. e. r. e. n. t. v. t. f. f. d. n. e. g. e. s. o. l. u. e. d. o. et f. f. d. e. n. o. n. a. l. i. s. t. i. c. h. u. s. i. f. i. s. i. d. o. c. v. e. z. e. q. l. i. b. e. r. a. t. r. e. s. o. l. u. e. n. t. e. f. i. d. e. i. u. s. s. o. r. e. q. u. o. c. e. d. e. r. e. t. a. c. t. i. o. c. r. e. d. i. t. o. r. f. i. d. e. i. u. s. s. o. r. i. c. q. p. f. a. c. e. r. e. v. z. v. t. f. f. d. e. s. o. m. o. d. e. s. t. i. n. et f. f. d. e. f. i. d. e. i. u. s. l. i. f. i. d. e. i. u. s. q. s. u. n. t. §. h. a. c. l. r. u. i. l. l. u. d. p. t. f. i. e. r. i. a. n. t. s. o. l. o. n. e. s. c. e. s. s. i. o. v. e. l. e. t. p. o. s. t. e. a. h. o. c. a. c. t. o. p. u. i. q. z. v. t. i. e. s. s. e. v. t. p. b. a. t. h. e. c. s. o. l. o. s. f. f. d. e. f. i. d. e. i. u. s. s. o. c. u. i. b. i. s. i. t. e. n. o. h. i. c. v. n. a. s. o. l. o. n. e. p. a. r. e. f. p. i. u. r. e. s. l. i. b. e. r. o. n. e. s. et f. a. c. i. t. s. d. e. d. u. o. b. r. e. i. s. §. e. x. p. l. u. r. i. b. et f. f. d. e. a. r. b. s. i. d. u. o.

T i. o. n. e. c. i. u. s. q. d. d. e. b. e. t. u. r. v. e. l. s. i. q. s. c. o. n. s. e. n. t. i. e. n. t. e. c. r. e. d. i. t. o. r. e. a. l. i. u. d. p. r. o. a. l. i. o. s. o. l. u. e. r. i. t. n. e. c. t. s. i. i. t. e. r. e. s. t. q. s. s. o. l. u. a. t. v. t. r. u. m. i. p. s. e. q. u. i. d. e. b. e. t. a. n. a. l. i. u. s. p. r. o. e. o. l. i. b. e. r. a. t. u. r. e. n. i. et a. l. i. o. s. o. l. u. e. n. t. e. s. i. u. n. c. s. c. i. e. n. t. e. s. i. u. n. c. i. g. n. o. r. a. n. t. e. d. e. b. i. t. o. r. e. v. e. l. i. u. i. t. o. e. o. s. o. l. u. t. i. o. n. e. f. i. a. t.

I t. e. z. s. i. r. e. u. s. s. o. l. u. i. t. e. t. t. a. h. i. q. u. i. p. r. o. e. o. i. t. e. r. u. e. n. e. r. u. n. t. l. i. b. e. r. a. n. t. u. r. **I** d. e. m. e. c. o. n. t. r. a. r. i. o. c. o. n. t. i. n. g. i. t. s. i. f. i. d. e. i. u. s. s. o. r. s. o. l. u. e. r. i. t. n. o. e. n. i. i. p. s. e. s. o. l. u. s. l. i. b. e. r. a. t. u. r. s. z. e. t. i. a. r. e. u. s. **I** t. e. z. p. a. c. c. e. p. t. i. l. a. t. i. o. n. e. t. o. l. l. i. t. o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. **E** s. t. a. u. t. e. z. a. c. c. e. p. t. i. l. a. t. i. o. i. m. a. g. i. n. a. r. i. a. s. o.

I t. e. z. p. a. c. c. e. p. t. i. l. a. t. i. o. n. e. **P** e. r. a. c. c. e. p. t. i. l. a. t. i. o. n. e. t. o. l. l. i. t. o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. s. o. b. i. s. z. e. t. a. l. i. e. a. n. t. p. r. i. l. i. s. t. i. p. u. l. o. n. e. s. d. d. u. c. i. p. a. c. q. u. i. a. n. a. s. et d. e. m. u. p. a. c. c. e. p. t. i. l. a. t. i. o. n. e. i. t. o. t. u. v. e. l. p. p. t. e. t. o. l. l. i. t. c. i. u. i. l. i. s. c. u. s. f. o. r. m. e. v. e. l. m. a. t. e. r. i. e. e. x. i. s. t. a. n. t. h. d. **A** r. e.

P e. r. a. c. c. e. p. t. i. l. a. t. i. o. n. e. i. m. a. g. i. n. a. r. i. a. i. f. a. c. t. a. z. s. i. c. f. f. d. r. e. i. u. l. i. m. a. g. i. n. a. r. i. a. v. e. l. d. e. i. m. a. g. i. n. a. r. i. a. i. p. m. o. m. e. n. t. u. r. a. n. t. r. a. s. i. e. i. a. u. c. q. u. o. o. p. e. r. §. j. et i. n. p. s. a. l. **I** n. i. m. a. g. i. n. e. z. p. r. a. n. s. i. b. i. t. h. o. m. o. z. c.

E t. p. a. r. t. i. a. t. et r. i. d. z. e. i. v. t. l. e. g. i. j. e. §. n. o. e. a. n. t. i. n. f. i. §. n. a. z. s. o. l. a. p. a. t. i. e. n. t. a. n. o. n. p. r. o. d. e. s. t.

S e. d. e. t. g. r. e. c. e. n. s. o. l. u. z. l. a. r. i. n. i. s. s. e. d. e. t. g. r. e. c. i. s. v. e. r. b. i. s. d. u. z. t. i. n. a. p. t. i. s. a. d. h. o. c. v. t. f. e. q. u. r. et f. a. c. i. t. s. d. e. v. e. r. o. b. l. i. i. n. f. i.

Q u. o. g. e. n. e. r. e. d. i. r. i. m. u. s. v. t. s. e. e. §. i. b. i. s. d. e. e. n. i. e. x. d. i. c. i. c. e. t. e. r. e. p. e. n. t. a. n. e. u. i. v. i. s. u. m. e. §. i. b. i. s. f. e. a. z. o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. z. a. l. i. i. s. p. o. s. s. e. §. i. b. i. s. d. i. s. s. o. l. u. i. t. §. l. et i. d. q. d. e. x. a. l. i. a. c. a. d. e. b. e. t. p. o.

g. e. t. o. l. l. e. r. e. v. t. s. d. e. l. e. g. g. t. i. n. §. f. i. §. i. u. n. t. v. e. t. u. s. t. i. o. r. a. z. f. i. r. m. i. o. r. a. v. t. s. d. e. r. e. v. i. §. s. i. n. g. u. l. o. z. **S z. n. o. q. d. a. l. i. a. s. o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. s. i. u. r. i. s. c. i. u. i. l. i. t. t. o. l. l. i. t. a. c. c. e. p. t. i. l. a. t. i. o. v. t. l. e. z. et e. p. h. i. et s. i. m. i. l. e. s. v. t. d. i. r. i. m. u. s. §. s. d. i. n. r. a. g. e. et c. i. §. i. u. s. a. n. t. r. i. c. n. i. c. u. s. l. o. l. a. o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. s. §. i. b. i. s. i. d. u. c. t. a. t. o. l. l. a. t. v. t. h. i. c. u. s. d. r. **S** z. c. e. r. t. e. l. z. n. o. p. o. s. s. e. t. t. o. l. l. i. i. u. r. a. c. c. e. p. t. i. l. a. t. i. o. n. e. s. l. o. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. s. f. e. a. h. z. §. o. v. t. f. f. d. r. e. s. e. l. i. v. e. r. e. t. p. l. i. c. u. e. p. t. o. r. q. d. g. n. a. l. i. t. e. t. d. i. c. e. b. a. t. **A** r. q. v. b. i. c. u. q. s. f. i. e. r. e. t. a. c. c. e. p. t. i. l. o. i. n. t. i. l. i. s. q. u. h. e. a. t. v. i. p. a. c. t. i. et f. a. c. i. t. p. e. o. f. f. d. p. a. c. l. s. i. v. n. t. §. p. e. **A** r. **B**. t. o. t. u. p. r. e. d. i. t. et e. r. a. t. p. e. o. f. f. d. a. c. c. e. p. t. i. l. i. n. t. i. l. i. s. j. r. n. et f. f. d. p. s. i. p. e. l. i. j. §. e. u. q. s. n. o. s. d. i. c. i. m. i. d. e. q. d. **A** r. v. b. i. s. i. t. i. l. i. s. r. o. e. r. e. l. v. t. d. e. m. e. s. s. **I** t. e. z. i. d. e. q. d. v. n. l. v. b. i. e. i. n. t. i. l. i. s. r. o. n. e. p. r. e. c. e. p. t. i. o. i. s. et f. a. c. i. t. p. n. o. b. s. f. f. d. e. a. c. c. e. p. t. i. s. i. a. c. c. e. p. t. i. s. **C** o. s. e. n. t. a. n. t. u. s. f. a. c. i. t. a. d. h. o. c. i. e. §. f. i. §. d. r. e. g. i. u. n. i. l. i. t. e. t. a. **C** a. §. i. l. i. a. b. e. m. p. r. i. l. i. j. et f. f. d. e. p. a. c. a. b. e. p. l. **S** z. et i. d. q. d. e. x. a. l. i. a. l. i. q. v. b.**

C Dissolui. l. ipsum debitu. r. no. mirabi
le pbarone. na cu no pateret 3c⁹ alius tol
li suo 3rio accu. s. p acceptilatione decipit r
deducit qda no plus 3riu actu vt i stipu
latione qd e obligatoriu. r sic fit nouatio in

distincte iure
isso. vt. j. e. §.
pe. r. ff. de ac.
r ob. obliga
tionu fere. §.
fi. r ipsa stipu
latio panit se
colli p accep.
vt hic of.

b **C** Sicut
aut soluit. l.
dolere credi
tore. S3 nun
qd eo iuito s
bita pars sol
uit. R. aut co
sitet de toto
debito r tunc
no pot solue
re nisi totum
vt. ff. de vlu
ris tutor. §.
Zudus q est
huic 3tra nisi
volenti credi
toriv h dicit
aut distinet. r
tuc ps cofessa
ta tm recipie
tur ab initio:
vt. ff. si cer.
pe. qda esti
mauerit r h
et casu pot in
telligi qd hic
dicitur.

c **C** Est aut pdita. i. coposita est his 3bis q
sequunt qquid te ac. r nota q no pot sic le
gi qn aliqua 3ba sint hic supflua. 3re nun
qd vnu soiu ex his duobus. s. dare vel face
re. sufficit. s. dare en solum qd erat dandū i
hac stipulatione deducit. vt. j. ibi: Zata pecu
nia r. r. sic ar. s. de 3. obli. §. s3 hec solenia
r. C. de dona. l. si. d **C** Dare. vbi dz dnu
transferre. vt. j. de ac. §. sic itaq. r. s. de ver.
oblig. l. non apparet. §. fi. e **C** Actio in p
sanā. ac petitio in re psecutio vtrunq conti

test in stipulationem de
duci r p acceptilationes
dissoluta. Sicut at q
dberur p parte recte so
luitur ita i parte debi
ti acceptilatio fieri pot
Est aut pdita stipu
latio q vulgo aqiliana
appellat. p q cotigit i
stipulatione vt oium
rez obligatio i stipula
tu dducat r ea p accep
tilationem tollat stipu
latio eni aqiliana no
uat oes obligatiōes r
a Ballo aqlio ita co
posita est qcad te mihi
ex quacūq; causa dar
facere oportet vl oport
rebit psens i dieue aut
sub conditioe quarūcū
q; rerū mihi tecum a
ctio est: queq; abs te pe
titiō vl aduersus te p
secutio ē vl erit que tu
mecū hēres tenes pos

net vt. ff. de ac. r oblig. ac. f **C** Petitio
rem. g **C** De pro vel. h **C** Res. i. esti
matio. i **C** Stipulatio nūc mutat perso
nas. de scda enim transit ad tertiu r no. q
et realis actio deducitur in stipulatione scā
rei estianoe r
ita ipsa pecu
nia sine rei
estlatō dducit
i stipulone r in
acceptil. nā ip
sa res n pti cu
nemo rchuz
possit stipula
ri sibi dari. vt
s. 3 inuti. sti.
§. ij. S3 qz o
deducit esti
mationē cum
no debeat. r.
rū. imo quasi
debita ē. libe
rat. n. exceptō
ne qst rei vē.
si pstat estima
tionē. vt. ff. 3
rei vēdi. eius
rel. r. l. sequē.
si aut ipsaz re
in acceptilato
nem deducā
valet iure pa
cti fm. B. vt.
diximus. s. e.
q. qd gener.

C Preterea nouatio
ne tollit obligatio ve
luti si id qd tibi sei⁹ de
beat actio dari stipula
tus sis nā iteruētū no
ue^m psone noua nascit
obligatio r pma tollit
trāsata i posteriorēz a
deo vt interdum lz po
sterior stipulatio inuti
lis sit tm pma nouatio

puler quod alius mibidz non aut a seruo.
hodie vero no piumitur nouatio nisi expl
se hoc agat. h. d. Are. k **C** Preterea. no
solum solutione vel acceptilatione. vt dem
est. s. l **C** Nouatione. si fiat p stipulatio
nem vt subiecit siue p iudiciū: vt si alius no
mine meo iudicium suscipiat animo nouati
di. vt. ff. de solu. l. solutione. r. ff. de in rem
verso. si p pre. r. ff. de 3b. obli. scire debem⁹
in si. j. rñso. m **C** Noue psone. et si hoc si
agit vt fiat nouatio iure isso. hodie cōtra. vt

Preterea.

Interven

i.e. sed cum. a **C** A pupillo q nãliter tenetur: vt. ff. de noua. l. j. i. si. si. e. maior. s. ante. als. nec. nã. it. vt. ff. de actio. 7. obli. l. pupill.
 b **C** Nulla est. s. nungd. restituit. creditor. s. prior. d. bitore. qdam. dicit. q. sic. vt. c. de. repu. l. j. i. s. j. 7. ff. de fide. ius. l. si. ticius. s. huc. que. e. pra. 7. qd. hic. d. res. admitt. taf. s. iure. coi. s. non. p. resti. tutione. vt. di. cti. est. alij. vt. p. l. dicit. hãc. i. spubere. q. si. stute. accepe. rint. hic. credi. tor. tã. paruu. lus. illã. impu. bere. loq. vel. verius. resert. an. minor. iu. uetur. vt. non. teneatur. per. beneficiũ. res. titutionis. 7. tunc. et. resti. tuit. creditor. in. veterẽ. cre. ditore. vt. ibi. an. vero. non. restitua. q. nã. est. necesse. cum. tñ. naturalit. sit. obligatus. vt. ff. de noua. l. j. in. si. 7. tunc. nec. creditor. restituit. vt. hic. nec. et. tunc. quã. do. dolo. creditoris. minor. fuit. obligatus. vt. ff. de fidei. i. si. ticius. s. si. unde. hic. dolo. so. fi. succurrit. q. frustra. 7. est. ff. de mino. l. auxi. lium. i. si. 7. l. si. ex. cã. s. nun. c. videndus. 7. ad. velle. si. decipi. endi. Quod. et. in. muliere. disti. guit. nã. restituit. in. primũ. debito. re. actõ. ea. subducta. p. velleia. vt. c. ad. velleia. l. si. muli. er. nisi. fuerit. dolo. inducta. vt. ff. ad. velleia. nã. qdã. 7. dicta. l. si. ticius. in. si. at. secus. esset. vbi. nulla. esset. scdã. obligõ. vt. i. suo. subijct. q. non. pöt. et. n. turaliter. teneri. fidei. ubendo. vel. intercedõ. quo. quo. mō. vt. ff. de fide. ius. s. ius. in. scio. 7. l. se. quem. Idẽ. et. i. m. ante. dicã. q. secũdo. se. obligauerit. nã. cũ. nulla. sit. nõ. tollit. prima. cũ. nõ. habeat. in. quẽ. trãse. at. Quidã. tñ. dixerunt. naturaliter. hui. tene.

nis iure tollit veluti si id qd tu ticio debes a pupillo sine tutoris auctoritate stipulatus fuerit q casu res amittitur nã 7 prior debitor liberat 7 posterior obligatio nulla est nõ idẽ iuris est si a seruo qd fuerit stipulatus: nã tũc prior pinde obligatõ ma nec ac si postea nullus stipulatus fuisset s; si ca dẽ psona sit a quo postea stipuleris: ita de mã nouatio sit si qd i posteriori stipulatione noui sit forte si cõditio aut dies aut fideiussoz adiciat aut detrahãt.

ri et fideiubendo qd falsum est: nã nec alter tenet nisi naturalr cuius occasione tenet dñs de peculio at hic nõ tenet: vt. ff. de pecu. l. iij. s. si. hui. 7. facit ad huc. s. ff. de fidei. ius. si. ius. s. huc. c. **C** Nõ idẽ. s. q. est. rõ.

Qd at dixim? si cõditio adiciatur nouationem fieri sic intelligi oportet vt ita dicam? factã nouationẽ si cõditio extiterit alioqn si d fecerit durat pör obligatio. S; cũ hoc qdẽ inter veteres cõstabat tũc fieri nouationez cuz nouãdi aĩo i scdam obligationez itẽ fuerat p b at dubiũ erat qñ nouãdi aĩo videret b fieri: 7 quasdam de hoc psumptioes alij i alijs casib? introducebãt iõ nra pcessit pstitutio q aptissimõ diffiniuit: tũc solum nouationez pri

diuersitatis i ter hunc. s. 4. supius: rñs. i. rñ. q. ibi. sal. tẽ. nã. is. obli. gatio. fuit. hic. nulla. in. suo. vt. ibi. dixim? Itẽ. hic. q. pu. pillus. potuit. obligari. nã. i. ter. 7. ciuilr. cã. auctoritate. ru. toris. 7. p. e. u. s. f. creditorẽ. in. stetit. quã. si. bi. ipuret. vñ. pör. actio. tol. lit. 7. posteriõ. nõ. manet. ser. uis. autẽ. nul. lius. auzorita. te. potest. obli. gari. ciuiliter. ideoz. nõ. im. putatur. s. cre. ditõ. vñ. dẽ. actio. pör. du.

rat. ac. d **C** Nullus stipula? i. interrogat stipulor. n. i. interrogat fm p. d. sci. sic accipit ff. de p. d. i. d. si nõ forte. s. si decem. accurr. e **C** Nouatio sit. nota hic tria iura circa nouationẽ antiquissima. vbi et si nihil noui iter ueniret fieret tñ nouatio: vt. ff. de acti. 7. ob. obligatio nõ fere. s. si. Itẽ noua vbi nouatio psumptiue fiebat quoties noui qd iter ueniret. 7. temp. intelligebat b agi vt hic. 7. ff. de noua. l. iij. itẽ tertia qñ hoc expsum dice ref. vt. c. de uoua. l. si. vel dic tm 7. veni? duo esse. pmo fiebat si hoc agebat expse vel ta cite vt. ff. e. l. iij. 7. nouo iure si id expmat. vt j. p. i. s. 7. i. d. l. obligõnũ fere. nouũ ferue niebat. l. supio penaliter facit ad hoc. s. qui. mo. rest. i. s. r. s. j. 7. ff. de re iudi. l. iij. s. si ex puetiõ. 7. s. s. pignora. f **C** Quod aut. fa. ff. de noua. quoties. g **C** Nouationẽ. expse vel tacite. acc. h **C** Sed cũ hoc. iro

ducebat 7 alij i alij: vt qz forte aliqd noui i obligone erat adiectu. vt. s. e. §. sed si eade. i. C. Cōfō. vt. C. de noua. l. fi. a C. Accere. fit tam n exactio tantum semel de eo dem. vt. ff. de re iudi. bona fides.

De obligatōe

Cōtractus q̄ p̄sensu p̄bitur: s̄rio p̄sensu re si sequuta dissoluitur h. v. Arc. **C** Que p̄sensu. s. solo sed q̄ sunt heri. nueratur s. de obli. ex p̄sensu. ite in q̄busdam ex maleficio vt nudo p̄sensu ē tollant ip̄o inf. vt iniuria r̄u. ite furti 7 s̄tes: vt. ff. de pac. si tibi. x. §. q̄das actio als nō ip̄o iure tolluntur. **C** Cōsensu. l. pacto de nō petēdo. s. p̄ excep. vt. ff. de pac. l. si vn̄. §. pact. c. **C** Precio soluto. s. nūqd si p̄e p̄cis solz. r̄u. n̄ ē itegra 7 iō nō re' d̄idit nudo p̄sensu. s. ita demū si bidit de scā sit retro traditio: vt. C. q̄n li. ab ep̄. di. l. j. 7. ff. de pac. l. ab ep̄. 7 ē rō vtrobiqz: qz nil est tā pueniēs nāli eq̄tati q̄ eodē ḡne q̄dōz dissolui quo ligatū ē: vt. ff. de reg. iu. nihil. **C** Idē ē. vt. s. e. §. 7. no. in si. d̄. ti. r̄u. esse modos p̄ quos tollit obligō tā ciuilis q̄ nālis ip̄o iure vt nulle remaneat reliq̄ p̄ solōne: vt. s. e. i. p̄n. Itē p̄ acceptilōne. vt. s. e. itē p̄ acceptilōne. vt. s. e. itē p̄ nouationem necessāriā. vt p̄ s̄tas 7 p̄stōne litis: vt si aliis meo noie subeat p̄ me iudicū: vt. ff. de noua. l. delegare. §. j. 7. l. aliā. Itē p̄ cōpensationē: vt. j. d̄ acti. §. pe. 7. §. i. bone fidei. Itē p̄ delegōnes: vt. ff. de noua. l. delegare. j. r̄u. Itē p̄ p̄missionē debiti: vt. ff. d̄ fiduciā. l. si de

oris obligatiōis fieri q̄tēs hoc ip̄z iter p̄tra hētes ep̄siluz fuerit q̄ p̄p nouationez prioris obligatiōis cōuenerūt alioqn manere 7 p̄stina obligatōez: 7 scōaz ei accedere vt maneat ex vtracqz causa obligatio scōm n̄e p̄stitutio nis diffinitōez quaz lz ex ip̄siluz lectiōe apti⁹ cognoscer. **C** Hoc amplius he obligatiōes q̄ p̄sensu p̄traunt: contraria volūtate dissolunt nā si ticius 7 seip̄ iter se p̄senscrūt vt fundū tu' culanū emptū se ius h̄et centū aureoz

bito: creditor. Itē p̄ obligōne p̄signōnez 7 depositione: vt. C. de sol. l. obfignōne. 7 etiā ip̄o iur: 7. ff. d̄po. l. j. §. si pecuniā. i. fi. §. Itē p̄ interitū sp̄ei: vt. ff. de s. obli. l. si ex legati. Itē maleficio suo mora nō p̄cedere. vt p̄ cō-

demū re nundū secuta l. neqz p̄cio soluto: neqz fundo tradito placuerit iter eos: vt discederet ab ea emptiōe 7 veditiōe iuicē liberatur: idē est i p̄ditione 7 locatiōe 7 in obliu cōtractibus q̄ ex p̄sensu descendunt: sicut iaz dictum est.

Explicit liber tertius.

Incipit quartus.

De obligatiōibus que ex d̄icto nascunt.

Cz sit expositum superio ri libro d̄ obligatiōibus que ex contractu 7 ex

stōne: Si q̄s i tāta. vel per edictum d̄iui Marci: vt. C. vñ vi. l. si q̄s i tantā. 7. ff. d̄ me. cā. l. extat. 7. ff. ad. l. iul. d̄ vi. p̄. l. p̄. ite p̄sensu nudo q̄nqz. vt i hoc. s. ite nudo pacto: vt i maleficij. 7 §. 7 i alijs mōis tollit nō vtracqz. l. ciuilis 7 naturalis vt p̄ s̄tas: vt. ff. de p̄di. ide. l. iul. s. iter d̄ iud. l. si tū 7 remanz natura lie: vt p̄ p̄n. 7 cyrographi redditiōne 7 infurādū: vt ff. de sol. l. si

chū. §. naturalie. ipsa ē ciuilis sic elidit vt h̄n habeat vigorem. j. de excep. §. p̄e. itez sunt 7 alij modi quibus tollitur obligatio per excep. quos habemus. j. de excep. per totuz.

De obligatiōibus. Itē continua vt in prin. h̄ius ti. continetur.

Am sit expositū. C Tor iste ti. inouē p̄s diuidit. Primo p̄nuit istia libz ad libz p̄cedente.

Secōdo ponit diffinitionē allusionē 7 diuisionē furti. Scōda ibi: furtū ē p̄cactio. Tertio p̄it duo genera furtoz: eoz penā annectēdo. Tertia ibi: māifestū ē. Quarto i q̄b' reb' fiat furtū: 7 q̄n fur excuset. Ibi furtū aut sit. Quinto q̄n q̄s h̄ster op̄e. Ibi: Inēdū furti. Sexto q̄n illi q̄ sunt i p̄rate al terius d̄no vel p̄si surant ibi: Ibi: §. Septimo cui cōpetit actio furti. Ibi: furti autē actio. Octauo an ipubes cōmītes furtū tencatur

fit. In suma. Alio ponit q̄ sit p̄a p̄a furti
manifesti. Et. h. d. Dis obligo ex delicto na
scit ex re. i. ex maleficio. h. d. Are. e. C. Ex
actu. vt. s. d. obli. ex actu. a. C. Ex q̄si p̄e
tu. vt. s. d. obli. ex q̄si p̄tractu. b. C. Ex ma
leificio. caue ti

bi q: lz hic p
mittat dicere
d his oib⁹. n
in dicit i h. ti.
de his q̄ sunt
ex q̄si malefi
cio. sed sic vt
i. d. obli. ex q̄
si maleficio.
nec et d oib⁹
q̄ ex malefi
cio s; d dolo
furto q̄gitur i
hoc ti. sicut z
alia rubi. est
q̄si alio: quaz
sit ex. vt. ff. si
cer. pe. z d co
di. ide. z. c. d
re. cre. z iure
tu. nã nõ dicit ibi de reb⁹ creditis. s; i sequē
tib⁹ n. post illu. c. Sz ille. s. q̄ sunt ex p̄
tractu. nã aut̄ repetit eas q̄ sunt ex q̄si p̄tractu
d. Diuidunt. s. re p̄bis lris z p̄sensu. vt
s. de obli. s. si. e. C. De. l. q̄ sunt ex malefi
cio vel q̄si. f. C. Iniuuria. s; nõ ne fit iniu
ria vbis vt p̄dicto: vt. ff. de iniur. l. j. s. iniu
ria. Itē lris ifamatorij: vt. ff. de iniur. l. lex
coi. s. si q̄ libz. z. j. de iniur. s. j. sed certe z
t̄er maleficio fit z sic re fit q: maleficium
fit vbis vel litteris. z sic h; locū qd̄ hic dr̄.

Furtū e. C. Sic ponit d̄finitio z allusio
furti. Et duo ḡna furtor̄ z fur manifest⁹ dr̄
q̄ cū furto inueni ē: vel i loco p̄uato vel pu
blico atēq̄ pueniat ad locū d̄stinatū p̄ red
ditū. h. d. Are. g. C. Furtū. n. ē p̄tractatio
re. z facit ex d̄ elec. e. dudū. h. epiḡi i furto z
sine ea nõ fit furtū. lz volūtas vel alia p̄ba
vel scriptura iteruēiat. vt. ff. e. si q̄ vroii. s.
negz. d. bo. z. l. inficiādo. i. p̄n. z. l. j. s. sola. Qñ
q̄ tñ sine p̄tatioē vt i charta rasa. vt. ff. e. q̄
ta. s. si. z. l. si q̄ vro. s. si q̄ ahñ. sed certe
ibi p̄tatio itercessit aut ḡnal̄ p̄tationē ac
cipiam⁹ lz si fuerit ibi amotio. h. C. Rei.
subaudi mobilis. nã d̄ immobili non p̄t fieri
furtū: vt. s. de vsuca. s. q̄ aut̄ nisi i casu. vt i

quasi cōtractu⁹: sequit̄
vt de obligatōibus ex
maleficio⁹ z q̄si ex ma
leificio d̄spiciam⁹ sed
ille quidez vt suo loco
tradidim⁹ i quattuor
genēa diuidit̄⁹ hē ve
ro vnius generis sunt:
nã oēs ex re nascūtur:
idest ex ipso maleficio
veluti ex furto: rapina:
aut dāno aut iniuria⁹.

Furtū senī est p̄tra
ctatio rei⁹ fraudulosa⁹
vel ipis⁹ rei vt ēty⁹ p̄

creta. sed certe iā illa est mobilis: vt. ff. e. l. si
certe. Itē subaudi corpalis. nã d̄ incorpalt⁹
nõ fit furtū cū nec p̄tatio i his esse possit: vt
ff. de acq. re. do. l. si. s. i. incorpalt⁹. item
subaudi aliene: q: rei mee nõ facio furtū n̄

ci⁹ possessiōis ius⁹ qd̄ le
ge⁹ nãli p̄hibitū ē ad
mittere. Furtū⁹ enī v̄
a furuo. i. nigro dictuz
est eo q̄ clam z obscu
re fit z plerūq; nocte:
vt a fraude: vel a seren
do. i. auferēdo⁹ vt a agre
co simone q̄ fures ap
pellant̄ furioso z greci
dixerūt. Furto
rū at̄ dno sūt gnā māi
festū z n̄ māifestū: naz
p̄ceptū z oblatū spect
es⁹ poti⁹ actōis sūt furto

bus tñ casib⁹ vt furtū fieri et sine fraude su
randi vt in eo q̄ saccū pecunie surripuit vt
et saccū noie furti teneat lz saccū nõ p̄posu
rit furari s; pecunia: vt. ff. eo. q̄ saccū. s; cer
te lz nõ p̄ncipalr scdario tñ voluit saccū sur
ripi. alius casus ē vt. ff. de p̄di. ob. can. l. p̄
Itē subaudi ad d̄finitionē q̄ fit iusto dno
nã eo volēte nõ p̄t cōmitti furtū. vt. j. e. p̄
cult. h. C. Heliphus. l. p̄prietatis ipis⁹ rei
l. C. Alus. vt habes exēplū. j. e. ti. s. furtū
aut̄ fit. Sed q̄lter quadruplicat̄ hic. n̄. v̄tus
estimatō tñ quadruplicat̄ vt nõ pluries ex
tendat̄ pena q̄ delictū: vt. C. de pen. l. sanc
m⁹. z facit. c. eo. l. vulgaris. z. l. si quis fur. j.
rū. s. j. z. s. j. z. l. v̄z ē. alij dicūt et ipsaz p̄
prietatē debere estimari q: nõ p̄t sepe p̄ri
v̄sua p̄prietate: vt. ff. e. l. q̄ iuncta z. l. si v̄
didero. s. cū sūt. n. C. Possionis. z hoc
dico ipsam possionē duplicari. cū aliud sit
precii rei aliud possessiōis vt. ff. vi. possi
de. si duo. s. si. z subau. q̄ hoc fecerit aie h̄
erādi als si ē furtū: vt. ff. e. l. j. s. j. n. C. Re
ge naturali. i. diuina. v̄de illud. Nõ faciā
furtū zc. tē illud. Qd̄ tibi non v̄is fieri oib
ne feceris. o. C. Furtū. q. i. qz. p. C. Au
ferēdo. q: fur aufer. q. C. Sp̄es. l. casus

eo qd̄ ē meū
sed lec⁹ i cōi
vt. ff. e. si foci
us. idē z si est
nulla⁹: vt her
ditarie nõ fit
furtū: vt. ff. e.
l. h̄ditarie. z
iō dixi subau
diri aliene.
i. C. Fraudu
losa. hoc iō di
cit quia si cre
dat sibi licere
nõ facit furtū
j. ti. j. s. qz tñ
item si credat
dñm p̄mittū
rū si facit fur
tuz: vt. j. e. s.
placuit. i. dno

Constitutio. l. q. ondit ex. l. xij. tab. vt. j. de noxa. §. sunt aut. §. qre minor pena iuris l. xij. tab. sponit qd p. p. r. q. mal. delictu e. j. n. p. xi. i. p. n. p. r. e. t. e. r. e. a. t. p. e. legis. xij. tab. paupiores erat hoies. vñ miores pene sponebant. vt

C Dupli. nisi in casu. vt C. de ser. fug. l. mancipia.

Furtum aut h. C. contractio rei aliene inuito dño: furti actione parit. C. contractas do re qua cōtractat credit p. dabit dñi voluntate furti nō tenetur. h. d. Alre.

C Inuito dño. r. qñcunq. volēte: vt i. e. §. vii. illd.

C Perdu. risset. id e. ac si aij comoda ut species. n. furti e. d. alio largari. vt. ff. e. si pignore §. j.

C Placuit. intelligat. r. e. rō q. voluntas distinguit maleficia. vt. ff. e. g. iniur. i. h. j. n. r. r. a. facit. C. ad. l. cor. d. sic. h. r. ff. si cer. p. l. g. te.

C Permissum. qd si hoc credit. dñs pmissu.

ex liberi persona: nec manifesti dupli est. **Furtū** aut fit nō solūm cū quis stericipien di causa rē alienā amo uet s; generaliter cum qs alienā rē inuito do mino contractat. Itaq; siue creditor pignore: si ue is apud quē res de posita est ea re vtaf: si ue is q rē vtēdam acce pit i aliuz vsuz eā trās ferat quā cuius grā ei data est: furtū cōmittit veluti si qs argētē vtē dum acceperit qñ ami cos ad cenaz iuitatur? r id peregre secū tulerit: aut si quis equū ge standi causa commoda tum sibi: longius aliq. duxerit qd veteres scri pserūt de eo q i aciem equū pduxisset. Pla cuit tamē eos q rebus cōmodatis alit vteren tur quā vtēdas accepe rit ita furtū cōmittere si se intelligant id inui to domino facere eum q; si intelligisset non p missurum ac si permis surum credat extra cri men videri optima sa ne distinctione q: furtū

rii. s; stulte credebatur. rñ. furti nō tenet cū si fiat. l. furtū absq; affectu. vt hic subijcit r. e. de vsuc. §. itē fita. s; actioe ex eo p. ctu vt cōmodati. vel sibi bene tenet. vt. ff. eo. qd si re tibi cōmodata s; sec? si stulte opinor te pmiss suz rē tñā ac cipere. vt. ff. d. fur. l. qui vas §. vetare. **C** Furan di. nisi in duo bus casib; vt dixi. s. e. §. j. **S** si credat **C** contractis rē dñi voluntate s; credat dñm inuituz furti nō tenet nisi i vno cāu s; corūpente seruū alienū. h. d. Alreti. **C** Furtuz. vt furti actio nascat. furtuz tñ fit s; quof dā. s; certe i mo nec furtū fit: vt. ff. e. l. i. ter oēs. §. pe. k. **C** Unde pertulerit. l. domino. **C** Dño. i. meuiō h. r. nūciauerit. vt C. de furt. l. si quis persuaserit. accur. **C** Ad eū facium. **C** Decisio nem. vt. C. de ser. cor. l. si qs persuaserit. **C** Actio ne. speciale ē qd hic dñ: als non fit furtū volenti. vt. §. p. i. §. r. ff. d.

siue: affectu furandi bñ committitur. **C** Sed si credat aliquis inuito do mino rem cōmodataz sibi cōtractare: dño at volente id fiat: dñ furtum non fieri. Unde illud quesitum est cuz Ticius seruū Adcuij sollicitauerit vt quasdā res domino surripiat r ad meū perferat r ser uis id ad meuiū pertu lerit. Adcuius autem dum vult ipsum tictū in ipso delicto compre hendere permittit ser uo quasdā res ad eū perferre. vtrū furti aut serui corrupti iudicio teneatur ticius: an neu tro. Et cum nobis sup hac dubitatione sug gestum est r antiquo rum prudentiuz super hoc altercationes pro spectimus: quibusdam neq; serui corrupti actionem prestantibus quibusdam furti tñ modo nos hu iusmodi calliditatib; obuiaf volētes p nřaz dñsionē sancim? nō solū furti actionē s; et serui corrupti ptra euz

dona. iter. vi. 7 vro. l. de eo. i. si. q. e. pra. s. 3. vi
q. nec hoc casu debeat ee spale. vt. C. d. ser.
nat. l. q. i. q. s. h. s. i. b. i. c. i. p. i. t. a. l. i. c. i. a. a. d. n. o.
d. i. c. i. t. a. b. i. p. s. o. c. o. r. r. u. p. t. e. a. C. 23. i. g. u. i. s.
h. C. Regule. q. s. regulas hemus. ff. de ser.
cor. l. j. i. p. n. 7
p. r. o. u. t. i. n. u. l. a.

C. p. s. r. n. i.
C. m. i. d. e. s. t. r. u.
C. h. e. m.
C. i. n. p. u. i.
C. e. t. e. s. i. c. j. t. i. j.
s. s. n. e. d. u. m.
C. a. l. i. a.

C. d. u. i. b. u. s.
C. d. i. t. e. v. n. i.
C. p. a. s. i. t. m. e. t. u. s.
C. m. l. t. o. y. v. t. C.
C. d. l. l. u. l. r. e. p. e.
C. u. j. l. j. 7 n. o.
C. h. i. c. s. p. u. n. i. f.
C. a. f. f. e. c. t. u. 7 n. o.
C. s. e. q. u. e. e. f. f. e. c. t.
C. s. i. C. d. e. p. i. 7
C. d. e. l. i. s. q. s. n. o. i.
C. a. 7 C. d. h. i. s.
C. q. a. d. e. c. c. o. l. i.
C. p. u. i. a. r. 7. f. f. d.
C. p. e. l. c. o. g. i. t. a. t. i. o.
C. n. i. s. s. 7 c. e. r. t. e. h.
C. c. o. g. i. t. a. t. o. i. a. m.
C. a. l. u. e. n. e. r. a. t. a. d.
C. a. l. i. q. u. e. a. c. t. u. m.
C. v. n. i. h. e. r. a. t. n. u.
C. d. a. v. t. C. e. o. l. i.
C. i. u. d. s. i. c. l. q. s. s.

I. n. e. r. d. u. m.
C. i. n. f. i. l. i. s. i.
p. t. a. t. e. p. o. t. e. n. t. a.
f. u. r. t. u. c. o. m. i. t. t. i.
h. d. A. r. e.

f. Furtu. no rde dñij: s. maleficij. 7 id ex
h. maleficio no ciuit s. criminalit agit. na
cu fit libe corp? si recipit estimacione: vt. s.
de obl. q. ex qñ delict. s. ab hoie. criatit aut e
et ordine agef vt. ff. e. l. si. 7 de pua. l. si. mf
so no agit s. 7 pñ no agit 7 pditiõe furtiua
cu ipa ad possessione vel ppetare cõpetat. quo
ru neutru i filio hem? vt. ff. e. l. cu. g. s. h. fili
us. 7 l. mf. i. pñ. 7 l. libeoz 7 ff. de acq. pos.
l. cu. p. d. e. s. s. h. 7 de rei. v. l. j. s. per hanc.
A. l. i. q. u. e. d. e. b. i. t. o. r. q. s. u. r. r. e. p. i. t. r. e. p. i. g. n. o. r. a. t. a

creditori furti tenef. h. d. A. r. e. g. C. s. u. b.
traxerit. s. hic res no efficit furtiua: vt. ff. de
vfuca. leg. s. h. i. r. e. 7. ff. p. e. p. si. r. e. vñ dic. q.
qñs e res furtiua 7 fit furtuz 7 nascit actio
furti. vt fer i toto h. ti. 7. ff. e. 7. C. e. i. t. e. r. d. u. n. l.
l. u. e. o. y. e. v. t. s. i.
r. e. m. e. a. v. t. r. i.
i. t. e. r. d. u. s. f. u. r. t. u.
f. i. t. 7 r. e. o. f. u. r. t. i.
u. a. s. 7 a. c. t. o. f. u. r. t.
i. n. o. n. a. c. t. u. v. t.
i. e. o. s. h. i. q. i. t. e. r. d. u. f. u. r. t. u. m.
f. i. t. 7 a. c. t. o. n. a. s. c. i. t.
s. n. o. f. i. t. r. e. s. f. u. r. t. i. u. a.
v. t. h. i. c. d. i. c. i. t.

I. n. e. r. d. u. m.
C. i. n. d. o. s. o. l. u. s. p. n. c. i. p. a. l. i. s.
f. u. r. t. u. c. o. m. i. t. t. i. t.
s. 7 e. t. o. p. e. p. r. e. s. t. a. s. f. u. r. t. i. t. e. n. e. t. u. r.
E. t. q. p. l. a. s. e. u. i. a. n. o. n. v. t. f. u. r. t. u. f. i. a. t. f. u. r. t. o. p. s. t. a. t. o. p. e. n. o. b. l. i. g. a. t. f. u. r. t. i. h. d. A. r. e. h. C. t. e. n. e. t. 7 n. m. a. l. e. f. i. c. i. t. s. 7 e. t. d. p. h. e. d. a. t. v. t. ff. e. l. i. s. c. u. i. i. C. 23. i. s. a. c. i. t. a. d. h. s. f. a. d. l. a. q. l. s. i. f. u. s. u. u. s. h. i. q. s. d. m. a. u. i. m. i. s. s. a. 7 ff. e. l. f. u. r. t. i. s. p. e. 7. l. q. f. u. o. k. C. s. e. d. s. i. C. i. n. f. e. m. l. v. u. l. l. i. s. l. a. q. l. s. i. c. o. r. p. o. r. a. l. e. s. a. s. i. n. t. a. l. l. o. q. u. i. n. s. u. b. f. i. d. i. a. r. i. a. v. t. j. a. d. l. a. q. s. h. i. 7. s. p. e. m. C. i. t. e. v. b. i. a. d. u. e. r. s. a. t. p. p. i. m. o. d. i. c. t. o. v. b. i. d. i. c. i. t. d. a. r. i. i. n. f. e. m. n. C. o. p. e. s. u. p. p. o. n. i. t. n. o. b. d. a. r. i. p. h. i. l. i. u. s. o. l. o. f. e. o. a. l. s. d. r. p. h. i. l. i. u. h. o. i. s. i. t. e. t. i. o. v. e. l. p. o. s. i. t. u. v. t. ff. e. s. i. q. s. f. n. s. j. a. r. e. d. r. c. o. s. l. i. u. q. d. a. l. i. j. d. a. t. b. o. n. u. v. e. l. m. a. l. u. i. v. t. ff. e. l. f. u. r. t. i. s. p. e. i. f. i. t. e. t. 3. p. h. i. l. i. u. d. r. q. s. c. a. p. i. t. a. m. u. l. t. i. e. v. t. C. d. e. l. e. 7. c. o. l. h. u. m. a. n. u. a. C. e. r. t. e. c. u. a. l. s. e. s. s. e. t. f. a. c. t. u. r. f. u. r. t. u. e. t. s. i. n. e. p. h. i. l. o. h. u. i. a. l. s. t. e. n. e. t. v. t. q. s. f. l.

quod p lasciuia. i. stulticia. acc. l. C. i. n. f. e. m. l. v. u. l. l. i. s. l. a. q. l. s. i. c. o. r. p. o. r. a. l. e. s. a. s. i. n. t. a. l. l. o. q. u. i. n. s. u. b. f. i. d. i. a. r. i. a. v. t. j. a. d. l. a. q. s. h. i. 7. s. p. e. m. C. i. t. e. v. b. i. a. d. u. e. r. s. a. t. p. p. i. m. o. d. i. c. t. o. v. b. i. d. i. c. i. t. d. a. r. i. i. n. f. e. m. n. C. o. p. e. s. u. p. p. o. n. i. t. n. o. b. d. a. r. i. p. h. i. l. i. u. s. o. l. o. f. e. o. a. l. s. d. r. p. h. i. l. i. u. h. o. i. s. i. t. e. t. i. o. v. e. l. p. o. s. i. t. u. v. t. ff. e. s. i. q. s. f. n. s. j. a. r. e. d. r. c. o. s. l. i. u. q. d. a. l. i. j. d. a. t. b. o. n. u. v. e. l. m. a. l. u. i. v. t. ff. e. l. f. u. r. t. i. s. p. e. i. f. i. t. e. t. 3. p. h. i. l. i. u. d. r. q. s. c. a. p. i. t. a. m. u. l. t. i. e. v. t. C. d. e. l. e. 7. c. o. l. h. u. m. a. n. u. a. C. e. r. t. e. c. u. a. l. s. e. s. s. e. t. f. a. c. t. u. r. f. u. r. t. u. e. t. s. i. n. e. p. h. i. l. o. h. u. i. a. l. s. t. e. n. e. t. v. t. q. s. f. l.

a **C** Idem :
in p. rem vt
furti actio cō
petat domino
z facit ad hūc
§. ff. de con-
di. sine causa
in. l. si fullo.

**Q. ue de ful-
lone.** **C** Si
res cōmoda-
ta fuerit pmo
datario surre-
pta dominus
habet electio-
nem vtruz ve-
lit agere con-
tra furē actio-
nem furti: an
contra cōmo-
datariū cōmo-
dati. z vno
electo sciēter
alius liberat.
scius si fuerit
ignorans vel
dubitans. h.
d. Areti.

b **C** Deciso-
nibus. vt. C.
de fur. z scr.
cor. l. si. §. ta-
les itaq.

c **C** Ad al-
teram. vnde
actō furti hoc
casu non est
ambulatoria

d **C** Ipsi. s.
cōmodatori.

e **C** Habet
actiones. z pe-
nam ex actaz
domino resti-
tuere non co-
gitur qz vbi
periculus ibi
z commēdū
vt. C. de fur. l.
si. §. sed cum.

f **C** Perue-
nit. agēdo cō-

nō possit ipsi dño fur-
ti competit actio quia
hoc casu ipsius interest
rez saluā ei eē. **I**dem
z si ista in parte soluen-
do fuerit fullo aut sar-
cinator. **Q**ue deful-
lone z sarcinatore dixi-
mus eadez z ad eū cui
cōmodata est res trans-
ferēda veteres estima-
bāt. Nam vt ille fullo
mercedē accipiēdo cu-
stodiā prestat: ita is q
qz q commodatū vtē-
di causa accepit: similī-
ter necesse hz custodiā pre-
stare. Sed nra. puidē-
tia ēt hoc in nostris de-
cisionib⁹ emendauit:
vt in voluntate dñi sit
siue cōmodati actionē
aduersus eū q rem cō-
modatā accepit moue-
re dñiderat siue furti ad-
uersus eū qui rez surri-
psit z alterutra earum
electa dño nō posse ex-
penitentia ad alteram
venire actionē s; si qui-
dē furez elegerit illū q
rem vtendā accepit pe-
nitens liberari. Sināt
cōmodator ventat ad-
uersus eū q rem vten-
dam accepit: ipi⁹ qdez
nullo mō cōpetere pos-
se aduersus furem fur-
ti actionē Luz autē q
pro re cōmodata cōue-

nif posse aduersus furē
furti hēre actiones: ita
tamē si dñs sciens rez
esse surreptā aduersus
eum cui res cōmodata
fuerit puenit. Sināt
nescius z dubitans rez
non esse surreptā apud
eum cōmodati actionē
instituit: postea autē re
cōperta voluit remitte-
re qdez cōmodati acti-
ones: ad furti autē actio-
nem peruenerit tunc q
dem licentia ei concedi-
tur: z aduersus furē ve-
nire obstaculo nullo ei
opponēdo quoniam i-
certus constitutus mo-
uit aduersus eum qui
rem vtendā accepit cō-
modati actionem nisi
dño ab eō satisfactum
est: tunc eteniz oīno fu-
rem a dño quod furti
actionem liberari: sup-
positum⁹ autem esse ei
qui pro re sibi cōmoda-
ta dño saussēcit cū ma-
nifestissimum⁹ est etiaz
si ab initio dñs actioez
instituit cōmodati igna-
rus rem esse surreptam
postea at hoc ei cogni-
to aduersus furem trā-
sierit oīno liberari cuz
qui rem commodatam
acceperit quēcūqz cau-
se erituz dñs aduersus
furem hūit eadē disim-

tra eum actio-
ne cōmodati.
§. C. 21b co.
l. commodatario.

b **C** Sup-
positum. s. fu-
rem.

i **C** Ei qui.
l. commodatario. ac.

k **C** Cū ma-
nifestissimū.
vnde dico qz
eligēdo vnu z
repellitur ab
altero si sciēs
a pncipio fuit

h **C** ed is.

Depositari⁹
qui tenetur §
dolo non hab-
bet furti actō-
nem. sed do-
minus. h. d.
Aretinus.

a **C** Dolo.
ē. qui. mo. re
contra. ob. §.
preterea. z. C.
dposi. l. j. z. l.
pr. z. l. si. z. idē
qō hic dēm⁹.

ff. e. cum qui
§. is autem.

In summa.

C Impubel
non tenetur
furti nisi fue-
rit doli capax
h. d. Aret.
b **C** In sū-
ma. l. vi bre-
uiter hunc cō-
expediāmus.

c **C** Proxi-
mus. a. z. an.
z dimidio. l.
vt. §. dixim⁹.
de iuri. l. si. §.
furiosus. facit
ad hunc. §. ff.

raptorum. a **D**eposita. i. promissa custodia a depositario: vt. s. ti. j. §. pe. vel etiā comisit cu' pam vt sequitur vel etiam si precium acceperit depositonis non tamen qua si mercede tenetur eidem: vt. ff. e. l. ij. §. diē aliquis. alio qui esset loca no: vt. s. mā. §. si.

C hanc actionem. facit. ff. vi. bo. rap. l. ij. §. 7. generaliter.

C dñium i. dñij estimacione: vt. ff. q. me. ca. l. si mulierum. §. q. possessione. 7 ff. vii. possi. l. penul.

De lege aquilla. §. 9. maleficius rapine sequitur d' damno qd per. l. aquil. punitur.

Damni. Totus iste tit. diuiditur in duas partes. Et pmo tractat de primo capite. l. aquilie. Secundo tractat de tertio capite. Secunda ibi: capite tertio. Item prima subdiuiditur qz primo ponit verba primi capitis leg. aquilie. Secundo illa interpretatur. Secunda ibi: qd autē non precise. Item secunda principalis subdiuiditur in duas partes. nam primo ponit verba. secundo interpretationem. Secunda ibi: itaqz si quis. Et. h. d. Qui occidit seruū alienum vel pecudem alienam tenetur ex primo capite legis aquilie ad etus estimatōnem quanti plures fuerunt ab anno retro pecudis appellatione

domestica q' gregatim pascuntur. h. d. are. **O**mnino iniurie actō. v3 actō agli. legis q' cōpetit p dāno dato. i. d' stru ctōe alie' rei facta. nā sic of dānū dimiuto p'imonij. vt. ff. d. a. ffec. l. ij. si at' re alteri' furripes lz vt dearis dānū inferre tñ nō ifers tale qd p hunc ti. te nearis. §. ac. fur. vt. ff. e. l. si fuis fuis §. si oliuaz. 7 §. idē. 7 in silua. accur.

capite cautū ē: vt si qs alienū hoiz alienāue q' drupedē q' pecudū numero sit: iniuria' occiderit q' pti ea res in co' āno plurimi' fuerit tñ domino dare damnet

Qd aut' non precise dequadrupede sed d' ea tñ que pecuduz numero est cauetur eo pti net: vt neqz de feris bestijs neqz de canibus cautū esse intelligam: sed de his tantum que gregati proprie pasci dicuntur quales sunt eq: multi: asini oues boues capre. De sub' q' qz idem placuit nam 7 siues pecudum appellatione p'inent qz 7 hi gregati pascuntur sic dñiqz Homer' i odisea ait si cut diu'. Elius. Ad artian' i suis cōstōib' re

De lege aquilla. **D**amni' iniurie actō pstituitur p legē agliā cut' pmo

In eo āno. s. pterito. **P**lurimi habita estimacione non affectionem singulorum. §. cōi estimōe. vt. ff. e. si seruū meū. **D**ñio. vt. ff. e. ti. l. itē mela. §. legis. v' quasi domino vt fructuario vel alij qui haber ius in re: vt. ff. e. item mela. §. si. 7. l. le. **Q**uod autem pascuntur. facit. ff. de le. ij. l. legatis seruus. §. pecoribus.

Iniuria. **Q**uo ad legē aquilliaz iniuria d' occidisse qui doluz vel culpa comisit occidēdo qm in actione. l. aquilie venit leuiff

ge. l. iij. §. negocej. 7. ff. de peti. here. l. regulatiter. 7. l. licet. acc. a **C** Extra pe. repete non manifesti. b **C** Diximus vt. §. ti. j. in fi. c **C** Raptor: comprehedatur. Sz quo modo poni raptor: non deprehendi cum di

catu eripere quasi de manu auferre: vt ff. ne quis cu qui in ius. l. iij. §. j. rñ. di stingue ani mu auferens vt si erat animus ei palā z quasi p viz auferendi licet ibi neminez inueniat tamen est raptor: sed fur est qui habet animuz vt scit clam licet interdum deprehendatur ex qua deprehensione efficitur manifestus: vt ar. §. ti. j. §. fur tum autem a furuo.

C Ridiculum bene dixi siue non ridiculum eni erat zc.

C Qui clā i. fur nec manifestus nam raptor: tenetur i quadrum hic fur non manifestus in duplum tantum vel triplum cum re sed qui palam furatur certum est in plus teneri q̄ raptorem cum in quintuplum cum re teneatur.

Quia tamen. **C** Actio vi bonorum rator: competit pro violenta dolo commissā: secus si rem suam bona fide rapuit tamē raptor: si dominus est cadit a dominio suo: si vero non est dominus tenetur ad tantūdem siue

nimaz rapuerit. Quadruplum autē nō totū pena est sed extra penā rei psecutio est sicut in actioe furti manifesti diximus sed in quadruplo icti rei psecutio vt pēa tripli sit siue compē hēdaē raptor: in ipso delicto siue si. **R**idiculus eni est leuoris p̄ditio nis esse cum q vi rapit q̄ qui rem alienam amouet. **Q**uia tamē ita cōpetit hec actio si dolo malo quis rapuerit: nam qui aliquo errore iductus rem suam esse estimet z ipudens iuris co aio rapuerit q̄ si dño liceat etiā p viz rem suaz auferre a possessoribus absolutū debet cui. **I**uueniēs ē nec furti teneri cū qui eodē hoc aio rapuit. Sed nedū talia excogitent i uentaf¹ via p quam ra

res fuerit mobilis siue imobilis. h. d. **A**re. f **C** Quia tñ. istud qz vi supāū vel pōe qz pro sed: alij ita tamen z tunc est plamoz. **C** Absoluti dz. ab actione vi bonorum rator: iudicis sententia vt qdā dicunt: vel ipso

ptores ipune suā exerceant auaritiāz melius diualib⁹ p̄stitutiōib⁹ h phac pte p̄spectū ē vt nemini liceat vi rapere vel rem mobilē vel se mouētez: lz suā eandē rem existimet. Sz si q̄s p̄tra statuta p̄ncipium fecerit rei qdē suc dominio cadere: sin autē aliena res sit post restitutiō nē ei⁹ ēt estimationem eiusdē rei p̄stare dz qd nō solū i mobilibus rebus q̄ rapi possunt cōstitutiōes obtinere censuerūt lz ēt in iuasiōibus q̄ circa res solifunt vt ex hac cā ab oī rapina oēs se abstineant. **S**ane in hac actione nō utiqz expectat rē in bonis actoris esse nā siue i bonis sit siue non si⁹ tamen ex bonis sit locū hec actio p̄ habebit quas siue loca

rū raptor: non solū cōpetit illi qui dñuz lz in re: sed et illi q̄ habet aliquod ius z istud ius estimatur. h. d. **A**re. m **C** Actione. l. vi bo. raptorum. n **C** In bonis. i. in dominio: vt. ff. de acq. re. do. l. re in bo. 7. l. istatuas. 7. ff. de p. sig. l. bonoz appellatio. vel si et bona fide possideat idē e. ac. o **C** Si ex bonis. nisi aliq̄ ius beat vt statim p̄ exēplā pbat. p **C** Hec actio. videlicet vi bo.

iure fm a30. vt. ff. de pub. 2 vectig. l. cōmissa. **C** Sz nedū. p tñ fm quosdam vel pone prope. i **C** In ueniat. sic. §. ti. j. §. vñ illd. ac. h **C** Constitutiōib⁹. vt Caynde vi. si q̄s in tantā. z in alijs sequētib⁹ vsqz in fi. ti. sup qua materia longum esset hic dicere. cū. xxi. qōnes ibi no tenentur super dicta. l. **C** Soli p̄prie. q̄nqz tñ improprie: vt C. d actio. ep. l. ij. sz rei mobilis dicitur occupatio. lz ēt q̄nqz imobilia dicantur occupari: vt C. de rei vend. di. l. domuz. **S**ane. **C** Actio vel bono rū raptor: non solū cōpetit illi qui dñuz lz in re: sed et illi q̄ habet aliquod ius z istud ius estimatur. h. d. **A**re. m **C** Actione. l. vi bo. raptorum. n **C** In bonis. i. in dominio: vt. ff. de acq. re. do. l. re in bo. 7. l. istatuas. 7. ff. de p. sig. l. bonoz appellatio. vel si et bona fide possideat idē e. ac. o **C** Si ex bonis. nisi aliq̄ ius beat vt statim p̄ exēplā pbat. p **C** Hec actio. videlicet vi bo.

retro et ideo non transit contra heredes. h. d. are. a **C** Et anno. materialiter verba ponunt. et habes ea. s. e. ti. ipin. b **C** Et stat in heredem. nisi ex damno locupletior factus est: vt. ff. eo. inde neracius. §. hanc.

C Estima retur oppo- nitur de eo q. hodie pluri- mi fuerit quā olim et occi- sus est. ab ali qua nām nō videt in hoc casu esse pe- nalis hec ac- tio ergo vi- detur transi- re debere in hoc casu ad heredes. sed non sequitur licet reperia- tur in hoc ca- su q. non sit penalis tamē non est apta nata vt transi- re debeat vt in hoc exem- plo. aliquis nō videt vel non ridet ac- tualiter tamē aptus est ri- dere vel vide- re naturaliter vt arg. ff. de aqua quor. et esti. l. j. §. quo- tidiana. vt. ff. de flu. l. j. §. item interdū.

Item. **C** In actione legis aquilie non solum venit estimatio rei: sed etiam estima- tio extra rem. h. d. Are. d **C** Illud. ea q. diximus per totū hunc titulum. e **C** Nā hereditatis. in lege enim aquilia damnum consequitur et amisse dē q. aut psequi po- tuimus aut errogare cogimur. vt. ff. e. l. p.

inde: et l. si seruum. occi. et l. si seruus meum. f **C** Zre. vel ex comediis q. cantabant de co- media et vnus sine altero cātare nesciebat. g **C** Qui supsunt. sa. ar. §. ff. de ac. ep. si ste- rilis. §. cū p. veditore. et de pi. et cō. rei. v. l. ff.

Uiberum.

dāni nobis illatū fue- rit veluti si suū tuū he- redē ab aliquo institutū anteas occiderit q. is iussu tuo hereditatē ad- erit: nā hereditatē q. amisse rōnē eē hūdam pstat. **Z**g. si ex pari mu- lax vnā vt ex. quadri- gis equoz vnū q. oc- ciderit: vel ex comediis vnū seruū occisus fue- rit. nō solū occisi sit esti- matio s. et ap. l. i. d. q. q. cōputat: q. ti d. p. ce- ciati sūt qui supersunt.

Uiberū at ē ei cui seruū occisus fuerit ex iudicio puato legis a- quilie dānuz b. psequi et capitalis criminis casz reū facere. Caput fm legis aquilie i vsu nō ē.

C Capite tertio dēte- ro oī dāno h. cauet. Ita q. siq. seruum meum vt eā quadrupedē que pecudum numero est vulnerauerit: siue eam quadrupedem que pe-

C Actio legis aquilie nō solum ciuili- ter sed etiam criminalit. po- test intentari h. d. Areti. b **C** Dam- nū. s. q. ti fue- rit in ano re- tro: vt. §. e. in prin.

C Capita- lis criminis. s. legis cor. de sic. vt. ff. e. l. i. de neracius §. sed si dolo. naz et pro ser- uo occiso ea lege agitur vt pro liberto: vt. ff. ad. l. cor- ne. de sicca. i. l. j. §. j. dōce- tamen agitur vna nō pote- rit agi reliq. vt. ff. de dub. re. l. i. iij. et. ff. de vi bono. rap. l. j. §. j. s. pacto vno ager reliquos: vt. C. q. n. ci. act. pre. cri. l. j. et. ff. vi. bo. rap. l. ij. §. j.

Capite ter- tio.

C Ex ter- tio capite legis aq. lie cōpetit actio p. alio dā- no: q. mortis islato et p. oī re in qua i. mora- damnum datum sit. hoc dicit. Et sit estima- tio. in lege enim plurimi sūt a. xxx. diebus. s. hoc dicit. Arelinus. k **C** Damno. quod. l. nō- contunctur in primo capite: vt. §. e. in prin.

ma culpa, casus no occidente excusat. h. d. vsq ad. §. his aut. legā tamē p partes. are. a **C** Inuria. facit. ff. e. §. 7 si quēctiq. §. in iuria. b **C** Latrone. s. diurnū. vt tamē clā 2 se defendat s; furē et si se non defendat vt hic subijct. 7 ff. e. l. iij.

e **C** Alioqn si culpa interueniat.

d **C** Mō minus. i. nō pl⁹ ex dolo q̄ ex culpa cū et le uissima culpa ihāc actionē uēiat. vt. ff. e. l. i lege. vel p prie lege 7 cō uerte litterā nō min⁹ 7 c. i. nō minus ex cpa q̄ ex dolo sic 2 alias ff. d. pact. l. iur risgen. §. pator. 7. ff. de secūdis nup. l. cū aperuissime. 7. ff. d. pigno. paulus §. damus. 7 ē figura hyperbatō. fm §o.

e **C** Distinguit. vtz cōmiserit dolo vel culpa vel non.

f **C** Nulla culpa. nisi data opa scm ē. vt. ff. e. l. idē si obstetrix. i. si. 7. l. nam.

g **C** Reus. qz hoc nō est ei deputatū.

ar. i. auj. vt hi q ob. pe. res mi. §. sin vero tū cuit. colla. vj. 7. ff. eo. idem in. an. si.

Ite si putator. **C** Ex q̄litate loci indicat dā nū datū dolo. vel culpa icidēq. h. d. Vel sic.

refert grecū.

In iuria⁹ at occidere itelligit qui nullo iure occidit itaq; q latrone⁹ iſi diatore⁹ occiderit nō tenet utiq; si alr piculū effugere non pōt ac ne is qdem hac lege tenet qui casu occidit si mō culpa eius nulla inueniat nā alioqn nō minus⁹ ex dolo q̄ ex cpa q̄sq; hac lege tenetur

C Itaq; siqs dū iaculis ludit v⁹ exercitatur trāscūtē seruū tuū traiecerit distinguic. Mā si id a milite q̄ incāpo co vbi solit⁹ ē exercitari admissū ē nulla culpa itelligit ei⁹ si aliustale q̄ admisit culpe reussē idē iuris ē d milite si i alio loco q̄ q ad exercitādū militib⁹ deſtinatus est id admisit

C Itē si putator⁹ ex arbore defecto ramo seruū tuū trāscūtē occiderit si ppe viā publicam aut vicinālē id factū ē neq; pclamauit

In irentate d⁹ adesse culpa quādo diligētia potuit prouidere 7 non fecit. h. d. are.

b **C** Putator. i. q̄ putat vites in arborib⁹ positas vt i q̄busdā terris sūt vel et ipsas arbores nā 2 arbores putant.

i **C** Proclamauit. nisi sō te dolo. vt. ff. e. l. si putator.

Preterea si medicus.

C Si p ipe ritia⁹ medicū suū decedat: qz relige eius curam lege agl. tenetur. h. d. Arret.

k **C** Impericia. facit. ff. de reg. iu. l. i peritia. ff. eo. loca. l. i quis fundū. §. celsus. 7. §. si q̄ fundū v⁹ domū. §. celsus 7. §. sequitur. 7 ff. de suspes. tuto. l. tutor quoz. §. si.

Impem quo

C Si mulus vel equ⁹ pperitiam vel ibeallitatem nullionis vel eqtantis huū alterius occiderit tenet mulio vl eqtans. Laglie. h. d. Arret.

l **C** Infirmirate. nō d⁹ n. infirmirate fugam i alterius lesionē ptertere: vt. ff. e.

idem in. m **C** Eberet. puta in reda vel vehicu o veltiam ipso equo.

His aut. **C** Actio legis aquilie ē penal. qz estimant quātū plurimi valuerit ab āno

vt casus cui tari possit culpe re⁹ ē: sed si pclamauit neq; ille curauit pauerit extra culpā est putator. Eque extra culpā esse itelligit si seoz sum a via fore vl i medio sūdo cedeat lz nō proclamauit: qz i eo loco nihil extraneo ius fuerit v⁹ sandi.

C Idē tercia si medicus q̄ seruū tuū secuit dereliquit curationē 7 ob id mortu⁹ fuerit seruus culpe re⁹ crit. Imperitia⁹ q̄ q̄ culpe ānumerat ve luti si medic⁹ seruū tulit si occiderit q̄ male eū secuerit aut pperaz ei medicamētū dderit.

C Impetu q̄q; mulorum quas mulio pperitiam retinere non potuit si seruus tu⁹ oppressus fuerit culpe re⁹ est mulio: sed si ppter infirmitatē cas retinere nō potuerit eq̄ dpetenest. Eadēq; placuerūt de eo q̄q; q̄ cū equo vheret⁹ impetū ei⁹ aut pper

idē in. m **C** Eberet. puta in reda vel vehicu o veltiam ipso equo.

His aut. **C** Actio legis aquilie ē penal. qz estimant quātū plurimi valuerit ab āno

pasce. lxxvj. di. Troilus zane. a **C**icō
 daf. l. l. agl. z nihilomin⁹ i factū. vt. ff. e. l. itē
 si obsterit. §. sigs hoiem. b **C**S si qs n̄
 difficulter. imo facile: vt. ff. e. qua ac. in fi.
 c. **C**Aquila. i. directa actione legis aglie.

CIn sc̄m
 actione. i. suo
 s̄bſidiaria que
 in damnis da
 tur qua. lege
 aqul. non cō
 prehendunt
 vel non tene
 tur. vt. ff. e. si
 seruum. §. fi.
 z videtur hic
 esse pretoria:
 vt. ff. de pre.
 ver. l. actio
 num.

CSi quis
 misericordia.
 sed si non du
 ctus misericō
 dia datur fur
 ti vt. ff. de do
 lo. l. z elegan
 ter. §. idēz la
 beo.

CCompe
 ditum. est eni
 dolo priori
 mum. vt. ff. d̄
 posi. si homi
 nem. j. respō.

CAt fugeret. hic no. quandoq; damnū
 datur a corpore in corpus z tunc locum ha
 bet actio. Laquila. directa. quandoq; a non
 corpore in corpus vt patet per multa exem
 pla. §. proximo. §. quandoq; contrario de
 corpore in non corpus. vt si annulum excus
 si vt in agy caderet. vt. ff. e. si seruus seruum
 §. si quis de manu. z in his duobus casibus
 habet locum vtis actio legis aqul. z nihil
 ominus in factum s̄m 3o. vt. ff. eo. quem
 admōdum. §. magistratus. alias municipa
 les. cum vtroq; casu vtranq; reperiam dari
 s̄m 3o. vt. ff. vi bo. ra. l. ij. §. si publica. quā
 doq; a non corpore in non corpus. z tunc
 subsidiaria in factum competit. vt. ff. e. si ser
 uum. §. si. de qua actione in factum quod
 habet nās. dicit vt hic dixim⁹. j. d̄ iter di. §. fi.

CDe iniurijs. Post alia prinata delicta z
 de iniurijs posuit quod priuatum est deli
 ctum. i. non publicum nec enim cui libet cō
 petit. sed iniuriato tantum.

CGeneraliter. **C**Totus iste titulus diuidi
 tur in sex par
 tes principa
 les. Primo
 pōitur quōz
 modis accipi
 tur iniuria z
 qualiter com
 mittatur. Se
 cundo ex cu
 ius persona
 nobis iniuria
 illata intelli
 gitur. Tertio q̄
 est pena actō
 nis iniuriarū.
 Quarto q̄n
 iniuria atrox
 estimatur.
 Quinto q̄p
 iniuria pōt
 etiam crimi
 nalis agi. Et
 an tunc pos
 sit interueni
 re pcurator.
 Sexto quan
 do tollatur
 ista actio. Se
 cunda ibi: pa
 titur autem.

CDe iniurijs.

CGeneraliter p̄iu

Cria d̄r oē qd̄ n̄

Cture fit: sp̄āl̄r: tal̄s cōm

Cmelia q̄ a p̄tēndo dī

Ccta ē quā greci h̄yuris

Cappellant: alias culpa

Cquaz greci ab enclima

Cdīctū sicut i lege aqlia

Cdānū iniuriarū datū ac

Ccipiē. Alias inq̄tas z

Ciniustitia: quam greci

Canomīa vocant. Lum

Cenī p̄roz vel iudex non

Ciure p̄tra quē p̄nēclat

Ciniuriā accepisse dicit.

CIniuria: at̄ cōmittit̄ n̄

Csoli cū qs pugno pul

Csatus aut fustib⁹ celsus

Cvel ēt verberatus erit.

CSz ēt cul puiciū m̄icm̄

CTertia ibi: pena autem. Quarta ibi: atrox.

CQuinta ibi: in summa. Sexta ibi: hec actio.

CEt. hoc dicit. Iniuria potest accipi genera

Cliter z specialiter z committitur non solum

Cfacto: sed verbo: z scriptura: vel alijs multis

Cmodis. hoc dicit. Aretinus.

CGeneraliter. facit. ff. e. l. j. ac.

CI Iniusticia iniquitatem com

Cmittit iudex quando contra equitatem pro

Cnunciat iniusticiam quando contra strictus

Cius. iniquitatem z iniusticiam quando con

Ctra vtranq; pronunciat. Accur.

CAccipisse. dicitur scilicet ille contra

Cquem est iudicatum.

CIniuria. hoc prosequitur prout hoc il

Ctu. accipitur. m **C**Coniucium. quasi con

Ciucium cū in vñū plures voces p̄ferunt. vt.

a **C** Rupti. qd dicitur e legis tertij capitis.
b **C** Sufficere. s; n e nouu vt spaliu qbus
da numeratis generalr subijciant vbu in
quo singula coplectant. vt. ff. e. si su? suuz
s. ingre lex. c

c **C** Illud. culpa et leuissima
vt. ff. eo. in. l.
aql. l. leuissi-
ma. als no. vt
ff. eo. iniuria.

d **C** Et hoc
l. tertio qd est
loco secundi.

e **C** Dano.
i. dano dato i
ceteris reb?.

f **C** Ex. s; quare minus
ipacuz in ter
tio capite q i
pmo apponi
tur. ff. qz in
pmo grau-
us deliquit z
ideo grauius
punitur. vt. ff.
de of. pre. l. vi
uus. z melius
facit lex prece
dens.

g **C** At nec
adijctur. i. n
est posituz in
hoc tertio ca-
pite.

h **C** Roma
naz. ergo est
plebiscitu. qd
est vez. vt. ff.
e. l. j. z. s. d iu
re natu. s. ple
biscitum.

i **C** Prima
parte. que eni
in prefatione
dicunt in co
tractibus re-
petita credun-
tur. vt. ff. de
ver. ob. l. ticia
s. idex respō
det z. l. quod
fic. z. ff. de re.

cu dū numero non est:
veluti canem aut feraz
bestiam vulnerauerit
hoc capite tertio actio
pstituit i ceteris qz oi
bus aialibus. Itē i oi
b? reb? q aia carēt dā
nū p iniuriā datū hac
pte vēdicat. Si qd enī
vstū aut ruptū aut fra-
ctū fuerit actio ex h capite
pstituit qquā po-
tuit sola ruptū appēl-
latō i oēs istas cās suf-
ficiē. Ruptuz enī itelli-
gitur qd qdāmō corru-
ptū ē: vñ n solū fracta
aut vsta s; etiā scissa z
collisa z effusa z qquo
mō pempta atq; dteri-
ora scā hoc verbo cōti-
nēt. Deniq; respōsuz
ē si qs in alienū vinū
aut oleū id miscuerit q
naturalis bōitas vini
aut olei corrupetur: ex
hac pte legis aqlie eū
teneri. Illud palā ē si
cut ex primo capite ita
demū qsquis tenet: si
dolo aut culpa ei? hō
aut quadrupes occisus
occisauē fuit ita ex hō
capite de dolo aut cul-
pa z decetero dāno que
quaz teneri. Ex hoc tñ

du. l. fi. z. c. fami. herci. l. quociens. z de con-
di. insti. l. cum seruus. z. ff. de act. emp. l. si vē-
ditor bonis. z. ff. de contrahē. emp. qui fun-
dam. z de le. iij. l. in repetendis. z de condi.
z demon. l. aua. aktas qz. z. l. libertis. z. ff. d

capite non: quanti in
eo anno sed quanti in
diebus. xxxf. proximis
res fuerit obligatur is
qui damnum dederit:
at nec plurimi quidē
verbum adijctur: sed
sabino recte placuit p
inde habendam esti-
mationem ac si etiam
hac parte plurimi ver-
bum adiectum fuisset:
nam plebes romanā
q aquilio tribuno iter
rogāte hāc legē tulit cō-
tentā fuisse qd prima p-
te eo vbo vsā ē. **C** Le-
terū placuit ita demū
directā ex hac lege acti-
onem esse si quis preci-
pue corpe suo dānū d-
derit: idq; i eū q alio
mō dānū dederit vti-
les actiōes dari solent
veluti si quis hoiem a-
lienū aut pecus ita iclu-
serit vt fame necaretur
aut sumētum ita vehe-
mēter egerit vt rūpere
tur: aut pecus in tm ex-
agitauerit vt pcpitare
tur: aut si quis alieno
seruo psuaserit vt ar-
borē ascēderet vñ i pu-
teum descēderet z is:
ascendendo vel descen-

le. iij. l. latin? .
z. ff. d fundo
istru. leg. l. iij.
z. l. semine. s.
gao. z. ff. de
pac. do. cū pē
S; arg. ptra
lia lunt. ff. d
an. le. l. seio.
als. ff. de adi.
le. l. seia. z. ff.
de fidei. l. hē.
d. j. z. ff. d he-
re. insti. l. sibi
nus. fm 3o.

C eorum.
C Dānū da-
tū de corpos
in corpe pur-
gat p actionē
legis aquilie.
S; si dat de
nō corpe i
corpus h; lo-
cū vtilis actō
in factū. h. d.
Sed si ex nō
corpe i nō
corpus dānū
datū sit h; lo-
cum actio in
factum. h. d.
Areti.

C Placu-
it. quia q oc-
casionem dā-
ni dat dānuz
dedisse vt: vt
ff. eo. l. q occi-
dit. s. in hac
quoz. Ad d-
c. placuit. iij.
j. q. j. Forte
pilio pcepto
vt ope. c. h; qz
viduā. l. oi. z
inde tenet. c.

e. l. impn. 7. ff. ad. l. silla. l. exaplatur 7. ff. de: reg. iu. l. pupil.

Furti actio. Actio furti e mere penalis sz pditio furtina 7 rei vedicatio copetut p rei: 7 rei vedicatio das ptra possessore: 7 pdi-

tio furtina co tra fure 7 ei9 heredez. hoc d. Ar. ti.

a **Medica** do. i. domini- um. petendo. si extet.

b **Condi** cado. i. i plo- na agedo pdi- tione furtina si consumpri sit. 7 facit ad huc. §. ff. d. co di. fur. l. p. fu re. §. furti. 7 l. i. pdi. 7. j. de ac. §. sic itaqz 7. C. de fur. l. ancille.

De vi bo nor raptor. Qiso de fur- to sequitur d rapina.

Qui res ali enas. **Co** mo iste titul9 diuidit i tres partes. Pzi- mo qz raptio 7 fur iequali- ter puniunt. Secundo qn qz rapit rem sua vi aliena

putas esse sua: Tertio qd sit subiectu in hac actione: videlz qd dz deducere actor. Secda sibi: qz tñ. Tertia ibi: sane i hac. Et. b. d. Ra piens p vim re alterius tenet furti 7 at actioe vi bonoz raptor: qz das i quadruplum istra anu. postea so i simplum 7 i quadruplo in est simpli. b. d. are.

Qui res alienas. large accipe vt et si sunt coes ide sit quo ad locy pre. vt ff. de fur. l. si loq? **C** Furti. l. si manifesta

et si dephedatur sim. P. qd falsum e. imo si dephedatur manifest? e 7 i quadruplum pot ueniri: vt. ff. de fur. si videro. §. cum raptor: als si no dephedatur no manifesti te nef qua actioe si fuerit actu tollit vi bonoz

ptinet: na ipsi9 persecu toez extrisecus hz dñs qua aut vedicado aut? codicedo? pot auferre: sz rei vedicatio aduer- sus qde possessore est si ue fur ipc possidet siue ali9 qllbet. **Co**ditio at aduersus fur e ipm he- redem vel eius lz non possideat competit.

De vi bonorum ra ptorum.

Qui res aliēas rapit tenetur q de et furti9 qs eni ma- gis aliena re iuito dño ptractat qua qui vi ra pit Ideoqz recte dictu e eu iprobū fur e e: sed tamē ppriaz actōez ei9 dlictī noie ptoz itrodu- xit q appellat vi bono rū raptor: 7 est itra an nū? qdrupli9 post anuz simpli: q actio vtilis? e: et si qs vnā re lz mi-

raptorz nisi in id qd excedit vt. ff. e. l. j. ite i casu nec ma nifesti nec no manifesti te- net vt si qd ex domo in qua nemo erat ra puerit sz tñ hac rōne vi. bo. raptor. te- net hz. P. vt ff. de fur. l. si qs de domo als ex domo sz hoc e falsu qz ibi erat ac- tu furti. 7 is manifesti: 7 is apius cesset h: actio: 7 is das hie actio vi bon. rap. qz excedit. 7 l. id quod exte dit: vt. d. l. ff. eo. l. j. 7 facit de acti. 7 obl ga. l. qui ser- uum. §. si. e **Q**ui ra pit. q. d. nul- l? vt hic 7. ff. q me. ca. l. si euz excep. §. qui vim.

f **Annun.** s. vtilem. vt. C. e. l. h. 7. l. res. 7 de no. l. pe. **g** **Quadrupli.** nisi in cau quo agitur ad duplum tñ: vt. C. de paganis l. paga. 7. l. christianus: que est huc contra sed illud e spale. **h** **Enlis.** i. efficax 7 d recta vi die qz directa copetit qn plures res rapte sunt: lz vtilis qn vnū tñ bonū raptū e. i. vna res rapta e. 7 facit ad hoc qd plu ra lis ofo: s. raptorz trahat ad singulare. vt. ff. de pdi. 7 demō. l. falsa. §. vili. 7. ff. de ne ga.

ff. e. apud labeonē. §. cōnidū. a **C** Quasi
 debitoris. cū nō esset vt hic. 7. ff. e. l. iniurie.
 b **C** Qui intelligebat. ex affectu enim fit in
 iuria: vt. ff. e. l. ij. Sed qd si erat vere debi-
 tor: adhuc vt vt idē cū nihil adeo dux est q̄
 familiare pō-
 pāqz offendi. qd enim taz
 durū tāqz in-
 humanuz q̄
 publicationē
 pōpāqz rerū
 7 paupertatē
 decēgit 7 vtili-
 tatē h̄ ē vt. C.
 qñ 7 qbus d̄
 bef quar. ps
 ex bo. de le.
 ij. §. j. sed di-
 co cōtra si iu-
 re cū puoca
 ni vel meū d̄
 bitorez appel-
 laui cū esset:
 vt argu. ff. e.
 eū qui. in pn
 cipio.
 c **C** Fieret.
 nisi nocēserat
 nam peccata
 nocentū no.
 eē expedit vt
 ff. e. euz qui.
 in pun. acc.
 d **C** Matrē
 famili. matrē
 familias dici-
 mus que est
 uore auctoritatis 7 honeste vite i domo sua:
 vt. ff. de li. exbi. l. ij. §. fi. 7. ff. d̄ his qui sunt
 sui vel alie. iu. l. nā ciuū. e **C** Pretestatū
 pzetesta genus est vestis qua nobiliores ci-
 ues romani solebāt vti. vnde si alius q̄ cui
 pmissū erat deserebat i alicui⁹ psonē cer-
 te ignominia iniuriarū tenebat illi que in se
 ctabat. f **C** Affectari. est frequenter seg
 sic plerūqz. sed attentare est blando h̄mone
 pudicitia alicuius ipetere vt. ff. eo. itē apud
 labeonē. §. aliud. g **C** Cuius. l. alicuius.
 h **C** Plurimis modis. q̄ notatur. ff. eo. p
 totum. 7. C. per totum.

fuerit siue e⁹ bona q̄si⁹
 debitoris qui nihil de-
 beret possesse fuerit ab
 eo q̄ intelligebat⁹ nihil
 euz sibi deberi: vl' si qs
 ad isamā alicui⁹ libel-
 lū aut carmē aut histo-
 riā scripserit: cōposue-
 rit: ediderit: doloue
 malo fecerit q̄ q̄qd co-
 rum fieret siue qs ma-
 trē familias⁹ aut p̄testa-
 tū⁹ p̄testatanue affecta-
 tus⁹ fuerit siue cui⁹ spu-
 dicitia attētata eē dicef
 7 dēiqz alij plurimis⁹
 mōis admitti iniuriarū
 māifestuz ē. **E** P̄atit
 at qs iniuria nō soluz
 p semetipsuz s̄ ē p li-
 beros suos quos i p̄a-
 te⁹ habet. Itē p vrozē⁹
 suam: id eni magts pre-
 ualuit. Itaqz si filie ali-

cuius: et p̄ maritus vel socer de eā pati vt
 habeat actionē iniuriarum. h. d. Arc.
 i **C** In potestate h̄z si ille qui iniuria fecit
 scit eos eise i potestate: s̄z ignoret i cuius po-
 testate aliogn nō sicut mar. to si mulere vt
 duaz credat.
 vt. ff. e. euz q
 nocentē. §. fi.
 k **C** Per
 vrozē. vel spō-
 sam: vt. ff. e.
 itez apud. §.
 spōsu quozqz.
 l **C** Itaqz. s̄z
 ē p̄ris i p̄a-
 te patris eius
 non esset: t
 ff. e. l. j. §. itē.
 m **C** Cui⁹.
 s. femine.
 n **C** Erus⁹ s̄z.
E Et iniuria
 scā suo non
 agit su⁹ sed
 ei⁹ dñs si in-
 iuria sua fiat
 vl' fuit atroz
 iniuria. h. pri-
 mo. Et p in-
 iuria illata ser-
 uo communi
 agit vterque
 dominus ha-
 bita distincti-
 ne dignitatis
 vtriusqz. h. le-
 cundo. Et p
 iniuria facta
 libero hoi: 7 suo alieno q̄ huius nobis bo-
 na fide si facta fuerit i respectū meū cōpe-
 tit mihi actio iniuriarū. h. d. are. n **C** Pul-
 la iniuria. q̄tum ad hoc vt: gat. s. i. respecto in-
 reiciūli. s̄z si respecto iure naturali: vt. ff. e. eū
 q̄. §. j. 7. ff. de his q̄ sunt sui vel ali. iu. l. ij.
 7. §. de his q̄ sunt sui vel ali. iur. §. fi. q̄ sunt
 contraria. o **C** Per liberos. i. filios.
 p **C** Atrocius. q̄ equuz sit. q **C** Et q̄
 apte. repete 7 cū idē cōmissuz fuerit. Et qd
 7c. Si aut non i dñi p̄melia sed sui tñ tñ
 adhuc nō d̄z muleta relinq̄ a proze vt. ff. e.
 itē apd labeonē. §. si qs sic fecit. r **C** Dñi
 respicit his duob⁹ casib⁹ dño dat actio hoc

Patitur. **C** Si fit iniuria filio vel vrozē ali

Et siue ad eius contumeliā fiat iniuria. siue ser-
uus atrociter abbera-
uerit et i hunc casum
actio pponit. At si qd
seruo iuriam fecerit ut
pugno eū percussit nul-
la i euz actio dño com-
petit. Scz si cōi seruo i-
uriā scā sit equū ē non
p ea pte qua dñs qd
qz ē estimatōez iniurie
fieri: s; ex dñozū psona
qz ipsis fit iniuria. Qd
vsufructus i seruo iuriam ē
proprietas meuz ē ma-
gis meuz iuriā fieri
intelligit s; si libero hōi
q tibi bona fide seruit
iniuria scā sit nulla ti-
bi actio dabit sed suo
noie is experiri poterit
nisi in contumeliā tuam
pulsatus sit: tūc enī cō-
petit et tibi iniuriarū a-
ctio. Idē ergo ē et i ser-
uo alieno bona fide ti-
bi deservit: ut tonies
admittat iuriarū actio
quoties in tuā contumeliā
iniuria ei facta est.

Pena autē iniuria

cuniaris hōi fuerit estimata et p iudice taxa-
ta: q estimatio et taxatio crescit vel diminuit
s; dignitate p senatū et additione. h. d. Are.
b. **C** Membrū. puta manū vel pedem.
i. **C** Quidē ruptū. i. detruncatū. h. **C** La-

rum et lege xij. tab. in-
troducta ē ppter mem-
brū quidē ruptum ta-
lio erat: ppter os ve-
ro fractum nūmerarie
pene erāt pstitute qsi i
magna vetex pauparū
te s; postea ptores per-
mitterbāt ipsis qui iniu-
riā passi sunt eam esti-
mare ut iudex vltanti
pdenet qsti iniuriā pas-
sus estimauerit vlt mi-
noxis put ei visus fue-
rit. Sed pena iniurie
q ex lege xij. ta. intro-
ducta ē i desuetudinē ab-
ijt: quā aut ptores intro-
dixerūt q etiā honora-
ria appellat in iudicis
freqntat. Mā s; gra-
dū dignitatis viteq; ho-
nestatem crescit aut mi-
nuē estimatio iniurie
q gradus pdenatōis
et i serui psona non i
merito seruat: ut aliud
i suo acto p aliud i me-
dij actus hōie p aliud i
vilissimo vlt cōpedito

r **C** Vel compedito. Id est in eo seruo qui
nullam aliam affert utilitatem. sed tantum
ligatus stat.

Sz lex. **C** Lege cornelia d iniurijs tenet
qz eti tribus casib; hic specificatis et domus
nra dicitur etiam conducta. h. d. Are.

soluz in supe-
rici casu qn
ad contumeliā
domini facta
ē iniuria. ac.
b. **C** Dñs. i.
mo pro parte
dñi: vt. ff. e. l.
sed nō esse cō-
tra. sol. nō cō-
tra dicit si re-
cte intelligat:
nā qlibz agit
rōne dimidie
vt si duo sunt
vni nobilis
alius ignobilis.
si hō cēt
totus nobilis
ageret i iure i
xx. nunc ergo
aget i. x. igno-
bilis aut age-
ret i. x. si effet
totus hōis su-
nūc ergo agit
i qnz. et ita q
libet p parte
sua: et ratio di-
gnitatis habet
vel ibi erant
partes p oia
domini.

C Sed ex
dñoz. q. d. nō
ex hui psona.
d. **C** Magis
p ticio. acc.
e. **C** De-
uio. nisi ad
contumeliā vsu-

fruct. facta sit: vt. ff. e. l. item. §. si vsufruct. et §.
item si liberum. f. **C** Et tibi. non solū ei.
g. **C** In contumeliā. nec minus ipse iniuri-
am ager ideo in fructuario distingui oportet.
vt. ff. e. l. item. §. si liberum. ac.

Pena autem iniuriarum est pe-

lio. i. similitu-
do supplicij.
vt membrū
pro membro.
l. **C** Adagna
hec est ratio
non ad ptoxi
mū s; illud
quod erat pe-
na talionis.
m. **C** Esti-
mauerit. per
sacramentum
taxatione iu-
dicis.
n. **C** S; pe-
na honora-
ria. fa. s. d. iu-
na. gen. §. p
ponebat.
o. **C** Estima-
tio. p. p. p. p.
actione iniu-
riarum pto-
ria que āno
continuo tol-
litur: vt. C. e.
l. si nō cōiurij
nisi i casu vbi
āno vlti daf
vt. ff. q. me-
cā. l. si euz ex-
cep. §. post an-
num.
p. **C** Aetio.
i. castaldo.
q. **C** Hōmi-
ne. qui nelo
nauta dicitur
ff. nan. cau.
sta. l. j. §. y.

a **C**ornelia. id sic dicta qz cornellus filia
pfectus prius ea fecit: vt. ff. d. accu. l. hos ac
culare. in fine. b **C** Introdixit. s. d. l. cor.
i qua actioe pdenatio fit estimatioe iudicis
iureiur. i. lite: vt. ff. e. i. pstitutiombus. Sed
nunquid his

casibus qui
trahuntur ex
l. cor. est ppe
tua hec actio.
Dnt qdas vt.
Ad. q. sic. cu
ois actio er. l.
descedas sit p
petna: vt. d. p
pe. r. te. ac. in
prin. sed Jo.
pra dicit eni
semp ea ano
si pnuo tol
li. vt. C. e. l. si
conuicij. Et
nota qz his
tribus casib?
est ciuillis als
est vbicqz pto
ria: cuz a pto
re fit inducta
vt. ff. e. l. pre
tor. acc.
c **C** Pulsa
tum. sine. do
lore.
d **C** Verbe
ratum. s. cum
dolore: vt. ff.
e. l. cor. s. j.
e **C** Doni
facit. ff. d. his
qui deie. vel effu. l. j. s. habitare.

Atror. **C** Atror iniuria estimatur ex qli
tate facti loci z personarum. h. d. Atr.
f **A**tror. ideo atror iniuria ab alio se
paratur que sit minor vt per hoc magis pu
nat: vt. ff. e. s. pena aut. z facit. ff. e. l. pretor
edicit. s. atroc. z. s. penultimo. z. l. vulne
ris. z. l. sequen. g **E**x facto. magis qz
ex pco rei: vt. ff. de incen. rui. nau. l. pedius
s. j. h **C** Humili. que sit humilis dic. vt
C. de inces. nup. l. humilem. i **C** A libe
ris. quibus aduersus parentes z patronos
agere pmittitur si sit atror iniuria facta eis a

parentibus z patronis: vt. ff. e. l. ptoz. edi. s.
pterea. puta in oculo vel in ore. vt. ff. e. l. p
toz. s. fi. z. l. se. k **C** Monunq. s. aliqui
sic due negatioes facit vna affirmatione.
l **C** Filiosa. nisi qz sca iniuria filio due ac

noqz fiat a liberis: vt a
libertis: alr. n. senato
ris z parentis psoniqz
alr extranei z humil p
sone iniuria estimat.
Monnunqua^h z locus
vulneris atrocis iniu
ria facit: veluti si in o
culo qz pcussus fuerit.
Parui at refert vtruz
pssami. an filio a. tal
iniuria sca sit na z hoc
atror iniuria estimat.

In summa sciendu e
de oi iniuria cu q pas
sus e posse criminali a
gere^m vel ciuili. Et si q
de ciuili agat estimatioe
sca fm q iaz dictu^m est
pena^o reo iponit. Sin
aut criminaliter officio
iudicis: extraordiarial^a
pca reo irrogat. Hoc
ualet obsequado qd ze
nodiana constitutio i tro

ri: vt. C. qn ci. actio cri. pre. l. j. z io si de inu
ria atroci actu e: iniur. nihilominus potest
agi. l. aql. ad danu z econuerso. nec. n. i actio
ne iniuriar agit ad danu vt ad danu: sed
vt ad prmellia: vt. ff. e. ite labeo. s. si quis
verberato. n **C** Ad dictu e. vt. s. e. s. pe
na. in fine. o **C** Pena pecuniaria. actori
danda. acc. p **C** Extraordinaria. s. captus
vel status si iudici sedeat. vel pecuniaria i se
reda sisco. no actori: vt. ff. e. l. fi. q **C** Lo
stututo. vt. C. e. l. fi. a **C** Illustres. hi sunt
qui tm noie illustres sunt: z non dignitate.
Illi aut sunt. s. eos qui dignitate z admini

tiones nascu
tur z vtriusqz
exercituz co
petit patri. vt
ff. e. si vtr. s.
filiosa. z. l. p
sz sca iniuria
patri no ideo
filius ager.

In summa
Ex quali
tate iniurie
pot agi crimi
nalis ad eslia
tionem: ciuillie
ad pdenatio
nem extra ordi
nem i quo iudi
cio criminali
no pot iterne
nir parator
nisi p illustri
psoa. h. d. a. s.
m **C** Agel
z sic tollitur
vnu iudicium
palud cu tm
vtruz sit p
ductu ad vin
dicta: vt. ff. e.
ptor. s. j. z. l.
qd senat. se
cus si alr eet
dere familia

strationē hnt. s. quos nemo ē nisi ipator qd
dic vt notauit in aug. vt ab illustri. 7 q super
eā digni. sunt col. v. b. **C** Actionē. i. accu-
sationē. 7 ē spāle. als p̄tra: vt. ff. de pec. l. 13
§. ad actiones. 7. ff. de publi. iud. l. pe. §. ad
crimen.

C Zippa-
ret. dic q̄ hic
casum ci⁹ le-
gis si vis.

Non solus.

C Facies sic
n̄ iniuriā ita
punit sicut fa-
cies. h. d. are.

C Et cui.
i. alieni.

C Mala.
i. maxilla.

C Mercen-
teret. sed vt
q̄ ex tali p̄si-
lio nō teneat
vt. s. de ob. q̄

er de. na. §. ope. in fi. s. §. dic vt tibi dixim⁹
sē ar. s. mā. §. tua tibi nemo. qz ex p̄silio

Hee actio. **C** Actio iniuriarū nō nascit nisi
ab initio i ato suo ad iniuriam reuocauerit.

h. d. et sic p̄m glofam. Actio iniuriarū iaz
nata tollit simulationē. h. d. are. g. **C** Dis-

simulatione. vt si n̄ vel lusi vel comedi cuz
eo postea. itē tollit nudo pacto ipso iure: vt
ff. de pac. si tibi. §. q̄da actiones. s. nūqd ē

nata et statim facta iniuriā an ita demū si di-
cat. ad aium reuoco qd vltimū dixi. Bul. vt
dicunt s. certe imo ē nata statiz iniuriā. nec

enim ex reuocatione ad aium vel sbis tali-
bus nascit hec actio. sed ex p̄tumelia vt. ff.
de pac. l. si vnus. §. pactus. itē quō aboletur

hic nisi esset nata. certe nullo mō vt. ff. de in-
iur. rup. te. l. nā 7 fi. §. post defectū. vt. ff. de
ob. l. decē. h. **C** Nō reuocauerit. abote

uit non. n. o. §. dicere ad aium reuoco sed sus-
fici si remaneat iratus 7 ei nō recōciliat. sed
qd si in vltima voluntate i penitētia remit-

tur quasi coactus morte 7 postea p̄ualet. nū-
qd renascit vt q̄ sic: vt ar. s. d. dona. §. mor-
tis cā. Itē qz coactus remisit. vñ p̄tor ratū si

h. vt. ff. de pec. m. cā. l. j. sed p̄radico qz fuit se-
mel extincta vñ 7 p̄petuū rescuscitari nō pōt
vt. ff. de sol. q. res. §. areā. Itē p̄sumo qz per

petuo voluerit remittere. siue p̄ualuerit siue

non: nā alias non potuit bene penitere. p̄e
sumā ergo cū nō fuisse imemorē iuine s̄
lutis: vt. C. ad. l. iul. repe. l. fi. Itē est p̄tra ad
id quod hic dicit nuda voluntate tolli hanc

actionē. ff. de nego. ge. l. p̄pō. ibi: Itā quō
7c. sed certe

ab initio tol-
lit nuda volū-
tate 7 simpli-
citate vel vni-
us tñ: sed si

semel ad ani-
mū reuocauit
rit nō remittit
tū p̄ nudā
volūtate sed

p̄ voluntatez
nudā sbis vt
pacto exp̄staz
sic et ipso iure

est p. l. ff. de
pac. si tibi. §.
quedam. acc.

C De obligationibus
que ex quasi delicto
nascuntur!

S Index l. 3^h suā

C De obligōnib⁹. Et s obligōnib⁹ ex ma-
leficio dicit⁹: legf d̄ his q̄ ex q̄si maleficio ff.

S Index. **C** Zor⁹ steritulus diuidit i du-
as p̄tes p̄ncipales. p̄rimo ponit casus in q̄
bus obligat ex q̄si maleficio. Secō qua ac-
tione his casibus agat. Secō ibi: in his aut.

Et. h. d. Index q̄ p̄peritiam male iudicat
facit litē suā 7 ex quasi maleficio tenet iqua-
tum equum videbitur iudicanti. h. d. are.

S Index. siue sit p̄familias iudex si
ne filius. sed q̄n est filius familias
p̄ d̄ peculio tenet inq̄ntū fuit ipeculio cū si

liussa. litē suā fecit vt ita sint duo spālia 7 q̄
dat de peculio l. 3 sit q̄si maleficiū qd nō est
als: vt. ff. d̄ his q̄ deie. vel effu. l. j. §. si fili⁹.

Itē qz sp̄icat ip̄s quo fecit litē suā i p̄denan-
do l. 3 als rei iudicate t̄ps spectet. vt. ff. d̄ pe-
cu. l. q̄ntū 7 p̄bat h. ff. de in. l. si filius famili-

as. vel dic qz fili⁹ p̄uenit. vt no. d. l. si filius
familias. h. **C** Itē suā. i. p̄oueritā vel litē
ḡm vt i id teneat ipse i quo lesit alique 7 h̄

q̄n p̄ ignoratiā vel p̄peritiā: vt. j. sequit. nā si
doio tūc nō h̄z locū hic ritul⁹. sed ex malefi-
cio tenet 7 sit isamis: vt. C. de pen. iudi. l. fi.

§. nūqd h̄ oia i arbitro locū hēnt: dicit Zo-
q. si. vt. C. de pac. l. si q̄s i p̄scribendo. alij cō-
tra cū possit pena peti tñ 7 nec inia valeat:

vt. C. de arbi. l. j. 7. l. ij. 7 maxime si noua
iura q̄ loquuntur cum est iuratum ab arby

tro vel a partibus in que nihil eis erit pre
ter sacramentuz vt in aug. de iu. §. quia ve
ro. colla. vj. sed certe sententia puma vera e
nec ob. bec auf. quia nihil erit ei. idest arbi
trio. preter sacramentuz et. scilicet vt possit
coger partes
suo stare iu
dicio vel eis.
i. idest partib⁹
nam vocabit
alteram par
tem per iura
mentum sed
et contra arbi
trum ager vt
dictum est. et
per actonem
in factum: vt
j. eo. §. si.

a **C** Fecerit
idest male iu
dicauerit.

b **C** Ex con
tractu. vel qñ.

c **C** Ideo
videtur: vt si
dubitauit cir
ca legem. Su
siam caninaz
durius puni
tur si autem i
lilla. Sallus
aquilius: mi
rius puniat
et hoc quan
do no fuit da
a pecunia iu
dici vel pmif

sa alias graues pene sequerent. vt. C. de pe
iudi. qui ma. iud. aug. nouo iure. et facit ad
hoc. ff. de var. et extrao. co. l. si. als. i.

Item is. **C** Ille ex cuius domo aliquid pi
etur: quod alteri noceat ex quasi maleficio
obligatur ad duplum estimationis damni
pro homine vero libero occiso est pena gn
quaginta aureorum: sed si viuus et fuerit si
bi nocitum tenetur in quantum iudex esti
mauerit. Qui vero habet supra viam aliqñ
appensum quod possit alteri nocere tene
pena. x. aureorum. h. d. v. q. ad. §. si filius fac
mi. A. rea. d. **C** Habitabat. hospes plane
non tenetur sed is qui hospitium dederit

fecerit no pprie ex ma
leficio obligatus videt
Sed qz neqz ex malefi
cio neqz ex tractu ob
ligatus e: et vtiqz peccat
se aliqd itelligit lz p i
prudetiã. Id e videt qñ
ex maleficio teneri et in
quãtum de ea re equũ
religioni iudicãtis vl
debit penã sustinebit.

C Itẽ is ex cui⁹ cena
culo vl pprio ipsi⁹ vl
cõducto vl i quo grañ
habitabat: deictũ ef
fusumue aliqd e ita vt
alicui noceret quasi ex
maleficio obligat⁹ itel
ligit. Ideo aut no pro
prie ex maleficio obli
gatus intelligit qz ple
rũqz q ob alteri⁹ clpã
tenetur aut serui aut li
beri. Qui similis e is q

vt. ff. de his qui dele. vel effu. l. j. §. pe. acc.
e **C** Id depositum. licet ipse non deposue
rit. **C** Si ceciderit. non enim spectatur
vt noceat. **C** Pena. prestanda.

b **C** Decem aureorum. vel solidorum. vt
ff. de his qui
deie vel effu.
l. si vero. §. p
toz. et. §. si. et
tunc dicas ac
tionem in fa
ctum fore an
nuam. vt. ff.
de popu. ac.
l. finali.

i **C** De eo.
est actio per
petua que be
redi datur lz
in heredem
non datur vt
ff. de his qui
deie. vel effu.
l. si so. §. bec
aut actio.

k **C** Quin
quaginta. et is
certa pena sta
tuitur: quia
no potest esti
matio liberi
corporeis ne
ri. vt. ff. ad. l.
rho. de iac. l.
ij. §. ij. et com
petit bec actio
intra annum
et nec heredi

nec in herede datur cum sit penalit et popu
laris que prius datur ei cuius magis inter
est. vt. ff. de his qui deie. vel effu. si vero. §.
que autem. **C** Actio datur. perpetua si
bi. sed alij puta heredi pro eo si mortuus e
annalis datur. vt. ff. de his. qui deie. vel ef
fu. l. si vero plures. §. bec autem actio.

a **C** Factus est. quia difficilimum est esti
mare futuras operas.

Si filium amittas. **C** Si ex cenaculo filij
habitantis seorsum a patre aliquid fuerit
proiectum: vel aliquid fuerit appensuz: vel
fecerit litem suam pñ non tenetur. h. d. are.
b **C** Scorsum. i. separatus a patre.

Cullam esse. de peculio: vt. ff. de his qui deie. vel effug. l. j. §. si filius. d. **C**uam fecerit. i. sine patre habuerit alias pater de peculio tenetur. vt. ff. de in. si filius. fm 30. vel dic idem vt teneatur ipse filius siue

habitēt vel n̄ habitēt cum patre: fed etiā fm 2130. pater hic tenetur d̄ peculio dictum est p l. ff. de his q̄ deie. vel effu. l. j. §. si filius filio vero cōdēnato ⁊ ibi pater tenetur d̄ peculio cū videatur q̄si contrahi cum filio per sententiam: vt d̄ nota. actio. l. etiam si condemnatus. ⁊ ff. de pecu. l. iij. §. idē scribit.

Item exercitor. **C** Pro furto vel do-

lo commissio in nauī: vel i stabulo vel i caupona tenentur domini eorum ex quasi maleficio si damnum datum fuit per aliquem cuius opera vtatur ⁊ ex quasi maleficio agit actione in factum que non transit cōtra heredem. h. d. Are. e **C** Item exercitor. quid sit dic vt. i. quod cū eo. §. ij. f **C** Ex maleficio. scilicet actione in factum in duplici. vt. ff. nau. cau. sta. l. si. ⁊ ff. fur. aduer. nau. cau. l. si. Item est ⁊ alia in factum actio que est ex eo p̄tractu de recepto: vt. ff. nau. cau. sta. l. j. in prin. g **C** Ex contractu vel quasi. h **C** Aliquatenus. culpe reus facit ff. ad. laquil. si seruus seruum. §. proculus ⁊ ff. fur. aduer. nau. cau. sta. l. j. §. pe.

C Mutē casibus. scilicet supradictis omnibus. k **C** Que heredi. patienti iniuriam sed in casu de suspensio non datur heredi vt diximus. §. eo. §. hominem. ⁊ no. hic differentiam inter actionem ex maleficio ⁊

quasi. nam vbi ex maleficio si plures sunt quilibet in solidum conuenitur. sed secus in hac actione ex quasi maleficio. vt. C. de condi. furti. l. j. ⁊. ff. nau. cau. sta. l. j. ⁊. l. si. §. si plures. Item in actione ex maleficio vnus

neri videt si modo ipsi us nullū est maleficiū s̄ alicuius eoz quoz opera nauē aut caupona aut stabulū exerceat. Cum enim neq̄ ex maleficio neq̄ ex p̄tractu sit aduersus eū cōstituta hec actio. i. aliquatenus^b culpe re^o ē qd̄ opera malozum hominū vteret: ideo quasi ex maleficio teneri videt. In his aut casib⁹ in factuz actio cōpetit q̄ heredi^o quidem datur aduersus^l heredem autem non competit.

C De actionibus.

actionum vt hic q̄ ille que sunt ex maleficio vt. j. de perpe. ⁊ tem. actio. §. sed heredibus l **C** Aduersus heredē. vt. ff. de iudi. l. iul. ait. ⁊. ff. nau. cau. sta. l. si. §. pe.

C De actionibus. Ideo ponit in plurali. quia plures actiones sunt. vt. j. e. per totum. sed cum sint plures auare in singulari numero diffinitur vt. j. e. §. j. respon. licet sit numerus singularis tamen ponitur vt gen^o vt in alijs diffinitionibus contingit. ⁊ sub se continet omnes actiones. Item quare no dixit de agendo. respon. quia illud est facti hoc iuris. Et continuari potest vt dixit glo. s̄. in Rubi. de obligationibus. quam seq̄tur Balhic.

Superest vt de actionibus. **C** Totus iste titulus diuiditur in tres partes principales. Primo ponitur continuatio istius ei. ad cedentes materias. Secundo diffinitur actio Tertio ponitur diuisio omnium actionum:

soluendo nō liberat aliuz sed in hac fic. vt. ff. nau. cau. sta. l. licet. §. possumus. Item furi nō conceduntur actōes ex maleficio. vt nau. cau. sta. l. j. §. sed in actione ex quasi maleficio cōceduntur. vt d. §. possumus. datur etiam hec actio non concessa: vt. ff. de his qui deie. vel effu. l. si vero plures. §. cum autem. Item he generalius datur heredib⁹

Secunda ibi: prope principium: actio autē nihil. Tertia ibi: omnium aut actionū. Ista vero tertia principalis subdividitur in sex prout in hoc ti. ponunt sex divisiones actio num qua enumerat per ordinem glo. ma gistra. in. §. p. tercia. i. glo. j. et ibi glo. ad dit alias sex divisionum: que ponuntur in alijs locis extra hunc ti. ibi: videbimus istud principium vs qz ad. §. omnium. non sumuntur: qz imperator diffiniendo proced. t. nec possunt definitiones brevius summi. Jason.

Superest. sed quid superest. respon. forma. vt. §. de iure natu. §. si. vel dic q. §. tractatur est de obligationibus quarum filie sunt actiones. vt. ff. de procura. l. licet. §. ea obligatio. et §. de ver. obli. in prin. ideo de filia post matrem ponit quasi ordine successorio. b. **C** Actio autem nihil. no. qz actio quandoqz pro actu ponitur. vt in aut. de non alie. §. si minus. in fi. et C. de sacrosan. ec. au. hoc ius poretum. et de do. inter vi. et vro. l. iij. §. scienduz. circa medium. quandoqz pro accusatione criminali. vt. C. quando ci. actio cri. pre. l. j. quandoqz pro iure agendi vel persequedi. vt hic et. ff. e. nihil. Item no. qz illud quod de actio. hic dicitur voluit pla. dicere de causa. f. qz causa fit actio. vt sicut apud dialecticos dicitur argumentum qz ex propositione assumptione et conclusionem consistit. non tantum conclusio sic apud legistas actio causa agendi dicitur. vt si dicam conuenio te ad. x. qz vendidi tibi equum pro. x. sit idem ac si diceret. ago contra te actione ex ven. s. ago dicit qz vez est aliud esse cam et aliud actione. na obligatio est ca et inf obligationis. vt. ff. de pecu. l. l3. §. ea obligatio. sicut ergo aliud est obligo et aliud est actio sic aliud est ca et aliud est actio. ite qz vendidi est scdm fed actio est ius. vt. ff. de cu. sur. l. p. silio. §. si. et hic. ite pot esse qz vendidi et non copertit mihi actio qz mihi soluti est vel qz remisit. vnde hec sba. qz vendidi non sunt actio. ite nomina certa actionu sunt a iure inducta sive ex epto et similes. nec hoc est inductu vt ca fit actio si quis ergo hoc velit dicere non pot cu. l. dicat. vt ff. de suppel. le. l. labeo. in fi. l. ite si ca esset actio frustra diceret lex mutari actionis no

men cu agit de dolo patroni vel parentis vel similiarum personarum de quoz dolo si agit p actione de dolo sed p actione in scdm na ad qd mutaretur nomen cu tu ca mane ret eade cu esset vis in sola ca. Concludo ergo et dico qz aliud est ca et aliud est actio ite l3 d. perim qz noia sunt actionu ex empto et similes caue tibi qz no sunt actiones sed actionu nomina sicut hec dicitio homo no e homo s3 significat hoies. c. **C** Aliud est. p3 ergo qz olim aliud erat. erat enim pceptio s3 boz formata a magistratibus. vt. ff. de ori. iu. l. iij. §. deinde ex his. et §. oium vnde formula vulgaris dicebat. vt ff. de sur. l. si s3 uis nauē. s3 hodie hec solentas e sublata. vt. C. de formu. et ipe. l. j. et. iij. et circa iterdicta e sublata huusmodi solentitas. vt. j. de iterdic. §. si. s3 qz erat olim differencia iter actione et iterdicta na qz iterdicta erat s3 boz pceptioes vt. j. de iterd. i. p. m. vt dicemus ibi. at hodie nulla e dña inter iterdicta et actioes cu iterdcm nihil aliud sit qz actio patoria. vt. j. de interd. §. si.

C Actio autem b nihil aliud est qua ius

C Quia ius. i. civile ubi actio e civilis et ptozia. ubi actio ptozia e na civilis actioes et ptozias dico hic diffiniri. ite no. qz actio e ius qd plegmur. s3 obligo e ius pp qd pleguimur. Et si qrat qd sit istud ius vel nale vel civile vel ptozia vel gentiu. rñ qz civile vel ptozia vt mō dixim. nec facias magna vim ibi qz cu multas. hear significationes hec dicitio ius. vt. ff. de iu. et iu. l. pe. et si. hoc e et vna de significatis ei? vt dicat ius agedi vel psequedi. s3 p eo ad cui? dñam ponit in diffinitione ius cu singula mēbra posita i diffinitione beant suū ministeriu. rñ. sm. ad. qz ad dñam rez corpaliū hic ponit vt det intel ligere qz actio fit rez corpalia. qd vez e. vt s. de re. cor. et ior. §. j. vel melius dicas ad dñam officij iudicis qz non e actio vt. ff. de mino. qz si minor. §. si. l3. ad. dicat qz offm iudicis e actio. et e p eo qd dicit. l. iactioe iur. feri estimatione iudicis offd. vt. s. de iur. §. pena aut. et. §. i. sum. s3 certe actio iur. e accusatio cui liberet officij iudicis no tñ illud offm e actio s3 ifco poti? hoc pñsit ius eni petedi p actione mihi copertit qd p offm iudicis mitigat. s3 qd petā. rñ. qd est. mquero. na debeo estimare l3 iudex possit

refrenare. est tñ quoddā aliud offiū qđ vi-
cem sustinet et obtinet actōis vt dicemus. j.
e. §. pterea. in fi. §. a. **C** Persequedi. hoc
est ad dñas exceptionū qđ dant reis p quas
defendūt. sicut. n. actiōes sunt arma actorū
ita exceptiōes
sūt arma reo
rñ. vt. ff. d. ex
cep. l. ij. i. pñ.
§. illud.

persequendia in iudi-
cio quod sibi debetur

C In iudicio. h. d. ad dñam eorū qđ sunt
licite et extra iudiciū nō tñ sunt actio vt si
nocturnū vel diurnū furē vel militē deserē
tē militiam qđ capiat. vt. ff. ad. l. agl. l. iij. et
C. qñs vni. sine iu. se. vin. l. j. et ij. itē et pp d
bitōis fugitiuū quē cape possum. vt. ff. de
his qđ frau. cre. l. ait ptoz. §. si debitorē. l. j. qđ
dā exponat. l. illā ibi qđ captus fuit auctori-
tate iudicis. **C** Debet. hoc duobus modis
expōit. s. ad dñas realis actōis sūm azo.
ita stricte accipit hoc diffinitio p psonali
actiōe tñ. sicut accipit. ff. e. l. actio i psonaz.
als largi vt et reale p tneat nō tñ offiū iu-
dicis. vt. ff. e. l. actiōnū gñā. qñs largissime
vt et iudicis offiū p tneat illud. s. qđ ē loco
actōis. vt p qđ restō minor peti. vt. ff. e. l.
actōnis sbo. vel ponunt hoc sba ad dñam
trialiū actiōnū p qm nō psequo: mibi dbitū
s ad vidicā et sūm sba reale actiōne dicas dis-
finiri hic l. j. n. non sit obligat q realt tenet
vt. j. e. §. j. ibi aut cū eo q nulla r. vey ē p-
sonali grosse tñ pōt dici q sit reat obligat.
et facit p hoc vt et realis hic diffiniat: qz
verbum debere et ad actionem in rem et ad
actionē ad psonā referit. vt. ff. de s. sig. l. pe-
cunia. §. si. itē facit qđ ē i diffinitōe sboū p
sequedi qđ ē eōe tā ad reale qđ ad psonalē
actiōne vt. ff. e. l. actio i psonā. itē facit. j. e.
§. j. in pñ. vbi actio realis spēs ē actōis sicut
psonalis. et ita large accipias hoc sboū dbe-
t sed stricte significōne sboi hō dēre tñ alie-
nū et si meli mibi dbe. vt psonalis obligō
tñ diffiniri vt. vt. j. e. §. sic itaq. et. d. le. §.
s si rē. s. certe qñs ago et ad id qđ si mibi
debet. vt. C. de pac. l. si pacto quo pens. nā
ibi nō ago ad id qđ ē debiti s ad id qđ ex
nudo pacto puenit. s. certe illud nālit erat
debitū qđ nudo pacto loqbat. vt. ff. de fide
iul. l. fideiussoz. vel nō agit ibi ad id qđ nu-
do pacto debet: s ad id qđ vere debet. s.
pactu ei? psequat qđ nudo pacto debet. vt
ff. de s. sig. si cui. itē oppono de popularib?

actōib? nā i eis non dē debiti et tñ peti. vt
ff. de popu. ac. l. p. e. l. j. nō obstat. qz salte p
li. pte. debet. vel dic qz et sibi debiti psequa-
nā cū toti populo sit debiti s et sibi. itē op-
pono i actiōe iniuriarū qz nō dē esse i bonis
ff. de inur. l.
iniuriar. itē
nō ad debiti
s ad vindicā
cōpetit. vt. ff.

Omniū autem a-
ctionum quibus inter

de col. bo. l. ij. §. emācipat. et tñ ē actio. rñ.
nō ē i bonis vt trāseat ad hīdes. vt. ff. ad. l.
fal. l. penalū. itē hī def ad vindicā tñ pōt de
beri mibi pp id qđ ē i estimatōe vidicē vt
i alterā vindicā. itē oppo. de pe. here. itē de
actōe de peculio. nā i his agit et atēqz sit pe-
nes possorē vel anteqz sit i pecu. vt. ff. d. pe-
cu. l. iij. et l. si qz. et ff. de pecu. l. qñtū. i. pñ. et
ff. de li. le. l. si qz rē. §. idē. s. die esse suban-
diēdū hic. vel debet vel dic qz qñ sit actio
pposita. s. efficit tñ p ea p tneat penes
possorē vel i peculio et poitea cū agebat ea
ten? et actōis efficacia cresebat cū vniūsalis
vel i aliquo vniūso fuit petitiō: vt. ff. de iu-
di. l. solem? itē opponit de actiōib? quas in
redūt aliq p alijs vt pcurator et tutor et pla-
t? et similes. nā agūt et tñ non sibi debiti pe-
tūt. s. die qñ dñi sunt. vt. ff. p. ep. l. q fundū
§. si tutor. vel die sibi. i. e. cui actio cōpetit d-
bet q tredit vel subaudit qz sibi dētur vel ei
cui? noie agit. h? alienatiue scda ps est. Pa-

Omnium autem actionum. Prima diuisio a-
ctionū ē q respicit cāz mālē: qz qdā actiōes
sunt reales qdā psonales qdā cāz mixtā hī-
tes. Et ista ps durat vsq ad. §. s. i. se. Scda
diuisio ē q respicit cām efficacitē: qz qdā cui-
les quedā ptoze. et durat vsq ad. §. se. Ter-
tia ē respiciēs cām finalē. qz qdā sunt rei p-
secutorie qdā penales qdā mixtē rei et pene-
et durat vsq ad. §. oēs. Quarta ē respiciens
cāz formale. qz qdā dant ad simplū qdā ad
duplū qdā ad triplū: vsq ad. §. actionum.
Quita ē respiciēs cām sālē. qz qdā sunt bo-
ne fidei: qdā stricte iuris: sibi vsq ad. §. sunt
pterea. Sexta ē respiciēs psecutorie effectū.
qz qdā sunt psecutorie solidi qdā nō. ibi vs-
q ad finē. vt seqz Bal. hic. Et h. d. s. prima
ps. Actionū aliq sunt reales aliq psonales.
psonal ē qz supōdit ditorē obligatū: s. rea-
lis n. et iō s. euz cōpetit qz possidet. h. d. Et
diuidit i duas partes. primo diuidit: Se-
cūdo mēbra declarat. Scda ibi nā qz nā
tot? iste ti. pcedit p diuisionē actionū af.

a **C** Inter aliquos videtur inuere qd alie
 actiones sunt qd corā alijs iudicibus pponū
 tur sed nō est vez. b **C** Iudices ordinari
 os vel delegatos. c **C** Arbitros. s. cōpro
 missarios. nā z apud eos actiōs pponende
 sunt vt hic z
 ff. de arbi. l. j. **C**
 ē aut libellus
 offerēdus: vt
 C. d. arbi. l. cū
 sū. §. l. circa
 fi. s. z ptra pla.
 C. d. epi. z de.
 aug. generali
 ter. ad quod
 rñ. q. i. b. non
 de libelli ob
 latione loqf.
 s. de remissio
 ne cautōis q
 p sensu puz
 fieri non pōt
 vt. ff. de ser. l.
 j. j. rñ. d **C** De quatuor generalitē accipe
 bōū rei: vt. ff. si cer. pe. l. j. nā p corpori
 bus z i cor. e. pētūt actiōes: vt. i. o. §. pri. z
 §. ij. z. ff. si sui. v. l. ij. in pñ. e **C** Sūma.
 l. pma quo ad tractatū. vel summa. i. breuis
 breuior. n. esse nō pēt qd bimēbris sicut ista
 est. s. ij. oppo. j. eo. §. qdā. rñ. q. z ille sunt rea
 les qñ ad res agit. itē i psona qñ ad psona
 les pstatōes agit. imo ēt si simul agat nō tñ
 egredit hāc actiōē als diuisione cū sint in
 rē z i psonā: nisi. n. si exponerētur. iā multe
 luertur breuiorē: vt. j. eo. §. alie. z. §. ac
 tionū. z alie qdā diuisiones q breuiorē in
 uerētur. f **C** Aut i rē sunt. iō i rē dicuntur
 qz rē pcomittātur. ff. de pub. l. ipatores. z in
 psonā nō recedūt obligati vel bōdis ei⁹ c⁹
 eadē ē psona. vt. ff. eo. l. actionū gñā. §. j. z
 ij. z i aut. de iureiu. a mo. pze. in pñ. col. v.
 g **C** Aut hic respicit aliud. aut quod ē. j.
 eo. aut cū eo zc. h **C** Per quas. s. psona
 les actiōes. i **C** Dare. cū dario ē i obligō
 ne. vt. ff. de s. ob. l. vbi at nō. fi. k **C** Aut
 facere oz. cū sū sit i obligōne. vt si pmissi
 scribere libz quod ce. ac. ex stipulatu. vt
 ff. de s. ob. i pñ. l **C** Modis. i. et qñ sctū
 z ex quasi maleficio. nec. n. de his. s. dixerat
 quod reprobaf. qz ex quo dicit de his q sūt
 ex sctū vel ex maleficio pñs de his q sūt
 ex qñ sctū. z ex qñ delictor. vt. s. de ob. q ex

qñ ptra. i pñ. z. s. ti. j. i pñ. vel dic oia ista. s.
 esse. cōprehēsa. s. sunt supradicta itelligēda
 vbi pscie agebat ad dādū vel faciēdū. die ā
 qñ nō pscie s. sub alienatiōe vt hoc. aut illd.
 s. z hoc reprobaf. qz nō. s. dixit qz i tē qd
 fieret. die s. b
 de pdi. fur. o
 q qst psona
 lis. non tñ ex
 ptra. vel ex q
 fi. vel ex male
 ficio. vel qñ.
 s. ex varijs fi
 guris eaz ori
 tur. vt. ff. de
 ac. z ob. l. j. in
 pñ. itē de iter
 dictis oib⁹ p
 di. i qd oia sūt
 personalia. vt
 ff. de iterd. l.
 j. §. si. non tñ
 iure ordinario
 aduersariū ei dā⁹ aut⁹
 facere oportere: z alijs
 qbusdā modis: aut cū
 eo agit qui nullo iure^m
 ei obligatus est: mouet
 tñ alicui⁹ aliqua re cō
 trouersia quo casu pdi
 te actiōes in rē sunt: ve
 luti si rē corporale pos
 sidcat⁹ q⁹ **C** Icius sūā
 cē a firmet: possessor: at
 dñm eius se esse dicat⁹
 s. z ordinario sunt iroducta. vñ nō pñ
 tur sub hac diuisione ex sē vel qñ. vel ex ma
 leficio vel qñ ex delicto tñ pp dicitū qñqz dā
 tur vt i interdico vñ vipot videri. qñqz nō.
 vt in interdico qz vi aut clā. qñqz s. cū q non
 fecit op⁹. s. sū hz dat vt. ff. qz vi aut clā. l.
 ij. §. z clā. z. l. cōpēt. z. vt breuiter dico ille
 terti⁹ articulo⁹ q dñ. ff. e. l. j. i pñ. Ex varijs fi
 guris zc. est qz h ic dñ z in alijs quibusdā.
 m **C** Iure. nō. hic qñ ille q rē meā z nō ē
 mihi iō obligat⁹. s. z rē possessionis cū possnz
 puenire: vt. C. de ali. iu. m. ca. sac. l. j. s. j. op
 pono. teneris mihi ad rē restituēdā s. es ob
 ligat⁹. rñ. nō ē vez qz tenet duob⁹ modis a
 cipit. nā si dicas iuris iō qz ex nā actiōe sū
 mihi obligat⁹. s. im ē si sō dicas: tenet qz p
 offm iudicis dz tibi necessitas ipōi vt restitu
 as. vez ē. vt. ff. dñ. rē. q restituer. z si h mō
 accipiat teneris s. es obligat⁹. nō se acquirit.
 n **C** Possidat. i. actiōe i rē ex parte actoris
 atqz duoz debere iteruenire. s. dñū: vt. ff.
 de rei. v. i. rē. z hic vel qñ dñū vt i cōpueo
 ta supficiario z i bone fidei cōptore z i libbus.
 vt. j. e. §. alie. z. ff. si ager vec. vel cōpi. l. j. z
 §. si. z. l. ij. z. ij. z. ff. de supficiet⁹. l. j. in fi. j.
 rñ. z. §. qz ait. itē ex parte rei similiter duoz
 atqz. s. possessio vel quasi dolo desicrat pos
 sidere: vt hic z. ff. de inter. ac. q seruum. §. i.
 iurie. z de noxa. electio. §. j. o **C** Dicit.

Impressum in officina Johannis de ...

ve. l. si. 7. j. de iterdi. §. comodū. a. **C** Re
copozalem. bene rem dicit copozalem: qz
incopozalia non vendicant: vt. ff. de rei vē.
l. vendicatio.

Equē **C** Supra. §. proxi. ponit de

actionibus in
re p reb⁹ cor
poralib⁹: nūc
p rebus: cor
poralibus: 7
sunt due actō
nes confesso
ria 7 negato
ria. **Secūdi**
tur iste. §. in
duas partes.
Primo pōit
de actione cō
fessoria q̄ in
tentatur pro
fuiture pstituta
pseruanda
vel pro custo
diēda. **Secūdo**

ponit de actione negatoria q̄ cōpetit dño ne
gando abuersario suo ius esse fuitutis 7 sic
cōpetit p libertate. **Secūda** ibi: cōtra quoqz.
Itē totus iste. §. lex facit. Prūmo ponit exē
plum de pffessoria q̄ dat pro seruitute perso
nali. **Secūdo** dat duo exēpla de confessoria p
seruitute reali vrbana. Quarto ponit plura
exēpla de negatoria. Quinto ponit dñiam i
ter seruitutes reales: q̄ cōpetant pro rebus
copozalibus: 7 inter eas q̄ comperunt pro
rebus incorpozalibus. Sexto infert quan
dā exceptionē. **Secūda** ibi: vel p fundum. Ter
tia ibi: eiusdem. Quarta ibi: cōtra quoqz.
Quinta ibi: q̄ genus. Sexta ibi: sanc. Et. h.
d. in summa. Pro fuitute pstitūda vel si
constituēda prodite sunt actiones in rem
tam p seruitutibus rusticis q̄ vrbanis rea
libus vel psonalibus. Et in his et agit qui
possidet: sc̄tus in rebus copozalibus regu
lariter. h. d. Are. b. **C** Equē. s. dat actio i
ter agat. s. actione pffessoria q̄ sic vocetur. le
gitur. ff. si serui. ven. l. ij. in pn. **C** Aten
di. hic seruitus est psonalis. sed sequētes
reales sunt: vt. ff. de serui. l. j. **C** In rem
confessoria. **e** **C** Seneris. l. vt sit in rem.
C Alius tollendi. vt si erat i quasi pos
sessione seruitutis domus mee nec mihi li
cret alius tollere me nolente edificare. de

beo agere negatoria. 7 ita hic interserit exē
plum negatorie: vt. ff. si serui. ven. 7 si forte
§. j. in hac. n. negatoria seruitute: verbis af
firmatiuis. 7 confessoria negatiuis proponi
tur. vt. ff. si ser. vend. l. locialia vero exem

p spiciēdiue vt p̄iiciē
di aliqd vt imittēdi t̄
gna i vicini edes. **E**cō
tra q̄qz de vsufructu 7
de seruitutib⁹ p̄diorū
rusticoz. Itē p̄diorū
vrbanoz iuicē q̄qz p̄
dite⁹ sunt actiōes: vt si
qs intēdat ius nō esse
aduersario vtēdi fruē
di eūdi: agēdi: aq̄ue
ducēdi. Itē alius
tollēdi p̄spiciēdiue

pla q̄ ponun
tur bene po
nuntur in cō
fessoria vsqz
illuc. 7 contra
illic 7c. vel po
ne hic exem
plum in conf
fessoria vt si
talem mihi ō
beas seruitu
tem vt altius
teneas edifi
catum. vt. ff.
d ser. vr. p̄e.
si arboz. §. j.
interduz. 7. l.
eum debere.

g **C** Contra
i. in contrarium. nā. s. de confessoria p quā
seruitutes debentur nunc de negatoria per
quā fuitutes denegant. vt. ff. si ser. ven. l. ij.
h. **C** Pro dicitur sunt actiones. l. negatorie.
i. **C** Alius tollendi. exemplum confesso
rie. in his enīz exemplis oibus repetitur vel
dic non repeti nō ad exēplū sed ad alia sic.
Sed q̄rit h̄ quare noia talia dant talibus
actiōibus. rñ. pla. qz negatoria negatiuis ver
bis pponit pffessoria s̄o affirmatiuis. hec
opinio reprobat i fuitute altius tollēdi
ibi. n. pffessoria negatiuis. negatiua affirma
tiuis. P̄bis pponunt. dic §. p̄ort⁹ i spiciēda
esse nā q̄ s̄ba vt cōfessoria iō dicat. qz ad
hoc vt p̄hiteat se debere dare negatoria aut
qz negat. itē q̄re iste dicant i rē. rñ. qz ad sit i
tudine rei vē. dant. sicut. n. illa rōne dñij vt
q̄n dat: sic 7 iste vt ecce rōne dñij dat pffes
soria. s. dño fundi cui fuit⁹ debet: vt. ff. si ser.
vō. l. ij. §. hoc aut. 7 rōne q̄n dñij vt fructu
rio creditor. i. s̄upiciario. itē publiciana da
tur ei cui fuit⁹ ē pstituta nō a dño fundi. vt
ff. de remis. l. ij. §. idē iul. 7 de s̄uph. l. j. §. si.
7 si vsufr. pe. l. j. 7 de pub. l. si ego. ij. 7. ij.
rñ. itē sicut rōne possionis vt q̄n dat rei vē.
sic 7 hec pffessoria rōne s̄e possionis aduer
sus eū q̄ possidet agz q̄ seruitutem d̄z. ff. si
vsufr. pe. l. vj. §. vtz: vel q̄n possidet vt. ff.

Jus. pe. l. si. hoc idē in negatoria. nā ipsa rō
 sine dñij dat dño fundi q̄ negat fuitutē dbe
 re vt̄lis aut̄ q̄si dño. q̄: ius h̄z in fundo qui
 negat fuitutē debet. vt. ff. si ser. v̄. l. ij. c̄p̄
 rōne possionis int̄d̄it̄ p̄tra eū q̄ possid̄z rē
 rōne vsufr. vt
 ff. d̄ acq. pos. nāl̄iter. vel q̄
 si possidet vt
 si re vt̄af p̄tra
 illā fuitutem
 quā sibi dicit
 debita. i q̄b̄
 nō ē vera pos
 sessio et natu
 ralis ar. ff. de
 ser. vt. p̄. l. si
 edes. §. liber
 tas. 7. §. se. rō
 ne hoz 7 similit̄ d̄ir in rem. sc̄e no. q̄d dicit
 pla. q̄ negatoria ita demū dat si fuerit s̄u i
 tus p̄tituta. 7 postea amissa s̄z falsum est. cō
 pent. n. 7 si nulla fuit. vt. ff. si ser. v̄. loci. §.
 cōpetit. 7. l. filulas. a **C**iste quoz de q̄
 b̄. §. p̄. l. dicit. nā ad p̄tima est facienda
 relatio vt. ff. de le. j. si finis pluriū. §. si. 7 de
 ec. h̄des. §. s̄z si no. nā alie nō sunt negati
 ue. s̄z affirmatiue. s̄z in eo q̄d dicit in rē sunt
 p̄t̄ ad vtrūq̄z referri. b **C**ad gen̄ actō
 nis. l. negatoria. 7 affirmatiua. 7 no. q̄ no
 mē actōis large h̄z ponit̄ als vero p̄ p̄ona
 libus t̄m. vt dixim̄. §. e. §. j. c **C**his. f. in
 causis rez corporalū. d **C**possidet. f. in
 solidū. si. n. duo asserant se possidere 7 vter
 q̄ vincit poterit alter v̄dicar̄. vt. ff. vt̄i pos.
 l. si duo. i. si. j. r̄. e **C**neget rem actoris.
 hec s̄ba restringūt. p̄cedentia. l. ei vero 7 c.
 nā hoc p̄petuo v̄z est q̄ alias nō dat̄ actio
 possidēti p̄ quā negat rē actoris esse. s̄z p̄t̄
 poni casus vt̄ possor̄ h̄eat actionem p̄ quā
 dicat se dñm esse. vt. ff. de rei ven. l. officiu.
 7. ff. vsufr. quē ad. ca. si vsufr. nolē. p̄stat eniz
 cōmodatariū non possidere 7 cōmodantez
 possidere vt. ff. cōmo. rei. idē in p̄ductore 7
 locatore. vt. ff. de vsufr. l. non solū. §. j. alij
 dicunt legem illā offm̄ loq̄ q̄ alius non pos
 sidens agit. vt̄ sic rōe detentationis talis aga
 tur. sunt 7 alij vt̄ bul. 7 Jo. q̄ dicit q̄ eo ipso
 q̄ agit p̄ possor̄ rei v̄. renūciat cause posses
 se. et̄ hodie sit̄ possibile 7 possidere 7 v̄di
 care posse. p̄imo v̄rior est. f **C**ano ca
 su. in duplicibus in d̄icis. vt. ff. de in. l. i tri

vel prosciendi: imittē
 di. Iste quoq̄ actioēs
 in rem sunt sed negati
 ue qd̄ genus actionis
 in controuersijs rerum
 corporalium prodituz
 nō est: nā in his: is a
 git qui nō possidet: cī
 vero q̄ possidet n̄ ē ac

bus. 7. §. e. §. q̄dā. 7. ff. vt̄i. pos. si duo. §. j. 7
 §. de inter die. §. tertia. 7. ff. fami. her. l. j. vt̄
 dic q̄ dicit de qualibet exceptioe p̄ponēda
 nec. n. hic dicit q̄ sit actor. s̄z caute dicit q̄ p
 tes siue onera actoris sustinet s̄m Jo. vt. ff.
 de excep. l. j.
 g **C**appa
 rebit. vt. ff. de
 indi. l. i trib̄
 s̄m p̄mū vel.
 ff. d̄ excep. s̄z
 secundum.
§. i. q̄dē.
CActio pu
 blicana d̄ p̄
 toria 7 dat̄ ex
 equitate pro
 ria illi qui rē
 est nactus ex

aliquo in iūto titulo a dño q̄ titulus esset apr̄
 ad translationē dñij: 7 dat̄ quasi ip̄e rē vsu
 ceperit. h. d. Et diuidit̄ in duas p̄es. P̄rio
 ponit̄ 7 declarat actiones p̄cedentiū. §. fore
 ciuiles. Secdo ponit̄ de actōibus p̄t̄oris. ibi:
 alie aut̄. Item ista sc̄da subdiuiditur. Nam
 p̄mo ponit̄ de actionibus in rem p̄torija.
 Secdo ponit̄ de p̄sonalibus. Sc̄da ibi: in. §.
 p̄sonā. 7 rez p̄ma subdiuidit̄. nā p̄mo ponit̄
 q̄n̄ respicitur q̄si vsucapta q̄ non est. Secū
 do q̄n̄ vsucapta ē: 7 d̄ ac si vsucapta nō ē.
 Sc̄da ibi: in. §. rursum. 7 rez p̄ma subdiuidit̄
 nā p̄mo ponit̄ de actionibus p̄torija in rez
 Secdo ponit̄ eius cōt̄ pla. Sc̄da ibi: pleruz
 Are. h **C** Sed iste q̄dē. latenter accedit
 ad sc̄dam diuisionē. f. alie sunt ciuiles 7 alie
 p̄torie. 7 de oibus exēpla ponit̄. s̄z querit̄ de
 duab̄. f. de actione in rē q̄ dat̄ p̄tra eū qui
 dolo desijt̄ possidere vt̄. n. p̄toria vt̄. ff. d̄ no
 ra. act. l. electio. §. j. s̄z 7 ciuilis v̄t̄ specta p̄
 sona actoris q̄ de iure ciuili admittit̄ ad agē
 dū. vt. ff. de rei ven. in rez. s̄z dic̄ eā ciuilem i
 specta potius p̄sona actoris que dignior est.
 vt. ff. de ecce. do. pure. §. si. 7 hec p̄sideratio
 semp̄ habetur. nā here. pe. d̄ p̄toria q̄n̄ bo
 noz possor̄ dat̄ vel fideicommissaria s̄z p̄tra
 possidentē p̄ h̄rde vel p̄o possor̄ deur. 7
 contra si detur heredi de iure ciuili dicat̄
 ciuilis. vt. ff. de peti. here. l. j. semp̄. n. iudica
 mus actionē sit̄ ciuilis vel p̄toria inspecta p̄
 sona actoris. sc̄do querit̄ de actōe cōmoda
 ti. s̄z dic̄ eā ciuile. vt. ff. cōmo. l. in cōmoda
 to. §. sicut. 7 q̄d̄ of eo. ti. l. p̄tor ait̄ 7 c. vel p̄o

hādo vel pfirmādo dicit nō iueniendo. sic 7
de pe. he. dñ. ff. si pars here. pe. l. j. i. pñ. s. ta-
men ipsa ciuilibis eā sit ex se. pñ. 7 cētū utra-
que dicitur. vt. ff. here. pe. itēne. s. cum aut. 7
C. de her. pe. l. si in pñ. oēs. n. actiones que

oriuntur ex his
quas partib⁹
iuris. s. lege se-
na. cōsul. ple-
bisiti punc.
pla. 7 rñsiois
pñ. ciuiles sē
que pō a ma-
gistratib⁹ vel
pñ. edicto d
scendunt pñ.
rie sunt. vt. s.
de iure na. s.
pñ. vt. q. ad
s. ex non scri-
pro. 7. ff. d. iu-
reiu. l. ius aut
7. j. de ppe. 7
tēp. ac. in pñ.
alie aut pñ.
duas supradi-
ctas icerte sūt

rum^a mentionē habui-
mus 7 vñ que sunt siles
ex legitimis 7° ciuili-
bus^a causis descendūt.
Alie aut sunt quas p
tor ex sua iurisdictione
cōparatas hz tā in rez
q̄ in psonā quas 7 ip-
sas^a necessariū ē exem-
plis ostēdere. Ecce ple-
rūq̄^h ita permittit pre-
tor: in rem agere vel a-
ctor: dicitur se quasi vsu
cepisse: qd nō vsucepe-
rat: vel^m ex diuerso si

exempluz qd exponitur statim ibi: nāq̄ 7e.
k **C** Plerūq̄. qz h̄ semp dicere n̄ poterit
s. pñ. dñum nisi in casibus vt statim dice-
mus. l. **C** Diceret. agendo publiciana.
m **C** Vel ex dñso. h̄ exponit. j. d. rursus.

possessor: diceret se ad-
uersariū suuz nō vsu-
cepisse qd vsuceperit.
Namq̄ si cui ex iusta^o
causa res aliqua tradi-
ta^p fuerit: veluti ex cā
emptionis: aut dona-
tōis: aut doq̄ aut lega-
tor: necdū ei^o rei dñs
effect^o: si ei^o rei casu^o
possessione amiserit nul-
lā^h habet i re directaz^t
actionē ad cā persequē-
dā. Quippe ita prodit-
te sunt iure ciuili actio

hoc dummodo causa vel titulus fuerit ap-
tus dominium transferre licet non transfe-
rat. quia traditio non plus transferat. q̄ sit
apud eū q̄ tradit: vt. ff. de acq. re. do. l. tradi-
tio. 7 noīat huiusmodi tractat^o. vt. ff. d. pu-
l. j. in pñ. 7. l. ij. iij. 7. iij. v. 7. vj. 7. vij. si vero
tractatus non est habilis trāsferre dominium
non competit pub. vt. ff. e. quacūq̄. s. fi.
p **C** Tradita. a non domino. q **C** Effe-
ctus. per vsuca. nam per traditionem domi-
nus effectus non fuit. si autem altero istoz
modorum factus dominus fuerit publica-
na ei non datur sed directa rei vindictio:
vt. ff. de pu. l. j. in prin. 7. s. j. acc. r **C** Ca-
su. immo 7 si quocūq̄ mō. nam si per fur-
tum vel rapinam vel aliam amiserit non ta-
men habet in rem actionem directam sed
hanc. licet habeat 7 alias actiones. vt furti
vel vi bo. rap. 7 similes. vt. s. d. ob. ex delict.
s. sed 7 bone fi. 7. s. vj. bonozuz raptō. s. fi.
f **C** Nullam. de alijs autem realibus con-
stat. sed de hac rei vendi. dubitatur.
t **C** Directam. sed nunquid publiciana cō-
perit ratione vtilis dominij qdā dicit q̄ sic
dicētes vtilis dominij hz cui publiciana cō-

vrū sint pretor^{ie} vel ciuiles. a **C** Quarū
mentionē. s. expressaz vt de quibsdā d. cñ. e.
b **C** Et si q̄ siles. vt subijcit. vt q̄ sun tex d.
ctu vel q̄i vel ex delict. vel q̄i vel ex varijs
figuris carū. vt. s. e. s. j. 7. ij. e **C** Legiti-
mis. i. ex. l. xj. tab. d **C** Et pro idest.
e **C** Ciuilibus. 7 dic ciuilibus. i. ex auctori-
tate iurisperitentiū 7 eorum. respon. naz
totum est ius ciuile. vt. ff. de insti. 7 iu. ius at
ciuile. 7 de origi. iur. l. ij. s. nouissime.
f **C** Alie. tā i re tm̄ q̄ ipsonā tm̄. nec. n. ali-
qua pretoria inuenitur que sit mixta. s. irez
7 in personam. licet ciuilibis talis inueniatur:
vt. j. e. s. quedaz contra. ff. de pos. her. pe. l.
ij. 7 primo hoc de realibus dicit vsq̄ ad. s.
in personam 7 postea de personalib⁹ dicit.
g **C** Pñ. s. pñ. q. d. non solum ciuili-
lem quam exposuimus. h **C** Necessari-
um. i. vile. qd. n. medicamenta morbis hoc
exhibēt iu: a negocijs. vt in auc. h̄ pñō mo.
cō. in pñ. col. vij. nec. n. necessitas in princi-
pe iponi pñ. vt. ff. de le. 7 se. con. pñ. cept. itē
qz p exempla aptius intelligitur vt bic. 7. C.
de transac. vt resp. n. sum. vt. ff. de col. bo. p
tor. s. iulianus. i **C** Ecce. hoc est primuz

petit. 7 dñe hac esse cam publiciane. sicut di
rectu dñiu e ca directe actois i rem. vt. ff. de
rei. ven. i re. Alij dñt qd nec vtile dñiu heat
cu ille q vtile dñiu hz et p dñm agar vt. ff. si
ager vecti. vel cph. pe. l. ij. y. z. ij. qd no e in
publiciana. vt

ff. d pu. l. pe.
z. si.

a C Aediez
dñiu. hic vñ
falsuz. nã aut
hẽo dñium. 7
tuc nõ vëdico
qd hẽo si nõ

hẽo nec tuc vëdico. vt. ff. de rei vë. l. in rē. j.
rñ. ite dñiu e ius 7 res incorporalis: dño g vë
dicatur. sz die dñiu i rē rone dñij. b C La
su. i. isto supradicto. c C Aetio. qd erat
fm ius ciuile. d C Aetio. si publiciana. vt
stari subijcit. als nisi ptor actois nomẽ dice
ret i scñ dare. sicut ex ciuili obligõne noua
dat ex. l. p dno. si nõ caneat de noie actois.
vt. ff. de nau cau. sta. l. idẽ. s. j. 7. ff. de p d.
ex le. l. j. e C Dicit. 7 sic vñ q ptor pmit
tit mētri q pla. pcessit. 7 idẽ i sequētib⁹ casu
b⁹ trib⁹ 7 fa. C. de bo. ma. l. ij. vñ sic libelluz
forma q peto talẽ rē quã possides 7 quam
emi vel alia sili iusta cã habui. qz dico me
vsucepisse. nã lz h vba me vsucepisse dire
cta rei vë. magis vidẽatur iducere. tñ ex ad
iñctis publiciana signat. alij dixerūt ita esse
formã dñi peto rē talẽ quã dico meã. sed qz
forte nõ possem pbare meã ppono publi
ciana. alij dicũt vt aqz alternativẽ pponi. s.
rei vë. 7 publici. hoc mō peto rē talẽ iur dire
cti dñij vel qñi. 7 hac approbat psuetudo. sz
certe due pme nõ placet. qz quõ diceret rē
suã se vsucepisse cũ hoc nõ sit vez. sic. n. piu
raret i sacro cal. C. de sacramẽ. cal. l. ij. sz illi
rñdẽt. qz h fa. l. pmitte. vñ non piurat. ar.
ff. q satif. cog. l. si. sz nec vltia plz. qz vnã dz
eligere 7 nõ plurib⁹ ager actõib⁹ vt. ff. d re.
iu. l. nemo. s. quotiẽs. die g qrtõ esse formã
dñi hũc modũ libellũ peto rē talẽ. mihi resti
tui iur qñi dñij. pinde ac si vsucepissẽm. v bñ
n. qñi postũ. s. e. alio hic repete. 7 similitudi
narie ponat ñ affirmatiue. i. dicere sicut vë
dicarẽ quo ad effectũ rē pẽ vsucapta. ita nũc
qñi vsucapta. 7 idẽ i sequētib⁹ casib⁹. Ex p d
ctis p3 q qnos sunt necessaria vt def publi
ciana. s. traditio vel qñi. qd dico pp res corpa
les que tradi ñ pñt. vt. ff. de acq. re. do. l. pu⁹

q. icorpales. 7 ff. e. l. j. z. l. pub. s. j. scdo q
ex tit. apto ad mutatonẽ dñi vt hic dicit. vel
ex veditioẽ vel similib⁹. ite qz a nõ dño ace
pit. nã alias dñiu eẽt trãstara. vt. ff. e. l. j. s.
j. ite qrtõ qz bona fide accepit. nunc redidit

qua dicit is qui posses
sionem amisit eam rez
quasi se vsucepisse : 7
ita vendicat suam esse
q actio publiciana ap

se dñm factũ
esse tuc. vt. ff.
d acq. re. do.
l. eu qz furio
so. s. p. reor.
Quito credi
di se dñm ho
die nõ eẽt: cũ
pponit eã ali

as esset sibi pñi. sz tñ. duo ex his qnos sũt
difficilia agẽti. l. pbatio traditõis 7 tit. reliq
pñstãt i itellcã agẽtis. cũ sit d sua pñcia que p
testes pbari nõ possit. sz qd si dubitat vtrũ
actor hodie fuerit dñs vel nõ. R. salua fide
pponat qd sibi meli⁹ vñ. vel rei vë. vel pub.
sz qñi penit⁹ e dubio pponat publiciana 7
i ea obtinebit nisi adũsari⁹ pbet actorẽ h⁹
dñij fuisse. qd si pbet dabit hũc rei vë. cui
agit. n. actõẽ pub. 7 succubuit ñ repellit a rei
vë. directa. idẽ e3. vt. ff. de euic. minor. s. q.
pu⁹. lz qdã dixerũt p i vtroqz casu qz ius iu
um vñcũqz 7 qñcũqz i pmo iudicio d dñi
se vñ. vt. ff. de excep. rei iu. si m. s. eadẽ. sz
expone vñcũqz 7 qñcũqz. i. siue d iur ciuili si
ue d iur gẽtiũ dñmõ directa. vt. ff. d rei vë.
i rē i pñ. ar illi dicebãt. siue directũ siue vñ
le 7 ita p3 qz cũ sint pñi rei vë. directa 7 pu
bliciana vno libello pponi non pñt. vt. C. si
fer. ex se. l. j. sz ex psuetudine pñi hũat. nã
vtraqz silis pponit. lz sup vna pbatõis tñ
iducat ne sibi pñi sit qd certe e p. d. l. C. 7 re
gulã illã. ff. de re. iu. nemo. s. quotiẽs. 7 hoc
ex pte at actoris. ex pte aut rei spectam⁹ an
possideat vel dolo deserit possidẽt. vt i rei
vë. dixim⁹. nã p oẽm possidẽtẽ dat pter qz
supra dñm: vt. ff. de. pub. l. pe. z. l. si. sed et p
dñm dat i ser casib⁹ pñi⁹ e si a nõ dño emit
q postea ho dño succedit. 7 ad eũ possio re
dierit. nã lz se fact⁹ dñs tenet tñ publiciana
vt. ff. de excep. rei vë. si a ticio. scdo e si rē a ñ
dño emi q postea ius dñs voluerit a me vë
dicar. sz ego sui absolut⁹ 7 postea res ad illũ
redijt agã pub. 7 si excipiat d dño ego re
plicabo. qz qñqz eo agere sui absolut⁹. vt. ff.
de excep. rei iu. si qz rē. tera⁹ e si ego noxal
p bo. si. pol. fui. 7 ipse dedit eũ mihi p no
ra siue. n. p me possidẽtẽ ius dñs agar si

ne eo possidete ego agā publi. obrineo. vt ff. de noxa. gñalr. 7. l. pcedeti i fi. Quart° e si ego sui missus in possessione vicine domus qua aliq's bona si. possidebat possessore si caueat 7 tuc xus dñs iueniat possidet vt forte vi vt interdi

ctus 7 publi. pello vt. ff. de da. iher. dñni §. nō solum. Quis° et adijct vt si re nō possideam 7 eā nō dolo sz culpa desit possidet 7 sic iij estiationē intm fm ius vendicā. pñti. vt. ff. d rei vē. que restituer. sz si po

stea re ad dñm reddat agā pub. § eū. vt. ff. d rei vē. si culpa pa. vel expone. l. illaz vt beāt vñle actionē qua actor directā hret qñi nomē emittit videat. Serr° adijcti si me mandate re meā vchidisti. sz me phibete tradidisti cproxi hac actōe vel exceptōe dñendit pteera ē 7 me dñm hac actōe agit vt. ff. d publi. si qe phibuit. a C Zi publicio sicut ab aquilio aquilia sicut inducta. vt. §. ad. l. aquil. §. ex h tamen capite.

Rursus. C Iste. §. diuidit i duas partes. Prio ponit de restōe dōda pñti § abñte. Seco addit 7 extēdit ad alios multos cas' Seda ibi: qd gen° 7 i suma. h. d. pñti § ab sentē republice cā vel i pñte hostiū vsucapiētē re pñtis succurrif rescūta vsucapione. h. d. Tre. b C Rursus ex diuiso. hē ē idē e3. nā. §. affirmādo 7 se vsucapisse dicit. hic negādo 7 aduersariū non vsucapisse dicit.

C Republice. l. ciuitas romane. vt. ff. d h. sig. eū q. idē ex gñali cta posita ex q. cau. ma. i. h. §. dēz i ceteris ciuitatib° dīcēdū ē. vt i. ex q. cau. ma. l. sz 7 si p ptoz. §. pe. §. dē ē si cā municipij alie°. vt. ff. d in lte. resti. mi. l. legat. d C Zibesser. als abñs esset q: ab fuit reipu. cā re pñtis duob° modis potuit vsucapē. sz se. et qd illā detulit secū suē domi dimisit. 7 aio possedit 7 vt dñ. d eo q ad nūdas pfect° ē vt. ff. de acq. pos. clam §. q ad nūdas. Itē p aliū. l. p filiu vel suū vt lnti i capitulo dicem°. e C Al i hostiū q sinti hostes dñ. ff. d cap. hostes. 7 d v. sig. hostes. l. qb° ppsro. bellū idixit seu q ppro ro. bellū idixerūt. si § ab alio q's captiā. nū qd h locū hēbit qd hic dñ. Credo q sic sic

qñ abest cā alie° ciuitas vel municipij. vt. §. dñm ē. In hoc aut differūt. q: nō sūt sui ta liū hostiū. vt. ff. d cap. hostes. 7 sic possit face re testm qd alias nō possit cū esty su°. imo 7 eius obles nō pōt. vt. ff. de te. l. eius qui. 7 l. obfides.

set rez eius q i ciuitates esset vsucperit pmitti tur dñs si possessor rei publice cā abeē dñerit: tūc itra annū b rescissa vsucapitōe cā petere. i.

ponit p obedientia i q pñte est monachus sub abbate 7 clerici sub plate. Itē ponit p dilectōe siue pñte 7 h pñia ptās dñ: vt. ff. d d. sig. pñtis. Sz quō ille ab hostib° cap' possit vsucapē cū ipse ab alio possideat. vt. §. de iure p. §. hui. §. ipse possidet nō pñ: vt ff. ad. l. iul. si. eueniet. 7. ff. de acq. re. do. hō liber. §. qd qd. §. nec vsucapē. vt. ff. d vsuca. siue possidē rñ. vsucapit pñtiū vel p suū in re peculiari: vt. ff. ex q. cau. ma. itez ant ptoz §. h aut. 7. l. deniq. 7. l. ait ptoz. §. hi plane 7. ff. d vsuca. iusto. §. si. Sz nec vñ q p suū possit captiu° vsucapē. vt. ff. de vsuc. su°. §. dic qd illa loqē i cā nō peculiari qd vep est. vel loqē ipsa sitate ispecta. hic aut iur post liminiū ispecto qd pualz sītati vt. §. q. mo. ius pa. po. sol. §. si ab hostib°. e C In ci uitate. q. d. q. n. abest. Quid § si vterq's abest 7 alē alteri rem vsucapit. rñ. 7 tūc h3 locū h restō vt. ff. q. ex cau. l. si. vñ aut desinere abesse cū domū redijt vel redire potuit finito negotio p quo erat abñs. Item e3 si pñs rem abñtis vsucapit. vt. ff. q. ex cau. ma. l. j. §. eadez pba. 7 tūc siue cōpleta est tota vsu capio i pñtia. l. j. modicū tps siue i abñtia si ue postea pax. idē est. vt. ff. e. ab hostib°. §. sz qd. 7 tūc dñ desinere abesse nisi iusta cā i pedit° fuerit i redeundo. statuuēt. n. ex. rr. miliaria diurna. vt. ff. ex qb° cau. ma. licut §. rā diu. §. p3 q de nec. saria abñtia tūc in telligif alias §. vt. ff. e. litem hi. 7. l. se. Sed pñti desierit hic posm stricti° possit. i. qd pos sit pueniri. h C Anm. f. vñlez q pñtabat ex. ccdrv. dieb°. vt. ff. d sta. li. cū hñs. §. li si ch°. i. qb° actor hūit facultatem agendi. nec ipeditē p se nec p reū. nec p iudicem. nā hēc tria necessaria sunt vt vñlis dies ant an° cur

rat. vt. ff. de diuer. te. s. scrip. l. j. hodie do in
oib⁹ ressonibus qdrienniu pnuu coputaf:
vt. C. de te. in ste. resti. l. si. Et ite no. qd bic li
ber corrigi p. C. i. hoc ano vili gñatit fm
quofda. Sz dico ptra. qz illa tm i ressonib⁹
dicit. y vde in
alijs remanet
vtilis annus.
i **C** Resti-
sa. p in ste. re
sti. petia a tu
dice viuo. vt
subducat tps
vsucapionis
quo fuit ab-
sente. vt. C. de
rest. mino. l. i. sicut q minores petst. vt. ff.
de excep. l. exceptioes q psona in fi. l. 7 hoc
ipm. l. q postulare pñ a mortuo ptoze pce
ditur vs. vt. ff. e. l. j. p totu. restituit q eos p
tor viu⁹ vt sic agat antiqua actioe ac si res n
esset vsucapta vel actio pscripta. 7 io actio
ad qua restituit of rescissoria no qd sit nom
ppuū actioe sz que erat pmo realis sue p-
sonalis directa nuc of vtilis. vt. ff. ex qui. ca.
ma. l. si. 7 de cap. l. ab hostib⁹. alij dicunt q
statim eo reuso hz rescissoria. 7 dicit esse p
ppuū nomen actioe. 7 sic dicit q maiores iu-
re actioe. sz minores officio iudicis restituu-
tur. Dicit tñ qd hec rescissoria actio efficaci-
am nō hz anteq̄ insufllet in eo ptoz spiri-
tū vite dando rescōe qd satis recidit in p-
mā opinionē nā semp vtz est hoc qd a pre-
toris mortui edicto. hoc sit auctoritate pto-
ris viui. a **C** vsu non cepisse. 7 sic vt cō-
cedere mentiri qd pla. pñet. sz die q non
mentitur. sz dicit sibi restituendū ac si vsuca-
ptū non esset. vt. §. pri. dixim⁹. b **C** Ac-
tionis. 7 rescissorie supradicte. c **C** Qui-
busdā vt si rē abñtis vsucapiat pñs. Itē ab-
sens fuit pbabiti cā vt studioz. itez i vincu-
lis positus. vt. ff. eo. l. j. sz 7 si ptoze in fi. 7
l. se. 7 de illis leg b⁹. j. facit mentionē cum
dicit de volumine digestorum.

Item si quis in fraude. **C** Diuidit i duas
pres. Primo ponit dictū ex quo tacta qō.
Secdo de terminatio qōnis. Secunda ibi: p
mittitur. Et. h. d. Alienatū in fraudem cre-
ditor pmittitur ipfis ex snia ptozis bonis
debitorum possessis reuocare. h. d. Areti.
o **C** Si qd. l. debitor. e **C** In fraude. no-
ta qd vterq̄ tā dōitor q̄ receptor oz qd frau-

d eparticipet quando titulus non est lucra-
tiu⁹. si autē est lucratiuus puta donatiōis: vt
si dedit 7 hoc itellige ad hoc vt creditor pos-
sit reuocare alienationem tūc sufficit frau-
dem debitoris tm interuenire: vt. C. de re-
uoca. his que

in frau. cre. l.
pe. 7. ff. que i
frau. cre. qd ar
§. hoc autē edi-
ctū. 7. §. simili-
mō. Et d hac
fraude nota
bonā dislin-
ctionē. qz aut
adhibet a de-

gestorū seu pandectaz
volumine itelligere l3.
C Item si quis⁹ i frau-
dem⁹ creditorum⁹ rem⁹
suam alicui tradiderit
bonis eius a creditori-
bus possessis⁹ ex snia
bitore alienate inter viuos: aut i vltima vo-
luntate. vel a libto i fraudē pñoni. sicut int vi-
uos vel in vltima voluntate. si i vltima voluntate
tūc aut p legata aut per libertates. 7 si per
libertates aut directas aut fideicō. Si de bi-
tor i fraudem alienet iter viuos vno casu.
presumitur fraud. l. qñ oia alienauit. vt. ff. e.
oēs. §. lucius. Si autē non oia nō presumit
sepe. n. de facultatibus suis aplus qm in his
est spant hoies. vt. §. q. ma. nō pos. §. i frau-
dez. oz §. pbare eā creditor 7 hec distinctio
p oia suatur et in pñono. vt. ff. de pba. pñ-
nō. 7. l. quorrens. §. q. dolo in vltima volū-
tate si legatū vel fideicō. i frau. cre. reliquit
solam euentū inspiciamus l3 fraudē nō interue-
nerat: vt in donatione cū in oz. vt. C. de in. d.
li. l. si. §. si vero creditor. cū legata non debet
tur nisi deducto ere alieno: vt. ff. e. q. at. §.
pe. 7 ad trebe. l. j. §. hic q̄ quadraginta. idē
in pñono p oia si liberus in fraudem lega-
uit vel fideicō. reliquit vel donauit cā mor-
tis nā solū euentū inspiciamus: vt. ff. si quid
in frau. par. o. l. j. i pñ. 7. §. j. i libertatib⁹ at i
fraudē relictiō distigue directas a fideicō-
missarijs. i pmo casu pñliū 7 euentū inspicim⁹
m⁹: vt. ff. de his que in frau. cre. l. si. 7. l. j.
f **C** Creditor. large accipe p oi eo cui ali-
qd debet: vt. ff. de pb. sig. l. creditor. 7. l. cre-
ditores. l. si cui. 7 i anj. d. fideiussorib⁹. §. pe-
g **C** Rē suā. l. copozale. ex. eo qd dicit tra-
diderit. idem tamen est in copozalibus: vt
p3 p multa ex pla: vt. ff. q̄ i frau. cre. l. j. ij.
7. ij. vsq̄ ad. l. q. aut. h **C** Possis. l. possi-
fideri in snia. nec. n. reip⁹ a creditorib⁹ fue-
rāt possa bona debitoris cū ipse alienaue-
rit. vel die possis q̄ remaserāt 7 nō sufficie

bā: vt. ff. e. l. air proz. a **P**erside. pu-
 ra q: fuit pdenat. et nō satisfecit pdenatō
 ni. j. q. s. vñ missus fuit actor i bonoz possio
 nē. b **P**ermittit. l. i. ānū vñ: vt. ff. de
 his q in frau. cre. l. j. rñ. et de eo tñ qd que
 nit ad euz vel
 qd dolo fecit
 quomin⁹ per
 uentres ppe-
 tuo dat. vt. ff.
 e. air pretor.
 §. hec actio.
 c **P**eter⁹
 §. qua actioe.
 rñ. pauliana
 qd dat creditor ad reuocāda corporalia sed i
 factū ad reuocanda iura: vt. ff. de vsur. videā
 mus. §. in fauiana. et ff. e. l. hac in factū. Vel
 verius dic: q nulla dō pauliana. nisi adie-
 ctuue: q: a paulo fuit inducta. §. in factū pau-
 liana dō q ad reuocāda corporalia et corpora-
 lia cōpetit. et dat ptra accipientē. et heredem
 eius in quātū ad eos pueniat et non restitu-
 to ei precio: vt. ff. e. air proz. §. fi. et l. se. et l. si
 debitor. et l. ex his. In eo aut q i fraudē alie-
 nauit actio non dat. cū nud⁹ sit nisi ita frau-
 dulenter dispōit vt res apparere non possit.
 quo casu et in carcerē detinetur. vt. ff. e. l.
 si. §. si. Et et fauiana q dō t soli p rono ad re-
 uocāda ea q libertus in fraudē p roni aliea-
 uit inter viuos: vel vñ voluntate. quomi-
 nus p ronus hēat tertiā. vt. ff. si qs in frau.
 patro. l. j. i p n. et §. j. et §. d. suc libe. §. §. nra
 p ronio. Et est caluiana. et ipsa tā patro-
 no q creditor cōpetit: vt. ff. q in frau. pro.
 l. in fauiana. Quidam tñ dicūt ptra i eo qd
 de fauiana dictū est. ar. ff. de vsu. videam⁹
 §. in fauiana. S; certe ita dicit ibi in littera
 p quā et sic refertur ad primū nñ. l. paulia-
 nā. et iste due imitant naturā superioris in
 factum pauliana: sed quero quare sint hīc
 be posite inter reales pretorias. cum ipse p
 sonales sunt. quod probatur per id quod
 dicit littera. In fauiana quoq. vt de vsu. l.
 videamus. §. in fauiana. nā proxime dire-
 rat de personālibus non vt contineat eum
 cum personālibus et probatur. ff. si quis in
 frau. patro. l. j. §. hec act. sed respon. quia si
 militudinem habet cum superioribus duo-
 bus casibus in eo q sicut ibi permittitur ali-
 quid dicere q non sit vel esset faciendum
 aliquid ac si non processisset que non proce-

deret. sic et hic item sicut ibi sit reuocatio: et
 et hic ergo sūm hec ita dici debent de reales
 sicut superiores. quod quidam concesserūt.
 Sed respon. hic non petitur quod meum
 fuerit in superiori casu. nec quasi meum vt
 i publi. vt. §.
 e. §. alie. nec
 ob. j. §. p r.
 quia hypote-
 caria est in rē
 nec tamē me-
 um petit vel
 quasi. qz ibi
 quod peto
 peto qñ meū
 toxis mansisse. **C** **F**re-
 seruiana et quasi serui-
 ana que etiam hipo-
 thecaria vocatur ex ip-
 sius pretoris iurisdi-
 ctōe substantiā capiūt.

i. possessionem per hypotecariam actionem
 vel seruiana. hic autē neq possio neq do-
 minium est meum nec fuit in meo in accipi-
 entem transfuit. licet in fraudem sit aliena-
 tum vt. ff. de contrahen. emp. si sciens. in fi. et
 predictae tres actiones reuocatoe dicūtur.
 sed vnde videtur hec actio. respondeo ex qua
 si maleficio quando dolus fuit in vendente
 et emente si tamen in vendente tantum. tūc
 potest dici ex quasi contractu si agitur con-
 tra illam possidentem sed nunq d habet re-
 tentionē vt ab eo non reuocet si vult solue-
 re quod sibi creditor reuocare volenti de-
 betur. quidam negant. vt arg. ff. re. amo.
 si cum dol. §. si. et l. se. sed contradicō instar
 posterioris creditoris si vult soluere priorū
 quod sibi debetur. potest habere retentionē
 vt. ff. de euic. l. euictus. quod dic vt. ff. d. his
 que in frau. cre. air pretor. §. illud.

C **M**ansisse. videtur ergo q permittat
 mētriri. quod non est verus. sed ita petit ac
 si mansissent in bonis debitoris: vt. §. e. §.
 alie. et §. rursus.

Item seruiana. **C** **D**ividitur in tres par-
 tes. Primo q actio seruiana vel quasi ser-
 uiana est pretoria. Secundo que sit differē-
 tia inter actionem seruiana vel quasi. **T**er-
 tio que sit differentia inter pignus et hipo-
 thecam. Secunda ibi: Seruiana aut. Tertia
 ibi: inter pignus. Et. h. d. Actio seruiana vt
 qñ ē p roria et cōpetit fuaiana p reb⁹ coloni:
 quasi fuaiana p rebus alioz debitorz et hipo-
 thecatis. h. d. A re. e **C** **F**re fuaiana. q. d. non
 solum publiciana et rescriptoria reales sunt et
 pretorie de quibus dictum est. §. et due iste
 capiunt vim ex pretoris iurisdictione. i. pro-
 rie sunt. vt hic. et. ff. d. pac. si tibi. §. d. pignre.

a **Quis**. s. dñs fundi siue sit partiar⁹ siue nūmis colat. Itē p̄ deteriorē rōe dom⁹. vt ff. qui. cau. pi. ta. l. ij. licet ex locato sic. accur. **b** **Coloni**. subaudi vt inq̄lini. nā r̄ ei⁹ res sunt tacite obligate: vt. ff. q̄. cau. pi. ta. p̄. l. ij. r̄ est colo

nus i villas in q̄lin⁹ i ciuitate. vt. ff. de acq. pos. l. res pi gnoris. **Dria** ē iter has duas tacitas obligatiōes. nā i rusticis ita d̄mū si dñs sciat inducitur i l. lara. i vrbano siue sciat siue nō. Et ē rō qz sanctas rusticitas oia palaz hz. s. inq̄lin⁹ multa ēt claz oppozat q̄ locator ignorat. vt. C. lo. certi iuris. Itē cū vtroqz si eo aio sint iducta vt ibi sint p̄petuo nō ad. tps. vt. ff. de pig. d̄bito. ff. q̄. cau. pig. ta. cōtra. in p̄dij. s. j. c **Pignoris**. s. r̄acit. **d** **Conueni** vel dom⁹. vt s̄. dictū ē. **e** **Quasi**. hoc ponit ad d̄riam supioris. vtraqz tñ suana d̄r a suando forte dicta. cū oē ius aut i acgrēdo aut in suando aut in amittēdo p̄sistat: vt. ff. de le. r̄ se. cō. l. fi. Sed q̄ est d̄ria inter suana actionē r̄ saluianū interdicitū. cū illud ad idē cōpetere videt. vt. j. de interd. s. interdicitū. Rñ. qz i suana o3 qz creditor p̄bet debitorē fuisse d̄m tpe obligōnis. vt. ff. de pi. r̄ q̄ nō sunt s. j. s. i saluiano sufficit qz p̄bet cū possidisse vt colligit. ff. de salui. iterdic. l. j. p̄n. r̄ di rimus. j. de iterdi. s. iterdicū. **f** **Nihil** interest. nisi in sono vocis. vt. ff. de pig. l. res hipothecae. s. itē pign⁹. imo r̄ ēt q̄tā ad actionē v̄f̄ interesse. nā scriptio habēt pignus cui currit p̄scriptio iterdū. r̄ iterdū. xx. iterdū. xxx. iterdū. xl. an. vt. C. si aduers. cre. l. j. r̄ ij. r̄. C. de p̄scr. xxx. vel. xl. an. cū notissimi. 7 de an. exce. l. j. s. j. **g** **De** qua re mobilis vel imobilis. tradat creditor i vel nō. co. palia vel lco: palis excepta vrbicia sinitute qd nō pōt obligari. ne ruinis ciuitas deforme

Seruiana autēz que ex peritur quis⁹ de rebus coloni⁹ que pignoris⁹ iure pro mercedibus fundi⁹ ei tenetur quasi seruiana autēz que creditores pignora hipothecae siue persequuntur. Item pignus aut r̄ hipothecam quantū ad actionem hipothecariam obtinet nihil⁹ interest. **Nā** de quas⁹ re

vt. ff. de pig. si is q. s. j. r̄. l. e. **g** **Zippel** latioē. s. hipothecaria. vt hac actioē peti pot sit a quolibz possore. i **Daxime**. hoc abūdat. vt. C. de test. ma. l. si. s. j. duc. n. o3 i teruenit vt si pign⁹. r̄ qz tradat creditori vt

inter creditorē r̄ d̄bito rē puenirit vt sit p̄ debito obligata vtraqz hac appellatiōe p̄tinet: sed i alijs d̄ria ē: nā p̄ pignoris appellatiōe⁹ eaz p̄prie rem p̄tineri dicitur: q̄ simul ēt tradit creditor i mariesi mobilis sit at eā q̄ sine traditōe nuda p̄uētiōe tenetur: p̄prie etiaz hipotece appellatiōe p̄tineri

vt. ff. de pig. si is q. s. j. r̄. l. e. **g** **Zippel** latioē. s. hipothecaria. vt hac actioē peti pot sit a quolibz possore. i **Daxime**. hoc abūdat. vt. C. de test. ma. l. si. s. j. duc. n. o3 i teruenit vt si pign⁹. r̄ qz tradat creditori vt hic. r̄ qz mobilis sit cum pign⁹ a pugno dicat. vt. ff. d̄ p̄. sig. si pleps s. pignus. Si autē mobilis est nō tradat Itē si mobilis ē. tradat vt si hipotheca ē. P3 s̄ qz quatuor sunt prore actioēs in rē. s. publici. r̄ rescissoria. r̄ suana r̄ quasi suana. Item alie one reales

judiciales. vt. j. e. s. iudiciales. Est r̄ alia q̄ dat supiciario qñ qz ad nō modicuz tps p̄duxit. vt. ff. d̄ supici. l. i. si. j. r̄. s. qz ait r̄. l. n. r̄. ff. de rei v̄. supiciario. r̄. l. pretorie. Est r̄ octauo actio i rē vt q̄ dat metū passio. nā illa p̄toria i rē. vt. ff. qz me. cau. metū. s. volēti. Sunt r̄ alie. s. bonoz possio. h̄rditas p̄titiō. Itē fideicō. h̄rditas. p̄titiō. bo. pos. p̄ma dat ei cui succedit p̄ p̄torē. scda ei cui p̄tre. h̄rditas restituta ē vt. ff. de bo. pos. h̄rditas. p̄titiō. l. j. r̄. ij. r̄. ff. de fideicō. h̄rditas. p̄titiō. l. j. r̄. ij. r̄. sic decē sunt p̄torie in rē.

In p̄tona. C̄ s̄ste. s. vsqz ad. s. penales tractat de trib⁹ actioib⁹ p̄sonalib⁹ r̄ p̄torijs. Et hoc p̄ncipiū vsqz. s. actioēs aut. diuidit. qz i p̄ncipio p̄mittit de actioē de p̄stituta r̄ de p̄culio. Itē r̄ de iuramto i genere. Scda i spē de vnaquaqz dicit. Scda ibi: de p̄stituta aut actioē. Itē p̄ma subdividit. qz primo ponit qualr olim erat i actis de p̄stituta r̄ recepticia: hodie xō sunt oia a p̄prietate p̄stituta. Scda ibi: s̄ ex nostra. Et. b. d. i. summa. Actio de p̄stituta est p̄sonalis r̄ p̄toria r̄ habet oēs vires quas habebat olim. r̄ ēt illas qz hēbat recepticia: r̄ outur ex nudo pacto. b. d. Are. a **In personam**. q. d. victū ē de realibus p̄torijs seq̄ de p̄sonalib⁹. s. p̄torijs l3. de q̄buld̄. s. iterposuerit l. s. itē si qz. ac.

C De pecunia. vt. ff. de p̄sti. pecu. l. j. i. p̄n. **C**ui sitis. f. quo ad q̄dā. qz vtrags dadas vbi q̄s p̄stituebat se solutuz p se vt alio sz z distilis videbat. qz actio p̄stituta p his tm rebz i p̄stōne deductis cōpetebat i q̄bus mutuū p̄stitit f. q̄ pōder nu mero z mesu ra p̄tinet: sed recepticia q̄n alie res in cōstitutiōe ddu cebant. sz ho die p oibz cō peti actio de p̄stituta. cum oēs res appel latiōe pecūie p̄tinetur. vt C. de p̄stituta pec. l. y. §. pe. d.

C Cōstō. ne. vt. C. de p̄ sti. pe. l. y. e **C** a. s. re cepticia.

C Itē pre tor. hec capi tula exponunt. j. in p̄ri. §. z iō hic nō dicas

C Et alias. de q̄b̄ dixi. j. §. penales. ac. h **C** De pecūia. i hac actiōe q̄ sic vocat. ac. i **C** ū oibz. f. ap̄tis als obligari p se vbi p se iteruenit p̄stitutio. vel p alijs vbi p ali is iteruenit p̄stitutio. sic q̄ furiosus est nec p se nec p alijs obliget nec p̄stituere se debe re p̄t. z dē i. p̄digo s̄tibz. Itē mulieres cū als p se tm obligent. z hec p̄stinet p se tm z nō p alijs. vt. ff. de p̄sti. pe. l. j. §. j. z. ij. ac. k

C Cōstituerit. v̄puta p hec s̄ba cōstō me solutuz qd̄ ego vel ille dz z filia. vt. ff. d̄ p̄sti. pe. q̄ aut. i. fi. z. l. se. z hoc ita si sit debitū qd̄ p̄cedat siue civile siue nāle simul: siue nq̄ le tm. siue p̄toriz. secz si civile tm: vt. ff. de cō sti. pecu. l. j. §. j. §. pe. z. fi. z. l. ij. §. j. acur.

C Nulla. §. ex nudo pacto orit actio. qd̄ ē ius cōe positū. vt. ff. de pac. tur. gē. §. sed cū nulla. z. §. q̄nimo. z. §. marcellz. z. §. idē r̄i. z. C. de pac. l. legē. z ē hoc iō forte sp̄ale. qz sicut vnū p eo q̄ p̄stituit iducit vt nō teneat nisi elapsis. x. diebz. vt. ff. de p̄sti. pec. p̄ missor. cū als statit teneat. vt. ff. de s̄. obli. cū q̄ calēdis. §. quoties. z de s̄. sig. cedere diē.

sic z aliud s̄ eū. vt ex nudo pacto teneat. vt ff. de iureiu. cū q̄ i p̄n. sunt z l. ij ad huc sex casus i q̄bus ex nudo pacto orit actio vt ecce i donatōne hodie. l. olo fuerit necessaria stipulatio. vt. C. de dona. si q̄s argentū. §. sin aut. itē si mu lier dotē sine stipulone dare marito cōue nit. vt. C. de dot. p. l. exae z de rei vxo. ac. l. j. §. j. itē si quis ob ho norē z decre tā vel decer nēdū palam pollicet̄ fue rit. i. sine iter rogōne. vt. ff. de pol. l. j. §. j. z. l. pactuz. itē nautico se nore. vt. ff. de nau. feno. pe riculi. i. si. itez in accessione frumētū vt vi ni vel ordei. vt. C. de vsu. fru. itē in vsuris cū uitari p̄missis. vt. ff. de vsuris. l. et. als autē pp sui frigiditate nudū pactū actionē non p̄t. m **C** Iure ciuili. vel actiōe ex stipu latu vbi certū ē ex stipulone certū q̄ ex stipu latione orit vbi ē certū. vt. s̄. de s̄. ob. i. p̄n. q̄ stipulatio ē a iure ciuili inducta. vt hic de iure gen. vt. s̄. de iure natu. gen. z ciuili. §. ius aut. nō aut d̄r ideo de iure ciuili q̄ non habeat in se naturale vinculum imo. hz qz sine consensu non valet. qui consensus est de iure naturali. ff. de pac. l. j. §. pe.

C Actiōes aut d̄ peculio ideo aduer sus patrē d̄n̄mue cō parauit p̄tor: qz l. z ex cōtractu filioz seruoꝝ ue ipso iure nō tenētur

lias z ex qua q̄rit: an actor iurauerit z als quā plures. **C** De pecu nia aut cōstituta cum oibz agituz q̄cūqz p se vel pro alio solutuz se cōstituerit nulla. f. stipulatiōe iterposita: nā alioqn si stipulanti p̄miserit: iure ciuili te netur. **C** Actiōes aut d̄ peculio ideo aduer sus patrē d̄n̄mue cō parauit p̄tor: qz l. z ex cōtractu filioz seruoꝝ ue ipso iure nō tenētur

ni vel ordei. vt. C. de vsu. fru. itē in vsuris cū uitari p̄missis. vt. ff. de vsuris. l. et. als autē pp sui frigiditate nudū pactū actionē non p̄t. m **C** Iure ciuili. vel actiōe ex stipu latu vbi certū ē ex stipulone certū q̄ ex stipu latione orit vbi ē certū. vt. s̄. de s̄. ob. i. p̄n. q̄ stipulatio ē a iure ciuili inducta. vt hic de iure gen. vt. s̄. de iure natu. gen. z ciuili. §. ius aut. nō aut d̄r ideo de iure ciuili q̄ non habeat in se naturale vinculum imo. hz qz sine consensu non valet. qui consensus est de iure naturali. ff. de pac. l. j. §. pe.

C Actiōes aut d̄ peculio ideo aduer sus patrē d̄n̄mue cō parauit p̄tor: qz l. z ex cōtractu filioz seruoꝝ ue ipso iure nō tenētur

C Actiōes aut d̄ peculio ideo aduer sus patrē d̄n̄mue cō parauit p̄tor: qz l. z ex cōtractu filioz seruoꝝ ue ipso iure nō tenētur

C Actiōes aut d̄ peculio ideo aduer sus patrē d̄n̄mue cō parauit p̄tor: qz l. z ex cōtractu filioz seruoꝝ ue ipso iure nō tenētur

C Actiōes aut d̄ peculio ideo aduer sus patrē d̄n̄mue cō parauit p̄tor: qz l. z ex cōtractu filioz seruoꝝ ue ipso iure nō tenētur

C Actiōes aut d̄ peculio ideo aduer sus patrē d̄n̄mue cō parauit p̄tor: qz l. z ex cōtractu filioz seruoꝝ ue ipso iure nō tenētur

C Actiōes aut d̄ peculio ideo aduer sus patrē d̄n̄mue cō parauit p̄tor: qz l. z ex cōtractu filioz seruoꝝ ue ipso iure nō tenētur

C Actiōes aut d̄ peculio ideo aduer sus patrē d̄n̄mue cō parauit p̄tor: qz l. z ex cōtractu filioz seruoꝝ ue ipso iure nō tenētur

C Actiōes aut d̄ peculio ideo aduer sus patrē d̄n̄mue cō parauit p̄tor: qz l. z ex cōtractu filioz seruoꝝ ue ipso iure nō tenētur

C Actiōes aut d̄ peculio ideo aduer sus patrē d̄n̄mue cō parauit p̄tor: qz l. z ex cōtractu filioz seruoꝝ ue ipso iure nō tenētur

vt ff. de iureiu. cū q̄ i p̄n. sunt z l. ij ad huc sex casus i q̄bus ex nudo pacto orit actio vt ecce i donatōne hodie. l. olo fuerit necessaria stipulatio. vt. C. de dona. si q̄s argentū. §. sin aut. itē si mu lier dotē sine stipulone dare marito cōue nit. vt. C. de dot. p. l. exae z de rei vxo. ac. l. j. §. j. itē si quis ob ho norē z decre tā vel decer nēdū palam pollicet̄ fue rit. i. sine iter rogōne. vt. ff. de pol. l. j. §. j. z. l. pactuz. itē nautico se nore. vt. ff. de nau. feno. pe riculi. i. si. itez in accessione frumētū vt vi ni vel ordei. vt. C. de vsu. fru. itē in vsuris cū uitari p̄missis. vt. ff. de vsuris. l. et. als autē pp sui frigiditate nudū pactū actionē non p̄t. m **C** Iure ciuili. vel actiōe ex stipu latu vbi certū ē ex stipulone certū q̄ ex stipu latione orit vbi ē certū. vt. s̄. de s̄. ob. i. p̄n. q̄ stipulatio ē a iure ciuili inducta. vt hic de iure gen. vt. s̄. de iure natu. gen. z ciuili. §. ius aut. nō aut d̄r ideo de iure ciuili q̄ non habeat in se naturale vinculum imo. hz qz sine consensu non valet. qui consensus est de iure naturali. ff. de pac. l. j. §. pe. **C** Actiōes aut d̄ peculio ideo aduer sus patrē d̄n̄mue cō parauit p̄tor: qz l. z ex cōtractu filioz seruoꝝ ue ipso iure nō tenētur p̄ d̄n̄mue. s̄. resp̄cū sui. sunt. n. correla

tina. q **C** ipso iure. s. d. uili qd nō vult vt
 alī alteri⁹ psona obliget^r q sic pī nō d3 tene
 ri p filio īspecto iur̄ ciuili. sic īspecto suo nō
 d3 teneri dñs. q: hu⁹ p nullo ē īspecto iure
 ciuili. vt. ff. de re. iu. qd̄ attinet s3 tñ p̄tor eg
 tatē desiderat
 vt qz peculū
 qñ primoniū
 ē filij vel sui
 vt subijcit. qz
 qz parāmodia
 qrit. vt. ff. de
 pecu. peculij
 hōe tñ ē p̄ri
 monium filij
 peculū. vt. C. de. ioffi. te. l. si. si. h. Itē nec hui
 vt. ff. d. ob. liber homo. Ideo aut qz p̄ri
 moniū ē p̄rem. p filio. dñm pro suo teneri
 dicit. dilig. nē tñ distinguat vt3 hant filius
 vel hu⁹ vel qñ hāt. Itē vt3 delinquat vel
 qñ si hāt qlibet illoz dñs vel p̄f actiōe ex
 eo p̄tractu tenet ī peculū cui⁹ p̄dēnatione
 d̄dnat ex ipso peculio qd̄d hu⁹ nālit dño
 debuit. vt qz dñs suo mutauit vel alī secū
 p̄traxit. Itē deducit qd̄ debet hīs q̄ sunt in
 p̄tate dñi vel tutela vel cura. cū videat dñs
 puenisse. vt. ff. de pecu. s3 si dñū. §. j. r. ij.
 obligat. n. hu⁹ dño nālit vt. d. de fideius. §.
 j. sunt hec cōia ī hno r filio. excepta cā mu
 tuti ex qua nec fili⁹ nec p̄f tenet. sec⁹ in huo
 vt. i. ti. j. §. illud r. Cad mace. l. pe. Itē que
 dca sunt qñ p̄trahit hic fili⁹ vel hu⁹ eadē. r
 qñ qñ p̄trahit. vt si alteri⁹ negocia gessit. vt
 ff. de neg. ge. si fili⁹ p̄ter hanc actiōnē tenet
 de peculio adhuc p̄f vel dñs qñ3 tenet d̄
 in rē s̄so. qñ. s. fili⁹ ī rē p̄ris vel hu⁹ ī rem
 dñi p̄uertit. q̄ est īsolida v̄s3 ad p̄ritatē h̄
 sam. vt. l. i. j. §. ī rez a3o. s3 de peculio agit
 q̄ten⁹ peculū durat. vt. i. co. §. sunt p̄trea.
 r. i. ti. j. §. ī rē aut. itē ē actio qz iussu. q̄ ē īso
 lidū qñ fili⁹ vel hu⁹ iubete dño vel p̄f con
 traxit. vñ. n. p̄trahi cū ipso patre vel dño: vt
 ff. de iussu. l. j. §. si. itē sunt alie tres. s. exerci
 toria q̄ dant p̄tra dñm nauis qz p̄posuit ma
 gistrū nauis huū suū rei⁹ rei gr̄a p̄tractū su
 it. Et iō dicit exercitoria. qz exercitor dicit
 dñs nauis. itē īstitoria qz h3 locū qñ aliqz
 huū suū taberne vel statōi. p̄posuit. itē tri
 butoria qua a r̄ ita qz dñs vocat ī tributū
 vt. i. ti. j. §. īr̄ducte. r. s. īstitoria. r. §. j. in d̄
 lictis aut r̄ qñ delictis idē olim huabat in fi
 lio r seruo: vt p̄ no3a dari possent. vt. j. de

equū tñ ē peculioten⁹
 qd̄ veluti patrimonū
 est filioz filiazqz itez.
 seruoꝝ condnari cos
C Itē si quis postulā
 te⁹ aduersario iuraue

no3a. i. si. s3 hodie. p̄ hūis tñ agit no3a r̄
 vt ibi d̄r. r. p̄ delictis vt. j. de no3a. in p̄n. r
 ff. de no3a. l. j. r̄ qñ delictis vt si hu⁹ bitans
 cū dño hāt supp̄sum vel app̄sum. vel ef
 fudit aliqd̄ qd̄ alicui nocuit vt d̄ his qz deie
 ce. vel effu. l.
 j. y. cū hu⁹. r
 ff. d̄ mino. qz si
 ī mino3. §. si
 hu⁹. Porro
 h3 ī de ictis r
 qñ agat no3a
 lit. tñ r de pe
 culio agit si lo
 cūplet⁹ est
 r̄f⁹ deberi⁹ sibi pecuni
 am quā peteret: neqz ei
 soluatur: iustissime⁹ ac
 cōmodat ei talē actio
 nē⁹: per quā non illud
 q̄r̄is: an ei pecunia de
 dñs in q̄ntū id peculū locuplet⁹ ē. vt. ff. de
 iudi. tā ex p̄tractibus. r. ff. de pecu. l. 13. §.
 ex causa. a **C** Item si quis. s. actor.
I tē h3 qz. **C** Diuidit in duas p̄trea: qz p̄i
 mo ponit qd̄. Sedo qōnis d̄ctio. S̄ c̄da ibi
 iustissime. Et. h. d. si qz iurauerit adūfario
 deserete ī iudicio dat ei ex sacramēto actio.
 h. d. 2. re. b **C** Postulāte. r̄ petente reo
 vel deserete. si. n. sine voluntate adūfarij iur
 raref. nihil p̄ficeret iuramētū. vt. ff. de iure
 iu. l. ij. ī p̄n. c **C** Iurauerit. vel ei remissū
 fuerit. vt. ff. de iure iu. nō erit. §. si. r. l. se. r
 de re. cre. acti. acc. d **C** Deberi. sic simpli
 cif. nō adiecta cā q̄re debeat qd̄ īformiter
 dicim⁹ si aut cū forma veluti qz reddi tūc
 agit actiōe vtili ex eo p̄tractu nata ex sacro.
 cū p̄ritate accipiat r̄ adūfario s̄f̄r actiōne
 tribui ac si de p̄tract⁹ p̄cessisset. idē ē ī alijs
 p̄tractib⁹. vt. ff. de iure iu. si duo. §. si qz iur
 auerit r. §. idē dicem⁹. r. §. marcellus. itē
 circa actiōne realē si rē suā eē iurauerit dat
 ī rē vtilis īterea ī sc̄m p̄tra deserete tñ vel
 h̄f̄dē. vt. ff. d̄ iure iu. l. nā postea. §. si. r. l. se.
 r ita actori eo īterdū dat ī sc̄m īterdū vtilis
 ex ī actū. r̄ vtilis ī rē ex p̄te aut rei si iurat
 ī actiōe p̄sonali. tāc̄ exceptionē tñ parit si at
 ī actiōe reali tūc d̄stinguat aut iurauerit rez
 peritoris nō eē. quo casu excep. tñ dat suaz
 esse quo casu ē actio res actoris ad actorem
 redeat nō p̄tra aliū. r̄ hoc qd̄ dixi in actore
 h3 locū si iurat ex sacro de latōe s3 si iurat ex
 traditiōe sc̄a occasiōe iurū. tūc publiciana
 dat p̄tra quelz si sit iusta cā traditiōis. vt. ff. d̄
 iure iu. nā postea. §. si. r. l. se. r de publi. l. j.
 h3 si v̄s3 ad. l. eū qz. Acc ob. i. e. u. l. eū qz. §.
 si reteti. qz ibi d̄bū d̄ntaxat dñm tñ exclu
 dit p̄tra quē publi. nō dat. vt. ff. de publi. l.

pe. 7. fi. e. **C** iustissime. qz pp sacm daf. **A**ctione i sacm. vt. C. de iureiu. actori. **Q**uerit. et puritu veller pbare. qz sus ficit diuina vltio. vt. ff. de dolo qz si vesserete. 7. l. se. 7. C. de re. cre. l. iij. nisi i castib. vt. C. de re. cre. l. fi. 7. ff. de iuritu. admonendi. Et no. qz hoc sacm qd e d re. vt. ff. eo. quoties. i. de fiteate. vt. ff. ad. l. cor. d. fal. **beatu**: sed an iuraue rit. **P**enales quoqz actiones pctor pe ne multa ex sua iuris dictione introductit:

beatu: sed an iuraue rit. Penales quoqz actiones pctor pe ne multa ex sua iuris dictione introductit: citado aliquo vel de alio precepto generalis vel spali: vt. ff. de albo. scri. l. j. 7. l. ij. vt. C. d iurif. om. iu. l. si quis id. **C** Corruptif. vel positu susculisset quis no corrupit. 7 si ne p se vel palu. 7 tuc abo tenent. nec vn liberat aliu. 7 e i. l. aureos. vt i. d. l. si quis. 7 l. se. tenet et ite corrupto. l. cor. de fals. l. pe. cui? pena est deportatio 7 oiam bonoz pu blicatio. i. huius et vltimū supplicii. vt. ff. ad l. cor. de fals. l. j. si. f. **C** In cu. l. stiu vel li bertu dat actio i sacm qd e sistr vt supio. l. l. au reos q daf p rono vel p r i 7 si libert? no pos sit soluere dicta pecunia castigabit. ite fore i filio l. j. noxal? no det. vt. ff. e. l. de i us vo. l. pe. 7. l. de nota. in fi. Supio in punit solu doli. hic solu sacm considerat. vt. C. de in ius vo. venia. **C** Patronu. subaudi vel pa tronā. ite filios 7 p res eoz. vt. ff. d i ius vo. l. ij. **C** j. 7 accipe hic p ronu hic q m aumisit vel p quo indicatu est in ca ingemmitatis 7 libertinitatis. vel sciens ca fideico. m aumisit vel emerit eo pacto vt r sanumitteret. 7 ma numisit vel no m aumisit. sz ex costone diu. **M**arci puenit ad libertate. vt. ff. de in ius vo. adoptiuu. **C** j. 7. l. is quoz. 7. l. si hac. l. ite liberos p roni accipe mares 7 feminas 7 pareres et adoptiuos. vt. d. l. si hac. l. j. li bertos quoz. 7. j. parentes. acc. **C** Vel pentē. 7 hic accipe marē 7 feminā: 7 vsqz in i finitu vt et si **A**dam viueret non possit vo car i in ius sine venia. item non refert si sunt legitimi pareres vel nales. vt. ff. d in ius vo. l. ij. **C** l. ij. 7. l. parentes. 7. l. parris. 7. l. ado ptiu. in pn. **C** In ius vocasset. i. iure ex perienda ca vocasset. vt. ff. de in ius vo. l. j. 7. l. hoc. 7 hic sine ca sit diuili sine g r i a k e: v l multo magis. nam 7 tunc etiam cu venia n pot. qz no pcedit. vt. ff. de in ius vo. sed 7 si

ranf. non ita in penali: vt. C. de codi. farti. l. j. 7. ff. d lib. cau. l. vlti. 7. ff. ad. l. aq. late mel la. **C** si plures. acc. **C** Penec. i. fere. vel meli? dic qz abudat. nam vere multe sunt. **C** Quid. i. aliqd. ac. **C** Ex albo. erat n. albu deal batio qda po sita i loco emi neta. vt appa ret i auc. d. lit. **C** s. oē ibi: qo ce pto. 7c. in quo albo eat scriptu vel de

citado aliquo vel de alio precepto generalis vel spali: vt. ff. de albo. scri. l. j. 7. l. ij. vt. C. d iurif. om. iu. l. si quis id. **C** Corruptif. vel positu susculisset quis no corrupit. 7 si ne p se vel palu. 7 tuc abo tenent. nec vn liberat aliu. 7 e i. l. aureos. vt i. d. l. si quis. 7 l. se. tenet et ite corrupto. l. cor. de fals. l. pe. cui? pena est deportatio 7 oiam bonoz pu blicatio. i. huius et vltimū supplicii. vt. ff. ad l. cor. de fals. l. j. si. f. **C** In cu. l. stiu vel li bertu dat actio i sacm qd e sistr vt supio. l. l. au reos q daf p rono vel p r i 7 si libert? no pos sit soluere dicta pecunia castigabit. ite fore i filio l. j. noxal? no det. vt. ff. e. l. de i us vo. l. pe. 7. l. de nota. in fi. Supio in punit solu doli. hic solu sacm considerat. vt. C. de in ius vo. venia. **C** Patronu. subaudi vel pa tronā. ite filios 7 p res eoz. vt. ff. d i ius vo. l. ij. **C** j. 7 accipe hic p ronu hic q m aumisit vel p quo indicatu est in ca ingemmitatis 7 libertinitatis. vel sciens ca fideico. m aumisit vel emerit eo pacto vt r sanumitteret. 7 ma numisit vel no m aumisit. sz ex costone diu. **M**arci puenit ad libertate. vt. ff. de in ius vo. adoptiuu. **C** j. 7. l. is quoz. 7. l. si hac. l. ite liberos p roni accipe mares 7 feminas 7 pareres et adoptiuos. vt. d. l. si hac. l. j. li bertos quoz. 7. j. parentes. acc. **C** Vel pentē. 7 hic accipe marē 7 feminā: 7 vsqz in i finitu vt et si **A**dam viueret non possit vo car i in ius sine venia. item non refert si sunt legitimi pareres vel nales. vt. ff. d in ius vo. l. ij. **C** l. ij. 7. l. parentes. 7. l. parris. 7. l. ado ptiu. in pn. **C** In ius vocasset. i. iure ex perienda ca vocasset. vt. ff. de in ius vo. l. j. 7. l. hoc. 7 hic sine ca sit diuili sine g r i a k e: v l multo magis. nam 7 tunc etiam cu venia n pot. qz no pcedit. vt. ff. de in ius vo. sed 7 si

ver. ob. qui bis. 7 de re. iur. bona fides. **P**enales quoqz. **C** Qui edem i albo pro ria positu corrupit. vel q vocat p r em vel pa tronu i ius sine veia: 7 et imas dolo alique vocatu i ius vel etimi faciens tenet actione p r o r i a. b. d. **E**t pmo pot dem vnu g nale. Sedo pot tria expla. Sedo ibi: veluti. ar. **P**enales quoqz. dem. e. s. de p r o r i s re p s c u t o r i b. n. n. de penalis p r o r i s. sz q e d r i a i t e r p e n a l e s 7 p s e c u t o r i a s. r n. mul ter qz penales p r o r i e s u n t a n a l e s e x c e p t a a c t i o d e f u r t i. v t. j. de p p e. 7 t e. ac. i p n. sz r e p s c u t o r i e s u n t p p e r n e 7 t p a l e s a c t i o e s v t. ff. de act. 7 ob. i honozarijs. **I**te penales odio se sunt. rei p s e c u t o r i e n o. v t. ff. de p e. l. i t e r p t a t i o e. i t e p e n a l e s n o t r a s e n t p r a h r d e s. n i s i a l i q d a d e o s p u e n i t. v e l h i s f i c o t e s t a t a. v t C. ex delicto defuncti. l. j. sz p s e c u t o r i e s i c v t ff. de act. 7 ob. ex p r a c t i b. i t e v b i p l u r e s t e n e n t r e i p s e c u t o r i e v n o s o l u e t e c e t e r i l i b e

§. ptoz ait. rff. de acu. q accusat. l. fi. 7. l. hi
 §. ij. Sz qd si solū libellū dedit. rñ. nō icidit
 i hoc edictū. vt. ff. de i us vo. liberr?. Item
 qd si nō veniat vocat? rñ. sēp icidit sz fa-
 cilius remittit hęc pena qñ vocat? venit: vt
 ff. d i ius vo.
 qñuis. l. qdā cum id^a non ipetrasset.
 dicitur vocan- Itēz^a aduersus cum q
 tes nullo mō vi exemerit cum qui in
 e dere edictū si vocat? non
 venit ex predicta. l. qñuis. 7 hoc ideo q: pba
 cū effectu sunt accipiēda. vt. ff. ne qs cum
 q in ius vo. est vi. ex. l. pe. §. docere. sed pri
 ma snia verior est: vt qz in d. l. qñuis. nō di-
 cit qz nō incidat i edictū nisi cā cognita. Itē
 nunqd beres pōt vocare i ius sine venia 7
 certe si extraneus est pōt: vt. ff. d obse. pñā.
 liber. l. beres. filius nō pōt vocare in ius si-
 ne venia. Sz quare secus i herede liberti 7
 in hīde patroni. rñ. in pmo odū versatur:
 qd d3 restringi. in secundo sauo q d3 pro-
 rogari: vt. ff. de lib. 7 posthu. l. quidā. Itēz
 si alter agat tutozio noie vt curatozio: ar. ff.
 de in ius vo. l. in hac lege. §. fi. 7. l. qñtū. rō
 qz nemini officiū suū d3 esse dānosus. vt. ff.
 quēad. testa. aper. l. si qs ex signatozibus.
C Lū id non ipetrasset. i. non petisset 7
 non accepisset d3 eni a ptoze sic petere. dñe
 pmitte mihi vt possim concuere pñem vel
 pñonū meū: vt colligit. §. de pe. re. liti. §. fi. 7
 ff. de in ius vo. l. ij. §. j. Illud ē qz an hic
 postulatio venie d3 fieri i psonis oium q i
 ius vocari nō possunt q enumerant. ff. de i
 ius vo. l. ij. 7 si non fiat q cadat in penam.
 Qui dā dicit q sic. Mos q nō. qz hęc pena
 in eū tm statuit q incidit in edictū. at ille p-
 sone in edicto non pñent. qd maxime p-
 bat ex hoc. §. alter tm puto eos puniedos p
 ut placuerit iudici ad similitudinē istorū. Sed
 nunqd hęc peticio hodie ē correcta: vt qz ha-
 bent hodie liberti ius nataliū 7 generatōis
 vt in aut. vt liber. dece. §. j. colla. ij. rñ. non
 qz 7 ibi resuānt iura pñonis maxime obse
 galia qñā dēnt. supiora qñtū ad libertū pla-
 na sūt. In filio distigue. aut erat emācipat?
 aut in potestate. si emācipatus erat hīc loca
 superiora. si vero in potestate. tunc nec cum
 venia nec sine venia pōt zvenire patrem. vt
 C. de in ius vo. l. fi. 7. ff. de ac. 7 obli. l. actio-
 nes. nisi pro castrensi vel quasi castren. pe. vt
 ff. de iudi. l. ks. 7 tūc cū venia. vt. ff. de ius

voc. l. adoptiuū. §. j. 7. B cū agit d3 pñes si at
 ptra extraneum tunc hm vetera iura tm. v.
 actiones filiosa. cōpetebāt. vt. ff. de ac. 7 ob.
 l. filius. 7. l. in factū actiones sed hodie oēs
 venientes ex aduenticia cā vt dixi. d3 p quas
 pfo. no. acq.
 §. j. Itēz qro
 qz iurabit de
 calumnia cuz
 filius. erit i
 iudicio. rñ.
 ius vocaretur: cuiusue
 dolo alius exemerit 7
 alias innumcrabiles.
 si filius. petita venia patrē zveniat iurabit
 filius si maior est alias curatoz i dabit ad
 litē: vt in auenti. vt lice. ma. 7 au. §. j. in fi. si
 aut sit in potestate pñis 7 agat de castrensi:
 vel quasi castrensi. pecu. 7 tunc iurat filius cū
 paterfami. habeat vt. ff. ad mace l. ij. si ho
 esset minor daret curatoz liti non plone cū
 sit in potestate: vt. C. de cura. furi. l. fi. in pñ.
 7 de bo. q. li. l. fi. §. si aut p pñe si aut contra
 extraneū agat filius si agat pñ eius noie pa-
 ter iurat. vt. C. de iu. calū. l. ij. §. qz observari
 Si filius forte patre abñte. vel hm veteres
 i. in. v. castibus vel hm nouas in oi aduenti-
 cia cā iurat filius cū suo noie agat 7 maiorē
 si mō pñ in aduenticia non h3 vsufr. al3 pñ
 ageret 7 rñderet 7 iuraret. vt. C. de bo. ma.
 l. j. in pñ. vbi vero filius iurat h3 pñ non ha-
 beat vsufructū d3 pñ pñentire filio agenti
 7 respōdēt. vt. C. de bo. q. li. l. fi. in pñcipio.
C Itē aduersus cū. s. datur actio in sñm
 penalis vt ecce cū vocare ziciū in ius q tene-
 bat mihi actione tpatī 7 dū esset in itinere
 detinuisi cū vi vel capiēdo eū p psonā vel
 faciendo dolo: vt alius eū detineret 7 tm qz
 dies actionis mee exiuit teneris. n. mihi qñ
 ti iura vero i litē 7 sic est actio penalis ex p-
 te mea qz vltra rei veritatem forte iurabo 7
 ex pte tua qz das mihi aliqd 7 tibi nihil ad-
 est. vt. ff. ne qs eū q i ius vo. vi. ex. l. pe. §. j.
 Sup hoc. §. j. qro cū duo sint tituli vt. ff. ne
 qs eū q in ius vo. vi. ex. 7 alius titulus d3 eo
 p quē facti erit de quo fit mētio in h. §. rñ.
 de pmo qz inde ouit actio ex vtraz pte pe-
 nalis vt dictū ē sz ex alio ē penalia ex parte
 rei tm cū ad interesse actoris det vt de eo p
 quē fac. est. l. fi. j. rñ. itē pñm^o de quo fit mē-
 tio hic psuluit actori tm vt p3 ex. l. ij. 7. iij.
 §. eximere. at secūsdus psuluit vocato nō so-
 lum sz ēt vocati vt. ff. de eo p quē facti ē. l. j.
 §. si reus in fi. 7. l. fi. j. rñ. Itē pñmus h3 lo-
 cū qñ aliqs exēptus est ante satisfacionez 7

post in ius uocatione s; scdus post satisfada.
s. factas iudicio sisti 7 ais q; firmant iudiciu.
vt. ff. de p. i. l. j. in pn. 7 p. d. r. a. ex ordine
illoz tituloz. Itē primus qn vi. exēptus sit
q; a scdus et sine vi vt p. j. in l. j. s. si dolo d
eo p. que scm
est. 7 ne q; eū
g. l. j. 7. l. ij. in
fi. Et facti di-
ci potest qd
vtroq; hic lo

C Preiudiciales a-
ctiones in rem esse vi-
dent qles sunt p. quas
quit 7 q; lo duo sunt illi tituli tñe vno edi-
cto sunt. Itē 7 q; dicat penalis actio et illa
q; ex vna pte tñ est penalis. Sup hoc. s. ij. q;
rit. nōne per conuentionem solam etiam in
re veteri perpetuebat actio. vt. ff. de actio. 7
ob. l. p. s. t. o. n. b. u. s. nō solū p. noua iura vt. C.
de p. scri. xxx. an. cuz. notissimū. 7. l. h. e. u. t. Rñ.
hic nō p. executorē sed p. suā denunciationē
eū conuenerat vel s; b; q; postū i. d. l. p. s. t.
tutionibus assertiue ponit non similitudi-
nariē 7 s; m hoc hodie esset correctū qd hic
d. r. Et dic q; talis fuit uentio in illa. l. p. s. t.
tutionibus q; p. lite p. restata habebat vt q;
actio erat t. p. a. l. s. libellis fuit p. i. n. c. i. p. t. i.
vt. C. qn l. p. i. da. lit. con. fa. l. j. 7. l. ij. vel dic
s; m. 30. q; leges veteres circa p. s. o. n. a. l. e. s.
actioes loquunt vbi nō p. p. u. a. n. t. p. e. x. e. c. u. t. o. r. e.
sed lex illa cū notissimū 7 lex cū in re loquū-
tur in reali vnde adhuc et hodie non corri-
git qd hic d. r. **C** Innumerabiles imo
numerari pnt s; dicunt innumerabiles q;
de facili nō pnt nūerari vñ d. r. nō posse fieri
cōmode q; cū difficultate fieri pōt vt. ff. de
p. s. i. n. e. p. o. s. p. c. u. l. o. e. n. u. m. e. r. a. e. r. g. o. a. l. i. q. u. a. s. v. t.
e. t. a. c. t. i. o. i. f. a. c. t. u. d. e. c. a. l. u. n. i. a. t. o. r. i. u. b. u. s. d. e. q. u. a. d. i. c. e. m.
7. s. q. u. a. d. r. u. p. l. i. Itē actio q; m. e. c. a. i. t. e.
furti manifesti. itē sui corrupti i duplū de q;
bus dicem. 7. e. s. o. e. s. a. u. t. a. c. t. i. o. n. e. s. s. u. n. t. 7
a. l. i. e. i. n. f. a. m. v. t. d. e. e. f. f. u. s. i. s. 7. e. i. e. c. t. i. s. 7. a. p. e. s. i. s. v. t.
ff. de his q; d. e. i. e. v. e. l. e. f. f. u. s. i. s. l. i. s. i. s. p. t. o. r. Et
a. l. i. e. m. u. l. t. e. s. u. n. t. q. u. a. s. n. u. e. r. a. r. e. n. o. n. e. x. p. e. d. i. t.

Preiuiciale. **C** Itē. s. duo facit. Prio
actiones p. i. u. d. i. c. i. a. l. e. s. e. n. u. m. e. r. a. t. Sēdo dicit
q; qdā sunt actioes ciuiles 7 qdā p. t. o. r. i. e. Sē
cūda ibi d. r. q; s; f. e. r. e. 7. h. d. i. s. u. m. m. a. A. c. t. i. o. n. e. s.
p. r. i. u. d. i. c. i. a. l. e. s. q; h; e. n. u. m. e. r. a. n. t. s. u. n. t. i. r. e. z.
q; r. u. a. l. i. q; s. u. n. t. c. i. u. i. l. e. s. 7. a. l. i. q; s. s. e. p. r. o. x. i. e. h. d. a. r.
C Preiudiciales p. p. s. t. a. n. t. i. p. o. i. t. qd he
p. t. o. r. i. e. s. u. n. t. cū i tractatu p. r. o. x. i. a. z. p. o. n. u. n. t. 7
s. u. n. t. i. r. e. q; r. e. s. p. e. r. i. t. 7. v. e. n. d. i. c. a. t. vñ q; r. i. t. q; r. e.
n. o. n. p. o. s. u. n. t. i. t. e. r. r. e. a. l. e. s. p. r. o. x. i. a. s. rñ. q; qdā de

eis ē ciuiles. vñ eius occasio 7 de ceteris hic
dicere reseruauit 7 sunt tres. Prima ē p. q;
q; r. i. t. a. n. a. l. i. q; s. s. i. t. l. i. b. e. r. s. u. b. a. u. d. i. v. l. s. u. 7. Sēda
a. n. a. l. i. q; s. s. i. t. l. i. b. e. r. 7. s. u. b. a. u. d. i. v. e. l. i. g. e. n. u. 7. T. e. r. t. i. a.
ē d. e. p. a. r. t. u. a. g. n. o. s. c. e. d. o. p. q. u. a. q; r. i. t. a. n. q; s.
s. i. t. f. i. l. i. 7. v. e. l. nō
v. t. o. i. a. p. l. e. q. u. a.
t. u. r. q. u. e. s. i. t. 7. a.
p. r. e. c. o. s. e. q. d. o. z.
a. l. i. s. a. u. t. a. g. i. t. d.
p. t. u. a. g. n. o. s. c. e. n.

do p. p. alimēta tñ 7 tñe filiatōi nō p. i. u. d. i. c. a. t.
q; s. u. m. a. t. i. m. q. u. e. r. i. t. v. t. f. f. d. e. l. i. a. g. l. j. s. i. u. l.
7. l. s. i. g. s. a. l. i. s. i. s. i. v. e. l. p. a. r. e. s. 7. f. f. d. e. h. i. s. q; s. u. n. t.
s. u. i. v. e. l. a. l. i. e. i. u. l. h. i. i. u. d. e. r. s. l. z. v. i. d. e. a. t. 7. d. e. o. z.
c. o. g. l. j. s. i. s. i. s. i. s. i. d. i. c. v. t. i. b. i. d. i. c. i. t. q. d. a. 7. m. a. l. e.
q. d. i. m. d. u. e. s. u. n. t. 7. d. e. d. u. a. b. 7. p. m. i. s. f. a. c. i. u. n. t.
v. n. a. h. o. c. m. o. a. n. a. l. i. q; s. l. i. b. e. r. i. l. i. g. e. n. u. 7. v. e. l. l. i. b.
t. u. s. v. t. b. i. v. n. a. f. a. c. i. u. n. t. a. l. i. a. 7. d. o. d. e. p. a. r. t. u. a. g. n. o. s. c. e. d. o.
nō m. u. t. a. t. s; p. m. a. o. p. i. v. e. r. i. o. r. e. s. t. q; s. i. t.
c. o. m. o. d. i. 7. s. i. n. g. u. l. a. s. c. a. s. s. i. n. g. u. l. i. s. a. p. p. e. l. l. o. n. i. b.
d. i. s. t. i. n. g. u. i. v. t. a. d. q. m. o. t. e. s. t. i. s. t. r. s. a. l. i. o. a. t. m. o.
i. t. e. q; p. o. s. t. e. a. d. i. c. a. t. c. e. t. e. r. o. 7. o. 7. e. t. i. t. a. l. o. q. u. r.
d. e. p. l. u. r. i. b. u. s. e. x. c. e. p. t. a. v. n. a. i. p. m. o. e. r. g. o. v. b. i. q;
r. i. t. s. i. l. i. b. e. r. v. e. l. s. u. u. s. d. i. c. o. q; s. u. e. h. u. 7. a. g. a. t. 7.
t. r. a. d. n. i. m. d. i. c. e. s. s. e. e. s. s. e. l. i. b. e. z. s. i. u. e. e. s; d. n. s. c. o. t. r. a.
s. u. u. 7. s. u. u. s. i. t. i. p. o. s. s. i. o. n. e. l. i. b. e. r. t. a. t. i. s. q. d. h. e. c.
a. c. t. i. o. i. n. r. e. q; i. n. t. e. d. i. f. e. s. t. p. r. i. u. d. i. c. i. a. l. i. s. v. t. f. f. d. l. i.
c. a. l. i. b. e. r. i. s. s. i. s. i. t. e. d. i. c. o. s. i. u. e. p. r. o. n. u. s. v. e. n. d. i. c. e. t.
l. i. b. e. r. t. i. i. n. l. i. b. e. r. t. i. n. u. t. a. t. e. s. i. u. e. l. i. b. e. r. 7. s. e. v. e. d. i. c. e. t.
i. n. i. g. e. n. u. i. t. a. t. e. v. t. r. a. q; e. s. t. p. r. i. u. d. i. c. i. a. l. i. s. v. t.
f. f. s. i. i. g. e. n. u. u. s. e. s. s. e. d. i. l. i. s. i. p. n. 7. s. i. i. n. t. e. n. d. i. f.
e. t. h. o. c. c. a. s. u. o. f. f. i. c. i. u. i. u. d. i. c. i. s. v. t. d. i. x. i. m. 7. f. f. d. i. u.
r. e. i. u. s. i. d. u. o. p. r. o. n. i. i. n. p. n. 7. f. f. s. i. i. g. e. e. s. s. e. d. i. l. i.
j. 7. l. ij. 7. f. f. d. e. r. e. i. v. e. d. i. l. i. j. s. j. Itē d. i. c. a. s. i. t. e. r. t. i. a.
v. t. s. i. u. e. a. g. a. t. p. r. e. d. e. d. o. f. i. l. i. u. i. n. f. i. l. i. a. t. i. o. n. e. z.
v. e. l. f. i. l. i. u. s. d. i. c. a. t. s. e. nō f. i. l. i. u. 7. e. r. i. t. p. r. i. u. d. i. c. i. a. l. i. s. 7.
d. i. r. e. c. t. a. b. i. n. i. n. d. e. s. e. d. q. d. a. d. i. x. e. r. u. n. t. q. d. d. i. r. e. c. t. a.
d. a. t. p. r. o. n. o. p. a. r. e. n. t. i. 7. d. n. o. s. e. d. i. l. l. a. q. u. e. d. a. t. l. i.
b. e. r. o. f. i. l. i. o. 7. s. u. o. e. s. t. p. r. a. r. i. a. q. d. n. u. l. t. a. l. e. g. e. c. a. u.
t. u. i. u. e. n. i. t. u. r. i. z. a. l. i. e. q. u. e. d. a. i. u. e. n. i. a. t. u. r. d. i. r. e. c. t. e.
7. p. r. a. r. i. e. v. t. m. a. d. a. t. i. d. e. p. o. s. i. t. 7. s. i. m. i. l. e. s. s. e. d. 7. q;
l. i. t. e. r. f. o. r. m. a. n. t. l. i. b. e. l. l. i. i. n. h. i. s. rñ. s. i. c. p. e. t. o. i. o. i. n.
f. i. l. i. u. m. i. u. d. i. c. a. r. i. v. t. m. i. b. i. p. r. n. a. d. e. b. i. t. a. p. r. e. s. t.
e. t. r. e. u. e. r. e. t. i. a. 7. a. l. i. a. q. u. e. p. a. t. r. i. b. u. s. a. f. i. l. i. y. d. e.
b. e. n. t. u. r. 7. i. d. e. i. p. a. t. r. o. n. o. 7. e. x. t. r. u. n. c. l. a. r. a. s. i. n. i. a. a. l. i.
m. e. n. t. a. p. a. t. r. i. 7. p. a. t. r. o. n. o. p. s. t. a. b. a. t. u. r. v. t. f. f. d. l. i.
a. g. l. s. i. q. s. a. l. i. y. i. n. p. n. 7. s. f. o. l. e. t. q; s. i. n. i. a. p. v. e. r. i. t. a. t. e.
a. c. c. i. p. i. t. u. r. v. t. f. f. d. e. s. t. a. h. o. l. i. i. n. g. e. n. u. u. z. Et p. d. a. t. h. e. c.
l. i. b. e. l. l. i. f. o. r. m. a. t. o. C. d. e. h. i. d. e. i. c. o. l. i. l. j. I. n. s. u. o. 7. d. n. o. s. i. c. p. e. t. o. t. i. c. i. u. i. n. f. i. l. i. m. e.
u. m. q; e. u. m. e. u. 7. d. i. c. o. e. p. t. a. s. u. u. s. v. e. l. l. i. b. e. r. 7.

vel filius dicit peto me nō inqetari a ticio q̄ me in suū vel libertū vel filiū t̄z qz me in tali vinculo nō subesse dico vt. C. de igneula ma. l. di. famori vel sic peto vt igneū vel li ber vel nō filiū p̄nunciā p̄ira ticiū qz sic le

reti s̄itas h̄z. Et differētiā ab ea q̄ petit p̄ filiū i p̄tate ex iur̄ Romano cū ibi t̄m de p̄tate q̄ rat hic aut̄ de filiatōe vt. ff. de rei vel. l. j.

§. j. 7 hic d̄. itē hec p̄rozia vt hic illa diuis. Quibz aut̄ modis filiū possit peti diximus §. de pa. po. §. ius aut̄ p̄tatis. 3tē q̄re dicuntur p̄iudiciales r̄n. fm̄ quosd̄ qz in modū exceptōis p̄ponunt: 7 ita p̄iudicat vt si agas p̄ira me h̄rditatis p̄titione 7 ego obijciam tibi qz suus sis defuncti vel qz ipse defunctus fuī fuit vt de pe. he. l. si q̄s libertatem tūc nō p̄tē ēs inter nos. vt. ff. de iur. l. hie. 7 §. de ob. q̄ ex de. §. h̄. 7 facit p̄ hac snia. C. de or. cog. l. ij. 7 de here. pe. l. liber 7 ff. si qz in ge. esse di. l. si. Alij dixerūt iō dicit p̄iudiciales qz snia lata sup̄ his sit p̄iudiciū oibus alijs q̄onibus vt. ff. de sta. ho. igneū. vt. ff. de li. ag. l. j. §. si. 7. l. ij. 3tē h̄z certe fm̄ bec ē q̄ de li. inofficiosi testi d̄ p̄iudicialis qz p̄iudicat alijs q̄onibus. vt. ff. de inof. testa. pap. §. si. §. 3tē p̄ira hanc sniam est. ff. de li. cā. l. huī 7 ibi nō fuit p̄nunciatus igneū vel collusio ibi fuit vel dic fm̄ 3o. qz p̄iudiciales. ideo dicunt qz oēs alie q̄ōnes q̄ interiz inter eas p̄sonas mouent debēt s̄iere. C. de or. cog. l. j. 7. l. ij. 7. ff. de lib. causa. l. ordi. 7 ad hoc facit ff. d̄ noxa. l. pe. j. r̄no. nisi cēt talis cā q̄ age ret ēt si p̄staret cū forte suū qd̄ est q̄nqz: vt ff. de iudi. vt. §. scdm̄ hoc si p̄querit̄ inter p̄onū 7 libertū de libertatitate nō ē hec qd̄ p̄iudicialis cū alie q̄ōnes iterim̄ int̄ eos p̄nt exerceri venia t̄n p̄nta. §. e. §. in eū §. die qz ille qd̄es q̄scūt q̄ nō cōpeterēt si p̄staret cū libertū vt. ff. de ius vo. §. si hac vi. §. pe. 7 si. 3tē qd̄ si nulla alia q̄ mouet nōne tunc ille dicunt p̄iudiciales q̄ non h̄eant cui p̄iudicēt 7 o. dicit qz nō §. 3o. p̄ira in p̄tate. n. apitudo qz habilis est eē p̄iudicialis. sicut angustus d̄ §. non semp̄ ageat vt. §. in ru bica p̄emij. 3tē nunḡ sunt plures p̄iudi

ciales nisi he tres. r̄n. sic vt here. pe. nā 7 tūc cessat oēs alie. q. donec ipsa scendit. vt. ff. d̄ pe. her. l. si qz libertatē. 7. l. diuus in filijs ho die p̄tra suū sit vt. C. de her. pe. l. si. §. j. 7. ij. 3tē quo iure ascripticij coloni censit 7 simi

les petunt r̄n. vili p̄iudiciali directa nā 7 ipsi colo ni se petunt i libertatē p̄ira r̄a p̄iudiciali vili nō dire cta. iō qz liber ri sunt nō ser

ui vt in aug. de santis. ep̄is. §. ascripticōis. 7 §. si suus itē iō p̄iudicē aliqz paz a suis di stant quo ad p̄iucia q̄ facere debet. vt. C. de ag. 7 cen. l. ne dicit. l. ij. §. alij d̄nt qz offō iudi. petunt 7 petūt. vt. C. i. q. cau. cen. d̄nos accus. pos. l. i. §. ij. §. 3tē certe offm̄ iudicis non p̄t locuz h̄ere ad futuras p̄tōnes vt. ff. de vsu. l. j. Alij dixerūt h̄ere locū negatoriā 7 p̄fessoriā vnlē vt q̄ d̄at directa futuriū? ali is bec vtilis hic d̄at qd̄ n̄bil ē. 3tē si qz ad aliqua āna s̄uita teneat quo iure petetur vt p̄dēnet vt p̄stet i postqz qz ipse quo iure petit absolui. r̄n. satis puto qz iudicis officō h̄ fiat siue p̄missa fuerūt hec s̄uita siue ex p̄suetudine dēnt̄ ff. 7 s̄uita ipsa p̄stia lon go tpe ex p̄misso petunt. vt. ff. de vsu. l. cū d̄ ire v̄lo. Acc. a C. Ex q̄b. s̄. tribz p̄iudicialibz q̄ p̄misso p̄habēt ex longo vsu vt ibi. Acc. b. C. Fere iō dicit qz i civilibz. q. q̄ttuoz p̄siderant. s̄. actor index 7 re 7 ipsa res hic aut̄ ē idē q̄ p̄uenit 7 p̄uenit vel iō qz p̄retor̄ itroduxit de partu agnoscedo. 7 se. 7 sul. p̄firmat. Acc. c. C. Legitima. i. de iur̄ civil. acc. d. C. Liber sit subaudi vel fu?

Sic itaqz discretis. C. Diuidit̄ p̄ncipal̄ i tres pres. p̄iō ponit vnā regulā ḡnalem illatūā ex p̄cedētibz fm̄ glo. §. fm̄ doc. re pilogatiūā: Scdō ponit vnā fallētā. Scdā ibi plane Tertio nām actionū realū 7 p̄sonaliū 7 eaz d̄rias, Tertia ibi: appellamus. 3tē p̄ma subdiuidit qz p̄mo ponit qdā illa tio seu repilogatio ex p̄iudicatis Scdō po nit rōnes. Scdā ibi nec. n. Et. h. d. in summa D̄nari nō p̄t agere ad dādā rē suā nisi p̄ furē odio furis 7 actiōes i rē cōpetūt ad ven dicādū p̄sonas aut̄ ad dādū vel faciēdū. b. d. Acc. e C. Sic itaqz format̄ hic itaqz

ex alia diuisione q̄ sit. s. eo. §. j. q̄n dicat dñm
 ē q̄ sunt irē actiōes: r q̄ i psonā itaq; sic eis
 discreg. i. sepans r diuisis p; b regula s̄a q̄
 psonalis actiō ē q̄ cōpetit ad vandū qz ad
 tradēdū nō pōt dari actiō psonalis vt cōmo
 dati depositi

opozter qz. f. dari cui
 quā itelligit id qd̄ ita
 datur vt eius fiat nec
 res que iam actoris est
 magis eius fieri pōt.
 ¶ Plane odio furuz q̄
 magis pluribus
 nibus teneantur effe-
 ctū ēvt extra penā du-
 pli aut quadrupli rei f
 cipiēdi noie fures etiā

da dnt vt pla. q̄ hec s̄ba si apparet eū dare
 opoztere sunt oia cuiusdā actōis. Accur.

a C. d. j. i. o. q̄ nō detur ē. n. impossibile q̄
 detur vt subicit qz dar ē ac ipsej facere vt
 subicit nec res qz acc. b C. d. magis. sed
 oppōit pluries dēri pōt. vt. ff. §. excep. rei
 iudi. l. r an eadez. §. actiōes i fi. §. pluries
 dñū pōt fieri meū. l. nō sequit nā l. plur
 es deantur tñ sel. scā sua nō d; plus fieri sua
 vt ibidē d; vt. ff. de acq. pos. l. iij. §. ex pluri
 b. r. s. de le. §. si rē legatarij nisi itez desine
 ret esse sua vel mea vt. ff. de s. ob. si rē meā
 acc. c C. plane odio l. i. quo s̄ritur istō
 odii. rñ. qz i p̄ditōe furtiua qz de scō infā-
 matur apud bonos r graues vt. ff. de obse.
 l. honori. l. i. infamia iuris. ut. ff. de ac. r ob. l.
 cessat l. i. rei uendicōne neq; de scō neq; de
 iure isamatur. ¶ Si multa uenūt i p̄ditōe fur-
 tiua q̄ nō uenūt i rei uen. ut q̄ iteritu rei n̄
 liberatur l. i. rei uen. ut. ff. de p̄di. fur. l. i. rez
 r iō malū ē furti q̄ hac actiōe teneat item si
 cut p̄dest alicui plures hēre reos debitozes
 vt. ff. de li. le. l. i. qz decidēs. §. si r hēre plures
 rez actiōes. vt. ff. de le. iij. cū sūt. §. varijs ita
 ē d; ei nocere si plurib; teneat actiōib; l. z
 ē nulla alia sit uilitas. ¶ Itē nunqd̄ vna tol-
 lit p̄ aliā die q̄ sic vt. ff. de p̄di. fur. si p̄ fure
 §. furti. d C. Si appet. i. q̄ appet eos rē.
 idē d; de actione i psonāz v̄ hoc stare nō
 posse nā certū ē eū q̄ agit dñz fuisse § r nūc
 est qz sine facto suo. dñū ab eo discedere n̄

potuit vt. ff. de re iu. l. id qd̄ nfm. r. C. de p
 ba. l. sine possideris § nō pōt agere vt sibi d
 tur qz ē suū r tñ hic dicit q̄ sic. Sed dē rela-
 tionē eē faciendā ad genus nō ad spēm q̄si
 dicat ea actiōe p quā als agit ad dādū. s. p-
 sonali s; hic
 nō ad dādūz
 intendit r ita
 est mirabile
 qz rem meaz
 p psonalē
 actionem peto
 restitui als cō-
 tra. vt. ff. v. su-
 fru. que ad.
 ca. l. i. r. ff. de
 p̄di. inde. l. si
 vrbana. sed ē
 spāle vt hic
 d; r dicit agi
 ē ad vandū

hac actione teneatur si
 apparet cos dar opor-
 tere q̄uis sit aduersus
 eos etiam hec in reme-
 actio per quam rem su-
 am quis esse petit. Ap-
 pellamus autem in rē
 quasdam actiones v̄-
 dicatōis. ¶ In psonaz
 vero actiones quib; s
 dar aut facē oportet i

l. possessionem dandā quā amiserā p furtum
 vt. ff. de acq. pos. l. i. rem q̄ a nobis. r. ff. de cō
 di. tritica. l. iij. Acc. e C. In re actiōe. i. rei.
 vendicatio nis q̄ p dñio de iure cui. vel gen-
 tium q̄sito itendunt vt. ff. de rei ven. l. in rez
 3 rez no. qz hic. §. locū h; i quol; malefidei
 possore altene rei nō solum i fure vt. s. d; re
 rū d; l. §. si cū r. ff. de p̄di. triti. l. i. §. i. l. iij. in
 p̄n. Interdum ēt pira bone fidei possorez
 dar p̄ditō rōne possionis vt. ff. de cōdi. ide.
 l. indebiti. §. sed. si minimi. Sed nunqd̄ rez
 suā pōt qz ēt a nō fure p̄di. sine cā repete
 re. vt. ff. §. p̄di. sine cā p totū rñ. s̄m quosdā
 sibi d; p̄ditō. i. actiō psonalis. nō tñ talis p
 quā itendat. vt aliqd̄ det: Alij dnt q̄ si ali-
 cubi iuentat cōsilio sine cā p sua cōpeteret
 de vtili itelligendū est. acc. f C. vendica-
 tiones sine rez corporalū de qb; dēn ē. C.
 de rei v̄. p̄ dñi. r. ff. eo. p totū. sine rez icōz
 poraliū de qb; v̄di. ē. ff. v. su. fru. pe. p totū
 r. ff. si v̄di. vendi. p totū sine furt directe sine
 viles iste vendicōnes vt. ff. de publi. p totū. r
 ff. si ager. v̄cti. p totū. acc. g C. Quib; iō
 dicit qb; qz sunt r alie qb; nō itendim;
 dare facere s; restitui vt cōmodan actione r
 depositi r similibus iste non appellatur cō
 ditioes in stricta significacione accepto vo-
 cabulo: vt hic d; r dicit qz i actiōe cōmoda-
 ti r depositi r sūt; intendit dari vel fieri. i.
 ipsa detetatio rei quasi ipsum factū possit qz
 in stipulatione deducere. vt. ff. de verbo.

ob. l. ubi autem non. §. id quod non fieret nisi si aliquid daretur cum sue rei nulla esset stipulatio §. aliene tñ vt. §. de inuti. sti. §. j. ac. a **C** Conditions. s. appellamus. accursi? b **C** Denunciare dicunt qdā q̄ volebāt

aliū puenire p̄mo si denūciat debebāt vt. ar. fi. §. ser. ui. vr. p̄. l. g. dam sed hoc non placet qz ex voluntate aut bonitate vel vrb̄anitate h̄ fit nō necesse s; dic q̄ hoc denun- ciatio fiebat p̄ magistrat⁹ cum actōnes constituēbāt vel dabāt. vt. ff. de ori. iur. l. ij. §. omni-

tenditur. s. conditiones. **L**ōdicere enim est de- nunciare b̄p̄isca ligua **N**unc vero abusiue dīcimus conditionem actionē i personam cē qua actor intēdit dari sibi oportere nulla enī hoc tpe quo prius fie- bat eo nomine denun- ciatio sit. **S**equēs illa diuisio est quod q̄dam actōes rei p̄sq̄n de gr̄a cōparate sūt q̄

um q̄ est hodie sublatum vt in fi. huius. §. dicit. vt. C. de formu. l. j. r. ij. ac. c **A**bu siue h̄e abusiue d̄r p̄ditio. i. actio i p̄sonā qz bene consonat nomen rei quam signat qd fieri debet vt. §. de dona. §. est r̄ aliud.

Sequens illa. **C** **I**ste. §. vsq; ad. §. q̄dam diuiditur i duas partes. **P**rimo ponit vnā summam principalium actionum. **S**ecundo declarat eam per exempla. **S**ecunda ibi: rei persequende. item secunda subdividit i quāz. **N**am primo ponit de actionibus rei p̄secutorijs. **S**ecundo de actōibus mixtis ex p̄tracta descendentibus **T**ertio ponit vnāz regulā vel summulā in actōibus ex maleficio descendentibus. **Q**uarto illud p̄ exēpla declarat p̄mo ponendo de actōibus penali- bus. secundo de actionibus mixtis. secunda principalis est in §. plane in tertia in. §. ex maleficijs. quarta in. §. penam quinta in §. sed legis. **E**t. h. d. in summa. **O**mnis actio aut ex contractu vel ex maleficio est vel ex rei persecutoria: vel penalis vel mixta. h. d. vsq; ad. §. quedam legaz tamen vsq; ad. §. ex maleficijs. **A**re. d **S**equens hec est tertia diuisio actionum in hoc titulo.

C **C**omparate. i. adiuncte. **C** **A**dix- re. sed nonne quedam sunt que nullum ho-

rum habent. vt si ago nequid fiat in loco sa- cro vel sancto vel si factū est tollatur r̄ alie similes que neq; ad rem neq; ad penam. neq; mixtim se habent. sed vel ad rei reue- rentiam vel ad publicam vtilitatem dantur

dam pene p̄sequēde: q̄ daz mixte sūt. **R**ei p̄ se q̄nde cā cōparate sūt oēs in rē actōes. **E**arum vero oium actio- num q̄ i p̄sonam sūt he qdē q̄ ex contractu nascunt̄ fere oēs rei p̄ sequēde cā cōparate vi- det̄ veluti q̄b⁹ mutua pecuniaz: vel in stipu- latum deductā petit' a- ctor. **I**tem comodati de- positi: mādati p̄ socio

omnes penales nam in eis iuratur in litem vt. ff. de rei ven. l. qui restituere r. ff. de in litem iuran. l. in actionibus sed dic q̄ illud fit iure actōnis. sed officio. iudicis. vt. j. e. §. p̄terea in fi. §. vnde non dicuntur penales alij tamen dicebant q̄ ideo non dicebātur penales quia non originaliter illud non fit quod crescat per sacramentuz in litem sed ex contumacia. vt. ff. de in litem iuran. l. j. r̄ ideo magis attendebant quod naturaliter erat quam q̄ incidenter. **S**ed certe actio d̄ positi in quattuor casibus ab initio est rei p̄secutoria r̄ tamen dicitur penalis inspecto quod crescit ex contumacia. vt. j. p̄. xi. r̄. j. eo. §. quadrupli. vnde primā responsionē approbo. **H** **S**ere: fere dicit propter ac- tionem ex stipulatu per quam pena petitur nec inspicitur quod intersit vt. j. de inuti. s. ff. pu. §. alteri h̄m quosdam quod est falsum immo propter actionem depositi in quat- tuor casibus vt. j. subijcit item propter actō- nem redditotiaz que datur in duplum aduersus venditorem qui neq; p̄cium neq; accessiones soluit vt. ff. de redhibi. l. red- bitoria. i **C** **P**etit act. ad vtranz autē s. ad mutuum r̄ ad eam pecuniaz que in sti- pulatu deducta est certi conditio datur vt

respon. satis ad rei persequēde. s. de diuine rei vel publice p̄tiner. cui⁹ no mine ager vi deor vel etiā meo nomine cum cuiuslibet intersit de um venerari. C. de h̄. l. iij. g **A**ctio- nes. s. que. r. s. sunt. vt. dixi- mus. §. eo. §. Item seruia- na. sed certe videf q̄ sunt

ff. de cer. pe. l. si qd certu. r. s. de h. ob. in pn.
Coducto. s. nō oēs iste danf ad iterē
 etiā qd est extra rem vt. ff. de ac. emp. l. j. in
 pn. s. peto aliqd qd nbi nō adest s̄ sunt pe-
 nales sic tribus modis dici actionem pe-
 nalem pmo

illa q̄ hinc in
 de est penalif
 vt furti r̄ simi
 les qn̄ peto
 qd mihi non
 abest r̄ qd ti-
 bi non abest.
 Secdo qn̄ est
 penalif ex p-
 te vna. s. ex p-
 te rei tm̄ qd
 est vbicunqz
 actoris iteres
 se excedit id
 qd reo adest
 hac significa-
 tiōe actiones
 iste dicuntur
 penales. s. ex
 empto r̄ simi
 les r̄ etiā in
 rei vendi. qn̄
 i lites iurat r̄
 qd in p̄cepta p-
 sona tāti rei
 penales dnr̄
 pbaf. ff. d̄ eo

ex empto vedito loca-
 to: cōducto. **I**dem
 si depositi agit eo noie
 q̄ tumultus incēdij rui-
 ne naufragij cā depōsi-
 tum sit. **I**duplū^b actio-
 nē p̄tor reddit si mō cā
 ipō apud quē depōsitū
 sit aut cū herede ei⁹ de
 dolo ipsi⁹ ageret quo
 casu mixta est actio.

Ex maleficijs ve-
 ro p̄dite actiones sunt
 alie tm̄ pene psequēde
 cā comparate sunt alie
 rei: alie tā pene q̄ rei p
 seq̄nde r̄ ob id mixte
 sūt. **P**enā tm̄ p̄seqtur
 q̄s actiōe furti siue. n.
 māifesti agat quadru-

Sz qre plus manifestū furtū punif quā nō
 manifestū cū clā scā magis puniēda sunt
 vt. ff. de adm. tu. l. nō existimo. r. ff. de ritua-
 nup. l. vt. r̄. im. magis delinqr q̄ palā q̄ q̄
 clā amouet vt. s. vi bo. rap. in pn. vñ magis

pli⁹ siue non manifesti
 dupli⁹: s̄ sola pena agit
 nā ipsaz rez propria a-
 ctione p̄seqtur q̄s. l.
 suā eē petēs⁹ siue fur ip-
 se eā possideat siue ali⁹
 quilibet⁹ eo amplius
 aduersus furem etiam
 p̄ditō est rei: qui autē
 bonoruz raptorz actio
 mixta ē quia i quadru-
 pluz⁹ rei p̄secutio cō-
 tinef pena autem tri-
 pli ē. Sz r̄ legis aglie
 actio d̄ damno iniurie
 dare mixta ē nō solū si
 aduers⁹ ificiatē iduplū
 agat: s̄ interdū r̄ si in
 simpluz⁹ q̄s agit ve-
 luti sigs hoiez claudū

dens contra christianiuz agat tunc in duplū
 tantum agitur. vt. C. de paga. l. christianiis
 Sed nunquid etiam raptor tenetur actiōe
 furti manifesti. Dic qd non s̄m pla quia in
 duplum tantum tenetur si furti conueniat.
 vt. ff. vi. bon. ra. l. j. nisi in casu vbi neci du-
 plum tenet s̄m cum. vt. ff. de fur. l. si quis
 ex domo. Sed certe ibi erat actum actiōe
 vi bo. ra. vnde sublata erat actio furti non
 māifesti. vt. ff. vi. bo. rap. l. j. r̄ si. s̄ ac. r̄ ob.
 l. qui seruum. Sed satis videtur quod etiā
 manifesti furti nomine conueniatur r̄ in q̄
 druplum. vt. ar. ff. de fur. l. si vendidero. s̄
 cum raptor r̄. l. si quis ex domo. licet. pla. p̄
 tradixerit. vt dictum est.

In simplum vbi contra cōsistentem
 datur nam tunc in simplum r̄ contra negan-
 tem in duplū vt hic r̄. j. e. s̄. ac. ille. r̄. C. ad
 l. aq̄. contra r̄. l. contra negantem r̄. ff. de

p̄quez fac. est. l. j. s̄ si plures: r̄. l. f. r̄. s̄. e. s̄.
 penales. Tertio d̄ penalif ip̄ctio: s̄ sona ac-
 toris tm̄ vt si accepisti ab aliquo aliquid vt
 me accusares p̄ calūniā nā ip̄cto s̄ nihil mi-
 hi absit a te. s. cui adest vt. pbaf. ff. de calū. l.
 qn̄ alie. s̄. illd̄. erit notādū. **B** **I**n duplū
 si re⁹ ificiet. vt. j. e. s̄. s̄ furti. **C** **D**olo
 ipsi⁹. s̄. h̄d̄ia. ex dolo. n. defuncti simplū tm̄
 vt. ff. s̄posi. l. j. s̄. j. r̄ rō q̄ rei his casib⁹ daf
 i duplū: r̄ alijs i simplū est qz ex necessitate
 deponif: nec potuit videri apud quem s̄-
 ponere vt. ff. depōsi. l. j. s̄. inuito.

A r̄ maleficijs **S**upra dixit de p̄secuto-
 rijs i rem tā realib⁹ quā p̄sonalib⁹: r̄ etiā d̄
 mixtis. **H**ūc d̄o i maleficijs r̄ p̄secutorijs r̄
 de mixtis penalib⁹. r̄. h. d. Actionū descēde
 tū ex maleficijs q̄dam sunt p̄secutorie pene
 tm̄ q̄dā mixte tā rei quā pene qd per exem-
 pla declarat. h. d. **U**re. **D** **Q**uadruplū.

heresu. eū q. a **C** Traditā vt. s. ad. l. ag. l. pñ. nā ibi diuidit pñm caput. l. ag. a tertio capite ex quo tertio fit pñatio qñtum res retro voluit l. xxx. dies. vt. s. eo. ti. d. ex hoc capite. Itē ad iuge actionez qy met? cā nā z

ip̄sa mixta est vt qy met? cā l. si cū ex. §. j. b **C** Cōra eos. s. hēdes vel alios q le gatis in fidei cōmissis gra uari pñt qm onerati sunt pecuniariis. vt s. de sing. re. p fidei cōmis. reli. i. pñ. r. ff. de le. j. plane in fi. Accur. e **C** Locis q multa sunt z

onantur in auc. de nō alie. §. nos igitur. d **C** Distulerunt. l. fraudulent vel sine ius ta cā alias non puniunt vt. ff. si cer. pe. l. q te. z. ff. de vsu. l. scēdū. r. ff. de pe. de. l. illd. Et no. quē puniunt p crastinatōe vel dil latōe illicita sic. ff. s. edē. l. ptoz. §. s. z si hū? in fi. z ē spāle in his legatis l. alij legaj vel fidei cōmissis hēstaf duplū s. z iure currunt ex mora vel saltē p? prestōne litis. z fructus rez restitunt. vt. C. de vsu. leg. seu fideicō. l. j. Itē hec legata hēt in alio p uilegiū vt si kdebitū soluat nō reperat vt. s. de ob. q ex qñi p̄cu in fi. Quid si pmo negauit. postea p̄ntat. rñ. pōt penitere cū exoneret actorē approbādo. vt. s. de in. iu. l. eū q ar. §. ff. de edil. edi. l. qd si fugitiu? in pñ. Itē qd si cō fessus ē. z postea negat. R. puniēt cū vltima mora noceat. vt. ff. de pi. z cōmo. rei ven. l. illud. Itē qd si n̄ inficiet s. dicat re nō valer vel aliā pponat rōabilez cām. Rñ. qdā qy puniēt ne inueniat via p quā negantes suā exerceat auaritia vt. s. vi b o. rap. §. qz m. Alij § qy vez puto. vt. j. eo. §. at ille itē nun qd hec in legato gñali z spāli locū hz rñ. sic hñ. Jo. eū vtrūqz sit legatū vt. s. de fideicō. hñ. §. h. r. C. de fideicō. l. in prin. itē qd si duplū nō pōt solueri hñ. luit i corpe. r. ff. de pe. l. j. §. gñalit. r. C. de ser. fugi. l. qcū qz. z ff. de in us vo. l. pe. z fi. Acc. e **C** In in-

dicio qd si in iudiciū nō vocant s. alias fuit i mora rñ. qdā ad huc idē vt duplex. S. hie lex p̄dicat. itē in dubijs pene sunt mollitēde vt. ff. de pe. l. iter p̄tatoe. s. dicā currere vsu ras z fruct? dēri z mora ex ip̄sa re. l. sine inf

rit? vsqz adeo vt ēt in iudiciū vocarent tunc n. z ipaz rē vt pecuniā q relicta ē dare cōpel lunē: z aliud tm̄ p pe na? z id i duplū ci? fit p̄dēnatio. **C** Quedā actōes mixtā cāz obtine re vident tā in rē quā i psonā qñtis ē families heriscunde? actio que cōpetit cohēredib? de

petiōne dicā mora cōmitti ad initar mlo rū qb? lega ta dēt vt. C. in q. ca. i ite. resti. nō ē ne. l. i. minor itē quid si reipu. vel sico reclin quatur. vt qy idē fit. cū ius diuinū z pub licuz simile sit. vt C. de sa. fa. ec. l. fi. r. in aug. s. fi alie. §. h. i. min? col.

§. S. z dico §. qz pene sunt mollitēde. vt dixi m? vt. ff. de pe. l. pe. ita qd si in redēptione captiuoz. vt idē qñ rei venerabili sit relicta S. z certe n̄ extēdā cū sit pena. itē qd si deo vel alicui sancto vel administratori. q idē va lēt. z in auc. de ec. ti. §. si qz in noie r. ff. ad l. sal. l. j. r. §. ad municipā. Rñ. locū hz die §. qz venerabili loco ē relictu? vt. ff. de an. le. l. annua. §. a ticio. f **C** Pro pena. si bec ē rō vt sit mixta. p. z p̄ditō ex lege illa sigā in tāta. sit mixta. vt. C. vñ. vi. si qz in tāta. itē z illa p̄ditio q dat. nouē. l. Cōstantini. vt. C. finitū reg. l. si p̄stiterit. z oēs ille actōes vbi z res z aliqd p pena petit quod verum est.

Quedā actioes. **C** Actō familie heriscū de p diuidenda hēditate. Et actio cōj diui dūdo p re p̄ticulari. Et actō finitū regūoz p diuidendis fundis dñr actio. mixte. l. rea les z psonales vt. p̄p̄ri? mixtā cām hñt in qb? iudiciū licitū est vni p̄tū adiudicare rez si equū sibi videbit. h. d. Et diuidit in tres ptes. Primo ponit dñm gñale. Scdō illud p re p̄ticulari declarat. Tertio ponit q pñt ē ptes iudicis in istis actōib?. Scda ibi qñtis ē Tertio. in qb? iudicij rē. r. r. g **C** Quedā actioes hie ad iugit certū mebz s. li diu sioi quā hēs. s. e. §. j. vt dixim? h **C** Fa milie actio ista sic dñr qz familia p hēditate ponit. i **C** Heriscūde. i. diuidēde. q. d. ac

rio diuidende hereditatis. ite id of mixta qz i ea petunt vñia rez corporaliū n̄ dari. s; tradi vel assignari p pte sua. 7 i hoc. of realis. ite petunt fruct⁹ si alē eos m̄i pcepit vel ipse lo lus ipensas facit 7 hec petunt dari. i. vt fiat sui cui dant^r

pp hoc of psonalis. vt. ff. fa mi. her. l. iij. labeo. §. fami lie. 7. s. d ob. ex qñ ptractu §. ite 7. s. e. §. sic itaq; s; qñ no tpe durat. rñ. xx. anis i spectro potius qñ sit psonalis vt. C. d an. ex cep. l. j. Itē q̄ no ex quo na

lit. R. sm az⁹ ex volūrate agētū vt. ff. fa. her. l. j. s; certe imo ex qñ ptractu. vt. s. de ob. q̄ ex qñ p̄cu. §. ite. a **C** Diuidendo q̄ sunt hic loco psonaliū p̄sonū. 7 q̄ loco realū die eodem mō. vt p̄ime dixim⁹ in attō ne fami. her. 7 idem in p̄imo casu 7 facit ad hūc. §. ff. cōi. diui. p hoc iudiciū. §. sicut. b **C** Aliqd cōe. s. sine societate. vt. ff. pro socio. l. quibus 7. l. si aut actus. 7. s. de obli. ex quasi p̄rac. §. si inter aliquos. c **C** Itē finū regūdoz. s. mixta vt hic 7. ff. fini. reg. l. s; 7 loci. §. in iudicio. d **C** Cōfines. qd domos habent conuicinas. R. non h; locū si hinc inde sint domus. vt. ff. fini. reg. l. iij. in fi. si aut ex altera parte tm̄ sit dom⁹ ex al tera fundus tunc vñle locū h; iudiciū fini. reg. l. ij. in prin. 7 adiunge his tribus actōi bus mixtis q̄dā aliā. s. her. pe. vt. C. de he re. pe. l. hereditatis. ff. de pe. he. l. siue bo. fi. §. j. item qd de oibus noyalib⁹ act. vt. n. q; sint in rē qz p̄ra quēlibet possidentē suuz dant vt. j. de noz. actio. §. oēs aut item qz de actione de tigno iniuncto nā 7 hec datur p̄ra quēlibet poss. dentē. vt de tigno iniun cto. l. j. in fi. item qd de actione q; me. cā. nā 7 hec quēz possidētē p̄git. vt. ff. q; me tus cā. l. si cu; ex. §. pedius item quid de ac tiōe in fām q̄ dāt p̄ra eū q̄ aliqd h; in loco publico possū vt. ff. ne qd in lo. pu. l. ij. §. anpe. ite qd de actōe in fām siue interdicto qd vi aut clā; nā 7 hec p̄ra possidentē dāt

vt. ff. qd vi aut claz. l. cōpetit in fi. ite qd de actiōe ad exhibendū nā 7 illa possidentem p̄sequit sicut 7 ceter⁹ superior vñ vident oēs in rez vt. ff. de ac. 7 ob. l. obligonū gñā qdā dnt eas anomalas. i. nec in re. nec in psonā.

vt. ff. qd vi aut claz. l. cōpetit in fi. ite qd de actiōe ad exhibendū nā 7 illa possidentem p̄sequit sicut 7 ceter⁹ superior vñ vident oēs in rez vt. ff. de ac. 7 ob. l. obligonū gñā qdā dnt eas anomalas. i. nec in re. nec in psonā. Sed dic oēs e: psonales: vt p; in actiōe ad exhibendū. vt. ff. ad exhi. l. ij. §. est autē psonalis hec actio. e **C** Tribus s. fami. her. cōi. vi. fi. reg. f **C** Permittit a lege. acc. g **C** Ad iudicare 7 qd ad iudicat sta tim sit ei⁹ cui adiudicat. vt i. de of. iij. §. fi. . **O**mmes autē. **C** Nulla actō extendit vltra quadruplū 7 in simplū agit regularit ex oi p̄tractu. In duplū hō ex furto nō māifesto. Et ex l. aquilia 7 ex suo corrupto. Et ex de posito i q̄tuor casib⁹. Et ex legato facto ve nerabili loco in triplū hō quotiens agit in plus debitor; vt. aduersarius maiorib⁹ spor tulus; executori p̄grauet in quadruplū vero furti manifesti 7 qd metus cā. h. d. vñ; ad §. actionū aut legā tm̄ p pres. Et h̄ ponitur q̄rta diuisio ponit actionū vt of in glo. q; dā dant ad simplū qdā ad duplū 7 triplū 7 quadruplū. Et diuidit in tres pres. p̄imo ponit dāñ gñale. Secdo illud p̄ multa exē pla. in quol; mēbro declarat. Tertio ponit aliquas differentias inter ista exēmpla. Se cunda ibi: in simplū agit. Tertia ibi: s; furti quidem. A retinus. b **C** Omnes autem hec est quarta diuisio que fit in hoc ti. i **C** Actio. s. vltra quadruplū. s; p̄ra in. l. ag. vbi o occasiōe sui iter feci agit ad vñā hē ditatē p̄ditā q̄ valet cētū marcas. vt. s. ad. l. ag. §. illud ite p̄ra de eo q̄ vñē clauū de na ue abskult rē tota nauis p̄st nā ad torū dā num tenetur quod etiam quadrupluz 7 vl tra exced. r. ff. de incen. rui. nau. l. ij. §. fena tus ite aliud p̄ra in actiōe ex empro: vbi oc casiōe pecoris morbo; totus meus grex cō taminat^r ē vel occasiōe tigni viciosi tota do

mus corrumpit vt. ff. de ac. emp. l. iul. in pñ. s3 cerebriis tribus p̄tarijs nō agit ad aliquid qđ sit pena inspecta p̄sona agētis. s3 totū est suū interesse. nā hūc. §. itellige qñ penalis ē actio ex vtracq̄ p̄te. itē p̄tra in eo q̄ manu-
 misit suum
 alienum in p̄
 sentia princi-
 pis nam duo
 mancipia do-
 mino ⁊ tria
 si milia dat fi-
 sco ⁊ ita i qu-
 tuplū dantur
 vt. C. de his q̄
 a do. ma. l. si.
 itē p̄tra i eo.
 qđ dicit leo si
 dedit tibi pec-
 unia ne mi-
 bi calūniā fa-
 ceres vel ab
 alio accepisti
 vt mihi calū-
 niam faceres
 in octuplum
 mihi teneris
 ff. de calum. l. ⁊ generaliter. §. si. sed certe p̄-
 mo cāu p̄statur pena diuersis ⁊ bene dicit
 glo. diuersis nam secus esset si vni. ff. de ac.
 ⁊ ob. cū ex vno. p̄f. n. plures actōes ex eo-
 dē crimine acq̄ri diuis. l. de iurciu. §. p̄fia.
 nec vna remissa altera tollit. vt. ff. d. iureiu.
 l. j. §. si. facit p̄ p̄d. ff. d. ac. ⁊ ob. l. quotiēs
 nō vbi. nec ē ibi aliqđ p̄statio vltra qđruplū.
 In ho at casu n̄ vna actione hēo qđruplū s3
 duab⁹. §. ij. i eo qđ d̄ si d̄disti pecūniā ne mi-
 hi feret calūnia. nā tu repetis qđ d̄disti ⁊
 ego in quadruplum persequor. vt. ff. de calū-
 nia. sigs ab alio i pñ. sed si certe duobus
 sit p̄statio ⁊ neutri vltra qđruplū. itē i eo
 qđ dicit lex suū i s̄uitutē renouari occasione
 leuis offense ⁊ ita pena i vniūsum excedit.
 vt. C. d. li. ⁊ eoz. li. si māmissis: s3 dicit qđ illa
 ē occasio n̄ actō. Vel dic qđ si p̄stas p̄ea hito
 respectū ad re itē i eū qđ surripuit suū fiscalē
 nā dānat i. vij. l. argētī. ⁊ suo restituēdo vt
 C. de ser. su. l. sigs suū s3 ibi n̄ fit relatio ad
 ipsam rē vel ad simp̄lū ē. n. h. §. itelligend⁹
 qñ actō ē penalis i pena ad ipsam rē hētur
 respect⁹ itē i. s. de iuri. li. §. alii nā ibi non
 respiciat quāta sit s3 tota exigit s3 ibi nō hēt

veluti ex stipulatione:
 vt mutui datōe aut ex
 ēpto vedito: locato cō-
 ducto mādato ⁊ dñiq̄
 ex alijs quā plurimis
 cāis. **In duplū** agi-
 tur veluti furti nec ma-
 nifest⁹ dāni iniurie ex
 lege aglia⁹ depositi ex
 q̄bu⁹ dā⁹ casib⁹. Itē ser-
 uū corrupti qđ cōpetit i
 eū cui⁹ hortatu p̄silio
 ne su⁹ alien⁹ fuerit aut
 p̄tumax aduers⁹ dñm
 factus ē⁹ aut luxuriose

respect⁹ ad ipsam rē. Vel dic aliud i pena cō-
 uentiōali vt ibi quā legalit. vt h̄ itē i eo qđ
 d̄ eū qđ emit admistrōnē. nā qđ accepit qua-
 druplū reddet ⁊ sua bona p̄scant ⁊ cingulo
 p̄uatur vt in auc. vt iudicēs sine quoquo
 suffra. §. sic
 igitur i si. col.
 ij. Sed illud
 sit accusatio-
 nem non per
 actionem.
In duplū.
Agite. §. si
 it summar⁹ cū
 p̄cedēt. Et tñ
 i sp̄. h. d. ⁊ c.
 tōes hic posi-
 te dant ad du-
 plū. h. d. vltq̄
 ad. §. tripli.
 Arcu.
C Furti
 māifesti. vt. s.
 d. ob. qđ ex d̄li-
 cto. nal. §. p̄ea
 b **C** Aglia
 puta p̄ s̄icia-
 tionē. vt. j. e. §. at ille. e **C** q̄bu⁹ dā. ve-
 luti qđ tumult⁹ icēdij ruine naufragij cā de
 positū ē vt. s. eo. §. rei p̄sequēde. d. **C** Est
 s. i mēte nā si i corpore locū h3 lex. agl. vt. s.
 ad. l. agl. i pñ. ⁊ hoc siue fiat de bono mal⁹
 siue de malo deterioz. vt. ff. d. ser. cor. l. j. §.
 suadere vltq̄ in si. ⁊ l. sequen. e **C** Redu-
 cif. vtoē cum ipsa re damnum dupletur siue
 puenerit res ad ipsum sollicitatoz. siue ad
 aliū vt. ff. d. suo cor. l. i h̄ iudicio s3 nūqđ in
 re actōis sit bec estiatō vel iudi. offi. R. sit iu-
 di. offi. sim bir. ita fit i actōe qđ mer⁹ cā. ff.
 qđ metus cā. l. sicut ex. §. j. ⁊. §. qđruplū
 s3 p̄ filio corrupto vel p̄ filia q̄r agit. R.
 h3 hāc vtilē actionē i cām. l. sūmā quā ipse
 estimauerit suo iureiu. vt de actōe iniuria
 rū d̄ vt. s. de iureiu. §. pena ⁊. ff. de iurciu.
 l. p̄sōib⁹. Vel dic qđ p̄mo estimat iudex sū-
 mā ad quā cōpetit vt ar. ff. de custo. reoz. l.
 sigs reū. l. **C** Dicitur. §. eo. itē mixta.
Triplū eo. **C** Agite. §. sūmar⁹ est cū. §. oēs
 aut. s. eo. p̄t tñ i sp̄e s̄climari actoz petens
 p̄ doli i libello maiore q̄ntitatē quā debeat
 vt reū maiorib⁹ grauet expēs s̄ tenet in tri-
 plo ei⁹ dāni qđ re⁹ passus ē in quo triplo

tionē. vt. j. e. §. at ille. e **C** q̄bu⁹ dā. ve-
 luti qđ tumult⁹ icēdij ruine naufragij cā de
 positū ē vt. s. eo. §. rei p̄sequēde. d. **C** Est
 s. i mēte nā si i corpore locū h3 lex. agl. vt. s.
 ad. l. agl. i pñ. ⁊ hoc siue fiat de bono mal⁹
 siue de malo deterioz. vt. ff. d. ser. cor. l. j. §.
 suadere vltq̄ in si. ⁊ l. sequen. e **C** Redu-
 cif. vtoē cum ipsa re damnum dupletur siue
 puenerit res ad ipsum sollicitatoz. siue ad
 aliū vt. ff. d. suo cor. l. i h̄ iudicio s3 nūqđ in
 re actōis sit bec estiatō vel iudi. offi. R. sit iu-
 di. offi. sim bir. ita fit i actōe qđ mer⁹ cā. ff.
 qđ metus cā. l. sicut ex. §. j. ⁊. §. qđruplū
 s3 p̄ filio corrupto vel p̄ filia q̄r agit. R.
 h3 hāc vtilē actionē i cām. l. sūmā quā ipse
 estimauerit suo iureiu. vt de actōe iniuria
 rū d̄ vt. s. de iureiu. §. pena ⁊. ff. de iurciu.
 l. p̄sōib⁹. Vel dic qđ p̄mo estimat iudex sū-
 mā ad quā cōpetit vt ar. ff. de custo. reoz. l.
 sigs reū. l. **C** Dicitur. §. eo. itē mixta.
Triplū eo. **C** Agite. §. sūmar⁹ est cū. §. oēs
 aut. s. eo. p̄t tñ i sp̄e s̄climari actoz petens
 p̄ doli i libello maiore q̄ntitatē quā debeat
 vt reū maiorib⁹ grauet expēs s̄ tenet in tri-
 plo ei⁹ dāni qđ re⁹ passus ē in quo triplo

prinet simpli p dano. h. d. are. § In li bello h no. duo pmo qd libell' e faciendus i ca qd est vez iure nouo. vt. h. 7. C. de epi. 7 cle. auc. gñalif. 7. C. d' lit. pt. auc. offerat nisi i qñtor casib' quos no. i auc. de mā. pn. §. si cui. col. iij. ali.

ud est iure ve seri nā tūc nō fiebat nisi vo luntate vt. ff. de edē. l. j. ni si i casu. vt. C. de dig. quoti ens itez scdo no. qd qñtias ē certa i libello cōprehēdē da. vel res 7 ita ē i psona li actioe o3 ac tor certificare reum vt h 7 i auc. de liti. §.

ad excludēdas col. viij. 7. ff. de re iur. si in rē §. si vestimenta. etio no. qd sportule vel salaria q dabant executorib' i. nūc ijs q faciūt hoies repñtari 7 alias q faciūt huiusmodi exatio nes p suis officijs dabant fm qñtias peti tā vt h dicit s3 hodie magis fm p̄suetudinē vel longitudinē itineris. vt. C. de epi. 7 cle. auc. s3 hodie. Etel dicas qd hic dñ ex hac cā eē cātiue p̄secutiue dem. s3 iste sportule q iudicib' dabant certe sunt. nec crescūt. h3 qñ tias petita fit magna: nec decrescūt: h3 fit pua vt i aut. d' iudi. §. ne aut col. vj. itē no. qd re' soluebat huiusmodi sportulas vt hic 7. C. d' epi. 7 cle. aug. gñalif. s3 actori ei restituebat nisi iusta cā eū vocasset vt. ff. d' iudi. cū qui. Itē no. adhuc qd huiusmodi sportule q bus dā p̄sus remittunt vt paup. b' vt in auc. de mā. pn. §. o3 col. iij. a qbusdā pauciores exigebant clericis vt. C. de epi. 7 cle. 7 i auc. ibi posita s3 hodie. Alijs aut p̄p̄uilegiū pn cipis viuētis remittūt in totū vel p̄ pte. vt C. d' fruc. 7 li. expē. l. h. s3 qro si be p̄sone q hnt p̄uilegiū ne sportulas soluāt an hēant actio3 in triplū. dñt qdā sic ne fauor: noceat eis vt. C. de le. 7 p̄sti. qd fauore. ali3 dñt qñ qñ suo iuri renūciauerit cū volentes soluē rūt qd pñt vt. C. d' pac. l. si qd p̄scribēdo. qd veri' est. Si aut iuiti ex acti sunt i qdruplū 2 executorē vel executorē agif. vt. j. e. §. qdrū

lay' noie exegerit tunc enim id ppter qd eoz cāz dānū passus fuit reus id i tripluz ab a ctore cōsequat' vt in h triplo ēt simpluz i quo dānū passus ē p̄nu meref qd nra p̄stitutō introdūrit que' in nfo codice d' fulget quā pro culdubio certuz ē ex. l. p̄diticia emanare qua

pli. s3 cū hodie caueas de duplo restituēdo. vt i aug. d' execu. §. j. vt courigi qd hic dñ vñ hodie nulla ē actio i triplū qd vez p̄uto. sed ali3 dñt si cautio ē omīssa h3 locū qd hic dñ ats h3 locū aut. p̄dca. a

drupli agif veluti sur ti' māifesti. Item d' eo qd d' metus cā factuz sit 7 de ea pecunia b' hoc data sit vt is cui datur calumnie cā negociuz alicui faceret vt nō fa ceret itē ex lege conditi tia' que nostra p̄stōe' oritur in qdruplū l' cō dēnarōez iponens his executorib' litiū q cō

Sportulaz. iō sic dñr quia i sportulis qui busdam obli gones huius modi pōebat tur. Est autē ge n' vāis sportu la vt sportula b' Reus a tē sportule q iudicib' p̄ stabantur. ab vtro3 presta bāt. vt i aut. vt in. sic quo quo suffr. §. volum' col. ij. Itē iste p̄sō

tule q dabant executorib' dabant an lit. cō te. i. p̄ourecto i bello iste alie i p̄stōne cau se dabant iudicib' vt i aug. de exbi. §. sancim' col. v. 7 de iur. §. ne autez labor colla. vj. c' Cōsequitur p̄ditioe ex hac l. greca vt ibi h3 qd erat l' alio codice nō aut ē i eo qd hēm' 7 part' actor hanc penā triplū sine sine dolo sine cū dolo iheruit 7 sic cātiue vel p̄secutiue dñ. s3 nōne ē cāz amittit vt. C. de plus pet. l. l. s3 certe ibi plus deligt. qz in certamine ne gocij cautionē de petitis exegit vñ grauius punif. vt ar. ff. de of. pre. diuus. d' Codi ce que nō hēmus. e' Cōditicia. l. ex qdaz erat q p̄diticia vocabat. 7. sub se qdā p̄stitu tiōes hēbat. vt h. 7. i. eo. §. itē ex. l. p̄diticia. f' C' Furti facit. §. de ob. q' ex deli. n. l. §. ex penā. §' C' Ad metus. l. actio. q' ex p̄uicia sit i qdruplū. vt. j. eo. §. itē actio 7 vñ ad an nū tm post annū i simplū. ff. qd me. cā. si cū ex. §. i. h' C' De pecunia. l. actio i fact' de ca lūniatorib' finalis in qdruplū. 7 p̄petua in simplo vt. ff. de calū. l. i. pn. 7. §. i. q' locū h3 si do alicui aliqd vt calūniōse aliqde v̄per daf. n. actio i fact' ei ob cui' malū data fuit nō aut dāti. itē dāti qñ dedit vt sibi negociū si ne calūnia si fieret. vt. h. 7. ff. de calū. l. i. 7. l. generalit. §. si. i' C' Cōditicia de qua dic. vt. §. e. §. tripli. in. §. dixim'. k' C' Cōsti tutōe quā nō habem'. l' C' In quadruplū

cui⁹ quadrupli ius nono triplicū sisco simplū dā
nū passio dat vt i aug. vt lit. iur. i. exor. li. §.
hec quoq; 7 petis p additionē ex hac. l. quā n̄
hēm⁹. cū n̄ sit cautū quo genere actōis aga
m⁹ vt. ff. de pdi. ex. l. l. j. a **C** Cōstōnis p
dicte quā nō
habemus.

b **C** **A**oz
mā. i. formaz
certa. n. erat
forma i pōsōe
quā n̄ hēm⁹.
c **C** **A** i reis.
i. puentis. ac.
d **C** **O**imō
d actōe furti
pstat q̄ semp
ē in duplū vt
hic. 7. §. d. cb.
q̄ ex dlic. naf.
§. pēa aut itē
de actōe sui
corrupti nisi l
cāu vt q̄n ma
rito in vxore
datur 7 eō vt
hic. 7. ff. d. ser.
cor. doli d̄bū
§. hec actio 7
l. si. vel dic of
mō. i. siue ne
get siue si: nō
s̄t i oi psona.

e **C** **D**epositi als ē de dolo depositi 7 tūc
dic actōne depositi pp doli nā vtraz non
pōt h̄re locū simul. l. 7 de dolo actio. 7 depo
siti vt. ff. de dolo. l. j. §. j. als nō ē de dolo 7
tūc plana ē l. fa. **f** **C** **D**uplicant. l. si legiti
mis pbōnibus n̄ iur. i. cōicant vt. C. ad. l.
agl. l. ptra. 7. ff. de iureiu. l. est q. g **C** **S**z
illa. l. actio et testō. **h** **C** **I**n d̄ciatōe bene
dicite l. d̄ciatōe q̄ n̄ p̄sent n̄ tenent vel si ius
iurā. detulerit actōis qz exōhetat eū a pbō
ne. vt. ff. d̄ iureiu. l. eū q. **i** **C** **S**imul cau
te ponit simul. i. vna cū eis de qb⁹ als dixi.
vt. §. eo. quadrupli. **l** **C** **R**estituat
vtraz ad diffinitū. i. s̄izant. qd̄ itelligē d̄ scda
s̄nla nā in actōe q̄ me. cā due fuerit s̄nie p
mā de restituēda re. alia de dāno q̄druplo
et cōputāda in eo. vt. ff. q̄ me. cā si cū ex. §.
B. aut. **Sz** nūq̄ vtraz ē diffinitua dic q̄
sic qz vtraz diffinit p̄ouerit. vt. ff. de re.

iu. l. j. **A**li. esse d̄nt admonitiōne q̄ndā p̄s
mā iniam vt. ff. de h̄r. 7. fal. §. si q̄s aut nā 7
ex eo q̄ p̄ p̄mā s̄niam admonet. 7 tādiu ex
pectat q̄ metū intulit id̄ de hec actio arbi
traria. vt. j. eo. §. p̄tereā. **l** **C** **A**bsol
uat. l. a p̄stōe

strozum conueniatur i
constitētem vtro ante
quā iussu magistratū
conueniatur: i solucētē
simpli reddidit: itē actio
de eo qd̄ metus cā fa
ctū sit: a ceteris de qb⁹
simul locuti sumus eo
differt q̄ eius natura
tacite continet: vt q̄ iu
dicis iussu ipsaz rē a
ctozi f̄stituat⁹ absolua
tur qd̄ in ceteris⁹ casu
b⁹ n̄ ē ita: s̄z oimō q̄s
q̄ i q̄druplū cōdēnat
qd̄ ē 7 i furti māifesti a
ctōes⁹. **C** **A**ctōuz at
qdā bōc fidei sūt: qdā
stricti iuris: bone fidei
sunt⁹ he: ex ēpto: vendi

ditatis bonefidei **S**cdā ibi: bonefidei. **T**er
tia: ibi: q̄uis. **A**reti. o **C** **B**onefidei sunt
xvij. actōes q̄ numerant i hoc. §. 7 se. bone
fidei sunt. alie aut oēs stricti iuris. nā quā
cūq; hic n̄ inueniā stricti iuris eā indicabo
qz p̄posito vno d̄ s̄rijs: 7 oia alta itelligenda
sunt. vt. §. de his q̄ sui vel alie. in. sunt. §. vi
deam⁹ s̄z q̄re magis: he d̄nt bonefidei quā
alie nūq̄ id̄ qz possit eē mala fides in alijs
r̄n. qz in oi p̄ctu d̄z bona fides inuenit. vt
C. de ac. 7 ob. bonā fidē imo si inueniat do
lus in p̄ctu bonefidei q̄ det cām p̄ctui n̄ v̄z
ipso iur. vt. ff. de dolo 7 elegant. §. in. s̄z i
ctu stricti iuris purgat p̄ actōne vel p̄ ex
ceptionē doli vt. C. de iur. sti. dolo. Si v̄o in
cidit in p̄ctu in bonef. purgat p̄ amone ex
eo p̄ctu. vt. ff. de ac. ep. 7 v̄. l. iul. §. si vendi
or. s̄z i stricti iuris. d̄ dolo agit vt̄ ex cap. vt
dān ē. vt. ff. de dolo. 7 elegant. §. nō solū. 7

uat. l. a p̄stōe
q̄drupli. acc.
in **C** **A**d in
ceteris. q̄ nu
merant. §. e.
§. quadrupli.
n̄ **C** **A**ctio
nē. hec ē q̄nta
diuisio actio
num.

Actionum.
C **D**ēs actō
nes exceptis
his que hec i
tex. 7 gio. enu
merant sunt
stricti iuris. b.
d. 7 diuidit i
tres p̄tes. nā
p̄mo pōit re
gulā **S**cdō i
spē pōit que
sunt actiones
bonefidei **T**er
cio q̄ h̄ olim
eēt dubitatio
tr̄i hodie claz
ē q̄ petto h̄r

ff. de s. ob. siqs cu alr. cu s dol' vbiq' p'ha
tur: vel mala fides ad qd bonafidei iste dnr
Rn. alie stricti iuris dnr qz si venit i eis nisi
q' stricre exigat na actois vn si veniut vsure
ex. mo: a i p'tractib' stricti iuris vt. ff. de neg.
ge. l. g. tride.

to locato: cōducto ne/
goclorum gestoz mā/
dati depositi^a p socio^b
tutele: modati pigno
raticia^d familie^e hercif

7. C. de vi. l. iij. 7 de cōdi.
ide. l. i. s. i cō
tractib' bōe-
fidei n vt. C.
de act. ep. iul.
s. ex vedito.
7. ff. de v. iur.
moza. s. i bonafidei. itē i atōne stricti iuris
fruct' nō veniūt ex moza si petā q' nō sūt
meū. nisi a tpe litis cōtel. tūc. n. incipiūt veni
re fruct' ex moza: s. si petā q' aliqñ sūt me
me veniūt fruct' ex moza sec' i bōefidei iu-
dicijs: vt. ff. s. vsur. videam'. s. si actōz: item
nō veniūt iteresse si rē dari ē i obligōe. sec' si
rē tradidi vt scāi sit. vt. ff. de s. ob. vbi at. s.
si. r. l. si fundū. 7. ff. de re i. l. siqs ab alio. s.
si. q. veniūt i bo. si. indicijs. vt. ff. de act. ep.
l. i. i. p. n. ita s. oia q' vice obrinet accessioz
nō veniūt i p'tractib' stricti iuris. nisi vt dcm
est nec. ob. q' veniūt ista i arbitrarijs q' sūt
stricti iuris. qz iudicis offō veniūt. nō iur' ac
tōis. vt. j. e. s. p'terea. 7. s. s. iste i si. s. in bo.
si. iur' actōis veniūt p'ter vsurā q' velt ex mo
ra offō iudicis. vt. C. depositi. l. iij. 7. ff. de
neg. ge. l. qz tride. itē in bo. si. veniūt ea d q'
b' nec actū nec cogitatū est. vt rupta 7 cesa 7
silia. vt. ff. de act. ep. fundi. s. si rupta. 7. C. s.
act. ep. p totū. itē ex hoc ti. notat qdā v'ria
quā die vt. j. e. s. i bo. si. p; s q' exuberati⁹
7 p'qui⁹ iudex offm suū ad ea q' bo. si. sūt
extendit quā in p'tractib' stricti iuris 7 facit
s. d. ob. q' ex p'se. i si 7 iō dnr bo. si. 7 alie stri-
cti iuris. a Depositi. hāc actōz dnt q-
dā esse stricti iuris i q'tuo: casib' q' numerā
tur. depositi. l. j. s. j. s. 3o. p'tra. 7 daf i duplū
s. cū q' depositū suscepit de eo qd dolo fecit
s; i h' dē defuncti daf i simplū. vt. l. d. s. ats
semp'tenei i duplū q' depositū suscepit. Et
est rō q're pl' p'unia i p'dicis. iij. casib' q' nu-
merant. ff. de po. qz graui' ē fidē fallere ei q'
ex necessitate deponit. quā q' ex volūtate. vt
d. l. s. merito s; nūqd i his casib' est bo. si.
Dñe qdā q' n' arg. ff. de p'car. l. j. 7. Moza p'tra.
7 dcm' q' sit bo. si. cū ex nō distinguit. nec
nos distinguet dcm'. b C' p'ro socio. q'

est vtrinq' directa ab vtracq' pte. vt. j. de pe.
te. lti. s. ex qb'. c. C' Zutele. s; cū iste taz
p'tarie quā directe iueniant nūqd oēs sūt
bo. si. rñ. sic in dubio. c. s. fauor sit extendend'
vt. ff. de lib. 7 po. l. cū qdā. d C' Pignora

cūde cōmuni diuisi/
dof p'scriptis verbis
q' d'st'mato vl' estima
tōe p'ponit: 7 ea^b q' ex
p'mutatōe competit 7

tutor. s. p'terariū. e C' Familie. q' int coh'
des daf vt. ff. fam. her. l. h. 7. s. de ob. q' ex cō
tractu. s. itē. f C' Diuidūdo q' daf int eos
q' hnt rē cōm q' societate vel si vt diuidaf.
vt. s. d. ob. ex qñi p'tactu. s. itē si int aliquos
7 no. s. e. qdā. s; qd de actōe fini. reg. rñ. q-
dā idem pp' silitudinez quā h; cū his dua-
b'. vt. s. e. o. s. qdā actōes s; p'radico cū hic
est ea nō inueniūt 7 pōt esse rō q're sec' sit in
ista quā i alijs duab' qz i ista id qd p'ur me
um est pōt a tē adiudicari. vt. ff. fini. reg. l. ij.
i si. s; i alijs duab' cōis res n' p'pa adiudicaf.
vt. i. de of. iudi. s. si. g C' Estiatio. vt si
tibi rem meā do 7 estio tibi eā. x. vt aut rem
aut. x. reddas si bo plus vendas tuū sit 7 est
tūc piculū accipieng idifinire. vt hic 7. ff. de
s' est. ac. l. j. si aut sic dixi rem aut estimōnez
reddas. tūc distigua' q's rogauit. vtz ego te
s' vedēdo aut tu me s' tradēdo: vt sit piculū
rogātis. vt. ff. de p'scrip. s. si rogauerit. als si
gratuitā. s. j. h C' Et ea. s. actio p'scrip. s.
i C' Ex p'mutatōe. q' nascit rē demū ab al
tera p'secuta. 7 tūc si ex traditōe rei. s; ex p'cō
ductū appofito vt. C. de re. p. l. ex placito. s;
cū istis duob' casib' sit bo. si. q'ro vbi stricti
iur. erit rñ. vbi daf ex pacto cōtinēti appofi
ta q' velt: vt. ff. de pac. l. iuris. s. s; cū nul
la. 7. s. q' nimo. 7 ē rō q' nō iuenio q' sit bo.
si. nisi i duob' casib' itē i p'tractib' trib'⁹ in
notatis do vt facias facio vt facias 7 i s'rio d'
quo dixim'. do vt des qd ē p'mutato. i p'i
mū. n. duob' p'scrip. s. actō ē stricti iuris. s; i
ertō ē bo. si. v' hic d' i q'ro p'tactu in o'fato
r. facio vt des d' dolo agit p'scrip. s. vt. ff. de
p'scrip. s. nālis. s. ad cū facias vt des itē i o'i
p'tactu vbi ē incertū de noie actōis h; locū
p'ec actio. 7 ē stricti iuris vt. ff. d' p'fcri. s. l. ij.
h. 7. iij. 7. iij. sed quid de actōne in factum. nū
quid ē bo. si. rñ. quattuor: sūt genera actio

nis huius in facti vnum vt b̄ datur ex oi edi
cro vel interdicto p̄oria vbi non dedit p̄e
tor certū actōis nomen vt interdi. §. h. z. ff.
nan. cau. sta. l. idē in principio. secundo vbi
dat in subsidium. l. aq. vt. s. ad. l. aq. §. h.
tertio vt def

vbi cūq; p̄
scriptis ver. vt
tunc ea tem
est q̄ actio p̄
scrip. ver. vt
ff. d̄ p̄ scrip.
ver. l. j. in fi.
itē quarto de
in factis q̄
ē varijs figu
ris cāz. vt. C.
de sa. san. ec.
l. an. cū. q̄.
p̄tū genus n̄
p̄t sub regu
la cōp̄ehēdi.

ficat nec mora vt. ff. de vsur. mora. in prin.
¶ Nunq̄ ergo ē stricti iuris semp. r̄i. sic. cū
hec nō inuentā q̄ bo. fi. sic: s; qdā dicit q̄
in tertio casu vbi loco p̄scriptis ver. datur.
q̄ cōpeteret ex p̄mutatiōe vel estimatiōe sit
bo. fi. q̄ ē fallum vt. p̄ oi p̄tractu vbi certū
debet h; locū certi p̄ditio. ff. si cer. pe. certi
p̄ditio r̄ tū nemo dicit aliq̄ p̄ditionem esse
bo. fi. itē qd de actiōe p̄scrip. ver. q̄ p̄ p̄ca
rio datur. Dicit qdā qd bo. fi. est. vt. ff. de
p̄cario. l. ij. §. hoc interdū. s; p̄radico. quia
non inuenitur qd sit bo. fi. vt. ff. de p̄car.
l. ij. §. hoc interdū. a ¶ Hereditio. q̄ dat
p̄ possidente p̄ fide vel possessore vt. ff. de
pe. her. l. regulariter. z. l. se. z. l. q̄ interro
gatus. b ¶ Adhuc. i. vsq; ad tpa hui⁹. l.
vel n̄se p̄sonis. de q̄ statim memoriā facit.

¶ Constitutio. vt. C. de pe. her. l. fi. in fi.
¶ **Fuerat.** ¶ Actio rei vxoris q̄ olim p̄ dote
cōpeterat ē hodie trāsfusa i actiōe ex stipu
latu cū oi suo iure q̄ actio ē puilegiata respe
ctu hypothece seu p̄p̄tatis seu p̄latōnia. b.
d. Areti. b ¶ Fuerat r̄ rei vxor. ac. nomē
erat actionis. vel dic q̄ facti denotat. i. rē ip
sam vxoriam. c ¶ Ex stipulatu. q̄ s̄s̄e p̄
dote dat. d ¶ Translulimus. vt. C. de rei
vxor. ac. l. j. i p̄n. et cōp̄etit b̄ actio ex stipula
tu siue marito vt ei dos datur siue vxori vel
patri eius vt restituatur r̄ siue vtiliter fuerit

interposita stipulatio siue. non tamen. sem
per creditur tacite r̄ vitit ite r̄uenit. vt. C. de
rei. vxor. ac. §. j. nā r̄ aī itel ligat stiplo tacita
vbi nō ē. vt. ff. de adop. his vbi. z. ff. si cui
plurē. p. l. fal. l. ij. §. 3re sciēdū. e ¶ Ade

tes oē i⁹ qd res vxoria
ante hēbat cū m̄ris di
uisionibus i actiōm; ex
stipulatu q̄ de donib⁹
exigēdis p̄ponit trāstu
lim⁹ merito rei vxorie
actiōe sublata ex sti
pulatu q̄ actio p̄ ea in
troducā ē naturā bōe
fidei iudicij t̄m ex actiō
ne dotis meruit vt bo
nefidei sit s; tacitā eis

ruit. f. actō ex
stipulatu vt
hic. z. C. d̄ rei
vxor. actio. §.
s; nō ignora
m⁹ ale. n. stri
cti iuris. s; cū
nō inueniatur
bo. fi. vt. s. e.
§. actionum.
f. ¶ Actioz. bi
pothecariam.
g ¶ Et. i. ac
tio ex stipula
tu vel mulle
ri.

b ¶ In ipo
theca. f. ex vtrazq; parte siue ex parte mulie
ris ad petēdā dote siue ex pte vni⁹ ad peten
dā eā. semp. n. sūt ibi tacite hypothece. vt. C.
de rei. vxor. ac. §. j. i ¶ Creditorib⁹. S; n̄
qd oib⁹ idistincte: r̄ n̄. fm. ad. sic siue p̄
hēant pign⁹ vel hypotheca exp̄ssuz. siue fi.
S; hec opi. nō valet qz lex distinguit vt. C.
de iure do. l. vbi itē s̄s̄e r̄ mulier pari passu
ābulāt. vt. C. de pul. s̄s̄. l. q̄uis. r̄ s̄s̄e nō p̄
ferē hēntib⁹ exp̄ssam. vt. ff. q̄ po. i. pig. ba. si
pign⁹: s; nec mulier. scdā ē opi. vt distinguat
iter pign⁹. s; traditū r̄ hypotheca. f. nō tradi
tā. p̄rio casu nō p̄ferat mulier. scdō sic. vt
arg. ff. q. ca. ta. pig. §. l. pe. S; r̄ hāc repro
ba p̄ id qd ē. s. e. §. iter pign⁹. Tertia ē opi.
fm. B. z. Jo. z. Azo: vt h̄ntibus tacitā hypo
theca p̄ferat. n̄ aut h̄ntib⁹ exp̄ssas. lex. n. sūu
puilegiū q̄ dederat p̄mis eis adimere. p̄
m̄it p̄ mulierē nō aut id puilegiū qd q̄s̄i
bi aduenisset. r̄ b̄ caute p̄bat p̄ s̄ba. l. c. q̄
pot. i. pigno. ba. l. fi. ibi. z; anterioris t̄pis p̄
uilegio s̄nt vallat ac. k ¶ Cū ipsa. vis sa
ciēda ē i eo qd dicit ipsa. nā ali⁹ nō admittit
ad tale puilegiū agēs pro dote etiam hēs
mulieris. vt. C. de priu. do. l. j. n̄s̄i sit de su
is herēdib⁹. i. de filijs r̄ alijs descendētib⁹
mulieris. C. qui poit. in pig. ba. l. fi. sed nun
quid p̄ curatori mulieris datur hoc priuilegiū.
respon. sic. vt. ff. soluto. ma. alia. z. ff.

de pecu. l. si minor. §. qm ite qd hic dicit de
dote sua id dicit qz aliud e i dona. pp nup. na
i ea no hz hoc privilegii. vt. C. q po. i pig. ba.
l. si. in si. §. qn mulier pot expri de dote. rñ.
so. ma. no pus nisi marit' ad iopia verget.
vt. ff. de iure

do. l. vbi. z. ff. soluto ma. l. si colate i pn. q hoc sine ip- sa dederit do tes siue ali' ex ne' q m no fu it pact' de ea sibi reddeda quo casu sibi si mulieri da- ret vt. C. d rei vxor. actio. §. accedit. si aut pf mulieris d dicit dote pri actio z filio fil dabit imo ali qnulu hz pl' pf q agit z filia sep credit co sentire nisi heat iusta cam pdicedi z pdicat. vt. ff. so. ma. l. ij. §. si. z. l. no solu. z hac dote itegrā dz suare pf. p filia nisi clade. i. tepe- stare vel visum fuerit primoniu diminutu. vt i aut. de equali. do. §. qz so oia col. vij. sz nūqd p hoc privilegii dabit vt q no. qz sua actio agit. vt. ff. so. ma. l. ij. §. voluntate. qz sic vt. qz p hoc filie puidet cu pf hac reuare cogit filie z hoc vey puto vt hic of.

C In boefidei aut iudicij liba pias pmit ti vt iudici ex boō z e quo estimadi qntū actō ni restitui debeat in q z illud ptinet vt si qd iniuce prestare actores

pecu. l. si creditor. §. j. Sed nonne statz hic subicit qz actioni in rem potest obijci com- pensatio ad ergo videtur fieri de specie qua- titate sz dic qz sit rei vē. qn re nō restituta iu- rat i lite vt i verā estimationē. vt. ff. d rei vē. q restituerē. Itē qd si hic ide rebitū ei gene- re. vt demo tibi hoiez. z tu mihi hoiez Rñ. fit cōpēsario vt. ff. si sgs br. pe. l. j. §. itē cum me. z. ff. de br. liti. g non militabat. j. Rñ. z ff. de. l. ij. vñā ex fa. §. sz si vno. Itē qd si ab vna gre debitū ē pfectū ab altero negatū. rñ. nō p3 apto iur. vñ. si fit cōpēsario. vt. C. de cōpē. l. si. §. pe. i

C Et actioes accusati ut casus est. k Cplō iure adeo vt dixe- rūt qdā nō ē necesse voce hois opponi cō- pēsationē vt B. sz certe imo ē necessariū vt opponat. qd p bo trib' rōib' nā fideiusor- puer' elegit vt vel sibi vel qd reo debet cō- pēsēt. q electio sibi nō daret si ius cōpēsaret vt. ff. de cōpen. si qd itē z re' puer' elegit. i quācām cōpensat si deat ex plurib' causis vt. ff. de cōpen. l. labeo. itē lex dicit eum male agere cui obijci pot cōpensatio. vt. ff. d cōpen. l. verū sz q male agit heat actionē. sz eliditur exceptione vt. ff. qn di. vñ fr. le. ce. l. j. i si iudicium hanc opti. qd adijct actio- ne stricti iuris ad id qd erat oli. Rñ. qz doli mali tm obijciebat exceptio; sz nūc cōpē

oportet eo cōpēsariō i fliquū is cū q actū ē dbeat cōpēsari. Sz z i stricti iuris iudicij ex fscripto diut marci op- posita doli mali cpe- ptōe cōpēsatiō iduce- bat sz nra pstitutiōe cas- dē cōpēsatiōes q iur a- pto nitunt lat' itro- duxit: vt actioes ipo iu- re mianant: siue i rē si- ue psonales siue mal's

oportet eo cōpēsariō i fliquū is cū q actū ē dbeat cōpēsari. Sz z i stricti iuris iudicij ex fscripto diut marci op- posita doli mali cpe- ptōe cōpēsatiō iduce- bat sz nra pstitutiōe cas- dē cōpēsatiōes q iur a- pto nitunt lat' itro- duxit: vt actioes ipo iu- re mianant: siue i rē si- ue psonales siue mal's

to. i. vbi qn- tas hicide de- bet. nam spci ad spem vel spem ad qn- tate: vel qn- tatas ad qn- tates. si ē quantas vt spēs nō sit cō- pēsatio qz nō p3 iure apto. vt. ff. d pig. ac- tio. si puene- rit. j. rñ. z. ff. d pdi. ide. si nō for. §. si centū z d ipē. in re. do. fa. l. qz of. l. si. z. ff. de

pecu. l. si creditor. §. j. Sed nonne statz hic subicit qz actioni in rem potest obijci com- pensatio ad ergo videtur fieri de specie qua- titate sz dic qz sit rei vē. qn re nō restituta iu- rat i lite vt i verā estimationē. vt. ff. d rei vē. q restituerē. Itē qd si hic ide rebitū ei gene- re. vt demo tibi hoiez. z tu mihi hoiez Rñ. fit cōpēsario vt. ff. si sgs br. pe. l. j. §. itē cum me. z. ff. de br. liti. g non militabat. j. Rñ. z ff. de. l. ij. vñā ex fa. §. sz si vno. Itē qd si ab vna gre debitū ē pfectū ab altero negatū. rñ. nō p3 apto iur. vñ. si fit cōpēsario. vt. C. de cōpē. l. si. §. pe. i

faciōs exceptio opponit vt hic 7. j. co. §. p
 7 nihilomin⁹ doli. cū gñalis fit: vt. ff. de ex-
 cep. doli. l. ij. §. 7. gñalit. l. C. Inuuant. f.
 cōpensatiōes. m. C. Sine als. f. actiōes vt
 mixtas q̄ sunt. iij. 7. §. e. §. qdā actiōes. Item
 psecutio fidei

cō. itē offō iu-
 dicialis 7 silia. q̄
 actiōes sunt 7
 largissime ex-
 cepto vocabu-
 lo. vt. ff. de ac-
 tio. 7 obli. l.
 actōnis p̄bo.
 vñ 7 petitio-
 nes cautionū
 occasiōe dāni
 ifecti cōpēlat
 vt. ff. de dā. l.
 fec. l. j. l. siqs.
 §. siqs. q̄.
 a C. Depositi-
 ti. qd tu liceli

quascūq̄ excepta sola
 dpositi actiōe cui aliqd
 p̄p̄satōes noie oppōi
 saḡ ip̄si eē credim⁹: ne
 s̄b̄ p̄tertu p̄p̄satōis d̄
 positay rex q̄ ex actiōe
 d̄fraudet. C. P̄refca
 quāsdā actiōes arbi-
 trarias ex arbitrio iu-
 dicialis p̄dētēs appella-
 m⁹ i q̄b⁹ nisi arbitrio
 iudicialis is cū q̄ agit a-

gas quando pecunia non signata est depōsi-
 ta. quo casu etiam aliam similez reddere po-
 test. vt. ff. de depōsi. l. lucas. 7. l. die spon. §. j.
 si aut̄ esset depōsiti facta in spē vel i pecunia
 vt i spē qd̄ eē p̄t. ff. d. l. j. plane. §. hoc ita
 tūc. et alia rōne nō obijciēt cōpensatiō. qz i
 spē nō fit cōpensatiō. Itē qd̄ hic dicit i actō-
 ne depōsiti. idē dicit qdā i actiōe cōmodati-
 ti. vt. C. cōmodati. l. sub p̄tertu. s̄ certe imo
 est ibi rō qz in spē fieret. nā sole spē cōmo-
 dant nō quātitates. nisi q̄ntitas i spē cōmo-
 daret. vt. ff. cōmo. l. ij. §. si. itē cessat als cō-
 pensatiō vt q̄n p̄ violentiā mihi rē abstulisti
 vt. C. d̄ cōpē. l. si. si. fit. 7 s̄isco si opponit i q̄-
 busdā casib⁹ quos dic. vt. ff. de iur. si. auferē
 §. q̄ cōpensatiōe. itē i curatore q̄ fraudauit
 publicā ānonā. vt. ff. de cōpen. ob negociū.
 b C. D̄fraudet. s̄ nōne hec rō vbiq̄ p̄t
 habere locū. Rñ. nō ita. qz si restō denegat
 est doli⁹. vt. ff. mā. si p̄curatorē. §. dolo. item
 depōsitari⁹ d̄ dolo tm̄ als tenet. vñ si hec ma-
 gis grauetur non est mirum vt. ar. ff. de iur-
 reiu. cum. qui in prin.

P̄terea. C. Actiōe arbitrarie ideo dicte
 sunt qz mere arbitrio iudicialis sunt 7 sunt tā
 reales q̄ p̄sonales. h. d. 7 diuidit i tres pres.
 Primo q̄re dicant arbitrarie: Secūdo q̄ sint
 iste arbitrarie. Tertio qd̄ iudex in his possit
 Secūdo ibi: s̄ iste Tertia ibi: in his enim. ar.

P̄terea arbitrarías. s̄ nunqd̄ sunt
 bonefidei vel stricti iur. r̄idēt qdā q̄ bone-
 fidei sunt qz in iudiciali arbitrio sunt vt. j. p.
 xi. §. in si. 7. §. e. §. in bonef. iud. s̄ hoc non
 valet. qz offi. iu. qd̄ in bo. fi. iud. venit ē iur.
 actiōis. s̄ hoc
 qd̄ ē in arbi-
 trarijs mez ē
 7 i iudice im̄
 ē vt ff. de co.
 qd̄ certo lo. j.
 in bo. fi. alij
 dicunt q̄ nec
 s̄nt bo. fi. nec
 stricti iuris. i.
 mo est certig
 spē ad illam
 diuisionē q̄ ē
 s̄. co. §. facti
 eis. ff. de i. litē
 iurā. l. i. actōi-
 b⁹. §. plane. 7
 ctozi satisfaciatur veluti
 rē restituatur v̄l exhibe-
 at v̄l soluat v̄l ex no-
 xali causa seruum de-
 dat. condemnari debe-
 at. Sed iste actiones
 tam i rez quā i perso-
 nā inueniunt. In rē ve-
 luti publiciana p̄futa-
 na d̄ r̄b⁹ colōi q̄si fui-
 ana q̄ ē hypothecaria
 vocat. In p̄sonā velu-

ff. de vsur. l. i. fideicō. §. i. his h̄c ē reprobat
 qz d̄a diuisiō ē p̄fecta 7 imediata. alij dicit
 veri⁹ ē q̄ sunt stricti iur. cū bonefidei si iue-
 niant. s̄. eo. §. actionū. d C. Ex arbitrio.
 bñ dicit ex arbitrio. nec. m. obligat⁹ ē rē re-
 stituere vel simile qd̄ facere. qd̄ p̄mpte di-
 ces eē vez in actiōe in rē. in p̄sonalib⁹ aut
 arbitrijs q̄ hic enumerant dices qz h̄ exhibi-
 bitio vel restō fit i obligōne. pena tm̄. l. inter-
 esse. vel q̄nti litē iurati ē nō nisi p̄ offi. iudic-
 is p̄stat. 7 iō arbitrarie dñr. e C. Restitu-
 ar. vt in rei v̄. q̄ ē arbitrarie cū p̄mo rē re-
 situēdo liberare als iudiciali arbitrio i lites
 iurat. vt. ff. de in litē iurā. l. in actiōe. 7. ff. d̄
 rei v̄. l. q̄ restituere. vel hypothecaria. vt. j.
 p̄. §. vbi hec oia exēplā diligēt⁹ dicuntur.

¶ Vel exhibeat cū ad exhibēdū agitur.
¶ Vel soluat. s̄. co. certo loco soluēdū ē.
¶ Vel noxali. cū noxali agit. i C. De
 dat. l. det. h C. Cōdēnari. diuisiō modis si
 et cōdēnatio sicut diuisiō iste arbitrarie.
 vt dicent⁹. j. p̄. §. in si. i C. Si iste actiō-
 nes. s̄. arbitrarie. m C. In rē. s̄. sepatis nā
 vna 7 eadē actiō nō p̄t i rē 7 in sonam eē
 nisi in q̄tuor casib⁹ mixtis 7. s̄. co. qdā. ar.
 n C. Publiciana. de qua hēs. s̄. co. §. alie.
 o C. Seruiliana de his duab⁹ spēb⁹ hēs. s̄.
 co. §. fuiana. p C. In p̄sonā h̄ i p̄sonam
 vt hic tm̄ i rē ē scripta vt. ff. qd̄ me. cā. l. me-

tit. §. ala. iudicēdū als cū aut ⁊ de hac die vt
s. e. §. itē actio. a De eo dolo. actio de
dolo ē arbitraria vt hic qd est iō qz liberat
dolosus vep itereffe p̄itādo: si restituere nō
possit. als iudicis offō iurat i litē. vt. ff. dō
lo. l. arb. i p̄n.

b **C** itē cer
to loco. l. pe
ctia petitur.

c **C** Pro
missus. idē ē
si legatū sic re
lictū certo lo
co dādū ⁊ idē
si mutuum sic
datū certo lo
co redēdū. nā
hic trib⁹ casu
b⁹ locū hz cer

ti p̄ditio arbitraria. si p̄missio ⁊ legatō ⁊
mutuo ⁊ als si. vt. ff. de eo. qd cer. lo. l. ij. §.
hoc aut. ⁊. l. si h̄s ⁊. l. aut. ⁊ qd hic d̄r petit.
salteri quā vbi fuerit p̄missum dari. ⁊ ve
nit in ea vtilitas tā agētis quā rei. vt. j. eo.
§. loco. d **C** Actionibus. l. p̄sonalibus.

e **C** Simb⁹. si rē. ⁊ sunt decē de qb⁹ dixe
rar. s. vel die qd alie sunt arbitrarie q̄ hec nō
numerant. vt ecce actio in sc̄m daf ⁊ nauā.
canponē. l. tabulariū. vt. ff. nau. cau. sta. l. j. i
p̄n. s; qdā dicit ea nō ēē arbitraria qz ibi si
ferant sine due itē ē actio in sc̄m q̄ daf ⁊ tra
publiciana. vt. ff. de publi. l. j. i p̄n. itē actio
fni. regun. ff. fini. regun. l. ij. in si. ⁊. l. ij. itez
actio redibitoria: vt. ff. de edi. edic. l. redibi
toria itē actio ex stipulatu p̄ dote reperēda
daf vt. ff. so. ma. l. si iust. §. marituz s; certe
istō casu non iō iurat in litē qz arbitraria sit
s; qz bonafidei sit. vt. s. e. §. fuerat itez actio
rep̄ amoraz ē arbitraia. vt. ff. rep̄ amo. si cā
dos i si. f **C** Māz. i. bonitatē. vt d̄r qdā.
vel meli⁹. i. p̄m nām actōis arbitrarie que
itēdū. nā triplex p̄r modus p̄denatōis de
stibendi in arbitrijs. vñ due sine ferant p̄
ma de restituēda re ⁊ nisi restituat fiat p̄de
natio in penā vel interesse p̄dilationē iuris
iurādi in litē vt p̄z in actioe qd me. cā ⁊ in
actioe de dolo ⁊ rei vē. ⁊ actioe ad exhiben
dū ⁊ sitib⁹. ⁊ alius ē mod⁹ vt vna ferat snia
⁊ in ea statim interesse p̄siderat. vt qn certo
loco aliqd dādū est ⁊ hoc in ista sola. terti⁹
mod⁹ est vt nō in q̄ntitate p̄denatōis fiat ar
bitriū s; in q̄litate. vt actioe noxali in qua

arbitratur iudex an liberetur dando seruū
pronora quod est quando domino igno
rante ve prohibere non valente deliquit.
alias insolidum tenetur. vt. ff. de noxa. l. j.
in prin. ⁊. l. in delictis. i prin. acc. g **C** Sa
tisfieri. sed nō
ue hoc idem
in bo. h. iudi
cia. sic. rñ. qz
triplex ē offi
ciū punū qz
obinet actio
nis vices p̄ qz
offm petunt
salaria aduo
catorz ⁊ resti
tutiones ma
iorum ⁊ mi
norum. vt. ff.

teris sitibus p̄mittit
iudici ex bono ⁊ eq̄ s; z
cuiusqz rei de q̄ actū ē
naturā estimat quē ad
modū actōi satisfieris
oporteat. **C** Iurat at
qz iudex vt oimō quā
tum possibile ei sit.
C Etē pecūie vt rei sitē

de mino. l. qz si minor. §. si aliud ē qz bone
fidei actōibus inheret quā iure actōis v̄it.
vt. ff. de eo qd cer. lo. l. in bonafidei. ⁊ vna
cū actione p̄r. vt. C. depo. l. i. ij. tertiū est qz
inheret actionibus stricti iuris qbusdā. s. ar
bitrarijs. hoc ex solo motu iudicis de scēdit
vt qn libez sit facere. s; in actionibus bone
fi. alitringit ad hoc. itez in actionibus boni
vna fertur sententia in his autem plerūqz
due. vt modo diligenter notauimus.

C Iurare. **C** Diuiditur in tres partes. p̄ri
mo mandat iudici de ferendo certam sen
tentiam vsqz ibi: certe pecunie Secundo li
mitat mandatum si illud est possibile vsqz
quantum: tertio remouet vñm obiectum
vsqz ibi: etiaz si de incerta ⁊. h. d. Iudex d̄r
ferre sententiam certam etiam super libel
o incerto: si incertitudo est in potestate iu
dicis. h. d. are. h **C** Possibile. hec ideo
dicit interdum non potest certam ferre sen
tentiam. quid. n. si homo in genere promissus
petitur vel subalternatione. puta stichū
aut p̄p̄hilū aut dānā enēdari. vel suū pro
nora dari certe iudici si ē possibile ferri cer
tā sniam qz nā actōis si. parit. vt. j. d̄ of. l. i.
i p̄n. idē dico in bere. pe. nā sicut sufficit i
bello p̄ponere vtr ita ⁊ in sententia. pa. si p̄
nuncio re heredem exiitisse vt ex asse vel ex
semissis. ⁊ iō tibi hereditatem restituendaz.

i **C** Pecunie. s. cum pecunia petitur.
h **C** Rei quando alia res petitur. que
in quantitate consistat vel non. ⁊ hoc si cer
tū est petitiū alias. n. nō tenet snia nisi i aliq̄

pre actor res certa scripta inueniat. vt. C. de sen. q. si. cer. qua. l. hec snia. si at e i certu aut certificari pot. vt si peto interesse qd dz coraz iudice pbari z dduci ad certitudinē. vt. C. de sen. q. p eo qd interest. l. vna. §. ij. z tuc lo-
 cuz hz hic. §.

aut nō pot d duci i certitu dinē. vt ihoie ghalie pento z silib: qua mō dixim⁹. z tuc nō hz lo- cum. §. iile.

C Ferat. z i scriptis. vt C. de sen. ex pl. reci. l. si. ni si i qtuor cas- sib⁹. vt i aut. de mā. pn. §. si tibi z i aut. vt iudi. sine quoquo sus §. necessitate. z i auc. vt de. apud ppi. e. con. §. j.

C De in- certa. vt de in tereffe.

S i C. p. petēs in iudi cio loco. causa re. vel tpe. oli cadebat a cā: hodie nō pl?

petēs tpe venit alr punied⁹: q: in eo indu- cit duplicant: z actor ad oē dānū litis tenet plus dō petēs alijs modis in triplū sumpt⁹ quē sustinnit re? litis noie puniet. h. d. vsqz ad. §. i min⁹ lz ego legā vsqz ad. §. huic et z diuidit principālir in duas pres. p̄mo ponit id qd erat de iure antiquo: qñ pl? pe tebat. Secūdo id qd ē de iure nouo. Scda ibi: s; hec qdē itē p̄ma subdiuidit i tres: nā primo ponit regulā ḡnālē iuris antiq̄ qlif puniat plus petēs. Scdo quot modis dicat plus petet Tertio extrane? cuiusqz scda ibi plus at: tertia ibi: re veluti. Al. **C** Sua itentioe. l. libello. vbi erat intentio sua.

C Cōplexus et tpe. vt. ff. de lib. le. l. nō

solū. §. j. naz plus quattuor modis dr. vt. j. p. r. §. 7. oibus his locū hz. §. iile. e **C** A mitteba: fa. j. de excep. §. rpaies. qd hic di- cit in puato idē erat in fisco. vt. C. de iu. si. l. iustas. l. r. **C** Licut miosi. rrv. ānis. ac.

C Cogni ta. bñ dicit cā cognita. nam oēs in iegrū restituere cā cognita pmit tant vt. ff. de in inte. re. l. n̄ omnes.

C Zuen tute. i. facilia te sua idē ml to magis do lo aduersarij vt. ff. de mi- no. l. j.

C Cōstan- sūmus erra uit in facto in quo prudētī simi fallūtur. vt. ff. de iu. z fac. igno. l. ij. k **C** Quib⁹ f. codicill.

C Quibus dā. legatari- is pter eā q si bi in testō re- licta sunt.

C Ad iue bātur. nā tot

erāt legata vt lex falcidia locū hēret. i. opoz tebat vt legata defalcarent ad hoc vt hēret hēs falcidiā qz do drātē excedebāt vñ heres debet detrabere fal. vt. §. ad. l. fal. §. j.

C Plus at vt oib⁹ his modis eā videat cadere iure antiquo vñ p̄sus. o **C** Plus petif. cā. tpe. rez lo. p **C** Tpe. rōe. a simi li p̄riū. q **C** Petere. vt hic. r. §. s. fidei cō. s̄no solū. **C** Loco cōmemorazione idē h̄ne vtilitatei vel interesse rei. nā ē hñ da ei? vtilitas si suainter sit i loco destinato poti⁹ pueniri. vel dic de ipso loco. nā ipm locū vbi erat faciēda solutio i bello pone- re dz sic peto. r. vt mihi soluas hic: vel vbi soluet. p̄missi. vt hic. r. ff. de eo q certo lo

solū. §. j. naz plus quattuor modis dr. vt. j. p. r. §. 7. oibus his locū hz. §. iile. e **C** A mitteba: fa. j. de excep. §. rpaies. qd hic di- cit in puato idē erat in fisco. vt. C. de iu. si. l. iustas. l. r. **C** Licut miosi. rrv. ānis. ac.

eo. l. ij. §. h. p. hec nisi soluat poterit eū pue
nre vbiens voluerit dūmō puenit beat
ibi for. nō als. vt. ff. de iu. l. hīs absens. i. fi.
§. pla. dicit q. s. vbiens poterat eū. puenit
et ibi vbi nō heat for. et est p. eo. ff. de iudi.

l. euz. g. 2. ff.
de cōsi. pe. si
duo. §. sed et
certo. §. certe
qd dictis legi
b. d. vt quo
libet loco pos
sit pueniri. ve
rū ē idoneo
vbi cōuentus
habeat foruz
vt arg. ff. de
mu. et ho. l. vt
gradati. §. j.
a. Adimit
adimere de
sideret nō tñ
adimere pōt.
b. Arbitraria. i. vtilis
certi conditō
ex stipulatu
vbi stipularō
interit vt h
sunt vel vtilis
certi pōditō ex
mutuo, vbi
mutuz erat
dādū cer. lo.
reddendum.
vel vtilis a
ctio ex testa
mento vbi le
gati dādūm
cer. lo. nec. n.
est proprium
nomen actio
nis vt. ff. de
eo q. cer. lo.
l. ij. §. hic aut
actio. et l. si he
res. et l. aut. si
mutua.
c. Propo
nit. i. tribuit
vel datur. vt
ff. de eo q.

tif veluti euz q. certo
loco sibi id qd stipula
tus est alio loco petit
sine cōmemoratione il
lius loci i quo sibi da
ri stipulatus est: verbi
gratia: si is q ita stipu
lat⁹ fuerit. Ephesi da
re spōdes rome puf. i
tendat dari sibi oportere.
Ideo aut pl⁹ petet
itelligit: qz vtilitatem
quā habuerit pmissor
si ephesi solueret adi
mir⁹ ei pura itentōe p
pter quā cāz alio loco
petētī arbitraria actio
ppōnit⁹ qua scilicet
rō habet vtilitatis q
promissorū competitu
ra fuisse si illo loco sol
ueret quo se soluturū
spōdit. Que vtilitas
plerūqz in mercibus
maxime iuenitur velu
ti vino: oleo furnēto
q per singulas fgōdes
diuersa habent pcia.
Sed et pecunie nume
rate non i omnib⁹ re
gionib⁹ sub eisdē vsu
ris fenerantur siqs tñ
ephesi petat: id est co lo
co petat q vt sibi detur
stipulat⁹ ē: pura actōe
agit recte. Idqz ēt pre

cer. lo. l. si ephesi. d. Promissori. sed at
tozis vtilitas attenditur et vtriusqz vtilitas
simul attendit. vt. ff. de eo q. certo loco da.
l. ij. respon. e. Pura. i. respon. habita
ta mentione vel ratione loci vbi erat facien
da sol. vt dixi
mus. §. eo. §.
huic. C. Sū
matus est iste
§. cum pice
dēti vnde ve
ro q in alter
natiuis con
tractibus in
dubio est ele
ctio vbitozis
concor. l. ple
rūqz in fi. ff.
de iur. do. ar.
f. Qui cau
sa. hanc cau
sam electionē
iam vocabat.
g. Electio
nisi vnum iā
inter sit tunc
alteruz quod
superest pre
stabit. vt. ff. d.
eo qd cer. lo.
l. non vti que
et facit ad hūc
ff. de iur. do.
l. plerūqz in
h. Quid
ergo eripit. i.
eripere vult.
accur.
i. Facit. i.
facere vult.
k. Prodi
ta est. id est da
ta et est actio
ex stipulatu
hoc modo p
ponenda vt.
tricitur hic.
P. Preterea.
C. Summa
tum est cum
§. si quis agēs
§. co. si. Tre.

tor monstrat. f. qz vtili
tas soluēdi salua ē p
missori. C. Quic at q
loco pl⁹ petet itelligit
prim⁹ ē is q cā plus
petit: vt ecce siqs ita a
te stipulcē hoīem sti
chū aut. r. ant reo dare
spōdes: deinde alterū
petat veluti hoīez tñ
aut. r. aureos tñ iō at
āplius itelligit qz i co
genere stipulātōis p
missoris ē electio vtrū
pecuniā an hoīez sol
uet malit: q igit pecu
niā tñ vt hoīez tñ si
bi dat oportet intēdit
eripit electōez aduer
sario et eo mō suā qdē
pōditōez meliorē facit
aduersarij vō sui dteri
orē: q d cā talī ea re p
dita ē actō: vt siqs itē
dat hoīez stichū aut a
ureos. r. sibi oportere
dat. i. codē mō petere
q stipulat⁹ ē. C. Pre
terea si quis generalitē
hominē stipulat⁹ sit et
spālīter stichuz petat:
aut generalitē vinum
stipulat⁹ sit et spālīte cū
panū petat aut genera
liter purpurā stipula
tus sit: deinde spālīte

I Preterea hoc est aliud exemplū q̄lter
cā plus petat a **T**ollit. i. tollere vult ac.
b Precij facit ad hoc. ff. loca. ita q̄ritur.
§. i. r. ff. de pdi. r. demō. qd̄ traditū est. r. l.
se. r. ff. de in d. e. adic. l. veditor. §. §. si. neu

tra. r. ff. d̄ vsu
r. ha. l. si. r. ff.
vsufruc. bac-
tenus. §. si. r.
l. sequen.
c Sz B qui
d̄ ē. se. §. q̄ dixi-
mus vt plus
petēdo cadat
a tota cā. vt
ē. codē. §. si.
q̄s agens.

e Zenoni-
ana. scilz gre-
ca: quā. non
habemus.
f Et no-
stra. s. greca
quā non ha-
bemus.

g Consti-
tutio. s. greca
vt dixim⁹ cu-
ius snia est vt
tēpus debeat
duplicari cō-
uento r expē

se omnes sibi restitui. vt. j. de exceptio. §.
hodie autem. **h** Quantitate r sic re-
i **M**odo. i. locovel. cā: vt. §. plus aut.
k Diximus. vt. §. codē. §. tripli. r. ibi hu-
ius nostre p̄stitutionis grece sentētia recita-
tur sz si non solū petijt sz et cautionē exegit
post lit. contestā. amittit debitū etiā. hodie.
vt. C. d̄ plus peti. l. i. q̄ est huic cōtra. si ante
lit. cōtest. peniteret nō p̄nit q: non. petir sed
petere vult. vt. ff. rem. ra. ba. l. ampli⁹ nō pe-
tit. r. in. d. l. plus peti. l. i. **l** P̄sumat. l. cō-
ditioe ex. l. illa greca cui⁹ effectū habuim⁹.
o. co. tripli. r. in hoc. §. pl⁹ aut.

S i minus. **C** Petens minus q̄ ei debeat
tur p̄t coraz eodē indice residū petere idēz
si aliud p̄ alio petierit per errorē naz p̄t li-
bellū mutare. h. d. Et diuidit in duas p̄ce-
p̄tio qn̄ min⁹ petijt qn̄ aliud p̄ alio p̄ erro-
rē petijt. Scd̄a ibi s̄q̄ aliud Are. m. **C** In-
tētio. l. l. libello itētiois r hoc p̄ errorē si. n.

sciēter donat p̄sumit s̄m quosdā sz p̄tra pa-
ro q̄ nūquā dōat p̄sumat nisi tūc qn̄ tradi-
tio fieret ab eo q̄ donare p̄sumit vt. ff. d̄ re.
iu. l. cuius p̄ errorē hic nō erat variō sz
dā abstinentia. vñ siue sciat de reliquo qui
agit siue non
tēpore cepti
iudicij locus
hēat. §. iste.
n **J**udi-
cio. i. q̄ntun-
q̄ an̄ senten-
tiā reliquz
petierit. sine
noua cōtesta-
tiōe h̄z quos
dā. vt hic d̄
r hoc p̄pter
duas rāōes
falsas vna qz
pōt emēdare
libellum qn̄-
cūq̄ an̄ si h̄z
vt dicunt. r ē
p̄ eis. ff. d̄ no-
xa. in delictis
§. si directā. r
sic intelligūt.
C. de edendo
edita altera
rō est qz secū-
dū eos etiaz

si nō petat vel p̄bet. hic acto tñ iudex si scit
d̄z h̄z suā cōscientiaz cōdēnare reuz r est p̄
eis ad hāc rāōne. ff. fini. regun. l. si irrup-
tione. §. ad offm̄ r in hac snia fuit d̄na. d̄.
sed certe h̄z. Joan. positū est falsū r due ra-
tiones male nā non pōt qz mutare libellū
nisi vsq̄ ad lit. cōtestā. nec et hodie post va-
tū libellū qz sic dicit auc. qz non h̄z necesse
in primo libello p̄sister. vt in auc. de litig. §.
omne col. viij. Itē qz non vñ in iudiciū ve-
nisse qd̄ post lit. cōtest. p̄tingit. vt. ff. de iudi-
l. non. pōt. r. ff. de excep. rei iudi. cū queri f
r. Legi. nec ob. qd̄ hic dicit. r qd̄ dicit eodē
iudicio. nā sic dic. idē corā eodē iudice r ab
eodē actore r reo. nā r p̄pter hanc cām. s.
p̄pter idēitates p̄sonarū etiā vbi. p̄. sus alk
ud petit tñ dicitur iudiciū idē. vt. j. p̄. simo.
§. Itē non obstat. ff. de noxa. in delictis. §.
si detracta. qz ibi ex eadē causa r eadē acti-
one r ad idēz agebat. sz esset variatio i. qo

dā beneficio qđ dñs habet p.l. vt dñs potest p noxa. dare. vt. j. de noxa ac. §. sūma. 7 ff. de re iur. miles. §. j. Itēz alia ratio nō est bona. qz non secūdu cōscienti i. s. z secūduz allegata debet iudex iudicare 7 pnuciare. vt. ff. de offi. p. illicitas. §. p̄t̄as nisi h̄z cōscientiā vt iudex vt in di. ca. l. ff. fini. re. gū. si irrupti. one. §. ad of. ficiū. 7 hoc i singularibus iudicijs. Sz qđ in vniuer salibus. Rñ potest in eis ad̄sci qñcun q ante iniāz vt. ff. de peti. h̄r. l. iij. q. l.

si quo tēpore 7 sic intelligit. C. de ap. l. fi. §. finali. a Cōstitutione. l. greca quā nō hēm. b Si q̄s intēderit. l. sibi debet. c Iudicio. i. apud eūdez iudicem 7 d̄r idēz iudiciū pp̄ indemnitate psonarū 7 iudicio tñ vere aliud est sed nungd noue dilaciones d̄abunt. rñ. si pōt esse 7 instructus ex p̄tione prima. etiā ad secūdā non dabunt. cū necessario nō voluntate sūt dāde dilaciones vt. C. de dil. l. i. nā si primo egit ac tione vt. bo. r̄apto. 7 postea mutetur 7 agat̄ actione furti satis pot̄ esse reus instructus si at̄ sunt diuerse p̄titiōes. vt in. hoc. §. dicit̄ noue dilaciones dāde sūt. vt. C. de dil. l. i. itē nungd iterū de calūnia iurabit. rñ. si qz pōt in hac cā calūniari vt. ff. de dāno infec. l. q̄ bonēfidei. §. an̄ penultimo. d Corrigere. no. qz p̄mittit̄ alicui errorē suū corri gere sz nungd in veteri habet necesse p̄siste r̄ari. non fm̄ h̄ac. l. sz hodie p̄tra auc. d. lit. §. oēm colla. viij. 7 ita intētabit veterē 7 nō uā nisi reo absoluto vt in veteri obijciat̄ ex cepto rei iudicate in noua vt qz sic eadem cā agendi. 7 eadez p̄sone 7 eadez res. sz alia sit actio. vt. ff. de iur. iur. l. duob. §. excep. tio 7 de excep. rei. iur. l. si mf. §. eadez 7. l. cū querit̄. vel ibi actio p̄ma ita se h̄et ad sedāz ut electione tollat̄. qz in casb̄ 7 p̄tingit. vt. C. de fur. l. p̄ma 7. C. si p̄uus em̄. se mā. l. i. 7. C.

de codicil. l. fi. 7. C. d̄ pac. inter ep̄. 7 ven. l. cō missioe. 7. ff. de tribu. l. qđ in h̄rdem. §. ell gen. 7. ff. de. leg. §. cum filius. §. varijs. e C̄. Intenderit. l. sibi debet.

Itē. §. vsqz ad finē tituli. h. d. a. ctōes oēs aut sūt p̄secutorie solidi aut in quantā qz sa cere p̄t vel in quantā h̄et vt pbat in qñ. qz exemplis hic positas. b. j. 7 diuidit̄ i duas ptes in prima ponit̄ vnū d̄m̄ generale vsz qz non oīs actio est p̄secutoria solidi. De cūdo illud p̄ opoitet̄ intenderit̄ qđ ex stipulatu debetur. Sunt p̄terea que daz actōes q̄b̄ n̄ solidū qđ d̄bet̄ vobis p̄se qmur sz mō solidū p̄seqmur mō minus vt ecce si in peculium filij seruiue agamus nam si n̄ minus i peculijs sit q̄z p̄seqmur isolidū dñs p̄t̄ue p̄dēnat̄

plura exēpla pbat. Secunda ibi. vt ecce Itē Secda subdiuidit̄. nā p̄mo ponit̄ exēplā de peculio. Secdo de dote. Tertio qñ agit p̄tra p̄rez p̄sonā vel donatariū Quarto qñ agit p̄cōp̄sationē Quinto qñ agit cōtra illū q̄ bonis cessit. Secda ibi Itē si de dote Tertia ibi. si cū parēte Quarta ibi. Comp̄sationes Quinta ibi cū quoz legā tñ p̄ particulas vt clari vna queqz nā cōp̄hēdat̄. Aret. f C̄. Actiōes innuit̄ hic quādā diuisionē actionū. l. qz alie sunt p̄secutorie insolidum alie nō 7 h̄ac p̄seqz vsqz in fi. hui? ti. 7 nō ē ista diuisio de. xy. diuisiōib̄. nā p̄ma ē qz alie sunt in rē alie in psonā. vt. s. eo. §. oium scda ē qz alie sunt cuius alie p̄torie vt. s. e. §. sz iste actiōes sunt. tertia sunt. s. e. §. seq̄ns q̄rta. s. e. §. oēs aut̄ actiōes. q̄nta. s. e. §. actiō nū qdā sunt. sexta ē qz alie sunt t̄pales alie p̄etue. septia qz alie sunt t̄rastōzie ad hēre dēs alie si vt. j. de ppe. 7 tē. act. §. nō oēs. oc taua ē qz alie sē famose alie si vt. j. de. pe. te. li. ti. §. pe. nona qz ille sē directe alie veites. vt ff. si q̄dr̄. pau. se. di. l. pe. x. qz alie directe. alie p̄trarie. s. de obli. qz q̄t̄ p̄tractu. §. j. xj. qz alie sē singulares. alie vniuersales alie ḡrales. vt. ff. p̄ socio. l. p̄ socio. arbi. xij. di uisio ē qz alie sē simplices alie duplices. vt fa mi. her. cō. diui. finit. reg. 7 quedam interdi cta vt. j. de interdic. §. tertia diuisio. Est au tem 7 h̄ec ex̄tra agans de qua hic dicitur.

s. **C** Proponemus vt. l. ti. p. r. o. §. c. i. aut.
 b. **C** te maritū vel ei heres. s. filios com-
 munes. secus i extraneis heredit⁹ vt. ff. so-
 ma. l. et filius mulieris. 7 in l. maritū. 7. l. se-
 c. **C** factitates. vt tñ ipe marit⁹ nō egeat.
 vt. ff. d. regu.

iu. iter. eos. 7.
 ff. de re. iu. l.
 in cōdenatōe
 psonaz 7 hoc
 nisi dolo fece-
 rit māt⁹ quo
 minus possit
 cautōe expo-
 sita ab eodē
 de solido solu-
 uendo si ad
 mellores for-
 tūā puenerit
 vt. C. d. rei vt.
 act. §. cū autē
 7. ff. so. ma. l.
 et filios. §. 13.
 7. ff. p. socio.
 l. verū. §. id
 qd. d. **C** Im-
 pensas. dic⁹
 ipense alie ne-
 cessarie sunt.
 vt qd⁹ nō fac-
 tis res erat p-
 tura vel dete-
 rior futura. a-
 lie vtilea vt q-
 bus nō factis
 res non erit
 peritura sed

eis factis res est melior futura alie volunta-
 ris q tñ rez exornant vt. ff. de ver. sig. ipen-
 saz. 7. ff. de ipen. in reb⁹ do. fac. l. ij. 7. l. qd⁹
 d. §. vtilis. 7. l. volūtarie. n p mīs impensis
 dic⁹ minuāt dotē iō iure si pñstāt in pecu-
 nia 7 specie vt ē si fundus 7 pecūia in do-
 tem data pñtū in fundū ipendit tñ in pecu-
 nia ipso iure deberi desinit. si vero sol⁹ fun-
 dus in dotē sit. tñ si tñ expēdit simul vī ex
 diūsa vīab⁹ quātī ē fund⁹ tñ ipso iur⁹ desi-
 nit eē total⁹ nisi mulier. j. anū spōte marito i-
 pensā obtulerit si vero nō tñ nō desinit esse
 totalis s; tādū totus vī pte retinet quā
 diu ipense restitūat. vt. ff. de ipē. in reb⁹ do.
 fac. l. qd⁹ d. 7. ff. de iure do. l. si is qd⁹. §. pe. 7

si vero min⁹ inueniat
 eaten⁹ pdenat iudex q
 ten⁹ in peculio sit quē
 admōdum at peculū v-
 telligi dēat suo ordie p-
 ponem⁹ **C** p d⁹ dote
 in iudicio mulier agat
 placet eaten⁹ maritus
 pdenari dberi qtenus
 facef possit. i. qten⁹ fa-
 cultates ei⁹ patuntur
C Itaq; si dotis quanti-
 tati concurrant facul-
 tates eius insolidum
 damnatur: si minus i-
 tantum qstum facere
 potest propter rcentō
 nem quoq; dotis repe-
 titio minuitur: naz ob
 impensas in res dota-
 les factas marito retē-
 tio pcessa est: quia ipō-
 iure necessarius sum-

fi. 7 hoc i necessarijs ipēsis: Si aut vtilis sū-
 ruc p actōm neg. ge. vī mād. si mādato mīe-
 ris fecit repetitū volūtarie nō r. petunt ē si
 mandato mulieris facte sunt s; abradunt si
 ne lesioe pziotis status. vt. C. de rei vro. act.

§. sed nec ob.
 ipēsam. ff. de
 rei vē. si fun-
 do. 7 in bāc.
 distinctionez
 hūc. §. intelli-
 gas. 7 qd⁹ dicit
 i dca sra qua
 si nō denotat
 iproprietate.
 si ē ipensa ne-
 cessaria vt di-
 ctū ē h; si vni-
 lis vel volūta-
 ria nullo mō
 h; locū h. §.
 e **C** Dos. i
 pecūia pñstā
 r. **C** Liberis
 vt. ff. de ipē.
 l. re. do. fac. p
 totū titū.
 g **C** Sz h; qd⁹
 s. h; i vel lib⁹
 r. qz agūt ve-
 nia ipetrata
 ats puniunt.
 vt. s. eo. §. 7
 meum. acur.
 h **C** Socio.
 7 si pñstē so-
 ciū als nō dat
 el hoc bñficiuz vt. ff. p socio si vn⁹. §. vti. ac-
 cur. i **C** pōr. qd⁹ semp sic accipe de tra-
 ctamento quod possit ide viuere pñt⁹. vt
 ff. de reg. iu. l. i pdenatōe. h **C** Ex dona-
 tiōe. i. qñ n pōt solvere cū donare promisit.
 l **C** Cōueniat. s. dicitur ex reg. vt. C. de
 do. sig. ar. §. s. mañt. Et no. qd⁹ hic h solū cō-
 denat i qntū facere pōt deducto ere alieno
 vt. ff. de re. in. l. iñ eos. §. j. 7. ij. 7 meli⁹ si.
 §. m **C** Cōpēsatiōes hoc dicit pp actionē
 depositi. 7 als qsdā in qb⁹ n obijcit cōpēsā-
 tio. vt. s. eo. §. in bo. si. 7. C. de compē. l. si.
 n **C** Ex eadē. hodie ex qñcuq; cā 7 i quo
 libet pñtu bo. si. vel strici vt. s. eo. §. in
 bo. si. ac. o **C** Jam dictū est vt. s. eo. §. in

bo. ff. o. Creditozibus. qd fieri nō pōt ante quā debitū agnoscat vel in ius p̄stea tur vt. ff. de ces. bo. l. pe. pdest aut hec cessio vt non reducat debitor in carcerē. vt. C. q. bo. ce. po. l. g. ¶ in adquisito ip̄stea conueniat in quan

titū facere possit vt subiicit. a. Ex ite gro vt sibi ip̄ si cōtraria li tera quod ex itegro ⁊ i q̄ nuz facere pō test conuenia tur vt subiicit ⁊ sic intelligi tur q̄ in solidū conueniatur quā diu tamē pō test soluere hoc tamen ē deducto sem per ne egeat. vt. ff. de ces. bo. l. qui bo nis. ⁊. ff. d. re. in. l. in condē natione.

Quod cō to qui in alie na. Qualiter conueniamur ex contractibus vel furtis nobiscum habitis dictum est nunc qualiter conueniamur ex habitis cuz his quos in potestate habemus.

Quia tamen. Totus iste titulus diuidi tur in sex partes. Primo ponit continuatō nem. Rubrice. Secundo q̄ filius ⁊ seruus equipantur. ideo dictuz in vno potest intel ligi dictum in alio. Tertio prosequitur de contractibus seruorum qualiter ⁊ in quan tum eorum dominus teneatur. Quarto illd̄ extendit ad filios. Quinto ponit vnum in fi lio quod non habet locum in seruo. Sexto redit ad contractum serui. Secunda ibi. ⁊ quia. Tertia ibi: si igit. Quarta ibi: que di ximus. Quinta ibi: illud pprie. Sexta ibi: illud in summa. Et. h. d. Cognitio contrac tu fuoz ad obligadū dñm erit cognitū qd

⁊ tractu filij ad obligadū patrē. h. d. Tre. b. **Q**uia tamen. C. Superius. vt. s. n. §. actiones autem. ⁊. §. sunt p̄te rea. c. Diligentius quam supradictum sit vel dicit diligentius. i. diligēter. d. Fe. re. h. d. pp. macedonia. nus q̄ habet locuz in filijs non in seruis vt. j. e. §. que dixim⁹. ⁊ pp. alios casus quos ibi dicemus. Acc. e. Intelle cturi. nam si milium eadē est disciplina vt hic ⁊. ff. de in rem ver. l. ij. §. proinde ⁊. §. quōsiēs. f. C. In his s. parente ⁊ fi lio.

Uls negotiū gestū sit si ue cū his q̄ i p̄tate pa rētrā sūt his ser⁹ eadem lura seruant: ne nō bosa fiat disputatio diriga mus sermonē in perso nā sui dñiq; idē itelle cturi de liberis dñq; ⁊ parētib⁹ quoz i p̄tā te sunt. Nā si qd̄ h̄is pprie obseruet separa tim osidimus. C. Si igit iussu dñi cū seruo negotiū gestuz erit in soliduz p̄tor aduersus dominum actōez pol licetur. l. qz is q̄ ita cō trahit fidē domini⁹ ⁊ q̄ videat. Eadē rōe p̄tor duas als̄ i solidū actōez pollicet quarū alia exercitoria alia

se ipsum vel liberam hominem nani vel als̄ cui alij negociationi preposuerit actionib⁹ cognominatis quod iussu ⁊ exercitoria ⁊ in stitoria. hoc dicit. Aretinus.

h. C. Domini. l. volentis cum seruo cōtra hi siue dirigat iussu ad seruum siue ad cō trahentem cū seruo siue subscripsit siue quo cūq; modo contractuum ratuz habuit. vt ff. q̄ iussu. l. j. §. ij. ⁊. §. l. ⁊. hui cyrographo ⁊. §. si ratum. i. C. Videatur ⁊ vt citaz ab ipso domino debitum condici possit. vt. j. e. §. pe. l. C. Ratione qui fidem domini se qui videtur vt. s. prot. §. in fi. i. C. Exer citoria que perpetuo heredi ⁊ in heredem datur vt. ff. de exer. si tamen. §. si. ydem in stitoria: vt. ff. de insti. l. nouissime. idem eti am in rem verso vt. ff. quando ac. de pec. eo

an. l. que. **a** **C** Rei gra bñ dicit ei rei gra nã si ob aliã rē puta negocij sui vñ cū eēt p̄posit⁹ ad vehēdã ⁊ on⁹ ipe accepit mutã pecuniã nō ad vilitatē nãnis nō tenet dñs: vt. ff. d. exerci. l. j. §. nō aut. **b** **C** Que

stus. l. p̄uēt⁹ sue lucy sed magr̄ appellat cui totius nãnis ancho ra. i. gubernatio comēdat vt. ff. de exerci. l. j. §. magistr̄z autē nãuis.

c **C** Seruū vel libez. in fi. b. i. u. s. **d** **C** Vocatur no. q̄ istoria appellatur a p̄posito s̄z exercitoria a p̄ponēte vocat vt hic. 7. s. p. §.

e **C** Duas p̄ hoc qd dicit duas excludit p̄m̄uz q̄ iussu.

f **C** Et q̄ no. q̄ vbi eadē ē equitas idē ius statuet dñi ē sic. ff. ad l. agl. illud. 7. s. g. mo. ius pa. po. sol. l. pari ratiōe.

g **C** **Introduxit** Si vnus sciete dño in merce peculiali negocia tur. ⁊ ide dñs aliqd recipere vocat i tributis vna cū alijs creditorib⁹. h. d. are. **g** **C** **Introduxit** nō i dñi vt. ff. de istito. l. 3 ⁊ si pupill⁹. §. penul. **h** **C** **Negotiet** ad oēm quoz porrigit negociationem. vt. ff. de tribu. l. illud. 7. l. j.

istitoria appellat. **Ex** exercitoria tūc hz locum cū q̄s suū suū magr̄m nauis p̄posuerit ⁊ qd cū eo ei⁹ rei gra cui p̄posit⁹ erit p̄tractū fuerit: iō autē exercitoria vocatur qz exercitor is appellat ad quē quot tidian⁹ nãuis quest⁹ p̄tinet: istitoria tūc locū hz cū q̄s tabne forte aut cuilibz negociationi suū p̄posu erit ⁊ qd cū eo ei⁹ rei cā vel gra cui p̄posit⁹ erit cōtractus fuerit: iō autē istitoria appellat qz q negociationibus p̄ponunt istitores vocant⁹ istas. n. duas a ctōes p̄tor reddit ⁊ si liberū q̄s hoiez aut alienū suū nauis aut taberne aut cuilibz negocia tōi p̄posuēt. l. qz eadē eqtagr̄ rō ēt co casu interueniebat. **g** **Intro duxit** ⁊ aliã actōez p̄tor q̄ tributoria vocat nãqz si su⁹ i peculiar

i **C** Minus hanc actionem tributariam dicunt quidam non dari nisi dominus primo distribuat ⁊ dicunt qz corrigatur officio iudicis: ⁊ hic colligitur ex hoc. §. quia dicit minus sed dico qz ante ⁊ post competit quia minus tribu it qui nihil tribuit: vt. ff. de tribu. l. illud. §. si cui⁹ dolo ⁊ arg. ff. de verbo. signi. l. min⁹: ⁊. l. verbum amplius. fm Joan.

P **reterea.** **C** **Et** contractu inito cuz seruō domino ignorante tenetur dominus in id quod in rem suaz versum est: vel de peculio. **Et** dicit versum in rem domini si aliquid in rem domini ipen derit necessario iudex tamen debet prius in spicere vtrum in rem domini sit versum q̄ de peculio condemnat. hoc dicit. **z** **Titius.** **k** **C** **Deqz** eo. came tibi. quia d̄ duas actionibus dicit. scilicet de pecu. ⁊ de in rem ver. **l** **C** **Paritur.** fa. ff. de pecu. l. si quis seru⁹ ⁊ §. ⁊ etiam. ⁊ hoc adiunge. §. ceterū q̄ est. j. **a** **C** **Adferat** facit. ff. de in re ver. si p̄ pte. §. in rem. **b** **C** **Et** decē qz quot sunt cō

bus dicit. scilicet de pecu. ⁊ de in rem ver. **l** **C** **Paritur.** fa. ff. de pecu. l. si quis seru⁹ ⁊ §. ⁊ etiam. ⁊ hoc adiunge. §. ceterū q̄ est. j. **a** **C** **Adferat** facit. ff. de in re ver. si p̄ pte. §. in rem. **b** **C** **Et** decē qz quot sunt cō

Supri in tot dz teneri. vt. s. p. r. c. De
bes. ff. de in re ver. l. si p. parte. §. i. tem.
d. C. 23 hoc p. uctū qd ē h ita piane intelli
git qdā q' q'cuq; agit de peculio vt itērare
illa formulam. 7 agere. l. de in rem verio
vt bic. ff. d. i. rē

rem ei' ipēderit suus
veluti si mutuat' pecu
niā creditorib' ei' sol
uerit aut edificia ruen
tia solserit: aut familie
frumitū emerit: vel et
fundū aut q'libet aliā
rē necessaria mercat' a
erit: itaq; si ex decem
vtputa aureis q's su'
tu' a ticio mutuo acce
pit creditor tuo. v. au
reos soluerit fliq's nō
q'q; q'libet mō sum
pserit p q'q; qdē iso
lidū dānari d'bes' p ce
tis nō q'q; caten' q'
ten' i peculio sit ex quo
s. appet vt si toti d'ez
aucti i rē tuā nō fuerit
toros dē aureos titiū
pseq posse l3. n. vna ē
actō d' q' peculio d'q; eo

alteri' formulā pponere vř: nec ob. d. l. de
peculio. l. i. §. est autē qz. licz ibi videat sub
actōe 7 edicto de peculio actionē d' in rem
ver. pponere tñ non demōstrat' edictū qd
fit de peculio tñ s; generale qd dicit de oi
eo qd fit cū eo q' in aliena est p'ate vt in ca.
l. §. hba autē itē nō ob. d. l. silius i si. qz quo
ad effcū pponit de in rē ver. qz pponit de
peculio non quo ad formulā. Et codē mō
ex pono qd h' qd vna est actio de pe ulio
7 de in rem ver. i. ille q' pponit actionē de
peculio consequit effcū actōis de in rem
ver. 7 qd subijcit duas h; condēnationes. s.
actio d' peculio: vna. s. p' suo effcū: 7 aliā p
effectū. s. actōis d' in rē ver. cōdēnari dz fa.

ff. d. in rē ver. si p. pec. §. in rē. e. C. Actio
ne. s. de pecul.

Quā autē. C. In peculio d' cē id qd super ē
deducto eo qd debet dño dāno nō debet
tur vicario serui. h. d. aret. f. C. Dñio. l.
debet cū ispe
cto iure natu
rali su' liber
sit 7 apparet
q' naturalit'
pōr obligari
et dño suo vt
ff. d. codi. ide.
si id qd 7. ff. d.
pecul. nec fu'
7. s. d. fideius.
§. i.

Deber.
q. d. 7 id de
ducas q' de
bet dare su'
his q' sūt i pō
testate vt cō
suis suis 7 si
līs dñi 7 pu
pilli dñi. vt. ff
de pec. s; 7 si
dā. §. peculio
l. i. s. i. f. f.
cui debet pu
ta habeo ser
uū castaldū g
ordinari' d' f
q' h; sub se
aliū g vicari'
d' s; ordina
ri' aliqd d' vi
cario 7 uenior: d' peculio ordinari' nō ddu
cā qd vicario debet 7 est rō i p'pni qz si d
duco p vicario adhuc remanet peculio or
dinari' 7 ita frustra fieret deducto cū semp
maneret ordinari' peculio i C. In ip'ius
s. ordinari'. h. C. Lo p'inet. qd mō sub
nube dixi obrinet i hoc cau. l. C. Seru'.
s. ordinari'. m. C. Lius. s. ordinari'.

Uterū. C. Qui cōpetit actio istitoria vel
exercitoria vel qd iusu cōpetit et d' peculio
hoc p'io. Et i actōe d' peculio totū ē qd ē i
peculio rō ē habēda i tributoria solū id cir
ca qd negociatur: quapp q'q; expedit agi
vna q'q; alia: hoc scōo. Et ex p'racu mutui
flu' nō p' p'uctri nec ē ei' p' d' peculio. b. d.

Directo. l. certi pdi. directa no adhibi
ta hac adiectioe de peculio: vel de in re ff. s. s.
nūqd supradca sex noia. s. qd iussu exercito
ria istio: tributoria d peculio 7 d i re ver.
sunt noia actionū: rñ. qdā q sic 7 faciūt pro
eis i finite le-

erūt 7 ei q crediderit d
negat actio tā aduers⁹
ipsum filiū filiāue ne
potē n eptēue siue ad
huc i ptāte pñs sunt si
ue morte peng vl emā
apatoe sue ptātis esse
cepint quā aduersum
pfem auūue siue hēat
eos adhuc i ptāte siue
emācipauerit: q id se
natus pspexit qz sepe
onerati ere aliēo credi
tarz pecuniarz quas in
luxuriā sūmebāt vi
te parētum isidiabant

Ellud i summa ad
monēdi sum⁹ id qd inf
su pñs dñiue tractuz
fuerit qdāz i re ei⁹ vsū
erit directo qz posse
apfe dñiue pdici tāqz
si principalr cū ipō ne
gocū gestū eēt Et qz
q exercitoria vl istio

A maleficijs. idē ē ex qñ maleficijs
vr. ff. nau. can. sta. l. fi. s. hūoz 7 d
hoc plene dixim⁹. s. de actio. s. actioes. at.
e

Cecerrint. sup. extraneo 7 idē in sequē
tib⁹ articlis nā cū dño talia cōmittēdo agñ
potest vr. s. d
ob. ex deli. s.
bi qui 7. ff. d
nox. cum ser
uus.

**De noxalibus actio
nibus.**

Anox veluti furtum
fecerit aut bōa ra
puerit aut dānū dicit
aut iniuriā pmiserit no
xales actōes pdite ff q
bus dño dānato⁹ per
mittit aut lig estimatō
nez sūstufferre aut tē hūc
hoiez noxe tradere vl
dcedere noxa asitē ipz
corp⁹ qd nocuit. i. ser
uus noxia⁹ ipm male
ficiuz veluti furtū dā
nū rapia iniuriā. Sū
ma autē ratione per
missū ē noxe dditōe sū
gi namqz erat iniquū
negitiā eoz vltra ipoz

C Estima
tionem puta
decez ad que
semp est obli
gatus: sed li
beratur dan
do animal. l.
quousqz actō
ne iudicat. cō
uicatur vr. ff.
de re iu. mi
les. s. decem
7. ff. de peti
bere. item ve
niunt. s. cum
pre dixim⁹

C Noxia unde versus. Noxia delictum
delinquens noxa vocat sed quandoqz vno
pro alio vitmur. l. C Iniquum sed ini
quum esset factum alienum alijs esse dam
nosam fm Jo. vr. ff. de fur. si seruus cōmu
nis. s. qz vero.

Dominus noxali. C Pro delicto serui
dominus liberatur dando seruum pro no
xa 7 in damnum passo transfertur domini
um quod auocari potest si dominus emen
det damnum 7 velit eum manumittere. Et
noxalium actionum quedam sunt ciuiles 7
quedam pretorie. hoc dicit. Treitin us.

gea q dnt de
actioe de pe
culio 7 sic de
singulis vr pz
et irub. cum
libz ti. s. Jo.
cōtradicit. n.
qd sunt ad
iectioes actio
nū nō actio
nez: 7 facit p
eo. ff. d neg.
ge. l. māda st
7 de peculio
liij. s. cui cō
gruit.

C Adici
scerti pditōe
nō adhibita
hac adiectioe
istio:ia. Itē
7 de i re ff. o
7. ff. de i rem
ver. l. j. i pn.
C Inelli
git. fa. ff. de
edē. l. ptoz. d.
hū. 7. ff. si
ce. pe. l. insti
tozem.

**De noxa
actionibus.**

Mo soluz ex
tractib⁹ eoz q i nra ptāte sunt pueniūt
sz et ex delictis. 7 qz p eis noxalr agit. iō de
noxa. pōit. ad istā ptiuatōne. fac. l. j. ff. e. af.
A maleficijs. C Tot⁹ iste titulus diuidit
pncipalr i duas ptes. Primo qñ deditio. p
noxa hz locū i suo delinquēte. Secdo an hē
at locū i filiofamilias. Scda ibi s. veteres.
7. d. ex quo delicto omissio per seruū
domino ignorante vel prohibere non valē
te dominus tenetur noxaliter quod equita
tis ratio introduxit ne ex delicto rei prope
quis in plus grauetur qñ sit valor: dicte rei.
hoc dicit. Treitinus.

ta hac adiectioe de peculio: vel de in re ff. s. s.
nūqd supradca sex noia. s. qd iussu exercito
ria istio: tributoria d peculio 7 d i re ver.
sunt noia actionū: rñ. qdā q sic 7 faciūt pro
eis i finite le-
gea q dnt de
actioe de pe
culio 7 sic de
singulis vr pz
et irub. cum
libz ti. s. Jo.
cōtradicit. n.
qd sunt ad
iectioes actio
nū nō actio
nez: 7 facit p
eo. ff. d neg.
ge. l. māda st
7 de peculio
liij. s. cui cō
gruit.
b C Adici
scerti pditōe
nō adhibita
hac adiectioe
istio:ia. Itē
7 de i re ff. o
7. ff. de i rem
ver. l. j. i pn.
C Inelli
git. fa. ff. de
edē. l. ptoz. d.
hū. 7. ff. si
ce. pe. l. insti
tozem.
C De noxa.
actionibus.
Mō soluz ex
tractib⁹ eoz q i nra ptāte sunt pueniūt
sz et ex delictis. 7 qz p eis noxalr agit. iō de
noxa. pōit. ad istā ptiuatōne. fac. l. j. ff. e. af.
A maleficijs. C Tot⁹ iste titulus diuidit
pncipalr i duas ptes. Primo qñ deditio. p
noxa hz locū i suo delinquēte. Secdo an hē
at locū i filiofamilias. Scda ibi s. veteres.
7. d. ex quo delicto omissio per seruū
domino ignorante vel prohibere non valē
te dominus tenetur noxaliter quod equita
tis ratio introduxit ne ex delicto rei prope
quis in plus grauetur qñ sit valor: dicte rei.
hoc dicit. Treitinus.

Liberatur sed cuz seruus non sit in obligatione sed in dāni estimatione vt. ff. de re. iu. miles. §. decem quomodo dando seruū liberatur cum aliud pro alio inuito creditore solui non potest vt. ff. si. cer. per. l. ij. §. i. respon.

speciale est quod iniquum est serui nequitiam ultra ipsius corpus ex tēdi. vt. d. eo. §. summa.

Ad in quāsi dicat hō def pro alio scilicet pro delicto vel estimatione delicti tamen dominium trāsfertur.

Auristio sed nōne iniquum est auferri quod ppetuo sibi qstium est vt mō dixerat. et probatur. ff. rerum amo. l. non enim. Sed certe est spāle fauore libertatis sic et alias. C. de patribus qui h. di. l. ij. r. ff. si ingenuus esse di. l. ij. sic r. ff. de here.

Insi. l. pignori. d. Sunt furti scilicet nō manifesti nam actio furti manifesti est priora vt. ij. de ppe. ac. §. i. e. **Dāni. f. actio.**

Omnis autem. C. Omnis ad quem seruus delinquens transit noxaliter conuenitur: et noxalr et qd pūit p dīcto liberi hoīs sci postea fui. h. d. Tre. f. **Cōmīsit. l. c. rēno.**

Potestate vel dolo fecisti quominus sit nam tunc viliis noxalij locū habet. ff. e. si bo. si. r. l. electo. §. si is. **Directo** di stingue aut seruus deliquit aut contraxit. p

corpora dñis dānosaz eē. **Dñis** noxali iudicio fui noxe pūctus fuū actori noxe dden do liberat⁹ nec min⁹

i ppetuū ei⁹ fui dñiuz a dño trāssere sinaut dāniū ei cui ddit⁹ ē seruus fstartierit q̄sita pe culio auxilio⁹ p̄toris i uito dño māumittet.

Sunt⁹ aut⁹ p̄stiteute noxales actōes aut legibus aut edicto p̄toris: legibus veluti furti ex lege duodeci tabulaz dāni⁹ iniurie ex lege aquilia: edicto p̄toris veluti iniuriarū et vi bonoz raptorz. **Dis** at noxalis actio caput sequitur nā si fuus tu⁹ noxiaz cōmiserit⁹ quā diu i tua ptāte⁹ sit tecū ē actio si aut⁹ i alterius potestate puenerit cuz

illo icipit actio eē aut si manumissus fuerit directo⁹ ipse tene⁹ et extinguit⁹ noxe deditio. **Et** diuerso q̄qz directo actio noxalis eē incipit nā si liber homo noxiaz p̄miserit et is seruus tu⁹ eē ceperit qd q̄būsdā casib⁹ effici p̄mo libro tradidim⁹ incipit tecū eē noxalis actio q̄ an directa fuis⁹ h. **Si** h⁹ dño noxiaz p̄miserit actio nā la nascit nāqz inf dñz et cū q̄ i ptāte ei⁹ ē nulla obligatō nasci pōt. **Idē** et si i aliena ptāte fuus peruenerit aut māumissus⁹ fuerit neqz cū ipso neqz cum eo cui⁹ nūc i ptāte sit agi pōt vnde si alien⁹ seru⁹ u⁹ noxiaz tibi p̄miserit et is postea i⁹ ptāte tua

mo casu si in dominū non tenetur postea factus liber. vt. d. de obli. ex deli. §. hi. qui. r. i. p̄oxi. §. r. ff. de fur. serui⁹ filij. si extraneo tenetur directo vt h⁹ si autem cōtrabat et fuerit conuexa gestio illa quam gessit in seruitute cum ea

quaz in libertate fecit tenetur non al. vt. ff. d. neg. gest. eum actum et C. an seruus ex suo facto l. ij. in fi. nisi in casu. vt. C. de here. pe. l. si. §. pe.

Libro. vt. d. de iure perso. **Si seruus.** **Et** delictio serui prop iij nulla compe tit domino actio etiam si postea allentur. vel manu mittatur. idē in seruo alieno qui efficitur ipsius dāniū passi. **Et** ex delicto domino non datur actio seruo libero facto. h. d. Tre. k

Si seruus obligatio scilicet civilis. sed naturalis. sic vt. d. de fideiul. §. primo. **In** potestate cum alienatus est et facit. ff. de pecu. et ancillarum. §. sed si alieno. **Ad** anumissus vt h⁹ r. C. eo. l. i. in fi. **In** potestate ante li. conte. nam post lit. cont. non interdicitur. vt. ff. eo. h. alienus seruus et est ratio quia imputatur ei q̄ re alienauerit vt ff. que ad modum in p̄nci. a **Interdicitur** fa. ff. de mino. l. verū et si. l. n. r. ff. de le. i. legatari⁹ in fi. b **Ad** potuit scilicet noxalis actio et nō rem impe

nilis. sed naturalis. sic vt. d. de fideiul. §. primo. **In** potestate cum alienatus est et facit. ff. de pecu. et ancillarum. §. sed si alieno. **Ad** anumissus vt h⁹ r. C. eo. l. i. in fi. **In** potestate ante li. conte. nam post lit. cont. non interdicitur. vt. ff. eo. h. alienus seruus et est ratio quia imputatur ei q̄ re alienauerit vt ff. que ad modum in p̄nci. a **Interdicitur** fa. ff. de mino. l. verū et si. l. n. r. ff. de le. i. legatari⁹ in fi. b **Ad** potuit scilicet noxalis actio et nō rem impe

dir si deductur in eum casum a quo inci-
pere non potest. ar. s. de le. s. a contrario ac-
cur. c. potest arg. ff. de capti. 7 possli.
re. l. ij. s. i. alias de capti. d. l. ij. s. i.

Red veteres. **U**lumpater pro delicto

filij sine filie.
noratiter ce-
nebatur sicut
pro seruo ho-
die vero nul-
latenus. s. ipse
se filius fami-
lias ex dlicto
suo vt quisi-
bet alius po-
terit ueniri.
b. d. Areti-
d. Admi-
sere iure vete-
ri dabatur si-
lius pro noxa
vt seruus vt
hic item occi-
debat licite
a patre vt
seruus a do-
mino sed ho-
die no sic. vt
s. de his qui
sunt sui vt alie-
ni in. s. ij. r. d.
li. r. possli. l. in suis i. fi. e

ce cepit iter dicit actio
q: l. cu casus ddncta sit
i q psslere no potuit
hoc lz exierit de tua
parte ager si pot quib
admoda si vns i suuz
suum aliqd comiserit:
nec si manussit aut alte-
natus fuerit suus nul-
la actioz ptra vnz pot
hfe. **S**ed veteres q
de hoc i filijssa. mascu-
lis 7 femis admiserit.
Moua at hoium puer-
satio huiusmodi aspita-
te recte respueda ee ex
stimauit 7 ab vsu cot
h pētus fcessit qs. n.

Exstimauit
vt h. r. c. de fur. 7 ser. cor. l. apud antiquos.
in fi. f. Bene. i. fere; vel pene nomina
liter. f. pro co: pore pene; 7 tunc d. pbrongat
q. d. per corp filij. patētis pena. g. **I**n
seruos. i. propter seruos. h. **F**ilio sūt nō
etiam patres vt si filijssa. litem suam fecerit
male iudicando vt. ff. de iure fi. filijssa. vel
fi: amnum alicui dederit proyiciendo eo se-
peratim habitante a patre vt. s. de ob. ex q
si delicto. s. si filijssa. r. ff. de his qui deiec-
tel. e. l. i. s. si filijssa. 7 de his legibus. dicit
hic cum dicit antiquos commentatores.
Conueniri. f. directo. vt. ff. e. noxali r
l. se. quibus filius condēnatis datur in phez
actio in scē de re. in. in peculium. vt. ff. eo.
l. sed 7 si condēnatur 7. ff. de pecu. l. ij. s. itē
scribit s. quid si iudicium filius accipere no-
luit immo contumaciter non venit au mitti
actor: deb. t. in possessionem peculij profe-
ctij vt qd no q: ex dlicto nō d; pueniri pa-

ter vt hic dē. Ecōtra rē qd sic. quia alias dī
cit lex qd potest cedere bonis in peculio tali
vt. C. qui bo. cedere pos. cum 7 filij in eo qd
dicit vel a patre 7c. s. huius verbo rē. aldrē
cus qd dicit lex cum filij loquitur de castre-

patiat filiu suuz 7 ma-
xime filiam inortā alij
dāf vt pen^s p corp^s fi-
lie pf magis quā filij
pclitē: cū ifiliabus ēt
pudicitie fauor bñ ex
cludit 7 id placuit i ser-
uos tñmō norales a-
ctōes eē pponēdas cū
apd veteres legam cō-
mēozatores iuenimus
sepi⁹ dicitā ipos filios
familias⁹ pro suis de-
lictis posse conueniri.
Si quadrupes paup-
em fecisse dē. Rubrica

Animaliū^h noie
Aqua rōne carēt

locum. hic titu.
Animalium. **T**otus iste titulus diuidi-
tur in duas partes. Primo quando actio d
pauperie locum habet vel non. Secūdo lo-
quitur quando habet locum actio de edili-
tio edicto vel non. Secūda ibi: bec q. Et
h. d. Pro damno per quadrupedem man-
suetam dato actio noxalis directa contra do-
minum datur. Cum animal contra naturā
sui generis damnum dederit. Sed si qua-
drupes non mansueta iuxta naturā sui ge-
neris damnum dederit in liberum corpus
non occidendo dominus ex edilitio edicto
arbitrio iudicis condēnatur in alijs rebus i
duplum vel noxalis actio his duobus cast-
bus contra dominum dirigitur 7 penales
actiones pro eodem facto concurrentes nō
perimunt se concursu. hoc dicit. totus titu.
Aretiume.

Animaliū. f. quadrupedū vt. ff. e. l.
i. i. pūm. sed noie dāni datā a bipe-

si vt eo quod
bz a patre si-
bi eunti in ca-
stra donatum
qz etiaz castre
se dicitur. vt
C. famil. her.
si filius.
Si quadru-
pes. De male-
ficijs seruorū
dicitur est nūc
de maleficijs
irrationabili-
um animalium
nam aut
damnum dat
hō liber 7 tūc
locum hz. s.
ad. l. aqui. p
totuz. aut ser-
uus 7 tunc lo-
cum hz. s. ti.
i. per totum
aut aliud ani-
mal 7 tūc hz.

de vitis locū h3 vt. ff. e. l. pe. **C** Lasciua. i. luxuria vel die facilitate vt facit pupilus. **b** **C** Aut feruore. i. amore. vt si equus tuus ad equam meam adiret hostium meum (regerit) et of feruor quia calefacit amor vt i. auc. g. mo. na. ef. le.

illud. **c** **C** Feritate. i. crudelitate. i. sua non sui generis. vt. j. proxi. §.

d **C** Actio quae vocat in factum vel simpliciter dicitur pauperie.

e **C** Proditio. i. adinuertio.

f **C** Scripta. vt. s. e. l. j. §. finalit. et ff. e. l. j. in prin.

g **C** Solitudo. i. vtroque exemplo: nam est idem et si sit solitudo vt in p. huius tituli.

h **C** Haec autem propter naturam. i. consuetudinem illius generis animalis h3 sit consuetudo. vt. s. p. xi. §. nam maior pars equorum non perfundat et maior pars bouum non corrupit etc. q. 7. et boues dicitur mansueti et mansueta dicitur quae gregatim pascuntur: vnde hinc hoc canis non est in numero ferarum nec mansuetior: nam maior pars canum mordet et maior pars h3 gregati pascit. S3 vt et quod in his feris locum habeat haec actio: vt. j. e. §. h. q. 3. fo. vtil vt ibi locum h3 directam non vt hic. et ff. e. l. j. §. i. bestia.

i **C** Si generalis. i. si a genere habeat quod sit fera. **k** **C** Feritas. i. crudelitas.

l **C** Actio. i. directa. **m** **C** Abi. i. postquam.

n **C** Euasit. vt. s. de re. di. §. feri.

o **C** Pauperies. mirabilis est haec expositio et legalis idem forte dicitur quia paperie aliqua facta sicut et dicitur diminutio vel deperditio primonij dicitur vt. ff. d. d. l. fec. l. iij. **p** **C** Caret quibus in res laetata iniuria fieri dicitur ipso. vt

siqua lasciua aut feruore aut feritate pauperies fecerit: noxalis actio. **le**. duodecim tabularum proposita est quae aialia si noxe dedantur perficiunt reo ad liberatores quia ita lex. xij. ta. scripta est vt puta si equus calcitrosus calce percusserit aut bos cornu petere solitus corrupetierit.

C Haec autem actio in his quae pro natura mouentur locum habet. **C** Tertio si generalis sit feritas cessat actio: denique si versus fugit a domino et sic nocuit non potest quodammodo dominus conueniri quia desinit dominus esse vbi in fera euasit. **C** Pauperies autem est dicitur

vt. ff. e. l. ex hac tunc dicitur et duplici occasione non dicitur in alijs rebus ex hoc edicto vt hic et ff. eo. quod vulgo. ij. r. fo. l. fi. **C** Preter haec. i. propter hos modos agendi de edil. ed. i. §. h3bit. i. vtilis alis §. vt. s. eo. §. hic at. **C** Ad eandem. i. ex facto illo et delicto. **C** Consumit hoc est intelligendum per se propter hoc. n. vna alia presumit. Et ad euidenciam istarum dicitur quod quae competunt plures actiones eadem et protrae eundem aut omnes penales sunt aut omnes rei per secutorie aut alie penales alie rei per secutorie primo casu subdistingue aut omnes ex vno delicto tunc vna tollit aliam perceptionem vt. ff. d. p. na. deli. l. nunquam in p. n. nisi i. id quod excedit. vt ff. vi. bo. rap. l. j. et ff. de ac. r. ob. q. huum. j. r. fo. et l. cum ex vno delicto non autem per se. vt hic dicitur vbi autem ex diuersis factis vna non tollit

ff. como. l. h. vt ceto. §. placet si como dicitur. **q** **C** Ad noxales supra dicitur vno et quod noxiosere bestie non agat haec actio et quod noxiosere bestie non agat vt. s. p. xi. §. et in p. n. ti. **r** **C** Edicto posito. vt. ff. de edil. ed. l. l. h. n. non erunt.

s **C** Leonem. **t** **C** Lupum patibera et generaliter omne animal quod deat nocere sine legatum ita tamen quod damnum nihilominus facere possit vt. ff. de edil. ed. l. hi. enim: et l. generaliter. **u** **C** Et nocentia: quod non sit mortuus animalis. **v** **C** Solidi debetur vt. ff. de edil. ed. qui vulgo. **w** **C** Cade. nec tunc de formitatis non habita h3 ipse factus et incuratioe factarum et operum amittatur et amittatur.

vt. ff. e. l. ex hac tunc dicitur et duplici occasione non dicitur in alijs rebus ex hoc edicto vt hic et ff. eo. quod vulgo. ij. r. fo. l. fi. **C** Preter haec. i. propter hos modos agendi de edil. ed. i. §. h3bit. i. vtilis alis §. vt. s. eo. §. hic at. **C** Ad eandem. i. ex facto illo et delicto. **C** Consumit hoc est intelligendum per se propter hoc. n. vna alia presumit. Et ad euidenciam istarum dicitur quod quae competunt plures actiones eadem et protrae eundem aut omnes penales sunt aut omnes rei per secutorie aut alie penales alie rei per secutorie primo casu subdistingue aut omnes ex vno delicto tunc vna tollit aliam perceptionem vt. ff. d. p. na. deli. l. nunquam in p. n. nisi i. id quod excedit. vt ff. vi. bo. rap. l. j. et ff. de ac. r. ob. q. huum. j. r. fo. et l. cum ex vno delicto non autem per se. vt hic dicitur vbi autem ex diuersis factis vna non tollit

non erunt. **s** **C** Leonem. **t** **C** Lupum patibera et generaliter omne animal quod deat nocere sine legatum ita tamen quod damnum nihilominus facere possit vt. ff. de edil. ed. l. hi. enim: et l. generaliter. **u** **C** Et nocentia: quod non sit mortuus animalis. **v** **C** Solidi debetur vt. ff. de edil. ed. qui vulgo. **w** **C** Cade. nec tunc de formitatis non habita h3 ipse factus et incuratioe factarum et operum amittatur et amittatur.

vt. ff. e. l. ex hac tunc dicitur et duplici occasione non dicitur in alijs rebus ex hoc edicto vt hic et ff. eo. quod vulgo. ij. r. fo. l. fi. **C** Preter haec. i. propter hos modos agendi de edil. ed. i. §. h3bit. i. vtilis alis §. vt. s. eo. §. hic at. **C** Ad eandem. i. ex facto illo et delicto. **C** Consumit hoc est intelligendum per se propter hoc. n. vna alia presumit. Et ad euidenciam istarum dicitur quod quae competunt plures actiones eadem et protrae eundem aut omnes penales sunt aut omnes rei per secutorie aut alie penales alie rei per secutorie primo casu subdistingue aut omnes ex vno delicto tunc vna tollit aliam perceptionem vt. ff. d. p. na. deli. l. nunquam in p. n. nisi i. id quod excedit. vt ff. vi. bo. rap. l. j. et ff. de ac. r. ob. q. huum. j. r. fo. et l. cum ex vno delicto non autem per se. vt hic dicitur vbi autem ex diuersis factis vna non tollit

lit altera et p excep. vt. ff. de pna. delic. l. nū
q̄ ibi scdo capite: qñ oēs sūt rei psecutorie
die q̄ aut ptra eūdē dant̄ r tūc tollunt ad i
uicē p̄ exceptionē: nō concorsu. vt. ff. loca. si
merces. §. culpe aut ptra diūfos. r tūc si tol
lunt p̄ excep
tionē. vt. ff.
loca. l. locum
§. p̄dēnatio i
terti o casu. s.
qñ. alia ē pe
nalis r altera
rei psecutoria
iteꝝ subdisti
gue: qz aut ē
penalis ori
ginair tunc
neutra p alte
ram tollit vt
ff. de tur. si pi
gnore. §. tuz
furti. r. ff. de
pdi. fur. si p
fuit. §. furti h̄
tñ fallit i cāu
vt. ff. na. ca.
sta. idē. §. si.
qz ibi cōpete
bat altera de
iur cōi alēa d̄
iur spālī: aut
nō ē origina
līe penalis r
tūc vna p al
terā tollit vt. ff. q̄ me. cā. l. metum. §. licet.

De his per quos agere possumus.

Nunc admonēdi
sum⁹ ager⁹ pos
se quēlib⁹ hoiem aut
suo noīe aut alieno.
Alieno veluti pcura
torio tutorio: curatio
cū olīz i vsu fuisz al
terius noīe ager⁹ n̄ pos
se nisi p p̄p̄o p liber
tate p tutela. **P**roce
reas lege hostilia per
missuz ē furti agere eo
rū noīe q̄ sapd̄ hostes
eēt aut fipu. causa ab
eēt que i coy cūsus
tutela eēt r qz hoc n̄
minimaz in cōmodita
tē hēbat q̄ alieno noīe

nec aliēo noīe admittit vt. C. d̄ iud. l. hū. §. q̄
pp pupillū. vt. C. g legi. p totū. e. C. l. i.
Quis. f. C. P̄: veteres coy. s. h̄ quis faceret
furtum captiuos rei reipu. cā absentibus.
C. Qu. l. pupilli. l. c. h. C. l. i. ali

neqz agere neqz excipe
actōez licebat cepērūt
homines p pcurato
res suos litigare: nā r
morbus r etas r neces
saria pegrinatio. **I**te
qz alie in ulte cause se
pe hoīb⁹ ipedimto sūt
q̄ minus rē suaz ipi ex
equi p̄nt. **P**rocu
rator neqz certis ver
bis neqz p̄nte aduer
sario: imo plerūqz col
ignozate p̄stituit cui
cūqz n. n. pmiseris rē
tuam agere aut defen
dere is tuus pcura
tor intelligitur tutores
r curatores quē admo
dum cōstituntur pri
mo libero p̄positū ē.

cui⁹. q. d. noīe
coꝝ q̄ sunt in
tutella capti
uoz r reipu.
cā absentiuꝝ.
C. Impe
diūto: s; qd̄
si nūkū sit im
pediūtu. r̄.
idē vt. ff. d̄ p
cu. l. j. §. vsus
h̄. **T**erbis
imo q̄busz
aptis tam ad
hoc siue gñā
līe siue spālī
i casib⁹ in spā
le mādatum
exigit. vt iter
dcō de l. ho.
exbi. vt. ff. de
pca. l. pō. §. q̄
si mando ali
cui q̄ ineniat
marituz filie
mee. vt. ff. d̄ rī
tu nu. l. gñāli
p̄tē i cā iuspe
cti tutoris vt

ff. d̄ pca. si solū. §. si. **I**te qñ duos gñāi sa
cio pcuratores nā neut ab alēo exiger: nisi
hēat spāle mādarū vt. ff. de pca. l. itaqz. r. l.
g duos. **I**te in ite. resti. pe. vt. ff. de m. l. l. iud
§. si talis. **I** C. l. adu. sario. m. C. l. i
cūqz. l. alti si militi vt. ff. de pca. seminis. **I**te
si hñs iminēs ipedimtu q̄re si possit cogi: vt
ff. de pca. l. neqz semina. **I**te si minor. rrv.
ānis vt. ff. de pca. si mior. **I**te si furiosus vt
mut. vt. ff. d̄ pca. l. j. §. furiosus r. l. mut⁹
j. rñ. **I**te si acular⁹ serie capitali: vt. ff. d̄ p
cu. rez. n. C. **R**e tuā g r vna r plures g nū
ci r pcurato: q̄ vez ē vt. ff. de pca. l. j. §. j.
o **D**efendere. l. mādato intuemere. als
simplr positū hoc p̄bū defensor sine māda
to. s; pcurator cū mādato ē vt. ff. d̄ pca. si p
curator. §. p̄ r̄tū r fact ad hūc. §. ff. fami.

De his. Ar de actōib⁹ dixim⁹ videam⁹
quos exerceant r in hoc incipit nunc.

Nunc autē. **T**or⁹ ille titulus diuiditur i
tres pres. Primo ponit vñū dēfū bimēbre.
Scdo vñū mēbz assumit r declarat tā d̄ iu
re antiquo q̄ de iur hodierno. Tertio dēla
rat qd̄ ē pcurator r tutor. Scda ibi alieno
veluti. Tertia ibi: pcurator. Et. h. d. actiōes
itemant p nos r p pcuratores nros q̄ p̄sti
tunt h̄bis habilib⁹ interpositis et adu. sario
adite r ignozate. Quoz pcuratoꝝ vsus ne
cessari⁹ ē qñ pncipalis ipeditus ē agere vel
defendere **S**lim vero vsus pcuratoꝝ p̄i
bitus erat nisi in certis casibus. h. d. Arcti
b **N**unc autē. **A**dmonēdi sumus. l.
admonem⁹. e. C. Alger. l. hodie

Quābet. l. idoneū pp hūm q̄ nec hūo

ff. d̄ pca. si solū. §. si. **I**te qñ duos gñāi sa
cio pcuratores nā neut ab alēo exiger: nisi
hēat spāle mādarū vt. ff. de pca. l. itaqz. r. l.
g duos. **I**te in ite. resti. pe. vt. ff. de m. l. l. iud
§. si talis. **I** C. l. adu. sario. m. C. l. i
cūqz. l. alti si militi vt. ff. de pca. seminis. **I**te
si hñs iminēs ipedimtu q̄re si possit cogi: vt
ff. de pca. l. neqz semina. **I**te si minor. rrv.
ānis vt. ff. de pca. si mior. **I**te si furiosus vt
mut. vt. ff. d̄ pca. l. j. §. furiosus r. l. mut⁹
j. rñ. **I**te si acular⁹ serie capitali: vt. ff. d̄ p
cu. rez. n. C. **R**e tuā g r vna r plures g nū
ci r pcurato: q̄ vez ē vt. ff. de pca. l. j. §. j.
o **D**efendere. l. mādato intuemere. als
simplr positū hoc p̄bū defensor sine māda
to. s; pcurator cū mādato ē vt. ff. d̄ pca. si p
curator. §. p̄ r̄tū r fact ad hūc. §. ff. fami.

illa alia nisi vna qua subicit sed contra nu
qd actor aliqua facit satisfationem. Dic q
se q duas primo qd litem prestabit vsq ad
duos menses connumerados a die libelli por
recti vt i aug. de execu. r. h. s. j. que e auc.

Code lit. con.
libellus, ali
am qd pfitet
vsq ad fines
r si vic. fue
rit iniuste se
mouisse lites
p. pre lites no
mine expesa
ru dabit reo
vt in aug. de
litig. s. ad ex
cludendas q
i e. C. de epi.
r de. auc. generaliter qns tñ be due ex co
suetudine non seruantur. a **C** Permanc
at. hec satisfatio appellat iudicio nisi vt hic
patet. r. ff. qui satul. cog. l. ij. s. p. ror ait in fi.
r caue tibi in notanda dña hoz capituloy.
hic. n. primo loquit qñ imobilia non possi
der. vt hic r. ff. qui satisfidare cogant. l. scien
dum est. b **C** Ad terminu qd est tps dis
finitive snie sed hungd fideiussor tadiu tenetur.
s. qd iu durat lis respō. distingue aut
fideiussit in certu tps tunc tadiu tenetur r
non vltra vt. C. de fideiuss. l. pe. aut non nec
in ca publica nec in scriptis r tuc non tenet
vltra duos menses. vt. d. l. C. de fideiuss. dicit.
Et est rō: qz actor videtur sibi remittere cu
pmiserit lire se contestatur vsq ad duos
menses vt in auc. de exca. colla. vij. s. j. si at
in ca publica vel i scriptis tunc ppetuo: vel
quod est verius vsq ad trienuz tenetur cu
tm daret instantia cause vt. C. de indi. l. pro
perandū in prin. sed nanquid sub pena fi
et hic satisfatio rñ. non nisi pueniat inter p
tes. s. interesse tm venit vt. ff. q satisf. cog. l.
ij. s. si. s. si est. pmissa r e statutū tps infra
q teneat fideiussor sigde sex mensū est in
fra alios sex menses poterit. fideiussor mo
rā purgare. si maius non heat tm nisi sex mē
ses infra quos pōr r moia pene purgari si
exhibeat reus s. primo exhibitus nō fuerit
vt. C. de fideiuss. l. antepe. s. qd si possidet i
mobilia tm que valent. r. r pueniat in. c. nū
quid satisfidabit. rñ. sic ad minus in eo qd ex
cedit qz qd iuris est in toto quo ad totū idē

erit in parte quo ad partē vt. ff. de acqui.
bere. l. si seruus eius. e **C** Promissioni.
s. vbi possidet imobilia. item propter pui
legium. vt. C. de pn. agen. l. si r. C. li. rj. de
dig. l. quotiens licet in casu quando non pos
sedit immobili
lia vt. C. vt
omnes tā ci
q̄ cri. l. j. ibi
iuratore ta
men cauno
ne r.
e **C** Sentio
nez. l. iudicio
sisti.
e **C** Prois
sionem repe
te dare com
pellit vt ieo
nomus r alij clerici. vt in auc. de san. epl. s.
si quis pro pectūa. f **C** Pro: o qualitate vt
si parens vel patronus quilibet fideiussor.
pro idoneo accipitur vt. ff. de in ius vo. vt
cāt. l. ij. r. ij. r. ff. qui satisf. co. l. ij. s. ij. r. s.
quod ait pteror sed nunquid hodie indiffi
cte satisfidanduz est vt in auc. de exhi. r itro.
s. suspecto que est in. C. de li. cont. auc. offe
ratur respon. illa sim distinctionem huius
l. intelligitur. nam posteriores per pterores
intelliguntur. vt. ff. de le. r seng. consal. l. s.
posteriores. g **C** Personē. l. rei manda
tum extra ius factum.

S in autem per procuratorem. **C** Procu
rator domini actoris vel quasi satisfidat s ra
to si dubium fuerit de mandato procurato
ris rei etiam si de mandato certum extiterit
cauet iudicatum solui cum omnibus clausu
lis opportunis pro quo reus potest existet
fideiussor que fideiussoria obligatio hypo
thecariam habere debet annexam que sti
pulario iudicatum solui contra heredem fi
deiussoris porrigitur Tenetur etiam idem
procurator: si reus fuerit lites contestatus ca
uere quod tempore ferende sententie reus
in iudicio paratus erit alias fideiussor pro
eo intercedens tenebitur pro eo quod fue
rit mandatum nisi prouocatio intercedat.
hoc dicit Aretinus.
h **C** Insinuatū corā iudice demonstratū.
i **C** Confirmaverit repetere nam non con
firmare potest r tunc satisfidare nō tenetur.
vt. j. proxi. s.

a **C** Habituri. l. g. dñs tñi habebit r cõmittit qñ dñs scit r potest hñe ratu r nõ hz. vt. ff. rã. ra. ba. quo eni: r. ff. de sol. l. ratam vbi dñ. Ratũ autẽ hñe dñs dz cõ pñũ certior fact? est. h. distingue. an sit certũ habet mādaturũ. r tũc nõ cauet. vt. C. de satisf. dat. l. i. Aut certũ ẽ g. nõ hz. r tũc etiã cũ satisfactiõẽ non admittit vt. ff. de neg. ges. si pupilli. §. si. aut dubi um est. r tũc fm. p. est in electione rei. vtrũ exigat. p bationẽ mādaturũ a pcurator. an satisf. recipiat. r est p co ar. iau.

de col. §. eos col. ix. sz ibi nõ loquunt de pcuratore sz de exattore tributoz. sz. Jo. cõtra dict. n. i. electiõẽ pcuratoris eẽ: qd̄ duo raz istorũ facere velit q: quotiens ad duo q̄s alienatue tenet ei? ẽ electio. vt. s. d. acti. r huic. B. ar̄ distigebat vtz diceret. nõ hẽo mādaturũ r tũc pbet mādaturũ an dicat dubito. r tũc satisf. dat. sz. Jo. opi. verior ẽ. p̄st̄ar et aliã cautionẽ pcurator. l. de defendẽdo eũ p quo agit. vt. ff. de pcur. hñũ. §. h. alias d̄ negat ei actio. vt. ff. de pcurat. l. mutus. §. pena b **C** Alienarũ. vt patres in bonis h lioz. vt. C. de bo. ma. l. i. r de bo. que l. l. si. §. vbi. autẽ. 3rẽ orphanotrophi r getrophi vt C. r e. epif. r cler. in orphanotrophos. 3rẽ iconomi vel actores vel iudici: vt. ff. g. cuiusq̄ vnuer. no. l. i. §. g. b? r. l. nulli: r. l. 3rẽ §. l. r. C. de sa. san. eccle. iudemus arca pñ. l. bi nulli iconomo. r. C. de epif. r de. oes q vbiq; §. hoc nisi blominus. 3rẽ apochripha r̄ vt in auc. qñõ opo. epif. §. r illad. 3rẽ ma ḡar noie municipij. vt. C. de iur. pp. calã. l. i. §. i. isti. n. pñt sc̄er p aliũ litẽ vt h subijcic **C** Inserunt. p pcuratorẽ. qd̄ ẽ itelligẽdũ si pñs ipsi litẽ presentẽ r sic litũ dñi efficiã tur. vt. C. de pcur. l. nec alias nõ. cũ nõ dñi sed admittit ratores sũt r pcur. a dño dz cõ

stui. vt. ff. de pcur. l. i. in pñ. sz hñe supra dicte p̄sone agunt nunq̄ de rato cauet vel de iudicato solui si cõueniunt: rñ. nõ. vt. C. de adm. tu. l. tutores debua; r. l. sancimus. §. defensionez sz tñ in tutor. videt dicere lex cõtra si sit in certũ d̄ of ficio suo: vt. ff. d̄ adm. tu. l. vulgo sed certe ibi non dicit q̄ debe ar de rato ca uere. sz q̄ reus dñũ non subibit p̄pte rea q̄ n̄ sit tu tor. sz q̄ est r̄o ḡ pcuratore satisf. dat. sz supradicte p̄sone nõ. R. q̄ predicte p̄sone qñ dñi sunt. vt. ff. p

empto. l. fundũ. §. si tutor. r. C. d̄ epif. r de. l. orphanotrophos. sz in pcuratoribus sec? qz nõ sunt dñi vere sed fice: vt. ff. de pcur. l. i. in prin. d **C** Presens p̄sentẽ accipe et si sit in hortis vel in cõtinẽtibz edificijs: ff. de pcur. l. p̄sens. r. l. g. in foue: r. l. ideo. e **C** Potest. l. dz fm̄ quosdã. dicunt. n. g. si dñs est p̄sens ipse tñ dz fideiubere p pcuratore suo. si autẽ absens ẽ. pcurator p̄t r dz fideiubores suos dare. r facit p eis. ff. iudi. sol. si ad defendendũ r. ff. de pcur. l. g. p̄p̄uo in pñ. vel did potest q̄ si dñs est pñs tñ possit pcur. dare fideiubores cũ. et sine mādato q̄libet possit aliũ defendere: vt. C. de satisf. da. l. i. r. C. de pcur. l. exigendi r etiã viciũ: vt. ff. de solu. l. sol. r ita p̄p̄ie accipit hoc verbũ potest f **C** Exponer. actori vel notario scribenti pcuracionẽ. ex cui? stipulatione querit actori vitlis actio: vt. ff. rem pu. sal. fo. l. non qñ g **C** Clausulis q̄ clausule tres sũt. l. de defendẽdo reo. r de dolo qd̄ absit. r qd̄ sonar ipm̄ verbũ: vt. ff. iudi. sol. iudi. fo. r h. dñ. h **C** Cõpellit per iudicẽ. i **C** Heredes eius. nõ hz naturam bec stipulatio vt ad heredes trãseat sicut. l. la iudicio sisti: vt. ff. si q̄ cau. l. si euz. §. g. in iure. a **C** P̄p̄ius. l. rei. b **C** Exponeda

curator e tenerit. l. reus q lites p
us prestat? est. suo note. d. Fideiusor.
datus nã a pcuratore. e. C. Continuet. et
go debet cõdẽnari pcurator presens.

Prætorius. C. Allene litis defensor ne-

mo legitim?
tenet nisi sa-
alidet siue ha-
beat mactatũ
siue nõ. Et p-
curator inter-
ueniens etiã
post litẽ pre-
statã teneur
satisfadã. h. d.
Areti.
f. C. Presto
i. post li. 2.
g. C. Satis-
dationẽ nõ.
p siue inter-
ueniat pcura-
tor añ li. 2. vt
s. co. s. si ve-
ro dz satisfadã
re siue postea
vt bier. C. d
psor. eius. li.
li. nec ob. qd
dicitur qd dz
fieri añ li. 2.
vt. ff. d. pcur.
lpõpo. 7. l. ra-
tãbitio. qz
ibi interuenit
pcurator añ
li. 2. vbi autẽ

tela vel satisfadõẽ pp
psonã ipsius exponẽ
da? q tpe sine recitan-
de? iudicio venerit vt
si ñ venerit oĩa dabit
fideiusor? q i pdenatõ
ne ptinent? nisi fuerit
puocatũ. C. Si nõ re-
us psto? ex qcuq; cã ñ
fuerit. 7 ali? velit õfen-
sionẽ eius subire: nul-
la õstia ster actões i rẽ
vt psonales itroducẽ-
da põt hoc facere. Ita-
tũ satisfadõẽ iudicatũ
solui p litẽ pstat estia-
tõẽ. Neob. n. fm anti-
quã regulã vt iam di-
ctũ ẽ alienc rei sine sa-
tisfadõẽ õfenzor idõẽ
itelligit: q oĩa apti? 7
pfectissime a quãdiano
iudicioz vsu i ipis re-

postea interuenit. 7 postea satisfadã vt dictũ
est. h. C. Nemo. s. pcurator. i. C. Dictũ
est. s. ab eius. h. C. Regia. s. cõstantino
po. vel dic de veteri roma. l. C. Caput. C.
de re. ju. enu. l. i. s. nulli 7. s. sed vñ quale.
m. C. Sequi. lmo nõ vñ inspiciedũ qd ibi
fiat. vt. ff. de offi. p. l. sed lz. q est ptra lz. hec
est intelligenda quãdo ex certa scia est con-
suetudo vel lex. nõ per errorẽ vt ibi 7 scit
ad hãc. ff. d. lega. 7 se. cõ. l. d. qbus. C. De
Et de actionib? est dictũ 7 qdam
sunt ppetue 7 qdas nõ. id de his ponit: vt
j. e. l. in pn. Itẽ qdam transitorie sũt here-
ditib? 7 ptra heredes. 7 de his ponit. j. e. s.
non aut lz melius residet ista Rub. imedi

ate post titulu. de actionib?: qz continuaf a
remotis nimilũ. cũ nõ sum? spncipio libri.
Hoc loco. C. Totus iste titulus diuidit in
tres ptes. Primo ponit regulã 7 exceptio-
nẽ. h. q actiones sũt ppetue. Secõdo ponit re-
gulã 7 exce-
ptionẽ. l. q ac-
tiones sũt trã-
sitorie ad he-
redes. Tertio
ponit nouuz
casuz. Secõda
ibi. nõ autez
ois. Tertia
ibi. superest
7. h. d. Acti-
ones ciuiles
rã reales q
psonales sũt
ppetue: pto-
rie vero pe-
nales regulã
durant anno
qd salit lac-
tõẽ furti ma-
nifesti: q ppe-
tua ẽ: ptozie
sõ rei psecu-
torie: ppetue
sunt. hoc dicit
Aretinus.

rũ documentũ apparẽt
Quã formã ñ solũ in
hac regia? vrbe lz ẽt i
oib? nris puicijs si p-
pter iperitiã forte alif
celebrabantẽ obtinere
cẽsem? cũ necesse ẽ oẽs
puicias caputõium
nfaruz ciuitatũ. l. hãc
regiã vrbe eiusq; obf-
uantiam sequim?
C. De ppetuis 7 tpa-
libus actionibus 7 q
ad heredes 7 cõtra he-
redes transeunt.

Hoc loco ad
monedi sumus
eas qdẽ actões q ex le-
ge senatusue pulto? si
ue ex sacris pstonib? p
proficiscunt ppetuo
solere antiquitus com-
petet donec sacre psto

de pauperie: vt. s. si qdrũ. pau. fe. di. in pn.
Item de nora. vt. s. de nora. s. sin autem
o. C. Cõsulto vt hereditatis petitiõ. vt. ff.
de peti. h. Itẽ veniunt. s. pdier: 7. C. de pe-
ti. here. l. si. in prin. Itẽ siqs claus de naut
abstulerit. cuius cã tota nauis perijt. vt. ff. d.
incẽ. rui. nau. l. ij. s. senatus. p. C. Cõstita-
tionibus. vt conditione ex lege q datur ex
pstonibus qbuslibet post. l. xij. ta. constitutis
vt. ff. de cõdi ex le. l. vnica: 7. ff. ad. l. iul. de
adult. qd autẽ ex his 7. C. d. dona. l. siqs ar.
s. si. 7. s. de act. s. tripli. vel ex quacũq; alia
pte iuris vt pbeisicito vt pater in. l. aq. l. i.
vt. s. ad. l. acq. s. ceterũ 7. ff. ad. l. aq. l. i.
Itã quinq; sunt ptes iuris pter p orium

monedi sumus
eas qdẽ actões q ex le-
ge senatusue pulto? si
ue ex sacris pstonib? p
proficiscunt ppetuo
solere antiquitus com-
petet donec sacre psto

Hoc loco
ex. l. xij. ta. vt
famil. her. vt
ff. famil. her.
l. i. Itẽ nora?

de pauperie: vt. s. si qdrũ. pau. fe. di. in pn.
Item de nora. vt. s. de nora. s. sin autem
o. C. Cõsulto vt hereditatis petitiõ. vt. ff.
de peti. h. Itẽ veniunt. s. pdier: 7. C. de pe-
ti. here. l. si. in prin. Itẽ siqs claus de naut
abstulerit. cuius cã tota nauis perijt. vt. ff. d.
incẽ. rui. nau. l. ij. s. senatus. p. C. Cõstita-
tionibus. vt conditione ex lege q datur ex
pstonibus qbuslibet post. l. xij. ta. constitutis
vt. ff. de cõdi ex le. l. vnica: 7. ff. ad. l. iul. de
adult. qd autẽ ex his 7. C. d. dona. l. siqs ar.
s. si. 7. s. de act. s. tripli. vel ex quacũq; alia
pte iuris vt pbeisicito vt pater in. l. aq. l. i.
vt. s. ad. l. acq. s. ceterũ 7. ff. ad. l. aq. l. i.
Itã quinq; sunt ptes iuris pter p orium

vt. s. d. iurena. §. pstat et totū ē ius ciuile: vt ff. de iusti. et iu. l. ius aut et actiones ex eo de secundates sunt ppetue vt hic dicit. l. sine p̄mitione t̄p̄is s̄m̄ antiqua t̄p̄a sed sacre p̄stōnes in p̄sonalibus metas ip̄oluert̄. xxx. an. vt. C. de p̄scriptio. xxx. vel. xl. anno. l. sicut et l. omnes. et C. quibus non obijctur lon. tem. po. p̄scriptio. nec vnum: et C. de anna. ex cep. l. j. et d. cōstit. pecu. l. ij. In realibus autez ip̄ontē meta per con̄stitutiones in rebus mobilib⁹ t̄r̄s̄ a mo rum. in immobilibus. x. an. iter presentes. xx. inter absentes. et hic q̄n̄ titulus h̄z possessor alias. xxx. an. vt. C. de vsucap. transfor. l. j. et s. de vsuca. §. j. In hypothecaria et q̄ est in rē certa statunt̄ tempora. vel. x. vel. xx. vel. xxx. vel. xl. an. vt. C. aduer. cred. l. diuturnū: et C. de p̄scrip. xxx. ann. cū notissimū. et de an. a. excep. l. j. s̄ q̄n̄o erat p̄petua rei vendicatio s̄m̄ antiqua t̄p̄a imo temporalissima vt s. de vsuca. in prin. r̄n̄. q̄ hic dicit q̄ erant p̄petue. s. personales sed meta imponitur taz in realibus quam in p̄sonalibus. Item caue tibi q̄z due personales sunt ciuiles que durant per annum tm̄. vna iniuriar que de scendit ex lege cornelia vt. C. de iniur. si nō conuicij. alia que datur ex. l. iul. repetunda. r̄n̄ vt. ff. ad. l. iul. repetunda. l. ij. a C. eas. s. penales. et tunc non est necesse plerūq̄z vel si habes plerūq̄z expone vt. j. b C. Plerūq̄z hoc dicit pp̄ p̄toris rei persecutorias q̄ perpetue sunt nisi rescissoria que annalis est. q̄z contra ius ciuile datur vt. ff. de acti. et ob. l. i. honorarijs et s. d. ac. §. rursus. j. e. et nisi in redibitorijs q̄ dantur ad tempus licet rei sint p̄secutorie vt. ff. de edi. edi. sciendum. §. si. q̄z datur contra id qd̄ p̄uenerunt contrabentes. Item fallit dicta regula. ff. q̄ sit. m. huius actōnis. §. has actiones. et que in fran. cre. h̄z p̄tor. §. annus. C. de do. l.

ait p̄tor. §. annus. C. de do. l. si. r. ff. de eo per que scm̄ est. l. j. §. pe. si aut sunt penales p̄torie locū h̄z qd̄ hic of vt sint ānales. siue sint p̄ales ex vtracq̄ p̄tē siue ex altera tm̄ vt. ff. de calum. l. j. et de ius vo. l. pe. r. ff. de alie. iu. mu.

noꝝ possessor̄ ceteris q̄ h̄z dis loco sum̄s accommodat. Furti q̄z manifesti actio q̄z nis ex ip̄s̄ p̄toris iurisdic̄tōe p̄ficatur t̄n̄ p̄petuo dat: absurdum. n. esse estimauit anno eam terminari. **C** nō oēs aut actio nes q̄ in aliquem aut ip̄o iure ciuili cōpetūt

ecce quare dicit plerūq̄z. e C. cōstōnib⁹ de q̄bus dixit. s. eo. in p̄n. f C. Possessori. i. cui libet possessori. q̄ vult succedere iur̄ p̄torio q̄ h̄z here. pen. bonoꝝ pos. s̄ qua habes. ff. de fideicom. here. pen. per totum. a C. Sunt. vt q̄bus restituta est h̄des p̄ fideicommissum q̄bus dat here. pen. fideicommissaria de qua habes. p̄dicto t. per totū. b C. P̄doscas. no. actionē furti manifesti esse p̄toris. s̄ nō manifesti est ciuili vt. s. de nota. §. sunt aut. i C. Estimauit. s. p̄tor. et idē in q̄libet penali in eo qd̄ p̄uenit ad delinquentē. vt. ff. de vi et vi ar. l. j. in p̄n. et ff. de dolo. l. sabinus.

Non aut oēs. Penales actiōes p̄torie vel ciuiles contrab̄des non dant nisi his cōtra defunctos fuerit p̄testata h̄des et cōpetunt excepta actiōe iniuriar. Ex p̄tractu vero cōpetūt p̄tra h̄des p̄ter actionē de dolo nisi aliquid ad eos p̄uenierit. h. d. Aret. k C. Monoēs. ponit diuisionē nā alie sunt t̄r̄astorie. alie nō s̄z superior fuit q̄ alie erant p̄petue alie nō vt. s. eo. in p̄n. l C. Ip̄o iure ciuili. a C. Solent. s. iure p̄torio. b C. Ex maleficijs. s. priuatis vt subijct̄ in excep̄tis et subaudi vel q̄si maleficijs. vt. s. de ob. ex q̄si delic. §. si. Quid in publicis de q̄bus tractat. j. de pu. iudi. R. idem et plus q̄z ēt lit. cont. nō t̄rafcit p̄tra h̄des vt. ff. de ac

an. l. ex iudicio nisi in quibus casibus per est
 l. iul. malefactoris in duobus capitulis tunc etus
 legis. vt. ff. ad. l. iul. male. l. si. sed est crimen
 heredes: vt. C. de apostata. l. ij. r. l. apostataz
 in si. tertius est crimine repetundarum. quibus de re
 fiduis gntus
 peculatus cri
 me: vt. ff. ad
 l. m. pecula.
 l. si.

Cope-
 ter. nisi lris fue
 rit contestata
 vt. j. c. s. pe-
 nales: r. ff. d
 accu. ex iudi-
 cioz si. Itz
 nisi aliud ad
 hrdē puene-
 rit. tunc. n. re
 n. et. vt. ff. de
 calū. in hrdē.
 r. ff. q. me.

ca in duobus tñ casibus ē ptra vt iactōe vi bo.
 rap. q non dat i hrdē s; ad hrdē aliqd pue-
 nerit s; furtiuo dat pdirio: vt. ff. vi bo. rap.
 l. ij. s. si. itē in iterdicto vñ vi. qd in herde n
 dat s; in factū actio: vt. ff. de vi r. ar. l. ij.
 s. si. d **C** In iuriā. l. i. q. actio. e **S**z
 heredibus. l. de heredibus eoz q pass sunt
 hec malefi. f **A**ctiones. nā hec nō dat
 heredi nisi lris pteset. g **A**ctioe. hoc iō
 qz nō ē in bonis nris an lit. r. vt. ff. de iniu-
 l. iniuriāz. s. ij. in pñ. r. l. interē. Et ē alia
 rō qz nihil mihi d pñomio abest. nec reo
 adest: vt. ff. de col. bo. cū emācipati. s. eman-
 cipat? sunt r alie siles ei vt subgat i qb? nec
 actori aliqd de pñomio abest nec reo ali-
 qd adest. vñ ide iuris ē qd r i istavt ē actio i
 factū q dat ptra libertū vocatē pñonū ius si-
 ne venia i. l. aurea vel filio vocatē pfem: vt
 j. de pena teme. liti. s. si. r. ff. de in ius vō. l.
 pe. Itē i popularib? actioib? vt siqs hēat po-
 litū vel suspesum. vt. ff. d his q reie. l. si vō
 s. q aut. Quidā dñt ide de actioe in factū de
 calūniatorib? vt. ff. de calū. l. hec actio. s; cer-
 te ibi alia ē rō. qz bz pñomō ob turpē cām
 vt ibi dñ. Itē qz abest ibi aliqd actori. r
 adest aliqd reo vñ non ē similitis supradictis.
C Inueniat. hic pñonū illi. s. q. ē. j. pe-
 nales. i **A**liqn. actio. i. actio d dolo na
 ta pp dolo adhibitu i pstrahēdo nā si dedit

dolus cām ptractui si agit actioe ex eo con-
 tractu cū nullus sit. s; de dolo vt hic. r. ff. de
 dolo. l. eiegāter in pñ. si. n. esset incidēs ege-
 ret actioe ex eo ptractu vt purgaret dol? vt
 ff. de ac. r ob. l. ex ptractu? r. ff. de ac. r ob.

actioes r siq alia snt
 inuentat? aliqn? tñ ē ex
 ptractu actio ptra hrdē
 n cōpetit veluti cū
 testator dolo se hēat
 sit: r ad hrdem ei? ni-
 hil ex eo dolo puenit
 pñonales at actiones
 qf supra dixim? m si ab
 ipis pncipalib? perso-
 nis fuerit cōtestate r
 hrdib? dant? hrdes

vel nau. s; i hrdē si dat i duplū ex dolo de-
 functi. s; in simpluz def. vt. ff. de po. l. j. s. j.
 Itē qūs ē actio i factū q dat ptra agri mēforē
 nō aut adūsus hrdē: vt. ff. si mēfor sal. mo.
 di. l. iij. s. pe. Itē i actioe ex stipulatu iudi-
 cio snt i eo q erat pñ? i iur. vt. ff. si qz cau-
 si eū. s. q iniuriāz. Itē i actioe tributoria vt
 ff. de tribu. l. i. l. iud. s. si. r de his casib? loqf
 hic. s. als aut ex ptractu agit ptra hrdē ē d
 dolo defuncti regulariter. vt de ac. r ob. l. ex
 ptractu: r l. ex deposti q sunt huic ptra r
 hāc spālitate denotat hec lra cū dicit aliqn
 tñ r. l. **D**olose. dolo dante cām cōtra-
 ctui vel die incidenti vel supuenienti vt modo
 diximus. l **A**d hrdē. s; si supuisset actio
 i factū ppetuo ptra hrdē r ptra defunctū
 daret: vt. ff. de dolo. l. itaqz s; de dolo olim i
 fra anū vñ. l. bodie. s. biēniū pñonū dat: vt
 C. de dolo. l. si. m **D**iximus. vt. s. e. s. si
 autem. n **C**ontestate. imo vt def heredi
 sola pparatio sufficit: vt. j. d in of. res. posthu-
 m? s. si. s. o. vel sine pparōne dat greia hrdi.
 di. o. **P**an: nisi i duobus casibus. pñ?
 cū agit ad opas ptra libertū r mouit pñon?
 ex reo hrdē relicto ad que nō trāseunt ope
 et lit. vt. ff. de opas li. l. oparuz iudicio. l. e
 cū dñs in pfe repetēte dote snt q a viro dñi
 terat r decedat pfe ex reo hrdē relicto et li-
 ct. si trāst: vt. C. de rei vxo. ar. s. videamus

a **Transfent.** nisi in duobus casibus pri-
mus in actione de dolo. C. de dolo. l. si. se-
cundus in retractione alluius in seruitutez
vel libertatem qui per collusionem pronu-
ciatus fuerat ingenuus: vt. ff. ne de sta. defra.
l. j. §. sed in-
terdum.

Superest.
Condem-
nandus debz
ab'olut ab ob-
seruatione in
dicij si ante se-
tentiam sol-
uerit quod d-
bet. hoc dicit
Aretinus.

b **Super-**
est. hoc de vi-
ta z transita
actionum hz
qz i Rub. p-
misit dea snt
nunc de iudi-
cis officio di-
cit. quod euz
exponere de-
bet iam pau-
ca vt modicu
respiret deliberat nam conceptum sermo-
nem quis retinere potest. c. **Abfolue-**
re. scilicet ab obseruatione iudicij nam prin-
cipalis causa est sublata solutione vt. §. g.
mo. rol. obli. in prin.

c **De exceptionibus.** Quia exceptio vices
tenet actionis: vt. ff. de excep. l. j. ideo post
actiones ponit de excep. z quia s armis ac-
torum vidimus: z de reorum armis viden-
dum est hic dicit vt sequitur. acc.

Sequitur. Totus iste titulus diuiditur
in quinqz partes principales. Primo con-
tinuat ad precedentia Rubricam. Secundo
ponit causam quare fuerunt exceptiones i-
uente. Tertio id demonstrat per exempla
tam in actionibus realibus quam persona-
libus. Quarto ponit duplicem diuisionem
exceptionum. Quinto exemplificat. Secun-
da ibi. coparate sunt. Tertia ibi. verbi gra-
tia. Quarta ibi. in §. appellatur. Quinta
ibi. perpetue z per eptorie z h. d. Usqz ad
§. Idem iuris Exceptiones sunt arma reo-
rum: z equitate nituntur ad excludendum

trāseñt^o **Superest** vt
admoueam^o qz si ante
rez iudicatā is cū quo
actū ē satisfaciāt acto-
ri: offō iudicis puenit
cū absoluet^o lz i ea cā
fuisset iudicij accipien-
di tpe vt damnari de-
beat z h est qd vulgo
antea dicebat omnia
iudicia absolutoria eē

C. De exceptionibus.
Eqz vt d' excep-
dispiciam^o cō-
pate^o aut sunt exceptio-
nes desēdendoz eoz^c
gsa cū qbus agit: sepe

actiones que competunt actori ipso iure qz
les sunt metus doli z in factum exceptio-
nes. hoc dicit. Aretinus. d. **Compara-**
te. alias inuente. e. **Ex. i. reorum.** naz
ipsi sunt cum quibus agitur: vt. ff. de iure.

enī accidit vt lz ipa p-
secutio qz actor expitur
iusta sit^o iniqua sit
aduersus eū cū qz agit
verbi gsa si metu coa-
ctus sit aut dolo idu-
ctus aut errore laps^o
stipulāt^o b' ticio pmissi-
sti qd si d' bueras pmit-
tere palā ē ius ciuili tē
obligatū esse z actio qz
itēdit dare te oportere
efficac^o ē sz iniquū ē te
pdēnari idqz daf tibi
excep. qz me. cā' aut^o do-
li mali aut i scē^o cōpo-
sita ad ipugnādā actō

rigore de equitate obligatus non est. vt. ff.
de ver. ob. l. obligatus est. §. obligatum. z
ff. de ver. s. l. a. creditor que sunt contra.

k **Efficax est.** s. in sui substantia. nam ci-
uilliter z naturaliter est obligatus z pure. sz
non efficax q̄tum ad opem extractionis vel
dic efficax est inspecto genere: nam prima
facie condemnandus videtur. sed inspecta
qualitate qz sit dolosacta vel metu vel simi-
li causa impediatur est inefficax z ita expo-
ne in sequentib^o casibus. l. **Metus cau-**
sa h quando metu fuit compulsus.

Aut doli h quando inductus fuit p-
dolum. n. **In factis** red de singula sri
gulis propositis causis sri Jo. sed nonne h
tertio casu. s. quando per errorem promissi
datur doli exceptio. certe sic vt. ff. de do. ex-
ce. l. j. §. circa quare dic qz h actio in factis
est proponenda in subsidium doli exceptio-
nis. s. contra patronum z parentem contra
quos surpes exceptiones non proponun-
tur vt de excep. doli apud cellsum. §. aduer-
sus z ita hic accipitur.

iu. l. ij. in dn.
z. j. in. §. est.
f. **Gusta** sic
prima facie.
§. **Induc-**
tus. h in stri-
cti iuris iudi-
cjs. in bo. si.
autem iudici
leis ipso iure n̄
tenet contra-
ctus vt. ff. de
dolo z elegā-
ter. in prin.
h. **Stipu-**
lāti. crederes
te debere euz
non deberes
vt hic z. ff. de
excep. doli. l.
ij. §. circa te.
i. **Obliga-**
tum esse. s. in
specto iuris

Idē iuris est. C. Exceptio non numerat pecunie debitorū cōpetit q̄ p̄fectus fuit se pecuniā recepisse quā nō receptatū et ipsam p̄ stipulationē restituere p̄miserat equitate iudicā. h. d. ar. a. C. Scriptū ē. s. d. lit. ob.

C. Coartatiū vt. C. de nō nu. pe. in extracib.

C. Petere tur. no. cy. pat. cū de nō pe. tēdo tria opa tur naz tollit nālez ipso iur. vt. ff. d. so. l. i. h. d. s. natura. Item elidit ciuiles vt i hoc. s. h. obligat nāle pacificēre non petere. nam et als q̄ s̄ obligatus natura liter qd non facere. furtus vt. ff. de ob. q̄ ex d. n. a. s. i. d.

C. Dīno. qz nō ciuiles. s̄ natural. tñ vt. ff. de so. l. i. h. d. natural. in casibus tñ ipso iur vt r̄ qz tollit p̄m vt i maleficijs factis siqs pa

alcat ne agatur. itez in pignore remisso p̄ p̄m. vt. ff. de pac. l. si tibi qdam actio ē. r. s. de pignore.

C. Zppet. ofo posita loco actōis s̄ pla. s̄ fin. 3o. p̄tra. vt dixim. s. d. ac. s̄. sic itaqz.

Que si debitor. C. Exceptio iuristurā d̄ actionem non tollit s̄ eā elidit que etiā nitur equitate et contra reale actionez ex cepto iuristurādi opponi p̄t: que repellit agentē in rē. h. d. Ar. s̄. C. Iniquum ē. no. sic. ff. de i. lit. iur. l. i. c. ff. de iureiu. nam postea. s̄. dato: r. ff. d. dolo. l. nā sufficit. hic tñ fallit quōiens est p̄tra legē iurātū qz nō

nez. Idē iuris est siqs q̄si credēdi cā pecuniā stipulat⁹ fuerit: nō numerauerit: nā eā pecuniā a te petet posse euz certum ē dare. n. te oꝝ cū ex stipulatōe tenearis s̄ qz iniquū est conoie te p̄dēnari placet exceptōe. pecunie non numerate te dēndi debere. L. i. d̄ exceptōis tpa nos fm q̄ iā superiorib⁹ libris scriptū est p̄tōe nra coartatiūmus. Id̄ petereā obitor si pactus fuerit euz creditore ne a se pecuniā peteret nihilominus obligatus manet qz p̄cō p̄uēto obligatōnes nō oīo dissoluntur qua d̄ causa efficacē aduersus eum actio qua actor intēdit si ap̄petcū dare oportet s̄

huas sacramētū vt in aug. scēt. non solus s̄. j. col. v. q̄ est. C. de nup. aut. qd̄ eis. r. ff. de iure p̄fo. l. adigeret. C. de le. r. p̄sū. l. nō dubiū i. h. itē qn̄ veritas als p̄ testimoniu p̄t inueniri. vt. C. de cre. l. i. itē q̄si defertur facim a iudice vt. ff. de iure iur. l. admonēdi. alias ac obinet quod hic dicitur.

q̄ iniquū ē p̄tra pactō nez eū dānari defenditur p̄ exceptōez p̄cī cōuēti. L. q̄ si obitor creditore deserere iurauerit nihil se dare oportere adhuc obligat⁹ per manet s̄ qz iniquū ē de p̄iuno q̄ri defenditur tamē p̄ exceptōem iuristurādī. In his q̄ qz actōibus qbus i rē agit eā necessarie sunt exceptōes veluti si petitore d̄serete possessor iurauerit eā rēs suā eē: et nihilominus eā rez petitor vēdicet: s̄ eniz huz sit qd̄ itēdit. i. rez eius eē: iniquū tamen ē possessorē cōdēnari.

C. Item si i iudicio tecum actus fuerit siue in rem siue in personā nihilominus obligatō durat iō ipso iur

actio et exceptio. sed si iurēt petitoris nō esse nascitur sibi exceptio p̄tra petitores tñ: vt. ff. de iureiu. s̄ q̄ possessori. l. j. r. ij. rñ.

Item si in iudicio. C. Zib solutoria lata i p̄sonali siue reali eandem actionē nō p̄mit s̄ ex. rei in. p̄t p̄uēto. r̄ idē in pluri bus alijs actionib⁹ quaz qd̄a sunt ciu

les qdam sunt p̄torie. h. d. Ar. h. C. Actum. subaudi et fuerit absolutus sicut hic. i. nuit. i. C. Durat. l. si p̄m o erat obligatus vnde si soluat nō reperit cū d̄bitū soluat vt de p̄di. inde. l. i. iul. r. l. si iudex. et cave tibi qz p̄ iusurandū et p̄ p̄m natura iō tollit obli gatio. vt. ff. de iureiu. l. si in p̄n. r. ff. de soz. l. si hū aut p̄p̄hi. s̄. naturalis. s̄ p̄ suam tollit ciuiles et remanet nāle vt. ff. de p̄di. in de. l. i. iul. ar. s̄ qz actōē iducet res iudicata vbi nulla oīo erat. vt. C. de re. cre. l. actor. q̄ re non tollit vbi est: R. res iudicata de iure

nulli e. 7 id tollit 7 iducit ea q sunt de iure
ciuili. 7 ita obligone ciuile tollit. 7 actionez
q e de iure ciuili iducit: vt. ff. de or. l. i. u. l. ij.
§. deinde ex his. ea aut q sunt iuris natura-
lis no tollit vt obligone naturalē vt ar. s. d
le. ag. tu. §. fi.

C Ex legi
b. ne qe pue
nias nisi corā
suo iudice: vt
ff. d. exce. l. fi.
C Obti-
net. vt. sen. cō.
vt. s. ti. j. in
pñ. sicut ē ex-
cep mac. 7 vt
vt. ff. ad mac.
7 vel per to-
tum fi.

C Jurisdi-
ctio. vt. s. de
dolo malo 7
metus cā: vt
ff. de except.
doli p totuz.
Itz pacti. vt
ff. de pac. iu-
risgen. §. pre-
tor ait.

Appellans.

Quedam

exceptioes suppeptorie vt doli met? pacti
7 similes. Queda tpa es id sic vocate: qz ne
gocū di? erre dicunt q olim actorē temere
litigātē faciebāt cadere a cā. hodie po rco
iducie duplicant 7 eidē reo actor i expensis
seis i cā dānabit ante quaz refectionē sup
pncipali negocio audiētia denegabit. h. d.
Et diuidit pncipalr lter pres. Prio ponit
vnā distinctionē exceptionū q: qdā sunt p-
petue 7 qdā tpaes. Scdo ponit exēpla cu-
insubiet ē ppetue 7 tpaes exceptioes. Tertio
ponit quā penā olim paciebāt: 7 quā ho-
die patit q pēdere dilatioē legali vel lata ab
hoie an dūone finitā egerit. Scda' ibi ppe-
tue 7 pēptorie. Tertia ibi. alioqn si itra. A.
C Agētib. i. sine pñinitioē tpa: vt. ff. d
doli. exce. l. pure. §. fi. ita tñ si an' sniaz oppo-
nant: vt. C. sen. resc. nō pos. l. pēptouas. nisi
i. vij. casib? i qb? ēt opponi pnt p' sniaz rōe
etatis: vt. C. e. l. ofr: 7 ff. de mi. l. minor. xxy.
an. omīssa. itē miles. vt. C. de iu. 7 sa. ig. l. j.

itē i mace. 7 vel. vt. ff. ad ma. l. tā 7 si itē i do
natoze q opponit vt pueniat iquātū facere
pōt ēt p' sniaz: vt. ff. de re iu. l. nēsent. §. fi.
itē exceptio falsi pcuratoris: vt. C. de p. cu. l.
lz. sec? si rōe psonē pcuratoris opponat ex-

cepto vt quia
sit miles vel
mulier quia
talis exceptio
ē dilatoria vt
j. e. §. ptozia.
itē vbiqz di-
cerēt nullū su-
isse iudiciū vt
qz sit venalis
snia vel falsis
testib? vel in-
stis iudicata
vt. C. qñ si est
ne. p. l. vena-
les. cū iuder
ñ su? vt. C. si
a si cōpe. in. p
totū. itz si iniq
sub iudice cō-
pulsus est eo
tpe quo cōpel-
li n' debuit vt
ff. d. ser. l. j. lz
dilatoria pp
ant an li. 2. o

abat postea pctor: mōstrat qd afferat: lz
vt. C. d. p. b. l. exceptioes: 7. C. e. l. sigde sez in
excep. fori. qz an li. 2. oppoi t pbar dōz hnt
quoldā: vt. ff. e. l. p. lz qd d. exce. si nu. pe. nū
qd ē dilatoria vel pēptoria. It. qdā anoma-
lā eā eē nos vidim? qz ē tpa biēnū. l. l. xxx.
diez. vt. s. d. lit. ob. §. fi. C. d. si nu. pe. l. i con-
tractib?. §. j. lz i b' p' dici anōmala. qz cū al
pbat q excipit lz tñ si pbat vt. C. d. si nu. pe.
l. si ex cautōe tua itē qro i excep. nō nu. pe. 7
eo. mō solue. vt. C. d. do. cau. si nu. l. fi. 7 aug.
ibi posita. itē qd d. ea oppoi. vt qz pueniat
ēt inqntū facere pōt. It. eā tpaē qz psumo
qaliq' acgret 7 sic postea posit soluet vt. C.
arb. tu. l. si d' f' r' c'. nā nō repetit qd soluit lz
facere nō possit. vt. ff. d. p. di. l. de. l. nā 7 mar-
tus qd fieret si eēt ppetua cū sit fauorabilis.
vt. ff. d. p. di. l. de. l. e. exce. e. **C** Tpaes. aut
alia silis pueti. l. f. p. p. ueti. l. v. lz ad qnqz
nū. veluti siqs stipulet id qd in vtero ē vel
fruct? futurōs vel domū certo loco edificā

a **C** nocet. l. nō profi. acc. b **C** Conuenitur. l. ita fuit conuentum. c **C** Digestorum. vt. ff. de excep. l. ij.

Exceptiones. **C** Exceptio reo cōpetens si est i rē pderit ei fideiussori: p actionē mā danti: qua re?

sibi tenetur.

Exceptio ve ro personalis vt cessioes bonorum vel similes ad fideiussorem nullatenus se extendunt. b. d. Aretinus.

C Exec-prones. h. s. videt qd de beat eē in si. superioris ti. s. certe cum r replicatio sit exceptō bene ponitur hec generalit̄ taz ad exceptiones quas ad replicationes pertinens.

C Fideiussoribus ap pellatōe fideiussoris omne accessōriū accipe. siue sit mandator siue fideiussor. siue alius ex eo datus fideiussor qd pro alio. fidem suam astrinxerit. Et nō. qd dicit plerūqz quia exceptō reo cōpetens gratia sue psonne. vt quia fit minor fideiussori nō cōpetit. vt. ff. de

prima facie iusta videt iniqz nocet qd cū accidit alia allegatōe opus ē adiunādi actoris gratia. q̄ replicatio vocat: qz p eā replicatur atqz resolut̄ ius exceptōis veluti cū pactus ē aliquis cum dbitore suo ne ab eo pecuniā petat d̄inde postea i p̄trariū pacti sunt. l. vt creditor petere liceat: si creditor: vt ita demū p̄dēntur si nō puenierit nec eā pecuniā creditor petat nocet ei exceptio cōuenit̄. n. ita nāqz nihilomin⁹ hoc verum manet lz postea i p̄trariū pacti sunt lz qz iniquū ē creditorē excludi replicatio dabit̄ ex posteriore pacto puenit vt replicatio q̄ prima facie iusta ē inique nocet: qd cum accidit alia allegatōe opus est adiunāde rei gra q̄ duplicatio vocat̄. Et si rursum ea p̄ma facie iusta videat̄ lz p̄pter aliquid cām actori inique nocet: rursum alia alle

gatione opus est: qua actor adiunetur que videtur triplica quarum omnium exceptionum vsuz iterdū vlti⁹ q̄ dixim⁹ varietas negotiorū introduxit quas omnes apertius ex digestorum latiore volumine facile est cognoscere. Exceptiones aut quibus debitor defendit plerūqz accommodari solēt et fideiussoribus eius r recte qz q ab his petit̄ id ab ipso dbito repeti v̄t: qz mā dati iudicio redditur ē eis qd hi p eo soluerit: qz rōe r si nō d̄ petēda pecunia pact⁹ qz cū reo fuerit placuit p̄ ide succurrēdū eē per exceptōem pacti p̄uēti

Illis qz q p eo obligati sunt ac si et cū ipis pactus eē ne ab eis ea pecuniā peteret: sane q̄ dā exceptōes nō solent his accōdari: ecce. n. d̄bitor: si bonis suis cesserit r cū eo creditor petit̄: d̄fendit̄ per exceptōes si bōis cesserit lz hec exceptō fideiussori b̄ si d̄at̄ d̄co. l. qz qui

e. i. si. itē vbi cūqz q̄s iquā tū. facere pōt p̄dēnat. nā si de iussori non dat̄ exceptio vt. ff. de re iud. l. r̄i fideiussori. i. p̄m. nisi fideiussor vt d̄fensor cōueniat. tūc. n. vt d̄fensori n̄ vt fideiussori dat̄: vt. ff. pro so. l. vep. s. j. r. ff. so. ma. l. alia vbi autē exceptio rei coheret. vt pacti cōuenti r rei iud. fideiussoribus cōpetunt vt hic etiam inuito reo: vt. C. de excep. l. defensione r. ff. de excep. l. omnes.

C H̄is. scilicet fideiussoribus.

C Illis quoqz scilicet fideiussoribus r similibus. accursus:

C Sane. propter hūc casum d̄f̄i. s̄. plerūqz r p̄pter alios vt diximus.

C Martine. s. de fideiuss. in p̄mct.

C De interdictis. Quia Interdicta vice iusti-
tiae seu obtinent actionem id est post actiones et o-
interdictis pponitur vt. j. c. in pn. s. ista Rub.
pgruētius posita fuisse aff. ti. de excep. vt se-
cit iuris cō. in digestis q. 2. aff. titula de excep.

posuit ista ti.
s. de hoc nō
est. vis. Arc.

S Equitur.

C Totū sūe
titulū diuidit
i quatuor ptes.
Primo pōit
qd olim erat
Interdicta. Se-
cundo ponit
vnaz diuisio-
nē Interdictoz.
Sed ibi. sū-
ma aut. Et. h.
d. Interdicta
olim nll aliō
erāt n hī certe

alios p debitoze obli-
gat h marime^a pspicit
vt cū factatib⁹ laps⁹
fuerit dbitoz possit ab
his quos p eo obliga-
uit suum consequi.

C De interdictis.

S Equit vt dspi-
ciam⁹ d Interdi-
ctis seu actionib⁹ q⁹ p
his exereent erāt at in-
terdca forme atq⁹ con-

interdictis: vt. j. e. s. phibitoria. f. **C** Ad-
xime. hoc ideo dicit. qz qñq⁹ p interdicta fi-
super possessione. sed super. ure rei conten-
ditur: vt patet in interdicto
rendo vbi licet z inferre sepul-

ceptiones h⁹boz⁹ qb⁹
pretor aut iubebat ali-
qd fieri aut fieri phi-
bcbat q tūc marie^a sic
bat cū de possessiones
aut qsi possessione⁹ iter
aliquos contēdebat.

C Sūma at diuisio i
terdictozum hec est q
aut prohibitoria sunt
aut restitutoria^a aut ex-
hibitoria. **P**rohibito

de possessione. R. sic vt per condi. inde. l. in
debi. s. si nimum. item per triticariam: vt
ff. de condi. tri. l. j. in fi. r. l. j. Item per con-
di. ex. l. vt. C. de acqui. pos. l. si. r. ff. d. rei vē.
l. pe. r. C. loca. l. siquis. **C** Possessione.
sue retinenda sue recuperanda siue adipi-
scenda: vt. j. eo. s. sequēs. diuisio. acursum.
h **C** Quasi possessione. vt cum contendit
vt de possessione rerum incorporalium. vt
vie z itinervis z actus z aque vbi non est ve-
ra possessio vt. ff. de acqui. rerum do. l. ser-
nus. s. incorporales. sed tū est ibi qdā qua-
si possessio z de ea retinenda competunt in-
terdicta d itinere z actu z aqua. quando cō-
tendo me esse in quasi possessione predicto-
rum iurum: vt. ff. de itin. actus pu. p. ro-
ti. r. ff. de aqua quot. z esti. per totum: r. ff.
de serui. l. pe. r. ff. si ser. v. l. sicut. s. aristo.

Summa. **C** Interdicta prohibitoria sunt
vt interdictum ne vis fiat. item de mortuo
inferendo quedam sunt restitutoria vt in-
terdictum quorum bonorum quedam ve-
ro sunt exhibitoria: vt interdictum de libe-
ro homine exhibendo z similia. h. d. Arc.
i. **C** Summa. i. prima non minima. quia
z de onobus membris aliqua inuētur vt
j. e. s. ij. k **C** Restitutoria quandoqz ta-
men quedam inuēntur mixta tam pro-
hibitoria quam exhibitoria: vt. ff. e. l. j. s. i.

ceptiōes h⁹boz late a ptoze Interdī ctū iter-
ponēte cū iter duos de possessione agebat.
hoc dicit. a retinus.

S Equit. **C** Actio⁹. l. i. scilicet. vt. j. e.

s. h. c **C** Verboz. i. dicit verba
concepta z formata a pretore proponente
interdictum. Sed secundum hoc que erat
differētia olim Interdicta z actiōes cū z actio
erat formula vt. ff. de ori. iur. l. j. s. deinde ex
his. Rūdet quodā vt pceptoz me⁹ Azō. qz
interdca formabant in psonā volentiā ea i-
tentare tm. vñ inter duos dñr reddi a ptoz
loquēte onobus: vt. j. e. s. exhibitoria z hoc
ē colligit. ff. sub multis titulis i n tractatu
de interd. sic. n. dñ vñ vi illū deiecit z. vt
ff. de vir vi ar. l. j. in pn. Itē vii edes d qui-
bus z. vt. ff. vti pos. l. j. in pn. z sic de alijs.
Sz actiōes gñatiter z i psonā oliam formā-
tur. vt quonoz emerit ex pto agat z sic dce-
teris. qd colligit. vt. ff. de ori. iur. l. j. s. o-
ium. r. s. de his vel dic breuiter dñam talē
fuisse. qz Interdca a ptoz⁹ s actiōes acere-
ris magistrabus formabant vt pser eo qd
oia sunt ptozia: vt. ff. d Interd. p totū libz
sz hodie nihil aliud ē interdcm quā actio p-
tozia in scñ: vt. j. e. s. h. d **C** Aliqd. qd
est in Interdictis restitutorijs z exhibitorijs:
vt. j. e. s. restitutoria. z. s. exhibitoria. ac.
e **C** Prohibebat. qd facti in phibitorijs

interdictorum: ff. de lib. ho. exhi. l. j. nā petitur exhiberi et prohibetur in usus retineri.

a Possidenti. vt si qs missus fuit i pos. in usu. p. oris. vt. ff. ne vis s. e. qui i pos. mis. est. l. j. in pn. nā iuste possidet et sine vicio q actore p. ore possidet vt. ff. d. acqui. pos. l. iuste.

b Inferē di. qd interd. est. ff. de mortuo iserē do. l. j. in pn. s. Biterdā.

c Edificari. qd interd. dicitur habes: vt. ff. ne qs in loco sacro. l. i. in prin.

d Vel in flumine et hec habes. ff. ne qd i flumine pu. fi. et ne qd i ripa. l. j. i pn.

e Posses sori. i. succedē ti de iu. p. tm vt de filio emancipato vel cognato q dicunt

bo. pos. et ex bo. pos. edictali et decre. nā statiz hnt h iterdictū directū vt psequant pos. hnt. qd appellat quoz bonoz vt. i. e. s. adipscedē vtilis ho dat illi q succedit de iu. ci. vel ex testō. vel abire. vt. ff. quoz bo. l. j. in pn. et quoz bo. l. j. sed cōtra i hnt. pe. nā directa dat hnt de iu. ci. vtilis vero ei q succedit de iu. p. vt. ff. de bo. pos. hnt. pe. l. j. Est et alius nouū auxiliū p nouā psonem inuētum p qd petit pos. hnt. si testis appet in viciatū vel vitupratū in aliqua sui pte: vt. C. d. edic. diu. adri. col. l. fi. s. qre dō hic restitutorū cū nunq bo. pos. hnt. R. iproprie dō restitutorē p dare: vt. ff. de v. s. l. s. hū red dedit. r. ff. de le. ij. l. cū qdā. Vel dic cū inspe eti psona dñfici dō restitutorū. sed natura sui dō adipscedi pos. vt. ff. quoz bo. l. j. s. fi. **f** Possessore. due sunt vie succeden di. i. iure ci. et iure s. pma subdiuidit i possessoriū p psonē diu. adri. et petitoriū vt p pe. hnt. directa hnt. itē secūda filiter subdi.

uidit in possessoriū vt p iterdictū quo. bo. p qd petit successor de iure ptorio se muti in bo. pos. q tenebat defuncti tpe mortis vt hic. Itē in petitorium. vt per here. bo. pos. s. Possidet. vel dolo fecit quo minus

possideat. vt ff. quoz bonoz. l. j. i pn. et exponē hec sōba p here. de et possore vt. j. s. p here. de. et p. pio possessore.

b Possessio. p iterdictū vñd vi qd itra annū locum hz pro his q nō puenit ad violentiā. p alijs ppetuo. vt. ff. de vi et vi. ar. l. j. in pn. et hoc si ciuilitur et nātur possideat delictus. si ar naturalit tū

vtilē habet vt fructuari: vt. ff. de vi et vi. ar. l. ij. s. vñ vi. **i** Zuber. s. p. or de libertate vt qz liber homo detinet inuitus qd iterdictū habes. ff. de li. ho. exhi. l. fi. **k** Zudicere velit. i. conuentus iniungeret. quo ca su ager de libero homine exhibedo: vt. ff. de li. ho. exhi. l. fi. **l** Parenti. in hoc ca su duo sunt interd. vñd de li. homine exhi. alterum aduocandis. vt. ff. de li. ho. exhi. l. j. rñ. et l. ij. rñ. **m** Obtinuit. inter sapiētes. n. **n** Duos. a p. ore foruntur: vt no. s. in prin.

Sequens diuisio. **C** Interdictorum quedam sunt adipscedē possessione: quedas retinēde: quedam recuperandē sunt. Adipscedē competit quoz bonoz heredi de iure p. orio. in possidentem res hereditarias pro herede vel possore sic dictum qz anteqz adipscedatur possessio competit. Itē saluianum interd. pro rebus in fundo illatis. h. d. Tre. **a** Qd ex his inuimtur hic qd hoc interd. etiam pro vna re cō-

petit. sed contra videtur qd sit vniuersale. vt ff. quo. bo. l. j. §. h. sed certe nihilominus e vniuersale. lz ad vnam rem datur. sic enim est in here. pe. vt. ff. de pe. here. l. regularit' r. lz quia constat vniuersalem esse vt. ff. de rei ve. l. j. j. respon.

b **C** Pos-
fessio. scilicet
decretalis.

c **C** Data s.
a voce preto-
ris viui. vt bo
die cora quo
libet iudice.
vt. C. qui ad
mi. ad bo.
pos. l. h. ac.

d **C** Pro he-
rede. sed nun
quid bi tituli
sunt. respon.
non vt. C. in
qui. cau. ces.
lon. tem. pre.
l. hereditate.
ergo vsuca-
pio non po-
test procede-
re. sed contra
ff. quo. bo. l.
j. j. respon. §
illud expone
vt ibi. Acc.

e **C** Pro he-
rede. hec ora

tio quandoq; accipitur pro vero titulo. vt ff. pro herede. per totum. quandoq; pro fal-
so vt quia credebat se heredem cum no sit
r ita hic accipitur r quandoq; agitur de pe-
here. vt. ff. de pet. heredi. l. pro herede.

f **C** Sciens vide si queritur ab eo quare
possideat dicit quia possideo. vel si di at p
herede. tamen falsam scienter dicit. vt. ff. de
pet. heredita. l. qui interrogatus.

g **C** Amiserit. que est facti.

h **C** Comparatum. contra colonum dire-
ctum. contra extraneos vile. vt. C. de sal. in
terdic. l. j. r. ff. de sal. interdic. l. j.

i **C** Coloni. item r pro damno si quod co-
nilit in eisdem. vt. ff. de sal. inter. l. j.

k **C** Depigisset. s. tacite. vt. C. locati. l. certi

iuris. Sed quid differt inter hoc interdictu
r seruianam. respon. in seruiana oportet lo-
catorum probare colonum fuisse dominus
tempore obligationis. vt. ff. de pig. l. j. §. cu
predium. in fi. r. l. r que nondum sunt. §. qd
dicit. sed in i

terdicto isto
sufficit si pro-
bet ipsuz pos-
sedisse. vt. ff.
de sal. iter. l. j.
B **C** **Retinende.**
C Interdictu
retinende pos-
sessionis dicitur
vti posside-
tis r vtro-
bi. Ad euz in-
ter aliquos d
proprietate q
stio est moue-
da r vterq; se
possiorem co-
tendit propf
magnuz pos-
sessionis com-
modum non
potest aliter
super petito-
rio disceptari
nisi vnus sit
petitor alius
possessor ad
quod discern-
enduz com-
petant hec in-
terdicta r vti posside-
tis pro rebus im-
mobilibus. vtrobi vero pro mobilibus com-
petit r hodie idem competit in his interd-
ctis qui tempore litis contestate non vi non
clam non precario ab aduersario possidet
r possessorum solo animo retinetur licet
solo animo non acquiratur. hoc dicit. vsq;
ad §. recuperande. r retinens.
l **C** Possidetur. quod de rebus immobili-
bus dicit. sed vtrobiq; de mobilibus. j. c. §.
sed interdicto.
m **C** Proprietate. ob hoc quod compa-
ratum est. sed r sine hac controuersia prope-
tatis dabitur: vt si de sola possessione cont-
derit secundum Jo.

no ptimef possidet. Jo
at adipiscende possessio
nis vocat iterdictum:
qz ei tantu vtile e q nuc
pmu conatur adipisci
possessione rei. Itaq;
siq; adept' possessio-
nem amiserit scq; hoc
interdictum ei in vtile
est. Interdictum quo-
q; quidem appellatur
saluianuz adipiscende
possessionis ca compara-
tu' e coq; vtitur dñs
fundu d reb' coloni' q's
is p mercedib' fundi
pignori futuras pepi-
gisset. **C** Retinende pos-
sessionis ca coparata ff
infdicta vti possidegl
r vtrobi: cu ab vtraq;
pte d' pprietate alicui

terdicta r vti posside-
tis pro rebus im-
mobilibus. vtrobi vero pro mobilibus com-
petit r hodie idem competit in his interd-
ctis qui tempore litis contestate non vi non
clam non precario ab aduersario possidet
r possessorum solo animo retinetur licet
solo animo non acquiratur. hoc dicit. vsq;
ad §. recuperande. r retinens.
l **C** Possidetur. quod de rebus immobili-
bus dicit. sed vtrobiq; de mobilibus. j. c. §.
sed interdicto.
m **C** Proprietate. ob hoc quod compa-
ratum est. sed r sine hac controuersia prope-
tatis dabitur: vt si de sola possessione cont-
derit secundum Jo.

a **P**etere dicitur. i. qd sit actor 7 qd sit re?
 b **P**ossio eoz sit. i. qd possideat no pt.
 vt. ff. de iudi. l. iter litig. acc. e **C**iuilis.
 vt qd parit actione i re adu'sari o. vt. C. d. ali.
 mu. iu. ca. fa. l. j. d **M**alis. vtqz nemo
 a seipso possit
 petere nam.
 vt. ff. de arbi.
 l. pe. 7 facte ad
 hoc bñ. ff. vi
 pos. l. j. §. hoc
 iter dñ. 7. ff.
 de acq. pos. l.
 exi'us.
 e **S**emp
 lges. i. magna
 7 hec eade co
 ratio 7 l'alijs i
 ter dñs. e. et i
 illo d' suspicte
 b^o. vt. ff. d' su
 pñ. l. j. rñso
 7 et i illo itine
 re actuque 7
 via puata. vt
 ff. de iti. actu
 qd pua. l. j. j.
 rñ. 7 et de aq.
 quo. 7 est. 7 h
 iter eos q du
 ead aqua per
 eade riuu q
 courinales di
 cunt. ite inter
 eos q ex eode
 castello. vt. ff.
 d' aqua quo.
 7 est. l. j. j. rñ.
 7. l. si qd ius
 §. int' courina
 les. 7. §. ait p
 to q ex castel
 lo. In his. n.
 oib^o iter dñs
 vbi d' icorpo
 raliu qñ pos
 sessioe agif. e idē mod^o agēdi qui i duob^o
 istis 7 iō p' tunc p^o illu titulu vt pos. 7 illi
 supradci ponunt p ordinē. f **R**emact
 fa. C. de edē. q acu. i. ff. 7. C. de rei vē. l. res.
 ff. de v'stru. le. v'strui. acc. g **U**el edñ
 ff. vi. pos. l. j. j. rñ. b **T**robi. hoc d'

ab vtz 7 vbi. 7 vtz ponat p ad. vt apl^o vbi
 ponit p que. q. d. apud que e. apud est sit.
 Ad sit aut metio hic possionis. cu mobilia
 pprie no possideant. s' imobilia tñ est di
 cat possio qñ pedu positio. vt. ff. d' acq. pos.
 l. j. i. pñ. abusi
 neti tā mo
 bilia q imo
 bilia dicuntur
 possideri.
 i **C**uoz.
 l. onorum in
 terdictorum.
 k **I**nter
 dicti. i. tpe quo
 pponitur in
 terdictum.
 l **A**lium
 dñmodo no
 aduersarius.
 m **E**i^o. f.
 q aduersarius:
 vt. ff. de pbo.
 sig. ni. l. malo
 rem partem.
 n **P**ossi
 debat. 7 sic d
 tius vicebat
 vti possid. q
 vtrobi. 7 erat
 forte rō. q: to
 tius mobilia
 trāserat q
 imobilia. vt
 C. cōmo. l. j.
 ff. de re iu. a
 diuo pio. §. j.
 7. ff. de acq.
 pos. l. h. rē. ac.
 o **A**d pos
 sessioe. no.
 qntū ad pos
 sessioe. nam
 qntū ad alia
 remāsit dñia
 vt olim. vt
 pos. l. reb^o imobilib^o vtrobi i mobilib^o lo
 cū habeat vt hic dñ. 7. §. §. pxi. p **N**ec
 ch. cu multa sint gñia. violentiaz qad pñs
 omitto. de hac vi q ingetna dñ. q parit hoc
 iter dñ dñ. vt si me arare vel edificare vel i
 leo me facere phibes p'tendēs te possidere
 cto de rez mobilium
 possessione p'tendit: q
 rum^o vis ac ptas pluri
 mam iter se dñiaz apd
 veteres hēbant: nā vti
 possidētis iterdicto is
 vicebat q infidicti^o tpe
 possidebat si mō nec vi
 nec claz nec p'cario na
 ctus fuerit ad aduersa
 rio possidētis: et si oli
 vi expulerat: aut clam
 arripuerat alienaz pos
 sessionē aut p'cario ro
 gauerat aliquē vt sibi
 possidere liceret. Etro
 bi no iterdicto is vin
 cebat q malo^o pte ei^o
 āni nec vi aut claz nec
 p'cario ab aduersario
 possideat^o: hodie tamē
 aliter obfuar: nā vtri^o
 q iterdicti ptas qntuz
 ad^o possessionem perti
 net exequata est: vt ille
 vincat: 7 in re solt: 7 in
 re mobili q possidēm
 nec vi nec clam^o nec p
 cario ab aduersario li
 tis p'testate tpe dñnet.

h3 locū iterdcm̄. vt. ff. de vi et ar. l. vim fa-
 cit. 2. ff. de vi aut clā. l. j. §. q. si. qd si ille nō
 p̄debat se possidere. s3 solū iniuriat mibi
 r̄si. adhuc locum h3 hoc iterdcm̄. vt. ff. vt
 pos. si duo. §. si vicin⁹. S3 2 actiōe iniuriar
 mibi tenetur
 vt. ff. de act.
 ep. l. g. p̄den-
 tē. quid si nec
 possessionis rō
 ne nec iniu-
 ria. s3 q3 sui-
 tute sibi p̄ten-
 dit. R. si pos-
 sident iterabo
 negatoriaz si
 ego possideo
 iterabo hoc
 iterdcm̄ vt
 ff. si ser. v. l.
 §. j. Clam
 aut possidet
 q clāculo me
 abhite sibi pos-
 sidere volens
 igredit̄ sūdū
 meū quē ego
 possideo nec
 tam suspicor
 me posse re-
 pelli 2 ita me
 abhite 2 iusto sepissime facit. vt. ff. q3 vi aut
 clā. l. iij. §. si. 2 de acq. pos. l. clam. ille. n. g
 igredit̄ h3 nālē p̄ introitū suū 2 ego ciuilez
 2 el dic q3 ego retineo naturalem ciuilem in-
 grediēs nālē nālīf. s3 nōne eā nālē p-
 dit statim cū de fundo exit 2 ad iudiciū ve-
 nit. vel et als iret. r̄i. nō imo aio retinet eaz
 nālē vt facit fructuari⁹ q solā nālē h3.
 vel dic q3 si amittit eā nō tñ nocet. q3 adhuc
 hoc iterdico tenet̄ h3 ego possidea tñ vt di-
 xim⁹ p. l. ff. vt pos. si duo. §. si vicin⁹. f. cario
 aut possidet aduersari⁹ a me vt p̄clb⁹ suis
 motus p̄cessit sibi p̄cario. vt. ff. de p̄ca. l. j. in
 p̄n. 2. §. j. 2 distingue in p̄cario. q3 aut agit
 vt ois possio in accipiente trāsserat qd he-
 ri p̄t. vt. ff. e. i reb⁹. 2. ff. de acq. pos. p̄po.
 §. si is. aut vt nulla. 2 hec valet vt. ff. d̄ p̄car.
 certe. §. is. g. aut vt h̄at nālē tñ q accipit 2
 hoc valet. vt. ff. de p̄ca. l. 2 h3. §. eu. S3 nun-
 qd in ois p̄cario vinco h̄entē a me p̄ hoc in-
 terdcm̄. R̄si. non illū q h3 oēm possessionez

cū hoc iterdcm̄ possidēre tueat. vt. ff. vt p̄
 fide. l. j. §. j. 2. §. ij. §. vinco supradictos et id
 si ego h̄ebā possessionē ab alio vi vel claz vel
 p̄cario. vt. dic. 2. ff. vt pos. l. j. §. si. 2. l. ij. ac-
 2 **C** In possessione. caute dicit vt. ff. de acq.
 pos. l. si qd a-
 nā nō possi-
 det isti nec ci-
 uis nec nālē
 fm Jo. f. col-
 lon⁹ 2 iglin⁹
 2 files. vt. dic.
 2. ff. de vsuca.
 nō solū. §. q3
 vulgo. Sed.
 M. dicit eos
 naturali possi-
 dere. vt. ff.
 coi. di. l. coi.
 di. §. neq3. s3
 illum itelligē
 possidere col-
 lon⁹. f. aliij.
 b **C** Colon⁹
 l. i. v. l. s3 ig-
 lin⁹ icnitate
 vt. ff. de acq.
 pos. l. re pi-
 gnoris.
 c **C** Per eos
 vt. ff. p̄ aliū
 possidet. §. nō possidet vt. ff. de acq. pos. l. q3
 meo. l3 qdā dixerūt eū naturali possidere
 sicut 2 colonū. vt sapiori casu diximus. ac.
 d **C** etinet. l3 aio teneat. nō tñ aio q̄rit
 vt. ff. d̄ acq. pos. l. quē admodū. 2. C. d̄ acq.
 pos. l. l3. 2. j. p̄t. e **C** Exposuim⁹. §. p̄ q3
 perso. no. acqui. §. ex his.
R **C** recuperāde possessionis d̄
 iterdcm̄ vi vi: copetēs spoliato p̄ possessione
 quā et h3 l3 spoliatē: vt vi cl̄ in vel p̄cario ex
 iteruallo l3 hodie p̄ vim spoliās si ois est a
 ois rei cadat: alē rē spoliatā 2 ei⁹ estiatōez
 restituit. q als a lege iulia de vi publica vel
 puata criat punit: 2 armoz appellone la-
 pides 2 fustes p̄tinet. h. d. Are. f **C** Edi-
 um. aliud i reb⁹ mobilib⁹. nā p̄ his copē-
 tit vi bo. rap. actio: vt. ff. de vi et ar. l. j. §.
 hoc iterdcm̄. 2. §. plane. nisi mobilia cū im-
 mobilib⁹ petat: hoc iterdco: vt. ff. de vi et
 ar. l. ij. §. g. aut. g **C** Proposit. i. daf.
 h **C** Ande vi. Sed quare d̄ vt vi. r̄i. q3

ex alia erant verba pzetoris. vnde illum vi
defecisti 2c. 7 ita a principio verborum pze
toris sumpsit denominationem: sicut 7 alia
vt quorum bonorum 7 similia. vt. ff. de vi
7 vi ar. l. j. in prin. a **C** Ab eo. s. deiectus.
vt qz hodie

expulsiu te.
vel quia cepi
possidere rez
tuam clā vel
vi. in sequen
ti do die me
expulsi. naz
teneris mihi
hoc iter dicto
secus si incon
tinēti me rei
cis. vt. ff. d vi
7 vi ar. l. iij.
cu3 ergo. 7. l.
qui possessionē
quod in con
tinenti accipe
antēq ad ali
os act⁹ extra
neos diuertat
vt. ff. de duo
bus reis sli.
duos.

C Consi
tutionibus. vt
C. vnde vi. si
quis i tantaz.
C Supra
dicimus. s. vt
bonozū rap.
s. quia tamē
d. **C** ei da
re. s. proprie
tatis. sed iter
dicto vti pos.
posio estiaf.
ff. vti pos. l.
pe. s. si. acc.
e. **C** Prina

ta. pena autē huiusmodi legis est tercie par
tis bonozum publicatio si sine armis. 7 re
legatio etiam si cum armis. vt. j. de pub. iu
di. s. item lex iul. de vi pub. C. ad. l. iul. de
pub. l. quandoqz. 7. l. ij. 7. ff. de ac. l. hos ac
cusare. s. omnibus. s. **C** Sin autem 7 la
pides. s. de pub. iudi. s. item lex. 7. ff. de vi

q his q defecit cogit
ci restituere possessionē
lz is ab eo q vi defecit
vi vt clā vt pcario pos
sideat: s3 ex pstitutioni
bus sacris vt supra di
rim⁹ si qs rē p vi oc
cupauerit si qdē i bo
nis ei⁹ ē dñio ei⁹ pu
atur si alienā post ei⁹ re
stitutionē ē estimatio
nez rei⁹ daf vim passo
cōpellit: q at aliquem
de possessione p viz de
fecerit tenet ex lege iu
lia de vi puata aut de
vi publica s3 de vi pri
uata si sine armis vim
fecerit: sin autē cū armis
cū de possessione vi ex
pulerit de vi publica te
net. Armoz at appel
latione n soluz scuta 7
gladios 7 galeas: s3 7
sustes 7 lapides signifi
cari itelligit⁹. **C** Ter
tia diuisio iterdictozū
hec ē: qz aut simplicia
sunt aut duplicia. Si

7 vi ar. l. iij. in prin. ff. de ver. fig. l. armozū.
sed nunquid debet aliquis ex pectare se pri
mo percuti q percutiat. Dicunt quidam: qz
sic. vt arg. C. vnde vi. l. j. 7. ff. ad. l. aquil. si ex
plagis. s. tabernarias. Hos cōtra sed suffi

plicia sunt veluti in q
bus actor alter ē alter
reus: qlia sunt oīa re
stitutoria aut exhibitio
ria: nā actoris ē q desi
derat aut exhiberi aut
restituere: at is a quo
desiderat vt restituat
aut exhibeat. Prohibi
tio at iterdictoz alia
simplicia sunt alia du
plicia. Simplicia sūt ve
luti cū pzo: phibet i lo
co sacro vt i stūne pu
blico rīpane ei⁹ aliqd
fieri. Nā actorē q desi
derat ne qd fiat: re⁹ ē q
aliqd facere conatur.
Duplicia sunt veluti
vti possidet iterdictuz
7 vtrobi^h. Jō aut du
plicia vocantur qz par
vtriusqz litigatores in
his pditio ē nec qsqz p
cipue reus vel actor: in
telligitur sed vnusquis
qz tam rei qz actoris p
tem sustinet. **C** De or
dine 7 veteri exitu iter

at iustus ti
mō recte pos
sident ad de
fendēdā pos
sessionē quaz
sine vicio te
nebat iculpa
te tutelē mo
deramine il
latam. vnde i
de ppulsare
s3. vt. ff. ad. l.
aqui. sed 7 si
qñ. 7. ff. ad
l. cor. de sic. l.
is q. 7. ff. d vi
7 vi ar. l. iij.
s. q armati.

Itertia diuisio.
C Inter
dictozū tertia
est spēs: qz q
dā sunt sim
plicia in qb⁹
actor: 7 reus
cognoscit: vt
oīa restituro
ria 7 exhibitio
ria. Quedā
phibitoria:
vt ne qd i lo
co sacro 7 si
milia: q am
ho duplicia
sic dicta qz in
eis nō pōt di
scerni actor a
reo: 7 qdā p
hibitoria: vt
ē vti posside

7 intro bl. h. d. Are. g **C** Duplicia. si
mul pōt fieri actionū diuisio. nā qdā dupli
ces sunt: vt fam. her. sint. regū. 7 cōl diu. vt
ff. de iudi. l. in tribus. h **C** Sacro. vt. ff. ne
qd i loco sacro. l. j. i **C** Publico. vt. ff. ne
qd in su. p totū. h **C** Vtrobi. itē interdi
ctū de suplicie⁹. vt. ff. de suplicie. l. j. s. p

liti iurent in exo. liti. Item q nullam eri
ger vel faciat probationem calumnia. vt
in aug. de his qui ingre. ad appell. §. si. col.
y. contra reus iurat hec eadem nisi q i pri
mo capitulo iurat se vri bona cōtractictōes

C Heluti.
vt. §. de actio
nib⁹. §. trip. i.
C Momi
ne agetur. itē
alibi. vt. C. de
si nu. pe. auj.
contra qui. p
prium. Item z
alibi. vt si cre
ditor negat si
bi debitorz so
lutum. nā po
stea q sit de
bitum proba
re cogitur. vt
ff. d. proba. l.
cum de inde
bito item pos
sessor negans
se possidere si
probat per
dit possessio
nem. vt. ff. de
rei vedi. l. pe.
z in aug. d. tri
en. z se. §. hec
Item allus. vt
ff. d. iudi. l. est
C Actio.
etiam a prin
cipio nō solū i
nfiatiōe vt hic. z. §. de ac. §.
at ille. **C** Item actoris. q. d. non soluz
reus iurat d calūnia. vt. §. e. §. j. sed et actor
in pstituzione nra dicit. vt. C. de iu. calū. l. ij. in
prin. **C** Subeunt. l. qd in iustis z fidele
seruicij prestent vt in pstitutiōibus dicit. sed
tū in pstitutiōe si hētur q iure licet le
ge caueatur. C. de iudi. rē si nouā. §. p. foni.
z facit in auct. de testibus. §. si. colla. vij.

Hec autem omnia. **C** Olim aetor calūnio
se litigās in declina parte liti puniebatur.
hodie vero p iur. h. z victori p demeratur in
expēsis. h. d. Alre. **C** Hec autē oia que
sacramento calumnie dicta sunt. §. e. §. j. z
§. eo. §. itē actori. z. §. p. ximo. **C** Inro
duea. actio enim queqā erat qua tenebat

actor q q calūniam obligabat in decimaz
partez liti qd hodie corrigi. sed z hec ho
die iure auct. in antiquis redit statū. licet si
inf illius actōis. sed p iudicis offi. vt i. auct.
de litig. §. ad excludēdas. z no. ex hoc. §. z

p veteris calumnie a
ctiōe itroductas sunt:
q i desuetudinē abse
runt: q i pte decima li
tis actores mulcrabāt:
qd nūqz factū esse. iue
nimus: s; p his intro
ductū est z pstatū iustu
rādū vt z iprob⁹ litiga
tor et dānum ipensas
litis isser aducriario
suo cogat. **C** Ex qbus
dā iudicijz damnati
ignominiosi fiunt ve
luti furti: vi bonoz ra
ptoz iniuriarū de do
lo: itē tatele mādati: de
positi: directis nō con
trarijs actionib⁹: item
p socio q ab vtrāq; p
te directa⁹ z ob id qli
bet ex socij eo iudicio

ex dicta aug.
de litig. z ex
l. ff. de re. iu.
di. l. qui i ius
§. nemo. z ex
l. ff. de peti
heredita. l. l.
lud. q nisi i.
probe z calū
niose litiga
nerit vt non
debeat pde
nari in expē
sis. vt. ff. de in
di. leum qui
z. C. de fruc. z
lit. expen. l. si
ignoret. licet
in. C. de iudi.
l. prandū. §.
si auct. Indi
stice dicat vi
ctum cōdem
nari victori l
expensis. sed
est intelligen
dum cum iaz
dicta determi
nati one si ca
lumniose hoc
faciat. vt in

aug. de iudi. §. o3. colla. vj.

Ex quibusdam. **C** Condemnatus vel pa
ctas ex criminibus que hic numerant. Et
condemnatus actionibus directis vel con
trarijs descendētibz ex contractibus hic
enumeratis erit in famis. h. d. Alreimus.
C Damnati. l. suo noie. non si procura
torio vt. ff. de his qui no. inf. l. furti. z hoc
si a iudice ordinario vel delegato sit condē
natus. secus si ab arbitro. vt. ff. de his q no.
inf. l. q. ergo. §. ex cōpromisso. **C** Di
recta. z ob id tutor cōuentas a pupillo z dā
natus infamatur. idem in alijs directis. se
cus si contra tutor pupillum faciat condem
nari vt hic. z. ff. de his q uo. inf. l. j. Et no
qā in casu etiam iam contrariarū infamati

hic et ff. de his q. no. in fa. l. furti. §. mād. itez
 no. q. quattuor hic ponunt ex platea male
 facta et quattuor de contractibus vel quasi.
 a Sed furti. et pacti. i. p̄cio eris siue in-
 fu p̄tiois. vt. ff. de his q. no. in fa. l. in actōm
 bus. et l. fur ti
 et §. pactū. ac.
 b Recte.
 vt. ff. de his q.
 no. in fa. furti.
 §. si.

Omnia at

Citatio p̄
 ma p̄s iudicij
 or cui? respu
 cu et sic p̄nti
 tio. Nā si fil
 us et libertus
 in ius vocane
 rit parētes vt
 patronos sine
 venia p̄nti f i
 quinquaginta
 aureis. h. d.
 Aretinus.
 c **E**dicti.
 id est edictū p̄
 ponit de ius
 vo. vt. ff. de f
 ius voc. l. ij.
 §. p̄tor. et per
 totum ti.

dānatus ignōmīa no
 tatur: s; furti qdē aut
 vi bonoz raptorz: aut
 iniuriar: aut d dolo si
 solū damnati notātur
 ignominia s; et pacti et
 recte plurimū. n. ster
 est vtz et delicto aliqz
 aut ex cōtractu sbitoz
 sit. **C**ius at actōbz
 iustitiedax p̄ncipiū ab
 ea pte edicti p̄ncipiū:
 quā p̄tor edicit d i ius
 vocādo: vt i q. n. i p̄i
 mis aduersarius i ius
 vocādus ē. l. ad cū vo
 cādus ē: qui ius dicitu
 r p̄ sit: qua pte p̄tor pa
 etibz et patronis. Itē

necessario videre de tertio. et sic de iudice. et
 ista inuentione esset glo. hic in i. gro. Tre.
Superest. **C**or? l. ite titul? diuidit i sex
 partes. Primo p̄nti ḡnāter qd spectat
 ad offi iudicis circa iustam. Secundo qd ad
 ipm p̄ter cir
 ca p̄denatōne
 maloz suoz
 Tertio qd in
 actōe in rez.
 Quarto qd i
 actōibz vni
 uersalibus.
 Quinto qd i
 personālibus
 Sexto qd in
 iudicij diui
 soria. Secun
 da ibi. Ter
 tia ibi: et si in
 rem. Quarta
 ibi: et si hēdi
 cas. Quinta
 ibi: et si ad exhi
 bēdū. Sexta
 ibi: familie hē
 escand. et h.
 d. Zudez de
 bet iudicare
 fm ius scri
 ptum vel con
 suetudinariū
 et sententiam suam fm naturam actōis p̄
 posse ferre. h. d. Tre.
Superest. Sed vnde superest. re
 spon. quia de acti. dicitur et de re
 is. sequitur vt de iudice qui sedet in iudi
 cio dicamus et eius officio circa que dīst.
C In primis. i. in p̄ncipalibus vel iter
 p̄ncipalia. nam p̄mo libellus dandus ē.
 vt. C. de lit. contēst. aug. offerat. et cause ega
 minatio p̄cedere o; hāc obseruantiā que
 circa iustam adhibet. vt. C. de iudi. l. iudicea
 vel dic i primis. s. obseruantiā. s. circa iustā
 adhibēndā. nā et alia sunt obseruanda. s. q.
 def i scriptis vt. C. de sentē. et per. rec. l. si. et
 sedendo. vt in aul. vt ab illis. et qui. §. sancti
 mus. col. et sed hoc ē p̄ncipale qd fm legem
 iudicet vt hic sequitur. **C** Constitutio
 nibus. s. imperatorum. **i** **C** Titul mo
 bus. s. consuetudine que p̄to. l. seruaf. vt. §.
 de iu. na. §. et nō scripto. Sed quid si p̄nti

De officio iudicis.

Superest vt de of
 ficio iudicis dis
 p̄scam. Et qdē i p̄ri
 mis illud obseruaf de
 bet iudex vt aliter nō
 iudicet quam quod le
 gibz aut p̄ntitōibz
 aut moribus p̄ditum

C Dicitur. ff. de ius vo. l. j. c. **C** So
 lidoz. atz quasi in officio castigat si ino
 pia penā soluet nō possit. vt ff. de ius vo.
 l. pe. et si. Et itelligit hoc in emācipatis filiis
 als non possit esse inter patrē et filiū. vt. C.
 de in ius vo. l. si. et diximus. §. de ac. §. cum
 quoz. itē no. q. p; hic qz aureus p̄ solido
 accipit. vt. ff. de in ius vo. l. libertus. et l. ij.
 cū dicat. l. aureoz. et h dicit solidoz. itē nota
 qz. lxxij. auri factū l. brā auri. vt. C. de lu
 scēp. et archa. l. quotiens. colla. ix.

De officio iudicis. Ista rubrica p̄tinuaf
 fm 3o. s. Quia visum ē. §. de acti. ibi: vtz
 qz offi iudicis loco actōis aliqñ habet vt
 lege actōis p̄bo. ff. de actio. et ob. post actio
 nes ponit. de officio iudicis vel p̄t p̄ntua
 re qz iudiciū p̄sistit ex tribz p̄sonis: videlicet
 ex p̄sona actoris. rei: et iudicis: vt. c. forus. d
 p. sig. sed. §. dicitur et de acti. ibi: et sit de p̄so
 na actoris. de exceptō. b; et sic de reo. seq

et sententiam suam fm naturam actōis p̄
 posse ferre. h. d. Tre.
Superest. Sed vnde superest. re
 spon. quia de acti. dicitur et de re
 is. sequitur vt de iudice qui sedet in iudi
 cio dicamus et eius officio circa que dīst.
C In primis. i. in p̄ncipalibus vel iter
 p̄ncipalia. nam p̄mo libellus dandus ē.
 vt. C. de lit. contēst. aug. offerat. et cause ega
 minatio p̄cedere o; hāc obseruantiā que
 circa iustam adhibet. vt. C. de iudi. l. iudicea
 vel dic i primis. s. obseruantiā. s. circa iustā
 adhibēndā. nā et alia sunt obseruanda. s. q.
 def i scriptis vt. C. de sentē. et per. rec. l. si. et
 sedendo. vt in aul. vt ab illis. et qui. §. sancti
 mus. col. et sed hoc ē p̄ncipale qd fm legem
 iudicet vt hic sequitur. **C** Constitutio
 nibus. s. imperatorum. **i** **C** Titul mo
 bus. s. consuetudine que p̄to. l. seruaf. vt. §.
 de iu. na. §. et nō scripto. Sed quid si p̄nti

lum non habet. als ab alijs picipendis excu-
sat vt mo diximus. **I** **C** A. tione. s. in re.
q. pe. her. m **C** Bene. pene dicit qz i pe-
here. venit eade roe qua res sz in rei ven.
alia e rei vendicatio p resalia p fructibus.

a **C** Ratio.
hoc est veruz
p rei vendica-
none vel per
iudicis officii
um. sz p codi-
tione sine ca-
sa cu bonu z
equum sit: vt
ff. si cer. pe. l.
fi. z me.

b **C** Perce-
pti. nisi ifans
vel pupillus
fuerit possor
vt. ff. d rei ve-
l. qz ifans. ac.

S i ad exhi-
benduz. Re-
us non exhi-
bens re q i in-
dicio cepto
existit vsuca-
pta actori p
eo qz moram
in exhibendo
comisit code-
nabit: in quo
venit fructus
cepti p
lit. prestatio-
ne. Et reo no
bnt facultate
rei exhibe-
de: tps quod
exhibeat sta-
tuitur. qz si co-
tumax i exhi-
bendo fuerit
condemnabi-
tur inquaduz
actor in lit iua uerit. b. d. are. c **C** vsu-
capta. Sz quo potuit vsucapi cu iterruptio-
ne sca in actioe ad exhibendu videat sca et
in rei ven. vt. C. de ana. excep. l. h. rn. sz vo-
lertilla intelligit in tribus casibus ibi in litte-
rapositis non als. vt. ff. ad exhibe. l. iul. i fi.

vero bone fidei posses-
sor: fuerit no habet ro
psumptoz neqz no p-
ceptoz post icohatam
at petitoez et illoz ra-
tio habet q culpa pos-
sessoris pcepti no sunt
vt percepti psupri sunt

S i ad exhibendum
actu fuerit n sufficit si
exhibeat re is cum q a
ctuz e: sz op e vt et rei
caz debeat exhibere. i.
vt ea cam habeat actor
qua habitur cet si cu
pmuz ad exhibendum e
gisset exhibita res fuis-
set idqz si inter moras
exhibendi vsucapta sit
res a possessore nihilo
min9 denabit. **P**ore
fea fructu medij tpris
i. eius q post acceptuz
ad exhibenduz iudicuz
an re iudicaz itecessit
ratione debet habere
iudex q si neget is cuz
q ad exhibendu actum
e i pnti se exhibet pos-
se z tps exhibedi ca pe

Alij dicunt illa generalit intelligi p. l. ff. de
iudi. solemus. Et quod dicit circa rea mobi-
les intellige hic de qbus no interrumpitur
vsucapio p lit. ptest. vt. ff. d rei ve. l. post. si p-
ma sua verior est. **d** **A**ctum z obtentu.

tar: idqz sine frustrato
ne postulat videat da-
ri ei debet vt tn caue-
at se restitutoruz q si
neqz stati iussu iudicis
rem exhibeat neqz po-
stea exhibitur se caue-
at pdenadul sit i id q
actoris itererat: si ad i-
tio res exhibita est.

S i familie heredi-
cude iudico actu sit sin-
gulas res singulis he-
redibus ad iudicare d
bz: z si i alterius perso-
na pregrauare videat
adiudicatio sbet hunc
iudice coheredi certa pe-
cunia sic ia dictu se co-
denare. **L**o qz noie
q heredi qsqz suo pde-
natus e q solus fru-
ctus hrditarij fudi per-
ceperit: aut rem here-
ditariam corupit aut
consumpsit que quide
similiter inter plures
quoqz quam duos co-
heredes subsequatur.
Eadem quidem iter-

e **C** A. ca-
ueat. vt. s. e. o.
s. sed si neg-
ff. ad exhibe.
de eo: si iusta.
f **C** Conde-
nandus. de la-
to iureiu. in li-
tem: vt. ff. de
in lit. iur. l. in
act.

S i familie
hereditande.

C Iudex in
actione fami-
lie hereditan-
de: z commu-
ni diuidudo:
si sunt plures
res commu-
nes: singulas
singularit ad
iudicabit. Et
si vna pl9 va-
leat q altera
in pecunia co-
demnabit. Et
heres qui per-
cepit fructus
vel male ver-
satus fuit in
re communi
tenebitur co-
heredibus.

Si vero vna
res sit que di-
uisiorem no
recipiat adiu-
dicabitur vni
insolidum q
condemnabi-

tur consocio in pecunia. hoc dicit. aretinus.
g **C** Dictum est. vt. s. de acti. s. quedam
actiones. b **C** Eo consumpsit. vt. hic. z. ff.
sa. her. l. puto. s. sed si volo.

l **C** Eadez scilicet vt fiat adiudicatio reru
z pecunie. vt. s. e. s. si familie. aut circa d. i.

a data in rebus vt. §. e. §. p. l. r. ff. cō. dñi. i. v. ij. a C. pōssit. no. non posse fieri qd si ne cōmoditate sit. vt. hic. r. ff. de ver. sig. l. ne pos. p. culo. itē no. corpus aliud diuidū vt fundus q diuidit s'm voluntatē parissa. vt ff. de le. l. l. q

in rez natura §. ij. aliud in diuiduum vt homo vt hic. r. ff. de v. sic. l. rerū mixta ra.

Si finium.

In iudicio finiu regundorum iudex de fundo vni us alteri ad iudicat si vide rit expedir. Eumq cui d fundo alieno ad iudicat con demnat in pe cunia: r si q malitiose re perit circa fi nia gestuz eo nomine con demnat r ad iudicans rei dñum in euz cui ad iudica uic transfert. h. d. Tre.

b C. Si fini um. que iudicio agit vt agris p finibus termi ponant: s; p domibus vicinis h iudicio no n agit. si aut sit dom? i pdiū rusticum agit vtili si. regū. nō directo. vt. ff. h. regun. l. ij. in pñ. r. l. s; r. h. §. si. e C. Necessaria. hoc. l. qd sequit: euidētorib?. d C. Ad iudicatio. ff. fini. regū. l. ij. §. h. r. l. iij. r. iij. in pñ. e C. Condemandus. s. ad interesse delato iureiu. in litē. f C. Est furatus. sed ad qd dānabitur rñ. qñi in litēz iurauerit actor: pōt et criminatū puniri in qnquaginta aureis ex. l. agraria. p qualibet vice q applicat hico. vt. ff. de ter. mo. l. agraria. nec ci u i lris tollitur p criminalē. cū ad re pcutō ltera dnet. vt. C. qñ ci. actio pre. cri. l. j. nisi

ueniunt r si cōi dñi. de plurib? rebus actū sit: qd si de vna re ve luti de fundo: si qdem iste fundus cōmode re glonibus diuisione re ciptat ptes eius singu lis ad iudicare debet r si vni? ps pgranari vt debetur is inuicē certa pecunia alteri pdēnā dus ē q si cōmode di uidi nō possit? veluti si hō forte aut mulus de q actū sit tūc totus vni ad iudicād? ē. Si fi niū? regundoz actum fuerit dispicere dz iu dex an necessaria ē ad iudicatio? q sane vno casu necessaria ē si cui? dētoribus finib? disti gui agros cōmodi? sit

nter im donec altera exere. tur. vt. ff. de pu. iu. l. is qui. g C. Contumacie condemna tur. s. ad interesse delato iureiu. in litem.

h C. Cui ad iudicatum est. no. ex senten tia iudicis dominiuz transferri sic est in mis sione que fit ex secundo d creto. vt. ff. de acqui. pos. l. ij. §. si. ff. si ex noya. ca. aga. l. ij. in fi. r. ff. cōi di. sed r si fuerit scā mis sio per ipsum pretorem nā sola sententia non facit do minium sed traditō. vt. C. de pac. l. tra ditionibus. r isti. de re. di. §. per traditō nem. r. ff. de acqui. pos. l. iuste. s; quid in rei vend. si res est aliena r mea pronu cietur r ex ea cā mibi trada tur. respon. idem cum. n. publicia. mi bi datur quā doa non do

metno mibi ad iudicatur r traditur. vt. ff. de publ. l. ij. in fi. ergo vbi dominus est debet ex sola traditio me dñz facef. vt. ff. de pub. l. qñq; pterea lex vt ex pñ. vt. ff. de pecu. l. nō solū. als pē po. §. s; si hie. r. ff. de excep. rei in. l. si iter. nec ob. qñi sit error ex quo videat dñū nō trāsire q; h error tā pbari nō pōt iudicis s'nia pñat? a q nō s'uit appel latū. ut nec ob. qñi s'nia lata in actioe psonali reo absoluto q remanet debitor: vt. ff. d'co di. inde. l. iul. q; illud h; locum in obligati one que est res inco: potalle hic autem di citus de dominio rei corporalis qd facile r prioris potest separari ab vno r alijs da i: s; si h sic in inco: pali. vt. ff. p socio. l. co. §. q.

De publicis indi. Et civilia iudicia dea sunt vsqz huc: et etiam quedam criminalia. scilicet circa priuata delicta. vt. s. in prin. huius qz ti libri vsqz ad titu. de actionibus. ideo nunc ponit de publicis iudicijs.

Publca:

Capitulum 1o iste ti. diuidit in quattuor partes. Prmo ponit qz publica iudicia n hnt conformatate euz priuatis. Secdo vñ dea sunt publica iudicia. Tertio ponit i genere que pea fit in publicis iudicijs. Quato sigillatiz d monstrat publica iudicia et penas vniuf cuiusqz. Secda ibi: publica ac dea. Tertia ibi: publicorum iudiciorum. Quarta ibi publica autem iudicia. Et. h. d. in s. ma. Iudicia ex dicta publicis descendunt in multis ab actionibus differnt. Et qz vnicuiqz permittitur accusatio. et ideo dicitur publica quorum pena aliquando est corporalis aliquñ irrogat infamia cũ pena pecuniaria. h. d. are.

Publica. Per actiones. imo p ac cusationes. **b** C. Simile. hoc verbum nimis large posita sic intellige. qz i ciuilib' agit vt aliqd def. s. hie vt puniat accusatus. et ita pñderata pe. itione pqueretis nihil hnt simile inspecto fi. nec in pncipio cũ vnũ p actione. atqz p accusatione instituit. nec in exercicio cũ in ciuilibus probet actor tm: vt. C. de ede. l. q. accusare. s. in criminalibus actor: et reus qñqz vt. C. de abo. l. fallaciter. et C. de fal. l. vbi: in alijs aut multa sunt similia. nã i vtrifqz fit libellus: vt. C. de lit. p. aug. offerat: et ff. de accu. l. libelloz: item in vtrifqz de calunia iuraf: vt. C. de iureiu. l. j. in pn. et C. d. si. instru. l. vl. l. qdã dixerit ptra vt ar. ff. de bo. eoz. l. j. **c** Et instituedis. s. qualie format libellus. rñ. sic vt contineat nomẽ accusantis et accusati et anũ et mensem quo commissum fuit crimẽ et locum

vbi fuit commissum et pñales sub qbus est admissum. Itẽ dies dati libelli d3 leri. s. dies commissi. criminis vel hora si e necesse: vt. ff. de accu. l. libelloz in pn. et Jauñ. de exhibe. re. s. suscepto col. v. et h3 hoc locũ i publico

da nõ capitalia capita lia dicim' q vltimos supplicio afficiunt vt aq et ignis iterdictoe vt deportatõe vel metallo. Cetera si q in famia irrogat cũ da no pecuniario hec publica qdẽ sunt n tñ capitalia. **P**ublica at iudicia hec sunt. lex iul. maiestatis q i eos qui contra imperato rem vel rem publicaz

te. l. nulli: et C. de pba. l. p. et ff. de susp. m. l. tutor. s. ptereaz: et C. de calu. l. j. et ff. d. bo. li. l. q cũ mator. s. si libertus. et idẽ in notorio crie vt dixim'. p. l. C. de ac. l. ea q. ad idem i crie falsim. B. vt. C. de fal. l. vbi: s. 3o. ptra et dicit qz ibi pncipalit' fuit accusatio falsi istituta. **d** C. Publica hec e rõ dicant publi ca. l. qñ populi fit. s. de susp. m. s. pñs. et itellige qz alias possit eẽ habitio ad accusandũ. nã alias. ff. d. accu. l. q. accusat. e **P**le rñqz. hoc id dicit. qz qñqz e publica accusatio. et tñ n cõperit cuilibet ius accusandi. vt i crie suppositi p' vbi accusant soli pareres vt. ff. d. fal. l. cor. s. j. Itẽ pp accusatõe adul terij. q pzo defert certis psonis: vt. C. ad. l. iul. d. adul. l. quãuis. **f** C. Publicoz. facit ff. e. l. j. **g** C. Alitro qd iterptatur mortẽ vt. ff. de pe. l. fi. **h** C. Ineditõe. q e mors ciuilib: vt. ff. d. ptra. j. ij. i fi. **i** C. Adetal lo. has penas expone vt diximus q. m. o. ius pa. pote. sol. s. cũ aut. **k** C. Infamia. vt in l. iul. de vi p. et j. e. s. ite. l. iul. de vi publica. **l** C. Capitalia. et ista appellantur relegatõ nes: vt. ff. e. l. ij. in. s. fi. **P**ublica aut iudicia. Crim lese maie. et publicũ et duob' casib' morte n extinguit iz meoria defacti dñat. b. d. ar. **a** C. Do

*no gur cog i quibz qmbo
damnat sine et pñs
ptra et dicit qz ibi pncipalit' fuit
accusatio falsi istituta.*

liti. sunt. cū effectu. tñ solū voluntas sufficit: vt. C. ad. l. iul. ma. l. q̄ quis. b. **C** Anime i. aiatī corporis. nā aia nō i hoīs s; in p̄tate dei p̄sistit. sic. C. d. sacrosan. ec. l. sancim⁹ i fi. c. **C** Et memoria. i. dicere ē p̄ mortē pōt accusari. vt

bona defecran tur i flicum ⁊ auferēdo h̄f. dīb⁹ tanq̄ in dignis: vt. C. ad. l. iul. ma. l. q̄ q̄s: ⁊. l. se. ⁊ qd̄ dixim⁹ p̄ mortē accusari icelligas in duob⁹ capitulis ill⁹. l. hic ē p̄tra p̄ncipē vel p̄tra rē pu. a. aiat. i. nixus ad malum. alias simit morte. vt cetera c̄ria: vt ff. ad. l. iul. ma. l. i. j.

Ite lex iulia de adulteris.

C Ex. l. iul. d. adul. l. oib⁹ ca pitulis ē crīm publicū: cui⁹ pena aliē honestiores. ⁊ aliē humiles puniūtur. b. d. Aretinus.

C Itē lex iulia. s. iter publica iudicia numerat. e. **C** Que. s. lex iulia de adul. acc. f. **C** Punīt. sac̄ilegos enim nuptiarū gladio ferri op̄z: vt. C. de adulte. l. quāuis i fi. g. **C** Masculis. nā ex hoc cāu armant lura vt gladio feriāt: vt. ff. ad. l. iul. de adul. l. capite. v. meli⁹. C. ad. l. iul. de adul. l. cū vir nubit. acc. b. **C** Lege iulia. s. de adulte. nā h; hęc lex multa capitula. vt. ff. de mino. l. auxi to. i. **C** Sine vi. qd̄ si vi. habetur. j. co. s. si nā p̄ iuriū. k. **C** Vidua. adijcias. vel in pueris. ⁊ dic de vidua ⁊ de virgine nisi sint meretrices. vel licite p̄cubine vt hic subijcit

hōeste: ⁊. ff. de adul. l. supz. s. j. **C** E miles. dic vt. C. de incest. nup. l. hamilem. m. **C** Lū relegatiōe. hęc ostinēto pena sal. lit i trib⁹ castib⁹ i q̄b⁹ cōmittit stuprius ⁊ tñ maior: pena ipōnit. p̄im⁹ ē h; q̄ ip̄ce ⁊ cōmittit. qz tñc gladio puniē vt. s. e. s. itē ⁊ qñ vt stuprauerit eā cui⁹ ē tutor: vt. C. si tu. pu. suā. l. j. itē si fuerit stuprata aliq̄ a suo p̄p̄io ser. vt. C. de muli. q̄ ser. p. se. iul. l. j. ⁊ no. pena stupri ē quāq̄ nālē. nisi qñ p vim cōmittit tūc. n. sine p̄sinitōe t̄p̄is p̄stitui: vt. ff. ad. l. iul. de adul. l. mariti s. q̄nquēniā: ⁊. s. fi.

Ite lex cornelia.

C minēz telo. i. quocūq; qd̄ manu emittitur occidens vel cū telo cā occidēdi p̄sequēs. l. cor. de

ficcariis q̄ homicidas vitore ferro p̄seq̄ vt eos q̄ hoīes occidēdi cā cū telo ābulār. **C** Luzāt vt Latus noster ex it̄p̄iatōe leguz. xij. tab. scriptū reliq̄ vulgo qd̄ id appellat qd̄ ab arcu mittit: s; ⁊ oē significat qd̄ manu cū iustā mittit: sequitur ergo vt lignū ⁊ lapid⁹ ⁊ ferrū b̄ minime p̄tineat: dēnq; ab eo q̄ i lōgiquū mittit a greca voce figuratū: ⁊ hęc significatiōez inuenire possumus ⁊ i greco nomine nā quod nos teluz appellam⁹: illi telos appellāt admonet nos epigramata i zro philo v̄bis cautissime scripta. Sicarij autē

fic. q̄. l. castigabit venēsi⁹ vt arte magica hominē occidēs vel malo medicamēto publicē occidēs. h. d. are. n. **C** Lex cor. s. cōp̄rat̄ iter publica iudicia. o. **C** De siccar. vt. j. e. sicarij. **C** Persequit. i. p̄sequit eos q̄ homi. se. cū ferro. nec. n. p̄ hęc. l. occiditur occidēs s; depozat. ⁊ oia bona sua publicā tur vt. ff. ad. l. cor. de sic. l. eiusdē. s. legis: ⁊ l. p. q. **C** Ambulāt. h; eos nō occidāt vt Cad. l. cor. de sic. l. is q̄. r. **C** Lepia. facit s. de it̄rdi. q̄ aut. l. **C** Breca h̄ totū qd̄ se quit omitras. t. **C** Sicarij. a. sica. vñ videbat q̄ nū q̄ cū sica occiderēt hac. l. teneretur. s; tñ generalius hō die accipi sica ⁊ te

lun p lterstatione: vt. s. p. xi. 9. e aut sica vt
subijcit castellos vtriqz icides que portant
pegrini qnqz in baculo quoda ita qd no pz
vñ s'us. Est sic mucro lateris sicari in inde
vocat. ac. a. **E**adē lege qd of cornelia de

sic. r. vne. nā
plus ē hōies
veneno exin
guer quā gla
dio occidere.
vt. C. de ma
trena. l. j. ac.
b. **E**ditio
hie. l. arcificijs
odit. hie nam
ois ars bōa ē.
c. **E**nsur
rio. l. incātō
nibus nā hec
scia reprobata
est vt. C. de
male. r. ma
trena. l. eoz.
d. **E**ccide
rint. r. sine do
lo. vt. ff. d. pe.
l. sigs al. qd
s. q. abortōis
fec' in cor. qz
dolo ē neces
sarius nec suf
ficit etiā lata
culpa: vt. ff.
ad. l. cor. d. sic.
l. i. lege.

Alis octide.

Lex pōpe
iā d. paricidis
q̄ cauet qd oc
cidēs parētes
vel alios de q̄
b' hic singu
lari pena plectas est publici iudicij r. comitēs
delictū i se plus punit quā cōmittens in
alio. h. d. are. c. **P**arētes. accipe parētes
r. filios vsqz ad iñitū. vt. ff. de i ius vo. qn
qs. s. h. r. l. s. h. bac. s. liberos. f. **A**ñi
nitatis. alias affinitatis r. alias affectionis.
g. **C**onunes. s. q̄ sunt hac appellatione
p̄tinent. rñ. superiores r. inferiores vt dixim'.
Ite collatiles r. fratres p̄obini r. p̄ucles
r. p̄unia rex. cis. **I**te affines q̄dam. vt. vxo

appellant a sica eo qd si
gnificat ferreū cultrū.
Eadē lege r. venefici
capite dānant q̄ arti
bus odiofis' taz vne
nis quā susurris' magi
cis hōies occiderit' vt
mala medicamēta pu
blice vēdiderit. **A**
lta dīnde lex asprimū
crimē nona pena pscq̄
tur q̄ pōpeta d̄ p̄icidis
vocat: q̄ cauet vt sigs
parentis' aut filie: aut
oio affinitatis' eius q̄
nūcupatō paricidij cō
tinet' sicā p̄petrauerit'
sine clā sine palā id au
s' fuerit necnō id cui'
dolo malo id scim' ē vt
p̄scijs crīs existit: lz ex
tranc' sit pena parici
dij puniet: r neqz gla
dio neqz ignib': neqz
vlla alia solēni pena
subijciet: s; iustus cu
leo cū cane r gallo gai

nurus. gener. victric' pulgan' r socii et pfo
nus: vt. ff. e. l. j. r. l. s. sciedū: r. l. cū pater.
h. **P**erpetrauerit. forte r si nō occiderit.
sm pla. r facit p' eo. ff. e. l. j. in fi. vel dic il
lum spālem casum. i. **E**xtrane'. no. eē
netū plus pūi
ri q̄ si ipe oc
cidisset vt hic
r. ff. e. l. vtrā.
r. l. i. gente.
k. **E**tel in
annem. s. flu
mē. vel si hec
vicina si sum
bestijs subij
cis: vt. ff. e. l. p.
l. **S**ubiti
nebit. s; nōne
r q̄ superiores
personas occi
dit hac. l. cor.
tenet. vt qd sic
vt. ff. eo. l. i. j.
s; p̄tra. C. e.
l. j. die ergo
qd hac. l. cor. te
net si non ac
cusaf. vel dic
sm Jo. qd nō
tenet capitali
eadē pena. s; m
maior hic im
ponitur.
Item lex cor
ne. de fal.
Publici
iudicij crimē
l. corne. de fal
sis eē seur q̄
tenet ganqz
aliqd de his
q̄ exp̄imunt

in tex. cōmiserit r pena ei' infuso r lūmūz
supplicij in libero deportatio. h. d. are.
m. **Z**estaria. id sic dicta. qz de testō falso
ibi agit. acc. n. **Z**alim. s. eptionale vel
alieu' p̄tract'. o. **S**crip̄it. r ita b̄itatē
mutauit. vt in aug. de fide istrū. s. j. i. pun
p. **S**ignauerit. i. sigilū. qd i testis appo
nit. vt. s. de testa. s. postea. **I**te signū quod
charis iponit. vt qnqz facili' fiat cōpatō ex
stris. vt i aug. d. fide istrū. s. o. q. **S**up

linacco r vipera r si
mia r iter cas ferales
angustias cōphensus
fm q̄ regionis q̄ltas
tulerit: vt i vicinū ma
re v' i amnez' p̄iciat
vt oīuz elemētōz vfu
vius carere icipiat r
ei celū superstiti terra
mortuo auferat. Sigs
āt alias cognatione vt
affinitate psonas p̄iū
ctas necauerit penā le
gis cornelie d̄ sicarijs
sustinebit'. **I**te lex
cornelia d̄ falsis q̄ r et
testamētaria' vocatur
penā irrogat ei que te
stīm vel aliud instru
mētū' falsū scripserit
signauerit' p̄ccitauerit
subiecerit vel signum
adulteriū fecerit scul
pserit exp̄resserit sciens
dolo malo eiusque le
gis pena inferuos vl
timum supplicij' qd

pliiū. qđ interstramur morte: vt. ff. de pe. l. vltima. a **C** Depozitio. 7 oium bonoz publicatio. 7 sic no. qđ ex eo dē cōmisso plus fuit. quā liberi puniunt: vt. bic. 7. ff. ad. l. cor. ne. de fal. l. j. §. pe. 7. ff. si ex nox. cā. aga. l. p. 7. ff. de pe. l. i

suoz imo 7 i ter libos magis puniuntur minores quā maiores. vt. ff. de incen. rui. nau. l. pedi. 9.

Item lex iulia 3 vi publi

ca. **C** His cō

mittens cum armis aliter quam virginem rapiendo depozitabitur: si sine armis tertie p. tis bonozum publicacione damnabitur. Sed p. r. v. m. virginem vel monialem rapiens vel prestans opez capite p. n. ff. de. d. Aretinus. b **C** Lex iu

lia de vi publica: no. maiortate delicti maiorē penam imponi. vt. bic. 7. C. ad. l. iul. de vi. l. j. 7. facit. s. de sterdic. §. qui aut. Item hic damnatus fit infamis: vt. ff. ad. l. iul. de vi. p. l. j. §. r. ff. c. Si aut. dixit. s. qñ sine vi aliquis cōmiserit stuprū: vt. s. e. §. nunc quando vi vel cōtinua euz supiozi. p. r. §. d. **C** Constitucionis. vt. C. de rap. vir. l. j.

Lex iulia peculatus. **C** Publicam sacraz

vel religiosam rem furto subtrahens 7 talibus opem prestans lege iulia peculatus q̄ publica est capite puniuntur: aliter autez ex ea delictum cōmittens depozitabitur. h. d. are. e **C** Publicam. s. ciuitatis romane nō alterius: vt. ff. de fur. l. ob. pecuniam: 7. ff. ad l. iul. pe. l. iij. §. pe. f **C** Sacram vt calices 7 thuribula que sacra sunt vt. s. de re. diui. §. nullus. g **C** Religiosam. vt. oia

7 in lege d̄ sicarijs 7 veneficijs suas in liberos vero depozitatio. **C** Itē lex iulia de vi publica seu puata aduersus eos exozit q̄ vi vt̄ armatam vt̄ sine armis cōmiserit s̄ si qđē armata vis arguatur d̄portatio ei ex lege iulia de vi publica irrogat. Si nō sine armis i tertiā partē bonozuz suoz publicatio iponitur. Si aut̄ p̄ viz rapt̄ virginis 7 vidue vel sanctimonialis vt̄ alie fuerit p̄petrate tunc 7 peccatores 7 hi q̄ opez flagitio d̄derūt capite puniunt̄ secūdam no-

ture 7 diuersas penas preterquam mortis in serunt 7 ex eozum delictis publica crimina iudicantur. h. d. Cum. §. Sunt preterea vt̄ qđ ad finem s̄m Angelum Aretinum sup̄piemum doctorem quez ego hironymus clarius notimus vtriusq̄ iuris doctor̄ suz potissimum secutus in hac additione diuisionum singulozum titulozum institutionū 7 in summarijs suis locis additis pro iuenibus in hoc apparatu glosaruz. accursus. m **C** De plagiarijs. ideo sic dicta. qz orbatō patre filio. vel domino seruo. bec lex punit orbantem. habet. n. locuz quando aliqs distrahit alienum seruum vel filium ita qđ pater vel dominus non potest rehabere: vt ff. ad. l. fal. de pla. l. j. 7. l. eum. 7. l. pe. §. si. Item tenetur qui liberum hominem de loco in locum transportat: vt. C. ad. l. fal. de

menas sepulchrozum. accur. h **C** Furat̄ sunt vel etiam immiscuerunt ita qđ damnificauerunt rem publicam: vt. ff. ad. l. iul. pe. cu. l. j. acc. i **C** Ad ministerium. i. adiutorium. k **C** Susceperint. s. ad custodiendū.

C Depozitacionis. de. poutur eniz 7 no. qđ quin quennio durat bec actio: vt. ff. ad. l. iul. pecu. l. peculatus. 7. Item est specialis i eo qđ contra heredes incohet. vt. ff. ad l. iul. pecu. l. si. **Et etiam lex publica.** **C** Lex faula de plagiarijs que quando qđ penam capitis quando qđ leniorem irrogat. Itē lex iulia repletundarum de annona 7 de residuis que in diuersis capitulis loquitur

stre p̄stitutionis d̄ diffinitionē ex qua hoc aptius possibile est scire. **C** Lex iulia peculatus cospunit q̄ publicaz pecuniā vt̄ rē sacraz vt̄ religiosā furati fuerit sed si qđez ipfi iudices tpe administratōis publicas pecūias subtraxerūt capitali animaduersione puniunt̄ 7 n̄ solū hi s̄ et q̄ ministrariū eis ad h̄ exhibuerit vt̄ q̄ subtractas ab eis sciētes susceperit: alij vero q̄ in hanc legē iciderit: p̄cū d̄portatōis subiiciēt. **C** Est 7 inter publica iudicia lex faula d̄ plagiarijs

7 diuersas penas preterquam mortis in serunt 7 ex eozum delictis publica crimina iudicantur. h. d. Cum. §. Sunt preterea vt̄ qđ ad finem s̄m Angelum Aretinum sup̄piemum doctorem quez ego hironymus clarius notimus vtriusq̄ iuris doctor̄ suz potissimum secutus in hac additione diuisionum singulozum titulozum institutionū 7 in summarijs suis locis additis pro iuenibus in hoc apparatu glosaruz. accursus. m **C** De plagiarijs. ideo sic dicta. qz orbatō patre filio. vel domino seruo. bec lex punit orbantem. habet. n. locuz quando aliqs distrahit alienum seruum vel filium ita qđ pater vel dominus non potest rehabere: vt ff. ad. l. fal. de pla. l. j. 7. l. eum. 7. l. pe. §. si. Item tenetur qui liberum hominem de loco in locum transportat: vt. C. ad. l. fal. de

ture 7 diuersas penas preterquam mortis in serunt 7 ex eozum delictis publica crimina iudicantur. h. d. Cum. §. Sunt preterea vt̄ qđ ad finem s̄m Angelum Aretinum sup̄piemum doctorem quez ego hironymus clarius notimus vtriusq̄ iuris doctor̄ suz potissimum secutus in hac additione diuisionum singulozum titulozum institutionū 7 in summarijs suis locis additis pro iuenibus in hoc apparatu glosaruz. accursus. m **C** De plagiarijs. ideo sic dicta. qz orbatō patre filio. vel domino seruo. bec lex punit orbantem. habet. n. locuz quando aliqs distrahit alienum seruum vel filium ita qđ pater vel dominus non potest rehabere: vt ff. ad. l. fal. de pla. l. j. 7. l. eum. 7. l. pe. §. si. Item tenetur qui liberum hominem de loco in locum transportat: vt. C. ad. l. fal. de

pla. l. quoniam ⁊ hoc si dolo fecit non aliter
vt. ff. ad. l. fa. de pla. l. le. fauiane. Item hac
lege tenetur si quis seruum in fuga constitu-
tum vendat ita vt emptio statim teneat vt
C. ad. l. fal. de pla. l. in fuga. a. **C** Interdū.

f. maior ē alt-
quādo minor
rem capitalē
euz capitalis
als sit minor
alias maior.
nam ingenu-
um nobilis i
metallū igno-
bilis gladio
feritur. **C** huius
vt libertus be-
stius subijct.
vt. C. ad. l. fal.
de pla. l. fi. ⁊
ff. ad. l. fal. l.
fi. in fi. Item
quidam ciui-
lis pena olim imponebatur que cessat ho-
die vt. ff. eo. l. fi. b. **C** Julia que habet lo-
cum in quatuor casibus. Primo si quis de-
derit clam pecuniam vt aliquem sortiatur
honorem non in ciuitate romana, nam ibi
cessat hec lex cum princeps ibi eligat. vt. ff.
ad. l. iul. de ambi. l. j. pñ. Ideo dicitur clā. qz
palā pōt. vt. ff. de pol. l. j. §. j. ⁊. ff. de offi.
pñ. l. barbarius. Secdo hz locū cū qs star in
magistratu vltra annū. vt. C. ad. l. iul. de. am-
bi. l. j. Tertio si qs igrēdit domū iudicis co-
gnoscentis de cā criminali. vt. ff. ad. l. iul. de
ambi. l. j. Itē in quarto si qs iudex nouū ve-
ctigal instituerit ⁊ est pena centū aureozū.
vt. ff. ad. l. iul. de ambi. l. j. §. i casu deportat
qñ. l. si bidesz offiū est affectus. vt. C. ad. l.
iul. de ambi. l. j. §. fallit in affectore vt. C. de
affecto. l. liceat. Itē in pconfulē. vt. ff. de of-
fi. pconful. l. anpe. vel dicibi lex fastibus. l.
lex mensibus. qz tñ durabat eius officiu.
C Repetunday qz hz locū qñ iudex p pe-
cuniā facit aliqd. vel omittit. vt. ff. ad. l. in.
repet. l. j. ij. iij. v. ⁊. vij. ⁊. viij. esulētū tñ pōt
accipe iure veteri. dūmō nō nimis magnū.
vt. ff. de of. pco. solent in fi. §. iure nouo nō
nisi qñ deficeret salariū vt in auz. scrip. exē-
pla. ⁊c. in medio pme col. pena aut huius le-
gis est ciuilis in quadruplū. vt. C. ad. l. iul. re-
pe. l. j. criminalis extra ordinē vt. ff. ad. l. iul.

repe. l. iul. §. hodie. ac. d. **C** De anona. H-
lex locū hz quoties qs facit vt anona cari-
oz sit. ⁊ est pena in eo statuta. vt aureozū. vt
ff. ad. l. iul. de ano. l. ij. e. **C** De residuis.
⁊ hec lex locū hz qñ aliqd supfluit ex aliqua

subijctū. qz pcepta
eaz negligēter. Sz de
publicis iudicijs. hec
exposuim⁹ vt nob pos-
sibile sit summo digi-
to ⁊ quasi per indeceez
ea tetigisse. Alioquin
diligētiōz coz scientia
vobis ex latioribus. di-
gestorum seu pandecta-
rum libris deo propi-
cio aduentura est^h.

parte. qz puniē in simplū. ⁊ in tertia pte sim-
pli vt. ff. ad. l. iul. pecu. l. iij. §. §. ⁊ q pecuni-
am in si. maxime qz pene restringēde sunt.
vt. ff. de pe. l. interpretatione. **C** Subijct
unt. f. leges p dicit quatuor subijct unt. vel
dic q loquitur indiffinitē vt p3 in inferiorib⁹
g. **C** Leg. f. legū nā in tractibus ⁊ alijs qz
debent de iure sortiri effcū ⁊ non forciunt
iudicat lex non valere. vt. C. de le. ⁊ con. l. nō
dubiū. Itē in crialibus varie pstituant pe-
ne. quaz qdā sunt ordinarie. q. f. habet cer-
tam penā aliqua lege inductam. vt patet p
multas rubricas. ff. de pub. iudic. ⁊ in sequē-
tib⁹. Alie sunt extraordinarie. vt. ff. ad tur-
pi. l. in puatis. ⁊. ff. de extraordi. q. l. j. ⁊ in
seq. ti. vsqz ad n. de pu. iudi. h. **C** Sumo
i. longiori digito cū quo qs tangere pōt al-
tius quam cū alijs qui sūt medicus als me-
dus. accur. i. **C** Per indicē. i. p alium di-
gitū qui dē iudex. vel die melius qz hec di-
cta sunt vt sit iudex siue demonstratio alio-
rum dicēdoz. sicut ⁊ sub gallina ouum di-
mittit ad hoc vt ibi alia faciat oua. ⁊ idem
in his qui aucupantur ad columbas.
C Aduentura est. vt. ff. de pub. iudi. per
totum librum vsqz ad librum de appellato-
nibus qui sequitur.

Rubricae oēs per alphabetum posite: et ad loca sua p ordine remitte.

A					
Adoptionibus	char.	20	Legitima agnatorum tutela	char.	27
Adiliano tutore	char.	30	Legitima praeceptorum tutela	char.	29
Autoutate tutorum.	char.	31	Legitima parentum tutela	char.	29
Ademptione legatorum.	char.	90	Legatis	char.	82
Assignmente libertorum.	char.	110	Lege falcidia	char.	90
Acquisitione per arrogationē	char.	113	Legitima agnatorum successio	char.	101
Adionibus	char.	151	Litterarum obligatione:	char.	129
B			Locutione et productione.	char.	132
Bonorum possessione.	char.	111	Lege aquilia	char.	146
C			M		
Capitis diminutione.	char.	28	Militari testamento.	char.	65
Curatoribus	char.	33	Mandato.	char.	135
Codicillis.	char.	95	N		
D			Nuptiis	char.	16
Donationibus.	char.	57	Natalibus actionibus	char.	175
Duobus rei stipulandi.	char.	120	O		
Divisione stipulationum	char.	121	Obligationibus	char.	115
E			Obligatio ex consensu	char.	130
Excusatio tutorum vel curatorum	char.	36	Obligationibus que ex quasi contractu nascuntur.	char.	137
Exheredatione libertorum.	char.	68	Obligationibus que ex delicto nascuntur.	char.	141
Es cui libertatis causa bona adiunguntur.	char.	114	Obligationibus que ex quasi delicto nascuntur.	char.	150
Emptione et venditione	char.	130	Officio iudicis.	char.	187
Exceptionibus.	char.	180	P		
F			Patria potestate.	char.	15
Fiduciaria tutela	char.	30	Per quas personas ius nobis acquiritur.	char.	61
Fideicommissariis hereditatis.	char.	91	Pupillari substitutione	char.	74
Fideiussores	char.	127	Per quas personas nobis obligatio acquiritur.	char.	139
G			Perpetuis et temporalibus actionibus.	char.	179
Gradibus cognationum	char.	106	Pena temere litigantium	char.	186
H			Publicis iudiciis.	char.	189
His que sunt sui vel alii iuris.	char.	14	Q		
Hereditibus instituendis	char.	70	Quibus ex causis manumittere non licet	char.	12
Hereditum fideitate et deficiis	char.	79	Quibus modis ius patrie potestatis soluitur.	char.	22
Hereditariis que ab intestato deferuntur	char.	96	Qui testis tutores dari possunt	char.	26
His per quos agere possumus	char.	177	Quibus modis tutela finit	char.	32
I			Quibus alienare licet vel non	char.	59
Instituta et iure	char.	4	Quibus non est permittitur facere testamentum	char.	67
Iure naturali gentium et civili	char.	5	Quibus modis testamentaria infirmatur	char.	76
Iure personarum.	char.	9	Quibus modis recontrahitur obligatio	char.	46
Ingeniale	char.	10			
Inofficioso testamento	char.	78			
Inutilibus stipulationibus	char.	122			
Interdictis.	char.	183			
Iniuriis	char.	148			
L					
Liber inis	char.	10			
Legis suffraganea canina tollenda	char.	14			

Quib⁹ modis tollit obligo char. 139
 Quod cui⁹ co qui in aliena potestate est ne
 gocium gestus esse dicatur. char. 173

R
 Rerum divisione. char. 41
 Rebus corporalibus & incorporalibus.
 char. 51

Replicationibus. char. 182

S
 Satisfactione tutorum vel curatorum.
 char. 34

Suspectis tutoribus vel curatoribus.
 char. 39

Servitutibus rusticorum prediorum
 char. 51

Singulis rebus per fideicommissum reli-
 ctis char. 95

Senatusconsulto tertuliano char. 103

Senatusconsulto orficiano char. 104

Successione cognatorum char. 105

Serviti cognatione char. 107

Successione libertorum char. 108

Successionibus sublatis char. 114

Stipulatione servorum char. 120

Societate char. 134

Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur.
 char. 176

Satisfactionibus char. 177

Z

Tutellis char. 25

Testamentis ordinandis. char. 63

T

Usufructu. char. 52

Usu & habitatione char. 53

Uscapionibus & longi temporis prescri-
 ptionibus. char. 54

Uulgari substitutione char. 73

Uerborum obligatione char. 118

U bonorum raptorum. char. 145

Impressum Venetis p Hieronymum
 de paganiis Vicentem. Anno Incar-
 nationis Domini. M. cccc. lxxxvij.
 Die. xxvij. Martij

Registrum

a b c d e f g h i k l m n o p q r
 s t v x y z

Omnes sunt quaterni preter. & qui est
 duernus.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Plurē temp. in se totz
quod est in uno.

Pro possessore hōis
q̄y dolo desit posside.

Utile nō dicitur p̄
utile dicitur.

Ex eo nō dicitur qd
factus est eiq̄ quod
nisi ex hōis impugna
re.

Cum quō prohibetur
prohibetur oīa que
sequuntur ex illo.

Plurales locutio dnoꝝ
Nūcō dicitur totū.

Impūctū nō dicitur ex per
q̄tē nō stat: si nō fa
ciat quōd p̄ eū fuerat
faciendū.

Utile nō dicitur p̄
quod est in uno.

Cum faceret volente dō
desit.

Is qui faceret nō faceret:
sed nec utiq̄ negare vide
tur.

In primis in obscuris qd
est periculum vel qd
aliter fieri solent.

Is qui in iure succedit alie
iure qd ille hō
debet.

Presumptio Ignorantia ubi
facta nō probatur.

Complexus lōy dicitur aliq̄
in alteroq̄ In iura vel
Iactura.

In peno benignior est
interpretatio facienda.

Actus legitimus eodē nō
non recedunt hōis die.

Genet deo dicitur non est
ad hunc hianos blacty ita
ferendum.

Non prestat impedimentum
ad hoc que no scit. effor.
tury.

Qui hic qd est plus: hic
hic qd est minus.

Qui prior est pre po
tior est iure.

Qui sentit omni: sentit
de totis: se extra.

In re tunc potior e co
tatio prohibentis.

Contra eum qui legem
dicit potius apertius est
interpretatio facienda.

Non e obligatorum extra
bonos mores. In
causam.

Dolo sunt qd petit qd de
finit oportet endit.

Non est in mora qd p

exceptione legita se
fuerit.

Quod ob gratiam a mag
ceditur non est in cas
dispen. re for. nudi.

Nullus ex coho in
modo facultatis no
fuerit obligator.

Exceptiones obiciunt
non videtur de iur
tione aduersarij con
fiteri.

Quae extra his sunt
debent hinc pro su
feris haberi.

In par delicto ita
potior est coho pos
sidentis.

Tunc non stat p eum
ad que pertinet quo
minus coho imprea
tur: huius de pe. iud
at se impleta fuisset.

Quod in archiepiscopatu
non potest haberi sed in
sineone eorumque
non.

Possessor Malitiosus illi
sine non potest.

Quod possessione
sine non procedit.

De causa non dimittitur
Nisi legitime ablato.

Peri bona non datur
Nisi correpta.

Nemo potest ad impossibile
obligari.

Primum sonale p.
secundum legitime: s. extra
quibus in p. sonale

Semel malus semper
malus esse malus.

Item quis hoc non potest.
ad hoc non est
beneficium.

Beneficium est personalis
et mandato non est dicitur
comparari.

Cum sit p. dicitur abson
et hoc factus est potius
p. dicitur.

Inductio non dicitur
facto p. dicitur habenda.

Ignorantia facti non iuris
excusat.

Cum sit in iure succedit
aliam iure iuris dicitur
et consuetudo hoc.

Odia respiciuntur favore
convenit amplius.

Debet concessum a principe
beneficium esse malum.

Inductio a iure beneficium
non est aliam auferendum.

Non firmatis hactenus se
vobis quod de iure ab
iure non sufficit.

Non est sine culpa
qui alij que ad eum non
pertinet imputat.

Nullo phrebe de Defen
tionibus prohibetur.

Quod semel placuit: au
dij replere non potest.

Non de alijs alterius
odio persequatur.

Sine culpa Nisi: subfit
causa non est aliquis pu
nientibus.

Quod de mandato facit
Iudex: deolo facere non
debet: et habeat parere
necesse.

Mora sua nulli ob
staculo.

Et que sunt a Iudice:
si ad eum non spectant
officium veritas non subfi
sunt.

Iudex se ad eum non
fit Iustitia magis debet.

Que a Iure non exco
tat Nequaquam ad eo
sequendo sunt trahen
da.

Quod deo tangit:
de ab omni appro
batur.

Si obtentis minimum
est sequendum.

Seny qui rectus est
rectusque aliter non
opoz.

Non licet actori quod
suo iudicio non existit.

Mutare casum quod
non potest in alterius se
trahendum.

Seny per spem
derogatur.

Quod alieni no no licet
nomine: Nec alicuius
lit.

Posse qd p alio: qd
et facere p seipsum.

In Malis promissis fide
no expedit obsequari

In alienatione debi
toris est electio: et
sufficit alioz dampno

Qui ad agendum admittit
fidei: est ad excopted
multo magis admittit
Dns.

Qui facit p alio et
pccat ar si faciat p
seipsum.

Facto legitime letzar
fari no dz: lz casus
postea evenerit a qd
no possunt Inchoari.

Quod alieni gratia
se ad admittit letzar

Non dz ab alio: qd
pccat.

Intra sibi fidem que
postulat ab eo servari:
em fidem a se pccat
futare non pot.

Delictum persone Non dz
In delictum ecclesie
redundare.

Quoniam rogant ut surro
gat in ore: qui sub
stituit in honore.

In acquiescentia reali
requiritur que propt
necessitatem alioz
se concessa.

Nemo pot plus iuris
trahere in alio qua
sibi competere dignitatur.

In toto parte no p du
bitat dicitur.

In quali concessio non

Locum ea: que quib. non
esset beneficiis in
cessione.

Qui contra Iura Mercator.
bona fidem presumitur non
habere.

Bona fides non patitur:
in semel exarbitrari ge
nerari.

Cum quid bona via profu
bitur alim: ad p. alia
non de admittit.

Contractus ex ratione se
geni accepit dignoscat.

Dammus qd. qd. sua cul
pa sentit sibi de: non
alij imponatur.

In fanda parte. no. pa
teant. d. d. d. d. d.

Certum est qd. qd. d. d. d.
fit in legem qm. legis
verba. d. p. l. e. t. e. d. d. d.
Legis. M. d. d. d. d. d. d.

Data Rome apud
Sanctum petrum anno
Nonas Martij pontifi
catus Nostri Anno
quarto. d. d. d.
A

